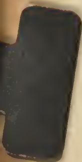

BIBLIOTECA
VITT EMANUELE
13
24 D
26

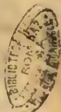

DE CRIMINE LAESAE MAIESTATIS FERTILIS, COPIOSVS, INSIGNIS, ET ELEGANS,

SVMMO STVDIO AC DILIGENTIA PER CLARISSIMUM consumatissimumq; Vtr. Iur. Doctorem D. Hieronymum Gigantem Forosemproniensem elucubratus,

ET AD COMMVNEM STVDIOSORVM, *Iudicum, pariter & causarum Patronorum, aliorumq; in foro praesertim criminali versantium commodum, & vtilitatem, nunc primum in lucem editus.*

CVM SVMMARIIS, AC Indice materiarum locupletissimo.

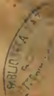

D. Andrea della Valle.

Cum Priuilegio summi Pontificis Pauli quarti, & Illustriss. Senatus Veneti per annos XV.

M D L V I I.

LAVRENTIO PRIOLO
INCLYTO VENETIARVM DVCI
HIERONYMVS GIGAS IVRISCONSVLTVS
inoffensam fœlicitatem præcatur.

NTIQVORVM *morem fuisse legimus Princeps serenissime quem etiam in plerisq; Prouintijs ætate nostra seruari uidimus: Vt ad principatus sublime solium nouiter assumpto a subditis munuscula qualiacūq; quisq; potest offerrantur. Cum autem nuper uacante huius inclytæ Ciuitatis Venetiarū Ducali sede, Patres illi amplissimi Senatoresq; optimi quibus noui Ducis electio legum decreto contigerat, Quem nam tam sublimi Reipublicæ præficerent, animo uoluerent, considerantes ueræ christianæ religionis cultum qui in te semper apprime floruit, & sine quo nullus ad huius dignitatis gradum ut cæteris præsit, assumi debet: uitæq; tuæ integritatem, singularem erga patriam amorem, constantem iustitiam omnibus æqua lance per te administrari solitam, Diuinamq; tuam clementiam quæ Principem Deo similem dubio pro-*

cui efficit, liberumq; in consulendo animum nulli uoluptati deditum, incomparabile tuum in rebus agendis ac Reipublicæ negotijs administrãdis iudicium pariter & experientiam, pietatem, & humanitatem in cunctos quæ una uirtus sui dulcedine etiam Barbarorum ingenia demulcere consueuit. Amicos augere, & inimicos mites reddere, pariter & conciliare ualet, tuam in aduersis constantiam, in prosperis prudentiam, in ambiguis & obscuris mirificam ingenij tui solertiam, Erga subditos singularem beniuolentiam, paternamq; charitatem, in exteros benignitatem, erga uiros probos & de literis optime meritos quos semper fouisti ac protexisti singularem animi tui propensionem. Perpendentesq; quo studio, quaue diligentia sacræ scripturæ ac græcis latinisq; literis assiduam operam nauaris, In quibus te talem reddidisti, ut cuicunq; uiro uel doctissimo (absit adulationis uerbum) merito conferri ualeas. His igitur atque alijs immensis uirtutibus tuis allecti amplissimi et sapientissimi illi senatores (diuino ut credere par est) afflati numine, te huius inuictissimæ Reipublicæ Ducem maxima cum totius populi acclamatione diuinitus elegerũt. Quam sane dignitatem tibi potius oblatam, quàm abs te ipso (ut fieri consueuit) laboriosius exquisitam, non solum huic amplissimæ Ciuitati uerũ etiam subditis omnibus exterisq; principibus iocundissimam fuisse nemo est qui nesciat. O fœlix Venetorum Respublica tali tãtoq; Principe decorata a quo unò quicquid in uero Principe deside-

ratur facillime reperitur. O fœlices subditi quibus huius consilio pariter & ope a quibuscunque exterorum iniurijs propulsatio, æternaq́; pax ac rerum omnium abundantia paratur. Verum Princeps serenissime cum amplitudinis tuæ dum in minoribus existeres senatoria dignitate fungēs semper amantissimus fuerim. Quantā ex huiusmodi dignitate cœlitus tuis suffragantibus uirtutibus ac meritis in te collata uoluptatem animo conceperim. Nec lingua exprimere, nec calamo significare possem: sed ut propensi in te animi mei ac ueræ fidei quod possum testimonium afferam, Libellum hunc quem de læsæ maiestatis crimine conscripsi tibi dono mittere decreui. Suscipe igitur Princeps Serenissime munusculum hoc qualecunq; sit Gigantis mancipioli tui uigilias, Illudq́; ea qua soles incomparabili humanitate tua complectere, ut hoc tuo amplitudinis clypeo fultus in lucem lætus prodiens inuidorum latratus facilius effugere queat. Vale. Venetijs vij. Cal. Octobris. M D L V I.

IOANNES CORASIVS TOLOSAS, HIERONYMO GIGANTI FOROSEMPRONIENSI IVRISCONSVLTO CLARISSIMO,

S. P. D.

ER institutam nuper inter nos amicitiam, innumerabilibus tuis in me officijs, & incredibili meo erga te amore, validißime firmatam: oro te, & obtestor, mi Gigas, ne sinas sepultum apud te iacere, lepidum illum tuum de læsæ maiestatis crimine tractatum. In quo vno quantum ingenio, industriaq́ poßis, peregregie ostendisti. Et ex cuius ego lectione, dici non potest, quantum cœperim voluptatis. Sed effice potius, vt quam ocyßime, studiosorum omnium bono, lucem accipiat. Sic enim iuris candidatos, cum primis tibi deuincies, & quàm me valde ames, quantiq́ me facias, certißimum dabis apud omnes testimonium. Ego verò mi Gigas, qui si quis alius vnquam, & esse, & haberi gratißimus, semper concupiui: illud tibi persuadeas velim, te multos habere, vetustate, & aßiduitate coniunctiores amicos, quam me: at studio, beneuolentia, & amore, neminem. Nam & planè mei dißimilimus, hoc est beneficiorum immemor & ingratus essem: nisi te non diligerem modo, sed amarem plurimum, qui cum de me & magnifice senseris semper, & honorificentißime sis loquutus: tum verò quamprimum me de facie nosti, tuam vltrò erga me beneuolentiam, maximis studijs, officijsq́ cumulasti. Bene vale & me sicuti cœpisti perama. Ferrariæ pridie Calendis Augusti. M D L.

BENEDICTVS BARISELLVS IVRECONS. PATAVIN. LECTORI.

AGNAE quidem habendæ sunt gratiæ Hieronymo Giganti iureconsulto clarissimo, qui & si grauissimarum causarum con sultationibus, vsuq; forensi quotidie præpeditus, nobis tamen studiorum suorum rationem etiam reddiderit, cum enim pluribus ab hinc annis pulcherrimas illas suas annotationes seu scholia doctissima in Philippi Decij ad summorum Pontificum sanctiones, singulares commentarios edidisset, perspicacissimumq; ingenij sui acumen summamq; in vtraque iuris disciplina præstantiam suam iam abunde declarasset, quod vnum ad optimi Iureconsulti dignitatem, claritatemq; nominis assequendam, perpetuoq; retinendam sat cuiq; esse poterat, alijs quoque lucubrationibus vir nunquam conquiescens, scriptisq;, quæ plurima longeq; præstantissima confecit, quo studia hæc nostra cum diuini cum humani iuris redderet illustriora vlla vnquam in re nobis non deesse semper constituit, sed vti gratissimus debitor nobis omnibus vti ex studiorum suorum ratione a Deo optimo maximo benignissime ad cæterorum mortalium vsum & adiumentum credita largo etiam fœnore super addito respondere procurauit, quam ipsius animi testificationem tam illustrem quàm facillime testantur commentarius tam scite, tamq; erudite ab ipso Gigante conscriptus, quem de Pensionibus sacerdotiorum inscripsit quiq; in manus iam omnium cum summa eius laude versatur, omnesq; cum Italiæ, tum Galliæ bibliothecas iam refersit vberius: Libellus deinde sanctissimus ab eo editus de episcopali residentia pie & ex christianæ religionis summorumq; Pontificum institutis luculentissime compilatus, summam viri istius grauitatem in studijsq; nostris excellentiam satis superq; declarauerant: nilq; nobis ab ipso Gigante vlterius desiderandum reliquerant: sed honestissima a scribendi munere vacatione di-

gnum effecerant. At vir hic grauissimus otio semper laborem interponendum ratus, nullisq; vigilijs parcendum officia Iureconsulti maximi reddere voluit quàm cumulatissima, addito etiam hoc pulcherrimo studiorum suorum anatocismo, singulari hoc suo commentario ad læsæ maiestatis crimen diligentissime confecto, qui vobis nunc præsto est, ad nostram omnium maximam vtilitatem animiq; oblectationem: Cuius ego singulares laudes, vt possem, libentissime vel perstringerem, ni qualis quantaq; sit eius dignitas & eruditio. Ioannes Corrasius Tolosas Iureconsultus eruditissimus, eius præstantiæ priore sua epistola locupletissimus testis esset: qui tamen iam morte immatura præreptus editionem hanc a Gigante efflagitatã videre non potuit. Tuum erit lector optime Hieronymi Gigantis Iurecõsultissimi in studiosos omnes studiaq; ipsa beneficentiam agnoscere: gratoq; semper animo respondere, quod erit si illius beneuolentia deuictus, commentarios istos benigne susceperis, & legeris auidissime. Deumq; optimum maximum summis precibus exoraueris, vt nobis omnibus illum quàm diutissime seruet incolumen maiora ingenij sui monimenta ex refertissima sua pœnu prompte (ni fallor) liberaliterq; depromturum.

In laudem

IN LAVDEM AVCTORIS BERNARDI GEORGII SENATORIS VENETI

EPIGRAMMA.

PVBLICA qui uerbis lædi factisue poteſtas,
Qui reus ex his, quis principis eſſe queat,
Hoc tibi monſtrat opus, cura, ingentiq; labore;
Quod ſcripſit præſtans, compoſuitq; Gigas.
Si neſcis nomen, ſacro hic de nomine dictus,
Ingens umbrorum ſplendor honosq; ſoli.

FRANCISCI NOGAROLLE COMITIS VERONEN.

CARMEN.

QVAE conata Iouem eſt ſuperis detrudere regnis
Peſtem illam immani corpore terra dedit,
At noſter pietate Gigas inſignis, & ipſis
Dis cordi eſt, uirtus quem fouet alma ſinu,
Humano generi ſemper nocuere Gigantes
Hic ſemper ſtudijs profuit ex animo,
Aſpice quam rarum ac perfectum exegit ad unguem,
Quo nullum in terris clarius extat opus,
Non tulit hic homines tot duci erroribus actos
Amplius, indoctis dogmata uera dedit,
Diſcuſſit nebulas, iuriſq; ænigmata ſoluit
Reddita maieſtas legibus atque decus,
Macte animo tibi iam immortalis gloria parta eſt
Aurea ſublimis qua petis aſtra Gigas.

**

BERNARDINI TOMITANI ART. DOCTORIS EPIGRAMMA.

IMPIA gens superos cupiens detrudere coelo,
Ausa est æterno bella mouere Ioui.
At nouus iste GIGAS, lingua decoratus & armis,
Pro superis manibus pugnat, & ore canit.
Victor erit, quando generosa uindicat ira
Arma, homines, leges, fasq;, piumq;, Deos.

GEORGII SCLENZE CRETENSIS, OCTASTYCHON.

VT rudis e[illegible]*o gemma huc de litore lata*
Miroq; artificis, trita la[illegible]*ore micat,*
Post uaga spectanti præstat solatia forma,
Forma quæ obscuro corpore clausa fuit,
Sic infecta o[illegible]*im scabra rubigine lex, nunc*
Clara Giganteo redditur ingenio,
Cui mortale genus, meritas ascribere laudes
Conuenit, hocq; nouum stet, sine morte decus.

HIERONYMVS GIGAS

INDEX OMNIVM RVBRICARVM, ET QVÆSTIONVM QVÆ IN TRACTATV ISTO CONTINENTVR.

Liber primus continet infrascriptas Rubricas, & quæstiones.

RVBRICAE.

QVAESTIONES LXVIII.

r

QVAESTIONES XXIX.

Liber secundus continet infrascriptas Rubricas, & Quæstiones.

RVBRICA.

QVAESTIONES XIX.

RVBRICA.

***

QVAESTIONES XXX.

Liber tertius continet infraſcriptas Rubricas, & Quæſtiones.

RVBRICA.

RVBRICA.

QVAESTIONES IX.

RVBRICA.

QVAESTIONES XXVI.

RVBRICA.

QVAESTIONES XIX.

HIERONYMI GIGANTIS IVRISCONSVLTI FORO-SEMPRONIENSIS DE CRIMINE LAESAE MAIESTATIS.

LIBER PRIMVS.

SVMMARIVM.

1 *Lex maiestatis apud Athenienses seruata fuit.*
2 *Lex maiestatis, Cornelia a Cicerone nuncupata.*
3 *Lex maiestatis læsæ, cur Iulia nuncupetur?*
4 *Lex Iulia de adulterijs, non ab ipso Iulio Cesare, sed ab Augusto lata fuit.*
5 *Iulius Cesar primus fuit Imperator.*
6 *Iulius Cesar primus Imperator legibus condendis, & ordinandis intentus fuit.*
7 *Crimen læsæ maiestatis contra Imperatorem, primo contra Iulium Cesarem primum Imperatorem commissum fuit.*

De origine legis criminis læsæ maiestatis, & cur Iulia dicta sit?

RACTATVRVS materiam criminis læsæ maiestatis, quam sparsim doctores varijs in locis, non copiose, sed admodum breuiter examinant, & ego illam in vnum colligere, iuris studiosis cõmodo, & vtilitati studens, cum decreuerim, operæpretiũ, quin potius necessariũ arbitratus sum, imprimis legis prædictæ originẽ quærere, cũ incõue

niés sit, ommissis initijs atq; origine non repetita, illotis (vt ita dixerim) manibus, protinus materiam aggredi. Sacram maiestatis legem vna cum priscis regibus, & principibus ipsis inter mortales initium habuisse, reperio, dispari tamen ordine, pro varia seculorum & principum conditione instituta, & obseruata fuit, summo terrore ac religiõe, præcipue apud barbaras nationes, perpetuo incultu fuit, vt vel Regem libero inspexisse vul-
1 tu, capitale foret. † Apud Atheniēses eam seruatam fuisse, in lege duodecim tabularum cõpertum est, vt attestatur Vulpianus Iurisconsultus in l. lex duodecim tabularum ff. ad leg. iuli. maiesta. demum legem Apuleius tulit, q publicam minuens maiestatem capite puniretur, vt testatur Ayma. Riual. in sua histor. iuris canonici, & ciuilis, numero 147. Hanc maie-
2 statis legem † a Marco Tullio in Pisonem, Corneliam appellari legimus. vbi his vtitur verbis, exire de prouincia, educere exercitum, bellum sua sponte gerere in regnum, iniussu populi, aut senatus accedere, quæ cum plurime leges veteres, tum lex Cornelia maiestatis, Iulia de pecunijs re-
3 petundis, plenissime vetant, Apud † Iurisconsultos autem libr. xlviij. Digestorum eam Iuliam nuncupari videmus, et itidem libro nono Codicis, sed in neutrõ dictorum locorum mentio fit, quis eius legis Iuliæ maiestatis auctor fuerit, neque id hactenus apud vllum satis receptum scriptorem mihi reperire contigit. Si integra veterum Iurisconsultorum monumenta extarent, dubio procul, id cũ pluribus alijs minime desideraretur, Cur autem a Iurisconsultis ea Iulia appelletur? Odofredus in rubri. C. ad l. iuli. maiestatis. eam a Iulio Cesare editam, sic appellari dixit, nullius tamen auctoritate hoc comprobat, nec a denominatione huiusmodi consequen-
4 tia fieri potest, si quidem † lex Iulia de adulterijs non ab ipso Iulio Cesare, sed ab Augusto lata fuit, vt testatur Vulpianus Iurisconsultus in l. prima. ff. ad legem iuli. de adulterijs. & Suetonius Tranquillus in vita Augusti, & tamen Iulia appellatur, glos. in verbo, Augusti, in dicta l. prima. eam de adulterijs a Diuo Augusto, vel a Caio, vel ab Ottauiano latam fuisse asserit, demum quærit cur dicta sit Iulia, si non a Iulio Cesare, sed ab vno prædictorum emanauit, & quæsito respondens dicit, ideo sic dictam, quia Iulius Cesar primus eam induxit, sed morte præuentus perficere non valuit, Caius autem cum eam perfecisset, illam a nomine Iulij Cesaris eius auunculi maluit, quàm a se nominari, nec in ista opinione persistens subdit, vel dic eam originaliter a Caio traditam, licet eam a Iulio Ce-
5 sare eius auunculo nominare voluerit, † cum is primus fuerit imperator: Ioan. Corasius Tholosas elegans doctor, amicissimus meus, in libello suo Miscelanearum, capitulo primo, numer. 8 dixit, prædictam legem Iuliam de adulterijs ab Augusto conditam, Iuliam appellari, quia sic placuit Au-

gusto in honorem Iulij Cesaris a quo hæres in testamento institutus fuit cum alias ipse incontinens esset cur autem maiestatis lex iulia dicta sit cogitanti mihi duo in mentem cadunt primum ꝙ eam Iulius Cesar introtroduxerit quia cum ipse crimen læsæ maiestatis contra patriam commisserit præcauere voluisse ex quo primus Romæ Imperator esset effectus vt metu pœnæ nullus auderet hmõi nefandum facinus contra se aggre-
6 di: †fuit enim Iulius Cesar legibus condendis & ordinandis intentus vt legitur apud Suetonium Tranquillum in vita ipsius Cesaris qui scribit ꝙ ipse Iulius cesar ius ciuile ad certum modum redigere atque ex immensa diffusaque legum copia optima quæque & necessaria in paucissimos conferre libros data de hoc Marco Varroni cura destinauit morte autem
7 præuentus id efficere non valuit, †secundum quod lex prædicta lata fuerit ab Augusto Ottauiano vel Caio postquam occisus fuit Iulius Cesare & sic ab interfectoribus crimen læsæ maiestatis, commissum fuerat, illam iuliam nominari voluisse in honorem Iulij Cesaris qui fuit primus Imperator contra quem commissum fuit huiusmodi crimen, si quidem per antea contra rempublicam Romanorum committebatur.

SVMMARIVM.

1 *Maiestas duplex est.*
2 *Maiestas humana quadruplex est.*
3 *Maiestas Papæ omnium maior est.*
4 *Papa uices dei gerit in terris.*
5 *Imperator iurat fidelitatem Papæ.*
6 *Maiestas dicitur Imperatoris.*
7 *Maiestas dicitur Regis.*
8 *Maiestas dicebatur Populi Romani.*
9 *Populus Romanus omne ius suum in Principem transtulit.*
10 *Venetorum Respublica succedit loco Reipublicæ Romanæ.*
11 *Venetiarum ciuitas noua Roma uocatur.*
12 *Venetorum Respublica neminem in temporalibus superiorem recognoscit.*
13 *Venetiarum ciuitas libera est.*
14 *Veneti Imperatorem recognoscere non tenentur.*
15 *Venetiarum ciuitas in suis terris omnia potest quæ Imperator in suis.*
16 *Venetorum Respublica maiestatem habet. Et ciuitas Venetiarum est aliarum ciuitatum Regina.*
17 *Subditus qui contra statum Venetorum machinatur crimen læsæ maiestatis committit.*

18 *Maiestas etiam Pretori attribuitur.*
19 *Gulfæ & Gebellinæ partis nulla est maiestas.*
20 *Maiestas dicitur etiam Principis gubernantis per se suos subditos.*
21 *Quilibet liber populus maiestatem habere uidetur.*
22 *Maiestas est nominis magnitudo siue dignitas.*
23 *Maiestas apud ueteres Dea credita est.*
24 *Maiestas unde dicatur.*

Quotuplex sit maiestas.

1 MAIESTAS duplex est Diuina & Humana au&#.ga- zaros.C.de hæreti.c.duo sunt.xcvi.distin.& habetur per Bald.in consil.lix.licet eleganter col.i.in princi.in i.volu.& Nellum in tracta.bannitorum.in i.parte secundi temporis q xvi.Diuina vnica est quia vnus Deus scriptum est.n.Ma the.ca.iiij Deum tuum adorabis & illi soli serules, & in de- cem præceptis quæ nobis seruãda Christus seruator noster reliquit simili- ter scriptum est: vnum cole Deum. Ad idem tex.in l.i.C.de sum.tri.et fide
2 cath.† Humanam vero maiestatem triplicem esse testantur scribentes vi- delicet Imperatoriam, Regiam, & Populi Romani. At ego dixerim qua- druplicem esse principaliter Pontificiam, Imperatoriam, Regiam & Po-
3 puli Romani olim, nunc vero extinctam.† Harum autem maior est Pon tificia. Pontifici etenim vniuersalis ecclesiæ Imperium a Deo datum est.
4 xxij.distin.c.i.† & Pontifex Iesu Christi seruatoris nostri cuius vices in ter ris gerit locum obtinet c.inter corporalia in prin.in versicu.non enim hu mana de transla.episco.quinimmo dicitur in c.quanto.§.i.eodem titul.ꝙ non puri hominis sed veri dei in terris vices gerit & habetur per Carald. de Boncompa. in tracta.suo de potesta.papæ colum.v.versic.summa est.
5 †Hinc est ꝙ Imperator vti inferior fidelitatem papæ iurare tenetur lxiij. distin.c.tibi domino.de quo plene scribitur in clemen.Romani de iureiu. & ꝙ Pontificia maiestas Imperiali maior sit probat.text.in c. solite beni- gnitatis.de maiori.& obedien.& habetur per Nicol.Boer.in tract.suo de sedit.in vi.præsupposito, in versicu.idem si conspirat contra papam nu- me.17.Ad idem tex.in c.si im perator.xcvi.distin.
6 †Post Pontificiam Imperialis sequitur maiestas, de qua in ꝓhe.insti.in prin.& in l.quisquis.circa princ.C.ad.l.iul.maiest.& in l.vlt.in prin.C.de legib.ibi quid.n.maius quid sanctius imperiali maiestate: ad idem tex.in l.
7 apertissimi in fi.C.de iudi.† Post Imperialem Regia se offert maiestas de qua in l.i.C.vt nemo priuat.Ibi Regie maiestatis & in constitutio.Federi.

in ti.de pace tenen.in vsib.feud.vbi Math.de Affli.in ij.not.

8 † Quarto Romani populi maiestas dicebatur. Cicer. in iij. Phil. Tantus autem consensus municipiorum, coloniarũque prouinciæ Galliæ ut omnes ad auctoritatem huius ordinis maiestatemq; populi Romani defendendã conspiraſſe videantur. Et idem Cic. in oratio. pro Rabirio. Inquiens operamq; darent vt imperium populi Romani maiestasq; conseruaretur. Et de maiestate populi Romani habetur in l.i.ff.ad l.iul.maiesta. Ista autẽ ma-

9 iestas Romani populi iam diu extincta est. † Roma enim omne ius suum in Principem transtulit, vt habetur in l.i.ff.de consti.prin.& in l.i.ff.de offic.præfect.præto.& per Andre.de Iser.in sua gl.super constitutio.Regni in princip.nume.12.

10 † Loco autem Romanæ Reipublicæ inclita Venetorum successit Respublica, vnde de ea loquens Rapha. Fulgo.in consi.lxij.in ij.colum.sic scri-

11 psit. † Nouiorem aũt Romam intelligo rempublicam Venetorum, quæ in suæ ditioni suppositos nouioris Romæ prærogatiua letatur. Cuma.ct consil.lxxij.in fin.ciuitatem Venetiarum communem omnium patriam

12 esse dixit. † Et iure merito Venetorũ respublica Romanæ olim reipublicæ letatur prærogatiua quia sicuti illa dum viguit neminem vnquam superiorem recognouit sic pariter & illa Venetorum neminem nisi Deum optimum maximum in temporalibus superiorem habet, quod ea ratio-

13 ne esse dici potest, quia † ciuitas Venetiarum cum sit in mari fundata libera est, vt scribit Bal.in rubri.ff.de rerum diui.col.ij.in versicu.circa edificia quæro. Idem tenet Ioan. Fran. Ripa in l.i.nu.8.ff.de acquir.poss.vbi dixit.

14 † Dominos Venetos nõ teneri recognoscere Imperatorem, & idem scribit in l.insulam.nu.22.ff.de verb.oblig. Hoc idem firmat Bartho. Cepo. in tracta.de serui.rusti.prædio.in c.de mari nu.4.& Ias.in l.cunctos populos in repeti.col.xix.C.de sum.trini.& fid.cath.& idem Iason consi.lxx.

15 col.i.in iii.volu.in quibus locis scribit ꝙ † ciuitas Venetiarum non recognoscit Imperatorem immo in suis terris vim imperatoris obtinet, & omnia potest quæ Imperator in suis.

16 † Nulli ergo dubium ciuitatem Venetiarum, quam soleo appellare aliarum ciuitatum Reginam maiestatem habere. Nec obstat ꝙ Bal.in cõsi.lix.licet eleganter in i.volu.dixerit, ꝙ aliarum ciuitatum citra Romam nulla est maiestas quia eius opinio, non procedit, in ciuitate Venetiarum per supradicta contra crimen læsæ maiestatis committi dicitur, vt voluit

17 Pau.de Ca.in l.iij.versi.item nota tex.C.de epis.audien.vbi dicit ꝙ † crimen læsæ maiestatis committitur quando per subditum fit contra statum seu regimen ciuitatis quæ per seipsam non per alium regitur, vt est ciuitas Venetiarum. Idem tenuit Præposi.in c.in primis in §.de persona col.vij.

versi.tertio dicitur.ij.q.i.vltra prædicta.

18 † Attribuitur etiam maiestas prætori vt in l.si familia.ff.de iurisdi.om. iudi.& ibi per Alexan.& Claud.de Seisello in princ.ibi secundo pondera ad idem est tex.in l.penul.ff.de iusti.& iure & nor.Math.de Affli.in titulo de pace tenen.& eius violat.col.i in ij.nota.in vsib.feudo.& idem dixit Socinus consil.xxij.sequendo ordinem col.ij.versi.sed hoc aduertendum in primo vol.Hinc est q actio popularis est contra eum qui prætoris maiestatem contempsit quia quilibet de populo contra eum agere vel excipe re poterit, ita voluit Dynus in consil.xxix.prima quæstio circa medium argumen.ff.de iurisdi.omni.iud.l.si quis id.& l.si familia publice enim interest prætorum decreta non contemni.ff.ad trebel.l.seruo inuito.§.si præ-

19 tor.& dixit Soci.in dicto consi.xxij.q† partis Gelfæ & Gibillinæ nulla est maiestas, quia hæ sunt duæ sectæ approbatæ solum in locis in quibus viget, quod voluit etiam Bald.in consilio lix.in primo volumi.& Nellus in tractatu bannito.in prima parte secundi temporis, quæstio.xvi.

20 † Dicitur etiam maiestas cuiuscunque Principis dominium habentis & per se suos subditos gubernantis ad quod facit tex.in l.digna vox.C.de le-

21 gibus.& tex.in l.iij.C.de episco.audien.Quinimmo, † quilibet liber populus maiestatem habere videtur, vt voluit Lucas de Pen.in lege prima

22 colum.ij.in fin.C.de exacto.prædio.fiscal.libro vndecimo dicitur etiam maiestas magnitudo dignitatis iuxta illud Ouidij in quarto Metamorf. Non bene conueniunt nec in vna sede morantur maiestas & amor.

23 † Dea quoque apud antiquos credita est esse maiestas, honoris ac reuerentiæ filia, de qua libro quinto Fastorum sic alludens scripsit Ouid.

Donec honos placidoque decens reuerentia uultu
Corpora legitimis imposuere thoris
Hinc sata maiestas quæ mundum temperat omnem
Quaque die partu est edita magna fuit
Nec mora consedit medio sublimis Olympo
Aurea purpureo conspitienda sinu.
Et Rursus.
Aßidet ipsa Ioui Iouis est fidißima custos
Et præstat sine ui sceptra tenere Ioui
Venit & in terras coluerunt Romulus illam
Et Numa: mox alij tempore quisque suo.

24 † Dicitur autem maiestas quasi maior status vel potestas ita dixit Oldra. consilio xliij.item quæritur vtrum columna secunda.versiculo circa

sextum, quem refert & sequitur Præpositus in c.in primis in.§.de persona, colum.vi. versiculo pro declaratione. ij.q.i. idem dixit Alberic.in l. quisquis.col.vi.in versic.circa primam quæstionem.C. ad legem iuli.maiestat.& hinc dicitur crimen læsæ maiestatis, quia maior stans, seu maior status offenditur, & propterea quando non subditus committit in Principem, quia Princeps ille cui talis non est subditus, quo ad se, non est maior stans, crimen læsæ maiestatis committere non dicitur, de quo late dicam, infra suo loco.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læsæ maiestatis quid sit, secundum Vulpianum?*
2 *Diffinitio Azonis.*
3 *Diffinitio totum diffinitum euacuare debet.*
4 *Omnis diffinitio per quam non cognoscuntur accidentia propria subiecti, non dicitur diffinitio, nisi equiuoce.*
5 *Diffinitio, seu descriptio criminis læsæ maiestatis, secundum Authorem.*

Crimen læsæ maiestatis humanæ quid sit. Rubri.

VIDIMVS supra, quotuplex sit maiestas, quibus sit attributa, & quare sic dicatur, nunc vero operepretium est videre quid sit crimē læsæ maiestatis humanæ? Nam licet diximus supra, duplicem esse maiestatem, Diuinam videlicet, & humanam, in hoc nostro tractatu solum de læ-
1 sæ maiestatis humanæ crimine agendum erit. † Est igitur crimen læsæ maiestatis, secundum Vulpianum in l.i.ff.ad l.iul. maiest. illud quod aduersus Populum Romanum, vel eius securitatem committitur. Demū in l.i.& ij.dicti titu. idem Vulpianus ponit casus in quibus crimen prædictū committitur, verū quia diffinitio prædicta solū comprendit casus qui contra Populū Romanum committebantur eo tempore, & ideo secundum tempora hodierna, diffinitio prædicta nimis restricta est, nec conuenit crimini prædicto in omnibus, secundum nostra tempora, quia vt supra diximus, Populi Romani maiestas extincta est, & omne ius suum in principem translatū, demum superuenit ius Codicis, quo dictum crimen dilatatum fuit, vt habetur in toto tit.C.ad l.iul.maie.& præsertim
2 in d.l.quisquis. † Aliā diffinitionē, seu potius descriptionē, ponit Azo.in sua Summa dicti tit.C.ad l.iul.maiest. Dicens, ꝙ crimē læsæ maiestatis est vbicunque quis contra vrbem aliquid molitur, vel ꝙ profugit ad hostes,

vel ꝙ hostes qualitercunq; adiuuat, vel armis, vel pecunia, vel consilio, vel ꝙ subiectas prouincias nititur facere rebelles, vel ꝙ in ciuitate seditionem mouet, vel ꝙ magistratus vel princeps vel qui circa eius latus sunt & militant occidantur, vel arma summat, vel loca occupet, contra rempublicam. Ista diffinitio Azonis vtiq; generalior est, & sic magis adaptatur ad dictum crimē, secundum ius Codicis. Attamen & ista non vsquequaq; sa-
3 tisfacit, quia † diffinitio totum diffinitum euacuare debet, vt notatur in l.i. ff. de testa. l. omnis diffinitio. ff. de regul. iur. & est gl. in rubr. C. de summa trini. & fid. cathol. Diffinitio autem prædicta talis non est, quia non comprehendit scientiam habentes de tali crimine committendo, & non reuelantes, quod vtiq; est crimen læsæ maiestatis, vt in præalleg. l. quisquis. §. sane si quis, de quo dicam infra in titul. de pluribus quæstio. q. ij. Item non comprehendit mittētes literas hostibus, ac alios casus omnes de quibus in l.i. & ij. ff. ad l. iul. maiest. & in d. l. quisquis. C. eod. tit. Ideo prædicta pro-
4 prie diffinitio dici non potest, quia † secundū Aristotelem lib. i. de anima. Omnis diffinitio per quā non cognoscuntur accidentia propria subiecti, non dicitur diffinitio, nisi equiuoce. Ea propter diffinitioni Azonis adden-
5 do, sic dicerem, † Crimen læsæ maiestatis est, vbicunq; quis subditus contra principem, rempublicamve superiorem non recognoscentem aliquid molitur, vel ꝙ ad hostes profugit, vel hostes qualitercunq; adiuuat, vel armis, vel pecunia, cōsilio, eisq; nuncios, vel literas mittit, secreta ve nunciat, vel subiectas prouincias nititur facere rebelles, vel in ciuitate seditionē mouet, vel efficit ꝙ Princeps, senatores, collaterales ve illius occidantur, vel ꝙ arma summat, vel loca occupet, contra Rempublicam vel Principem, vel ꝙ de proditione & tractatu contra Principem, vel Rempublicam scientiā habeat, & non reuellet, vel quodcunq; aliud quis dolo malo faciat, quo Princeps respublicave directe damnum patiatur. Ista diffinitio generalior est, non tamen eam ex logicorum regulis sumptam, sed legali modo compactam dixerim, & vere potius descriptio quædam dicti criminis censenda est, ꝙ̄ diffinitio, per quam crimen læsæ maiestatis de quo tractare intēdimus, cognoscatur, vt in simili dixit Vulda. Zasius, in tractatu suo, feudorum, in principio, circa feudi diffinitionem.

SVMMARIVM.

1 *Maiestas Papæ, primum gradum inter terrenas maiestates obtinet.*
2 *Conspirando contra Papam, committitur crimen læsæ maiestatis.*
3 *Eisdem modis committitur crimen læsæ maiestatis contra Papam, siue per laycos, siue per clericos, quibus contra Imperatorem.*

Offendens

4 Offendens Cardinalem incidit in crimen læsæ maiestatis.
5 Papa ob demerita priuat Imperatorem.
6 Verus Imperator dicitur quem Papa confirmat.

Qualiter & a quibus crimen læsæ maiestatis committatur.

QVAESTIO PRIMA.

1 VM maiestas summi Pontificis primum gradum inter terrenas obtineat maiestates vt supra diximus operæpretium immo debitum existimaui ab ipsa exordiri digniora etenim præponenda esse restatur glo. in. §. fi. institu. de iure natu. gen. & ciuil. in versi. ignoranter & glos. in rub. C. de
2 senten. præfec. prætor. affri. † Primo igitur quæro an crimen læsæ maiesta. committi dicatur contra Papam quando aliquis cõtra ipsum conspirat & dicendum ꝙ sic per text. in c. imprimis. ij. qõ. i. circa finem vbi not. per Præposi. in. §. de persona colum. v. in versicu. nota etiam
3 eleganter. Quinimmo † eisdem modis committitur crimen læsæ maiestatis contra Papam, siue per laycos, siue per clericos quibus contra Imperatorem, de quibus in d. l. quisquis. C. ad l. iul. maiesta. & in toto titu. ff. eod. vt voluit idem Præposi. in præallegato c. in primis in. §. de persona. col. vij. versi. qui autem nu. 20. ij. q. i. adducit ad hoc text. in c. fœlicis de pœnis in
4 sexto arguendo a fortiori. Ibi enim dicitur ꝙ † offendens Cardinalem incidit in crimen læsæ maiestatis, ergo multo magis offendens papam auct. multo magis. C. de episco. & cleri. ad hoc facit etiam tex. in c. de liguribus. xxiij. q. v. & hoc procedit, siue clericus, siue laycus sit qui papam offendit per tex. in d. c. fœlicis, qui loquitur tam de clericis ꝙ̃ de laycis offendentibus Cardinalem quod ex pœnis inibi descriptis liquido constat in illis verbis, ibi si qua vero, & rursus ibi quod si quis, idem voluit Nico. Boerius in tract. suo de seditio. in sexto præsupposito col. v. versic. idem si conspirat contra papam, & ratio est in promptu quia si conspirans contra imperatorem incidit in dictum crimen d. l. quisquis idem dicendum a fortiori de conspirante contra papam qui imperatore maior est vt dictum fuit supra
5 in prin. † Papa enim ob demerita imperatorem priuat vt in c. ad apostoli
6 cæ. de sen. & re iudi. lib. vi. Immo † is dicitur verus imperator quem papa confirmat c. venerabilem de electi. & hanc conclusionem ꝙ crimen læsæ maiestatis dicatur committi contra papam tenuit etiam Bonifa. in clemen ti. pastoralis in. §. sane. colum. ij. versic. nota ꝙ crimen læsæ maiestatis de re iudica. nu. 23.

SVMMARIVM.

1 *Papa est omnium christianorum dominus.*
2 *Imperium secundum ueritatem ab ecclesia dependet.*
3 *Imperator est adiutor & protector ecclesiæ, & illam defendere tenetur.*
4 *Imperatores Reges ac Principes ecclesiam & eius ministros defendere debent.*
5 *Imperator conspirans contra Papam, & sanctæ Romanæ ecclesiæ statum crimen læ-
sæ maiestatis committit.*

QVAESTIO SECVNDA.

ECVNDO quæro an imperator offendẽs papam in casibus contentis in legibus loquẽtibus de crimine læsæ maiestatis & pro quibus alij incidunt in prædictum crimẽ ipse quoq; læsæ maiestatis crimen committere dicatur. In hac quæstione Præpositus in c. in primis in. §. de persona
1 tenuit q; sic in viij. col. in versicu. qui autem sint ij. q. i. † est enim papa omnium christianorum dominus c. cuncta per mundum ix. q.
2 iij. & † imperium secundum veram cõclusionem ab ecclesia dependet vt voluit Barto. iuris auriga in extrauagan. ad reprimen. super verbo totius orbis. Papa enim vtrunq; gladium habet spiritualem & temporalem, sed exercitium temporalis ecclesia concessit imperatori, vt concludit Abb. in c. nouit. colum. vi. versi. ex quibus omnibus de iudi. & Pet. de Anchar. in dicta clemen. pastoralis. col. vi. versic. vigesimosexto nota de sen. & re iudica. & habetur per Restaurum in suo tract. de imperat. q. v. colum. iij. in
3 versi. pontifex nu. 4. Comprobatur quia † imperator adiutor & protector est ecclesiæ illamq; defendere tenetur vt per Anto. Rossellum in tracta. suo de potesta. papæ & impera. §. fi. nu. 3. hinc est q; fidelitatem papæ iurat. lxiij. distin. c. tibi domino, & per Bellenci. in tract. de subsid. carit. q.
4 lvi. & Pe. de Monte in trac. de monarch. concilij quæstio. iiij. nu. 8. † Constituti etenim sunt imperatores, reges, ac principes, vt ecclesiam eiusq; ministros defendere debeant. xxiij q. v. c. principes. & c. regum. & c. administratores. per quæ iura ita dixit Specu. in tracta. suo de mod. general. con-
5 cil. congregan. rub. xl. nu. 1. erit ergo ex præmissis conclusio q; † imperator conspirans contra papam & sanctæ Romanæ ecclesiæ statum quem defendere tenetur crimen læsæ maiestatis committit.

SVMMARIVM.

1 *Non subditus offendendo Principem cui non est subditus crimen lesæ maiestatis*

non committit.

2 *Subditus Imperatoris est subditus Papæ habitu licet non actu.*

3 *Subditus Imperatoris si Papam offendat incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO TERTIA.

TERTIO quæro an subditus imperatoris machinans cõtra papam, vel statum ecclesiæ crimẽ læsæ maiestatis com-
1 mittere dicatur? dicendum videtur ꝙ non, nam† non subditus crimen læsæ maiestatis non committit offendendo principem cui non est subditus, vt per doct. in l. quisquis. vbi Albe. C. ad l. iul. maiesta. & probat tex. in clemen. pa-
2 storalis. & ibi no. scribentes de re iudi. contrarium verius esse dicas† subditus enim imperij est subditus papæ habitu licet non actu vt no. Bar. in extrauagan. ad reprimen. in sua glo. in verbo totius orbis, & per ea quæ no.
3 Præposit. in c. cum verum. xcvi. distin. & in c. nouit. de iudi. † ideo si papam offendat incidit in crimen læsæ maiestatis, & hoc sentit Bar. in extrauangan. qui sint rebelles in versi. rebellando, hanc etiam opinio. sequitur Præposi. in c. in primis in. §. de persona. colum. vi. versic. intellige subditus nu. 18. ij. q. i. & Bonifa. in d. clemen. pastoralis. §. sane. col. ij. in versi. nota ꝙ crimen læsæ maiestatis nu. 23. vbi istam opinionem rationibus comprobat, de quibus per eum ibi licet nonnulli contrarium teneant, faciunt pro prædicta conclusione quæ supra dixi in secunda quæstione proxima praecedente in qua conclusum fuit imperatorem machinantem contra papam incidere in crimen læsæ maiestatis, si enim secus esse diceremus in subdito imperatoris vtique in hoc melioris conditionis essent subditi quàm ipse imperator quod nimis absurdum esset.

SVMMARIVM.

1 *Imperator non potuit ferre sententiam condemnatoriam pro crimine læsæ maiestatis contra Regem Robertum, qui non erat eius subditus.*

2 *Subditus Papæ offendens Imperatorem & si crimen læsæ maiestatis contra imperatorem non cõmittat, illud tamen committit contra Papam.*

3 *Imperator est defensor Papæ & ecclesiæ, & ipsius papæ confederatus, eique fidelitatem iurat.*

4 *Subditus Papæ si non directe, saltim per quandam consequentiam Papam offendere dicitur offendendo Imperatorem, qui est fidelis confederatus Papæ, & ab eo coronatur.*

QVAESTIO QVARTA.

VARTO quæro quid econtra dicendum sit, quando subditus papæ imperatorem offendit dicas q crimen læsæ maiestatis non committit. vt est decisum per tex. clem.
1 pastoralis. de sen. & re iudica. vbi habetur q † imperator non potuit ferre sententiam condemnatoriam pro crimine læsæ maiestatis contra Regem Robertum qui non erat subditus imperatoris, sed papæ de quo ibi late per scribentes vbi Petr. de
2 Anch. in xix. not. dicas tamen q † subditus papæ imperatorem offendens si non committit crimen læsæ maiestatis contra imperatorem tamen illud committit contra papam imperatorem offendendo, ledit enim papæ ma-
3 iestatem quia † imperator est defensor papæ & ecclesiæ, vt dixi supra in ij. q. & est ipsius papæ confederatus, & ei fidelitatem iurat, vt in cle. i. de iu reiur. ideo papam offendere dicitur facit tex. in l. i. in prin. ff. ad l. iul. maie. & in l. non dubito. ff. de capt. & postli. reuer. & ita tenuit Bar. in extrauag. qui sint rebel. in ver. rebellando. in versi. secundo potest intelligi vbi dixit
4 q † subditus papæ si non directe saltim per quandam consequentiam papam offendere dicitur imperatorem offendendo qui est fidelis confederatur papæ, & ab eo coronatur. Hanc etiam conclusionem tenuit Præposi. in prælleg. c. imprimis. in. §. de persona col. vij. versi. de imperatore nume ro 22. ii. q. i. & idem tenet etiam Pe. de Anch. in d. cle. pastoralis col. iii. circa medium in octauo notab.

SVMMARIVM.

1 *Federicus imperator capere faciendo Cardinales & alios prelatos cunctos ad concilium sacrilegium perpetrauit.*

2 *Papa est Romanæ ecclesiæ sponsus, & Cardinales sunt eius filij spirituales primi gradus, ipsique maiestatem habent sicuti papa eorum pater, & eos offendens incidit in crimen læsæ maiestatis.*

3 *Cardinales sunt pars corporis Papæ.*

4 *Cardinalem offendens incurrit crimen læsæ maiestatis.*

5 *Cardinalis est collateralis Papæ.*

6 *Episcopi licet iurent fid. litatem Papæ, tamen Cardinales tanquam uiscera & pars corporis Papæ huiusmodi iuramentum præstare non tenentur.*

7 *Cardinales sunt consiliarij Papæ, & illi assistere debent continue, in curia cōmorātes.*

8 *Cardinales dicti sunt, a cardine, quia sicuti hostium in cardine uertitur ita in eis administratio totius uniuersalis ecclesiæ uersatur.*

9 *Cardinales se habent ad Papam sicuti senatores ad imperatorem.*

10 *Imperator si offenderet Cardinalem aliquo ex modis contentis in c.fœlicis. de pœn.in sexto in crimen læsæ maiestatis incideret.*

11 *Cardinalem offendens crimen læsæ maiestatis,& sacrilegium committit.*

12 *Crimen læsæ maiestatis commissum contra Principem secularem, dicitur crimen sacrilegio proximum.*

13 *Quibus modis Cardinalem offendens quis incurrat crimen læsæ maiestatis.*

14 *Dispositio c.fœlicis. de pœn.in sexto fallit in eo qui ad sui defensionem Cardinalem percussisset.*

15 *Pœna legis cessat, in percutiente aliquem se defendendo.*

16 *Dispositio d.c.fœlicis, dum loquitur de ratihabitione,non habet locum in sola ratihabitione, sed requiritur q. fuerit gestum nomine ratihabentis.*

17 *Receptatores delinquentium contra cardinales puniuntur & ipsi pœnis, de quibus in dicto c.fœlicis.*

18 *Affines & consanguinei receptantes offendentes cardinalem nõ puniuntur eadem pœna qua extranei,attamen non absoluuntur,sed mitiori pœna cũ eis agendum erit.*

19 *Cardinalis qui esset rebellis Papæ expresse uel occulte impune potest occidi.*

20 *Idem dicendum esset si Cardinalis esset proditor Papæ.*

21 *Quis dicatur proditor.*

22 *Franciscus Alidosius Cardinalis Papiensis licite potuit occidi a Francisco Maria Feltrio de Ruuere Vrbini Duce, & sanctæ Romanæ ecclesiæ Capitanio Generali, quia dum præesset exercitui ecclesiastico uti legatus,ducibus gallici exercitus inimicis secreta nunciabat.*

23 *Christoforus Pierius Gigas Poeta Authoris Patruus.*

24 *Franciscus Maria Vrbini Dux fuit absolutus.*

25 *Occultus rebellis seu proditor impune occidi potest, & q. fuerit occultus rebellis in iudicio super homicidio probatur.*

26 *Vrbanus sextus Pontifex septem Cardinales qui clam cum Clemente cũ eo de Pontificatu contendente conspirarant saccis inclusos in mari demergi iussit.*

QVAESTIO QVINTA.

QVINTO quæro an offendens Cardinalem incidat in crimen læsæ maiestatis? vnde dicendum q. non; sed q. sacrilegium committat per tex. in clemen.i.de pœn. vbi tex. dicit si quis in hoc genus sacrilegij inciderit q. quemuis Pontificem iniuriose & temere percusserit. Secundo facit text. in c.ad apostolice in.§.perpetrauit de senten. & re iudic. in

1 sexto vbi habetur † q. imperator Federicus sacrilegium perpetrauit cape

re faciendo Cardinales & alios prælatos euntes ad concilium. Tertio pro
ista opinione facit tex.in c.fœlicis.de pœn.in sexto in prin.ibi si quis dein-
ceps in hoc, sacrilegij genus irrepserit: communis tamen doctorum opi-
nio est in contrarium videlicet ꝙ offendens Cardinalē læsæ maiestatis cri-
men incurrat quam tenuit And.de Iser.in consti.regni quæ incipit vt par
2 ticipatio col.ij.versi.in cardinalibus: vbi dixit ꝙ † Papa est Romanæ ec-
clesiæ sponsus, & Cardinales sunt eius filij spirituales primi gradus tamen
& ipsi maiestatem habent sicuti eorum pater Papa, et ideo dicit ꝙ eos of-
fendens incidit in crimen læsæ maiestatis. Hanc etiam opinionē tenuit Pet.
de Ancha.in d.c.fœlicis per illum tex.col.ij.in versi.quarto nota & Math.
de Affli.in c.i.in versi.& bona committentium col.viij.circa fin.in ti.quæ
sint regal.in vsi.feud.idem tenuit Ioan.And.in d.c.ad apostolice in.§.per-
petrauit in vers.cardinales.idem voluit Præposi.in c.in primis in.§.de per-
sona.col.vij.nume.20.in versi.qui autem sint.ii.q.i.vbi rationem assignat
3 quia † Cardinales sunt pars corporis Papæ, & dixit Anto.Rosel.in trac.
de concil.in.§.sed ex.nume.45.& Bellene.in tract.de subsidio carit.qō.iii.
nume.5.& Condisal. Villadiego in tract.de cardi.lega.nu.11.Barbat.in
tract.de præstan.cardi.in i.parte nu.35.& dixi in tracta.meo de pensio.q.
lix.nume.12.& 13.& ista ratio mihi plus placet, quàm ratio adducta per
And.de Iser.ꝙ Cardinales & ipsi maiestatem habere dicantur & cum ra
tione Præpositi concurrit Pet.de Anch.in d.c.fœlicis.col.ii.in versi.quar-
4 to nota supra allegato vbi dixit ꝙ † offendens Cardinalem incurrit crimē
5 læsæ maiestatis quia leso Cardinali leditur maiestas Papæ, quia † Cardi-
nalis est collateralis papæ. Idem dixit ibidem Ioan.And.col.i.in i.not.fir-
matur ista conclusio per text.expressum in d.c.fœlicis in princip.ibi sicuti
reus criminis læsæ maiestatis: confirmatur etiam prædicta conclusio per
6 ea quæ notanter voluit Hostien.in c.antiqua.de priuileg.vbi dixit ꝙ † li-
cet episcopi iurent fidelitatem papæ vt in c.ego enim de iureiuran.attamē
Cardinales tanquam viscera & pars corporis papæ huiusmodi iuramen-
tum præstare non tenētur, vt etiam dixit Martin.de Lau.in trac.de cardi.
q.xxxix.& in secundo tracta.simili iiii.q.& Barba.in præalleg.suo tract.
de præstan cardi.q.i.nume.26.Condisal.in tract.de potesta.cardi.q.v.nu
7 me.14.potest & alia ratio prædictæ decisionis adduci quia † Cardinales
sunt consiliarii Papæ, ideo illi assistere debent continue in curia commorā-
8 tes, † dicti enim sunt Cardinales a Cardine quia sicuti in cardine hostium
vertitur, ita in eis versatur administratio totius vniuersalis ecclesiæ, vt di-
xit idem Condisal.in tracta de orig.digni.ac potesta.cardi.q.v.nu.12.&
ibidem nume.11.dixit ꝙ Papa permittere non debet Cardinales a se di-
scedere propter eorum consilium habendum quia collaterales eius & de

9 sui latere & pars corporis sui dicuntur & † Cardinales se habent ad Papam sicuti senatores ad imperatorem, vt ait Barba. jn præalleg. tracta. de præstan. cardi. in prima parte q. ii. nume. 16. sed offendens consiliarium & senatorem imperatoris cōmittit crimen læsæ maiestatis l. quisquis in prin. C. ad l. iul. maiesta. ergo a fortiori offendens cardinalem consiliarium & senatorem papæ qui imperatore maior est, vt dixi supra in principio huius tractatus.

10 † Quinimmo si offendens Cardinalem aliquo ex modis contentis in d. c. fœlicis de pœn. in vi. esset imperator in crimen læsæ maiest. incideret, vt voluit Præposi. in præallegato c. in primis in. §. de persona in viij. colū. versi. qui autem sint & ita expresse tenuit glo. in d. c. ad apostolicæ. de sen ten. & re iudi. in vi. in verbo cardinales & licet in illo tex. in. §. perpetrauit dicatur ꝙ Federicus imperator capifaciendo cardinales sacrilegium perpetrauerit. Attamen postmodum superuenit dispositio dicti c. fœlicis de pœnis in sexto in qua dicitur generaliter ꝙ offendens cardinales incidit in crimen læsæ maiestatis, & sic attenditur ista noua dispositio & licet etiam in d. c. fœlicis dicatur si quis in hoc genus sacrilegij, & sic, ēt ibi vdeatur di

11 ci ꝙ sit sacrilegium offendere cardinalem dicere possumus ꝙ † offendēs cardinalem vtrunque crimen committit videlicet sacrilegium & crimen læsæ maiestatis vt probat tex. in d. c. fœlicis. & ita procedant iura supra in contrarium allegata, & tanto maius est sacrilegium quanto persona contra quam committitur maior est vt dixit Ioā. Monachus in d. c. fœlicis parum post principium in versi. quod est maius allegat tex. in l. ij. & iiij. ff. de re mili. idem dixit glo. in d. c. fœlicis in versicu. sacrilegium, & quod offendens cardinalem sacrilegium committat tenuit etiam Barba. in præallegato tracta. de præstan. cardi. in i. q. basilica primi partis col. x. in versic. vlti-

12 mo faciat nume. 30. Nec mirum quia † crimen læsæ maiestatis commissum contra Principem secularem dicitur crimen sacrilegio proximum, ad

13 quod est tex. notabilis in l. i. ff. ad l. iul. maiesta. † Maiestatis etiam crimen non solum is committit qui cardinalem percutit, sed etiam qui illum hostiliter insecutus fuerit, aut ceperit, vel facientis socius fuerit, aut fieri mandauerit, vel factum ratum habuerit, aut ad id consilium dederit vel fauorem aut ex post receptauerit vel scienter defensauerit huiusmodi facinorosos vt expresse dicit tex. in d. c. fœlicis.

14 † Illud autem ꝙ in d. c. fœlicis dicitur de percutiente cardinalem ꝙ in crimen læsæ maiestatis incidat fallit in eo qui ad sui defensam cardinalem percusisset talis enim pœnas de quibus in d. c. fœlicis non incurreret vt voluit glo. ibi in verbo percusserit, nam non peccat qui auctoritate legis aliquid facit xxiij. q. iiij. c. qui peccat idem tenuit Dominic. in præallega. c. fœ

15 licis in versi.in glosa in verbo percusserit,† cessat enim pœna in percutien te se defendendo c.significasti.el ij.de homici.vbi est tex.ad hoc notabilis. & c.si vero.de senten.excommuni. Accedat elegans Ciceronis dictum in oratio.pro Milone vbi sic scribit: hoc & ratio doctis,& necessitas barbaris,& mos gentibus & feris natura ipsa præscripsit vt omnē semper vim quacunq; ope possent a corpore,a capite,& vita sua propulsarent.

16 † Et quia tex.in d.c.fœlicis disponit q habens ratum factū contra Cardinalem in terminis de quibus ibi incurrat in pœnas inibi contentas quæro an hoc indistincte verum sit? dicas solam ratihabitionem siue vt vtar verbis Archidiaconi ibi placentiam alio non præuio.& quod non sit gestum illius nomine vel eo consulente non facit aliquem incurrere pœnas de quibus in illo tex.ita dixit credere Archi.in d.c.fœlicis.col.ij.in versic. ratum habuit allegat in l.si vero.§.si post.ff.manda.referens huius opinionis fuisse Tancredum in c.mulieres.de senten.excommu.facit quia voluntas in mente retenta nil operatur Soci.in l.cum quid.colum.vlti.prope finem nu.46.ff.si cer.peta. Aretin.in l titia.§.item respondit el primo in fine ff.de verbo.oblig.idem in l.hærede in prin.col.i.ff.de acqui.hæredi. Bart. Socin.consi.cxxxi.in præsenti circa fi.col.iij.Idem Socin.in l.paulus.ff.de rebus dubijs.

17 † Et dum in d.c.fœlicis de quo receptatores delinquentium cōtra Cardinales puniuntur & ipsi pœnis de quibus ibi, dicas id locum non habere in consanguineo & affine delinquentis eundem receptante, ita voluit ibi Ioan.Monach.col.ij.in versic.contrarium & ibidem Phili.Franc.col.ij.in prin.in ver.in glo.in verbo receptauerit,& Pet.de Anch.col.i.in versi.Et

18 circa receptatores in quibus locis concludunt doctores præalleg.q† affines & consanguinei receptantes offendentes Cardinalem non puniuntur eadem pœna qua extranei receptatores punirentur,attamen non absoluūtur,sed mitiori pœna cum eis agendum erit, idem tenuit Franc de Platea in trac.de excom.in.§.xxxiij.col.ij.in prin.in versi.quærit gl.nu.4.

19 † Conclusio supradicta q occidens vel detinēs Cardinalem incidat in crimen læsæ maiestatis & puniatur pœnis de quibus in præallegato c.fœlicis fallit secundo quādo Cardinalis esset rebellis Papæ expresse vel occulte,quia tali casu impune occidi capi & detineri posset facit tex.in l.proditores.ff.de re milita.& ita dixit de rebelle Bar.in extrauag.qui sint rebelles in verbo rebellando in versicu.de pœna vero nume.13.idem voluit Cumanus consi.cliij.ad primum respondetur circa princi.& q etiam rebellis occultus possit impune occidi sentit idem Bar.loco præalleg.in ver

20 sicu.circa secundum de quo dicam infra in titu.de rebell.q.xi.† Idem dicendum esset si Cardinalis esset proditor Papæ quod multis modis accidere

21 dere potest ut infra dicam in titu.de proditor.† & præsertim quando secreta papæ eius inimicis reuellaret. quo casu quis proditor dicitur ut late deducit Hippolit. Marsi. præceptor & promotor meus in consi.i.in prima
22 & secunda col.& dicam latius infra in ti.de prodit.in ij q.† Hinc est qꝫ licite potuit Franciscus Alidosius Cardinalis Papiensis occidi a Frācisco Maria Feltrio de Ruuere Vrbini Duce inuictissimo sanctæ Romanæ ecclesiæ tunc Capitanio generali tempore Iulij secundi Pontificis maximi: dictus nanque Cardinalis dum legati de latere munere fungeretur pro eodem pontifice in ciuitate Bononiæ vigente tunc inter prædictum Pontificem & Gallorum regem bello ecclesiastici exercitus secreta cui uti legatus præerat ducibus gallici exercitus nūciabat, ea propter Rauennæ ubi pontifex ipse aderat ab eodē Francisco Maria cōfossus interijt de cuius nece cū ad cardinalatus honorem non virtutibus, sed uti prædicto Iulio gratus assumptus fuisset Christophorus Pierius Gigas patruus meus Poeta non obscurus sic alludens scripsit.

Quisquis ad immeritos quotiens aspirat honores
Mox noti est compos factus & ille sui
Metiri discat rerum qui finis habendus
Omnibus exemplo tu Papiensis eris.

24 † Formato igitur Romæ processu super prædicti cardinalis morte & in eodem constito quod fuerat ipsi pontifici proditor propter reuelationem secretorum sui exercitus, Franciscus Maria Dux tanti sceleris ultor
25 absoluitur, idque iure factum fuit si quidem† occultus rebellis seu proditor impune occidi potest, & quod fuerit occultus rebellis seu proditor in iudicio super homicidio probatur de quo etiam latius dicam infra in titu.de rebel.q.xi. Addo quod postquam hæc scripseram inueni quod super prædicto casu do. Caro. Rui. præceptor meus celeberrimus doctor consuluit ad fauorem præfati illustrissimi Ducis quod videlicet Cardinalem prædictum ecclesiæ rebellem occultum impune occidere potuerit ut habetur cōsi.eius iij.proponitur in themate per totum in v.vol. Nō omit
26 tam qꝫ† Vrbanus sextus pontifex maximus ductos mari a Nuceria ad Genuam septem Cardinales qui clam cum Clemente cum eo de pontificatu contendente conspirarant nulla mitiori pœna in eos contentus fuit qꝫ ut saccis quisqꝫ eorū seorsum alligatus & inclusus in mari demergeretur, teste Baptista Fulgosio in libello suo de dictis factisque memoratu dignis lib.vi.in rub.de seueritate exemplo xxv.

SVMMARIVM.

1 *Offendens uicarium Imperatoris uel papæ, non in contemptum Papæ, sed ob priua-*

tam iniuriam crimen læsæ maiestatis non committit.

2 *Cardinalis uel legatus aut officialis Papæ, si esset Episcopus, & sub sua episcopali iurisdictione haberet aliqua castra, & aliquis eius subditus ab eo rebellare faceret aliquod ex dictis castris, talis propterea non committeret crimen læse maiestatis.*

3 *Subditus ledens prælatum inferiorem iure proprio dignitatem seu titulum comitatus uel episcopatus habentem crimen læsæ maiestatis non committit.*

4 *Crimen læsæ maiestatis contra Papam committi dicitur quando quis contra Cardinalem Legatum prouinciam gubernantem, & contra pacificum statum terrarum Romanæ ecclesiæ machinatur.*

5 *Leges loquentes de imperatore uel ipsius officialibus etiam q; sint pœnales extenduntur ad Papam & eius legatum.*

6 *Magna est coniunctio inter Romanam ecclesiam & imperium.*

QVAESTIO SEXTA.

EXTO quæro an offendēs Legatum vel Vicarium Papæ incidat in crimen læsæ maiestatis? Et dicendum q; sic vt voluit Bar. in extrauagan. ad reprimen. in verbo rebellando versi. quod hic dicitur nume. 4. idem tenuit Cardin. in clemen. pastoralis in princi. col. iij. in fi. de re iudi. & Præposi. in c. imprimis in. §. de persona, nume. xx. & xxi. ij. q. i.

1 & Cuma. consi. cliij. ad primum respondetur vbi consuluit q; † offendēs Vicarium imperatoris incidit in crimen læsæ maiestatis, hoc sane procedit quando legatus vel vicarius Papæ principaliter offenditur in contemptū ipsius Papæ illius potestatem & auctoritatem ac iurisdictionem denegando secus si id ageretur ob priuatam iniuriam eo etenim casu offendens Vicarium seu Legatum papæ crimen læsæ maiestatis non committeret vt tenuit Præposi. in d. c. imprimis præallegato. §. de persona idem sentit Bart. in prædicta extrauagan. ad reprimen. in versicu. ex tenore, & in d. versic.

2 rebellando. allegat Præpositus ad hoc Ancha. consi. cclxx. subdens q; † si Cardinalis vel Legatus, aut officialis papæ esset Episcopus vtputa parmēsis & sub sua episcopali iurisdictione haberet aliqua castra & aliquis eius subditus ab eo rebellare faceret aliquod ex dictis castris q; talis propterea non committeret crimen læsæ maiestatis, eo etenim casu nō offendit eum tanquam Cardinalem, vel Legatum papæ, sed vti parmensem Episcopū. Ad idem est consilium Calde. in rub. de accusa. consi. vi. & vltimo vbi cōsuluit q; volens debellare castrum pertinens ad ecclesiam Rauennatē quo ad temporalem iurisdictionem crimen læsæ maiestatis non committit.

3 † Nec crimen læsæ maiestatis committi dicitur quando prælatus inferior

qui iure proprio dignitatem seu titulum comitatus vel episcopatus habet a suo subdito leditur, vt voluit Calde.consil.vij.in tit.de accusa.ad idem facit quod voluit Pe.de Anch.in clemen. pastoralis col.ij.circa fin.in viij. nota.de re iudica.vbi dixit q rebellis dicitur qui contra prosperitatē imperatoris vel imperij aliquid facit secus si contra alium inferiorem. Conclusionem supradictam q offendens Legatum papæ incidat in crimen læsæ maiestatis consulendo tenuit Pe.de Ancha.in consi.cclxxvij.ex prædi
4 cta facti narratione colum.v.vbi dixit q † crimen læsæ maiestatis contra Papam committi dicitur etiam quando quis contra Cardinalem Legatū Papæ prouinciam gubernantem,& cōtra pacificum statum terrarum Romanæ ecclesiæ machinatur per tex.in l.quisquis in prin.C.ad l.iul.maiest.
5 & in c.si quis cum militibus.vi.q.i.† Et si quis dixerit q iura prædicta loquūtur quando aliquid contra imperatorem vel eius officiales quis molitur.non quando committitur contra legatum papæ,ideo ad casum prædictum non extendētur cū pœnalia sint l.interpretatione.ff.de pœ.c.in pœnis.de regul.iur.in vi.Responde iura prædicta ad papam & eius legatum extendi.Nam si quando quis Cardinalem non Legatum offendit,& contra ipsum machinatur incidit in crimen læsæ maiestatis vt vidimus supra quæstio.v.& est tex.in c.fœlicis.de pœnis in sexto a fortiori id dicendum erit quando quis machinatur contra statum Romanæ ecclesiæ, vel contra Cardinalem apostolicæ sedis legatū,eo etenim casu talis videtur facere etiam contra statum & tranquillitatem Imperij cum imperator sit aduoca
6 tus & defensor ecclesiæ,vt dixi supra q.ij.& ideo† magna est conuinctio inter Romanam ecclesiam & imperium vt in auten. quomodo oportet episcopos in prin.& ita voluit Pe.de Anch.in prærallega.consil.cclxxvij. colum.secunda.

SVMMARIVM.

1 *Philippus Decius consuluit pro nonnullis cardinalibus qui a Iulio secūdo pontifice maxi. defecerunt, & conciliabulum Pisis indixerunt.*

2 *Tractans de imperio uel regno imperatore uel rege uiuente, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO SEPTIMA.

SEPTIMO quæro an is qui papa viuente de papatu conuenticulam facit incidat in crimen læsæ maiestatis? & dicendum q sic ita voluit Ioan.And.in c.veniens de testib. Idem tenuit Mar.Lauden.in trac.suo de crimine læsæ maiesta.q.ix.allegat Bal.in l.quoniam liberi.C.de testi.quod notandum esse dixit contra concilium non canonice con-

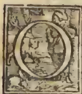
1 gregatum vt accidit tempore Iulij secundi pontificis maxi.a quo defecerunt nonnulli Cardinales & conciliabulum Pisis indixerunt quibus Philippus Decius insignis doctor adhesit & pro illis consuluit vt habetur con si.cli.maximi ponderis in i.vol.q. tamen cōciliabulum improbatum fuit & approbatum concilium lateranense indictum per ipsum Iulium, mox post illius obitum fine debito terminatum per Leonem decimū dicti Iulij successorem: & conclusionem prædictam de faciente de papatu conuenticulam papa viuente tenuit etiam solemnis doctor præceptor meus do. Hippol.de Marsi.in consi.i.col.iiij.nu.23.in i.vol.& Alex.in l.i.ff.ad l.iul. maiesta.pro qua conclusione facit tex.in c.si quis papa.lxxix.distin. idem tenuit Math.de Affli.in c.i.in versi.& bona committentium col.viii.vers. trigesimooctauo.nu.101.in ti.quæ sint regal.in vsib.feudo.

2 † Idem dicas de tractante de imperio vel regno imperatore, vel rege viuente, vt voluit idem dominus meus in dicto consilio primo sequitur Restaur.in tract.de imperatore.q.cxviii.in fine.

SVMMARIVM.

1 *Imperator est federatus papæ & eius aduocatus & defensor.*

QVAESTIO OCTAVA.

OCTAVO quæro an offendens imperatorem papam offendere dicatur,& sic incidat in crimē læsæ maiestatis quo ad papam,siue imperatoris,siue papæ subditus sit? Dicendum q. sic quia ledens imperatorem qui † est federatus papæ & eius aduocatus,& defensor, vt habetur per Petrum de Monte in tractatu de monarch.concil. versiculo postquam nume.3.Parid de Puteo in tracta.de re mili.in.§.pœnæ numero 3. Michal.Vulg.in tract.de regim.mundi in secunda parte mi.q.nume.16. Francis.Arias in tract.de bello.nume.198.Marcus Mantua in tracta de concil.nume.194.& per Restaurum Perusinum in suo tracta.de imperato.quæstio.lxxiii.nume.7.& 8.papam ledere & offendere dicitur, & ita voluit Bart.in extrau.ag.qui sint rebelles.in versi.rebellando colum.iii.& Petrum de Ancharano in clemen pastoralis colum.v.& in consil.cclxx. & Oldra.consil.xliii.& Præposit.in c.imprimis in.§.de persona numero 22.ij.quæstio.prima.

SVMMARIVM.

1 *Notorium probatione non indiget.*

2 *Super notorio non est necessaria sententia.*

QVAESTIO NONA.

NONO quæro an Cardinalis Legatus Papæ cõtra quem fuit commissum crimẽ læsæ maiestatis de quo dixi supra q.vi.possit declarare offendẽtem ipsum incurrisse pœnas de quibus in c.fœlicis.de pœn.in vi.statutas contra offendentem Cardinalem, supposito tamen quod delictum sit adeo notorium ꝙ negari non possit, vtputa si de eo tota vicinia sit testis vt in c.pen.de purgat.cano.& xli.distin.c.in sacerdotibus in fi.& xxiiij.q.ij.c.sane. Circa quæstionem prædictam Archi.in d.c.fœlicis col.penul.ver.sed nunquid legatus.pro parte affirmatiua plura adducit fundamenta & præsertim quia sententia condemnatoria contra tales facinorosos lata est per constitutionem d.c.fœlicis.& sic executionem secum trahit, ita ꝙ Cardinalis offensus nõ est huiusmodi sententiæ promulgator, sed notificator siue denuntiator allegat xxiiij.q i.c.i.ibi factus sum exequtor veteris constituti non promulgator noui. Præterea in faciendo huiusmodi notificationem non videtur suam iniuriam prosequi, sed potius Romanæ ecclesiæ quod potest, vt in c.guilisarius & seq.xxiij.q.iiij.
1 subdens ꝙ cum præsuponatur factum notorium & † notoria probatione
2 non indigeant ij.q.i.c.manifesta.& c.quoniam.de fil.præsbi.† & propterea non sit necessaria sententia super crimine vel iniuria notoria, non dicetur prædictus legatus iudex in causa propria, sed exequtor siue notificator pœnæ quod facere potest c.nouit.de appel.& hanc partẽ dicit tenuisse Inno.in c.i.de offi.deleg.in glo.vlti.versic.iniuriam.concludit tamen Archi.ꝙ melius est, ꝙ talis notificatio fiat per superiorem dicti Cardinalis legati cuius opinionem sequitur ibi Ioan.And.col.penul.in prin.& ibidem Pe.de Anchu.col.penul.versi.secundo quæro iuxta prædicta, & ista opinio mihi magis placet.

SVMMARIVM.

1 *Extrahens confugientem ad ecclesiam diuinam offendit maiestatem.*

2 *Etiam qui conatus fuerit extrahere aliquem de ecclesia, licet de facto nõ extraxerit incidit in crimen læsæ maiestatis.*

3 *Confugientes ad ecclesiam quantuncunque grauia delicta cõmiserint in ea lẽ tuti sunt.*

4 *Concedere licentiam iudicibus extrahendi de ecclesia enormium delictorum perpetratores est de reseruatis papæ.*

5 *Extraheus de ecclesia publicum latronem uel nocturnum depopulatorem agrorum non incidit in crimen læsæ maiestatis.*

6 Qui dicantur publici latrones & nocturni depopulatores agrorum.
7 Extrahens de ecclesia eum qui in ecclesia ea intentione deliquit ut ab ea defenderetur non incidit in crimen læsæ maiestatis.
8 Extrahens de ecclesia eum qui per insidias et industriam homines occidit non incidit in prædictum crimen.
9 In terris ecclesiæ occidens etiam per insidias & industriam hominem gaudere deberet immunitatem ecclesiæ.
10 Tex.exo ii.c.xxi.procedebat olim in altaribus ueteris testamenti quæ non erant tantæ authoritatis quante nostra sunt.
11 Depositio est mors ciuilis.
12 Quoties a canonibus mentio fit de morte intelligitur de morte ciuili, & potest etiam intelligi de sententia excommunicationis.
13 Lex antiqua faciens mentionem de morte, exponitur, idest per sententiam excommunicationis.
14 Canones facientes mentionem de morte intelligendi sunt de morte ciuili quoniam ipsi non imponunt pœnam mortis naturalis.
15 Alius intellectus ad tex.in d.c.xxi.Exodi.
16 Tex.in c.primo extra de homicid.loquitur de clerico per insidias homicidium perpetrante.
17 Opinio authoris circa d.tex.
18 Proditor quis dicatur?
19 Proditorie hominem occidere plus est quam ex proposito occidere.
20 Extrahens de ecclesia eum qui proditorie hominem interfecit non incidit in crimen læsæ maiestatis.
21 Idem dicendum de extrahente de ecclesia eum qui appensate hominem extra ecclesiam interfecisset.
22 Quelibet causa etiam bestialis excusat a pœna.
23 Extrahens de ecclesia eum qui ueneno aliquem peremit non incidit in crimen læsæ maiestatis.
24 Plus est hominem ueneno occidere quam ferro.
25 Triplex homicida non gaudet immunitate ecclesiæ.
26 Quando opiniones doctorum sunt uarie, unam sequens excusatur a culpa & dolo.
27 Iudex si captum in ecclesia libere relaxet, & dum ille relaxatus discedit facit illum iterum capi non dicitur ipsum relaxasse.
28 Qui tenetur aliquem relaxare non liberatur ab obligatione illum simpliciter relaxando in suo territorio, sed debet illum facere secure conduci extra suum territorium ad locum ubi possit secure stare.
29 Extrahens de ecclesia reum criminis læsæ maiestatis commissi contra Principem non incidit in crimen læsæ maiestatis.

30 *Captus extra ecclesiam licet per ecclesiam ducatur inde uiolenter extrahi potest nec ta li casu immunitas ecclesiae uiolari dicitur.*

31 *Veniens de ultra mari cum equis & armis, & transiens per regnum Siciliae, ex quo equi & arma non possunt extrahi sine Regis licentia, poterit eos conducere ad locum sui domicilij extra regnum sine aliqua Regis licentia.*

32 *Ductus per cimiterium, licet extra captus, inde amoueri non potest.*

33 *Et sic semel uidit obseruari author in ciuitate Venetiarum, quamuis contraria opinio in iure sit uerior, secundum eum.*

QVAESTIO DECIMA.

ECIMO quaero vtrum extrahens violenter de ecclesia aliquem ad eam confugientem committere dicatur crimẽ laesae maiestatis? Dicas ꝙ sic tex. est clarus de hoc in l.ij.C. de his qui ad ecclesias confugiunt, & ratio huius decisio-
1 nis assignari potest. † Nam extrahens confugientem ad ecclesiam diuinam offendit maiestatẽ, quia ecclesia domus Dei est vt habetur in euangelio Ioannis cap.ij. ibi nolite facere domum patris mei domum negociationis ꝙ offendere plus est quàm terrenam offendere maiestatem, sed offendere temporalem maiestatem est incidere in crimen laesae maiestatis l.quisquis.C.ad l.iul.maiesta.a fortiori offendens diuinam l.quicquam.versi.cum sane.& l.si quis in hoc genus.C.de episc.& cleri.canonizata ij.q.i.c.si quis in hoc genus. & ibi gl. & auct.gazaros.C. de haereti.& c.vergentis.extra eo.ti.rationem praedictam adducit Odofr. in l.ij.C.de his qui ad eccle.confug.posset iudicio meo & alia assignari ratio dictae decisionis, quia cum confugientes ad ecclesiam sint in ea tuti ex canonum dispositione pariter & legum nec ex ea possint extrahi nisi de licentia summi Pontificis vtiq; extrahens illos immediate ledit pontificis iurisdictionem & attribuit sibi iurisdictionem quàm non habet, sed soli papae competit ideo committit crimen laesae maiestatis per ea quae dicã infra q.xxij. sub hac met rub.conclusionem praedictam ꝙ extrahens aliquem de ecclesia auctoritate propria incurrat crimen laesae maiesta.tenuit Abb. in c.inter alia colum.viij.in fi.de immuni.ecclesia.& rursus ibidem colum. ix.in prin.in versi.& faciunt haec.& idem Abb.in c.penul.eo.ti.& Nico. Boe. in tra.de seditios.in vij.& vltimo praesuppositio col.xij.nu.56.& 57.
2 Quinimmo non solum qui de facto & violenter aliquem de ecclesia extraxerũt incidunt in crimen laesae maiestatis, sed etiam hi qui extrahere co-
3 nati sunt vt voluit gl.fi.in d.l.ij.quàm ibi sequitur Saly. † Cum etenim cõfugientes ad ecclesiam quantumcunq; grauia delicta commiserint in ea-

dem tuti sint præallegato c. inter alia. c. si. de immu. eccl. c. sicut antiquitus. c miror. c. diffiniuit. xvij. q. iiij. hinc est ꝙ extrahens inde aliquem auctoritate sua sede apostolica inconsulta diuinam offendit maiestatem quia violat immunitatem domus Dei: offendit & terrenam maiestatem videlicet
4 pontificem sine cuius auctoritate talis extractio fieri non potest. † Et cum concedere licentiam iudicibus extrahendi de ecclesiis enormium delictorum perpetratores sit de reseruatis papæ hinc est ꝙ quando papa mittit nuncios suos ad potentatus consueuit illis tribuere facultatem legati Cardinalis de latere, & dare illis auctoritatē concedendi secularibus iudicibus licentiā huiusmodi, vt sepe vidi in facultatibus concessis sanctitatis sue nūtiis apud Illustriss. Do. Venetorum residentibus, vt fuerunt Hier. Verallus tunc Rotæ auditor, & Fabius Mignanellus Clarissimi iuris doctores quorum vterꝗ cardinalatus honore donatus sacrosanctū illum senatum virtutum suarum radiis illustrat.

5 † Fallit tamen conclusio prædicta in eo qui de ecclesia extrahit publicum latronem vel nocturnum depopulatorem agrorum vt voluit tex. in
6 d. c. inter alia. de immuni. ecclesi. † qui autem dicantur publici latrones & nocturni depopulatores agrorū vide per doct. vbi Abb. in d. c. inter alia.
7 † Secundo fallit in extrahente de ecclesia, eum qui in ecclesia ea intentione deliquit vt ab ipsa defenderetur ecclesia, de quo est tex. in c. si. de immu. ec.
8 † Tertio fallit in eo qui per insidias & industriam hominem occidit, & ad ecclesiam confugit, extrahens enim talem cum id iure permittente faciat c. i. de homi. non delinquit, vt habetur etiam Exodi c. xxi. Aduertas tamen quia ista fallentia non videtur procedere, nam dispositio illa exodi registrata in d. c. i. de homicid. procedebat olim ex veteri testamento quo tempore nondum emanarant leges humanæ immunitatem ecclesiis conferentes, sed hodie videtur secus dicendum vt sentit Abb. in d. c. i. colū. i. in
9 versi. in glo. ij. de homici. dicens ꝙ † in terris ecclesiæ occideris etiam per insidias & industriam hominem gaudere deberet immunitate ecclesiæ, allegat ad hoc tex. per locum a speciali in d. c. si. de immu. eccle. vbi habetur ꝙ committens ex proposito in ecclesia homicidium, vt ab ipsa ecclesia defendatur, tali priuilegio gaudere non debet, ideo punitur in eo in quo deliquit cum enim in ecclesia delinquendo sacrum violet a sacro non est defendendus, & sic ille text. loquitur de homicidio ex proposito commisso in ecclesia, ergo secus si homicidium ex proposito quis extra ecclesiam committat, per tex. in d. c. inter alia ibi quantumcunꝙ grauia maleficia, dicens ꝙ cum casus de quo in d. c. i. de homic. non reperiatur exceptus a generali regula text. in d. c. inter alia, standum erit regule præsertim quia illa est lex
10 Exodi & non noua, Inno. vero in d. c. i. dicit ꝙ † ille tex. Exodi procede-

bat

bat in altaribus veteris testamenti quae non erant tante auctoritatis quante nostra sunt. Alij intelligunt illum tex. de mortuo per poenitentiam, scilicet vt moriatur in peccatis suis, vel vt deponatur † depositio.n. est mors
11 ciuilis ij.q.vij.c.quia ergo Hosti.autem dicit q tex.in d.c.i.intelligi potest de incorrigibili, tandem Abb.relatis aliorum opinionibus distinguendo dicit tex.in d.c.i.de homi.intelligi posse tam de clerico quam layco.de layco scilicet vt ab altari euellatur.i.ab ecclesia & a fidelium communione
12 per excommunicationem † quotiens enim a canonibus mentio fit de morte intelligitur de morte ciuili & etiam intelligi potest de senten.excommu.
13 vt probatur in c.per venerabilem.qui fili.sint legit.† ibi enim lex antiqua faciens mentionem de morte exponitur moriatur videlicet per sententiam excommunicationis,quia per eam veluti mortuus a communione quis separatur,& ad hoc ille tex.est notabilis,veruntamen negare nõ possumus q illo tempore text.ille Exodi non loqueretur de morte naturali,per id
14 quod legitur & notatur in c.placuit.xxvi q.i.† sed postquam dispositio illius tex est incorporata in decretalibus inter canones intelligi debet ciuiliter,secundũ ipsorum canonum naturam quorum dispositio de morte loquens intelligitur de ciuili,cum canon non imponat poenam mortis natu
15 ralis.† Secundo modo dicit Abb.in d.c.i.intelligi posse illum tex.in clerico qui cum sit de altari proprie ab altari euellitur, cũ ipse altari sit affixus & obligatus, subdens q hodie dupliciter potest intelligi primo de depositione quae est quaedam ciuilis mors.Secundo intelligi potest de morte naturali vt puta quando homicidium est adeo qualificatum q non videatur ad poenam sufficere ipsa depositio, nam eo casu deponi deberet & tradi curie seculari vt moriatur,ita dixit idem Abb.in c.i.de his qui fil.occider. & in c.at si clerici.de iudi. At Fely.in d.c.i.de homic.dicit q dictum Abbatis q ille tex.loquatur & procedat tam in layco quam in clerico implicat aliqualem cõtradictionem,dicens q si loquitur in layco proditorie aliquem occidente procedet intellectus glo.ibi in verbo per insidias quae dixit quod is qui per aggressionis insidias aliquem occidit non iuuatur immunitate ecclesiae & sic quod iste erit quartus casus exceptus a supradicta regula generali tex.in d.c.inter alia.si vero loquatur de clerico ipse degra
16 dabitur & tradetur curie seculari,dicens quod † per tex.in d.c.i.ita consuluit contra quendam episcopum Pe.de Anch.cons.cliij.ex narratis in facto colum.ij qui dixit quod tex.in d.c.i.de homi.loquitur in clerico per insidias homicidium perpetrante,nam clericus dicitur proprie euelli ab altari,laycus enim non potest dici euelli,quia circa altare non ministrat,vnde qui radices non egit in loco vt fecit clericus in ecclesia euelli nõ potest, priuatio etenim habitum praesupponit l.decem.ff.de verbo.obliga. Ideo 15f

dicit debere intelligi illum tex. ibi euellas per degradationem vt moriatur videlicet vt moriatur per exequtionem iudicis secularis, nam verbum moriatur referri debet ad mortem naturalem, vt notatur in capi. placuit. xvi. q. i. c. susceptum de rescrip. in vi. subdens Ancha. loco præallegato ꝙ dum ille tex. dicit euellas loquitur prælato & subdit impersonaliter moriatur quasi dicat non per prælatum ecclesiasticum, sed per iudicem secularem ei mors inferatur, dicens istam expositionem esse magis consonam menti illius tex. Exodi quàm sint aliæ quas refert Io. And. in d. c. i. & quod illa lex Exodi reddacta fuit in volumine decretalium, vt seruetur non vt frustra membranas occupet. Idem dixit etiam ipse Petr. de Anch. in repe. c. cãꝗ. col. xxix. in fi. in versi. decimonono quæro. ij. col. xxx. in prin. in versicu. quidam miser sacerdos. de reg. iur. in vi. vbi refert miserabilem casum qui accidit tempore suo in ciuitate Venetiarum ꝙ quidam sacerdos alium sacerdotem per industriam occiderat contra quem ipse consuluit, & ibi sequitur prædictum intellectum ad tex. in d. c. i. de homi. referens, tunc consuluisse episcopo Venetiarum, ꝙ sacerdos ille homicida proditorius degradari poterat, & tradi curie seculari, vt vere moreretur, per tex. in præallegato c. i. & ibidem hanc opinionem tenuit Ioan. de Ana. col. fi. vbi tenet ꝙ ille tex. c. primi. de homi. loquatur de eo qui proditorie hominẽ interfecit, & licet ista opinio ꝙ ex illo text. inducatur ꝙ clericus ex tali delicto mori debeat videatur rigorosa tamen vt dicit idem Anchar. in d. c. ea quæ. habet in se equitatem, quia si contingeret ꝙ clericus & laycus conspirarent in mortem alicuius & aliquem insimul proditorie occiderent adeo ꝙ laycus ex tali delicto dilaniaretur, si clericus solum ad perpetuos carceres damnaretur inter eos esset nimis magna pœnæ inequalitas præsertim quia damnati ad perpetuos carceres vt plurimum carceribus fractis aufugiunt quod scandalum parat laycis contra clericos & prælatos.

17 † Opinio Pe. de Ancha. & Ioan. de Ana. ꝙ text. in d. c. i. de homicidio loquatur de homicida proditorio mihi placet, & propterea recte cõsuluisse arbitror, Pe. ipsum tunc episcopo Venetiarum circa illum sacerdotem qui proditorie alium occiderat sacerdotem quem persuaserat quod iret ad eius domum pro accipiendo maluatico, et cum ille iuisset ad id suasus pro

18 habendo maluatico fuit a prædicto proditorie interfectus † proditor. n. is dicitur qui proximum circumuenit & eum callide seducit ut illũ in periculum salutis trahat. xxiij. q. iij. c. transferunt. xv. q. i. c. si cupis. item & is proditor dicitur qui dum se amicum ostendit postea damnum iniuriã vel machinationem infert, vt dixit Ang. in. §. interdum. insti. de hære. quæ ab intesta. deferun. ad idem est glo. in xlvi. distin. c. clericus. & xi. q. iij. c. nolite, & late dicam infra in rub. de prodic. in i. q. ab illis enim qui aliud in ore

aliud in corde gerunt difficillimum est cauere, de quibus loquitur seruator noster dicens populus iste labijs me honorat, cor autem ipsorum longe est
19 a me, vt habetur Math.ca.xv.† Et proditorie hominem occidere plus est quàm ex proposito occidere, vt puta inimicum apensate & apostate occidere, quia ab inimico cauere possumus, ab eo autem qui se amicum extrinsece gerit, & intrinsecus inimicus est fere impossibile est cauere, nec assentio opinioni dicentium ꝙ tex.in d.c.i.de homic.loquatur de occidente hominem ex proposito, quia huiusmodi intellectus aduersatur dispositioni tex.in c.fi.de immuni.ecclesi.qui tex.loquitur de committente homicidiũ in ecclesia ea intentione vt ab ipsa defendatur, & sic ponit casum exceptũ a regula generali d.c.inter alia.eod.tit.qui tex.a contrario sensu probat ꝙ committens homicidium ex proposito extra ecclesiam ad illam postmodum confugiens tueri ab ea debet ne inde extrahatur confirmatur hoc quia exceptio debet esse de regula, sed casus excepti in d.c.inter alia sunt tales qui ex proposito & præmeditate committuntur vt est in publico latrone, & in nocturno depopulatore agrorum qui excipiuntur, in illo tex. ergo & regula illius tex.intelligi debet etiam in homicidio pensato nõ tamen
20 men proditorio per supradicta.† Erit ergo conclusio ꝙ extrahens de ecclesia eum qui proditorie hominem interfecit non incidit in crimen læsæ
21 maiestatis.† Et idem dicas de extrahente de ecclesia eum qui apensate hominem extra ecclesiam interfecisset, non ea ratione quia talis vt dixi supra posit inde extrahi, sed ex eo ꝙ tex.in d.c.i.de homi.patitur plures intelle
22 ctus † & quelibet causa etiam bestialis excusat a pœna & dolo l.igitur.§. potest.ff.de liberal.cau.Cassio.decis.xix.nu.4.super regul.cancel.Rocch. de Curte in tracta.de consuetu.nume.124.& dixi in tractatu de pensio. q.lxxv.nu.2.& facit text.in l.i.in fi.ff.de abige.ibi, siue iustus siue iniustus & scribit Boer.deci.168.nu.11.in prima parte.
23 † Quarto fallit supradicta conclusio quòd extrahens aliquem de ecclesia incidat in crimen læsæ maiestatis in eo qui ex ecclesia extrahit eum qui veneno aliquem peremit, talis enim proditor dicitur vt dixit Fely.in præ
24 allegato c.i.de homic.& ibidem Ioan.de Ana.col.i.nu.11.† plus est enim hominem veneno occidere quàm ferro l.i.C.de malefi.& mathe.per quẽ tex.dixit Bal.in l.nemo.C.de summa tri.& fid.cathol.quòd qui alicui venenũ exibet illum proditorie interficere dicitur, & casus huiusmodi proculdubio comprehenditur sub dispositione tex.in d.c.i.de homic.cum verum sit dicere quod propinans alicui venenum ex quo ille moriatur dicitur illum per industriam & insidias occidisse, nam venenum vt plurimum subministratur ab eo de quo venenatus cõfidit, & sepe magnis viris præparatur a quo pauperes et viles regulariter sunt immunes, iuxta illud Iuue

nalis. Fictilibus nulla miscent aconita. Et licet Ioannes de Anan. in dicto capitulo primo. quem sequitur idem Nic. Boer. decisio. 109 nume. 5. in pri
25 ma parte dicat quod forte dici potest quod † triplex homicida non gaudeat immun. ecclesiæ: Primo qui in ecclesia occidit, secundo qui veneno necat aliquem, tertio is qui proditorie occidit, vt in dicto c. i. de homici. nihilominus id mea quidem sententia sine dubitatione tenendum est per su pradicta, & quamuis varie sint in hoc doctorum opiniones. Istud etiã com
26 probat prædictam quartam ac etiam tertiam fallentiam: quia † vbi variæ sunt doctorum opiniones, vt in casu nostro in quo aliqui tenent prædictos esse tutos in ecclesia, aliqui, non excusatur a dolo & a culpa vnam sequens: secundum not. per Innocen. in c. ne innitaris. de constitu. & notatur in l. cum prolatis. ff. de re iudi. & habetur per Stefa. de Federicis in tract. de interpret. iur. in vlt parte, col fi in fi.

27 † Vnum tamen in hac materia nota dignum non omittam quod si iudex captum in ecclesia relaxet libere, si dum ille relaxatus discedit facit illum iterum capi non dicitur ipsum relaxasse, vt no Arch. in c. miror. xvij. q. iiij. Bar. in l. i. per illum tex. C. de nauicular. lib. xi. in ver. venio ad versi. venientes. Idem dixit Fely. in c. ego enim col. fin. versic. item infert de iure iuran. Et ideo dixit Abb. in c. accedens in principio per illum text. de pro-
28 curato. quod † is qui tenetur aliquem relaxare seu restituere non liberatur ab obligatione illum simpliciter relaxando in suo territorio, sed debet illum facere secure conduci extra suum territorium ad locum vbi possit secure stare.

29 † Quinto fallit in extrahente de ecclesia reum criminis læsæ maiestatis commissi contra principem de quo dicam infra in titulo de pluribus quæstionibus. q iiij. vide ibi dicta, talem nanque de ecclesia extrahens crimen læsæ maiestatis committere non dicitur.

30. † Sexto fallit quando aliquis extra cimiterium vel ecclesiam a iustitiario vel officialibus est captus, & ducitur per ecclesiam, nam tunc inde etiam violenter extrahi potest nec tali casu immunitas ecclesiæ violari dicitur, ita voluit Archidiacon. in capitulo sicut. decimaseptima quæstione quarta, & Ioan. Lupus in repetitione rubricæ de donatio. inter virrum & vxorem, vt refert & sequitur Nicola. Boer. in suis decisio. decisio. clxxviij. numero 13. in prima parte, facit ad hoc quod voluit Andr. de Iser. in rubrica quæ
31 sint regal. in vsibus feudorum, vbi dixit † quod si quis veniret de vltro mare cum equis & armis, & transiret per regnum Ciciliæ, ex quo equi & arma non possunt extrahi sine Regis licentia, quod poterit eos conducere ad locum sui domicilij extra regnum sine aliqua Regis licentia, per textum in lege si quis post hanc, in versiculo data similiter, C. de edific.

32 priuat.& ibi glos.& Cyn.Alberi.& Angel. † contrariam partem quod immo du ctus per cimiterium inde amori non possit, tenuit Marcus Mantua consilio lx.circa finem. numero decimoseptimo, allegat Romanum in lege plerique, & ibi Iason.ff.de in ius vocan.& in argumentum text.in lege quis sit fugitiuus.§.idem celsus.ff.de edilitio edict.& in lege sicuti.§.aristo, & ibi Bald ff.si seruit.vendic.pro prima opinio facit text.in capitulo inter alia.de immunita.ecclesia.qui loquitur in confugiente ad ecclesiam, & tex.in capitulo diffiniuit.& in capitulo sicut.xvij q iiij.

33 † Vltimam tamen opinionem semel seruari vidi in alma ciuitate Venetiarum aliarum ciuitatum Regina, sed primam veriorem puto. Nec obstant allegata per Mantuam, quia procedunt in eo, qui insecutus ab officialibus, vt caperetur fugiens se in ecclesiam recepit, & sic ad eorum manus non peruenit, & similiter tex.in d.l.quis sit fugitiuus.§.idem celsus.loquitur de seruo fugiente, qui se in tutum locum recepit, nec similiter obstat dictum Bald.in dicta l.sicuti.§.aristo.quia loquitur in bannito insequto ab officialibus vt caperetur qui aufugit in alienum territorium, nam ibi capi non potest.

SVMMARIVM.

1 *Qui hominibus armatis templa occupat læsæ maiestatis reus est.*

QVAESTIO VNDECIMA.

VNDECIMO quæro vidimus in proxima præcedente quæstione qualiter extrahens aliquem de ecclesia propria auctoritate ad quam ille confugerat incidit in crimen læsæ maiestatis, per textum in lege secunda.C.de his qui ad ecclesi.confugi. Modo videamus quid dicendum de eo qui sibi templum occupat? Dicas quod talis incidit in crimen læsæ maiestatis. vt probat text.in lege prima, ibi locave occupentur vel templa.ff.ad legem iuli.maiestat.ad idem est text.in l.secunda.ff.de colleg.illici.iuncta glos.ibi in verbo tenetur, vbi tex.iuncta glo.pro-
1 bat quod † is qui hominibus armatis templa occupat læsæ maiestatis reus est, facit etiam ad id text.in lege denuntiamus.C.de his qui ad ecclesi.confugi. & ita tenet Lodouic. Montal.in tractatu suo de reprobatio.senten. Pilati.articulo primo.nume.70.

SVMMARIVM.

1 *Impedientes nuntios per legatum apostolicum ad Papam missos, & spoliantes eos literis Papæ directis, incidunt in crimen læsæ maiestatis.*
2 *Imperator obtinet primum locum post Papam.*

QVAESTIO XII.

1 DVODECCIMO quæro, an qui nuntios per legatum apostolicum ad Papam missos in via publica impediunt, & literis papæ dirrectis spoliant in criminis læsæ maiestatis delictum incidant? Circa hoc Roma. in consi. cclxxv. quæritur primo, tenuit q. sic, per tex. in l. i. in princi. ff. ad l. iul. maiesta. Verum quia vt supra diximus in i. q. huius rubri. crimen læsæ maiestatis committitur contra papam, siue per clericos, siue per laycos eisdem modis quibus committitur contra Imperatorem, vt in toto titu. ff. & C. de crimi. læsæ maiesta. vt etiam dixit Præposi. in c. imprimis. in. §. de persona, col. vij. versi. qui autem. nu. 20. ij. q i. ideo deueniamus ad materiam criminis prædicti, videlicet quot & quibus modis crimen prædictum committatur contra Imperatorem alios Principes & ciuitates,
2 & quia † citra Papam, Imperator primum obtinet locum ab eo exordiendum erit.

SVMMARIVM.

1 *Machinando contra personam Imperatoris, crimen læsæ maiest. committitur.*
2 *Perduellionis reus dicitur qui contra personam Imperatoris, crimen læsæ maiestatis commisit.*
3 *Duellum hoc solo casu fieri lex romana permittebat.*

QVAESTIO XIII.

TERTIODECIMO quæro quando Imperator offendi dicatur, vt quis crimen læsæ maiestatis contra eum cōmisisse dicatur? † Responde quando aliquis machinatur
1 contra eius personam proculdubio crimen læsæ maiestatis committit vt dixit Odofr. in rub. C. ad l. iul. maiesta. & Præposi. in c. imprimis. in. §. de persona. col. vij. versicu. de Imperatore. ij. q. i. & est tex. in l. quisquis. in prin. C. ad l. iul. maiesta. & hoc

procedit, siue quis id solus faciat, siue cum alijs conspirando in necem ipsius Imperatoris, siue cum militibus, siue cum priuatis, siue cum barbaris, vel illum offendere promittendo, vel iureiurando affirmando, vt habetur in d.l.quisquis.in prin.& ibi doc.& tales perduelles dicuntur, vt testatur Vulpianus in l.fi.ff.ad l.iul.maiest.idem dixit Ioan.de Tur.Crema.in
2 c.si quis.§.porro.vi.q.i.inquiens q † perduellionis dicitur reus is qui con-
3 tra personam imperatoris crimen læsæ maiestatis commisit. † Duellum etenim Romana lex hoc solo casu fieri permittebat, idem dixit etiam Tur. Cremat.in summa.iij.q.iiij.& Specu.in tit.de accusa.§.i.versic.secundo crimen perduellionis.

SVMMARIVM.

1 *Conspirando in necem consiliarij uel collateralis imperatoris, offenditur imperatoria maiestas.*
2 *Consiliarij, uel collaterales imperatoris dicuntur pars corporis ipsius imperatoris.*
3 *Consiliarij, uel collaterales imperatoris, & ipse imperator dicuntur unum corpus.*
4 *Consiliarij dicuntur inherere Principi sicut stelle firmamento cœli.*
5 *Priuata inimicitia non excusat aliquem a crimine læsæ maiestatis.*
6 *Occidens consiliarium, siue collateralem Imperatoris ex priuata inimicitia non incidit in crimen læsæ maiestatis.*
7 *Andreas de Isernia dum esset Regius consiliarius in Regno occisus fuit.*
Ex constitutione regni occidens cõsiliarium Regis ex priuata inimicitia tenetur crimine læsæ maiestatis.
8 *Occidens consiliarium Principis in ipsius principis odium siue reipublicæ, ut tali consiliario careat incidit in crimen læsæ maiestatis.*
9 *Secus si ob priuatam inimicitiam regulariter.*

QVAESTIO XIIII.

VARTODECIMO quæro, quid dicendum de conspirante in necem consiliarij imperatoris, vel illius collateralis? Dicas & hunc in crimen læsæ maiestatis incidere:
1 † offenditur.n.ex hoc imperatoria maiestas: † tales nãq;
2 pars corporis ipsius imperatoris dicuntur, vt dixit text.in d.l.quisquis.in prin.C.ad l.iul.maiest.facit tex.in c.fœlicis.de pœn.in vi.& habetur per Lucam de Pen.in l.nihil.C.de pala.sacr.larg.
3 lib.xij.ad idem est tex.in c.si quis.vi.q.i.& ibidem Præposi. † Ex Imperatore enim Rege, vel Principe vnum corpus fieri dicitur, & creari cum eius

consiliarijs, vt habetur in præallegato c.si quis.& in d.l.quisquis.& in d.c.
4 fœlicis ac in l.humanum.C.de legi.†Quinimmo consiliarij dicuntur inhe rere principi sicut stelle firmamento cœli, secundum Bald.in l.cum multa. C.de bon quæ liber.& veluti splendor fulgent firmamenti, argumento tex.in c.super specula.de magistr.& dicuntur solis radij.c.multi.de pœni. distin.ij.& tradit Nicol.Boer.in tracta.de auctoritate mag.consi.numero 129.Et prædicta videntur procedere etiã si quis ex priuata inimicitia occi deret collateralem vel consiliarium Principis, nam vt dicunt Bal.& Inno.
5 in c.i.de offi.d.leg.† priuata inimicitia non excusat aliquem a crimine læsæ maiestatis.
6 †Contrariam autem partem φ occidens consiliarium seu collateralem Principis ex priuata inimicitia non committat crimen læsæ maiestatis, te nuit Bar.in l.hostes.ff.de capt.& postli.reuer.quem sequitur And.de Iser. in c.i.in.§.& bona committentium.in tit.quæ sint regal.in vsib.feudo.qui circa hoc plura scribit, idem tenuit Mart.de Laude in tract.de crimi.læsæ maiesta.q xxi.& Mathe.de Affli.in d.§.& bona comittentium.col.i.& ij.
7 referens φ† And.de Iser.dum esset regius cõsiliarius in regno occisus fuit ob cuius mortem Regina Ioanna constitutionem edidit φ occidens Regis consiliarium etiam ex particulari odio, vel inimicitia, siue vt Rex illo vtili consiliario careat pœna criminis læsæ maiest.teneretur,& idem Mathe.in constitu. regni.lib.ij.in ti.de his qui fideiuss.nu.38.vbi attestatur vidisse re scriptum Regine Ioannæ primæ in quo condemnabantur de crimine læsæ maiesta.sceleratissimi illi qui virum insontem et reipublice vtilem Andream de Isern.prædictum interfecerunt, supradictam opin.tenuit etiam Aymo Crauetta consi.vi.col.xviij in versi.tertio arguitur.nu.29.in l.vo
8 lu.& Egid.Belle.consi.xv.erit ergo ex præmissis firma conclusio φ occidens consiliarium Principis, siue eius collateralem in ipsius principis odiũ, siue reipublicæ, vt tali consiliario careat in crimen læsæ maiestatis incidit quod etiam tenuit Lucas de Pen.in l quotiens.col.ij.versic.sic dicimus.C.
9 de exact.trib.lib.x.†Secus si ob priuatã inimicitiã, voluntas enim & propositum distingunt maleficia l.qui iniurie.in prin.ff.de fur.idem erit in offendente senatorem Principis per tex.in d.l.quisquis.in prin.nam licet secus statutum fuerit per Reginam Ioannam in Regno Neapolitano dicta constitutio non constituit ius vniuersale.

SVMMARIVM.

1 *Christum Cruci affligere dicuntur qui eius sacerdotes prosequuntur.*
2 *Hippolytus de Marsilijs magnus criminalista fuit præceptor & promotor authoris.*

3 *Dux Valentinus Alexandri sexti Pont. Max. filius, uicarios perpetuos qui erāt in Romandiola partim ferro, partim ueneno sustulit scelesta dominandi cupiditate.*
4 *Christophorus Pierius Gigas Poeta, authoris patruus.*

QVAESTIO XV.

VINTODECIMO quæro quid dicendum de offendente vicarium imperatoris Regis vel Principis? dicas ꝙ ex hoc leditur maiestas Principis, ea propter talis læsæ maiestatis reus erit, tunc enim perinde est ac si contra Principem ipsum attentatum esset. facit ꝙ legitur iiį.q.i.c.nulli.
1 in fi. vbi dicitur ꝙ † Christū cruci affigere dicūtur, qui eius sacerdotes prosequuntur. Deus nanque organo Zachariæ, prophetæ c. eius secundo dixit, qui vos tangit, pupillam oculi mei tangit & transumpti ue habetur iį.q.viį.c.accusatio. ad idem facit quia qui Christi sacerdotes recipit, aut spernit Christum spernere, aut recipere videtur xxi.distin.c.in nouo.viį.q.i.c.qui vos. Ad idem facit quod habetur xvi.q.i.c.reuertimini. vbi dicitur ꝙ cum affliguntur sacerdotes Christus affligitur. Hanc opinionem tenuit Rapha.Cuma.consi.cliij. Ad primum respondetur, vbi dixit, ꝙ per iniuriam factam Vicario Principis crimen læsæ maiestatis committitur, ad quod plura allegat quæ transcribere non curaui videre pote-
2 ris ibi per eum, idem tenuit † magnus criminalista præceptor & promotor meus dominus Hippol. de Marsi. consi.i.col.iiį.nume.20.in i.volu. & Lauren. Calcan. consi.li. licet his quæ supra col.iį.nume.6. Hanc etiam opinionem tenuit Ang. in tracta. suo malefi. in verbo che hai tradito la tua patria, in versicu. quæro aliquis congregat. in fi. versic. secus si contra. numero 4. vbi dicit hoc notandum esse contra vicarios perpetuos in prouincia Romandiole quorum tamē nullum extare istis temporibus videmus vt
3 olim tempore quo Angel. prædicta scripsit extabant. † Nam Rauenne Polentani, Cesene & Arimini Malateste, Foroliuij Ordelaffi demū Riarij, Imole Alidosii post Riarij, Fauentie Manfredi pro sancta Romana ecclesia Vicarij fuere perpetui, quorum aliquos Cesar Borgia Dux Valentinus nuncupatus Alexan. sexti Pont. Max. filius ferro partim, & partim veneno substulit scelesta dominandi cupiditate ductus, ob q̄ tot Italiæ Principes suis eiecit sedibus, de quo cum mortuo Alexan. patre om-
4 nia amisisset, per belle alludens † Christophorus Pierius Gigas patruus meus Poeta non obscurus sic scripsit.

Sepe Valentinus Cesar dixisse notatus
Aut nihil in terris, aut ego Cesar ero.

Hierony. Gigas. B

Tunc sua fortunæ fuerat rota nam albula fluxit
Et fluxit Rodanus ad sua uota diu
Nunc uero in sicco est fluuius defecit uterque
Hetrusca & prima Clausus in arce fremit.

SVMMARIVM.

1 *Offendens Ambasciatorem Principis perinde est ac si Principem offendisset.*
2 *Rumpens securitatem datam a Principe incurrit crimen læsæ maiestatis.*
3 *Legatus conueniri non potest in loco suæ legationis, sed habet ius reuocandi.*
4 *Ambasciator sui Principis uices fungitur.*
5 *Ambasciatores securitatem de iure gentium habere dicuntur.*
6 *Ambasciatores dicuntur sancti, nec possunt pro represalijs capi.*
7 *Offendentes Ambasciatores sacrilegium committere dicuntur.*
8 *Bannitus ex Florentia, si ad florentinos Ambasciator per suum Principem mittatur, offendi ibi tanquam bannitus non potest.*
9 *Offendens Ambasciatorem alicuius Principis cuius dictus offendens non erat subditus, crimen læsæ maiestatis non committit.*
10 *Non subditus offendens Principem crimen læsæ maiestatis non committit.*
11 *Offendens legatum Principis non odio ipsius Principis, sed particulari inimicitia non incidit in crimen læsæ maiestatis.*
12 *Offendens Ambasciatorem qui finita sibi commissa ambasciata redditum suum retardabat non incidit in crimen læsæ maiestatis.*
13 *Legatus qui differt reuerti cum posit, legatorum priuilegio non gaudet.*
14 *Offendens legatum Principis reuertentem ex legatione sua, postquam est ingressus principaliorem ciuitatem sui Principis, in qua ipse Princeps residet, non incidit in crimen læsæ maiestatis, quia non dicitur amplius legatus.*
15 *Offendens legatum Papæ in reuersione postquam ingressus est portam Romæ, non incidit in crimen læsæ maiestatis, nisi talis legatus esse Cardinalis.*

QVAESTIO XVI.

EXTODECIMO quæro quid dicendum de offendẽte Ambasciatore Principis, sic enim Principis legatum vocant, an incidat in crimen læsæ maiestatis? dicas quod sic, vt voluit Bal. in c. i. de offic. deleg. per tex. in l. ossa. §. fi. ff. de relig. & sump. fune. † perinde enim est ac si principem ipsum offendisset, vt inquit Bal. in d. c. i. ad quod facit text. in c. ex literis. eo. titu. opinionem Bal. sequitur Fely. in præalleg. c. i. in fin. vbi pro

2 opinione Bal. sic arguit † rumpens securitatem datam a principe incurrit crimen læsæ maiestatis tex. est in l. i. ff. ad l. iul. maiest. Sed Ambasciatores hanc securitatem habere dicũtur l. ij. ff. de iudi. ergo offendens istos ipsum Principem offendere dicuntur. Dicas tu ꝙ in d. l. ij. in. §. legatis non proba-
3 tur intentio Fely. quia ibi disponitur ꝙ † legatus conueniri non potest in loco sue legationis, sed habet ius reuocandi, & sic ille tex. non loquitur de
4 alia securitate, opinio autem Fely. in se vera est, sed alia ratione † Ambasciator etenim sui Principis vice fungitur facit tex. in c. sane. de offi. deleg. & ibi not. Abb. hinc est ꝙ offendens illum, & eius Principem offendere
5 dicitur. Præterea † isti legati quos Ambasciatores vocant securitatem de iuregentium habere dicuntur, ideo nemo eos offendere debet l. fi. ff. de lega. l. sancitum. ff. de rer. diuisio. & habetur per Bart. in l. i. versic. circa hanc legem quæro ff. ad l. iul. maiesta. & per Marti. de Laude in tracta. de legat.
6 princi. q. xviij. facit quia † isti legati dicuntur sancti, vt habetur per Ange. in l. ij. §. legatus. de iudi. Nec possunt pro represalijs capi vt voluit Bar. in l. fi. ff. de lega. & Marti. de Lau. in præallegato tract. q. xxxi. & xxxviij. Im
7 mo † offendentes legatos, qui sancti dicuntur committunt etiam sacrilegium, vt no. Ang. in l. consensisse. §. legatis. de iudic. quod tenet idem Marti. in præallega. q. xxxviij. & licet ipse Marti. in eodem tracta. q. v. dixerit, ꝙ is qui Principis legatum verberat, vel ei iniuriam infert teneatur lege iulia de vi publica. Attamen opinio Bal. & sequacium tenentium ꝙ offendens Principis legatum crimen læsæ maiestatis committat, mihi plus placet per ea quæ supra dixi, in qua opinione fuit etiam Bar. in extrauag. qui sint rebel. in verbo rebellando in versi. quod hic dicitur. nume. 4.

8 † Et in tantum verum est, ꝙ Ambasciatores habent de iure communi securitatem ꝙ si aliquis esset bannitus, vt puta ex Florentia, attamen si ad florentinos Ambasciator per suum principem mitteretur offendi ibi tanquam bannitus non posset, vt notanter dixit Ang. in. §. reuerendissimi. in authen. de sanctis. episco.

9 † Conclusionem supradictam ꝙ offendens legatum Principis fiat reus criminis læsæ maiestatis limita modis infrascriptis. Et primo vt non procedat quando talis offendens non erat subditus illius Principis cuius legatus
10 vige fungebatur. † Nam quando non subditus Principem offendit crimen læsæ maiestatis non committit clemen. pastoralis, & ibi doc. de re iudi. Et notatur per doc. in l. quisquis. C. ad l. iul. maiesta. si igitur non subditus offendens Principem non committit crimen læsæ maiestatis, vt etiam legitur apud Oldra. consi. xliij. quæritur vtrum citatio col. ij. versicu. circa sextam, & dicam latius infra sub hac eadem rubrica q. lxviij. ergo idem a fortiori dicamus esse in offendente eius legatum cum accessorium naturã

sui principalis sequatur, vulgato c. accessorium. de regu. iur. in vi. facit quia surrogatus est eiusdem iuris & conditionis cuius est is in cuius locum sur rogatur l. eum qui. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut.

11 † Secundo fallit dicta conclusio in offendente legatum Principis non odio Principis, sed ex particulari inimicitia, per ea quæ voluit Bar. in l. hostes. ff. de capti. & postli. reuer. & per ea quæ voluit Andr. de Iser. in c. i. §. & bona committentium. in tit. quæ sint regal. in vsib. feud & ibidem Mathe. de Afflci. in quibus locis concludunt q offendens consiliarium Principis ex particulari inimicitia, non incidit in crimen læsæ maiest. faciunt dicta supra q xiiij. proxima præcedente.

12 † Tertio fallit prædicta conclusio in offendente Ambasciatorem seu legatum Principis, qui finita sibi commissa ambasciata reditum suum retardabat. Talis enim priuilegio legati non gaudet, vt voluit Bart. in l. fi. C. de mercat. Idem voluit Marti. de Laud. in tract. de lega. principum q xi. vbi
13 dixit q † legatus qui differt, reuerti cum possit legatorum priuilegio non gaudet, allegat tex. in l. item hi. §. i. & ibi gl. ff. ex quib. cau. maior. & tex. in l. fi. C. de comer. & merca.

14 † Quarto fallit conclusio prædicta in offendente legatum Principis reuertentem ex legatione sua postquam est ingressus principaliorem ciuitatem sui principis in qua ipse princeps residet. Nam eo casu nō dicitur amplius legatus secundum Martin. de Laud. in præalleg. trac. de leg. princ. q. xxxiij. alleg. tex in l. fi. ff. de offi. procon. & leg. & Specu. in ti. de lega. §. fi. tunc enim eum offendens non incurreret crimen læsæ maiesta. quia offensus non repræsentabat vlterius personam principis, & sic eo casu principis
15 maiestas non læditur, sed persona priuata. † Idem erit in legato Papæ si offendatur postquam ingressus est Portam Romæ, tunc etenim non est amplius legatus vt dixit Marti. de Laude loco proxime allegato. si tamē legatus Romam reuersus esset Cardinalis, prædicta locum nō haberent, per tex. in c. fœlicis. de pœn. in vi. & per ea quæ dixi supra q. v.

SVMMARIVM.

1 *Statutum puniens turbantes uel turbare uolentes statum ciuitatis intelligitur principaliter non secundario.*

2 *Arbitrium datum sapientibus super utilitate publica uel ciuitatis statu principaliter nō secundario intelligitur.*

3 *Statutum puniens certa pœna facientes rumorem in ciuitate si quis aliquem percutiendo rumorem oriri fecerit, non tenebitur pœna statuti prædicti.*

4 *Statutum concedens alicui q possit facere uindictam de offensa sibi illata, intelligitur*

per se non per interpositam personam.

5 Banniti qui nolunt ire ad confinia ipsis assignata per Principem non incidunt in crimen læsæ maiestatis.

6 Iudex qui iudicat contra constitutionem Imperatoris non tenetur crimine læsæ maiestatis, & quæ sit ratio.

QVAESTIO XVII.

DECIMOSEPTIMO quæro an sicuti quando principaliter publica leditur maiestas crimen læsæ maiest.cōmittitur l.i.in prin.& l.ij.iuncta gl.in verbo tabulis.ff.ad l.iul. maie.Ita dicendum sit quando non principaliter,sed secundario maiestas publica leditur? Breuiter dicas q̄ nō,vt uoluit Bal.in l.i.C.de priua.carce quem refert & sequitur Alber.Bru.consi.lxix.viso processu inquisitionali col.ij.ver.tertio moueor,
1 facit ad hoc quod voluit Bal.in l.i§.i.col.ij.ff.de iusti.& iu.vbi dixit q†statutum puniens turbantes vel turbare volentes statum ciuitatis intelligitur
2 principaliter non secundario.†Hinc est q̄ arbitriū datum sapientibus super vtilitate publica vel ciuitatis statu principaliter non secundario intelligitur,& ideo arbitrari non poterunt super iuribus priuatorum principaliter licet secundario publicum cōmodum concernant,vt voluit Bal.in d.l. i.§.i.col.ij.ff.de iusti.& iur.& latius per Bar.in l.ambitiosa.ff.de decret.ab
3 ordi.fac.& per Nel.in trac.bāniti.in ij.par.ij.tempo.q.l.vbi dixit† q̄ si extet statutum puniens certa pœna facientes rumorem in ciuitate,si quis aliquē percutiendo rumorem oriri fecerit,non tenebitur pœna statuti prædi
4 cti, cū illius verba principaliter non secundario sint intelligēda.†Et ideo si alicui per statutū conceditur q̄ facere possit vindictā de offensa sibi illata intelligitur per se nō per interpositā personā,vt attestatur Bal.in l.vt vim. col.ij ff.de iusti.& iu.idem dixit Bart.Cep.consi.xvij.ver.præterea istud: faciunt dicta supra q.xiiij.de offendente consiliariū Principis.hoc idem tenuit Aymo.Craue.consi.vi.col.xvij.ver.tertio arguitur in fauorē i.vol. Ad idem facit quod voluit Bar.in consil.cxxxix.quæritur vtrū.in i.vol.
5 vbi concludit q̄† ille qui noluit ire ad confinia sibi assignata,& oēs qui exules sunt,& Principi non obediunt nō propterea cōmittunt crimen læ.ma. sed tunc demū q̄n quis principaliter insurgit contra ipsum Principē,quod refert & sequitur Deci.cōsi.cccc x.in causa mota Mediolani col.vlt.iij.vol.
6 & pro ista conclusione est tex.in l.i.C.ad l.iul.maie.vbi dicitur † q̄ Iudex qui iudicat contra constitutionem imperatoris non tenetur crimine læsæ maiestatis, & ratio est,quia factum iudicis tali casu non respicit principaliter offensam imperatoris,sed secundario.

SVMMARIVM.

1 *Offendens habentem securitatem a dominis Venetis uel ab aliquo alio superiorē non recognoscente, ne ab eo uexetur crimen læsæ maiestatis committit.*

2 *Omnia quæ dicuntur de populo Romano attribuenda sunt Regi & ciuitati superiorem non recognoscenti.*

QVAESTIO XVIII.

ECIMOOCTAVO quæro an olim crimen læsæ maiestatis incurrebāt hi qui aduersus securitatem alicui a Populo Romano factā ne ab eo vexarentur attentabant? dicas q̄ sic, tex. est in l.i.& ibi gl.i.ff.ad l.Iuli.maie.& habetur per Math.de Affli.in c.i.in.§.& bona comittentiū.nu.
1 58.in tit.quæ sint regal.in vsibus feudorum.† Idem dicas hodie in his qui ab imperatore Rege, vel ciuitate superiorem non recognoscente, vt est alma ciuitas Venetiarum, securitatem haberent, per ea quæ volunt doctores in l.hostes.ff.de capti.& postlimi.reuer. & per Salycet.in l.quisquis.C.ad l.iul.maiesta. & hoc voluit etiam idem Mathe. de Affli.in d.§.& bona committentium.col.v.versicu.secundo modo.nu
2 me.lviij.vbi dixit q̄† omnia quæ dicuntur de populo Romano attribuēda sunt Regi & ciuitati superiorem non recognoscenti, per no.per doctores in d.l.hostes.& Guiliel.de Cun.in l.ex hoc iure gent.ff.de iusti.& iur. & Saly.in dicta l.quisquis. Et in ista materia de frangente alicui saluū conductum vide quæ latius dicam infra in hoc eo.ti.q.xxxiij.

SVMMARIVM.

1 *Populus Romanus olim dominus erat, et post omne ius suum in Imperatorē trāstulit.*

2 *Tanta erat apud Romanos religio seruandæ fidei etiam hostibus ut si quando obsides ab eis dati aufugissent Romam reuersi illos ad hostes remittebant.*

3 *Obsides sine Principis cui dati sunt licentia testari non possunt, quia sunt quasi serui.*

4 *Bona quæsita per obsides fisco acquiruntur.*

5 *Obsides captiuis equiparantur, & serui quodammodo fiunt.*

6 *Clerici a Papa solo in obsides dari possunt.*

7 *Clericus in obsidem ab episcopo suo etiam pro fiducia treugue dari non potest.*

8 *Intellectus uerus c. ex rescripto. extra de iureiuran.*

9 *Abbas potest monachum etiam inuitum pro necessitate & utilitate sui Monasterij in certo loco deputare.*

10 *Monachus non potest Abbati resistere cū eius uoluntas a uoluntate Abbatis depēdeat.*

11 *Obsides ab inferioribus ab Imperatore uel Papa an dari poßint?*
12 *Statum hominis immutare solius Principis est.*
13 *Facientes fugere obsides datos ab inferioribus a Principe, qui proprie obsides non sunt, non committerent crimen læsæ maiestatis.*
14 *Obsides dati ab una ciuitate alteri ciuitati, cum non sint uere obsides testamenti factionem non amittunt.*
15 *Habens iura Principis, seu ius belli indicendi, obsides dare & recipere potest.*
16 *Obsides inter priuatas partes pro obseruatione pactorum quandoque dantur, hi tamē proprie obsides non sunt, nec sic dati sunt loco pignoris.*
17 *Obsides pro causa publica non priuata dari possunt.*

QVAESTIO XX.

DECIMONONO quæro si sint dati obsides Imperatori Regi vel Principi per eius inimicos pro pactis inter eos initis seruandis an faciens eos fugere crimen læsæ maiestatis committat? Dicendum vtique eum reum huiusmodi criminis fieri, per tex. in l. i. ff. ad l. iuli. maiesta. vbi dicitur ꝙ is qui dolo malo consilium inierit quo obsides in iussu principis fugerent: crimine læsæ maiestatis tenetur, & licet ille tex. loqua-
1 tur de obsidibus datis populo Romano † qui tunc orbis dominus erat cuius omne ius in Principem postea translatum est videlicet in imperatorē, vt habetur in l. i. ff. de constitu. princi. & in l. i. ff. de offic. præfect. prætor. ideo ille tex. procedit in obsidibus imperatori datis. dabantur etenim obsides Romano populo, vel pro pace componenda, vel pro composita seruanda, & econtra per populum Romanum similiter alijs assignabantur,
2 vt dixit glo. in verbo obsides. ff. de testamen. † Eratq; tanta religio apud Romanos seruande fidei etiam hosti vt si quando obsides ab eis dati aufugissent Romam reuersi illos ad hostes remittebāt. Vnde legitur in Romanorum historijs ꝙ inita pace inter Romanum populum & Porsenam Ethruscorum Regem obsidioneq; soluta Porsena inite pacis seruande pignus decem Patritiorum vtriusque sexus filios sibi obsides dari voluit, dumq; inter eos alique virgines obsides date in balneum descendissent cu stodesq; earum honoris gratia secessissent ipse amne in quo lauabātur traiecto Romam abierunt inter quas cum Valerij Consulis filia esset is paterno superato affectu Senatui persuasit vt virgines ille ad Porsenam pro fide seruanda remitterentur.

†Et obsides isti sunt quasi serui, & ideo sine Principis cui dati sunt licētia testari non possunt, vt est tex. in l. obsides. ff. de testa. & rationem assignat

4 ibi gl.in verbo obsides,quia† bona quæsita per eos dum sunt obsides fisco aquiruntur,tex.est in l.diuus.ff.de iure fis.et ibi gl.in verbo bona,quæ dicit,ꝙ ille tex.intelligi debet de obsidibus qui dati erant imperatori pro aliquo pacto seruando,siue pro aliquo capto qui recesserat eo dimisso , & istos dicit illa gl.testari non posse quam sequitur ibi Bart.vera autem ratio quare obsides testari non possunt, non illa est, quia bona per eos quæsita sint fisci loquendo de quæsitis in obsidatu siue etiam secundum aliquos et
5 de quæsitis antea, sed secum portatis in ipso obsidatu , sed quia † obsides captiuis equiparātur,& serui quodammodo fiunt,quod probatur in d.l.diuus.ff.de iure fis.iuncto tex.in l.eius qui.ff.de testa.

6 † Sed an clerici in obsides dari possint?dicendū ꝙ sic,sed a solo Papa vt propriam obsidum naturam sortiantur,argu.text.in c.cuncta per mundum & c.per principalem.ix.q.iij.ita voluit Abb.in c.ex rescripto.in versi.venio ad secundum membrum.de iureiuran.vbi dixit sic procedere gl.
7 in c.vt pridem.xxiij.q.viij.† A suo autem episcopo clericus in obsidem dari non potest, etiam pro fiducia tregue, gl.est reputata singularis in d.c. vt pridem,quàm ad hoc pro singulari allegat Ro.in singul.ccccxcix.incipiente nunquid episcopus,asserit tamen curiales communiter contrarium dicere,allegantes tex.in prælleg.c.ex rescripto.ad quem text. respondet Roma.ꝙ ibi Abb.dederat monachos in obsides de consensu papæ,subdens hoc verum esse sicuti Deus est Deus.Dicas ꝙ Romanus sic intelligēdo illum tex.vult diuinare cum ibi nulla fiat mentio de consensu Papæ, ideo eius intellectus ad illū tex.tanquā diuinatorius est reijciendus , iuxta gl.in l.filium quem habentem.C.famil.herci.ita dixit Ant.Corse. singula
8 ri suo,incipiente,an episcopus in verbo obsides† verus autem intellectus prædicti c.ex rescripto erit ꝙ ibi Abb.monachos pro obsidibus dederat ei qui sibi pro vtilitate sui monasterij grandem pecunie quantitatem mu
9 tuauerat.†Nam pro necessitate & vtilitate sui monasterij Abb.potest mo
10 nachum etiā inuitum deputare in certo loco, & † monachus nō potest in hoc Abbati resistere,cum eius voluntas a voluntate Abbatis dependeat vt in c.religiosis.de elec.in vi.& c.non dicatis.xij.q.i.ita dixit Abb.in d.c. ex rescripto.cuius dicta reasumit Anto.Corse.in prælega.singulari suo. Neque proprie dici possunt obsides monachi illi in casu d.c.ex rescripto, vt per Abb.& alios ibi, quinimmo licet papa in d.c.mandet seruari promissa per monachos,id non est ea ratione quia monachi pro obsidibus dari potuerint per eorum Abbatem suo creditori,sed quia illi monachi iurauerant de obseruanda conuentione,vt aperte ibi dicitur.

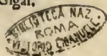
11 † An autem obsides dari possint ab inferioribus ab imperatore vel papa?gl.in l.ij.C.de patri.qui fil.distra.dicit ꝙ non, fatetur tamen ꝙ contrarium

rium de facto est vsurpatum, idem dixit Azo in summa. ff. de testa. quem etiam refert Bart. in d. l. obsides. eo. ti. & Abb. in d. c. ex rescripto. in præallegato versi. cum quæritur, vbi dixit q dari nō possunt vt sint proprie
12 obsides vt quodammodo libertatem perdant. † statum enim hominis im
13 mutare est solius Principis arg. tex. in l. i. §. de qua. ff. de postulan. † Ideo faciens fugere hmōi obsides, qui proprie obsides non sunt, non committeret crimen læsæ maiestatis: quia tex. in præallega. l. i. ff. ad l. iul. maie. loquitur de veris & proprijs obsidibus datis populo Romano, cuius omnia iura in imperatorem transfusa sunt, vt supra dictum fuit, & habetur in l. i. ff. de consti. princ. & in l. i. ff. de offi. præfe. prætto.
14 † Nec isti obsides dati ab vna ciuitate alteri ciuitati cum non sint vere obsides testamenti factionem amittunt, vt dixit Dy. quem refert & sequitur Bar in d. l. obsides. ff. de testa. & omnia ista notanda sunt, tam pro intellectu d. l. i. ff. ad l. iul. maie. q. qu'm l. diuus ff de iure fi. & d. l. obsides. quia facientes fugere istos obsides qui vere obsides non sunt, non puto crimen læsæ maiestatis perpetrare.
15 † Quid autem dicendum sit in alijs. Principibus habentibus iura principis, seu ius belli indicendi, Abb. in d. c. ex rescripto. ver. vnde cum quæritur de iureiuran. asserit credere q obsides dare possint, & q dari ab eis vere obsides sint: idem esse dicas in ciuitatibus superiorem non recognoscētibus, vt est ciuitas Venetiarum, nam cum iura Principis habeant, vt dixi supra in i rub. quotuplex sit maiestas, & dare & recipere obsides poterūt.
16 † Dantur et qnq; obsides inter priuatas partes pro obseruatione pactorum, vel pro obseruātia rei iudicatæ & conuentionum. hi tñ proprie obsides non sunt, nec sic dati sunt loco pignoris, vt dixit gl in d. c. exposita. de arbitr. facit ad hoc tex. in præalleg. c. ex rescripto. de iureiuran. & tex. in d. c. exposita. & faciunt eaque in locis prædictis dicunt doct. maxime Abb. & in dictis iuribus, dati pro obseruantia conuentionum abusiue obsides
17 nuncupantur † obsides enim pro causa publica nō priuata dari possunt, vt per Bal. in l. obses. C. de actione & obligatio. & idem in l. ob es. C. de prædi. minor.

S V M M A R I V M.

1 *Mittentes literas nunciosue inimicis ut hostes adiuuentur contra Principem incidunt in crimen læsæ maiestatis.*
2 *Ciues aduertere debent ne rebellibus ciuitatis literas vel aliud signum mittāt per quod ipsi iuuari possent contra ciuitatem, quia inciderent in crimen læsæ maiesta.*
3 *Qui literas scienter hostibus portant incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

Hierony. Gigas. F

4 *Scribens non dolose hostibus eisque nuntium mittens, aut eis signum dans, non ut Principi noceat uel ciuitati non incidit in crimen læsæ maiestatis.*

5 *Nullus debet literas nuntios ue mittere hostibus etiam pro suis priuatis negotijs bona fide & sine dolo, principe inconsulto.*

6 *Non solum a malo, sed etiam a suspitione mali cauendum est.*

7 *Bonarum mentium est ibi culpam timere ubi culpa non est.*

8 *Qua pœna puniantur qui literas publicas priuatas ue aperiunt.*

9 *Non restituens literas ei cui reddere mandatum susceperat, sed illas alteri pandens, non tamen aduersario mittentis, incidit in crimen falsi.*

10 *Qui literas alterius aperit et diuulgat ad alterius iniuriam tenetur actione iniuriarũ.*

11 *Qui literas alteri scriptas lacerat uel comburrit tenetur crimine falsi.*

12 *Remouens sigillum de literis alterius tenetur de falso.*

13 *Clericus aperiens alienas literas est deponendus.*

14 *Hi qui ex apertura literarum publicarum consilium ineunt quo hostes principis aduersus eum iuuentur, incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XX.

IGESIMO quæro an hi qui nuntios literasve inimicis mittunt incidant in crimen læsæ maiestatis? circa quod dicas eos dicti criminis reos effici, vt est text. in l. i. ff. ad l. iul. maiesta. & ibi no. Bar. de quo per Bar. Cepo. in cõsi. xvij. visa commissione. col. viij. nu. 10. hoc sane intellige de his qui dolose hostibus literas scribunt nuntiosve mittunt, nã ita loquitur tex. in d. l. i. & ita etiam dixit Marti. de Laude in suo tracta. de crimine læsæ maiesta. q. ij. & Math. de Affli. in c. i. in. §. & bona committen
1 tium. nume. 65. in titulo quæ sint regal. in vsib. feud. vbi dixit † q mittentes literas nuntiosve inimicis, vt hostes adiuuentur contra Principem incidunt in crimen læsæ maiesta. Idem voluit Nicol. Boer. in suo tract. de seditio. in vi. præsupposito col. iiij. nume. 15. ad idem facit q voluit Ang. in
2 d. l. i. in fi. ff. ad l. iul. maiesta. vbi dixit † q ciues aduertere debent vt rebellibus ciuitatis non mittant literas neque eis aliquod signum præbeant per quod ipsi rebelles iuuari possent contra ciuitatem, nam inciderent in crimen læsæ maiestatis. Largo tamen modo & idem dicendum est de faciente hostibus signum, vt dicit tex. in d. l. i. ff. ad l. iul. maie. & ibi doct.
3 † Quid autem dicendum sit de his qui literas hostibus portant in terminis supradictis? dicas q si scienter id faciũt incidunt in crimen læsæ maiestatis, vt dixit Bal. in d. l. i ff. ad l. iul. maiest. & Marti. de Lau. in tract. de
4 crimine læsæ maiesta. q. ij. † Si autem quis non dolose hostibus scripserit

eisque nuntium miserit, neque eis signum dederit, ut Principi noceret, vel ciuitati eo casu non incidit in crimen læsæ maiestatis, ut probat text. in d.
5 l. i. arguendo a contrario sensu. † Arbitror tamen nullum debere hostibus literas nuntiosve mittere etiam pro suis priuatis negotijs bona fide & sine
6 dolo principe inconsulto, quia † non solum a malo, sed etiam a suspitione
7 mali cauendum est, & † bonarum mentium est ibi culpam timere, ubi culpa non est, sed si secus fecerunt non propterea incidunt talia facientes in crimen læsæ maiestatis.

8 † Qua autem pœna puniatur qui literas publicas priuatasque ad alios directas aperiunt Bart. in l. qui testamentum. ff. ad l. corne. de fals. ita distinguit, aut quis aperuit dictas literas ut aduersario mittentis eas ostendat, & tali casu incidit in pœnam falsi, allegat ad hoc tex. in l. i. §. is qui deposita. ff. ad l. corn. de fals. si vero aperijt ut ipse eas legeret alij autem non ostenderit, & hoc casu dicit Bar. non putare eum incidere in pœnam falsi, sed punietur extraordinarie crimine stellionatus, allegat tex. in c. cum olim magister. de offic. deleg. idem dixit Rom. in consi. ccclxvij. in versic. dum vero. & similiter hoc tenet Alcia. in suo consilio impresso post eius tractatum
9 de duel. nume. 54. † Quid si aliquis non restituit literas ei cui reddere mandatum susceperat, sed illas alteri pandit & manifestat (non tamen aduersario mittētis) Bar. in l. titio. in ver. venio ad secundū. ff. ad munici. tenet quod talis incidit in crimē falsi, per tex. in d. l. i. §. is qui deposita. ff. de fal. & l. si quis
10 aliquid. §. qui viul. & seq. ff. de pœn. † Item qui literas alterius aperiret & diuulgaret ad alterius iniuriam, actione iniuriarum teneretur, ut voluit Gondisaluus Villadiego Hispanus in tracta. de legat. in iij. parte. q. i. numero 4. allegat tex. in l. i. §. si quis tabulas. ff. deposi. subdens quod non dicitur literas aperire qui clausuram earum detrahit si aliter eas nō aperiat nec legat, pro quo dicit esse tex. not. in l. si quis in graui. §. qui tabulas. ff. ad sylleni. & ibi-
11 dem Bar. † Qui autem literas alteri scriptas lacerat vel comburrit falsi crimine tenetur, ut voluit Abb. in præalleg. c. cum olim. de offi. dele.

12 † Remouens autem sigillum de literis alterius tenetur de falso, secundū Bal. in l. paulus. ff de fals. & ita voluit etiam Ioan. Bertachi. in suo tract. de episc. in prima parte. in versicu. ulterius quæro. nume. 36. referens sic fuisse punitum quendam ser Gerutium de Monte sancto qui amouerat sigillum de literis Reuerendissimi Cardinalis Firmani tunc legati prouincie Mar-
13 chie Anconitane. † Sciendum tamen est quod si aperiens alienas literas esset clericus eius pœna esset depositio c. ad falsariorum de crimine fal. ita dixit Roman. in præallegato consilio clxv.

14 † Unum tamen non omittam quod si quis ex apertura literarum publicarum consilium ineat quo hostes Principis, aut reipublice aduersus

F 2

eos iuuentur, tali casu aperiens literas publicas incidit in crimen læsæ maiestatis, vt dixit Roman. in præallegato consilio clxv.

SVMMARIVM.

1 *Consiliarius Regis reuellans Regis consilium inimicis eius incidit in crimen proditionis.*
2 *Proditor quis dicatur?*
3 *Reuellans secreta inimicis incurrit crimen proditionis & falsitatis simul.*
4 *Idem est in secretario Principis uel Reipublicæ.*
5 *Secretarius Principis uel reipublicæ dicitur in dignitate constitutus.*
6 *Scientia secretarij habetur pro scientia Papæ.*
7 *Reuellatores consiliorum Regis, aut uiui exuruntur, aut furca suspenduntur.*
8 *Consiliarius Regis reuellans consilia Regis amico Regis animo damnificandi Regem, incidit in crimen læsæ maiestatis.*
9 *Quid si ex tali reuellatione nullum damnum regi est sequutum.*
10 *Qua pœna puniatur reuellans secretum Principis animo non damnificandi eum, sed animo iniuriandi tertium.*
11 *Qua pœna teneantur subditi, quibus ut plurimum secreta Principum committuntur, reuellantes secreta sui Principis?*
12 *Ad hoc ut uasallus reuellans secretum domini feudum perdat tria requiruntur.*
13 *Vasallus si non animo damnificandi dominum secretum reuellet, sed forte ex eo putās dominum laudare, feudum non amittit.*
14 *Quis probabit animum damnificandi affuisse, uel non affuisse.*
15 *Vasallus reuellans secretum domini sempronio, q. ipsum dominus uult interficere, non amittit ex hoc feudum.*
16 *Qua pœna teneatur is qui, non sit secretarius uel uasallus Principis, cuius secreta reuellat?*
17 *Reuellans secretum Principis super re honesta, & alteri non nociua pœna mortis est puniendus, etiam si quis iurasset non reuellare, tenetur illi cui prodesse potest, & non obesse patefacere.*
18 *Manifestans secretum quod est inter federatos ad pacem, pacem ipsam uiolare dicitur.*
19 *Antiani ciuitatis si iurauerunt aliquid tenere secretum, & id reuellent in damnum cōmunitatis ab officio remoueri debent.*
20 *Sysiphus qui deorum secreta patefecit hominibus apud inferos punitur.*
21 *Tarquinius Marcum Tullium duumuirum eo q. librum secreta ciuilium sacrorū continentem eius custodie commissum corruptum Petronio Sabino rescribendum dedisset, culeo insutum in mare præcipitari iussit.*
22 *Tria fecerunt Romanos dominari.*

23 *Varijs modis secretum panditur.*
24 *Secretum quod dicatur.*
25 *Secretum unde dicatur.*
26 *Secretum proprie est, q. uulgus ignorat.*
27 *Secretorum Principis scientia quam maxime fugienda est.*
28 *Philippides Athenensis Lysimacho Regi, respondit, id tantum ab eo expetere, ne arca norum suorum quicquam ipsi crederet.*
29 *Consiliarij Principum quibus Princeps suam secretam uoluntatem in aliquo gerendo negotio propalat, quæ sit contraria diuinis legibus, illi more canum applaudentes eiusq; uoluntatem sequentes male faciunt.*
30 *Si Regi detur per Papam Prælatus suspectus in ecclesia sui Regni, qui eius secreta pandat & sit ei suspectus, rex potest eum non admittere, sed Pontifici rescribere.*
31 *Princeps propter timorem reuellationis secretorum non tenetur admittere prælatum sibi suspectum.*

QVAESTIO XXI.

VIGESIMOPRIMO quæro an reuellans secretũ Principis crimen læsæ maiestatis incurrat? In hac quæstione
1 considerandi sunt plures casus. †Primo videamus de consiliario Regis reuelante Regis consilium inimicis & hostibus eius, de quo dicendum est, q incidit in crimen prodi-
2 tionis. † Proditor enim dicitur reuellans secretũ hostibus l. omne delictũ.§.exploratores.ff.de re mili. vbi dicit tex. q qui hostibus secreta nuntiant proditores sunt & capitis pœnã luunt, & ideo dixit Ang.
3 in consi.cclvi.quia consultatio col.ix q†per reuelationẽ secretorum hostibus vel inimicis factã incurrit quis crimen proditionis & falsitatis simul.facit tex.in l.si quis aliquid.ff.de poe.& l.i.C.de comer.& merc.& l.iij.ff.de præuari.& l.i.C.de aduo.diuer.iudi.& hanc opi.tenet And.de Iser.in c.i. quib.mod.feu.amit.& ibidẽ Math.de Affli.col.iiij.ver.vlti.quæro. Mart. de Laud.in trac.de crimi.læ.maie.q.xlix.& idem in trac.de consilia.prin.
4 q.ij.† Et idem dicendum erit de secretario Principis, vel reipublicæ † qui
5 ex eo quod est secretarius dicitur esse indignitate constitutus, vt dixit Barto.in l.eadem.colum.ij.ff.ad l.iul.maiesta.& Bonus de Curtilli in tractatu
6 de nobilit.in tertia parte, nume. 243.† Et negotium q geritur inter Principem & eius secretarium in tantũ dicitur secretum q Inno.in c.cũ dilecta. de rescrip.dixerit q scientia cancellarij, seu secretarij habetur pro sciẽtia papæ, quod refert & sequitur Math.de Afflic.in d.c.i.col.v.ver.scias tñ.nu. 5.in titu.quib.mod.feud.amitta. Ad idem facit tex.in l.si quis.§.transfu-

7 ge.ff.de pœn.vbi dicitur ꝙ † reuellatores consiliorum Regis aut viui exuruntur,aut furca suspenduntur.

8 † Secundus erit casus de consiliario Regis reuelante consilia Regis,amico Regis, animo Regem damnificandi, vtputa quia ex tali reuelatione, amicus Regis eius inimicus factus est, quo casu similiter punietur crimine læsæ maiestatis.Ità concludit And.de Iser.in d.c.i.quibus mod.feu.amit. & ibidem Mathe.de Affli.in versi.vltimo quæro.facit ad hoc tex.in l.cu-

9 ius dolo,ibi vt ne ex amicis hostes.ff.ad l.iul.maiesta.† Si vero ex tali reuelatione aliquod damnum non est sequtum, & tunc quia animum habuit damnificãdi regem punietur in feudi amissione si quod feudum a Rege tenebat cuius consilium detexit, per tex.in præallegat.c.i.quibus mod.feu. amit.si autem aliquod feudum a suo Rege uel Principe non tenebat de periurio tenetur,ut in c.i.de nou.form.fidel.& ita tenet Bal.in l.nullum.C. de testib.uel de falso punietur,ut in l.i.§.is qui.ff.de fals.Bart.in l.solam.de testi.Inno.in c.literas.de præscrip.& si officium haberet illud perdit Bald. in c.i.in versi.credentia.de pace constan.

10 † Si vero secretum reuelat animo nõ damnificandi Regem,sed animo tertium iniuriandi,& in infamiam tertij,& eo casu punitur pœna l.si quis in metallum.§.si quis instrumentum. &.§.si instrumenta.ff.de pœn.sed verius uidetur ꝙ puniatur pœna de qua in d.l.i.§.si quis tabulas.vt sensit Mathe. de Affli.in d.c.i quibus mod.feu.amit. Circa istum articulum vide quæ remissiue scribit Nicol.Boer.in suis decisioni. in tracta.de auctorit. magn.consilij nume.155.qui habetur in ij.par.suarum decisio.

11 † Videndum modo est quid dicendum sit de alijs reuelantibus secreta Principis,qui tamen non sunt consiliarij,aut secretarij, sed bene subditi ipsius principis, quibus vt plurimum secreta principis committuntur l.proximos.C.de proxim.sacr.scrinio.libr.xij.facit text.in c.ego episcopus.de iureiuran.nec debent secreta sui Principis quæ vulgo ignorantur reuelare.Odof.in extrauagan.de pace constan.circa fin.Mar.de Laud.in tracta. de princip.q.cxc.dicas ꝙ si reuelans sit vasallus & reuelauit consilium secretum,vel verba secreta sibi per dominũ dicta punietur in amissione feudi,vt in d.c.i.quibus mod.feud.amit.& in c.i.de form.fideli.& in c.i.§.penul.de noua forma fideli.vbi est expressum ne vassallus secreta domini reuellet,ita voluit And.de Iser.ibidem,& etiam ibi Mathe.de Afflict.col.i. versi.notanda sunt duo.Hoc sane intellige quando vasallus animo damnificandi dominum secretum eius reuelauit,ita dixit glo.in d.c.i.quàm ibi

12 omnes sequuntur ex qua docto.notant ꝙ † ad hoc vt vasallus reuelando secretum domini feudum perdat tria requiruntur, Primo ꝙ secretum reuelet, secundo ꝙ animo damnificandi dominum id agat, tertio ꝙ dam-

num inde principi sequtum fuerit,& ita dicunt ibi Bal. Aluar. Præposi.& Mathe.de Afflic.vbi Aluarot.col.i. versi.quæro cum gl.nu.4.

13 † Verum si non animo damnificandi dominum vasallus secretum reuelet,sed forte ex eo putans dominum laudare. Tunc feudum non amittit vt voluit And.de Iser.in præalleg.c.i.quibus mod feud.amit.in versiculo item nota quod dicit gl.& ibidem Bal.ac etiam Math.de Afflic.col.iij.& Præposi.in rub.col.i.versi.prima est,& idem col.ij.versi.extra glo.& ibi

14 Aluaro.col.i.versic.quæro.an sola manifestatio. † Quis autem probabit animum damnificandi.non affuisse,vel affuisse,vide ibidem latissime per docto.maxime per Mathe.de Affli.in iij.col.in vers.vlterius quæro quis probabit, & idem col.iiij.& Aluar.col.vlti.

15 † Notandum tamen est ꝙ si dominus in secreto dixit vassallo ꝙ uult aliquem vt puta sempronium interficere si uassallus hoc sempronio retulerit illi dicendo ꝙ caueat, quia interficietur, feudum ex hoc non amittit,vt voluit And.de Iser.in c.i.de noua forma fidel.quem refert & sequitur Afflic.in d.c.i.col.iiij.versic.item quæro quid si dominus numero 21.& est glos.in c.utrum.xxiij.distinctio.quàm sequitur Afflict.in d.c.i.colum.ij. uersi.fallit singulariter.

16 † Quid aũt si reuelans secretũ Principis non sit consiliarius, secretarius, uel uasallus illius Principis cuius secretum reuelat? Dicendum erit,ꝙ si ad damnum Principis id faciat pœna mortis puniri debeat l.si quis aliquid.§. transfuge.ff.de Pœn.ideo ad mortem punitus fuit Iohab ex eo ꝙ literas secretas contra Vriam reuelauit,ut habetur ij.Regum.c.xij.ut dixit etiã

17 Nicol.de Lira in iij.Regum.c.ij.† Et ꝙ reuelans secretum principis pœna mortis puniatur,tenuit etiam Gondisal. Villadiego in tract.de legat.in iij. par.q.i.in versi.& notandum.nume.36.quod dicit intelligi debere dummodo secretum sit super re honesta & alteri nõ nociua,alias autem etiam si quis iurasset non reuelare tenetur illi cui prodesse potest & non obesse patefacere,ut uoluit gl.nota.in c.ego enim.de iureiuran.facit text.in c.hoc autem.xxij.quæstio.v.

18 † Vnum silentio non omittam,ꝙ is qui manifestat secretum,quod est inter federatos ad pacem, pacem ipsum uiolare uidetur. Ideo pace carere debet,sicuti supradictum est de uasallo,qui domini credentiam manifestauit,ut feudo priuetur.Ita uoluit Gondisal. Villadiego loco proxime alle-

19 gato nume.35.† & Anciani alicuius ciuitatis si iurarunt aliquid tenere secretum, & id reuelent in damnum communitatis ab officio remoueri debent,vt dixit Bal.in ti.de pace constan.in ver.credentia quem refert & sequitur Gondisal.ubi supra nu.36.

20 † Fuit & apud antiquos maximum scelus reuellatio secretorum hinc di

cunt quod Sisyphus qui deorũ ſecreta hominibus patefecit ea apud infe-
ros pœna plectitur, vt ingens ſaxum ad montis cacumẽ deferat quod ite-
rum relapſum ſtatim repetat, & in huiuſmodi labore continue verſetur.
21 † Et de Tarquinio legitur, ꝙ Marcum Tullium duumuirum ex eo ꝙ
librum ſecreta ciuilium ſacrorum continentem eius cuſtodie commiſſum
corruptus Petronio Sabino reſcribendum dediſſet, culeo inſutum in ma-
re præcipitari iuſſit, vt atteſtatur Vale. Maxi. lib. i. ſub ti de cultu deorum,
22 & idem Valer. in rub. de inſti. antiq. dixit ꝙ † tria fecerunt Romanos do-
minari, videlicet ſanum conſilium in republica: ſecreta tenendo, & priua-
ta paupertas, ideo Conſo quem conſiliorum Deum Romani appellabant
templum ſub tecto in circo poſuere, vt oſtenderent tectum debere ſecre-
tumq; eſſe conſilium.
23 † Sciendum eſt ẽt ꝙ varijs modis ſecretum proditur, itaq; quo ad pœnã
incurrendam pro reuellatione ſecreti non refert an quis verbo, ſigno, aut
alio quouis modo ſecretum nuntiat, quocunq; enim caſu dicitur quis ſecre
tum reuellare, & tenetur pœna impoſita pro expreſſione, vt not. Abb. in
24 c. omnis vtriuſq; ſexus in ix. not. de pœnit. & remiſſio. † Quando autem
dicatur ſecretum? dicas ꝙ pluribus modis ſecretum dicitur. Primum ſecre
tum dicitur eſſe illud ꝙ pluribus eſt notum. vt puta quod fit in cetu Car-
dinalium, vt dixit Troyl. Malui. in ſuo trac. de canoniz. ſancto. in iiij. dub.
nu. 24. Secundo ſecretum dicitur quod fit in conſilijs & datur conſiliarijs
25 ſacramentum de non reuellando † ſecretum etenim dicitur quaſi ſegrega
te actum, id eſt ſeparare ab alijs, & dixit Geminia. in c. fi. §. i. de hæret. in vi.
ꝙ ſecrete fieri dicitur id quod coram pluribus in ſecreto fit, allegat de pœ-
26 nit. diſt in. i. §. econtra iuncta gl. in verbo ſecreta. † Attamen ſecretum pro-
prie eſt, quod vulgus ignorat l. i. §. ſumma. ff. de his qui deiece. vel effuder.
Bal. in ti. de pace conſtan. in. §. ſinautem, facit text. in l. ſi in graui. §. aperire.
in verſi. palam vel publice, vel ſecreto. ff. ad ſyllenia. de quo per eundem
Troyl. Malui. loco præallegato nu. 26. & plura congerunt ad hoc doc. in
c. i. quib. mod. feu. amit. Et Hippoly. de Marſi. dominus meus in conſil. i. in
27 i. volu. † Fugienda eſt igitur quàm maxime ſcientia ſecretorum Princi-
pis, quia nil vtilitatis ſed plurimum incomodi, & detrimenti afferre põt.
28 † Ideo Philipidi Athenienſi, qui ob ſingularem eius virtutem maxime
carus ac perquam familiaris lyſimacho Regi erat, lyſimachus cũ dixiſſet,
an aliquid rerum ſuarum expeteret, reſpondit ille id ſolum abs te peto ne
arcanorum tuorum quicquam mihi credas.
29 † Vnum non omittam, ꝙ conſiliarij principum quibus princeps ſuam
ſecretam voluntatẽ in aliquo gerendo negotio propalat quæ ſit contraria
diuinis legibus illi more canum applaudentes eiuſq; voluntatem ſequẽtes
male

male faciunt, eorum etenim iniusta mandata obseruare non tenetur, vt inquit Fely. in c. ij. de maior. & obed. & Domi. in c. admonendi. ij. q. vij.
30 † Et adeo inuigilare debet Princeps ne secreta sui Regni a quoquam reuelentur quod si detur sibi per Papam praelatus suspectus in ecclesia sui Regni, qui eius secreta pandat, & sic ei suspectus, potest eum non admittere, sed Pontifici rescribere, vt per Abb. in c. quod sicut. de elect. & ita dixit Martin. de Laude in tract. de dignita. q. iiij. ad hoc etiam vide Abb. in c. ex parte. col. v. de testi. & Rocch. de Curt. in trac. de consue nume. 490. & Inno. in c. super his. de accusat. Ioan. de Selua in tracta. de benefi. in ij. parte. q. xxiij. nume. 26. Abb. in c. i. col. ij. versic. item respectu & in c. cum terra. col. i. in v.
31 not. de elec. in quibus locis concludunt quod † propter timorem reuellationis secretorum Princeps non tenetur admittere praelatum sibi suspectum.

S V M M A R I V M.

1 *Faciens se regem assumit sibi iurisdictionem quam non habet, occupando sibi iurisdictionem Regis cui locus in quo se Regem facit est suppositus.*
2 *Duo non possunt esse Reges eiusdem regni.*
3 *Vt pax seruetur inductum est, ut uni Regno unicum praesit caput qui populum et multitudinem regat.*
4 *Asserens se Regem regni Neapolitani, quod est patrimonium beati Petri, cum non sit, incidit in crimen laesae maiestatis.*
5 *Qui non intrat per hostium fur est & latro.*
6 *Christus idem est quod unctus.*
7 *Reges Ciciliam intrantes absque licentia Papae, crimen laesae maiest. incurrunt.*
8 *Cicilia est de patrimonio beati Petri.*
9 *Contra inuadentes Regnum Cicilie Papa duellum permittere posset, quia tales contra Papam crimen laesae maiestatis committunt.*
10 *Exorta guerra inter Regem Carolum, & Regem Petrum de Aragonia super insula Cicilie, Pontifex cum collegio Cardinalium uoluerunt quod pugnarent in simul cum centum militibus pro quolibet, & victor remaneret dominus illius insule.*
11 *Mortuo in prelio contra Mauros in Hispania Aldefunso Rege, Hispanus quidam qui ei per similis erat facie se Aldefunsum esse finxit, dissimulans se ob accepte cladis dedecus uelle ignobio habitu peregrinare id ueritus Alfunsus qui in Regno successerat comprehendi eum suspendiq; mandauit.*
12 *Quidam ab Heremo profectus se Henricum quartum esse palam affirmabat, qui per antea mortuus fuerat, cumq; multi ad eum confugissent, graues inter Germanos discordie orte fuerunt, tandem ueritate comperta, relegatus fuit in monasterium.*
13 *Gerens se pro Rectore sine legitimo titulo, in aliqua ciuitate, puta Illustrissimi Domi*

nis... tenenti, superiorem non recognoscentis, incidit in crimen læsæ maiestatis.

14 *Tyrannus est qui non iure principatum tenet, & lege Iulia maiestatis tenetur.*

15 *Assumens sibi propria authoritate officium magistratus cum falsis literis, uel alio modo dolo malo gerens se pro magistratu cum non sit, crimen læsæ maiestatis committit.*

16 *Crimine læsæ maiestatis non solum tenetur is qui facit se Regem uel rectorem (cum non sit) sed etiam is qui non fecit, sed facere curauerit.*

17 *Gerens se pro Rectore alicuius loci (cum non sit) non solum crimen læsæ maiestatis incurrit, sed etiam crimen falsi.*

QVAESTIO XXII.

VIGESIMOSECVNDO quæro an faciens se regem cum Rex non sit incidat in crimen læsæ maiestatis? Lud. Montal. in trac. suo de reprobat. senten. Pilati. arti iiij. col. ij. versi. nunc condescendo. nume. 8. mouet hanc quæstionem, & sic, allegat text. in extrauagan. ad reprimen. & ibi
1 Bar. † Et est ratio, quia faciens se regem assumit sibi iurisdictionem quam non habet, occupando sibi iurisdictionem Regis, vel Imperatoris cui locus in quo se regem facit est suppositus, & sic illum priuan-
2 do, facit tex. in l. iij. ff. ad l. iul. maiest. pro hoc facit, quia † duo non possunt esse Reges eiusdem regni, arg. tex. in l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. commoda. facit etiam quod voluit Old. consi. xciiij. col. vi. vbi dixit &
3 † vt pax seruetur inductum est. vt vni regno vnicum presit caput, qui populum & multitudinem regat, idem tenuit Anto. Corse. in tract. de potesta. regia. in v. & vlti parte. col. xiij. versi. quæro octuagesimoseptimo: vbi dixit, & faciens se Regem non habens iustum titulum incidit in crimē læsæ maiestatis, allegat Bar. in l. lex duodecim tabularum. in i. no. ff. ad l iuli. maiesta. hoc idem tenuit etiam Math. de Affli. in c. i. in. §. & bona committentium. col. ix. nume. 109. in ti. quæ sint regal. in vsib. feudo. vbi dixit &
4 † asserens se Regem Regni Neapolitani, quod est patrimonium beati Petri, vt in c. ad apostolice. de re iud. in vi. cum non sit, incidit in crimen læsæ
5 maiesta. † qui enim non intrat per hostium fur est & latro. c. relatum. de iure patro. c. insinuatum. de simon. glo. in verbo ingressum. in c. non furem. vij. q. i. facit ad prædicta quod legitur Ioannis ca. decimo, vbi Iudei quærentes accusationem contra seruatorem nostrum, vt illum accusarent dice-
6 bant illi, si tu es Christus dic nobis Palam † Christus enim idem est & vnctus. quia Reges vngebantur, et si respondisset se Christum esse, statim eū accusassent vt rebellem contra Romanum imperium, cui ipsi iudei erant

subditi,& tanquam ad regnum aspirantem vt declarat ibi Nicol.de Lira in sua glo.in verbo.si tu es Christus.hinc est q Pilatus Iesum interrogauit dicens,tu es Rex Iudeorum,cui Iesus respondit,a te metipso hoc dicis, vt habetur Ioan.cap.xviij. in Euangelio passionis, & rursus in eodem euangelio dicebant Iudei Pilato,si hunc dimittis non es amicus Cesaris,omnis enim qui se Regem facit contradicit Cesari.

7 † Quinimmo Reges Ceciliam intrantes sine licentia Papæ læsæ maiestatis crimen incurrunt,vt dixit Pet.de Perusio in tract.de re mili.lib.i.§.in
8 terris.numero 3.& in.§.si mortuo.lib.vij.nume.7.& est ratio quia †Cecilia est de patrimonio beati Petri,vt habetur in c.i.xciiij.dist.& per doct.in clemē.Romani.de iureiuran.idem dixit And.de Iser.in consti.regni.quæ incipit quàm plurimum,in titu.de adiutor. exigen.ab homi.col.i.nu.ij.idē tenuit Paris de Puteo in trac.de re mili.lib.i.in.§.in terris ecclesiæ, vbi dixit
9 q† contra inuadentes Regnum Cecilie Papa duellum permittere posset, quia tales contra Papam crimen læsæ maiestatis committunt.Referens q
10 † exorta guerra inter Regem Carolum & Regem Petrum de Aragonia super insula Cecilie,Pontifex cum collegio Cardinalium voluerunt q pugnarent in simul cum centum militibus pro quolibet,et qui pugnando victoriam reportaret remaneret dominus illius insule.

Et multotiens accidisse legimus, q nonnulli se Reges esse finxerunt cū non essent,de quibus multa hic annecti possent exempla,sed duobus tan-
11 tum contentus ero.† Mortuo in prælio contra mauros in Hispania Aldefunso Rege Hispanus quidā qui ei persimilis erat facie se Aldefunsum esse finxit dissimulans se ob accepte cladis dedecus velle ignoto habitu peregrinare,quod cum multi crederēt ex eo q vltra similem effigiem multis alijs signis se verum Aldefunsum ostēdere videbatur,quo circa magna hominum multitudo,ita eum esse arbitrabatur.ut multi cum vti Aldefunsum sequerentur,id veritus Alfunsus qui in Regno successerat comprehendi eum suspendiq mandauit.

12 † Accidit etiam anno a virginei partus centesimo trigesimoseptimo supra mille in Germania apud vrbem quam solum aureum vocant quidam ab Heremo profectus se Henricū quartum esse palam affirmabat,qui per antea mortuus fuerat , ideo cum multi ad illum confugerent graues inter Germanos contentiones orte sunt.Alij etenim falsum, alij verum esse Henricum contendebant.Sed tandem fictione comperta secum vrbanus agēdo relegatus fuit,vt Cluniacensi monasterium monachus inhabitaret,vt est legere apud Baptistam Fulgosium in libello de dictis factisq memorabilibus lib.ix.in vlti.ti. vbi plura his similia cumulat exempla.

13 † Supradictam conclusionem dicas etiam in eo procedere qui se pro re

ctore gereret sine aliquo legitimo titu. in aliqua ciuitate præsertim imperio subiecta, siue alicui ciuitati superiorem non recognoscenti, vt est alma
14 ciuitas Venetiarum, de qua dixi supra in rub. quotuplex sit maiestas. † Is enim tyrannus est qui non iure principatum tenet, & l. iul. maiest. tenetur, vt dixit Bar. in trac. de tyran. q. vi. alleg. tex. in l. iij. in fi. ff. ad l. iul. maiesta. quod etiam tenet Maria. Soci. Iunior consil. xxij. in i. vol. idem voluit Mathe. de Affli. in c. i. §. & bona committentium. col. vij. versi. vigesimoquin
15 to. numero 85. in titulo quæ sint regal. vbi dixit quod † si quis propria auctoritate officium magistratus assumpsit cum falsis literis, vel alio modo dolo malo se pro magistratu gesserit cum non esset, crimen læsæ maiestatis committit, allegat text. in dicta l. tertia. ff. ad legem iuli. maiestat. ibi
16 quive priuatus, & text. in l. qui nomine. ff. de fals. dicens quod † non solum tenetur crimine læsæ maiestatis, qui prædicta facit, sed etiam is qui non fecit, sed facere curauerit, vt dicit text. in dicta l. iij in fine. facit l. final. vbi Bald. C. quæ res export. non debe. & not. in c. i. de Capi. qui curi. vendi. & not. in l. si quis non dicam rapere. C. de episcop. & cleric. facit etiam tex. in l. quisquis, ibi eadem enim seueritate voluntatem, &c.
17 † Quinimmo gerens se pro Rectore alicuius loci cum non sit non solum crimen læsæ maiestatis incurrit, sed etiam crimen falsi, ita voluit Angel. in dicta l. iij. ff. ad legem iul. maiesta. allegat tex. in l. eos. ff. ad legem cornel. de fal. Ad idem est decisio capelle Tholosane. numero 401. & habetur per Guid. Papæ q. ccccxxiij. euenit casus.

SVMMARIVM.

1 *Congregans gentem contra ciuitatem superiorem recognoscentem, non tenetur crimine læsæ maiestatis.*

2 *Congregans gentem contra ciuitatem quæ superiorem non recognoscit, ut est alma ciuitas Venitiarum, contra eam eiusue loca, uel consilium et fauorem ad hoc præbens, crimen læsæ maiestatis committit.*

3 *Ciuitates superiorem non recognoscentes Romæ equiparantur.*

QVAESTIO XXIII.

IGESIMOTERTIO quæro, an qui gentem congregat in ciuitate contra eam eiusve loca, vel consilium auxilium & fauorem ad hoc præbet sit reus criminis læsæ maiestatis? Dicas quod olim si quis congregabat gentem ad prædictum effectum in vrbe Roma crimen læsæ maiestatis proculdubio committebat tex. est in l. prima. ff. ad legē

iul.maiest.vbi gl.in verbo in vrbe dixit, secus esse in alijs ciuitatibus, con gregans enim gentem in alia ciuitate tenetur lege iulia.de vi.l.cum sit.ff. ad legem iuli.de vi.& l.vlti.C.eodem titu.& illam glos. sequitur ibidem
1 Bartol.† Tu autem distingue, quod aut loquimur de ciuitate quæ superiorem non recognoscit, aut de ciuitate quæ superiorem recognoscit. Primo casu dicas, faciens prædicta in ciuitate quæ superiorē recognoscit non tenetur crimine læsæ maiestatis, quia huiusmodi ciuitates vice priuatorum funguntur l.eum qui vectigal.ff.de verbo.signific.facit tex.in l.fallaciter. in fine.C.de abolitio.vbi crimen oppugnate patriæ & crimen læsæ maiestatis, vt species differentes ponuntur. Hoc etiam voluit Barto.in extraua gan.qui sint rebel.in verbo rebellando, & Barthol.Soci.in consi.cclxxv. in causa fratrum Andree de meis colum.ij.versic.sed præmissis non obstantibus, in secundo volumi.vbi dixit, quod crimen læsæ maiestatis committitur tantum contra Principem, vel rempublicam Romanorum, per glo.in dicta l.i.superius allegatam, quam etiam sequitur ibi.Cy.& Ange. in alijs autem est pœna capitalis.l.i.C.de seditio.& est glo.in.§.publica.institu.de public.iudic.& secundum hanc opinionem consuluit Bald.quem refert & sequitur Nell.in tractatu bannito.in prima parte secundi tempo. q.xvi.vbi dixit pro ista parte vidisse consultum per viros magne auctoritatis, & attestatur pluries fuisse seruatum Florentiæ.
2 † Secundo vero casu congregans gentem in ciuitate superiorem nō recognoscentem, vt alma ciuitas Venetiarum cōtra eam eiusve loca, vel cōsilium & fauorem ad hoc præbens crimen læsæ maiestatis committit, & siquidem erit ꝙ olim fuit in Roma, per not.per Bar.in l.ij.ff.ad l.iul.maiest. idem tenet Maria.Soci.Iunior consi.xxij.sequendo ordinem col.ij.versi. verum prædictis, idem tenet etiam Math.de Affli.in c.i.in.§.& bona com
3 mittentium.col.v.nume.5.in.tit.quæ sint regal.in vsib.feud.† Ciuitates enim quæ superiorem non recognoscunt Romæ equiparantur. vt dixit Ang.in trac.malefi.in verbo & hai tradito la tua patria.in versicu.quæro aliquis congregat, ubi tenet prædictam opinion. Adducens nō.per Bart. in d.l.hostes.ff.de capti.& postli.reuer.& in l.lex duodecim tabularum.ff. ad l.iul.maiesta.quod dicit Angel.esse notandum contra illos qui quotidie in ciuitatibus & maxime Bononiæ populum concitant, & gentium faciunt congregationem.

S V M M A R I V M.

1 *Delinquens contra propriam patriam improprie dicitur committere crimen læsæ maiestatis.*

2 *Contraria pars teneri probabiliter potest.*
3 *Conscius perturbationis ciuitatis suæ, uel alterius delicti commissi in suam patriam punitur ut particeps ex sola scientia.*
4 *Delictum oppugnatæ patriæ idem est quod crimen læsæ maiestatis quando quis patriam oppugnare nititur ut illius dominium usurpet.*
5 *Marinus Falerio Dux Venetiarum facta cum nonnullis plebeis coniuratione de nobilibus interficiendis ad occupandam per Tyrannidem patriam, re detecta multi ex coniuratis suspendio necantur, At ipse Falerius Dux, super scalam lapideam Atrij Ducalis Palatij securi percussus fuit, eiusq; edes dirutæ, edictoq; publico cautū est ne unquam reedificari possint.*
6 *Falsificans monetam suæ patriæ incidit in crimen læsæ maiestatis ueluti is qui Principis monetam falsificat.*
7 *In crimine oppugnatæ Patriæ sicuti in crimine læsæ maiestatis testes tam accusatoris quam rei admittuntur.*
8 *Contrarietates distinctionibus iuuari debent & ad concordiam reduci.*
9 *Si Patria proditur non ut Principi principali auferatur, sed tantum baroni non est crimen læsæ maiestatis.*
10 *Si quis incurrat in crimen læsæ maiestatis ob patriam proditam, pœnæ l. quisquis. C. ad l. Iul. maiesta. non habent locum contra eius filios, nec rei memoria post eius obitum damnatur.*

QVAESTIO XXIIII.

VIGESIQVARTO quæro an is qui patriam oppugnat, vel prodit læsæ maiestatis crimen committere dicatur. In ista quæstione videtur dicendum q̄ nō, per tex. in l. fallaciter. C. de abolit. vbi crimen læsæ maiestatis, & crimen oppugnatæ patriæ ponūtur vt species differentes hoc tenuit gl. in l. i. ff. ad l. iul. maiest. & ita voluit etiam Nellus in tract. suo banni. in prima parte secundi temporis q. xvi. quod maxime procedere dixit, vbi non tractatur de subuertenda patria, sed de mutuis dissensionibus & partialitatibus, allegat text. in l. ii. §. isdem temporibus. ff. de orig. iur. & tex. in l. si quis ingenuam. §. in ciuilibus ff. de capt. & attestatur sic vidisse consultum per magnos viros præsertim Bald. ex eo q̄ titulus talis criminis est seditionis non perduellionis. Hanc partem tenet etiam Bar. in extrauag. qui sint rebelles, in verbo rebellando, & Ioan. Calde. cōsi. vi. in titu. de accusa. & pro ista parte consuluit Pet. de Anchara. consilio cclxxxvij. iste B. de guarnario, quam veriorem esse dicit Nellus loco præallegato, & cum ea videtur transire Socin. consil. lvij. in causa restitutionis

col.iij.cum sequenti in iiij.volu.& idem consi.cxxiij.in causa fratris Andree col.ij.in ij.volu.& in consil.cxxi.praemittenda est dispositio col.i.in iiij.vol.in quibus locis late examinat hanc materiam, eandem opinionem videtur tenere Math.de Affli.in c.i.in.§.& bona committentium.colum.
1 v.nume.50 vbi dixit q† delinquens cōtra propriam patriam dicitur improprie committere crimen laesae maiestatis.

2 † Contrariam partem q oppugnans & prodens patriam incidat in crimen laesae maiest.tenere probabiliter possumus,per tex.& ibi gl.in verbo prodita in d.l.fallaciter.§.fi.de aboli.quae gl.aperte voluit q in casu praedicto quis incurrat crimen laesae maiest.allegans text.in l.i.ij.iij.& iiij.& in l.maiestatis.ff.ad l.iul.maie.& tex.in l.postliminium.§.transfuge.ff.de capt.& postli.reuer.& in l.omne.§.transfuge.ff.de re mili.Istam opinionem tenet Maria.Soci.Iunior in consi.xxij.sequendo ordinem col.ij.ver.verum
3 praedictis in i.vol.adducens ad comprobationem huius opinionis q†cōscius perturbationis ciuitatis suae, vel alterius delicti commissi in suam patriam punitur vt particeps ex sola scientia l.vtrum.ff.ad l.pompe.de parricid.& quod notatur ibi per doc.sicuti si contra Principem suum quis sciret aliquid moliri l.quisquis.C.ad l.iul.maiesta.subdens q sicuti pro illo crimine quis bona amittit,ita damnati de isto bona perdunt,allegat tex.in l.non dubito.ff.de capt.& l.iij.C.de episc.audi.& pro ista opinione consuluit etiam Alex.consi.xiij.consideratis his colum.i.& seq.in vi.vol.Hanc etiam partem tenuit Pau.de Ca.consi.clxxi.visa & ponderata col.fin.in i.
4 volu.vbi dixit q†delictum oppugnate patrie cōparatur crimini laesae maiestatis.At ego dixerim non solum comparari, sed idem esse vbi quis pa-
5 triam oppugnare nititur vt illius dominium vsurpet,† vt accidit de anno M C C C L I I I I. In Marino Falerio,qui dum creatus fuisset Dux Venetiarum,vt patriam tanti muneris in se colati maxima ingratitudine recompensaret, ad occupandam per tyrānidem Patriam, facta cum nonnullis plebeis coniuratione de nobilibus interficiendis animum vertit,at re detecta multi ex coniuratis capti ac tanti sceleris conuicti suspendio necantur.At Falerius ipse Dux super scalā lapideā Atrij Ducalis Palatij securi percussus fuit,ut testatur Petrus Marcellus in suo libello de vitis principū Venetorum in vita ipsius Marini,quin etiam eius edes dirute sunt & edicto cautum publico ne vnquam reedificari possint.

Pro ista parte facit etiam quod voluit Bal.in l.ij.C.de fal.mone.vbi di
6 xit q† falsificans monetam suae patriae incidit in crimen laesae maiesta.ueluti is qui Principis monetam falsificat.Ad idem facit q uoluit Specu in ti
7 tu.de probatio.§.i.versi.decimum.vbi dixit q † in crimine oppugnate patriae sicuti in crimine laesae maiest.testes tam accusatoris q rei admittūtur.

8 † Verum quia distinctionibus contrarietates iuuari debent, & ad concordiam redduci, utramq; opinionē sustineri posse arbitror sic distinguendo, aut quis patriam oppugnat suscitando in ea partialitates et dissensiones quæ sunt inter ciues, non tamen animo occupandi illius dominium, & isto casu procedat. Prima opinio supra relata, & sic uidetur sentire Pe. de Ancha. in præalleg. consi. cxxi. præmittenda. col. ij. in iiij. uolu. & Soci. Iunior in d. consi. cxxij. col. iij. in i. uol. Aut quis patriam oppugnat, ut sibi occupet uel ab alijs occupari velit illius dominium, et isto casu locum sibi uēdicet. Secunda opinio q̄ oppugnans patriam incidat in crimen læsæ maiestatis, & ideo meritum supplicium sumpserunt illustrissimi domini Veneti, de
9 præfato Marino Falerio eorum Duce. Dicas tamen q̄ † si Patria proditur non vt Principi principali auferatur, sed tantum baroni, q̄ eo casu non est crimen læsæ maiestatis, vt voluit Saly. in præalleg. l. fallaciter quem sequitur Math. de Afflic. in c. i. §. & bona committentium. col. v. nu. 57. in titu. quæ sint regal. in vsib. feudo.

10 † Vnum tamen nō omittam q̄ quando quis incurrit crimen læsæ maiestatis ob patriam proditam, vel occupatam, tali casu locum non habent pœnæ de quibus in l. quisquis. C. ad l. iul. maiesta. contra filios talium delinquentium, nec rei, aut reorum memoria post eorum obitum damnatur, vt in l. fin. C. eo. ti. ita voluit Alex. in d. consi. xlij. col. ij. in vi. vol. & Soci. in consi. cxxiij. in causa fratris Andreæ. col. ij. & iij. quod sequitur Afflict. in præalleg. c. i. §. & bona committentium. col. v. nu. 55.

SVMMARIVM.

1 *Rebellis quis dicatur.*
2 *Incidunt in rebellionem non solum illius Authores uerum etiam de ea scientiam habentes illamq; non reuellantes.*
3 *Conspiratio quid sit.*

QVAESTIO XXV.

IGESIMOQVINTO quæro an ex confederatione facta contra Principem machinatione ve seu conspiratione ad eius offensam, vel ex tractatu, & ordinatione, q̄ fiat rebellio, crimen læsæ maiestatis quis incurrat? & dicendum q̄ sic, vt voluit Alber. Brun. consi. xxviij. nobilis domine. col. ij. † Rebellio autem constat ex eo q̄ ho-
1 mines alicuius loci, vel eorum partem a subiectione eorum domini quis

subtrahit

subtrahit, & eos alieno domino subijcere teneat iuraq; eorũ domini extinguere, vt per Brun. in præallegato consi. col. i. in versi. rebellio autem. allegat nor. per Bar. in extrauag. qui sint rebel. in versi. rebellando. & Bal. in l. amissione. §. qui deficiunt. vbi gl. ff. de capit. dimi.

2 † Quinimmo in rebellionem ipsam non solum illius auctores verum etiam de ea scientia habentes illamq; non reuellantes incidunt per not. per Bart. in l. vtrum. ff. ad l. cornel. de parricid. Et quia diximus q conspirans
3 ad Principis offensam incidit in crimen læsæ maiestatis sciendũ est, q † conspiratio dicitur machinatio ab aliquibus facta in detrimentũ alicuius personæ, vel eiusdem dignitatis secundum Laurent. quem refert & sequitur Cardi. in clemen. pastoralis. col. f. in vij. not. de re iudic. alleg. text. in c. petitio. de iureiuran. & idem voluit in clemen. prædicta Ioan. de Imol. col. iiij. nu. 48. & Ioan. de Turre Crema. in c. coniurationum. nume. 5. xi. q. i. dixit; q conspirare est contra aliquem simul in vnum maligno spiritu insurgere, & idem in c. conspirationum. ead. causa & quæstione quæ dixit etiam q conspiratio est confederatio facta in præiudicium personæ, vel dignitatis alicuius.

SVMMARIVM.

1 *Occidens officialem Regis habentem merum & mixtum imperium committit crimen læsæ maiestatis, quia Principis maiestas lædi dicitur.*

2 *Non solum occidens magistratum Principis, sed etiam procedens ad actum occidendi incidit in crimen læsæ maiestatis.*

3 *Occidens magistratum Principis ex particulari odio, uel inimicitia non in odium Principis, non incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XXVI.

VIGESIMOSEXTO quæritur: an occidens eum, qui in aliqua prouincia, vel ciuitate magistratum pro principe gerebat, incurrat crimen læsæ maiestatis. Dicendum est, q sit per tex. in l. i. ff. ad l. iul. maiesta. Ita voluit Math. de Affli. in c. i. in §. & bona committentium. col. v. versicu. septimo. nu. 63. in titu. quæ sint regal. in vsibus feudo. vbi di-
1 xit q † occidens officialem Regis habẽtem merum & mixtum imperium committit crimen læsæ maiestatis, quia Principis maiestas lædi dicitur, cũ eius læditur magistratus. facit vl. q. i. c si quis. & l. quisquis. C. ad l. iul. ma. in prin. faciunt dicta supra q. xiiij. & xv. et hoc erit verum si occidatur ma

gistratus, vt illam prouinciam, vel ciuitatem occidens priuet tali magistratu, vel propter odiū, ꝙ quis habet contra principem, cuius magistratum
2 occidit, vel alia ex causa respectu tamen eius officij. Et † prædicta cōclusio vera est non solum in occidente: verum etiam in eo, qui ad actum occiden
3 di processit, vt probatur in d.l.quisquis.in prin. Sed † si quis magistratum principis occidat ex particulari odio, vel inimicitia, non in odium principis, eo casu non incidit in crimen læsæ maiestatis, & ita voluit Andre.de Iser.in constitu.regni, quæ incipit, vt participatio quem sequitur Affli.loco superius allegato.

SVMMARIVM.

1 *Perduellis quis, & unde dicatur.*
2 *Crimen læsæ maiestatis proprie contra personam Principis & astantium eius lateri committitur.*

QVAESTIO XXVII.

IGESIMOSEPTIMO quæro: an suppositus iurisdictioni alicuius Principis subtrahens se ab eius obedientia, & principi suo se aduersarium cōstituens crimen læsæ ma
1 iestatis incurrat? Dicas ꝙ sic. † talis enim perduellis vocatur, id est perfecte ad duellum paratus, siue ad clandestinū, vel publicū bellum accintus, ideo huiusmodi crimen perduellionis vocatur, vt habetur in l.quos nos hostes.ff.de verbo.sig. & in l.donationes.§.fi.ff.de dona.& in.§.per contrarium.institu.de hæred.quæ ab intesta.defer.ac in l.cum filius.§.reis.ff.de lega.ij.& ita voluit Old.consi.xliij.quæritur vtrum citatio col.fi.in prin. & Marti.de Laude in tracta.
2 de crimi.læsæ maiesta.q.iij.vbi dixit, ꝙ † licet multis modis dicatur committi crimen læsæ maie.tamen proprie committitur cōtra personam Principis, & astantium eius lateri, de quo dixi supra q.xiij.xiiij.& xv.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læsæ maiestatis committi dicitur, etiam quando offenditur aliquis Princeps, uel communitas, ut puta Venetiarum, qui superiorem non recognoscit saltem de facto ab immemorabili tempore citra.*
2 *Rex Francie an recognoscat Imperatorem in superiorem, remißiue.*
3 *Venetiarum ciuitas an recognoscat Imperatorem in superiorem remißiue.*

QVAESTIO XXVIII.

IGESIMOOCTAVO quæro:an crimen læsæ maiestatis committi dicatur contra Principes,& ciuitates superiorem non recognoscentes? In hoc doctores nemine excepto q̃ viderim cõcludunt,q̃ sic.Ita tenuit Ang.in l.iij. ff.ad l.iul.maiest.Pau.de Liaza.& Ioan.de Imo.in clemẽ. pastoralis.de re iudi.Soci.consi.lvij.in causa restitutionis. col.iij.nu.14.in iiij.vol.Idem consi.cxxi.præmittenda est disputatio.nu. 3.idem voluit Saly.in l.quisquis.C.ad l.iul.maiest.Ang.in trac.de malefi. in verbo che hai tradito la tua patria.vers.quæro aliquis congregat.Ioan. And.in c.fœlicis.de Pœn.in vi.& ibi Domi.idem tenuit Ange.Are.in.§. publica.col.i.insti.de publi.iudic.Brun.consi.xxviij.nobilis domine.col. i.in fin.& col.ij.in princ.& Præpositus in c.imprimis.in.§.de persona col.
1 vij.circa fin.versi tertio dicitur committi.ij.q.i.vbi dixit, q̃† crimen læsæ maiestatis committi dicitur etiam quando offenditur aliquis Princeps,vt puta Rex Franciæ,vel communitas Venetiarum,qui superiorem non recognoscunt saltim de facto ab immemorabili tempore citra, nam tales supremis principibus comparari asserit, & in suis terris in quibus superiorẽ non recognoscunt supremi Principis auctoritatem habent, Imperatoris videlicet,per ea quæ habentur in c.per venerabilem.qui fil.sint legi.& ibi doc.& Calde.& Panor.in c.cum te.de re iudic.Bar.in l.infamem.ff.de publi.iudi.& ideo eorum subditi eos eorumq; statum offendentes crimen læsæ maiestatis incurrunt , sicuti dictum est de offendente Imperatorem & eius statum, Bar.in l.lex xij.tabularum.ff.ad l.iul.maiesta.glo.& ibi Saly. in l.fallaciter.C.de aboli.Pau.de Cast.in l.iij.C.de episc.audien. Saly.in l. ij.C.de fal.monet.Ad idem est decisio Guido.Papæ nume.344.& habe
2 tur per Nic.Boer.in trac.de sediti.in vi.præsupposito.Quod autẽ† Rex Franciæ non recognoscat Imperatorem in superiorem latissime disputat,
3 Ioan.Igneus in sua disputa.An Rex Franciæ subsit Imperat.†& de ciuitate Venetiarum dixi etiam supra sub rub.quotuplex sit maiestas.in versiculo , loco autem.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læsæ maiestatis improprie & largo modo contra Principes superiorem recognoscentes committi dicitur.*

2 *Licet committat quis crimen læsæ maiestatis offendendo dominos superiorem cognoscentes , tamen ipsius filij non tenentur pœnis de quibus in l.quisquis.C.ad legem*

iuli.maiestatem.

3 *Pœnæ de quibus in d.l.quisquis.non habent locum quo ad filios, nisi contra illos qui attentarunt contra personam Imperatoris, uel aliorum de quibus in l.quisquis.C. ad l.iul.maiesta.*

QVAESTIO XXIX.

IGESIMONONO quæro:an crimen læsæ maiestatis committat subditus inferioris Principis recognoscẽtis superiorem a quo habet plena regalia vt est Dux Florẽtiæ, Dux Ferrariæ, Dux Vrbini, Dux Mantuæ? & dicendum est, q̄ sic etiam si essent Marchiones, et Comites, ita voluit Cuma.consi.cliij. Ad primum, nam hmõi principibus Papa vel Imperator respectiue videtur dedisse oẽm suam potestatem in illo ducatu, vel principatu, vt voluit Ang.cõsi.ccxiiij.in causa accusationis, & Præposi.in c.imprimis.§.de persona.nu.24.ij.q.i.idem voluit Io.And.in c.fœlicis.& ibi Gemi.in v.q.de pœ.in vi.& Pau.de Ca.in l.iij.C.de episc.audi.qui dixit, q̄ ad probandam hanc opi.ibi est melior tex.q̄ sit in iure. subdens quod quicquid sit de iure saltem de facto, ita seruatur prout sensit Ang.in l.i.ff.ad l.iul.maie.refert & sequitur Alber.Bru.cõsi.xxviij.col.ij.

1 in prin.quod consiliũ incipit nobilis dñe, vbi dixit, q̄† improprie et largo modo contra hmõi dños superiorem recognoscentes dicitur crimen læsæ

2 maiesta.committi.† vnum tñ non obliuiscaris q̄ in hmõi casibus licet committatur crimen læsæ maiesta.attñ filij delinquentiũ non incurrunt pœnas de quib.in l.quisquis.in.§.filij vero eius.C.ad l.iul.maiest.ita sentit Pau.de

3 Ca.in d.l.iij.in versi.item nota tex.C.de epis.audi.vbi tenet, q̄† pœnæ de quibus in d.l.quisquis.locũ non habent quo ad filios nisi contra illos qui attentarunt contra personam imperatoris quanuis plura sint capita criminis prædicti, & hoc idem sentit August.de Ari.in sua addi.ad Ang.in tracta.de malefic.in verbo, & hai tradito la tua patria in addit.quæ incipit tu autem in hac materia nu.6.

SVMMARIVM.

1 *Contra principis statum facere dicitur ille qui loca illius in alterius regimen dirigere conatur, & alteri principi submittere.*

2 *Affectus punitur licet non sequatur effectus, in crimine læsæ maiestatis.*

3 *Non subditus attentans q̄ aliquod castrum uel locus subiectus alicui domino alteri subijciatur crimen læsæ maiestatis non committit.*

4 *Inimicis & hostibus permissum uidetur insidias parare.*

QVAESTIO XXX.

TRIGESIMO quæro:an attentans, ꝙ aliquod castrũ seu locus subiectus alicui dño alteri subijciatur, maiestatis læsæ crimen cõmittat et si effectus non sequatur? dicendũ ꝙ sic.l.quisquis.in prin.C.ad l.iul.maiest. ibi eadem enim
1 seueritate.†Ille.n.cõtra principis statum facere dicitur qui loca illius in alterius regimẽ dirigere conatur & alteri prin
2 cipi submittere, vt scribit Bal.in l.i.§.huius studij.ff.de iust.et iu.†et in hoc crimine speciale est, vt affectus puniatur non sequuto effectu prælllega.l. quisquis.ita dixit Calcan.consi.ij.nu.59.& nu.60.& Cy.in l.si quis nõ dicam rapere.col.ij.ver.modo pro declaratione.C.de epis.& cle.& idẽ Cy. in d.l.quisquis.in iij.no.& ꝙ attentans castrũ ꝙ discedat a regis fidelitate incidat in crimen læsæ maiest.tenuit et Math.de Afflic.in c.i.in.§.& bona committentium.col.viij.nu.102.in ti.quæ sint regal.in vsi.feud.idem nõ.
3 Cardi.in clem.pastoralis.in ix.no.de re iudi.hoc tamen intellige†qñ attentans erat subditus illius principis sub cuius dñio erat castrum illud per no. per doc.in d.cle.pastoralis.de re iudi.vbi habetur, ꝙ non subditus crimen læsæ maiest.committere nõ dicitur, de quo dicam infra q.lxviij.& præsertim qñ talia attentans esset subditus hostium, vel inimicus illius principis
4 contra quem sic machinatur.†inimicis enim & hostibus permissum videtur insidias parare, vt no.Ang.in l.cuiusq; dolo.ff.ad l.iul.maie.facit illud Poetæ: dolus, an virtus quis in hoste requirat.

SVMMARIVM.

1 *Mouens guerram sine principis licentia occupare dicitur quæ principis sunt, & incidit in crimen læsæ maiestatis.*
2 *Mouere guerram ad solum principem pertinet.*
3 *Illicitum est bellum ꝙ sine principis licentia mouetur.*
4 *Committens bellum iniustum crimen læsæ maiestatis admittit.*
5 *Bellum mouens sine principis iussu, licet victoriosus existat, incidit in crimen læsæ maiestatis.*
6 *Epaminundæ in filium suum animaduersio, ex eo ꝙ contra eius iussa pugnasset, licet uictor extitisset.*
7 *Posthumi tiburti in filium animaduersio, quia inimicos contra eius iussa fudisset.*
8 *Marci Torquati in filium animaduersio.*
9 *Mouens guerram sine licentia principis, si copiam sui principis habere nõ potuit, a quo belli mouendi licentiã petere nõ potuisset crimen læsæ maiesta.non incurrit.*

QVAESTIO XXXI.

RIGESIMOPRIMO quæro:an mouens guerram
sine licentia Principis incidat in crimen læsæ maiestatis?cir
1 ca quod dico, ꝙ sic, & est ratio, quia † mouens guerram
sine Principis licētia occupare dicitur, quæ Principis sunt,
ideo crimen prædictum committit l.iij.ff.ad l.iul.maiesta.
2 †Mouere enim guerram ad solum Principem pertinet, vt
habetur per doc.in l.ex hoc iuregentium.ff.de iusti.& iur.& per Innoc.in
c.olim.el i.de resti.spolia.& in c.sicut.de iureiuran.Bar.in l.host es.ff.de ca
pti.& postli.reuer.Oldra.consi.lxx. And.de Iser.in constit.regni quæ in-
cipit Comes,& Baro,in titu.de cul.pacis,& ibidem Math.de Affli.nume
3 ro 76.& † illicitum est bellum, ꝙ sine Principis licentia mouetur, vt l.fu-
rem.ff.ad l.cornel.de siccar.& in l.si alius.§.est & alia.ff.ꝙ vi aut clam.cō-
4 mittens† autem bellum iniustum crimē læsæ maiest.admittit, vt est tex.in
5 l.papinianus.§.rei perduellionis.ff.de acqui.hære.† quod procedit etiam si
bellum gerens sine iussu Principis victoriosus existat, vt scribit Alber.in
d.l.iij.ff.ad l.iul.maiesta.allegat text.in l.desertorem.§.qui in bello.ff.de re
mili.vbi iurisconsultus inquit, ꝙ qui in bello rem prohibitā facit, aut man
data ducis belli non seruat etiā si rem bene gerat capite punitur:facit quod
6 † de Epaminunda legitur, qui cū Thebani exercitus cōtra Lacedemonios
ducem ageret, instaretq; tempus creandorū magistratuum, idq; in vrbe
sine ipso fieri non posset cum prætor esset, stesimbrotto filio exercitus cu-
ra commissa eidem ne cum hoste manum consereret iniunxit. At filius cō
tumeliis hostium lacessitus in aciem contra eos descendit hostesq; fudit ac
profligauit, sed cum reuerso patri victoria se lætus obtulisset ab eo primū
ceu victor coronatus, demum quia patris iussa neglexerat capite multa-
7 tus est, teste Bap.Fulg.in lib.suo de dictis factisq; memo.dig.†Idem de po
sthumo tiburto apud Valer.Max.in rub.de discipli.mil.legimus, qui Au
lum Posthumium filium, quia sine eius iussu sua sponte in hostes progres-
8 sus eos fuderat, victorem securi feriri iussit. † Quod & Manlius Torqua-
tus Latino bello consul in eius filium similiter fecit, nam cum ille prouoca
tus a Geminio Metio Tusculanorum duce ad dimicandum patre ignaro
descenderat gloriosam victoriam, & spolia speciosa referentem compren
sum a lictore in modum hostiæ mactari iussit, vt testatur idem Valer.Ma
xi.in tit.de discipl.milit.

9 Supradictā tamen conclusionem, ꝙ mouens guerram sine licentia supe
rioris incurrat crimē, læsæ maiestatis, intellige sane procedere quando mo-
uens guerram habere potuit copiam sui superioris a quo belli mouendi li

centiam petere potuisset: secus dicendum quãdo superior erat absens cuius copiã habere non poterat. facit ad hoc. tex. in l. si alius. §. bellissime. ff. quod vi aut clam, & quod no. in l. nullus. C. de iudæ. ad idẽ facit tex. in l. ait prætor. §. si debitorem. ff. quæ in fraud. credi. per quæ iura ita tenuit Martin. de Laud. in trac. de bello. q. ij.

S V M M A R I V M.

1 *Potestas Bononiæ, qui denegat bacculum successori suo consignare ne officium exercere posit, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XXXII.

VIGESIMOSECVNDO quæro: si quis sit destinatus ad regimen alicuius ciuitatis, vel prouinciæ a summo pontifice, imperatore, rege, vel principe contra quem cõmitti potest crimen læsæ maiestatis, & dum iuisset ad exercendum dictum officium is qui inibi magistratum pro eodem principe gesserat, eidem magistratum consignare denegauit prohibuitq; ne se pro magistratu gereret, an talis prohibens crimẽ læsæ maiestatis committat? Ang. in l. qui ve. ff. ad l. iul. maies. mouet hanc
1 quæstionem, & exemplificat in † potestate Bononiæ, qui denegat baculum successori suo cõsignare ne officium exercere possit: dicens, quod incidit in crimen læsæ maiestatis per illum tex. & tex. in l. sequenti. in. §. qui ve. faciunt pro hac q. quæ dicam infra hoc. eod. titu. q. xlvij. & l.

S V M M A R I V M.

1 *Priuatus qui promiserat sub pœna mille ducatorum non offendere alterum priuatum, si offendat eum, ultra pœnam a lege impositam per modo offensionis, incidit etiam in pœnam conuentionalem.*
2 *Priuatus qui simpliciter promiserat non offendere alterum priuatum arbitrio iudicis grauius tamen quam si securitas non esset data punietur.*
3 *Offendens illos qui de iure gentium securitatem habent, ut sunt Ambasciatores, & legati Principum qua pœna puniatur.*
4 *Legati Principum sancti dicuntur.*
5 *Qua pœna puniti fuerunt a Romanis, Minutius, & Manilius, qui pulsarunt legatos Carthaginensium Romam missos, ad pacem petendam.*
6 *Qua pœna puniti fuere Q. Fabius, & Gne. Apronius, Aediles, qui Legatos ab Vrbe Apolonia Romam missos uerberarunt.*

7 *Offendens habentem securitatem de iure ciuili, seu saluum conductum a principe, siue a iudice, qua pœna sit puniendus.*
8 *Ignorans saluum conductum a principe concessum alicui, si illum offendat non tenetur tanquam uiolator securitatis, aut salui conductus.*
9 *Bannitus affidatus a principe occisus ab eo qui ignorabat illum esse affidatum impune occidi potuit.*
10 *Offendens legatum principis in odium ipsius principis incidit in crimen læsæ maiestatis, secus si ex particulari odio.*
11 *Affidatus pro se & socijs secum uenientibus, si cum eo ueniebat hebræus qui captus & derobatus fuit, an ad illum securitas huiusmodi porrigatur.*
12 *Christiani prohibentur habere familiaritatem iudæorum.*
13 *Iudæus ad christianorum literarum ludum non potest ad discendum ire de rigore et ueritate iuris.*
14 *Iudæorum societas non reprobatur, licet enim cum eis contrahere.*
15 *Iudæus esse potest procurator christiani, & pro eo, & contra eum interuenire.*
16 *Immunitas concessa incolis alicuius loci comprehendit etiam iudæos.*
17 *Iudæus si incidenter in itinere associatus fuerit, si cum eo qui securitatem pro se & socijs secum euntibus habebat, si derobatus ac captus fuerit huiusmodi securitas ad eum non porrigitur.*
18 *Socius quis dicatur remißiue.*

QVAESTIO XXXIII.

TRIGESIMOTERTIO quæro: vtrum is qui fregit saluum conductum alicui per principem factum crimen læsæ maiestatis committat? Circa quod Angel. in l. vltimur. ff. de sepul. viola. tenuit ꝙ sic. Idem sentit Martin. de Laud. in trac. de crimi. læsæ maiesta. q. vi. allegat Bart. in l. iij. §. transfuga. ff. ad l. cornel. de sicar. & in l. nullam vim. C. de suscep. & archa. lib. x. eandem opinionem sentit Lucas de Pen. in l. i. in versicu. & not. ꝙ is. C. de nauicula. lib. x. allegat tex. in l. i. in princip. ff. ad l. iul. maiesta. idem tenuit Paul. de Castro in consil. xxxiij. in i. volumi. & Fely. in c. ego enim. col. fi. in versi. item infert. in fi. nu. 12. de iureiuran. & Nicol. Boer. in suis decisioni. deci. clxxix. nu. 2. in prima parte. Dicas tamen ꝙ in hac quæstione doctores nostri in varias opiniones se diuisere, vt refert Alber. in l. illicitas. in §. ne potentiores. col. fin. in versi. sed quæro quid si talis securitas. ff. de offi. præsi. Nam aliqui dixerunt ꝙ offendentes habentem securitatem dari debent offenso, & eius arbitrio puniri. arg. tex. in l. fi. ff. de legat. Alij vero ꝙ violanti securitatē pœna duplicari debeat. l. aut

aut damnum.§.secundo.ff.de pœn.sed ex mente Bart.& Alber. in d.§.ne
1 potentiores.distinguendum sic erit, videlicet, ꝙ † aut priuatus priuatum
offendit,quem tamen non offendere promiserat, & eo casu subdistingue,
ꝙ aut talis promissio pœnalis erat,& tunc vltra pœnam a lege impositam
pro modo offensionis talis incidit etiam in pœnam conuentionalem. l.si
2 quis reum.ff.de custod.reo.† Aut promissio de non offendendo simplex
erat,& tunc arbitrio iudicis,grauius tamen ꝙ̄ alias si securitas data non es-
set,puniatur.ad hoc alleg.Alber.in d.§.ne potentiores.tex.in.§.si quis ho-
3 minem.& in.§.si quis alium.in tit.de pace tenen.in vsib.feud.†Si vero of-
fensa fieret his qui securitatem habēt de iuregentium,vt sunt legati hostiū,
vel oratores principum quorum offensores incidunt in pœnam sacrilegij,
vt sensit Ang.in d.l.ij.§.legatis.ff.de iudi. & Marti. de Laud. in trac.de le-
4 gat.principum.q.xxxvij.†sancti enim dicuntur legati.l.sanctum.ff.de re
rum diuisio.vel dabūtur puniendi hostibus quorum legatum offenderūt.
l.fi.ff.de legatio.hoc tamen speciale est in legatis hostium,vt scribunt Bar.
5 & Albe.in præalleg.§.ne potentiores.†Quod seruatum fuisse a Romanis
legitur. nam cum legati Carthaginensium Romam petijssent pacem a se-
natu populoq; Romano petentes,altercatione inter prædictos legatos &
L.Minutium ac C.Manilium orta,Minutius,et Manilius legatos ipsos pul
sarunt vnde eos legatis dandos senatus censuit,dariq; eisdem illos fecit,te-
6 ste Valer.Maxi.libr.vi.in rubrica de fide publica.† Hoc idem seruauit idē
senatus contra Q.Fabium & Gn. Apronium ædiles,qui legatos ab vrbe
Apollonia Romam missos orta inter eos controuersia verberarunt illos:
etenim eisdem legatis dari iussit, vt idem Valer.loco præallega.scribit.de
quo possent multa alia exempla hic annecti quæ omittuntur.
7 † Aut offensio facta fuit habenti securitatem de iure ciuili,seu saluū con
ductum a principe,siue a iudice, & tunc si talis offensa fuit personalis, &
mors ex illa fuerit sequuta,eo casu punitur offensor capitali pœna & inci-
dit in crimen læsæ maiestatis , vt voluit Bart.in d.l.iij.§.transfugas.ff.ad l.
corne.de sicar.& Pau.de Ca.in d.consi.xxxiij.in i.volu.aut ex tali offen
sa non est sequuta mors,& tunc pro delicti qualitate pœnam arbitrio iu-
8 dicis subibit offendens,vt per Bar.& Albe.in d.§.ne potentiores.†Intelli-
ge sane prædicta si scienter contra securitatem vel saluum conductum fiat
offensio:contrarium namq; erit si ignorantur tunc enim tāquam violator
securitatis,aut salui conductus non tenetur , iuxta ea quæ voluit Paul.de
Cast.in præallegato consi.xxxiij faciunt quæ scribit Deci.consi.cccxxvij.
in ij.vol.viso casu proposito col.iij.versi.& non obstat , ꝙ bannitus, vbi
9 dixit allegando Albe.in iiij.parte statu.q.xxxvij.in fi.ꝙ † bannitus affida
tus a principe occisus ab eo qui ignorabat illū esse affidatum impune occi-

di potuit.circa quod plura adducit Deci.& distinctionem prædictam sequitur etiam Gregor.Magalottus in tracta.securit.& salui conduc.in fine
10 † dicas tamen ꝙ qñ offenditur legatus principis, vel reipublicæ in odium principis, aut reipubli.tali casu crimen læsæ maiestatis committitur:secus quando ex particulari odio vel inimicitia.de quo tamen vide quæ late scri psi supra hoc eodem ti.q.xvi.nam ad dicta ibi me remitto.
11 †Sed quæro,quid si data fuerit alicui securitas pro se & socijs secum venientibus a principe,vel republica,si cũ illo veniebat hebræus qui captus et derobatus fuit,an ad illum securitas huiusmodi porrigatur?In ista quæstione videtur dicendum securitatem huiusmodi ad hebræum non exten-
12 di,quia † christiani prohibentur habere familiaritatem iudæorum c.nul-
13 lus.xxviij.q.i.facit quod nor.Abb.in c.i.de iudæ.vbi dixit ꝙ † de rigore & veritate iuris iudæus ad christianorum literarum ludum non potest ad discendum ire.attamen quæstionem hanc mouit Bar.in l.i.in versi.quæro fuit data.ff.ad l.iul.maiest.& ibidem dicit,ꝙ ex quo tunc quæstio de facto pendebat nolebat aliquid dicere. Ang.tamen in l.vtjmur.in ver.item attende ꝙ si quis.ff.de sepul.viola.dixit iudæum socium comprehendi in
14 dicta securitate ea ratione: quia† hebræorum societas non reprobatur,licet enim cum eis contrahere.l.quicunque.C.de iudæ.ita scribit etiam Fel. in c.ego enim.col.vlti.in versi.item infert.de iureiuran.& Barba. consilio
15 lxiij.licet in medium in iiij.volu.†quinimmo iudæus esse potest procurator christiani, & interuenire pro eo, & contra eum, vt scripsit Bald.in l. spadonem.in.§.iam autem.ff.de excusa.tutor.& Roch.de Curt.in trac.de
16 consue.in versic.decimoquinto quæro.nu.751.& † immunitas concessa incolis alicuius loci comprehendit etiam iudæos,vt dixit Bal.in d.l.spado nem.in.§.iam autem.& sequitur Rocch.loco præalleg.& Barbat.in præal
17 legato consi.lxiiij.in iiij.vol.†Quod tamen dixi de iudæo existente in societate eius cui facta est securitas pro se & socijs secum euntibus, intellige sane procedere quando iudæus determinato proposito vt socius a principio cum habente huiusmodi securitatem socialiter venit, secus si incidenter in illius societatem in itinere incidisset vt sepe contingit.facit tex.in l.itẽ apud labeonẽ.§.si quis comitẽ.ff.de iniur.ita scribit Ang.in l.i.circa princi
18 piũ.ff.ad l.iul.maiest.vbi ad hunc propositũ declarat† quis dicatur socius.

SVMMARIVM.

1 *Mutuans pecuniam hostibus illis opem ferre dicitur.*
2 *Statutum puniens præstantem auxilium & fauorem delinquenti, comprehendit etiam mutuantem ei pecuniam.*

3 Opem & auxilium criminoso delinquenti præstans, quando puniatur?
4 Mutuans pecuniam rebellibus, aut aliquo modo eos iuuans, incidit in crimen læ. maie.
5 Pecunia est belli neruus.
6 Intellectus ad tex. in l. cuiusque dolo ff. ad l. iul. maiest. & nume. 14. cum seq.
7 Pecuniæ uerbum tribus modis summi potest.
8 Pecuniæ uerbum, in statutis exorbitãtibus, & odiosis, intelligitur de pecunia numerata.
9 Pecuniæ uerbum, in scripturis, intelligitur de numerata.
10 Pecuniæ uerbum, late summitur pro his quæ pondere, numero, mensurave consistunt.
11 Pecuniæ uerbum, latißime intelligitur pro omnibus rebus, & corporibus.
12 Pecunia est quicquid homines habent in terra, uidelicet omnia quorum domini sunt.
13 Pecuniæ appellatione, ueniunt etiam credita nõdum exacta, & sic nomina debitorum.
15 Pecuniæ appellatione, de proprietate uocabuli, ueniunt omnes res.
16 Diffinitio proprietatem arguit, & rei proprietatem ostendit.
17 Pecuniæ appellatione ea tantum comprehenduntur, quæ in nostro patrimonio sunt.
18 Rei appellatio, latior est quam pecuniæ, & comprehendit etiam ea quæ extra nostrum patrimonium sunt.
19 An mutuans hostibus Principis sui falsam monetam, ut eos iuuet, incidat in crimem læsæ maiestatis?
20 Pecunia falsa, non uenit appellatione pecuniæ.
21 Pecunia reproba, uenit sub generali nomine pecuniæ, ut res existens in patrimonio, non ut pecunia proprie.
22 Franciscus Maria Feltrius de Ruuere Vrbini Dux adulterina moneta, exercitum ualidum comparauit.
23 Dominicus Michael Dux Venetiarum, dum Tyrum urbem obsideret, cum numerosa classe, & cum procul esset a patria, & stipendio indigeret, ne socij stipendij causa militiam detrectarent, ex aluta ad tempus, pecuniam publica forma signauit, classiarijsq; adnumerauit, ea conditione, ut domum reuersis, aurea & argentea pro temporaria eis daretur.
24 Pecunia uita hominis dicitur.
25 Pecunia est fideiußio futuræ neceßitatis, secundum Aristotelem.

QVAESTIO XXXIIII.

TRIGESIMO QVARTO quæro: vtrum mutuans pecuniam hostibus principis sui incidat in crimẽ læsæ maiestatis? Dicas quod sic: 1 † mutuans enim pecuniam hostibus, illis opem ferre dicitur. tex. est in l. cuiusque dolo, vbi Bar. not. ff. ad l. iul. maiesta. qui ex illo tex. 2 † infert ad statutum punientem præstantem auxilium, & fauorem delin-

quenti, vt comprehendat etiam mutuantem ei pecuniam, ex hoc enim dicitur illi auxilium et fauorem præstare. hanc opinionem tenuit etiam Marti. de Laud. in tract. de crim. læsæ maie. q. iiij. et Math. de Afflict. in c. i. in §. & bona committentium. nu. 66. in tit. quæ sint regal. in vsib. feud.
3 † Quando autem præstans opem & auxilium criminoso delinquenti puniatur, vide Bar. in l. si furti. in §. ope. ff. de fur. vbi dixit, quod quando præstatur auxilium extra iudicium, criminoso, ignorãte superiore, vt puta pecuniam illi mutuando, vel aliud adiutorium dando, tali casu punitur talis,
4 per tex. in d. l. cuiusque. per quem tex. dixit ibi Angel. † quod mutuans pecuniam rebellibus, aut aliquo modo eos iuuans, incidit in crimen læsæ maie-
5 statis. † est enim pecunia belli neruus, vt per Ioan. Pirrum, in tract. de magistra. Roma. parte secunda, in rubri. de quæstor. magist. nu. 5.
6 † Sed quæro quomodo intelligere debemus text. in d. l. cuiusque. dum vult, quod adiuuantes hostes pecunia, incidant in crimẽ læsæ maiestatis? cum
7 † pecuniæ verbũ, tribus modis summi possit. Primo stricte, pro pecunia numerata tantũ. l. Iulianus. §. mutui dationem. ff. ad maced. & sic secũdum communem vsum loquendi, vt dicit Bar. in l. talis scriptura. ff. de leg. i. Et
8 ideo † in statutis exorbitãtibus & odiosis verbum pecunia, intelligitur de pecunia numerata, ita scribit Bar. in d. l. talis scriptura. & idem in l. singularia. in iij. col. vers. quarto est speciale. ff. si cer. pet. facit quod scribit Roma.
9 in singul. ccxv. incip. tu habes glos. vbi dixit, † quod in scripturis verbum pecunia, intelligitur de numerata. allegat Innocen. in c. sedes. de rescript. et
10 ibi Imo. † Secundo modo verbum pecunia, late sumitur, pro his quæ põdere, numero, vel mensura continentur. l. secunda. §. creditum. ff. si certum
11 peta. & l. ij. ff. de constitu. pecunia. † Tertio modo verbum pecunia, intelligitur largissime, pro omnibus rebus & corporibus. l. pecuniæ verbum. ff. de verbo. significa. vt etiam ponit Bart. in dicta l. talis scriptura. & per gl. & doctor. in l. secunda. §. creditum. ff. si cer. peta. accedat quod scribit Au-
12 gustinus, in libro, de doctrina christiana, vbi dixit, quod † pecunia est quicquid homines habent in terra, videlicet omnia quorum domini sunt, vt habetur. in c. totum. i. q. iij. faciunt tex. in l. pecuniæ. i. ij. & iij. ff. de verbor.
13 signifi. † Quinimmo & pecuniæ appellatione, veniunt etiam credita non dum exacta. Ita singulariter dixit Floria. in l. procul. ff. de vsufr. & sic no-
14 mina debitorum. Dici forte posset † tex. in d. l. cuiusq;. non simpliciter intelligendũ de pecunia numerata, id est de omni re quæ pecuniæ appellatione veniat, iuxta tex. in l. pecuniæ verbum. ff. de verbo. significa. vbi habetur, quod pecuniæ verbum, non solum numeratam pecuniam complectitur: verum omnem omnino pecuniã, hoc est omnia corpora. ad idem text. in l. pecuniæ nomine. ff. eod. titu. Intelligendus est ergo tex. in dicta l.

cuiusque. dum de pecunia loquitur, de omni re quæ est in nostra potesta te, quàm hostibus damus, ad eos iuuandum contra principem, aut rempu blicam, per iura præallegata. ad idem facit tex. in l. ij. circa finem. ff. de con stit. pecu. vbi dicitur, ꝙ veteres pecuniæ appellatione, omnes res significa
15 ri diffiniūt, † Ergo de proprietate vocabuli, omnes res appellatione pecu
16 niæ veniunt, † diffinitio enim proprietatem arguit. & rei proprietatem ostendit, vt scribit Are. in l. moribus. col. ij. versicul. secundo no. arg. ff. de vulg. & pup. substi. & Bal. in prohe. decretal. diffinitionem esse dixit, pro positionem substantiæ, propriam qualitatem comprehendens. Sed huic intellectui ad tex. in d. l. cuiusq;. videntur obstare verba immediate ibi se quentia, post verbum pecunia, quæ talia sunt, aliave aliqua re adiuti erũt: ex quibus verbis clare apparere videtur, ꝙ verbum pecunia ibi, de nume rata intelligitur, nam alias dicta verba sequentia essent ibi sine effectu ali quid operandi, quod non est dicendum. c. si Papa. de priuile. in vi. Dicas, ꝙ dicta verba non obstant intellectui prædicto, quia verba, aliave aliqua re, intelligi possunt, de his rebus, quæ non veniunt appellatione pecuniæ,
17 vt sunt illæ quæ sunt extra nostrũ patrimoniũ. † pecuniæ enim appella-
18 tio, ea tantum comprehendit, quæ in nostro sunt patrimonio. † Rei itaq; appellatio, latior est quam pecuniæ, cum comprehẽdat etiam ea quæ ex- tra nostrum sunt patrimonium, vt declarat Paulus Iurisconsultus in l. rei appellatio. ff. de verb. significat. Verius tamen dici potest, ꝙ verbum pe- cunia positum in illo tex. intelligatur proprie, videlicet de numerata, pro- pter verba præcedentia dictum verbum pecunia, quæ talia sunt, comea- tu, Armis, telis, equis, deinde sequitur, pecunia aliave aliqua re.
19 † Sed incidenter quæro de notabili quæstione quam a nullo tactam in- ueni, an sub dispositione text. in dicta l. cuiusque. comprehendatur is qui hostibus falsam monetam mutuat? Et videtur dicendum ꝙ non, quia
20 † falsa pecunia, pecuniæ appellatione non venit. l. eleganter. §. qui repro- bos. ff. de pignor. actio. Bar. in l. quamuis. ff. de auro & argen. lega. & do- cto. in l. mutui datio. in. §. creditum. ff. si certum peta. & falsus denarius, nõ est denarius, glos. in l. omnes. C. de hæret. Alexan. consil. ciiij. statutum lo quens, colum. secunda. versicu. pro hoc. in penulti. volumi. Tiraquellus in tractatu. de vtroque retrac. char. ccclxxvi. numer. 11. 12. & 13. Contra- rium puto verius, videlicet ꝙ mutuans seu dans falsam pecuniã hostibus, vt eos iuuet contra principem, seu rempublicam, crimen læsæ maiestatis
21 committat. Nam † pecunia reproba, venit sub generali nomine pecu- niæ, non vt pecunia proprie, sed vt res existens in patrimonio dantis il- lam hostibus. facit textus in præallegata. l. rei appellatio. ff. de verbo-
22 rum significatio. † Præterea, etiam ex falsa pecunia iuuantur hostes, quia

multotiens illam dant militibus simul cum legali. Et vidi ego vallidum cõ paratum exercitum, pro maiori parte, ex adulterina pecunia, ac etiam victoriosum, nam de anno M D X V I. Cum Franciscus Maria Feltrius de Ruuere Vrbini Dux inuictissimus, Vrbino totoq; eius dominio a Leone decimo Pont. Max. eiectus fuisset, nacta occasione pacis inter Imperatorem tunc Veronam occupãtem, & Illustrissimos dominos Venetos initæ, Verona Venetis restituta, Franciscus Maria fortem militium Hispanorum cohortem, quæ ex Verona exierat, ac aliam similem tam Italorum quam aliorum manum, quæ a Venetis, pace composita, missa erat, inito cũ dictis militibus federe, vt secum irẽt, sibiq; adiuto essent, ad amissum eius dominatum recuperandum, comparauit: verum cum nõ satis pecuniarum ad id peragendum illi esset, collecta adulterinæ pecuniæ summa, eam permixtim cum legali, militibus errogauit, ea conditione, vt recuperato eius statu, inter subditos suos, vti legalem eam expendere valerent, cumq; profligatis sepius hostibus, statum recuperasset, edicto cauit, ne quis subditus a militibus suis adulterinam pecuniam accipere recusaret, qua ipse adiutus Pontificis exercitum, in quo vltra triginta milia hominum fuisse dicuntur, paruo militum numero, forti tamẽ stipatus, pluries fudit fugauitq;: re postmodum composita, per Thesaurarium suum, omnem adulterinæ pecuniæ summam a militibus eius subditis, pro rebus ab eis emptis, errogatam, colligi iussit, ac legalem illius loco, dari præcepit. Res profecto tanto Principe, ac incomparabili militum duci non minus fortissimi, quam sapientissimi, ac iusti, digna, & in omne euum memoranda.

23 † Accedat & aliud exemplum Dominici Michael Venetiarum. Ducis sapientissimi, qui dum Tyrum vrbem circa Siriam, cum numerosa classe obsideret, essetq; obsidio ipsa non minus laboriosa quàm longa, & quia procul a patria, stipendio indigebat, ne socij nauales remigesq; stipendij causa militiam detrectarent, ex aluta, ea pellis est quàm corium vocant, ad tempus, pecuniã, publica forma signauit, classiarijsq; adnumerauit, ea conditione, vt domum reuersis aurea & argentea pro temporaria eis daretur, cui nauales turme crediderunt, & alij in nauibus existentes, publicamq; fidem, & Ducis auctoritatem sequentes, quàm diu foris bellatum extitit, sine discrimine, immaginaria inter se vsi sunt pecunia, quibus reuersis aurea & argentea repensa, loco illius fuit, testatur Sabellicus, in suo opusculo, de exemplis, lib. vi. in rub. de imperatorum, & ducum, in milites auctoritate, in quinto exemplo.

24 † Pecuniam vitam hominis esse, habetur, in l. aduocati, iuncta glos. ibi. C. de aduoca. diuer. iudic. & per docto. vbi Deci. in l. mutui datio. §. creditum, ff. si cer. peta. & Fran. Cur. in tract. de sequest. in prin. in versi. & ideo

15 Aristoteles, vbi etiam allegando Aristotelem dicit, † nummum esse fideiussorem futuræ necessitatis.

SVMMARIVM.

1 *Priuatum carcerem exercere dicitur is qui ultra xx. horas aliquem detinet.*
2 *Rectores qui sciunt aliquem carcerem priuatum exercere, & tollerant, incidunt in crimen læsæ maiestatis, a die scientiæ.*
3 *Carcerem priuatum exercens merum imperium sibi usurpat.*
4 *Carcer est meri imperij.*
5 *Dominus potest detinere seruum suum in priuato carcere ad correctionem.*
6 *Dominus potest seruum suum confinare in certo loco.*
7 *Pater potest filium suum in priuato carcere detinere ad correctionem.*
8 *Maritus potest detinere uxorem suam carceratam in domo sua ad agendum pœnitentiam de adulterio.*
9 *Bannitus, qui potest impune offendi, potest in priuato carcere detineri.*
10 *Creditor qui authoritate iudicis debitorem suum cepit, & rogatus fuit ab eo, ne eum duceret ad carcerem sed ut custodiret se in domo sua donec ei solueret, si id agat nõ incidit in crimen læsæ maiestatis.*
11 *Carcerem priuatum exercens in meretricem ex causa libidinis non committit crimen læsæ maiestatis.*
12 *Carcerem priuatum an quis dicatur committere, detinendo mulierem liberam ex causa libidinis quæ tamen non sit meretrix?*
13 *Abbas detinens monachum in carcere non committit priuatum carcerem.*
14 *Parentes & consanguinei detinentes furiosum in carcere, non committunt priuatum carcerem.*
15 *Carcerem primus Anchus Martius Romanorum Rex edificauit.*
16 *Ius carceris occupans, in crimen læsæ maiestatis incidit.*
17 *Carceris diffinitio.*
18 *Torquens detentum in priuato carcere, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XXXV.

1 RIGESIMOQVINTO quæro, clarum est q̃ nemini licet in priuato carcere aliquem detinere, † & is dicitur priuatum carcerem exercere qui vltra xx. horas aliquem detinet l. capite quinto. ff. ad l. iul. de adulter. quod delictum committere dicatur, exercens priuatum carcerem? dicas q̃ talis in crimen læsæ maiestatis incidit, tex.

est in l.i.C.de priua.carce.& ibidem no.Cyn.Bald.& Alber.& est ratio,
2 quam ponit ibi tex.quia ex tali actu publica læditur maiestas.† Amplia dictam conclusionem,vt procedat etiam in rectoribus locorum qui prædicta sciunt & tollerant, per tex.in d.l.i.nam & ipsi incidunt in crimen prædictum non prouidentes a die scientiæ cum possunt,vt inquit Bal.in d.l.i.
3 in versi.in textu ibi venerit,† vsurpant etenim detinentes aliquem in priuato carcere sibi merum imperium,vt testatur idem Bal.loco præalleg.in
4 versi.in tex.ibi custodiam.† Carcer enim est meri imperij, vt per doc.in l. imperium.ff.de iurisdi.omni.iud.vbi Ias.col.viij.in versi.tertio mouetur, & quod committens priuatum carcerem incidat in crimen læsæ maiestatis,tenuit etiam Paris de Put.in trac.de re mili.lib.ix.in.§.an si miles.nu.8.& Io. de Ana.in c.i.col.ij.in versi.vltimo quia hic.de clerico percussor.

5 † Fallit prædicta conclusio in domino qui seruum suum in priuato carcere detinere potest ad correctionem,vt dixit gl.in d.l.i.de priua.carce. &
6 ibi Bal.Cyn.& Albe.& Bar.in l.capite quinto.ff.de adulte.† Quinimmo dominus potest seruum suum confinare in certo loco, vt in l.ex facto.§. proinde si seruus.ff.de hæredi.insti.iuncta l.ij.ff.de liber.homi.exhi.& ita tenuit Cyn.in d.l.i.

7 † Secundo fallit in patre filium detinente in priuato carcere,per tex.in l. iij.§.i.& ij.ff.de liber.homi.exhib.hoc enim ad correctionem facit, vt dicunt doc.in d.l.i.de priua.carce.vbi Cy.Albe.& Salyc.

8 † Tertio fallit in marito detinente vxorem suam carceratam in domo sua ad agendum pœnitentiam de adulterio xxxiij.q.ij.c.placuit.& ibi no. & c.quemadmodum.in fi.vlti.glo.de iureiuran. vt voluit Alber.in d.l.i. subdens quod forte hoc nõ est verum de iure ciuili,quia immo mulier tali casu detrudi debet in monasterium auc.sed hodie.C.de adulter.dicas quod in d.auc.sed hodie.mulier adultera pro pœna verberatur,et in monasterium detruditur ad pœnam , marito aũt licet eam domi in priuato carcere,non ad pœnam sed ad correctionem,detinere,vt in iuribus præallegatis,vt de filio & seruo dictum fuit.

9 † Quarto fallit in bannito qui impune offendi potest,nam si occidi potest impune,a fortiori in priuato carcere detineri poterit,vt scribit Bald.in præallegata l.i.C.de priuat.carce.in versi.quærit hic Iacobus,& idem voluit ibidem Salyce.

10 † Quinto fallit in creditore,qui auctoritate iudicis debitorem suum cepit,& cum eum ad carcerem vellet ducere rogatus fuit ab ipso debitore, vt custodiret se in domo sua donec ei solueret,ne si ducat ipsum ad carceres ibidem ab alijs suis creditoribus interdicatur. Ita decidit Alber.in d.l.i. C.de priuat.carcer.allegat tex.in l.iij.§.si quis volentem.ff.de liber.homi. exhib.

exhib. & est ratio quia volenti non fit iniuria neque dolus l. cum donationis. C. de transf. & ita obtentum fuisse attestatur in ciuitate Bergomi, vbi dicit fuisse de facto quæstionem.

11 †Sexto fallit in detinente meretricem ex causa libidinis, Talis etiam de priuato carcere non tenetur, vt voluit Barto. in l. verum, in fin. ff. de furt.

12 † Quid autem dicendum sit in detinente mulierem liberam ex causa libidinis quæ tamen non sit meretrix? Bar. in d. l. verum. dicit aduertendum vtrum eã detinuerit vltra horas xx. per tex. in l. capite quinto. ff. de adult. Dicerem ego, quod si inuitam detinet priuatum carcerem committat, & incidat in crimen læsæ maiestatis, per d. l. i. C. de priuat. carcer.

13 † Septimo fallit in Abbate detinẽte monachum in carcere, vt per Bar. in l. i. per illum tex. C. vbi quis decur. vbi Saly. & scribit Nico. Boer. decis. 275. Dñs an possit nu. 2. in ij. parte. Et idem decis. 304. nu. 2. eadem parte.

14 † Octauo fallit in parentibus & consanguineis quibus permissum est ligare furiosum & incarcerare. l. congruit. §. furiosi, vbi Bal. in primo & ij. not. ff. de offic. p̃sid. & habetur post alios per Boe. in p̃allegata. decis. nu. 3.

15 † Carcerem autem primus Ancus Martius Romanorum Rex ædificauit, vt testatur Plinius minor in suo libello de viris illustribus, & Liuius ab vrbe condita. Eutrobius autem inuentionem carceris ad custodiam & terrorem Tarquino superbo Regi ascribit. Vtcunque sit inuentum Regium

16 fuit, † hinc est quod ius carceris occupans in crimen læsæ maiestatis incidit, præalle. l. i. C. de priuat. carceri.

17 † Quomodo autem diffiniatur carcer, Bald. in trac. suo de carcer. dicit sic diffiniendum esse, quod est locus securus & horribilis repertus non ad pœnam sed ad delinquentium vel debitorum custodiam.

18 † Prædictis adde quod a fortiori, criminæ læsæ maiestatis teneretur is qui detentum in priuato carcere torqueret, cum plus sit torquere quam detinere l. i. in glo. nec puniri in fin. C. de cust. reorum. ita scribit Bar. in d. l. i. in versic. in tex. ibi violator. C. de priuat. carcer.

SVMMARIVM.

1 *Tributum unde habuit originem.*

2 *Tributum seu censum denegans soluere Principi in contemptum incidit in crimen læsæ maiestatis.*

3 *Principis securitas læditur ex denegatione tributi.*

4 *Tributum a contributione est dictum, quia ex eo militibus contribuitur.*

5 *Tributum præstatur in signum obedientiæ & recognitionis.*

6 *Tributum soluitur Imperatori pro recompẽsando labores, quos pro suis subditis subit.*

7 *Tributum præstatur Principi, ut ipse hostibus suis resistere posit.*
8 *Consulens quòd tributum Principi non soluatur incidit in crimen læsæ maiestatis.*
9 *Tributi præstatio subiectionem probat.*
10 *Christus Tributum Cæsari soluit.*
11 *Stater duo Didragma ualebat, & Didragma duos denarios usuales.*
12 *Christus tributum Cæsari soluit, non quia teneretur, sed ne alios scandelizaret.*
13 *Tributum quid sit.*
14 *Tributum cum præstetur Principi in signum supremæ potestatis nunquam præscribitur contra Principem.*
15 *Ecclesiæ Romanæ & Imperio non præscribitur in his quæ sunt reseruata in signum uniuersalis Dominij.*
16 *A solutione census seu tributi excusatur solum ille qui habet, a Principe immunitatem tributum non soluendi, quæ ei inuiolata permansit per annos quadraginta.*
17 *Tributi præstatio licite denegari potest Principi iustitiam non ministranti subditis.*
18 *Compensatio non admittitur in solutione Tributi, nec in decimis.*

QVAESTIO XXXVI.

TRIGESIMOSEXTO quæro: An denegans soluere tributum Principi in crimen læsæ maiestatis incidat? Sed antequam deueniam ad resolutionem huius quæstionis, non erit ab re uidere,
1 † unde tributum sumpsit primam originẽ: Polidorus Virgilius Vrbinas in libello suo de inuentoribus rerum libr. ij. in rubr. de triplici regiminis genere, scribit initium tributi fuisse apud Hebræos, nam de eo Deus mandatum dedit Moysi ut habetur Exod. c. 30. dicens, quando tulerit summã filiorum Israel iuxta numerum dabunt singuli pretium pro animabus suis domino & non erit plaga in eis. & illud soluebant omnes a xx. annis supra, & quisq; siclum dabat, qui nummus argenteus est Hebraicus; quem Græci staterã uocant. teste Iosepho lib. iij. de antiqui. secundũ vero Archi. in c. magnum xi. q. i. tributum fuit Primo statutum a Cæsare Augusto. refert & sequitur Ioã. Bertachi. in trac. de gabel. seu vectigal. in præludijs in versic. & adde ꝙ tributum est. Prima tamen opinio verior est: Modo dicas, ꝙ
2 † denegans tributum seu censum soluere Principi in contemptum incidit in crimen læsæ maiestatis: committit enim contra principis honorẽ & securitatem. facit tex. in extrauag. qui sint rebel. in prin. ibi contra hono
3 rem nostrũ: † læditur enim Principis securitas ex denegatione tributi, quia si Princeps tributa non haberet, stipendium militibus, quos pro securitate
4 status sui tenet, vtiq; soluere non valeret: † Et tributũ est dictum a cõtributione, quia ex eo militibus contribuitur, tex. est in l. ager. §. stipendium. ff. de

verb.figni.Bertachi.vero in praeallegato trac.de gabel.in praeludi.verf.& dicitur tributum.fcribit,ꝙ tributum dicitur a tribu,quia prius foluebatur per fingulas tribus fecundum Ifiodorum. Pro fupradicta conclufione facit tex.in l.i.ibi qui contra fecuritatem.ff.ad leg.iul.maieft.hanc etiam opinionem tenuit Ludouic.Montal.in trac.de reprobat. fent. Pilat. articu.iij.
5 nu.51.& nu.52.facit,quia † tributum praeftatur in fignū obedientiae & recognitionis,vt not.Bar.in l.comperit.C.de praefcrip.xxx.anno.facit tex. in l.mediteranee.C.de anno.& tribut.lib.x.denegans ergo tributum Principi foluere ei obedientiam denegat: qui autem ab obedientia fui Principis fe remouet incidit proculdubio in crimen laefae maieftatis,de quo dixi fu-
6 pra.q.27.† Secundo foluitur Imperatori cenfus feu tributum pro recompēfando labores, quos pro fuis fubditis fubit.facit tex.in l. bene a Zenone C.de quadriennali praefcrip.in fine & tex.in auc.vt iudi.fine quoquo fuf frag.in prin.ad idem tex.in auc.vt diuinae iufsiones in prin.vbi Imperator dixit, Ideoq; voluntarios labores appetimus vt fubiectis quietem praepa
7 remus.Idem dixit pontifex in c.i.de reftit.fpoliat.in vi.& fic.† Tributum praeftatur ob communem vtilitatem,videlicet vt imperator hoftibus fuis refiftere pofsit,in hoc fubditorum faluti confulens.l. nemo carcerem circa finem.C.de exactor.tribut.lib.x. hanc etiam conclufionem firmat pluribus fundamentis.Ludouic.Montal.in praeallegato eius tract.articu.iij.colum.i.ij.iij.& iiij.
8 † Adde praedictis,ꝙ ficuti denegans tributum foluere Principi in crimē laefae maieftatis incidit,ita dicendum erit de confulente ꝙ tributum Principi feu cenfus non foluatur,vt per eundem Ludouic. in d.trac. articu.iij.
9 verfic.& not.ꝙ Deus nu.51.† Tributi enim fiue cenfus praeftatio fubiectionem probat.c.ij.de cenfib. Alij dicunt, ꝙ eft fubiectionis fignum.c. recipimus de priuil.gl.in c.magnum xi.q.i. Innoc.in c.praeterea de trāfac. & Bertachi.in tract.de gabell.in praeludijs verfic.Et adde ꝙ tributum.nu
10 me.4.† Quinimmo Chriftus faluator nofter tributū Caefari foluit,vt habetur Math.capit.xvii.prope finem.vbi fcriptum eft,ꝙ Chriftus iufsit Petro,a quo didragma petitum fuerat pro fe,vt iret ad mare & amum immitteret, & primum tolleret pifcem & aperto eius ore inuento ftatere il-
11 lum tolleret,& eis,qui didragma petebant,folueret pro fe & ipfo:† Stater enim duo didragma valebat.Et didragma duos denarios vfuales vt habetur per Archid.in d.c.magnū.vnde verfus,dat numos didragma duos ftater id duplicabit: Hinc dicebat Ambrofius contra auxentium,fi enim cenfum filius Dei foluit quis tu tantus es qui putas effe non foluendum.quod
12 tranfumptiue habetur in d.c. magnum xi.q.i. † Verum tamen eft quod Chriftus tributum foluit,non quod ipfe teneretur, fed ne alios fcandali-

zaret vt Augustinus ad Polentium scribens dixit,& transumptiue habetur in c.Iam nunc in versic.vnde ipse dominus.23.q.i.Et tamen perfidi Iudæi inter alias causas,ex quibus Christū morti tradi petebant,ea fuit,quia dicebant eum prohibuisse tributū dari Cæsari, quod falsum erat quia immo,& ipse voluit tributum soluere,& tentantibus illis circa tributū Cæsari soluendum respondit viso numismate cum immagine Cæsaris,quod
13 Cæsaris Cæsari,quod Dei Deo. † Est autem tributum quicquid in auro, argento,vel ære tribuitur principi ordinarie,& vniformiter propter obedientiam principaliter, siue ratione personæ, siue rei annuatim, ita dixit
14 Lud.in d.trac.art.iij.Et vnum scias, q́ † tributum,cum præstetur principi in signum supremæ potestatis, vt not.glo. & Bal.in l.i.§.i.ff.de pub.& Abb.in c. tua nobis de decim. nunquam præscribitur contra princip℮, vt habetur ex doctrinam Panor. in c. ad audientiam de præscript. Bald.in.l.
15 sicut col.fin.C.de præscrip.xxx.annorum vbi dixit, q́ † Ecclesiæ Romanæ,& Imperio, nō præscribitur in his quæ sunt reseruata in signum vniuersalis Dominij.Idem tenuit Io. Fran.Balbus in suo tract.de præscript.in
16 ij.part.v.par.princip.col.iij.in versi.i.est quæstio.Et solum † quis excusatur a solutione census,seu tributi,quando habet a principe immunitatem, tributum,aut censum non soluendi,quæ ei inuiolatam permansit per annos xl.vt not.in l.fi.C.de fund. patrimo.lib.xi.ita dixit Bald. in l.comperit.C.de præscript.xxx. annorum, & Iason in l.Imperium xi.col.in fi.ff. de iurisd.om.iudi.& sequitur Balbus loco præallegato. dicas tamen, q́
17 † tributi præstatio denegari potest licite principi iustitiam non ministranti subditis,cum tali casu illi resisti possit etiam de facto, vt voluit Lucas de penna in l.i.C.de super indict.lib.x.refert & sequitur Alcia.in l.placet nu.
18 xi.C.de sacrosanct.eccl.scias etiam, q́ † cōpensatio non admittitur in solutione tributi,nec in decimis, vt per Abba.in c.tua nobis de decim.& de tributo est tex.in l.iij. C.de compensat.

SVMMARIVM.

1 *Subditus Regis,qui arma mouet contra ipsum,crimen læsæ maiestatis committit.*

QVAESTIO XXXVII.

1 TRIGESIMOSEPTIMO: quæro: quid dicendum de eo † qui est subditus Regis,vel principis, aut reipublicæ,qui arma mouet contra ipsum,vel rempublicam. Dicas, q́ is crimen læsæ maiestatis committit l.i. in prin. ibi, quoq; armati homines. & rursus ibi, quove quis contra rempublicam arma ferat.ff.ad.l.iul.maiest.qui tex.licet loquatur in eo qui arma mouet contra populum romanum,rempublicā ve,

tamen idem erit in eo qui contra regem vel principem arma summit, vt dixit Bar. in l. hostes. ff. de capt. & postlim. reuers. & idem in l. lex duodecim tabularum. ff. ad leg. iul. maiest. hanc etiam conclusionem tenet Martinus de laud. in trac. de crim. læsæ maiest. & Math. de afflic. in c. i. §. Et bona committentium. col. v. nume. 54. in titu. quæ sint regal. in vsibus feud. faciunt quæ supra dixi. q. xxiiij. hoc eodem titulo, de oppugnante patriam.

SVMMARIVM.

1 *Sectæ factæ cum pactis iuramento firmatis ad exitium principis continent crimen læsæ maiestatis.*

2 *Marinus Bocconius Venetus plebeij ordinis cum socijs ad geminas columnas suspenduntur ob sectam & coniurationem factam contra principem & optimates Reipublicæ Venetæ.*

QVAESTIO XXXVIII.

TRIGESIMOOCTAVO quæro: quid dicemus de
1 his, qui † sectas faciunt cum pactis iuramento firmatis, an incidant in crimen læsæ maiestatis? Dicas, quod si huiusmodi sectæ tendunt ad exitium regis, principis, aut reipublicæ, tales incidunt in dictum crimen, vt voluit Angel. in l. cuiusque dolo. ff. ad l. iul. maiest. & Brunus in consil. 79. viso processu inquisitionali. col. ij. in fin. Dicas hanc conclusionem apertissime probari per text. in l. i. ibi, quove cœtus, conuentusve fiat. ff. ad leg. iulia. maiesta. Possent de hoc allegari multa exempla, sed vno tantum conten-
2 tus ero Venetijs † sub Duce Petro Gradonico, qui anno domini. 1290. Venetiarum Dux creatus fuit, quidam Marinus Bocconius plebei ordinis, homo multum audax, & ad facinora promptus, in principis, & optimatum cædem cum multis alijs conspirauit: sed Dei opt. Max. ope, coniuratione cognita Marinus cum socijs ad geminas columnas suspendio necantur, teste Petro Marcello in libro de vitis Principum Venetorum, in vita dicti Petri Gradonici Principis.

SVMMARIVM.

1 *Templum Deo quis primus posuerit.*

2 *Dauid templum Deo primus extruere parauit, at Deus per Nathan prophetam eum quòd manus hostium sanguine pollutas haberet, reuocauit, eique iussit ut templi illius ædificationem Salomoni filio relinqueret.*

QVAESTIO XXXIX.

RIGESIMONONO quæro: an occupans sibi templum incidat in crimen læsæ maiestatis? Dicas breuiter quod sic.tex.est.in l.i.ibi,locave occupentur, vel templa.ff.ad l. iul.maiest.ad idem tex.in l.ij.ff. de colleg.illicit.facit etiam text.in l.denuntiamus.C. de his.qui. ad eccles.confug. Et ita tenuit Ludouic.Montal.in tract.suo.de reprobat.sent.
1 Pilati.artic.i.nu.70.Quis † autem primus templum Deo omnipotenti posuerit: Salomonem fuisse legimus, qui Hebræorum Rex ab ortu Adam primi hominis tribus millibus centum & duobus post annis illud Hiero-
2 solymis condidit, vt testatur Ioseph lib.viij.antiquitatum.verum † David Pater illud extruere parauerat,at Deus,per Nathan prophetam, eum, quod manus hostium sanguine pollutas haberet reuocauit,eique iussit, vt templi illius ædificationem Salomoni filio relinqueret.

SVMMARIVM.

1 *Maledicere principi est contra diuinum præceptum.*
2 *Ebrietas mentis exilium inducit.*
3 *Vbi est ebrietas ibi est furor.*
4 *Lubricum linguæ nullus homo domare potest.*
5 *Maledicens principi ex iniuria ad principem remittendus est.*
6 *Si quis dixit illusorie uerba maledicta contra principem parcitur ei ob temeritatem.*
7 *Maledicta pensanda sunt ex hominum personis.*
8 *Agrippa qui orabat Deum pro morte Tiberij Imperatoris, ut ei succederet in regno Caius Nepos,uiuente Tiberio fuit in carceribus detrusus, & postea,a Caio fuit liberatus & sublimatus.*
9 *Ex solis maledictis contra principem crimen læsæ maiestatis non incurritur.*
10 *Ex separatione titulorum diuersitas criminum arguitur.*

QVAESTIO XL.

VADRAGESIMO quæro: an maledicens principi incurrat crimen læsæ maiestatis? Videtur dicẽdum quod sic:nam sine dubio maledicens principi illius maiestatẽ offendere dicitur, & quoties læditur principis maiestas dictum crimẽ cõmittitur, vt habetur in l. quisquis.in prin.& ibi doc.C. ad legem iul.maie. & dictum fuit supra in pluri
1 bus quæstionibus. Maledicere † enim principi est contra diuinum præ-

ceptum. Scriptum est enim Exodi.c.22.circa finem: Dijs non detrahes, & principi populi tui non maledices. Pro resolutione huius quæstionis distingue: aut maledicens principi id facit ex leuitate: aut furore, seu vinolentia. Nam si furore, satis est φ suo furore puniatur. l. diuus. ff. de offi. præsid.
2 Si vinolentia, clarum est φ † Ebrietas mentis exilium inducit. c. a crapula. extra de vit. & honest. cleric. & ideo dixit specul. in tract. de modo general.
3 ral. concil. congreg. parte iij. rub. 36. nu. 2. φ † vbi est ebrietas ibi est furor. Sin autem ex leuitate, lubricum linguæ non est facile ad pœnam trahendum, vt dixit iurison. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. ad idem, & prædi-
4 cta, facit etiam tex. in l. i. C. si quis. Imper. maledix. & † lubricum linguæ nullus homo domare potest. Ecclesiast. c. 18. Iacob. c. 2. Ang. in d. l. famo-
5 si. in versic. sequitur in textu nec lubricum. Aut † quis ex iniuria principi maledixit, & tunc ad principem remittendus est, vt in d. l. i. faciunt not. in c. si quis iratus. ij. q. iij. & c. quem pœnituerit. §. notandum. & ibi glos. eadem causa & q. Dictum enim hominis quandoq; magis noua iactatione
6 iactatur, quam aliqua opinione roboratur. 26. distinc. c. deinde. Aut † verba maledicta contra principem quis illusorie dixit, vt in l. hic aut. ff. si cui plus quam. per leg. falcid. & per Alberi. in l. filiam. C. de inoffi. testa. & in l. Gracchus. ff. de adulter. & isto casu parcitur delinquenti in principem ob temeritatem. facit tex. in l. omne delictum. §. penul. & in l. respiciendum. §. delinquunt. ff. de pœn. & l. milites. ff. de custo. reorum. At Iaco. de Beluis.
7 quem refert Alberi. in d. l. famosi. dixit, † ex hominum personis maledicta pensanda esse. ad idem Math. de afflict. in decisi. Neapolit. decisi. 265. vbi refert exemplum D. Antonij Archiepiscopi Florentini, qui in i. parte
8 sui historialis titul. vi. c. 2. i. §. iij. refert, φ † Agrippa, qui imperium affectabat pro Caio Nepote Imperatoris Tiberij, dixit, vtinam viderem mortem importuni senis, videlicet Tiberij, & Caium Dominum totius orbis, de hoc Tiberio accusatus de crimine læsæ maiestatis quia Deum orauerat pro morte Imperatoris, eundem Tiberius in carcerem detrudi mandauit, in quo stetit mensibus sex vsq; ad mortem Tiberij, quem Caius, qui illi in Imperio successit, liberauit, pariter & sublimauit. ad hoc vide afflic. in præ
9 dicta decis. nu. 62. ex prædictis concluditur, φ † ex solis maledictis contra principem crimen læsæ maiestatis non incurritur. facit, quia huiusmodi delicta, videlicet crimen læsæ maiestatis, & crimen maledicentiæ
10 contra principē, ponuntur sub diuersis titulis, ex † separatione enim titulorum diuersitas criminum arguitur: & isto genere argumētandi vtuntur sæpe Doct. vt Oldra. in consi. 210. Regularis. col. i. Abba. in consi. 57. col. iij. versi. Tertio principaliter. in i. vol. firmat Aymon. Crauet. in consil. vi. Plura videnda sunt, in princ, & in ij. colum. vide etiam ad hoc Math. de

Afflict. in cap. i. §. & bona committentium. colum. viij. nume. 104. in titul. quæ sint Regal. in vsibus feud.

SVMMARIVM.

1 *Furcæ meri imperij signa sunt.*

2 *Furcarum erectio iurisdictionem probat.*

3 *Furcas erigens propria authoritate, usurpat authoritatem principis, & crimen læsæ maiestatis incurrit.*

4 *Per furcarum erectionem retinetur possessio meri Imperij, licet de facto non occurrerit casus per annos centum, quòd aliquis ibi suspensus fuerit.*

5 *Furcarum erectio inuenta fuit, ut homines conspectu earum terreãtur, & delinquentibus accedant ad pœnam.*

6 *In furcarum erectione publica uersatur, utilitas ne maleficia sint impunita, et ut malemeriti publice puniantur.*

QVAESTIO XLI.

QVADRAGESIMOPRIMO quæro: an, si quis erigat in loco furcas sua propria authoritate, incidat in crimẽ læsæ maiestatis? Dicas quod sic. ita voluit Bald. in l. data opera. col. iij. prope finem. C. qui accus. non poss. adducit tex. in l. iij. §. fin. ff. ad leg. iul. maiest. ibi, quive priuatus pro potestate magistratuve. & text. in l. eos. §. qui se. ff. ad leg. corn. de fals. idem voluit Guliel. Bont. in tractatulo suo de casibus. in quibus pœna mort. impon. nume. 3. qui habetur in xv. Thomo tract. & licet neq; Bald. neq; Guigliel. in locis prædictis rationem assignent huius deci-
1 sionis, dicas rationem esse: quia † furcæ meri Imperij signa sunt, vt dixit Paris de Puteo in tract. de sindic. in §. contumacia. nume. 8. Et dixit Ioan.
2 Bertachi. in tract. de gabel. seu vertigal. in prima parte. nume. 37. ꝙ † furcarum erectio iurisdictionem probat, secundum Bald. in l. a procuratore. C. mand. & in c. i. in tit. quid sit inuestitura. & in l. arboribus. § de illo. ff. de vsufruct. vbi Floria. dixit, id procedere etiam si per annos centum in illis non fuerit aliquis homo suspensus. idem voluit Ioan. Bertachi. in tract. suo
3 de gabel. in i. parte, col. viij. nu. 37. Qui † igitur propria authoritate furcas erigit, sua authoritate usurpat authoritatem principis & magistratus, merito crimen læsæ maiestatis incurrit d. l. iij. §. fin. idem dixit Iason. in l. Imperium col. viij. versic. secundo quia qui non habet. ff. de iurisdi. omnium iudic. facit ꝙ dixit Franc. Balb. in tract. de præscript. nu. 17. vbi dixit, quòd

† per

4 † per furcarum erectionem retinetur possessio meri Imperij, licet de facto non occurrerit casus per annos centum, ꝙ aliquis ibi suspensus fuerit. Et dicit Paris de Put. in d. tract. de sindic. in prædicto. §. contumacia nume. 7.
5 ꝙ † furcarum erectio inuenta fuit vt homines conspectu earum terrean-
6 tur, & delinquentibus accedant ad pœnam. subdens, † ꝙ in furcarum erectione publica versatur vtilitas, ne maleficia sint impunita, & vt malemeriti publice puniantur.

SVMMARIVM.

1 *Rectores prouinciarum finito officio non possunt ægredi prouinciam seu ciuitatem, nisi post quinquaginta dies quibus tenentur stare ad sindicatum.*

2 *Fuga officialis, qui debet stare ad sindicatum, facit eum incidere in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLII.

1 VADRAGESIMOSECVNDO quæro: certum est, ꝙ de iure communi † Rectores prouinciarum finito officio non possunt ægredi prouinciam, seu ciuitatem, in qua rectores fuerunt, nisi post quinquaginta dies, quibus tenentur stare ad sindicatum: vt est tex. in l. i. C. vt omnes. iudi. tam ciuil. quam crimin. Modo quæro, si rector prouinciæ, vel ciuitatis, infra dictum tempus discedat, & nolit stare ad sindicatum, quod crimen committat? Dicas, ꝙ incidit in crimen læsæ maiestatis. text. est de hoc apertus in. d. l. i. C. ut iud. tam ciuil. quam crim. facit etiã tex. in. l. ij. ff. ad leg. iul. maiest. & ita dixit Alberic. in rub. ff. eod. titu. idem voluit Math. de Afflict. in. c. i. in. §. & bona committentium. col. vi. nu. 70.
2 in tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. vbi dixit, ꝙ † fuga officialis, qui debet stare ad sindicatum, facit eum incidere in crimen læsæ maiestatis. subdens, ꝙ non tamen hoc delictũ intelligitur in primo capite legis iuliæ maiestatis, quando huiusmodi delictũ non est contra principem uel rempubl. Idem tenet restaur. in tract. de Imper. q. 118. nu. 20.

SVMMARIVM.

1 *Scribens, & falsum recitans ad damnum principis, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

2 *Scribens falsum scienter in libris Reipublicæ uel Principis, ad damnum ipsius principis incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLIII.

1 VADRAGESIMOTERTIO quæro: an qui † scribit & falsum recitat ad damnum reipublicæ vel principis incidat in crimē læsæ maiestatis? Dicas ꝙ sic, ita tenuit Alberic. in rub. ff. de crim. læ. maiest. per text. in l. ij. ff. ad leg. iul. maiest. ibi, qui ve sciens falsum conscripserit, vel recitauerit. & hoc enumeratur in primo capite criminis læsæ
2 maiestatis, vt ibidem dicit text. hoc † tamen sane intelligendum est de eo, qui scienter in libris Reipublicæ, vel principis falsum scripserit. Et licet hoc crimen non sit de directo commissum contra Remplicam vel principem, attamen est in primo capite legis iuliæ maiestatis, vt dixit text. in d. l. ij. & tenet Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. col. vi. nu. 7 5. in titulo quæ sint. Regal. in vsibus feud. vbi dicit menti tenendum hoc genus falsi, ꝙ inducit crimen læsæ maiestatis.

SVMMARIVM.

1 *Sollicitans uel concitans milites ut rebellent contra principem crimien læsæ maiestatis committit.*
2 *Qui concitat hostes ut bellum summant uel aliquid contra regem faciant in eius damnum, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLIIII.

1 VADRAGESIMOQVARTO quæro: quid dicendum de eo qui solicitauit, vel concitauit, milites vt rebellarent contra Regem vel Rempuplicam, vel solicitauit, vel concitauit ipsos milites, vt seditionem, vel tumultum, aduersus Regem, vel Rempublicam facerēt? Dicas, ꝙ talis crimen læsæ maiesta. committit: vt probatur per tex. in l. i. ibi, qui ve milites. ff. ad leg. iul. maiest. facit ad idem tex. in l. secunda & iij. ff. eodem titu. ita concludit Cardinal. in clemen. pastoralis in princip. in ix. not. de re iudic. idem tenet Math. de Afflict. in cap. i. in §. & bona committentium. colum. vi. nume. 6 9. in titu. quæ. sint. Regal. in vsibus
2 feudor. & † idem dicendum de eo qui hostes concitauit, vt bellum summant, vel aliquid contra Rempublicam seu Regem faciant in eius damnum, vt in l. iij. in princip. ff. ad leg. iul. maiest. hoc enim lege duodecim tabularum cautum fuit, vt dicit ibi text.

SVMMARIVM.

1 *Tiberius antequam ad Imperium conscenderet in germania exercitum ducens praefecto legionis ignominie notam intulit, ob id solum quòd liberto suo quosdam equites uenatum trans renum sine ipsius licentia misisset.*
2 *Priuatus ad hostes confugiens crimen lesae maiestatis incurrit.*
3 *Affricanus superior deuicta Cartagine cum omnes qui de exercitu Romano penos transierant in suam redegisset potestatem eos qui Romani erant tanquam patrie fugitiuos crucibus affixit, latinos uero, tanquam perfidos socios securi percusit.*
4 *Miles e praelio recedens uel quid faciens quòd eius ope hostes uictoriam habeant, incidit in crimen lesae maiestatis.*

QVAESTIO XLV.

QVADRAGESIMOQVINTO de eo videndum est, qui exercitum sine superioris licentia deseruit? Dicas illum crimen laesae maiestatis committere, vt probat text. in l. ij. ibi, aut qui exercitum deseruerit. ff. ad leg. iul. maiest. ad idem Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. colum. vi. nume. 71. in tit. quae
1 sint. Regal. in vsibus feud. Propterea † Tiberius antequam ad Imperium conscenderet, cum in germania exercitũ duceret praefecto legionis ignominiae notam intulit, ob id solum, ꝙ cum suo liberto paucos quosdã equites venatum trans Renum ab eo licentia non petita misisset: quia vt ab hoste intercipi possent periculum adiuerat. vt refert Bapti. Fulgosius. in suo opere, de dictis factisq; memoratu dignis. lib. ij. in rub. de milit. disciplin. in
2 ix. exemplo. Idem erit † in priuato ad hostes confugiente, vt dixit Vul-
3 pianus in d. l. ij. Ideo probe factum legimus † ab Affricano superiore, qui deuicta Carthagine, cum omnes qui de exercitu Romano ad penos transierant in suam redigisset potestatem, eos, qui Romani erant tanquam patriae fugitiuos crucibus affixit. in latinos vero transfugas aliter animaduertit: illos namq; tanquam perfidos socios securi percusit, vt testatur Va-
4 ler. Maxi. in libr. ij. in rubr. de discipl. milita. Idem est † in eo armigero vel milite, qui e praelio recesit, aut quid fecit, quòd eius ope hostes victoriam habuere. l. ij. ibi, qui in bellis recesserit. ff. ad leg. iul. maiest.

SVMMARIVM.

1 *Cõmunitatibus & priuatis personis licet loca propria muris circundare & custodire.*
2 *Aedificiorum colatio est de iure gentium, & per consequens licita.*

3 *Castella limitanea, uidelicet iuxta Imperij fines posita, alicui priuato tenere non licet.*
4 *Habentes castra in confinibus territorij alicuius ciuitatis coguntur ea dimittere ciuitati in cuius territorio sunt, nisi ex permißione ciuitatis sint eis concessa.*
5 *Castrum primus omnium Cecrops condidit, qui ante tempora Deucalionis fuit, idque a se Cecropiam nominauit.*
6 *Turres a quibus fuerint inuentæ.*

QVAESTIO XLVI.

VADRAGESIMOSEXTO quæro: quid dicendum de eo, qui sine principis licẽtia arcem seu fortilitium in confinibus regni tenet, an crimen læsæ maiestatis committat? Dicas ꝙ sic. ita tenuit Math. de Afflict. in c.i.§. & bona committentium, colum. vi. nume. 77. in titu. quæ sint regal. in vsibus feudo. per text. in l. iij. ff. ad leg. iul. maiest. vbi glos. in ver. tenuerit. dicit, ꝙ priuatus tenens arcem in confinibus contra publicam quietem incidit in crimen læsæ maiestatis: quia hoc ei non licet, per text. in l. secunda. C. de fund. limito. vbi Ioan. de Plat. per il-
1 lum text. dixit, † quod licet alias licitum sit communitatibus & priuatis personis loca propria muris circundare & custodire. l. per prouincias.
2 C. de ædific. priuat. & l. omnes prouinciarum. C. oper. pub. † cum ædificiorum collatio sit de iure gentium, & per consequens licita. l. ex hoc iure. & ibi Bartol. ff. de iust. & iur. nisi ad emulationem ciuitatis fiat, vel inde scandalum, aut seditio contra principem sequi posit, vt in glos. ibi in
3 verbo, antiquitas. † Tamen castella limitanea, videlicet iuxta Imperij fines posita, alicui priuato tenere non licet. & dixit Angel. in dicta leg. se-
4 cunda, quod † habentes castra in confinibus territorij Perusini, seu alterius ciuitatis, coguntur ea dimittere communitati Perusiæ, vel ciuitati in cuius territorio sunt cum eorum territorijs, si modo ex permißione ciui-
5 tatis non sint eis concessa. † Castrum autem, seu oppidum, primus omnium Cecrops condidit: qui (teste Iustino lib. ij.) fuit ante tẽpora Deuca-
6 lionis, idq; a se Cecropiam nominauit. Turres † autem Cyclopes inuenerunt vt Aristoteles ait: secundum autem Theofrastum phœnices: Virgilius autem Palladi ascribit, vnde in Bucolicis dixit, Pallas, quas condidit Arces, ipsa colat. ad quod videndus est Pollidorus Virgilius in libello suo de in inuent. rerum. lib. iij. cap. ix.

SVMMARIVM.

1 *Castellani non restituentes castrum iussu domini incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

2 *Castellani non restituentes castellum ciuitatis Bononiæ ad iussum ancianorum incidunt in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XLVII.

VADRAGESIMOSEPTIMO quæro: si aliquis erat
1 † Castellanus in aliquo castro pro rege, principe, vel Republica, si princeps illum amoueat, & alium castellanum in ipso castro destinet scribendo illi q castrum nouo castellano a se misso consignet, & ipse id facere recuset, an crimen læsæ maiestatis committat? Dicas q sic, vt est text. in l. iij. ibi, aut castra concesserit. ff. ad l. iul. maie. ita dixit Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium, col. vi. in fi. nu. 78. in tit. quæ sint. regal. in usibus feud. ubi dicit, text. in d. l. iij. intelligendū esse in omnibus istis casibus, videlicet siue quis recusauerit consignare castrum nouo castellano uenienti cum literis principis, siue milites ad hostes miserit sine principis licentia, seu castrū ipsum hostibus tradat. & hāc qōnē tangit Nico. Boer. in trac. de custo. clauium. col. vi. nu. 25. & nu. 26. idem
2 tenens. & not. Angel. in d. l. iij. ubi dixit ex illo text. † notandum, contra castellanos non restituentes castellum ciuitatis Bononiæ ad iussum ancianorum, quia incidunt in crimen læsæ maiesta. Et eodem modo si illud hostibus concedunt, per glos. ibi.

SVMMARIVM.

1 *Committentes collegium illicitum incidunt in crimem læsæ maiestatis.*
2 *Validum est argumentum a diuersitate titulorum. Et quando procedat. nu. 6.*
3 *Ciuitates & barones, qui sub uno eodemque principe sunt, confœderationes inter se facere non possunt, nisi cum consensu eius fiant.*
4 *Collegium illicitum quid sit? Et quòd sit approbatum uel reprobatum. & nume. 5.*

QVAESTIO XLVIII.

1 VADRAGESIMOOCTAVO quæro: an † committentes collegium illicitum incidant in crimen læsæ maiestatis? Videtur prima facie dicendum q non: nam in. ff. titu. de collegijs illicitis est titulus separatus, a tit. ad leg. iul. maiest. Ergo di-
2 uersa sunt crimina, † arguēdo, a diuersitate titulorū, quod argumentū est ualidum per ea quæ dixi sup. qōne. xl. prope finem. Dicas tñ contrarium esse uerius, q immo facientes collegium illicitum incidunt in crimen læsæ maiestatis, ut est tex. iuncta glos. ibi, in l. ij. ff. de colleg. illicit. & ibi. not. Bar.

Item tenentur leg.iul.de vi publ. vt ibidem dicit Bar. idem probat text. in l.i. ibi qui ve cœtus. ff. ad leg. iul. maiest. & dicit Bart. in l. sodales. colum. ij.
3 versic. & ideo istæ sectæ. quod † ciuitates, & barones, qui sub vno eodemque principe sunt, confœderationes inter se facere non possunt: quia semper huiusmodi ligæ & confœderationes præsumuntur factæ ad damnum status principis sub quo sunt, nisi fiant cum consensu superioris: ita voluit etiam Marti. de laude. in tract. suo. de confœder. princip. q. xx. allegat Innocen. in c. dilecta. extra de excess. prælat. Idem tenuit Franci. Lucanus. in tract. de priuil. fisci. in ij. parte, princ. versic. Decimus quartus, nu. 14. conclusionem supradictam, quod faciens collegium illicitum puniatur crimine læsæ maiest. tenuit etiam Ludouic. Montal. in tract. de reproba. sent. Pilat. ar
4 tic. ij. col. iij. versic. secundo pro eadem parte. Quid autem † sit collegium illicitum operepretium est scire: ideo dicas illicita & reprobata esse omnia collegia, quæ a superiore non sunt approbata vel permissa l. iij. §. in summa. ff. de colleg. illicit. Bar. in l. sodales. in i. col. versicu. secundo quæro. ff.
5 eod. tit. & dicit Innoc. quod † collegia illicita dicuntur conuenticulæ, nisi sint a superiore confirmata: cuius dictum habetur in c. cum ab Ecclesiarum. in glos. sua, in verbo, prælatus. de off. ordin. & Bald. in c. conuenticulas. in ij. col. in versi. Item nota quod omnia collegia. in tit. de pac. iuramen. firmand. in vsibus feud. ad idem Abb. in c. dilecta in ver. in glos. i. extra de excess. prælat. vbi dicit etiam quæ sint collegia licita. ad idem Paul. de cast. & Bar. Soci. in l. cum senatus. ff. de reb. dub. & Fely. in c. accedentes, in princip. de præscrip. Erit ergo firma conclusio, quod committens collegium illicitum in-
6 cidit in crimen læsæ maiest. Ad id, † quod supradictum est in contrarium arguendo a diuersitate titulorum, dicas, id non procedere quotiens, in iure est expressum contrarium: quod probatur in d. l. ij. ff. de colleg. illicit. tunc enim argumentum, a diuersitate titulorum non concludit.

SVMMARIVM.

1 *Is, qui facit ne Comes uel Baro obediat suo principi, in crimen læsæ maiestatis incidit.*
2 *Reges omnes olim Populo Romano suberant.*

QVAESTIO XLIX.

1 VADRAGESIMONONO, quæro quid erit dicendum de eo, qui dolo malo egit, ne Comes, Baro, vel alius inferior, obediat suo principi? Hunc in læsæ maiestatis crimen incidisse dixerim, per text. in l. cuiusque ibi, vt ue ex amicis. ff. ad leg. iul. maiest. &

ibi, cuius ve dolo malo opera factum. &c. Olim enim omnes reges populo Romano suberant, ideo statuit ibi Sceuola, ꝙ si aliquis tantæ fuerit temeritatis vt daret operam, ꝙ aliquis eorum regum non obediret populo Romano, ꝙ talis in crimen læsæ maiestatis incidat. firmat hanc conclusionem Math. de Afflict. in c. 1. §. & bona committentium. col. vij. nu. 91. in titu. quæ. sint regal. in vsibus feudorum.

SVMMARIVM.

1 *Deputatus a principe ad gubernationem exercitus, si illum recusat consignare successori ab ipso principe misso, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO L.

1 QVINQVAGESIMO quæro: quid dicendum de eo, qui erat deputatus, a principe gubernator exercitus in aliqua prouincia ad principis beneplacitum, qui recusauit exercitum consignare alteri gubernatori ab ipso principe misso ad regimē & gubernationem ipsius exercitus? Dicas, ꝙ proculdubio is maiestatis reus erit. ita probat text. in l. iij. in. §. eadem lege ibi, quive, cui ei successum in prouincia. &c. ff. ad leg. iul. maiest. ad idem facit text. in l. 1. C. vt tam ciuil. quam milit. iudi faciunt pro ista quæstione quæ late dixi supra. q. 32. sub hac eadem rubrica & quæstione. 47.

SVMMARIVM.

1 *Subditus principis commonens hostes de præparatione ipsius principis contra eos committit crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO LI.

1 QVINQVAGESIMOPRIMO: quæro an crimen læsæ maiestatis committat is, qui cum principis subditus sit, cognoscens ꝙ princeps hostes suos capere vel debellare facile potest, vt ipsius principis fœlici successu obuiaret, hostes de præparatione principis contra eos, vt caueant, ne in eius potest item veniant, commonet? Dicas, ꝙ sic. text. est. in l. iij. ibi, q uominus hostes in potestate populi Romani &c. ff. ad l. iul. maiest. Hanc etiam conclusionem tangit Math. de Afflict. in c. 1. §. & bona committentium col. vij. nu. 88. in tit. quæ. sint regal. in vsibus feud.

SVMMARIVM.

An iurās principem offendere non sequuto effectu teneatur crimine læsæ maiestatis.

1 *Affectus non sequuto effectu non est punibilis.*

2 *Primi motus non sunt in potestate nostra.*

3 *Voluntas sola est punibilis in crimine læsæ maiestatis.*

4 *Voluntas quid sit.*

5 *Delictum attemtatum, non consummatum punitur in crimine læsæ maiestatis.*

6 *In prolatione uerborum contra principem attendenda est qualitas personæ, locus & tempus.*

7 *Homicidium committens per ebrietatem puniri non debet.*

8 *In ebrijs nulla ratio, nullum uitæ gerendæ consilium, nec ulla artium, nec gestorum, aut lectionum memoria, aut industriæ prouidentia est.*

9 *Vinum Dei est: ebrietas diaboli opus.*

10 *Dionisij maioris Ciciliæ tiranni, animaduersio in duos iuuenes, qui inter cœnandum de insidijs eius capiti parandis inter se sermonem habuerunt.*

11 *In dicente uerba contra principem, considerandum est, an ex lubrico linguæ id dixerit. Item locus, & tempus. nu. 13.*

12 *Iulij Cæsaris lepidum responsum.*

13 *Responsum factum Pirrho a quibusdam dum ebrij maledixissent de eo.*

QVAESTIO LII.

QVINQVAGESIMOSECVNDO videndum est, si aliquis iurauit se uelle principem interficere, uel aliquod illi magnum malum facere, siue id etiam sine iuramento dixerit, an crimen læsæ maiestatis ex solo dicto aliquo non sequuto effectu incurrat? Circa hanc quæstionem dicendum videtur q non: per tex. in c.i.§.si voluerit in titul.de capit.qui curriam vendi. vbi dicitur, q si vasallus dominum offendere voluerit, nil tamen fecit, quod nisi illi insidiatus
1 fuerit feudum non propterea amittit: quia † affectus non sequuto effectu non est punibilis, ut late habetur per doct.in.l.si quis non dicam rapere.C. de episcop.& cleri.vbi Cyn. Bal.& Salic.facit text.in l.i.in fin.ff.q quisq; iur.l.qui falsam.ff.ad leg. Corn.de fals.facit, quia id forte dictum fuit calore i racūdiæ.l.quod calore.ff.de reg.iur.vnde versus, ira impedit animum,
2 ne possit cernere verum. Primi † etenim motus (ut philosophus ait) non sunt in potestate nostra, vt habetur in.l.qui ea mente.ff.de pœn.immo scriptum est, q cogitationis nemo pœnam patitur.l. cogitationis.ff. de pœn.
3 Contrarium tamen dicendum esse videtur: † quia in crimine læse maie-

ſtatis ſola voluntas eſt punibilis.l.quiſquis.in princ.ibi,eadem enim ſeueritate voluntatem ſceleris,qua effectum puniri volumus.C.ad l.iul.maie.
4 eſt enim † voluntas deliberatio animi intelligentis & acceptantis id quod vult Bald.in l.in emptis col.iij.verſicu. modo venio ad quæſtiones.C. de contr.empt.& præſumitur durare niſi mutata probetur. l. fideicōmiſſa.§. ſi rem.ff.de legat.iij.& ibi Bar.Bal.in l.i. C.de collat.l.eum qui.ff.de pro-
5 bat. † Delictum enim attentatum non conſummatum punitur in crimine læſæ maieſtatis,vt notanter dixit Angel.in l.i.§.hæc verba in fin.ff. quod quiſq; iur.quem ſequitur Math.de Afflict.in c.i.§.ſi voluerit.in titu.de capit.qui Cur.vendidit.colū.i. nu.5. & hanc concluſionem videtur firmare idem Math.in c.i.§.& bona committentium.col.vij.nu.86.in tit.quæ ſint regal.in vſibus feudo.pro qua eſt tex.in l.iiij.in princ.ff.ad leg.iul. maieſt.
6 In iſta materia † conſiderandam eſſe arbitror qualitatem perſonæ ſic iurantis,aut dicentis,locum,& tempus huiuſmodi prolatorum verborum, iuxta illud Ouidij.lib.i.de triſt.in prima Ellegia.

Iudicis officium,ut res,ita tempora rerum
Quærere,quæſito tempore tutus erit.

Perſonæ dico qualitatem ſpectandam , quia ſi talia verba prolata eſſent ab eo,qui læuis (ut aiunt) eſſet armaturæ,vtiq; parui momenti & conſiderationis eſſe deberent apud principem.Idem eſſet ſi ab ebrio,vel inſano, dicta eſſent.facit tex.in l.i.C.ſi quis Imper. maledix. & ibi gloſ.in verbo, tumulentia.& probātur prædicta per tex.in l.famoſi.ff. ad leg.iul.maieſt.
7 vnde dicit Alber.in d.l.i.q; † is,qui per ebrietatem maleficium committit, puniri non debet: nam ebrius ibi furioſo comparatur, facit text.in c.venter.xxxv.diſtin.ad idem facit tex.in c.a crappula.de vita.& honeſt.cleric. vbi ſcriptum eſt, quod ebrietas mentis inducit exilium. inde Proper.Elegia ſecunda ſcribit.

Vino forma perit: uino corrumpitur ætas:
Vino ſæpe ſuum neſcit amica uirum.

8 Et ideo dicebat Auguſt.ad ſacras virgines,in †ebrijs,nō ulla ratio,non ullum vitæ gerendæ conſilium,nec ulla artium,nec geſtorum, aut lectionū memoria,aut induſtriæ prouidentia eſt. Et Chryſoſtomus in Homelia ad
9 Antiocheos ait,† vinum Dei eſt: ebrietas autem diaboli opus.& idem ſuper c.ix.Geneſis.Homeli.29.inquit,grauiſsimum quidem ebrietas eſt delictum,& q; poteſt excecare ſenſus,& mentem ſummergere, & hominē, irrationabile Animal facere.
10 Nec ab re † Dioniſij maioris Ciciliæ tirāni hic ſubnectemus exemplum: ſcribit Plutarchus in ſuis apoſthegmatibus,quod cum eidem Dionyſio accuſati fuiſſent duo iuuenes, q; inter cœnandum de inſidijs eius capiti parā-

dis inter se sermonem habuissent, id scire dissimulans ipsos iuuenes ad coenandum secum inuitari iussit, dumque in mensa secum essent aduertit eorum alterum valde sobrium & parce loqui alterum vero large potantem & loquacem, istum incollumen dimisit, sobrium autem interimi iussit.

10 Consideranda † est etiam persona sic dicentis, an talis sit qui id facere potuerit, & an ex linguae lubrico id dixerit, vt dicit tex. ad hoc notab. in l. fa-
11 mosi. ff. ad leg. iul. maiest. Et † ideo Iulius Caesar, cum ei dictum fuisset, quod a Galba sibi caueret, qui crassus erat, respondisse dicitur, cauendum mihi est a Pallidis & macilentis, & non a Crassis: inferens a Caio Cassio, & Bruto, sibi cauendum esse. hi enim pallidi, & macillenti erant, quod testatur Plutarchus in vita eiusdem Iulij Caesaris.

12 Considerari non ab re dixi † locum, & tempus prolatorum huiusmodi verborum, videlicet an in mensa, vel ieiuno stomacho: Nam plerunque,
13 quae in mensa aduersus principem dicuntur, excusari possent, † iuxta illud quod apud Valerium Maximum lib. v. in rubr. de humanit. de Pirrho legimus: Nam cum ipse audiuisset quosdā in conuiuio Tarentinorum parum honoratum de se sermonē habuisse, eis accersitis quaesiuit, an ea quae ad eius aures peruenerant dixissent, cui ex his vnus respondit, nisi nobis vinum defecisset ista, quae tibi relata sunt, prae ijs quae de te locuturi eramus lusus & iocus fuissent: quo responso is iram Regis in risum conuertit. Si quando igitur casus acciderit iudicantis auriga Modestini iurisconsult. Decisio facile esse poterit. de qua. in d. l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest.

SVMMARIVM.

Qui milites de alijs militibus delegit sine iussu principis crimē laesae maiestatis cōmittit.

QVAESTIO LIII.

VINQVAGESIMOTERTIO, quaero: an magister militum, aliusve, qui milites de alijs militibus sine principis licentia delegit, incidat in crimen laesae maiestatis? Dicas quod sic. tex. est in l. iij. iuncta glos. in verbo, delectum. ff. ad leg. iul. maiest. quae glos. allegat ad hoc tex. in l. militem. C. de re. milit. lib. xij. credo quod voluerit allegare tex. in l. neminem. C. eodem tit. allegat etiam glos. tex. in l. iubemus. C. de offi. magistr. milit. quae lex non est sub illo titulo, credo quod voluerit allegare tex. in l. milites. in d. tit. de offi. magistr. milit. praedictam conclusionem tenuit Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentiū. colum. vij. nu. 81. in titu. quae. sint. regal. in vsibus feudorum.

SVMMARIVM.

Vasallus morem non gerens domino feudi, ex eo quòd dominus feudi sibi non præstat quæ præstare tenetur, an incidat in crimen læsæ maiestatis.

1 *Inuestitura feudalis, est quidam contractus nominatus.*

2 *Licet unicuiq; partium contrahentium, quando sibi conuenta ab altera parte non seruantur, nec ipsa quæ ad se attinet seruare.*

3 *Reciproca est obligatio uasalli ad dominum: & econtra.*

QVAESTIO LIIII.

QVINQVAGESIMOQVARTO quæro: vtrum vasallus, qui morem non gerit domino, feudi, in his quæ ei tenetur secundum ius feudorum, ex eo ꝙ dominus sibi non præstat ea quæ domini feudorum præstare tenentur suis vasallis, incidat in crimen læsæ maiestatis? Dicas ꝙ non. ita dixit Alberic. in l. i. ff. ad leg. iul. maiest. allegat
1 tex. in c. de forma. 22. q. v. est † enim inuestitura feudalis quidam contractus, vt post alios habetur per Zasium in suo tract. feudorum. in i. parte versic. feudum autem. vbi dixit esse contractum nominatum: contractus autem est vltro citroq; obligatorius. l. labeo. §. contractum. ff. de verbo. si-
2 gnifi. ideo licet † vnicuiq; partium contrahentium, quando sibi conuenta
3 ab altera parte non seruantur, nec ipsa quæ ad se attinet seruare: cum † reciproca sit obligatio vasalli ad dominum, & domini ad vasallum, vt tradit idem Zasius in d. trac. de feud. in vi. parte, in tit. ad quid. vasal. domino. & dominus. vasal. teneat. in versic. Nunc ad secundum punctum.

SVMMARIVM.

An statuentes contra honorem principis incidant in crimen læsæ maiestatis.

1 *Facientes statuta dolo malo ut iurisdictionem occupent, contra honorem principis statuere dicuntur.*

2 *Pronuntians aliquid tanquam iudex, cum iudex non sit, qua pœna teneatur.*

QVAESTIO LV.

QVINQVAGESIMOQVINTO quæro: An statuentes contra honorem principis incidant in crimen læsæ maiesta-
1 tis? Et hi † statuere dicuntur contra honorem principis qui statuta faciunt non habentes statuendi authoritatem. quòd

tamen sane intellige quando dolo malo ut iurisdictionem occupent statuta condunt, vt dixit Bar.in.l.omnes populi. in viij.q.primæ quæstionis principal. versic. Octauo quæro qualiter.ff.de iust.& iur.allegat text.in l. iij.§.fin.ff.ad leg.iul.maiest.Idem voluit Ioan. Baptist. de sancto Seuerino in repet.de.l.omnes populi.col.x. in versicul. Octauo & vltimo quæsiuit
a Bar.vbi dixit, † ꝙ si quis tanquam iudex aliquem scienter suspendẽdum iudicauit, cum iudex non esset, vel aliter occidendum pronuntiauerit, & occidi fecerit, ꝙ non solum tenetur de occiso, sed etiam lege iulia maiestatis: per tex.in d.l.iij.in fin.si vero hominem non occidisset, sed leuiora tanquam iudex exercuit, tunc punitur extraordinarie: vt ibi per eum. Opinionem Bar.sequitur etiam D.Ioan.Crotus præceptor meus in repet.d.l. omnes populi col.viij.in versi.Octauæ conclusioni Bartoli.

SVMMARIVM.

a *Subditi Imperatore negligente eos defendere, nec ualentes ipsi eorum uiribus se tueri, possunt se submittere alteri domino potentiori qui eos defendat.*

QVAESTIO LVI.

VINQVAGESIMOSEXTO quæro: an subditi Imperio, vel alteri Domino, qui ab eo nõ defenduntur imminente necessitate, subijcientes se alteri Domino incidant in crimen læsæ maiestatis? Dicas ꝙ non. ita decidit Andr.de Iser.in c.Imperialẽ.§.præterea.de prohibit.feud.
a aliena.per Federic.Quinimmo † subditi, Imperatore negligente eos defendere, nec ualentes ipsi eorum viribus se tueri, possunt se submittere alteri Domino potentiori qui eos defendat, vt voluit Ioan.de Ligna.in sua disput.ciuitatis Tusciæ; & Paul.in repet.l.ex hoc iure.col.ij. iiij.in versicu.Regna.ff.de iusti.& iur.vbi expresse dixit, ꝙ ciuitates & castra minus potentia existentia sub Imperatore negligente ea gubernare possent se submittere alteri Regi maiori & potentiori a quo regantur, protegantur, & defendantur, nec propterea crimen læsæ maiestatis committunt. ꝙ sequitur Soci.in consi.39.col.penul. idem voluit Lancilottus Galiaula in repet.l.i.§.si quis ita.nume.7.ff.de verb.obligatio.

SVMMARIVM.

Conturbans suum principem an incidat in crimen læsæ maiestatis?

QVAESTIO LVII.

VINQVAGESIMOSEPTIMO quæro: supra q.xl.vidimus, an maledicens Principi crimen læsæ maiestatis incurrat: Nunc videamus, an is, qui suum conturbauerit principem, incidat in dictum crimen? Et dicendum est quod nõ: sed talis alia pœna puniri debet, vt uoluit Andr. de Iser. magnus feudista in c.i.§.i.in tit. quibus mod. feud. amitta. in usibus feudor. Et Martinus de laude, in tract. de crim. læsæ maiestatis, quæstione quadragesima sexta.

SVMMARIVM.

An eripiens aliquem de manibus curiæ condemnatum uel confessum de delicto incidat in crimen læsæ maiestatis.

1 *Confessus spe condemnatus dicitur.*

2 *Si ereptus de manibus familiæ non erat damnatus pro crimine læsæ maiestatis, neque pro eo captus sed pro alio, & eripiens hoc facit ut offenderet & minueret Imperium publicum, uel ut Imperium sibi uendicaret committit crimen læsæ maiestatis.*

3 *Eripiens aliquem de manu familiæ in cæteris casibus qualiter puniatur, remißiue.*

4 *Lex generaliter loquens non potest per hominem, sed solum per legem, restringi.*

5 *In alternatiuis sufficit alteram partem esse ueram.*

6 *Magistratus, qui relaxat reum de crimine confessum, tenetur lege Iulia maiestatis.*

7 *Eripiens de manu familiæ condemnatum uel condemnandum, cum esset confessus de crimine, incidit in crimen læsæ maiestatis.*

8 *Vadens ad carcerem & liberans detentum, tenetur lege iulia maiestatis.*

QVAESTIO LVIII.

VINQVAGESIMOOCTAVO quæro: an eripiens aliquem de manibus curiæ, qui condemnatus erat de delicto vel confessus incidat in crimen læsæ maiestatis? Dicendum videtur quod sic. l. cuiusque. ibi, item qui confessum in iudicio reum, & ibi Barto. ff. ad leg. iul. maiest. Idem uoluit Lucas de penna in l. quotiens in princ. C. de exactor. Tribut. libr. x. vbi dixit, quod is, qui condemnatum vel
1 confessum de crimine eripit, † quo casu confessus spe condemnatus dicitur. l. si victum. ff. de re iudicat. in glos. iuxta illud Ouidij, non est confessi causa tuenda Rei. vel eum contra quem probatum erat, argu. tex. in. l. fi. in fi. ff. de bon. eorũ qui ante, sent, incidit in crimen læsæ maiestatis, subdens,

ꝙ credit hoc procedere si ereptus de manibus familiæ erat damnatus de crimine læsæ maiestatis uel de illo confessus, aut conuictus. pro cuius opinione videtur glos. in d. l. cuiusq;. in uerbo, reum. quæ exponit verba textus ibi, qui confessum in iudicio reum. dicens de alio crimine, vel de hoc crimine læsæ maiestatis. Distinguit tamen Lucas de pen. loco præallegato quod, aut loquimur in iam damnato ad pœnam perduci, vel in carcerem mitti, & hoc casu talem eripiens dicit crimen læsæ maiestatis committere, quãdo talis sic ereptus erat damnatus vel in carcerem mitti iussus pro crimine læsæ maiestatis. allegans ad hoc prædictam glos. in præalleg. l. cuiusq;, & in argumentũ. not. in l. in eos. cum glos. ibi penult. ff. de cust. reor.
2 & plura alia de quibus ibi per eum. Si uero † talis ereptus de manibus familiæ non erat damnatus pro crimine læsæ maiestatis, neq; pro eo captus, sed pro alio, & eripiens hoc facit vt offenderet & minueret Imperium publicum, vel vt Imperium sibi vendicaret, & etiam in isto casu dicit committi crimen læsæ maiestatis, alias non, argumẽto. text. in l. eum qui. §. cum aliquis. ff. de iniur. & l. quis sit fugitiuus. §. i. & §. idem ait interrogatus, & §. illud. ff. de ædil. edict. & ff. ad l. iul. maiest. l. iij. in fin. in cæteris autem casi-
3 bus † quando quis eripit aliquem de manu familiæ, quid dicendum sit, & qualiter puniatur, vide eundem Lucam loco præallegato.
Ego vero indistincte sentio, ꝙ eripiens reum condemnatum vel confessum de crimine capitali, pro quocunq; crimine de manibus officialium, crimine læsæ maiestatis teneatur: moueor per text. in d. l. cuiusq; in fin. vbi tex. generaliter & indistincte loquens dicit, ꝙ is, qui confessum in iudicio reum & propter hoc in vincula coniectum emiserit, tenetur crimine læsæ
4 maiestatis. Lex † enim generaliter loquens non potest per hominem, sed solum per legem restringi. Barto. in l. prospexit. ff. qui. & a quibus. & vbi lex non distinguit nec nos distinguere debemus. l. de pretio. ff. de publicia. & d. l. prospexit. nec glos. in d. l. cuiusq; contrarium tenuisse dici potest. nam alternatiue loquitur, vel de eo qui de alio crimine damnatus est, vel
5 de eo qui damnatus est de crimine læsæ maiestatis. in alternatiuis † enim sufficit alteram partem esse veram. l. si quis ita. ad fin. & ibi Alex. & doct. ff. de verb. obliga. Bald. in l. ex lege. col. vlti. versicul. vltimo quæritur. C. de condi. ob caus. c. cum inter de rescript. glos. & Cardinal. in clemen. i. in versicul. quem etiam. de concess. præbend. Et hanc opinio. videtur sentire
6 Angel. in l. ne quis. ff. de cust. reorum. Vbi dixit, † quod magistratus, qui relaxat reum de crimine confessum, tenetur leg. iul. maiest. & sic loquitur indistincte. Idem videtur sentire Bartol. in dicta l. cuiusque. in versic. item
7 not. text. vbi dixit, quod † eripiens de manu familiæ condemnatum, vel condemnandum cum esset confessus de crimine, incidit in crimen læsæ

maiestatis. quod dicit esse notandum. Quid autem sit in alijs vide ibi per eum.& ad idem vide Bald.& alios in l.aditos.C. de Episcop. audien.vbi
8 Bald. versicul. si autem quis dicit, † quod vadens ad carcerem & liberans detentum tenetur lege iulia maiestatis.

S V M M A R I V M.

An corrumpens immaginem proditoris principis pede altero suspensi incurrat crimen læsæ maiestatis.
1 *Ad hoc ut quis crimine læsæ maiestatis teneatur requiritur quòd princeps principaliter offendatur non secundario.*

QVAESTIO LIX.

QVINQVAGESIMONONO quæro: An corrumpens immaginem proditoris principis, quæ ad eiusdem proditoris infamiam picta erat, vt puta pede altero suspensa, incurrat crimen læsæ maiestatis? Dicas ꝙ non: sed tantum punitur in quinquagentis aureis.l.si quis id quod.ff.de iurisdict.omnium.iudic.& ibi doct.Et ita tenet Marti.de laude.in tract.suo de crimine læsæ maiestatis.q.xxvi.Et ratio huius decisionis esse potest: quia corrumpens dictam immaginem id non facit in iniuriam principis, sed vt amoueatur a conspectu populi illa immago tanquam ignominiosa familiæ illius: & licet secundario videa-
1 tur etiam princeps offendi ex illo actu, † attamen non habet ex hoc locum crimen læsæ maiestatis, quia illud locum habet, quando directe princeps offenditur, non quando secundario, vt late dixi supra quæstione decima septima, sub hac eadem rubrica.

S V M M A R I V M.

Is, cuius ope factum fuit ut exercitus principis in manus hostium incidat, crimen læsæ maiestatis committit.

QVAESTIO LX.

SEXAGESIMO quæro: quid dicendum de eo, cuius opera, ope ve, factum fuerit, vt principis, uel Reipublicæ exercitus proditorie in manus hostium incidat, uel in hostium insidijs dilabatur? Dicas hunc crimen læsæ maiestatis committe-

re,ut probat tex.in l.iiij.ff. ad leg.iul.maiest. quod multis modis,astutijs, & coloribus fieri potest, ut dixit Math.de Afflict. in c.i.6. & bona committentium,colum.vij.versi.27.nume.87.in tit.quæ.sint.regal.

SVMMARIVM.

An attentans aliquid contra Rempublicam incidat in crimen læsæ maiestatis.

1 *Priuilegium Reipublicæ Romanæ extenditur hodie ad cæteras Respublicas aliarum Ciuitatum.*

2 *Respublica maiestatem habere dicitur.*

3 *Veneta Respublica ob eius religionem,iustitiam,& legum obseruantiam,hucusque regnauit annis. 1129.*

4 *Venetæ urbis primordia iacta fuerunt anno Christi 421.*

5 *Venetorum Respublica totius Christianitatis decus & ornamentum.*

6 *Venetiarum ciuitas est omnibus communis Patria,ut olim Roma fuit.*

7 *Attentans aliquid contra Rempublicam Venetam, crimen læsæ maiestatis incurrit.*

QVAESTIO LXI.

SEXAGESIMOPRIMO quæro: An attentans aliquid contra Rembuplicam,vel in eius præiudicium, incidat in crimen læsæ maiestatis: loquendo de Republicis nostri temporis,quia de RepublicaRomanorum non erat dubium l.i.ij.iij.& iiij. cum sequentibus.ff. ad leg.iul.maiest? Dicas † q̄ hodie extendimus priuilegium Reipublicæ Romanæ,ad cæteras Reipublicas aliarum ciuitatum, de quo per Ioan. de Plate.& Lucam.de pen.in l.Rempublicam.C.de iure.Reipub. libr.xi. & tradit Nic.Boer. in tract.de custod.claui.col.vij.nu.31.Et diximus supra in prin.huius tract.sub rub. quotuplex sit maiestas. Republica † enim maiestatem habere dicitur,† vt videmus hodie in Republica Veneta,quæ ob eius religionem,iustitiam, & legum obseruantiam , iam annis centum viginti nouem supra mille durauit , computato præsenti anno Millesimo quingentesimo quinquagesimo.† huius etenim Inclytæ vrbis primordia, anno Christianæ salutis quadrigentesimo vigesimo primo fuisse testatur Sabellicus lib.i.primæ,Decadis Historiæ Venetæ.† Estq; venetorum Repub.totius Christianitatis decus & ornamentum.† & Ciuitas Venetiarũ est omnibus communis Patria , vt olim Roma fuit, vt testatur Raphael. Cuma.in consil.72. visis prædictis. in fin. & restaur. in tract. de Imper. quæstione quinquagesima quarta. nume. 10. Ideo † iure merito attentans aliquid contra eam crimen læsæ maiestatis incurrit.

SVMMARIVM.

SVMMARIVM.

An falsificans principis Monetam incidat in crimen læsæ maiestatis.

1 *Falsificantis monetam omnia bona fisco applicantur.*

2 *Domus in qua fit falsa moneta fisco applicatur, nisi esset alicuius uiduæ, uel pupilli ignorantis, uel etiam impuberis scientis.*

3 *Moneta falsè fabricari in quibus casibus dicatur. remisiue.*

4 *Fabricantes falsam monetam qualiter puniantur. remisiue.*

5 *Quis primus fuerit, cuius nomen in moneta descriptum fuerit.*

6 *Moneta erat tempore legis antiquæ.*

7 *Moneta prima quæ fuit fabricata in mundo, fuit facta per tares patrem Abrahæ.*

8 *Lydi omnium primi (secundum Herodotum) numum aureum & argenteum ad usum percusserunt.*

9 *Romæ Aureus Nummus percussus fuit anno urbis. 641. & dictus est Ducatus.*

10 *Nummus Argenteus omnium primus signari docuit Phedon.*

11 *Nummum Aereum primus omnium Ianus signasse dicitur.*

12 *Nummus Aureus, quem Ducatum nuncupant, in ciuitate Venetiarum primo cudi coeptus est sub Ioannis Danduli Ducatu.*

QVAESTIO LXII.

EXAGESIMOSECVNDO quæro: an falsificans Regis vel principis monetam incidat in crimen læsæ maiestatis? Videtur dicendum quod non, arguendo, a diuersitate titulorum: nam in. C. titulus de fal. monet. est separatus a titulo. ad leg. iul. maiest. Dicas tamen, quod talis incidit in crimen læsæ maiestatis, per ea quæ voluit Bald. in l. ij. C. de fals. monet. vbi dixit, quod falsificans monetam regis crimen læsæ maiestatis committit. subdens idem esse si aliquis subditus ciuitatis falsificaret monetam illius ciuitatis. quod sequitur Andr. Barba. in consi. 70. incipiente. vbi Christus. col. xiij. versicu. & si ita videantur. in iiij. volu. Probatur ista conclusio per tex. expressum in l. si quis. C. de fals. monet. & ibidem tenet Sa-
1 lyc. † hinc est, quod omnia bona falsificantis monetam principis fisco ap-
2 plicantur, vt est text. in d. l. si quis. Quinimmo † & domus in qua fit falsa moneta fisco applicatur l. i. C. de fals. mone. Bald. in l. si quis nummos. C. eod. tit. allegando Paul. de Leazar. in clemen. pastoralis. de re iudic. Hoc tamen, quod dictum est de Domo, fallit si dicta domus esset alicuius viduæ vel pupilli, qui de hoc ignari essent. Idem erit si talis domus esset impuberis etiam scientis, cum eius ætas quicquid videt ignoret l. i. §. domus. §. viduas.

&.§.impuberes.C.de falſ.monet.Prædictam cõcluſionem ſequitur etiam Mathe.de Afflict.in c.i.§.Monetæ.in titul.quæ ſint regal.in vſibus feudo.
3 vbi ponit † in quibus caſibus dicatur moneta falſe fabricari, & multa circa hanc materiam accumulat, quæ tranſcribere non intendo, cum videre
4 poteris.Et † qualiter puniantur fabricantes falſam monetam, late ponit Iacob.de Beluis.in ſua practica,in i.titu.in verſi.falſarium.col.iij.verſi.iuxta præmiſſa.vbi diſcurrit.per ſingulos caſus.
5 Quis † autem primus fuerit,cuius nomen in moneta deſcriptum traditur: Math.de Afflict.loco præallegato refert aliquos dicere, q́ fuit Imperator Philippus: allegando tex.in l. quintus mutius.§.penul.ff.de aur.& argen. legat.Id tamen tex.ille haud dicit. Moneta tamen fuit ante Imperatorem
6 Philippum. † Geneſis enim capit.22.habetur,q́ moneta erat tempore antiquæ legis: dicitur namq; ibi. Quadringentos ſolidos probatæ monetæ publicæ.Et dicit Alberi.in l.i.in princ.ff.de contrahen.empt.ſe reperiſſe in
7 ſcriptura auctentica, † q́ prima moneta,quæ fuit fabricata in mundo,facta fuit per Tares patrem Abrahæ,qui fuit optimus artifex: & eam fabricauit ad petitionem Regis Nini,qui in Niniue regnauit:& q́ fuerunt primi nummi triginta quos ille fabricauit, hi qui dati fuere iudæ per iudæos
8 pro traditione Ieſu Chriſti ſeruatoris noſtri.Herodotus †autem in i.volu. Hiſtor.Roma.Lydos omnium primos nummum aureum, & argenteũ,
9 ad vtendum percuſsiſſe teſtatur. At † Romæ Aureus nũmus, vt Plinius memorat,percuſſus fuit anno, vrbis. 642. & dictus eſt ducatus a Ducatu
10 Romano. Argenteum †vero numiſma omnium primus,auctore Strabone lib.viij.Geografiæ,ſignari docuit Phedon: Romæ autem Argenteus ſignatus eſt circiter annum.483.vt teſtatur Eutropius in lib.ij. ſuarum Hi
11 ſtoriarum. In † Ære autem primum numiſma Ianus ſignaſſe dicitur, in quo ab vna ſuam,ab altera vero parte Nauis immaginem ſignauit; vnde Ouidius libr.i.faſtorum ſic ſcriptum reliquit.

Multa quidem didici, ſed cur Naualis in Aere
Altera ſignata eſt,altera forma Biceps?

Quid nam autem in cauſa fuerit, q́ prædictum Æreum numiſma ſic ſignauerit declarat Polydorus Virgilius Vrbinas in ſuo libello de inuento
12 ribus rerum lib.ij.capit.xx.In †alma autem Venetiarum ciuitate Aureus Nummus,quem Ducatum nuncupant, Primo cudi cœptus eſt ſub Ioãnis Danduli Ducatu,qui Dux creatur de anno.1280.Teſte Petro Marcello, in ſuo libro de vitis principum Venetorum in vita præfati Ioannis Danduli Ducis.

SVMMARIVM.

An clericus coniurationem faciens contra Principem uel Rempublicam crimen læsæ maiestatis committat?

1 *Clericus non ligatur pœnis ciuilibus.*

2 *Clericus licet sit exemptus, a iurisdictione secularium (quod priuilegium est de iure diuino) non propterea desinit esse districtualis uel prouincialis sui principis.*

3 *Clerici ratione uniuersalis dominij, quod habet princeps in regno suo, dicuntur naturaliter siue originarie esse de dominio, & dictione ipsius principis.*

QVAESTIO LXIII.

SEXAGESIMOTERTIO quæro: an clericus coniurationem faciens contra regem, principem, vel Rempublicam, crimen læsæ maiestatis committat? circa hoc videtur dicendum quod non: quia clarum est, quod clericus non habet superiorem secularem principem, sed solum Ecclesiasticum. c. at si clerici. de iudic. cũ similibus. Ita voluit Petr.
1 de Anchar. in c. quamuis. de pœn. in vi. vbi dixit, quod † Clericus non ligatur pœnis ciuilibus, allegando tex. in clemen. pastoralis. de re iudi. vbi laycus non subiectus Imperatori dictum crimen contra Imperatorem committere non potuit: ergo a fortiori, clericus in sortem domini assumptus. xij. quæstione prima c. duo sunt genera. Idem videtur voluisse Cardin. in c. vergentis. de hæretic. vbi dixit, quod clericus non incidit in pœnas l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. idem voluit Barba. in consil. xxi. in tertio volu. & Nicol. Boer. in tract. de seditios. in versic. præsuppono etiam sexto. nume. iij. faciunt quæ voluit Soci. in consil. xij. quæstio. iiij. in primo volum. Contrariam tamen partem veriorem esse testatur idem Andr. Barba. in consi. 70. incipiente, vbi Christus. col. xvi. post prin. in iiij. volu. vbi ad hoc allegat text. in c. si quis laycus. xxij. quæstio. v. vbi dicitur, quod si episcopus, clericus, vel diaconus crimen læsæ maiestatis commiserit degradetur. & loquitur ille text. de episcopo, clerico, vel diacono, qui regem offendunt. ad idem allegat Abba. in c. at si clerici in princip. in final. verbis de iudic. vbi allegando text. in d. c. si quis laycus. dixit, quod si clericus, presbyter, vel Episcopus coniurationem faciant contra Regem, seu Dominum terræ degradatur: intelligens text. in dicto c. si quis laycus. Loqui de actuali degradatione. Et ratio huius decisionis est: quia † licet Clericus ex clericali priuilegio sit exemptus a iurisdictione secularium, quod Priuilegium est de iure diuino, vt habetur per glos. in capitu. si Imperator.
2

96.distin.non propterea definit esse districtualis, vel prouincialis sui principis: vt not.in c.fin.§.i.de offi.delega.in vi. Oldra.in consil. 32.quæstio est vtrum sacerdos. Et † ratione vniuersalis dominij, quod habet princeps in
3 suo regno, clerici terrarum subditarum illi principi, non est dubium quod dicuntur naturaliter siue originarie esse de dominio & dictione ipsius principis, vt communiter tenent doct.& ibi Ioan. Andr. in d.c.fi.§.i.per illum text.de offic.delegat.in vi. Istam opinionem tenet etiam præpositus, qui hanc quæstionem latissime examinat, respondendo etiam obiectis contrarium tenentium, in c.in primis.in.§.de persona.colum.iiij.v. & vi. ij.quæstione.i.cuius dicta videre poteris.

SVMMARIVM.

Recipiens literas ab hostibus an incidat in crimen læsæ maiestatis?

QVAESTIO LXIIII.

EXAGESIMOQVARTO quæro, supra.q.xx.sub hac eadem rubrica, vidimus qualiter mittens nuntium seu literas hostibus incidit in crimen læsæ maiestatis: quid modo dicendum de recipiente literas ab hostibus, an incidat in dictum crimen? Breuiter dicas quod non. Id enim iure cautum non reperitur, q recipiens ab hostibus literas crimine læsæ maiestatis teneatur. nec text.in l.i.circa finem.ff.ad leg.iul.maiest.loquens de mittente nuntium, literasve hostibus, extendi debet ad recipientem hostium literas tanquam exorbitans.argumē.text.in l.si uero.§.de viro.ff.sol.matr.facit tex.in c.odia restringi de regu.iur.in vi.& sic per prædicta tenuit etiam Math.de Afflict. in c.i.§. & bona committentium. colum.vi.nume.67.in titu.quæ sint.regal.in vsibus feudo.facit illud Ouidij in epist. Aspicit acceptas hostis ab hoste notas.

SVMMARIVM.

An crimen læsæ maiestatis committi dicatur contra tyrannum.

1 *Tyranni nulla maiestas dicitur.*

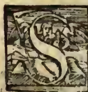
2 *Guelfæ & Gebellinæ partis nulla dicitur maiestas, cum sint nomina partialitatis.*

3 *Contra Tyrannum, qui communiter est tolleratus pro principe, & de facto principatum habet, committitur crimen læsæ maiestatis.*

4 *Tyrannum ob propriam utilitatem non est licitum occidere: secus ob publicam.*

5 *Offendens Tyrãnum, qui non habet iustum titulũ, non incidit in crimẽ læsæ maiestatis.*
6 *Offendens Tyrannum, qui communiter tolleratur pro principe, licet de facto principatum habeat, incidit in crimen læsæ maiestatis: nisi pro publica utilitate eum offenderet.*
7 *Offendens Tyrannum, qui ciuitatem occupauit, postea fuit inuestitus de ea, incidit in crimen læsæ maiestatis.*
8 *Tyrannus unde dicatur.*
9 *Fortes reges olim Tyranni uocabantur.*
10 *Tyrannus (secundum Gregorium) quis sit?*
11 *Tyrannus tacitus & uelatus (ut est ille qui se fecit creari uexilliferum, uel Confalonerium, siue ciuitatis custodem) iniustitiam faciens expelli potest.*
12 *Federicus Barbarussa Imperator, qui Tyrannico more uiuebat, fuit per Innocentium quartum Pontificem Maximum præsente sacro concilio Imperatoria dignitate priuatus.*
13 *Tyranni etiam dicuntur qui propter partialitates ciuitatum faciunt se dominos.*
14 *Rex cum est iniustus Tyrannus est.*
15 *Tyrannorum mores qui sint?*
16 *Occidens regem seu principem, qui Tyrannice uiuit, non incidit in crimen læsæ maiestatis: Et de iure diuino etiam puniendus non esset.*
17 *Tyrannum occidere meritorium est.*
18 *Tyrannus primus omnium fuit Athenis Theseus.*
19 *Dionysius Siracusarum Tyrannus, qui mortem metuebat, carbone candenti sibi capillos adurebat.*

QVAESTIO LXV.

EXAGESIMOQVINTO quæro: an crimen læsæ maiestatis committi dicatur contra Tyrannum, qui iurisdictionem sibi vsurpauit? Et regulariter dicendum erit
1 ꝙ non. † Tyranni enim nulla dicitur esse maiestas. Facit ꝙ uoluit Bald.in consi. 59.licet eleganter.in i.volu.vbi di
2 xit, † ꝙ partis Guelfæ, & Gebellinæ, nulla dicitur maiestas: cum sint nomina partialitatis, de quibus notatur in c.statutum.§.cum autem.de rescript.& per Bar.in tract.de Guelf.& Gebel. & hanc opinionem tenuit Soci.in consi.275.col.iij.in ij.volu.allegat glos.Ioan.Andr.in c.i.de Baptis.quæ dixit, ꝙ illa litera, quæ de principibus loquitur, locum non habet in dominis Tyrannis Italiæ, qui de facto sibi iurisdictionem vsurpant: quam glos.ibi sequuntur doct.præsertim Cardinal.& Ioan. de Imol.Idem tenuit Soci.in consil.57.in causa restitutionis.col.v.nu.16.

in iiij.volum. & Alexand.in consil.xiij.in vi.volum. hanc opinio. tenuit etiam Cardinal.in clemen.pastoralis.in princip.colum.vij.& præpo.in c.
3 in primis.§.de persona.nume.2 5.ij.quæstio.i. id tamen † verum esse dicit, nisi esset talis Tyrannus,qui communiter esset toleratus pro principe, & de facto principatum haberet.dicens,ꝙ ita intelligit Salyc.in d.l.quisquis. C.ad leg.iul.maiest.& allegat not.per Bald.in l.ex hoc iure.circa princ.ff. de iust.& iur.& not.per Innocen.in cap.nihil de elect. idem voluit Imol. in dicta clementi.pastoralis.colum.quarta.nume.50. de senten.& re.iudi. & hoc idem sentit Angel. in tract. malefi.in verbo. che hai tradito la tua patria.in versicul.quæro aliquis congregat.nume.3.versicul.idem si contra dominos. vbi dixit; quòd committitur crimen læsæ maiestatis etiam quando offenduntur domini Tyranni Italiæ: quia cum loco principis habeantur.per not.per Bartol.in l.hostes.ff.de capt.& postlim.reuers.perinde est, ac si tale delictum contra principem esset commissum, tam contra delinquentium personas,quam contra eius filios,vt in dicta l.quisquis.dicit tamen videndũ Bar.in extrauag.qui sint Rebel. in glos.in verbo.contra nostrum honorem. versicul. sed an hæc constitutio. vbi tenuit, quòd locum non habet crimen læsæ maiestatis: quod dicit Angel. credere verum esse proprie.Barto.tamen in tract.de Guelf.& Gebelli.in versicul.se-
4 cundum probatur quòd ad propriam vtilitatem.numer.9. dixit; † quòd ad propriam vtilitatem non est licitum Tyrannum occidere: secus ad
5 vtilitatem publicam. In hac materia † puto sic distinguendum esse ex mente doctorum: quòd aut loquimur de tyranno,qui iustum non habet titulum, & illum offendens non incidit in crimen læsæ maiestatis, & sic
6 procedat prima opinio Bald.& aliorum supra relata. Aut † loquimur de tyranno qui communiter tolleratur pro principe, licet de facto principatum haberet,& isto casu procedat quòd voluit præposi. in dicto c.in primis.in.§.de persona.& alij supra allegati.Hoc tamen sane intelligerem,nisi quis pro publica vtilitate huiusmodi tyrannum offenderet,iuxta ea quæ
7 dixit Barto.in d.tract.de Guelf.& Gebel.loco supra allegato. † Aut Tyrannus ciuitatem quam prius occupauerat nunc titulo possidet, vt puta quia de ea fuit inuestitus ab Imperatore vel Pontifice, & isto casu illum offendens incideret in crimen læsæ maiestatis: quia, ex quo titulum habet,iuste principatum tenet.

8 Vnde † autem tyrannus dicatur: Bart.in tract.suo de tyrannia.in princ. dicit, ꝙ Tyrannus dicitur,a Tyros, Græce: quod Latine fortis est, siue
9 Angustia. † Vnde olim fortes reges tyranni vocabantur.Post accidit ty
10 rannos vocari pessimos & improbos reges. † Tyrannus vero, secundum Gregorium in libro xi.moralium. Is est, qui communi Reipublicæ

non iure principatur, & qui in ciuitate non iure principatur Tyrannus est: Immo ex defectu tituli dicitur Tyrannus manifestus, vt habetur in tract. de potest. secular. & eccle. quem somnium Viridarij uocant. cap. 134. colum. ij. nume. 8. Et Antonius Corset. in tract. de potest. reg. in prima par-
11 te. colum. penulti. nume. 13. dixit, † quod Tyrannus tacitus & velatus est ille, qui sub quodam velamine non iuste principatur in ciuitate, uel obtinuit sibi titulum fieri, cui nulla quasi iurisdictio competit, vt puta si se creari fecit vexilliferum, uel confalonerium, siue ciuitatis custodem: Talis enim Tyrannico more viuens, & iniustitiam faciens expelli potest. allegat ad hoc Bald. in l. ij. colum. xij. versicul. sed nunquid. C. de seruit. &
12 aqua. Et † de Federico Imperatore Barbarussa nuncupato traditur, quod, cum regnum Tyrannico more viuens conquassasset, & Regni homines seruili conditione viuere compulisset, fuit ab Imperio per Innocentium quartum Pontificem Maximum præsente sacro concilio imperatoria Dignitate priuatus, vt habetur in cap. ad Apostolicæ dignitatis. de senten. & re iudica. libro sexto.
13 Dicuntur etiam Tyranni † hi, qui propter partialitates ciuitatum faciunt se dominos. l. nemo exterus in fin. C. de iudæ. cap. principatus. pri-
14 ma quæstione prima. † Et Rex cum est iniustus Tyrannus est. Vt dixit
15 Augustinus in libro de ciuit. Dei. † Tyrannorum vero mores sunt, iniustis legibus populum opprimere, collectis, & tributis indebitis aggrauare, rebus proprijs spoliare, muneribus indebitis Angariare, ab inuadentibus hostibus subditos non defendere, & iniquos magistratus ad populorum excoriationem habere. ita dixit Paris de Pute. in præalleg. tract. de sindica. in rubrica de Regum, Principum, & Ducum excessibus. in. 5. Rex autem. in princip. Et de his principibus, qui titulum habent, sed Tyrannice viuunt, Prouerb. capit. 28. sic scribitur: Leo rugiens, & Vrsus exuriens Princeps ipsius super populum pauperem. Et Hesaiæ. capit. 18. Scriptum est, Principes tui infideles socij furum.
16 An autem † occidens Regem, seu Principem, qui Tyrannice viuit, incurrat crimen læsæ maiestatis? Dicendum videtur quod non: quinimmo de iure diuino etiam puniendus non esset, accedat quod habetur in libr. iudic. cap. 4. & 5. vbi Iael mulier Sisam regem interfecit, qui Tyrannus erat, & tamen a Deo benedicta fuit. Dum enim impius occiditur Christo infunditur: & vbi abhominatio aboletur satisfactio consecratur. xv. quæstione prima c. Nec is. ad idem facit quod dixit Seneca in Hercule furente vbi sic ait. Nulla
17 amplior magis uictima Ioui mactari potest quam Rex iniquus. † Quinimmo & Thom. ij. secundæ. Artic. penul. testatur, meritorium esse Tyrannum occidere, & ita in Rege Tyranno uidetur concludere Paris de Put. in d. tract.

de syndic. loco præallegato, in.§.an liceat occidere regem. Vbi pro ista conclusione multa adducit, attamen in Concilio Constantiensi in.xv.sessione col.iiij.versi.Præcipua.damnatur opinio Ioannis huss tenentis licitum esse occidere quemlibet Tyrannum, de quo plura scribit Restaurus Perusinus in tract.de Imper.q.lxxxiij.col.i.nu.4.& sequentibus.

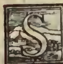
18 Tyrannus autem primus omnium Athenis fuit Theseus: post eum Phalaris Agrigenti: ac demũ plures alij, quos enumerare potius laboriosum esset quam subtile. Et mirum quippe, ꝙ, morte dignos se arbitrantes, Ty-
19 ranni semper timent sibi mortem parari. Inde † Dionysius Syracusarum Tyrannus cultros metuens tonsorios Tondi a filiabus voluit dũ iuniores essent, cũ vero adultæ factæ essent carbone candẽti sibi capillos adurebat.

SVMMARIVM.

An uoluntas, quæ ad actum non uenit, sine opere puniatur in crimine læsæ maiestatis.

1 *Cogitationis pœnam nemo pati debet.*
2 *Voluntas in mente retenta nihil operatur,*
3 *Cogitatio sola quandoq; punitur.*
4 *Attentatio sola quandoq; punitur.*
5 *Conatus solus quandoq; punitur.*
6 *Voluntas sola quandoq; punitur.*
7 *Expectatio sola quandoq; punitur.*
8 *Intentio sola quandoq; punitur.*
9 *Agreßio sola quandoq; punitur.*
10 *Ausus solus quandoq; punitur.*
11 *Solicitatio sola quandoq; punitur.*
12 *Voluntas quid sit?*
13 *Cogitatio sola committendi crimen læsæ maiestatis, cum qua uoluntas concurrit, punitur, licet non sequatur effectus.*

QVAESTIO LXVI.

SEXAGESIMOSEXTO quæro: an voluntas, quæ ad actum non venit, sine opere puniatur in crimine læsæ maiestatis? Dicendum videtur ꝙ non: quia † cogitationis pœnam ne-
1 mo pati debet. de pœnit. dist in ꝯ.i.c.cogitationis. & l.cogita-
2 tionis.ff.de pœn. † Et voluntas in mente retenta nil operatur. Bart.Soci. in l.cum quid.col.vlti.prope finem nume.46.ff.si cert.petatur. Areti.in l. Titia.§.Item respondit el primo.in fine.ff.de verbo.obligat. Et idem in l. pro

pro hærede.ff.de acquiren.hæredit.col.i. Barth.Soci. consi.131.in p̄senti.circa fin. Idem in l.Paulus nume.1.ff. de rebus dubijs. Dicas tamen secus esse,in crimine læsæ maiestatis, in quo voluntas, quæ ad actum non deuenit,punitur: per tex.in c.verum.vi.q.i. & l.quisquis.in princ.ibi eadem enim seueritate.C.ad leg.iul.maiest.vbi not.doct. & in c.si quis.vbi Archid.col.ij.in versi.in glos.non punitur.i.q.vi.vbi dixit notandum, q
3 † quandoq; punitur sola cogitatio,vt in d.c.& in c.quisquis. de pœnit.di
4 stin.i. † Quandoq; sola attentatio punitur.c.si quis non dicam.eod.titu.
5 & distinc.& 36.q.ij.c.si quis non dicam. † Quandoq; solus conatus pu-
6 nitur. 14.q.iiij.c.quando multi. † Quandoq; sola voluntas.27.q.i.c.nu-
7 ptiarum bonum. † Quandoq; sola expectatio punitur.14.q.iij.c. si fœne
8 raueris. † Quandoq; sola intentio.de pœnit.distinct.i.c. si quis cum telo.
9 † Quandoq; sola aggressio.cap.si quis necandi.eodem titu. & distinctio.
10 † Quandoq; solus ausus.cap. si quis pulsatus. de pœnit. distinct. prima.
11 † Quandoq; sola solicitatio.eadem distinct.c.solicitatores.facit pro conclusione supradicta tex.in clem.pastoralis.in verbo tract.de re iudi.Hanc conclusionem tenuit etiam Math.de Afflict. in c.i.§. & bona committentium.col.2.nu.23.in 8.speciali,in titul.quæ sint regal.in vsibus feud.& habetur in c.i.§.si voluerit in titul.de capit. qui cur. vendidit. Et ratio huius
12 decisionis assignari potest: quia † voluntas est deliberatio animi intelligentis & acceptantis id quod vult,secundum Bald. in l.in emptis colū.iij. versic.modo venio ad quæstiones.C.de contrahen.emptio.& præsumitur durare nisi mutata probetur.l.fideicommissa.§. si rem.ff.de legat.iij.& ibi Bar.& Bal.in l.eum qui.ff.de probat.corn.consi.50.in ij.volum.
13 Idem dicendum est † de sola cogitatione cōmittendi crimen prædictum, cum qua tamen cogitatione voluntas concurrit, vt probatur in d.l.quisquis.in princip.ibi,cogitauerit.ad idem pondero text.in d.l.quisquis.in.§. emancipationes.in fin.ibi,quo primum memorati de ineunda factione & societate cogitarunt.faciunt not.in.§.i.in glos.in verbo, moliri.inst.de publi.iudic.& in c.sed pensandum vi.distinct. & ita tenet Sigismundus Lofredus in consi.21.incipiente.Quando Lucas.col.iiij.prope medium.n.8. & Iacobus de Arena in l.si quis nō dicam rapere.C.de episcop.& cleric.

SVMMARIVM.

Carenti dolo an imputari possit crimen læsæ maiestatis.

1 *Dux Grauinæ, qui ab inimicis Cæsareæ maiestatis coactus fuit arma summere contra terras Imperij,a quo imperio feudum recognoscebat, & personaliter aggredi illas sub pœna priuationis feudi prædicti & sui status, non propterea crimen læsæ ma-*

iestatis incursit.

2 *Præceptum pœnale inducit iustum metum.*

3 *Soluens ad præceptum tyranni sponte soluere non dicitur.*

4 *Voluntas non exitus in maleficijs spectatur.*

5 *Adulterans uxorem eius cum quo facta fuit pax, uel illi furtum faciens, pacem fregisse non dicitur, nec in pacis ruptæ pœnam incidisse dicitur.*

QVAESTIO LXVII.

SEXAGESIMOSEPTIMO quæro: an crimen læsæ maiestatis imputari posit carenti dolo? Breuiter dicas ꝙ non l.i.ibi dolo malo.ff. ad leg.iul.maiest. ad idem text.in extrauagan.ad reprimendum in prin.ibi, hostili animo. Ita tenet Andr.de Iser.in c.i.§. itē si fidelis. quibus mod.feud. amittat. Grāmat.in consi.21.nu.39. faciunt quæ late scribit solēnis doct.D.Carolus Ruin.præceptor meus in consi.23.viso Thæ
1 mate.col.ij.vsq; ad fin.vbi consuluit, ꝙ † Dux Grauinæ, qui ab inimicis Cæsareæ maiestatis coactus fuit arma summere contra terras imperij, a quo imperio feudum recognoscebat, & personaliter aggredi illas sub pœna priuationis feudi prædicti, & sui status, crimen læsæ maiestatis nō pro-
2 pterea incursit, ex quo † præceptum pœnale inducit iustū metum, vt habetur ex not.per Bar.in l.creditor.de solutio.cum alijs ibidem per eū adductis: & maxime tex.in l.final.§.i.& ij ff.quod.met.causa.& l.i.§.qui exhonerandæ.ff. quarum rerum.act.nō datur.& facit text.in l.fulcinius.§.quid sit latitare.ff.ex quibus caus.in possess.eat.facit quod voluit Abb. in con-
3 sil.60.in i.volu.col penul.vbi dixit, † ꝙ ille, qui soluit ad præceptum tyranni, sponte soluere non dicitur. Et ad hoc plura adducit Ruinus in præallegato consi.col.iij.facit tex.iuncta glos.ibi, in extrauag.qui sint rebel.in
4 versicu.machinatur. † voluntas enim non exitus in maleficijs spectatur.l. diuus.ff.ad leg.cornel.de siccar. faciunt etiam ad hoc ea quæ voluit idem Ruinus.in consi.ij.primo quæritur.col.ij.nu.4.in v.volu.vbi dixit, ꝙ crimen læsæ maiestatis nō incurrit quis, nisi qn̄ dolo malo contra prosperita
5 tem & securitatē principis, vt illū offendat, aliquid attentat. facit † ꝙ dixit Bar.in d.l.diuus.ff.ad leg.corn.de siccar.vbi voluit, ꝙ facta pace cū aliquo adulterans eius vxorem, cū quo pacem fecit, vel illi furtū faciens, pacē fregisse nō dicatur, nec in pacis ruptæ pœnā incidit: quia hoc nō fecit animo iniuriādi, sed princidaliter causa luxuriæ vel lucri. ad idē faciunt adducta per Aymo.Crauet.in cōsil.vi.col.18.versi.vij.arguitur.in i.volu.vbi plura adducit ad probandū, ꝙ is, qui coacte aliquid fecit, rebellis dici nō pōt.

SVMMARIVM.

An non subditus machinans aliquid contra Prinncipem crimẽ læsæ maiestatis incurrat?

1 *Qui Imperio non sub est, licet aliquod feudum ab Imperatore recognoscat, si aliquid contra Imperatorem machinat crimen læsæ maiestatis non committit.*

2 *Feudum non dat imperium Domino feudi in feudatarium.*

3 *Licet ratione delicti uel contractus quis sortiatur forum illius Principis sub quo deliquit uel contraxit, non propterea efficitur ex hoc eius subditus.*

4 *Licet quis secundum leges ratione feudi sortiatur forum coram Domino feudi, tamen proprie non est subditus Domini feudi si sub eius Dominio non habet Domicilium.*

5 *Clericum recognoscentem feudum a Principe seculari, cora m quo forum sortitur ratione feudi secundum leges, nullus dixerit esse illius subditum si in Dominio ipsius Domicilium non habet.*

6 *Non subditus subditos Imperatoris uel alterius Principis solicitans, ut a suo Principe rebellarent, tenetur crimine læsæ maiestatis.*

7 *Licet ratione Delicti non subditus efficiatur subditus, non tamen adeo subditus efficitur, ut dicatur committere crimen læsæ maiestatis.*

8 *In crimen læsæ maiestatis agitur de publico interesse.*

9 *Subditus naturali iure tenetur ad obedientiam Principi suo.*

10 *Licet subditus Papæ offendendo Imperatorem non committat crimen læsæ maiestatis quo ad Imperatorem, attamen dictum crimen incurrit respectu Papæ.*

11 *Feudum tenens ab Ecclesia offendens Imperatorem, qui est confœderatus Papæ, feudo illo priuari debet ab Ecclesia a qua illud recognoscebat.*

QVAESTIO LXVIII.

EXAGESIMOOCTAVO quæro: an non subditus aliquid machinans contra principẽ, cui subditus nõ est, crimẽ læsæ maiestatis incurrat? Dicas ꝙ nõ. Ista cõclusio probatur per tex. in clem. pastoralis de re iudic. & ibi doct. vbi dicitur, ꝙ licet Robertus Siciliæ Rex teneret quoddã feudũ ab Imperatore, non propterea ex eo, ꝙ contra Imperatorẽ machinatus fuerit, potuit ab ipso Imperatore damnari de crimine læsæ maiestatis, cum ipse esset subditus Ecclesiæ. Hanc conclusionem tenuit Bald. in l. ij. C. de fals. mone. Oldra. in consil. 43. quæritur vtrum citatio.
1 colum. ij. versicu. circa sextam. vbi concludit, † quod is, qui Imperio non subest, licet aliquod feudum ab Imperatore recognoscat, si aliquid contra Imperatorem machinatur, crimen læsæ maiestatis committere non dici-
2 tur: quia † feudum non dat Imperium domino feudi in feudatariũ. concessio. n. feudi est quidam contractus, in quo quis alteri obligatur, nõ autẽ

Imperium concedit:alleg.not.per Innocen.in c.postulasti.de for.compet. ad hoc facit tex.in d.clemen.pastoralis.de re iudi.per quem tex.dixit praepos.in c.imprimis.in.§.de persona:ꝙ licet in aliquo particulari iure,vt puta feudi,vel delicti,quis efficiatur de foro alicuius principis: tamen si ratione domicilij vel originis non sit subditus dicti principis crimen laesae maiestatis committere non dicitur offendendo principem ipsum:& communiter.doct.sentire testatur in d.clemen.pastoralis. & rationem assignant:
3 quia, † licet ratione delicti vel contractus quis forum sortiatur illius principis sub quo deliquit vel contraxit, non propterea efficitur ex hoc eius subditus.glos.est communiter approbat.in clemen.vnica.in verbo, subditos.de for.compet.& per Decium in c.Ad nostram col.i.versicu. quis au-
4 tem dicatur.de appel.Sic de feudo dicemus,ꝙ † licet quis secundum leges ratione feudi forum sortiatur coram domino feudi, tamen proprie non est subditus domini feudi,si sub eius dominio non habet domicilium: vt
5 probatur in c.transmissa.& in c.verum. de foro. compet. † patet etiam in clerico recognoscente feudum a principe seculari,coram quo forum sortitur ratione feudi,vt in illius curia iuxta leges feudorum.Iudicetur,& tamen nemo diceret clericum esse illius subditum,si in dominio illius principis,a quo feudum tenet,domicilium non habet,siue originem.

Et ꝙ non subditus non dicatur committere crimen laesae maiestatis tenuit etiam Bal.in consi.139.in i.volu.idem in l.nihil.C.de manum.vindict.& in l.si omnes.§.si vero.C.de episc.et cler.& in l.data opera. colū.penul.C. qui accus.non poss.Grāmat.voto.x.nu.31.Imol.in d.clemen. pastoralis. col.ij.nu.28.versi.Nota tertio.idem tenuit.D.Hippolytus.Marsil.praeceptor meus in l.de minore.in princ.col.ij.versi. Adde in hoc crimine.ff.de quaest.idem tenuit. D.Carolus Ruinus & ipse praeceptor meus in consil. 83.viso Thaemate.col.ij.versi.sed istis non obstantibus.nu.6.in i. volum. idem tenuit Nicol.Boer. in tract. suo de seditios.in.§. praesuppono etiam. nu.2.& And.Barb.in consi.70.vbi Christus.col.iij.versic.& si ista.in iiij. volu.Cepolla.in consi.17.col.v.versi.sed in contrarium.Et hoc etiam tenui in c.ad nostram in.i.col.in addit.ad lecturam Decij de appellat. Lucas de pen.C.de conduc.& procurat.seu exact.praedior.fiscal.col.ij.vers.An scilicet crimen laesae maiestatis.lib.x.ad idem Io. Igneus in l. necessarios.§. non alias.nu.417.ff.ad syllen.ad idem Mart.de laude,in tract.de crim.laesae maiest.q.22.Limita tamen hanc conclusionem non procedere,quando
6 non † subditus subditos Imperatoris, vel alicuius principis, ad defectionem contra suum principem solicitauerit,vt a suo deficerent principe, rebellarentq;:nam eo casu tenebitur crimine laesae maiestatis talis. ita limitat idem Ioan.Igneus.in d.§.non alias.nu.417.supra allegat.pro qua limitatio

ne adducit in argumen. text. in l. vtrum. ff. ad legem. Pompe. de paricid. ibi, proinde conscij & extranei eadem pœna. & tex. in. §. alia. inst. de publ. iudic. ibi, vel conscius criminis existens. & ibi not. Ioan. faber. Ista limitatio iudicio meo de iure non procedit: quia ea ratione non subditus crimẽ læsæ maiestatis non committit, quia illi principi, contra quem est machinatus, ratione domicilij vel originis fidelitatem nõ debet, & propterea, cum illius maiestati non sit subditus, tale crimen non incurrit. Nec iura allegata per igneum probant dictam limitationem. nam. tex. in l. vtrum. ff. ad leg. Pomp. de paricid. dicit, ꝙ conscius paricidij eadem pœna punitur etiam si sit extraneus & est ratio quam ponit ibi glos. in verbo afficiendi. videlicet, quia etiam extranei, si occidant, pœna legis Corneliæ tenentur: & agentes & consentientes pari pœna puniuntur. Sortitur enim ibi forum extra
7 neus consentiens paricidio ratione delicti. Sed † licet ratione delicti non subditus efficiatur subditus l. i. C. vbi. de crim. agi. oppor. non tamen adeo subditus efficitur, vt dicatur committere crimen læsæ maiestatis, vt dixit Mart. de laud. in trac. de crim. læsæ maiest. q. 22. Alia etiam ratio reddi po
8 test, † quia in crimine læsæ maiestatis agitur de publico interesse: ex morte enim & læsione principis totus status patriæ concutitur, vt dixit Deci. consi. 410. col. fin. nu. 29. in iij. volu. in casu vero l. vtrum ad leg. Pomp. de paric. agitur de interesse priuato, hoc est de iniuria priuato facta: Præterea
9 † subditus naturali iure tenetur ad obedientiã principi suo. Pau. ad Roma. c. xij. non sic non subditus, qui eam maiestatem reuereri non tenetur cui subditus non est, vt inquit Bar. in extrauag. ad reprimen. in verbo, Rebellando. in versi. quid si aliquis homo de terris ecclesiæ. dum reddit rationẽ, quare Rex Robertus non potuerit condemnari ab Imperatore de delicto cõtra eum commisso pro crim. læsæ maiest. Ad tex. in. §. alia. inst. de publ.
10 iudic. qui idem dicit, responde modo præmisso. Dicas tamẽ † ꝙ licet subditus papæ offendendo Imperatorem non committat crimen læsæ maiestatis quo ad Imperatorem, vt in d. clem. pastoralis. de re iudic. attamen dictum crimen incurrit respectu Papæ: nam cum Imperator sit fidelis, & cõfidatus Papæ, & ab eo coronatus, tanquam confidatum principem papæ offendens crim. læsæ maiest. committit, non tamen de dicto crimine tunc Imperator, sed Papa seu eius iudex cognoscet, ita voluit Bar. in d. extrauaganti ad reprim. in verbo rebellando. in d. versi. ꝙ si aliquis homo de ter-
11 ris ecclesiæ. facit, ꝙ † voluit Bal. in l. i. versic. 42. quæro. ff. de rerum diuis. vbi dixit, ꝙ tenens feudum ab ecclesia offendens Imperatorẽ, qui est confœderatus papæ, feudo illo priuari debet ab ecclesia, a qua illud recognoscebat. Idem uoluit Sigismun. Lofred. in consi. v. Omissa facti serie. col. 8. circa prin. n. 33, & n. 34. adde etiã quæ dixi supra q. 8. sub hac eadẽ rubri.

QVIS DE CRIMINE LÆSÆ MAIESTATIS COGNOSCERE POSSIT.

SVMMARIVM.

1 Principi soli reseruata est cognitio criminis læsæ maiestatis.
2 In Regno Franciæ solus Rex cognoscit de crimine læsæ maiestatis.
3 Principes si concedant ad tempus alicui Baroni siue Capitaneo merum & mixtum Imperium in aliqua Ciuitate, Terra, uel Castro cum omnibus prouentibus, in tali generali concessione cognitio criminis læsæ maiestatis non uenit.
4 In generali concessione meri & mixti Imperij, nunquam censetur concessa punitio criminis læsæ maiestatis, falsæ monetæ, & hæresis.
5 Reseruari consueta censentur reseruata etiam si non sit expressum.
6 In generali concessione facta alicui per Regem de omnibus Regalijs, non uenit cognitio criminis læsæ maiestatis contra ipsum Regem.
7 Nec minus ea quæ ipsi Regi in Priuilegium Regiæ Coronæ reseruantur.
8 Si Castrum alicui imperpetuum per Regem concederetur, uidetur concessum merum & Imperium & omnia quæ pœnes Regem concedentem erant, quæ talia erant quæ per subditum possideri possunt.
9 In Ciuitate Venetiarum cognitio criminis læsæ maiestatis, falsæ monetæ, & sodomiæ, spectat Illustrissimo Decemuirali Consilio solo.
10 In Regno Neapolitano sola magna Curia Vicariæ cognitionem habet de crimine læsæ maiestatis.
11 An Imperator uel habens authoritatem ab eo possit procedere contra sibi non subditum, ex eo quòd machinatus fuerit contra se uel eius Imperium?
12 An si Clericus committat crimen læsæ maiestatis in Principem secularem Iudex Laycus procedere possit contra eum?
13 Clericos deprehensos in quibuscunq; criminibus etiam Atrocissimis, non licet alicui Principi seculari Iudicare.
14 Clericatus est de Iure Diuino.
15 Clerici de Iure Diuino ab Imperatore exempti sunt.
16 Princeps secularis etiam in crimine læsæ maiestatis non potest procedere contra Clericum. Nisi ratione feudi quòd ab eo teneret.
17 Imperator Henricus, qui fecit Extrauagantem, ad Reprimendum, quosdam Episcopos propter Rebellionem suis feudis priuauit.
18 Tex. in l. quisquis, in §. filij uero. C. ad. l. Iul. maiest. non comprehendi filios clericos.
19 Reprobatur Consuetudo Anglicana, quòd Rex possit cognoscere & Iurisdictionem

habere in clericos solutos in actionibus ciuilibus etiam mere personalibus uel criminalibus ubi agitur ciuiliter.

20 *Domini Veneti ex indulto eis concesso a diuersis Romanis Pontificibus in Atrocioribus procedere possunt contra quoscunq; clericos in sacris ordinibus constitutos, tã seculares quam regulares etiam ordinum mendicantium.*

21 *An Clerici qui pensionem habent super fructibus alicuius beneficij Ecclesiastici dicantur beneficiati.i.remißiue.*

22 *Iudices ordinarij Clericorum in crimine læsæ maiestatis erunt hi quibus id oneris iniunctum erit a Pontifice.*

23 *Concilium generale de crimine læsæ maiestatis ab episcopo commisso iudicare poterit.*

IDIMVS supra qualiter & a quibus crimen læsæ maiestatis committatur: Nunc operepretium est videre, cui spectet huius criminis perscrutatio, cognitio, & punitio:
1 † Et dicendum est ꝙ soli principi, quia id est de reseruatis sibi, vt habetur per Math.de Afflict. in c.i.in.§.& bona cõ mittentium.col.ij.nu.18. in titul. quæ sint regal.in vsibus feudo.& habetur etiam in tract.de potest.secular.& Ecclesia.Incerti aucto
2 ris, quem Somnium viridarij nuncupãt.c.189.in verbo, miles:nu.3. † Et in regno Franciæ solus Rex cognoscit de huiusmodi crimine, scribit Nic. Boer.in tract.de seditios.in vi.præsupposito.nu.20.& 21. Hinc est, ꝙ si
3 † princeps concedat ad tempus alicui Baroni, siue Capitaneo, merum & mixtum imperium in aliqua Ciuitate, Terra, uel Castro, cũ omnibus prouentibus, in tali generali concessione cognitio criminis læsæ maiestatis nõ
4 venit.ita scribit Math.de Afflict.loco præallegat.versi.xx.vbi dixit, † ꝙ semper in huiusmodi concessione censentur reseruata principi concedenti punitio criminis læsæ maiestatis, falsæ monetæ, & hæresis, dato ꝙ in generali concessione non fuisset exceptum de eis, per text.in c. cum M.Ferrariensis.de const.quem tex.dixit ibi Bal.esse ad hoc meliorem ꝙ̃ sit in iu
5 re ad probandum, ꝙ † consueta reseruari, censeantur reseruata etiã si non sit expressum.ad idem Luc.de pen.in l.i.C.de priuil.scholar.libr.xi. secus tamen quando non ad tẽpus, sed perpetuo essent cõcessa aliqua regalia in territorio, nã tunc veniunt regalia de quibus in tit.quæ sint regal.in vsibus feud.vt voluit Paul.de cast.in cons.117.ad primũ.circa fin.refert & sequi
6 tur Fely.in d.c.quæ in ecclesiarum.de cõstit. † Dicas tamen, ꝙ etiam isto casu nõ veniret cognitio criminis læsæ maiestatis cõmissi contra ipsum re
7 gẽ concedentẽ omnia regalia, † Nec minus cõprehenderet talis concessio ea quæ ipsi regi in priuilegiũ regiæ coronæ reseruantur, vt voluit Luc.de pen.in d.l.i.C.de priuil.scholar.lib.xi.quẽ sequitur Math.de Afflict.loco

8 præallega. Si vero † Castrum alicui imperpetuum concederetur, videtur concessum merum imperium & omnia quæ penes Regem concedentem erant, quæ talia erant, quæ per subditum possideri possunt, alia vero quæ principis personæ coherent, vt cudere monetam, condere leges, cognoscere de crimine læsæ maiestatis, & similia, concessa non videntur, vt tradit idem Lucas de pen. in d.l.i.C. de priuil. scholar. & in l.i.C. de vetera. libr. xij. & habetur per Sigismū. Lofredi. in consil. 24. vertitur in Regia. col. ij.
9 versi. & per hoc vltra. Hinc est ꝙ in alma † Ciuitate Venetiarum cognitio criminis læsæ maiestatis spectat Illustrissimo Decemuirali Consilio, quod Consilium uti supremum de tali delicto, ac etiam falsæ monetæ, &
10 nefando crimine sodomiæ, solus cognoscit. In regno † autem Neapolitano sola magna curia Vicariæ de hoc crimine cognitionem habet, vt testatur Math. de Afflict. in c.i. in. §. & bona committentium. nu. 46. in titul. quæ sint regal. in vsibus feudor.
11 Sed quæro: an † Imperator, vel habens authoritatē ab eo, procedere possit contra sibi non subditum ex eo, ꝙ machinatus fuerit contra se, vel eius imperium? Distingue, aut talis delinquens fuit deprehensus vel ad eum remissus, & isto casu Imperator vel habens authoritatem ab eo procedere poterit contra alienum subditum, vt puta Ecclesiæ ratione delicti cōmissi. Aut reus talis criminis erat absens, & tunc Imperator siue habens authoritatem ab eo contra talem absentem procedere non poterit, vt probatur per tex. in clem. pastoralis. de re iudic. ita voluit Bart. in extrauag. qui sint rebel. in verbo, rebellando. in versi. sed an contra hominem. nu. 10.
12 Sed quid erit dicendū, si † clericus crimen læsæ maiestatis committat contra principem secularem, vtrum iudex laycus procedere possit contra eū? Dicendum ꝙ non. iudicibus enim secularibus in clericos nulla est attributa iurisdictio, siue potestas. c. Nullus iudicum. c. at si clerici. & c. cum non ab homine. de iudic. facit ꝙ dixit Deci. post alios. in d.c. at si clerici. in fin.
13 princip. vbi voluit, † ꝙ non liceat regi nec alicui principi seculari iudicare clericos, siue in furto, siue in homicidio, vel periurio, seu in quibuscunque alijs criminibus deprehensi fuerint: & hoc dicit locum habere in quolibet delicto etiam atrocissimo. Et ideo doct. maxime Ioan. Andr. in c. vergentis in uersi. conseruata. de hæretic. dicunt, ꝙ clerici exempti sunt a iurisdi-
14 ctione Imperatoris. ad idem facit tex. in c. Bonæ. ix. distinct. † Est enim clericatus de iure diuino, ut per Abba. in c. solitæ benignitatis. in uersic. Nota
15 ibi pontifex. de maior. & obedi. ubi Abbas dicit, † ꝙ clerici de iure diuino ab Imperatore exempti sunt: nam eo ipso ꝙ quis ordinatur in clericum efficitur res sacra, & in sortem domini transfertur. xij. q. i. c. cui portio. & ꝙ clericatus sit de iure diuino not. etiā glos. in c. si Imperator 96. distinct.

ſtinct.& habetur per præpoſ.in c. imprimis.§.de perſona. col.ij.n.6.ij.q.i.
16 Erit ergo ex præmiſsis concluſio, ꝙ † etiam in crimine læſæ maieſtatis princeps ſecularis contra clericum procedere non poterit. Hãc opinionem tenuit Bar.in extrauag.ad reprimen.in verſi.conditionibus. vbi dixit, ꝙ iudex laycus in dicto crimine non poteſt procedere contra clericum. Niſi ratione feudi quod ab eo teneret, per text.in c. verum. de for. compet. &
17 tex.in auct.ſtatuimus.C.de epiſcop.& cleric. Dicens, † ꝙ Imperator Henricus, qui fecit illam extrauagantem, quoſdam epiſcopos propter rebellionem ſuis feudis priuauit.& ita tenuit etiam Signorol.de Homodeis.in conſil.21.ſtatuto ciuitatis.colũ.ij. Reſtaur.in tract.de Imperat.q.101.col.fin.
18 nu.10. facit pro iſta concluſione † ꝙ dicunt doct in l.quiſquis.C. ad leg. iul.maieſt.vbi volunt, ꝙ tex.in.§.filij vero.non comprehendat filios clericos. ꝙ etiam tenuit Archidia.in c.ſi quis.vi.q i.de quo dicam infra in titu. de pœn.quas fil.incur.patr.committente.crim.læſæ.maieſta.q.xi.facit deciſio Rot.nu.839.incipit, vtrum valeat.in antiq.ſecundum vero modernam impreſsionem eſt deciſio.x. in rubrica de conſuetudine.vbi per plura
19 fundamenta † reprobatur conſuetudo Anglicana ꝙ Rex poſsit cognoſcere & iuriſdictionem habere in clericos ſolutos in actionibus ciuilibus etiam mere perſonalibus, vel criminalibus vbi agitur ciuiliter.
20 Fallit prædicta concluſio, ꝙ † quando princeps ſecularis haberet priuilegium a ſede Apoſtolica, ꝙ in dicto crimine poſſet etiã contra clericos procedere, vt habent Domini Veneti a diuerſis Romanis Pontificibus, quorũ priuilegia pluries vidi, & legi. Eſt nãq; ipſis indultum, ꝙ in Atrocioribus, vt puta in crimine læſæ maieſtatis, falſæ monetæ, ac in nefando crimine ſodomiæ, procedere poſsint contra quoſcunq; clericos in ſacris ordinibus conſtitutos tam ſeculares quam regulares etiam ordinum mendicantium. In cæteris vero criminibus ex indulto Clementis.vij. procedere poſſunt contra clericos, dummodo non ſint in ſacris ordinibus conſtituti, vel
21 beneficiati. † An autem clerici, qui penſionem habent ſuper fructibus alicuius beneficij eccleſiaſtici, dicantur beneficiati, dixi in tract. meo de penſion.Eccleſiaſt.q.94.ibi videre poteris. Et idem eſſe in regno Neapolitano teſtatur Math.de Afflict.in ſua gloſ.ſuper conſtit.Regni.libr.i.in titu. vbi clericus pro malefi.debeat conueniri.vbi dixit, ꝙ vigore dictæ conſtitutionis clericus pro crimine læſæ maieſtatis poterit a iudice layco puniri.
22 Ordinarij † ergo iudices clericorum in tali delicto puniendo erunt hi, qui
23 bus id oneris iniunctum erit a Pontifice. † Et etiam generale Concilium de tali crimine ab epiſcopo commiſſo iudicare poterit, vt factum fuit in ſynodo Tholetana xvi.celebrata de anno 693. ſub Rege Flauio Egica, a quo ſynodo Sisbertus Tholetanæ ſedis epiſcopus loco, & honore ac om-

nibus suis bonis priuatus, & regi prædicto applicatis, in exiliumq; perpetuum missus fuit ex eo, quod præfatum regem non solum regno priuare, sed simul cum alijs complicibus interimere proposuerat: quod referunt moderni Hispani in eorum pratica criminali canonica in capit. cx. in verbo læsæ maiestatis Rei.

QVALITER IN CRIMINE LÆSÆ MAIESTATIS PROCEDATVR.

SVMMARIVM.

Quibus modis procedatur in crimine læsæ maiestatis?

1 *In criminibus Tripliciter procedit potest, per uiam Accusationis, Denuntiationis, & Inquisitionis.*

2 *Regulariter ad Accusationem criminis deuenitur, cum illud ad actum deducitur.*

3 *Accusatio in Crimine læsæ maiestatis, etiam Delicto non consumato, neq; ad actum deducto, admittitur.*

4 *Accusatio quid sit?*

5 *Inscriptio ad pœnam talionis in criminis læsæ maiestatis accusatione nō est necessaria.*

6 *Hodie de Consuetudine inscriptio ad pœnam Talionis recessit ab Aula.*

7 *Inscriptio hodie non est in usu de iure ciuili, secus de iure canonico.*

6 *In curia Romana, ubi quis impetrat beneficium per priuationem alterius ex aliquo crimine non datur sibi signatura quo ad priuationem, nisi ut se inscribat ad pœnam talionis.*

QVAESTIO I.

RIMO quæro: quibus modis procedi possit contra inculpatum de crimine læsæ maiestatis? Dicas procedi posse tripliciter: videlicet per viam accusationis: inquisitionis: & denunciationis: vt est de hoc tex. in extrauag. ad reprimen. post principium vbi Bar. & tradit Andr. de Iser. in c. i. §. & bona committentium. in tit. quæ sint regal. in vsibus feudo. & ibidem Math. de Afflict. col. ij. nu. 26. in fin. Nec id speciale est in
1 crimine læsæ maiestatis, † quia & in alijs criminibus similiter procedi potest via accusationis, denunciationis, & inquisitionis, vt per specul. in titu. de accusat. in princ. per accusationē scilicet, vt in l. cum suppositi. C. ad leg.

corn.de falſ.& l.iij.C.ad leg.Flau.de Plagi.per denunciationem l.ea quidem.C.de accuſa.per inquiſitionem,vt in l.congruit.ff. de officio præſid.
2 Et † licet regulariter ad accuſationem criminis deueniatur cum illud ad actum deducitur,alioquin cogitationis nemo pœnā mereatur, nec ex eo accuſatio procedat,vt de pœnit.diſtinct.i.c.cogitationis.& l.cogitationis.
3 ff.de pœn.vt tradit ſpecul.loco præalleg. † Attamen in crimine læſæ maieſtatis accuſatio admittitur de dicto crimine etiā non conſummato, neq; ad actū deducto,vt probat tex.in l.quiſquis.in prin.C. ad leg.iul.maieſt. & dixi ſupra q.66.ſub titu.qualiter & a quibus crimen læſæ maieſt.com-
4 mit. † Quid autem ſit accuſatio?Dicas,ꝙ nihil aliud eſt,ꝗ̃ ius proſequendi vindictam publicam.inſt.de publ.iudi.in princ. vel dic, ꝙ accuſatio eſt delatio alicuius criminis ad vindictam publicam in iudicio legitima interueniente deſcriptione: ita communiter diffiniunt accuſationem doct.vt teſtatur Fely.in rubr.de accuſatio.verſi.quæro quid ſit accuſatio. & accuſare ſecundum Azonem in ſumma in titu.C.de his qui accuſar.nō poſſunt. Nihil aliud eſt,quam reum criminis per libellum deferre. Ad idem Hoſtien.in ſumma in titu.de accuſat.extra.in princ. vbi dixit, accuſationem eſſe criminis alicuius hominis apud iudicem competentem legitime facta
5 delatio: addit inſcriptione interueniente. † Hanc tamen inſcriptionem ad pœnam talionis: Dicas neceſſariam non eſſe in accuſatione criminis læſæ
6 maieſtatis: Immo dicas,† ꝙ hodie de conſuetudine inſcriptio ad pœnam talionis receſsit (vt aiunt) ab Aula. Ita dixit Angel. & poſt eum Salicet. in l.qui crimen.C.qui.accuſ.non poſſunt.& idem Salyc.in auct.ſed nouo iure,per illum text.C.de adulter.Bartol. in l.ſi cui in princip.ff. de accuſat. & præpoſ.in cap.i.ij.quæſtio.viij.colum.iiij.in verſicu. etiam ſi accuſatio. vbi ponit, quid ſit de iure canonico, & de ſtylo curiæ.& idem præpoſit. in cap.per ſcripta.in.§.libellorum.colum.fin.in verſicu.gloſa ſuper verbo.
7 vbi dixit, † quod inſcriptio hodie non eſt in vſu de iure ciuili: Allegat. Angel. in tract.de malefi.in verbo, nec non ad quærelam. in princip.ſe-
8 cus tamen de iure canonico: ſubdens, † quod vbi quis impetrat beneficium per priuationem alterius ex aliquo crimine, non datur ſibi ſignatura quo ad priuationem, niſi vt ſe inſcribat ad pœnam talionis,& ita quotidie ſeruari in curia Romana teſtatur.

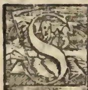
SVMMARIVM.

An quando proceditur per uiam accuſationis ſit neceſſarius libellus accuſatorius?

1 *Accuſare quid ſit.*

2 *Tam in criminibus publicis quam priuatis requiritur libellus accuſatorius in ſcriptis.*

QVAESTIO II.

SECVNDO quæro: an, quando proceditur per viam accusationis, sit necessarius libellus accusatorius? videtur dicendum quod non, per tex. in d. extraua. ad reprimen. vbi dicitur, quod in hoc crimine procedi debet summarie, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij. Contrarium tamen dicas verius esse, quod immo libellus accusatorius requiratur, ita tenuit Bar. in d. extrauag. in sua glos. in d. verbo, summarie. quod verbum exponit summarie, id est breuiter non diminutiue. Vnde dicit, quod requiritur libellus accusatorius, & ita plene formatus sicuti quando ordinarie proceditur: quia in tali casu in procedendo nil de substantialibus omitti debet. Idem tenuit Lucas de pen. in l. quisquis. col. i. in fin. in versic. quid si quis accusat. C. de pet. bonor. sublat. lib. x. allegatur tex. in l. si quis in hac in fin. C. de episco. & cleric. & tex. in l. iij. C. ad leg. iul. maiest. ibi, accusationem suam. & l. fin. eod. tit. in fin. ibi, arguatur. vbi glos. exponit, id est argu
1 te accusetur. & l. eorum. C. de iure fisci. lib. x. † Accusare enim nihil aliud est quam per libellum aliquem de crimine coram iudice deferre, vt dixit Azo loco supra allegato. ad idem vide late præposit. in c. i. col. iiij. in versicu. ponitur in diffinitione accusationis. ij. q. 8. & idem ibidem colum. vi.
2 in versi. Et dum subijcit. nume. 18. vbi dixit, † quod siue simus in criminibus publicis, siue priuatis, requiritur libellus accusatorius in scriptis l. penulti. & l. fin. C. de accusat.

SVMMARIVM.

1 *Forma libelli in crimine læsæ maiestatis.*
2 *Dies commissi delicti an sit necesse quòd exprimatur in libello accusationis.*
3 *Iudex quando cogere posit accusatorem ad exprimendum diem commissi delicti.*
4 *Iudex aduertere debet ne expreßio diei calumniosæ petatur.*
5 *Dies institutæ accusationis notandus est in porrectione libelli accusatorij.*
6 *Processus non ualeret si non appareret de die productæ accusationis.*
7 *Inquisitio ualet etiam quòd non appareat de die qua porrecta fuit.*
8 *Procedere sine solennitate, & repentine, est regum & principum.*
9 *Ordinarie procedere in crimine læsæ maiestatis quando dicatur.*
10 *Quomodo sit procedendum quando mandatur in causa procedi de plano.*

QVAESTIO III.

TERTIO quæro: qualiter formabitur dictus libellus in crimine læsæ maiestatis? Specul. in titul. de hæret. in versicu. Cæterum cum crimen læsæ maiestatis dicit, huiusmodi libellum for
1 mari debere hoc modo, videlicet, † Propono ego. N. cõtra. B.

ꝙ ipse hoc anno, mense tali, imperante tali Imperatore semper Augusto, cum talibus scælestem iniuit factionem de nece ipsius Imperatoris in tali vrbe, in domo sua propria, in prima camera ipsius domus, super quo eum vobis accuso & peto ipsum lege iulia maiestatis puniri, & ad pœnam ipsam sententialiter condemnari. Ista forma traditur in c. per scripta. in. §. libellorum. ij. q. viij. & late ibi ponunt doct. maxime præposit. ad idem tex.
2 in l. libellorum. ff. de accusatio. & ibi late Bar. † Dies autem commissi criminis non est necesse ꝙ exprimatur in accusationis libello, vt dicunt doc. in d. §. libellorum. vbi præpos. col. i. in versi. nota ꝙ sufficit. Hoc tamen intellige, nisi essemus in casu in quo certa dies faceret aliquid commissum tali die esse delictum quod alias non esset, vt dixit Bar. in l. non solum. §. sed vt reprobari. ff. de nou. oper. nunc. Ant. & Abb. in c. ij. per illum text. de resti. spol. quos sequitur præposit. in d. §. libellorum. colū. i. in præallegato
3 versic. nota ꝙ sufficit. vbi etiam dixit, † ꝙ iudex cogere potest accusatorem ad exprimēdum diem commissi delicti, quando id accusatus peteret quia vellet reprobare testes accusatoris, per ea quæ habentur in c. ex tenore. de testibus. vel vellet probare, ꝙ ad sui defensionem fecit, vel aliter delictum vellet excusare: nam in omnibus prædictis casibus iudex posset accusatorem cogere ad declarandum diem, quo delictum, de quo accusat, cōmissum fuit. allegat Bar. in l. is qui reus. ff. de public. iudic. & in l. ij. in. §. quod si Ephesi. ff. de eo. quod cert. loc. & quæ not. Bal. in l. i. in. §. editiones.
4 ff. de edend. subdit tamen, † ꝙ iudex aduertere debet ne expresio diei calumniosæ petatur, vt per Bal. in d. §. editiones. & declarat notabiliter Bal.
5 inst. de publ. iudic. in prin. in ij. col. Vnum tamen non omittam, † ꝙ licet diem commissi criminis quis non teneatur exprimere in libello accusatorio, attamen dies Institutæ accusationis annotandus est in porrectione libelli accusatorij: Ita dixit Bar. in extrauag. ad reprimen. in versi. per inqui
6 sitionem. † Nam si non appareret de die productæ accusationis non ua-
7 leret processus superinde formatus: † secus dicit esse in inquisitiōe quæ ualet licet non appareat de die qua porrecta fuit. & Bart. sequitur præposit. in d. c. præscripta. in. §. libellorum. col. i. in versic. nota ꝙ sufficit accusatorum. Nec obstat ꝙ dicatur in d. extrauag. ad reprimen. ꝙ in hoc crimine de plano proceditur: quia Bar. ibidem in d. verbo. de plano, circa intelligentiam dicti verbi distinguit, inter causas minores, & causas graues: at quo ad casum nostrum illud verbum, de plano, dicit intelligendum non
8 sine solennitate & repentine. quia † procedere sine solennitate & repenti-
9 ne, id est stilus nimis altus, & solum reges, & principes hoc faciunt: † sed ordinarie procedendo in hoc crimine est procedere de plano quādo tem-
10 perate proceditur, non frequenter nec stilo alto. adde † ꝙ quando in cau

sa mandatur procedi de plano regulariter censetur remota necessitas dandi siue offerendi libellum, ac necessitas obseruandi dies færiatos ob hominum necessitates introductos, ac necessitas cognoscendi pro tribunali, vel sententiandi, ac litis contestandæ necessitas: non autem censetur remota necessitas iustitiam, aut veritatem, non lædendi, aut de causa plene cognoscendi, nisi causæ, de qua ageretur, natura aliud exposceret, vt in auc. Nisi C. de sent. ex peric. recitand. ita dixit Bonifa. in d. clemē. sæpe. col. ij. in fin. in versi. ex quibus infero. de verbo. signific.

SVMMARIVM.

1 *In causis beneficialibus & matrimonialibus proceditur sine strepitu & figura iudicij.*
2 *Verba sine strepitu & figura iudicij quid importent.*
3 *Patroni causarum aliqui in clamore victoriæ spem ponunt.*
4 *Alij in arrogantia spem ponunt.*
5 *Aduocatis de iure prohibitum est uti procacibus & improbis uerbis.*
6 *Aduocati officium laudabile est & homini uitæ maxime necessarium.*
7 *Aduocati offitium est de iure diuino.*
8 *Dilatio ad inueniendum aduocatū in crimine læsæ maiestatis non datur, secus in alijs.*
9 *Ante extrauagantem ad reprimendum aduocati in crimine læsæ maiestatis interueniebant.*
10 *Papa si mandet procedi in causa sine strepitu & figura iudicij quid agendum sit.*
11 *Remotio strepitus parum aut nihil prodest.*

QVAESTIO IIII.

VARTO quæro: dicitur in d. extrauag. ad reprimen. q in crimine læsæ maiestatis procedi debet sine strepitu &
1 figura iudicij, † qui modus procedendi est etiam statutus in causis beneficialibus & matrimonialibus ac alijs, vt in clemen. Dispēdiosam de iudic. iuncta clem. sæpe de verb. signifi. & in c. olim. de accusat. & in c. ea quæ de stat. mo-
2 nachor. † Ideo videamus quid importent illa verba, sine strepitu? Bart. in d. extraua. in d. verbo sine strepitu, dixit, q sicuti per illud verbum de plano remouetur altitudo loci & stili, ita per hoc verbum, sine strepitu remouetur altitudo vocum, & declamationum, cum vt plurimum clament & vocem attollant aduocati in defensionibus causarum præsertim criminalium, & sic strepitum faciunt, ideo rauci sæpius fiunt, de quibus Martialis, in ii ij. Epigramatum libro sic inquit.

Prima salutantes atq; altera, continet horas.
Exercet Raucos tertia causidicos.

Hinc est quod etiam quandoque dicitur sine aduocatorum strepitu, vt est text. in c.fin.in prin.ibi, simpliciter,& de plano sine aduocatorum,& iudiciorũ
3 strepitu,& figura, de hæret.in vi.sunt † nãque aliqui causarum patroni, qui in clamore spem victoriæ ponunt, de quibus Bernard. ad Eugeniũ papã. lib.i.cap.ix.sic inquit, Ranæ significant clamosas aduocatorum allegationes, quæ inani, & inflata modulatione velut Ranarum sonis & cantibus mundo deceptionis fabulas intulerunt: ad nihil enim aliud vtiles sunt, nisi
4 quod sonum vocis improbis & importunis clamoribus reddunt. Sunt † & plerique aduocatorum qui eorum spem in arrogãtia ponunt, de quibus August.in epistola ad macedonium sic loquitur, nihil impudentius arrogantiã aduocatorum qui garrulitatem actoritatem putant, & parati ad lites
5 in subiectos tumide intonant. Hinc est, † quod in iure procacibus & improbis verbis uti aduocatis prohibitum est l. fin.§. in refutatorijs.C. de appel. ad idem tex.in l.quisquis.in.§.ante omnia.C.de postuland.vbi Imperator de aduocato loquens sic ait, vt non vltra quam litium exposcit vtilitas in licentiã conuitiandi & maledicendi temeritatem prorumpant. Inique pro-
6 fecto agunt aduocati sic facientes: † cogitare etenim deberent, laudabile esse & hominum vitæ maxime necessarium officium aduocati.l. aduocati.C.de aduoc.diuers.iudici.de quibus Salustius loquens sic dixit, ea enim officia apud omnes sunt honestiora, quæ ingenio, quæ intellectu, quæ denique, eloquentia, ac dicendi suadendique artificio constant, vt sunt officia aduocatorum, qui non minus humano generi prouident, quã si prælijs atque vulneribus patriam parentesque saluarent, vt inquit text.in d.l. aduocati.
7 Quinimmo meminisse eos oporteret † aduocationis officium de iure diuino esse,& Christum seruatorem nostrum quandoque pro salute humani generis, & multorum aduocati subijsse munus: quod eleganter pluribus comprobat Ioan.Bapti.Caccialup.in trac.suo de aduoc.q.i.
8 Et declarando † dictum verbum sine strepitu, positum in extrauagan.ad reprimen. dicit ibi Bartol. quod licet alias detur parti dilatio ad inueniendum aduocatum, vt in l.ab hostibus.in fin.& in l.ait prætor.ff.ex quibus caus.maior. Tamen quod in isto crimine huiusmodi dilatio danda non erit, cum in eius iudicio sit remotus strepitus aduocatorum, per dictam extra-
9 uagan. Dicas tu, quod † ante dictam constitu. Henrici Imperatoris statutum erat, quod in crimine læsæ maiestatis. aduocati interuenire non deberent, de quo extat decretum Honorij & Arcadij Imperatorum in l. quisquis.in.§.deniq; iubemus.C.ad leg.iul.maiest. Ergo non est verum, quod virtute illorum verborum sine strepitu, aduocati in hoc crimine excludãtur. quod etiã ex alio cõprobo, nã tex.in d.clem.dispendiosam dicit, quod in causis beneficialibus, vsurarũ, et matrimonij, ac alijs ibi expresis, procedatur,

ſimpliciter,& de plano ſine ſtrepitu,& figura iudicij:quorum verborum declaratio ponitur in clemen.ſæpe.de verbor.obliga.vbi dicit,aduocatorum,& procuratorum contentiones,& iurgia teſtiumq; ſuperfluam multitudinem refrenando,& ſic non prohibet in cauſis contentis in d. clemẽ. diſpendioſam. poſſe aduocatos interuenire,ſed tantum ſtatuit ꝙ aduocatorum iurgia refrenentur,pariter & cõtentiones. Erit ergo vero concluſio Bar.in d.extrauag.in verbo ſtrepitu,ꝙ in cauſa criminis læſæ maieſtatis interuenire non poſsint aduocati non ex ſuo fundamento,ſed ex eo ꝙ ita ſpecialiter de iure ante dictam extrauagantem ſtatutum erat,per tex.in d.
10 l.quiſquis.in.§.Deniq; iubemus.Adde prædictis, † ꝙ ſi Papa mandet vt procedatur ſine ſtrepitu iudicij,non cenſetur per hoc obſeruantiam ordinis iudiciarij remouiſſe, ſed ſolum clamorem ſtrepitoſum aduocatorum, & procuratorum,multitudinemq; ipſorum inutilem, ita dixit Boniſac.in
11 d.clemen.ſæpe,col.iij.circa prin.in verſi.ex quibus infero. ſubdens,†ꝙ ſecundum hoc parum aut nihil prodeſſet remotio huiuſmodi ſtrepitus cum iudex ex officio ſuo poſsit refrenare vbiq; multitudinem inutilem aduocatorum & procuratorum ſicut & teſtium , vt in l.i. in fin.ff. de teſtibus iuncta l. Nec quicquam.§.aduocatos.ff. de officio proconſul. & legat.&. not.in c.ſtatuta. de hæretic. in vi.niſi dicatur, ꝙ in hoc caſu multo magis hoc facere poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Verbum ſine figura iudicij, quid importet quando mandatur in cauſa procedi ſine figura iudicij.*

2 *Figura eſt eius quòd figuratur ſimilitudo.*

3 *Nemo inferior Papa uel principe,etiam ſi ſit camerarius Papæ ſiue legatus cardinalis de latere,poteſt per ſe cognoſcere nec alij committere, quòd in cauſa procedatur iuris ordine non ſeruato.*

4 *Qualiter ſit procedendum,quando committitur cauſa in palatio apoſtolico, ut terminis non ſeruatis ſola facti ueritate inſpecta procedatur.remiſsiue.*

QVAESTIO V.

VINTO quæro,quid importet illud verbum,ſine figura iudicij,poſitum in d.extrauag.ad reprimen.Bart.ibi,in ſua gloſ.ſuper dicto verbo,& figura, dicit,ꝙ per dictum verbum tolluntur ſubſtantialia iudicij inducta a iure ciuili,nõ autem ea quæ ſunt de iure naturali ſeu gentium inducta naturali ratione . & ideo dicit,ꝙ iudex per illa verba releuatur

ba releuatur ab omni forma & figura iudicij a iure ciuili introducta, & obseruare tenetur omnem figuram, & formam iudicij, de iure naturali vel
1 gentium, naturali ratione introductam. Qualiter autem hoc † verbum, sine figura, intelligi debeat quando mandatur in causa procedi, sine figura iudicij: ponunt doct. in clemen. sæpe, de verbo. signifi. vbi Bonifac. colū. iij. in versicu. Quartum postremo, dixit, ꝙ hoc verbum, figura iudicij, interdum summitur pro similitudine iudicij, ad denotandū ꝙ non est iudicium
2 sed quasi iudicium: sicuti † figura est eius ꝙ figuratur similitudo. l. vna. §. similiqꝫ modo. C. de latin. liber. tollend. & l. non figura. ff. de actio. & obligat. & ibi not. interdum summitur pro forma iudicij, vt in c. indemnitatibus. §. si vero. de elect. in vi. ad idem glos. in verbo, nonne. C. quorum. bonorum. Et ex his infert, ꝙ quando mandatur procedi sine figura iudicij, censetur remota hodie litis aliqualis forma: sed non totalis ordinis iudicia
3 rij. Et menti tenebis, ꝙ † quisqꝫ Papa inferior, etiam camerarius papæ siue etiam legatus Cardinalis de latere, & multo magis alius principe inferior, non potest per se cognoscere nec alij committere ꝙ in causa procedatur iuris ordine non seruato: ita dixit Bonifa. in d. clem. sæpe. col. ij. in princ. in
4 versi. ex istis infertur. nu. 13. de verbo. signifi. Quando autem † causa committitur in Palatio apostolico, vt terminis non seruatis sola facta veritate inspecta procedatur, qualiter sit procedendum, uide decis. 1. Rotæ in nouis. in titu. de rescrip.

SVMMARIVM.

Citatio an requiratur in crimine læsæ maiestatis.

1 *Citatio est de iure diuino & naturali.*

2 *Etiam, si Papa uel Imperator causam alicui committeret cum facultate procedendi ut uoluerit, sine citatione procedi non poßet.*

3 *Citatio est adeo substantialis quòd princeps eam tollere non potest.*

4 *Defectus iudicij procedens ex citatione omissa siue nullitas processus, nunquam sanatur quando citatio omissa uel non legitime facta fuit.*

5 *Curia Romana, cum petitur sanatio nullitatum factarum in processu causæ, omnes alias nullitates sanat præterquam prouenientes ex defectu citationis, iurisdictionis, uel mādati procuratorij.*

6 *Etiam sententia principis in his quæ notorie non sunt, sine citatione lata non tenet.*

7 *Citatio non requiritur quando papa procedit contra committentem crimen læsæ maiestatis retinendo terras ecclesiæ uel imperij uiolenter.*

8 *Vrbanus contra spoletanos, qui de facto terram ecclesiæ occuparant, proceßit sine citatione.*

9 *Citatio, quibus, & quot modis, fieri poßit, & debeat. remißiue.*

QVAESTIO VI.

EXTO quæro: an citatio requiratur in crimine læſæ maieſtatis? Dicas breuiter ꝙ ſic, vt in terminis dixit tex. in d. extrauag.ad reprimen.ibi,per nuntium vel literas ſeu etiã per edictum.& ibidem Bar.in verbo & figura.in verſicu.
1 quæro igitur verum. Eſt † enim citatio de iure diuino & naturali: Nam Deus Adam citauit antequam eum dam naret,dicens, Adam Adam vbi es? vt habetur Geneſi.c.3.& habetur in clem.paſtoralis.de re iudi. vbi per Papã inciſa fuit ſentẽtia Henrici Imperatoris au ctoris prædictæ extrauagantis ad reprimen.ex eo ꝙ Robertũ Siciliæ Regem vti reum criminis læſæ maieſtatis ſine legitima citatione con
2 demnauerat. Quinimmo † etiam ſi Papa vel Imperator cauſam alicui committeret cum facultate procedendi vt voluerit, ſine citatione procedi non
3 poſſet,vt dixit Roma.in conſil.147. & adeo † eſt ſubſtantialis citatio, ꝙ princeps eam tollere non poteſt. Abb.in c.cum olim.in verſ. ad idem tex. col.penul.nu.25.de ſent.& re iudic.ſubdens, ꝙ ipſe Deus citationem induxiſſe videtur, pariter & cauſæ cognitionem: vt colligitur ex tex.in c. Deus omnipotens ij.q.i.vbi dicitur,ꝙ Deus peccata ſodomæ punire no-
4 luit niſi prius deſcenderet,& videret. Immo † defectus iudicij procedens ex citatione omiſſa,ſiue nullitas proceſſus nunquam ſanatur quando cita-
5 tio omiſſa uel non legitime facta fuit. Ideo † curia Romana,cũ petitur ſanatio nullitatum factarum in proceſſu cauſæ, omnes alias nullitates ſanat, præterquam prouenientes ex defectu citationis iuriſdictionis,uel mandati procuratorij. Rationem eſſe dicas:quia vbi alterum iſtorum, deficit,videlicet iuriſdictio in iudicante,ſeu mandatum procuratorium agentis vel defendentis,ſeu citatio ſit omiſſa vel non legitime facta, iudicium conſiſtere non poteſt:cum id ex actore,iudice, & reo conſiſtat.l.ij.C.de aſſertio.
6 tollend.c.forus. de verbor.ſignifi.Quinimmo† etiam ſententia principis, in his quæ notoria non ſunt,ſine citatione lata non tenet, vt voluit Abb. in d.c.cum olim.in verſi.Nam mihi plus placet nu.24.de ſent.& re iudic. Ad idem Marianus Socinus iunior in conſi.122.nu.38.in ij.volu.et l.fin. in prin.cum gloſ.ij.C.de legib.& ibi Bal.notat. Alex.conſi.xi. Alias conſului.col.i.in vij.volu. Marianus Socin. ſenior.in tract.de citat.in vij.articul princi.in princi.in verſi.& hæc procedunt.
7 Limita prædictã concluſionem † non procedere,quando Papa procederet contra committentem crimen læſæ maieſtatis retinendo terras eccleſiæ uel imperij violenter: talis enim condemnari poſſet ſine citatione:dictum fuit ſingulare Ioan.Andr,in d.c.cum olim,de ſenten.& re iudic.per illum

tex.quem ſequitur Math.de Afflict. in c.i.§. & bona commitentium.col. iiij.verſic.vigeſimum nonum ſpeciale: in titu.quæ ſint regal.in vſibus feudor.idem dixit Fely.in d.c.cum olim.in verſicu.vltimo nota dictum Ho-
8 ſtienſ. referens † quod Vrbanus ita fecit contra ſpoletanos qui de facto terram Eccleſiæ occuparant.allegat ad hoc Bald.in prohem.feudor.colũ. xij.& Roman.in ſingular.nu.678.& in l.i.C.de hæred.inſtit.Marian. Socin.in rubr.de dilatio.hoc idem voluit ſummus criminaliſta D. Hippolytus.de Marſil.præceptor meus in l.de uno quoq;.col.ij.verſic. Nec habet obſtare.ff.de re iudic.& Iaſ.in l.i.col.ij.ff.de conſtit.princip.& in l.nequicquam.col.vi.in verſi.quarto limita.ff.de officio proconſul. Quibus † au-
9 tem,et quot modis,fieri poſsit & debeat dicta citatio,per nuntium literas, vel edicta: vide plene per doct.in clemẽ.paſtoralis.de re iudic.& per Bar. in d.extrauagan.ad reprimen.

S V M M A R I V M.

Libellus accuſatorius in crimine leſæ maieſtatis inepte formatus an ualeat.

1 *Accuſatio non rite facta non eſt accuſatio,et per eam delictũ in iudicio non deducitur.*

2 *Libellus accuſationis uel inquiſitionis ineptus reijci debet.*

3 *Libellus dicitur ineptus quando ex narratis in eo actio non reſultat.*

4 *Reo confitente delictum non attenditur ineptitudo accuſatorij libelli & proceſſus.*

QVAESTIO VII.

SEPTIMO quæro: vidimus ſupra q.ij.proxima præcedente,an quando in hoc crimine læſæ maieſtatis proceditur per viã accuſationis ſit neceſſarius libellus,& diximus q; ſic: Modo videndum eſt,an ſi libellus accuſatorius inepte formetur valeat? videtur prima facie dicendum q; ſic, quia in iſto crimine proceditur ſummarie,& de plano ſine ſtrepitu,& figura iudicij: vt habetur in extrauagan.ad reprimen.Dicas q; Bar.in hac q.in d.extrauagã.in ſua gloſ. in ver. per accuſationem.voluit, q; in hoc crimine quando per viam accuſationis proceditur, libellus accuſatorius debeat eſſe rite formatus.l. non putauit.§. non quæuis.ff. de con-
1 tra.tabul.accuſatio † enim non rite facta non eſt accuſatio, & per eam delictum in iudicium non deducitur.l.accuſatorius.ff.de adulter.& l.i.§.accuſatio.ff.ad turpil.ibi nulla erit. & licet text. ibi contrarium probare videatur,cum ibi ſit neceſſaria abſolutio,& l.libellorum in.§.q; ſi libelli.ff. de accuſatio.ex quo videtur inferri poſſe, q; aliqua ſit accuſatio:attamen Bart.

in d.extrauagan.loco proxime allegato, ad hoc respondens dixit, ꝙ licet ibi accusatio sit nulla: tamen de facto saltim est qualisqualis, ideo est necessaria absolutio in illo casu: sed in casu nostro requiritur ꝙ accusatio sit rite & recte facta in forma, vt super ipsa procedi possit, secundum formam dictæ extrauagātis. Dicas tu, ꝙ ista cōclusio probatur expresse. in d.§.ꝙ si libelli. vbi dicitur, ꝙ si libelli legitime ordinati non fuerint Rei nomē aboletur. & glos. ibi, in verbo, Aboletur, exponit, idest cancelletur accusatio reo petente. ad idem vide præposit. in c. per scripta. in.§. libellorum. col. i. in versi. Nota ꝙ vbi libellus. ij. q. viij. ad idem Ioan. Fran. Purpuratus. in re-
2 pet. l. edita. nu. 111. ff. de edend. vbi dixit, † libellum accusationis vel inquisitionis ineptum reijci debere, allegat Ange. in consi. 178. visis actis. &
3 in consi. 297. pro prædictis. & † ineptus dicitur libellus quando ex narratis in eo actio nō resultat, vt patet ex glos. in l. ij. in.§. circa. ff. de excus. dot. Abb. in c. ex parte. col. iiij. de iudic. Corn. in consi. 121. quanquam. circa fi-
4 nem in i. volu. & tradit Purpurat. loco proxime allegato. † Vnum tamen notabili dignum non omitto, ꝙ ineptitudo accusatorij libelli & processus non attenditur quando reus delictum confitetur: ita voluit Angel. in l. ea quidem. colum. vi. C. de accusatio. & idem in l. inter stipulantem. §. si stichū. ff. de verbor. obligatio. Bald. in l. edita colum. antepenul. C. de edend. Angel. in l. i. C. de confes. & Bald. in cap. i.§. iniuria. de pace iuram. firman. ita refert & sequitur Alexand. in consil. 125. visa inquisitione. columna secunda in principio. in quarto volum. facit illud Ouidij.

Non est confessi causa tuenda Rei.

SVMMARIVM.

Inquisitio an esse debeat in eadem forma in qua est forma accusationis.

1 *In crimine Hæresis procedi potest per inquisitionem.*

2 *Inquisitio duplex.*

3 *Inquisitio spetialis quid sit?*

4 *Inquisitio in crimine læsæ maiestatis an debeat esse in eadem forma, in qua est forma accusationis.*

5 *In inquisitione cum non offeratur iudici sed ipse inquirat, non est necesse quòd prius inquisitio in scriptis formetur et postea in actis causæ redigatur.*

6 *Iudex sumptis iustificationibus inquisitionem in scriptis formabit.*

7 *Inquisitio ab accusatione in quo discrepet.*

8 *Inquisitio formata in crimine læsæ maiestatis an debeat habere conclusionem.*

9 *Quomodo concludatur de consuetudine in accusatione, & in inquisitione.*

QVAESTIO VIII.

OCTAVO quæro: Dicitur in dicta extrauagan. ad reprimen. quod in isto crimine læsæ maiestatis procedi potest per inquisitionem, de quo etiam habetur per Specul. in tit. de inquisit. in §. quando autem. versic. tertio decimo. adducit text. in l. ij. & iij. C. ad leg. iul. maiest. idem dixit per dicta iura Angel. in tract. de malefi. in verbo, hæc est quædam inquisitio. in versi. secundo principaliter. col. i. nu. 21. vbi dicit, quod inquisitio in crimine læsæ maiestatis formari potest. allegat d. l. ij. & iij. ad leg. iul.
1 maiest. & † idem dicit in crimine hæresis. l. apostata, C. de apostat. & plures alios casus exprimit in quibus formari potest inquisitio, quos videre poteris. idem voluit Albert. de Gandi. in suo tract. malefici. in princ. in tit. quid sit accusatio. col. i. versi. quartus decimus casus. vbi enumerat omnes casus in quibus per inquisitionem procedi potest. Sed an inquisitio in isto crimine esse debeat in eadem forma, in qua est forma accusationis de qua supra vidimus? antequam deueniam ad decisionem istius quæstionis. Vi-
2 dendum est † quid sit inquisitio? Ange. in dicto tract. de malefi. loco præallegato dicit, duplicem esse inquisitionem: vnam videlicet generalem, & alteram spetialem: generalem autem diuidit in quatuor species quas ibi enumerat, & eas, quia de his in præsentiarum non tractatur, videre ibi po-
3 teris per eum. Sed † inquisitio specialis, quæ ea est de qua loquimur, tam quo ad delicta, quam quo ad personas. Angel. loco præallegato in versi. Et pro expeditione istius materiæ. nu. 8. sic diffinit, quod est quodam ius per officium procedendi ad condemnationem & punitionem contra aliquos nominatim inquisitos de certis delictis diffamatos: & hoc dicit esse de mente Barto. in l. ij. §. si publico. ff. de adulter. & Angel. in l. si vacantia. in verbo, sumus expediti. C. de bon. vacant. libro x. Hostiens. autem in sua summa. in titul. de inquisitione. §. i. dicit, quod inquisitio est alicuius criminis manifesti ex bono, & æquo iudicis competentis Canonice facta inuestigatio. Augustinus de Arimino. in additio. ad tracta. Angel. de malefic. in dicto verbo, hæc est quædam inquisitio. in Additio. Incipiente, tu autem in hac materia adde quod licet Bartol. nume. 11. dicit hanc diffinitionem morderi posse: quia inuestigatio sonat in factum, sed inquisitio est quoddam ius, vt Bartol. diffinit, in d. §. si ex publico: ideo dicit quod sibi plus placet diffinitio Bart. quod inquisitio sit quoddam ius, non factum: allegat Bald. in l. ea quidem. C. de accusa. dicas quod non meretur morderi diffinitio Hostiens. ex eo quod licet inquisitio sit ius quoddam: attamen ius ex facto oritur, ideo facti inuestigatio accessoria est, videlicet vtrum

delictum de quo inquiritur sit commissum vel non ab eo contra quē inquiritur. Hanc reprehensionem August. de Arimin. non procedere contra diffinitionem Hostien. comprobo esse ex diffinitione inquisitionis generalis quo ad personas, & specialis quo ad delicta, quam ponit præposit. in c. i. col. xiij. in vers. inquisitio generalis. ij. q. viij. vbi dixit, quod inquisitio est ius procedendi per officium vel inuestigandi personam quæ maleficium commiserit. vbi etiam ponit de multiplici specie inquisitionis. Felyn. etiam in rubr. de accusatio. extra. inquisitionem sic diffinit, videlicet, ꝙ est alicuius criminis manifesti ex bono & æquo a iudice competenti canonice facta inuestigatio. & sic tam præpos. quam Felyn. in sua diffinitione ponunt dictū verbū, inuestigatio, prout etiā est in præallegata diffinitione Hostiē.

4 Redeundo ad principalem quæstionem, videlicet † an inquisitio quæ formatur in isto crimine debeat esse in eadem forma, in qua esse debet forma accusationis, de qua dixi supra q. iij. proxima præcedente: Bar. in d. extrauagan. ad reprimen. in verbo inquisitionem. mouet hanc quæstionem, & adducit glos. inst. de publ. iudic. quæ generaliter loquendo dicit, ꝙ non. & idem dicit Innoc. in c. fin. extra. de purgat. canoni. Iaco. vero de Beluis. instit. de actio. in princ. contrariam tenuit opinionem dicens, ꝙ eadem solennitas requiritur in inquisitione quæ in accusatione: cuius opinionem amplectitur Bar. loco præallegat. quantum ad hoc, ꝙ in inquisitione inseratur locus et tempus eodem modo quo in accusatione, cum non conueniat in tanto crimine uagari. allegat tex. in l. prætor edixit. in princi. ff. de iniur. & in l. idem exigit. ff. de dolo. idem uoluit Bar. in l. ij. §. si publico versicul. quæro utrum inquisitio. ff. ad leg. iul. de adulter. subdens, ꝙ licet accusatio debeat in scriptis offerri, vt l. libellorum. ff. de accusat. & auct. offeratur. C.
5 de lit. contest. & in c. per scripta. §. libellorum. ij. q. viij. attamen, † cum inquisitio non offeratur iudici sed ipse inquirat, non est necesse ꝙ prius inquisitio in scriptis formetur, & postea ī actis causæ redigatur. Dicas tamē,
6 † ꝙ iudex sumptis iustificationibus inquisitionem in scriptis formabit, ita dixit Angel. in d. l. si uacantia. in versicu. Item quæro quando fieri debeat inquisitio. Et fuit originale dictum Azon. in auct. de exhib. Reis in. §. scimus. in fine glos. magnæ: quod refert & sequitur Angel. in suo tract. maleficiis in verbo, hæc est quædam inquisitio. in versicul. quarto principaliter.
7 col. i. in fin. in versi. Item requiritur ꝙ inquisitio. Et † inquisitio ab accusatione in hoc discrepat: quia si non apparet quando fuit exhibita accusatio non valet, cum sit de substantialibus dies in quo producitur, vt in d. l. libellorum. & not. in l. in causis. C. de accusatio. sed secus est in inquisitiōe, in qua si non appareret de die, dicit Bar. ꝙ forte non vitiaretur processus: nam dies, quo quis super ipsa inquisitione citabitur, vel dies in quo inqui-

ſitus reſpondet inquiſitioni, ille poterit dici dies formatæ inquiſitionis. idẽ tenuit intrepide præpoſ. in d.c. per ſcripta. in. §. libellorum. colum. i. in verſicul. Nota ꝙ ſufficit. ij. q. viij. & dixi ſupra. q. iij. ſub iſto titul.

8 An autem † inquiſitio, quæ formabitur in hoc caſu, concluſionem habere debeat? Bar. in d. l. ij. §. ſi publico verſic. tertio quæro. nu. 13. dicit ꝙ nõ: quemadmodum concluſio non eſt neceſſaria in libello accuſatorio d. l. libellorum. & habetur per præpoſ. in d. c. per ſcripta. §. libellorum. ſubdit ta

9 men Bar. in d. §. ſi publico. † quod de conſuetudine, & in accuſatione, & in inquiſitione concluditur ſic: ſuper quibus omnibus & ſingulis intendit procedere, & punire culpabiles ſecundum formam iuris & ſtatutorum. idem dicit Angel. in tract. malefi. in verbo, hæc eſt quædam inquiſitio. in verſi. quarto principaliter. verſicu. & ſubdit. D. Angel. nume. 53. ad idem Roman. in conſil. xv. Bartholom. Cepol. in conſil. xiiij. colum. iij. verſicu. Nec obſtat. & Angel. in d. l. ſi vacantia.

SVMMARIVM.

Inquiſitio an fieri poßit non præcedente fama.

1 *Regulariter inquiſitio non ualet fama non præcedente.*

2 *Si diffamatio non procedit nec inquiſitio procedit.*

3 *Teſtes examinati ĩ proceſſu ĩquiſitiõis formatæ nõ præcedẽte diffamatiõe nõ probãt.*

4 *In crimine læſæ maieſtatis ualet inquiſitio non præcedente diffamatione.*

5 *Crimen læſæ maieſtatis eſt enorme delictum.*

6 *In enormibus delictis inquiſitio formari poterit ẽt fama & indicijs non præcedẽtibus.*

7 *In enormibus iuris ſolennitas non ſeruatur.*

8 *Reſcriptum Papæ uel Imperatoris mandantis contra aliquem inquiri etiam non præcedente fama ſubreptitium uidetur, & debet expectari ſecunda iußio.*

9 *Papa uel Imperator reſcribens motu proprio præſumitur uti abſoluta Poteſtate.*

10 *Motus proprius excludit ſupreptionem.*

11 *Reſcripta contra ius, licet in dubio conceſſa cenſeantur per importunitatem, tamen in reſcriptis motu proprio conceßis ſecus eſt.*

12 *Reſcriptum motu proprio emanatum habet uim eandem quam habet ſecunda iußio.*

QVAESTIO IX.

1 ONO quæro: An inquiſitio fieri poſsit non præcedente fama in crimine læſ. maieſt.? Dicas, † ꝙ regulariter inquiſitio nõ valet fama non præcedente. c. qualiter et quando. de accuſat. c. licet heli. de ſimo. & late per ſpecul. in titu. de inquiſit. in rubr. qualiter in inquiſitione ſit procedendum per totum, maxime. col. iij. & Hoſtienſ. in titu. de inquiſit.

col.ij.versic .quomodo procedatur, & late præposit.in c.i.ij.q.viij.& per Angel.in tract.suo malefi.in verbo.Hæc est quædam inquisitio. In versi. quarto principaliter. vbi dixit, ꝙ requiritur ꝙ fama publica a fidedignis præcedat,& non semel sed sæpius,& ꝙ sit tanta ꝙ scandalum generet & sine periculo tollerari non possit.c.ad petitionem.& c.qualiter & quando præalleg.& c.cum oporteat.extra.de accusatio.& ita dixit & Angel.in l.
2 si uacantia.C.de bon.vacan.lib.x.dicens idem Angel. † ꝙ si ista diffamatio non præcedit,nec inquisitio procedit: Immo coruit inquisitio formata
3 non præcedente diffamatione. & † testes examinati in processu dictæ inquisitionis formatæ non præcedente diffamatione non probant: specul.in titu.de inquisit.§.Nunc videndum.col.iij.in prin.quem sequitur ibi Bald. in addit.& idem specul.eod.titul.§.nunc tractemus.col.xi.versic. Nam si aliqua.& sequitur Grammati.in consi.38.col.iij.in fin.nu.23.idem voluit
4 Grammat.in suis votis, voto.iij.nu.31.& 32. Dicas tamen † secus esse in crimine læsæ maiestatis: quia tunc quando proceditur contra imputatum pro crimine læsæ maiestatis valet inquisitio non præcedēte diffamatione, vt voluit Ange.in tract.de malefic. in verbo. hæc est quædam inquisitio. in versi.quarto principaliter.Etiam Bar.in d.extrauag.ad reprimen.in verbo,inquisitionem.nu.29.& præposit.in c.i.col.27.versi. in crimine tamē. nu.64.ij.q.viij.vbi dixit,ꝙ in crimine læsæ maiestatis, etiam si fama non
5 præcedat,sed occulte dicatur iudici,iudex inquirere poterit. † Et est ratio:
6 quia delictum hoc est enorme: † in enormibus autem inquisitio formari poterit etiā fama & iudicis non præcedentibus.facit tex.in l.si quis in hoc
7 genus.C.de episco. & cler.l.i.C.de fals.monet. in † huiusmodi enim delictis iuris solennitates non seruantur,secundum Innoc.in c.cum omnes de constit.Bal.in l.quid ergo.§.pœna grauior.col.iiij.ff. de his qui not.infam, & in crimine læsæ maiesta.idem scribit Alciat. in c. pernitiosa. nu.46.47.
8 48.de offic. ordina. Vnum tamen notatu dignum scias, † ꝙ si Papa vel Imperator mandat contra aliquē inquiri,non obstante,ꝙ fama non præcedat,rescriptum huiusmodi subreptitium videtur, & debet expectari secunda iussio: vt voluit Hostien.in c.qualiter & quando,el primo. de ac-
9 cusat.& præposit.in d.c.i.nu.60.ij.q.viij.Hoc † tamen limita non procedere,quando rescriptum huiusmodi esset factū motu proprio: quia tunc Papa vel Imperator præsummitur vti absoluta potestate, secūdum Ant. de Butr.in c.constitutus in iij.col.de rescrip.quem refert & sequitur Fely. in c.causamq́ꝫ.el secundo.col.iij.versi. tertio nota ꝙ licet Papa. de testi.fa-
10 cit etiam,quia † motus proprius excludit subreptionem. glos.in clemen. si romanus.in verb.validam.de præben.Felyn.in c.causamq́ꝫ el ij.col.i.in versi.in glosa placet. nu.3.de testibus,c.si motu proprio de præben. in vi.

ad idem

11 ad idem facit, quia † licet rescripta contra ius in dubio censeantur concessa per importunitatem, vt per glos. in c. i. in verbo, nascatur. de constit. in vi. tamen in rescriptis concessis motu proprio secus est dicendũ, vt not. Bald. in l. quod fauore col. iij. C. de legibus. & Abb. in c. accedens. de præscrip. & Felyn. in d. c. causamq; colum. penul. in fin. in versic. decimo tertio not.
12 nu. 16. de test. ad idem facit, quia † Rescriptum motu proprio emanatum habet vim eandem, quam habet secunda iussio, vt not. Bald. in l. nec dam nosa. C. de precibus. Imperat. offerend. & Decius in c. si quando col. i. in fin. de rescript. & vide quæ dicam infra q. xv. circa finẽ sub hac eadẽ rubr.

SVMMARIVM.

Citatio an sit necessaria quando proceditur per uiam inquisitionis in crimine læsæ maiestatis.

1 *Inquisitio succedit loco accusationis, & est eiusdem naturæ cuius est accusatio.*

2 *An in citatione inseri debeat copia inquisitionis.*

QVAESTIO X.

DECIMO quæro: an, sicuti quando proceditur in crimine læsæ maiestatis via accusationis citatio necessaria est, vt vidimus supra q. vi. proxima præcedente, ita sit quando
1 per viam inquisitionis proceditur? circa hoc dicas, q; † inquisitio succedit loco accusationis, vt per Bar. in l. infamẽ. ff. de publi. iudic. Paul. de castr. in consi. 59. Ideo dicẽdum q; sit eiusdem naturæ cuius est accusatio. l. i. §. hæc actio. ff. si quis testam. lib. esse ius. fuerit. ita cum specialis inquisitio fit contra certam personam il la citanda erit, vt dixit Bald. in l. iiij. §. i. ff. de condit. ob turp. causam facit tex. in c. inquisitus de electio. & in clemen. pastoralis. de re iudic. & per Alberi. in tract. suo. de test. in iij. parte. in versic. consequenter. nu. 14. idem vo luit Angel. in l. si vacantia. C. de bon. vacan. lib. x. ad idem tex. in extrauagan. ad reprimen. & habetur per Præposit. in c. i. col. 31. versicu. imprimis. nu. 81. ij. q. viij. allegat tex. in c. nos in quemquam. & c. deus omnipotens.
2 & c. vnus ij. q. i. An autem † in tali citatione inseri debeat copia inquisitionis? glos. in c. præterea de dilatio. dicit q; sic: attamen dicas sufficere reum citari ad respondendum super tali delicto sine alia expressione circunstantiarum, loci, temporis, seu inditiorum, quæ sibi postea exprimentur in articulis. l. i. C. de exhiben. reis. Bart. in extrauagan. ad reprimen. in verbo super dicto crimine, idem in l. inter accusatorem. ff. de publ. iudic. & Salyce.

in l.absentem.C.de accusatio.quos sequitur Praeposit.in d.c.i. & versi.in primis,supra allegato.Et quia de materia citationis fiendae cum per inquisitionem vel accusationem proceditur in hoc crimine,late tradit Bar.in d. extrauagā.ad reprimen.in verbo, super.in ver.per nuncium.in verbo per edictum.& in verbo per literas.Ideo ibi videre poteris: & per doct. in clemē.pastoralis.de re iudic.& per Praeposit.in d.c.i.loco praeallegato.in quibus locis ad saturitatem de istis citationibus fiendis scriptum inuenies.

SVMMARIVM.

Inquisitio an cesset si ea pendente superueniat accusatio.

1 *Pendente iudicio super inquisitione,si superueniat accusatio,cessat iudicium inquisitionis regulariter.*

2 *In crimine laesae maiestatis superueniente accusatione non cessat inquisitio.*

3 *In crimine laesae maiestatis & Haeresis potest simul & semel procedi super utraq;, & sententia ferretur super inquisitione,uel super accusatione,prout melius in uno processu quam in alio probatum fuerit.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quaero: si pendente iudicio super inquisitione superueniat accusatio, an cesset iudicium inquisitionis? & regulariter videtur dicendum q sic, vt per Bart.in l.iij.in fine.ff.ad leg.iul.de adulter.de hoc tamen vide latissime scripta per D.Praeposit.in c.i.colū.41.42.ij.q.viij. Et per Angel.in tract. suo malefi. in verbo,haec est quaedam inquisitio.in versi.Quaero an inquisitus:& ibi per August. de Arim.in sua
2 additione,quae incipit,tu autem in hac materia adde Bar. At † in crimine laesae maiestatis dicas superueniente accusatore non cessare inquisitionem: ita tenuit Mart.de laude in tract.suo de crim.laesae maiest.q.42.allegat Angel.in l.ea quidem.ff.de accusatio.& Bartol.in d.l.iij.ff.de adulter. adde tu Bar.in extrauagā.ad reprimen.in ver.Denunciationem.idem tenuit Praeposit.in c.i.col.42.in versi.Nam accusatio superueniens.nu.108.ij.q.viij. allegat Innoc.in c.ex parte.de verbo.significa.Ant.de Butr. in c. qualiter & quando el ij.in.§.debet igitur.de accusat.& Bart.in d.l. si maritus.§.i.ff. de adult.& Angel.in l.si vacantia.col.35.C.de bon.vacan.lib.x.idem vo
3 luit idem Praeposi.in d.c.i.col.43.vbi dixit, † q in crimine laesae maiest.& Haeresis poterit simul & semel procedi super inquisitione & super accusatione, & sententia ferretur vel super inquisitione, vel super accusatio-

ne prout melius in vno processu quam in alio probatum fuerit; allegat text.in c.per hoc.de hæret.in vi.

SVMMARIVM.

Si iudex procedens in crimine læsæ maiestatis sit inimicus illius, contra quem procedit, an iudicare poterit.

1 *Regulariter omnis exceptio, quæ contra accusatorem opponi potest, contra iudicem opponi poterit, excepto eo quòd concerneret, quia est magistratus.*

2 *Inimicus repellitur ab Accusatione in crimine læsæ maiestatis.*

3 *Omnes exceptiones quæ opponi possunt contra iudicem inquirentem remissiue.*

QVAESTIO XII.

DVODECIMO quæro: quid dicendum est quando iudex inquirens sit inimicus illius, contra quem inquirit de crimine læsæ maiestatis? Dicas ꝙ iudex contra quē opponitur inimicitia capitalis non poterit esse iudex c. qualiter & quando el ij.iuncta glos.ibi in ver.ad inquirendum.de accusatio.ad idem facit, ꝙ dixit Bar.in l.ij.§.si ex publico.
1 in versi.item quæritur vtrum contra iudicem.ff.de adult.vbi dixit,† ꝙ regulariter omnis exceptio, quæ contra accusatorem opponi potest, contra iudicem opponi poterit: excepto eo ꝙ concerneret, quia est magistratus. & hoc sequitur Angel.in tract.de malefic.in verbo, Hæc est quædam inquisitio.in versi.quinto principaliter quæritur. in versi.secundo potest op
2 ponere. Inimicus † autem repellitur ab accusatione in isto crimine, vt dicam infra in titu.qui.accusar.possunt.q.vi. ad idem Salicet.in l.ea quidem. versi.quinto.C.de excep.Angel.in l.si vacantia.C. de bon. vacan.libr.x. ad idem Alex.in consi.64.& in consi.73.& in consi.176.in ij.vol. & Cuman.in consi.27.& vide ad prædicta Præpo. in c.i.col.xl.in fin. in versic.
3 Nam iudex inquirens. ij. q.viij. † vbi etiam ponit omnes exceptiones, quæ opponi possunt contra iudicem inquirentem, vide etiam Speculat.in titul.de inquisit.§.i.

SVMMARIVM.

Inquisitio in crimine læsæ maiestatis an fieri possit contra diffamatum a suis inimicis.

1 *In crimine læsæ maiestatis etiam infames admittūtur ad accusandum, & testificandum.*

2 *In crimine læsæ maiestatis inimicus repellitur a iudicando, & a testimonio, & etiam ab accusando.*

QVAESTIO XIII.

DECIMOTERTIO quæro: an inquisitio super crimine læsæ maiestatis fieri possit contra diffamatum a suis inimicis,& maliuolis? videbatur dicendum quod sic: † quia
1 etiam infames admittuntur ad accusandum, & testificandum in tali crimine.l. famosi. & ibi doct.ff. ad leg.iul.de
2 adulter.Contrarium tamen dicas: † quia inimicus repellitur a iudicando in huiusmodi crimine,vt in proxima præcedenti quæstio. Item repellitur a testimonio,vt dicam infra in rubrica quomodo. crimi.læsæ maiesta.probetur.q.ij. Item repellitur ab accusando, vt dicam infra in rubrica qui accus.poss.q.vi. facit pro ista conclusione text.in c.qualiter & quando el ij.de accusat.& ea quæ voluit Angel.in l si vacantia.C.de bon. vacan.libro 10.Istam conclusionem tenet etiam Cataldi. de Boncomp.in suo tract.de sindic.in versicu.adde quod licet iudex.nume.142. & Abb. in d.c.qualiter & quando.el secundo,in versicul. quo ad primum,nu.29. & ibidem Ioan.de Anna.col.fin.

SVMMARIVM.

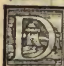
Vsque ad quantum tempus inquiri possit de maleficio.

1 *In crimine suppositi partus perpetuo agi potest.*

2 *In crimine parricidij idem est.*

3 *Idem in crimine læsæ maiestatis, & apostatus.*

QVAESTIO XIIII.

DECIMOQVARTO quæro: vsq; ad quantum tempus inquiri possit de maleficio? Dicas, quod a die commissi criminis vsque ad annos viginti & non vltra,vt in l.ait prætor.ff.ad leg. Aquil.l.quærela.§.falsi.C.de fals. ita dixit Bonifac. de Vitelli. in tract.suo malefi.in rubr.de inquisitio.& earum.form.col.fin.in versicu. sed vsque ad quod tempus,idem tenuit Ioã.Fran.Balb.in tract.suo de præscript in ij.parte.iiij.partis principal.fol.94.in versi.secundo quæro.versi. Amplia istam,& iste tract.habetur in volu.trac. secundum Venetam impressionem Tomo.xvi. Istam conclusionem quod officium iudicis inquirendi super maleficio commisso duret annis.xx.tenent Bar. Angel.& Salyc.in d l.quærela.C.de fals.& ibi commun.Doct.habetur etiam per Nicola.Boer.in suis Decis.in i.parte Decisio, 26.vbi istam conclusionem late

examinat. Hoc tamen sane intellige, nisi per statutum ciuitatis breuius tempus ad inquirendum de delicto statutum foret, vt est in ciuitate Brixiæ, &
1 Vincentiæ. Fallit † hoc in crimine suppositi partus in quo perpetuo agi
2 potest. l. qui falsam. §. i. ff. ad leg. Cornel. de fals. Item fallit † in crimine parricidij. l. fin. ff. de parricid. l. in cognitione. ff. ad sylleni. & sequitur Bonifa. loco præallegat. & habetur per Balbum, in d. suo tracta. de præscrip. loco
3 proxime allegato. Idem dicendum † puto in crimine læsæ maiestatis viuente reo, nam contra ipsum agi poterit & inquiri donec vixerit, secus eo mortuo: tali nanque casu cum tractetur solum de damnanda ipsius memoria ius accusandi & inquirendi solum quinquennio durabit, vt scripsi infra q. xxiij. Idem in crimine apostatus, in quo agitur perpetuo reo viuente: eo autem mortuo solum quinquennio durat actio, vt est glos. in l. quærelam. in verbo sicut cætera. C. ad leg. Cornel. de falsis. vide ea quæ scripsi infra quæstio. xxix.

S V M M A R I V M.

In crimine læsæ maiestatis an possit per denunciationem procedi.

1 *Denuntiatio quid sit.*
2 *Denuutiare quid sit.*
3 *Quot sint species denuntiationis.*
4 *Per uiam denuntiationis procedi potest denuntiante non nominato.*
5 *Denuntianti non potest opponi quòd sit infamis.*
6 *Denuntians uim habet cuiusdam instigatoris, ideo desistendo incidit in turpilianum.*
7 *Quilibet, qui admittitur ad accusandum, admittitur etiam ad denunciandum, & qui prohibetur accusare, prohibetur denunciare.*

QVAESTIO XV.

DECIMOQVINTO quæro: an procedi possit in hoc crimine læsæ maiestatis per denunciationem? Dicas quod sic: tex. est in extrauag. ad reprimen. quæ in hoc inducit quid nouum in hoc crimine. Nam de iure antiquo denunciatio non admittebatur nisi per officialem, vt l. diuus. ff. de cust. reorum & l. ea quidem. C. de accusatio. ita dixit Bartol. in d. extrauagan. in verbo denunciationem.
1 † Sed quæro, quid sit denunciatio? doct. commun. in rubr. de accusatio. (vt testatur ibidem Fely. in versicu. quæro quid sit accusatio.) sic eam diffiniunt, Denunciatio est ius deferendi criminis alicuius hominis doli capacis ad pœnitentiam vel correctionem, legitima monitione præcedēte. Ho-

stiens. vero sic eam diffinit: Denunciatio est criminis alicuius apud iudicem
sine inscriptione legitime facta delatio ad pœnitentiam peragendam, vel
aliam legitimam pœnam imponendam, vel etiam ad vtrunque. & ista descri
ptio comprehendit omnem speciem denunciationis: quam sequitur Præ-
posit. in c.i. in versic. Circa denunciationem. nu. 145. ij. q. viij. Denunciare
2 † autem secundum Salic. in l. ea quidem. C. de accusatio. est crimen alicuius
deferre apud competentem iudicem sine inscriptione legitima ad pœniten
3 tiam peragendam, vel aliam legitimam pœnam subeundam. Quot † au-
tem sint species denunciationis: Salicet. loco præallegato: & Bar. in d. ex-
trauagan. ad reprimen. in ver. per denunciationem: & Angel. in tract. de
malefi. in ver. Nec non ad denunciationem. dicunt, quod denunciationis plu-
res sunt species: nam alia est Euangelica: alia Canonica: alia regularis: alia
iudiciaria. & habetur per doct. in c. nouit. de iudic. Attamen solum de iu-
4 diciali nunc tractamus, † & per viam denunciationis procedi potest de-
nunciante non nominato, & si pendente iudicio super denunciatione su-
perueniat accusator non sopitur propterea iudicium super denunciatione,
vt dixit Bar. in d. extrauagan. loco supra allegato. faciunt dicta supra. q. x.
5 proxima præcedenti. † Nec denuncianti opponi posset quod sit infamis, vt
dicit Bar. in d. extrauagan. in ver. & contra personas. Vnum tamen non
6 omitto † quod denuncians vim habet cuiusdam instigatoris, ideo desistendo
incidit in turpilianum. l. ab accusatore. §. Denũciationis. & l. i. §. incidit. ff. ad
turpil. & habetur per Bart. in d. extrauagan. in verbo, denunciationem in
7 prin. Et scias † quod quilibet, qui admittitur ad accusandum, admittitur ad de-
nunciandum: & omnis qui prohibetur accusare prohibetur denunciare,
iuxta. l. qui accusare. cum. l. sequent. ff. de accusat. & c. cum omni. extra. de
accusatio. ita dixit Salic. in d. l. ea quidem. versi. tertio ratione materiæ. vi-
de tamen ad prædicta Angel. in tract. malefic. in d. verbo, nec non ad de-
nunciationem. in versi. secundo principaliter quæritur: & ibidem Augu.
in sua addit. quæ incipit, tu autem in hac materia adde. & late ponit Præ-
posit. in c. i. col. lx. in versi. An prohibitus accusare. vbi in hoc articulo no-
tabilem facit distinctionem, & plene tractat materiam denunciationis. ij.
q. viij. de qua etiam Angel. in d. tract. de malefic. in d. verbo. Nec non ad
denunciationem. per totum.

S V M M A R I V M.

In crimine læsæ maiestatis siue procedatur per accusationem, siue per inquisitionem seu denunciationem, quid sit officium iudicis.

2 *Iudex quocunque modo procedat in crimine læsæ maiestatis semper ueritatem inquirere debet.*

3 *De crimine læsæ maiestatis quandoque quis false accusatur & ponitur pulchrum*

exemplum quòd accidit in personas Nob. Veronens. Comi. de Pompeis.

3 *Si iudici post sententiã condemnatoriam appareret de innocentia rei id principi scribere debet, nec executioni mandare sententiam.*

4 *Si princeps mandaret contra aliquem fieri executionẽ alicuius sententiæ capitalis, nõ erit illico parendum quando appareret de innocentia rei post sententiam, sed expectanda esset secunda iußio, & principi rescribendum.*

5 *Iudex si mandatum habet a principe quod aliquem etiam sine causæ cognitione morti tradat, illum mori faciendo iuste facit, & exequitur sine peccato.*

6 *Princeps est lex animata in terris.*

7 *Acta principis præsumuntur legitime facta.*

8 *Non est qui principi dicat, cur ita facis.*

9 *Principis error ius facit.*

10 *Antiochus tertius asiæ rex omnibus regni sui urbibus scripsit, quòd si aliquid in literis, quæ eius nomine scriberentur, esset quòd legibus aduersari uideretur, crederent eas se ignaro scriptas fuisse, & propterea eis non parerent.*

11 *Sanum consilium est cum aliquid a principe contra ius mandatur supersedere, & rescribere expectando secundam iußionem.*

12 *Vbi maius est periculum ibi cautius est agendum.*

13 *Licet iudex, qui habet causæ cognitionem, debeat supersedere & rescribere cum aliquid ei a principe contra ius mandatur, secus tamen est in executore, qui sentẽtiam superioris etiam iniustam exequi debet.*

14 *Iudex si ei mandetur a principe ut exequatur sententiam criminalem & corporis afflictiuam iniustam debet supersedere & rescribere, maxime quando constat de innocentia eius contra quem scribitur.*

15 *Si princeps motu proprio scribat ut aliquis morti tradatur non est expectanda secunda iußio.*

16 *Secunda iußio & motus proprius æquiparantur.*

QVAESTIO XVI.

DECIMOSEXTO quæro: siue procedatur per accusationem, siue per inquisitionem seu denunciationem, quid sit iudicis officium? In quo articulo dicas, † ꝙ quocunque modo iudex procedat in dicto crimine semper veritatem inquirere debet pro vtraq; parte. facit text. in auct. qui semel. C. quom. & quando iudex. ibi perquisita veritate. ita dixit Bar. in extrauag. ad reprim. in verbo, receptionem. ad idem est text. in l. famosi. ff. ad leg. iul. de adult. & istud procedit etiam in quocunq; alio delicto. facit tex. in c. deus omnipotẽs. ij. q. i. & c. i. semper ead. causa. & q. Et in crimine læsæ maiestatis, ꝙ veritas inquirenda sit per iudicẽ, est opti-

mus tex.in l.famosi,ibi,sed in veritate.ff.ad leg.iul.maiest. immo cum di-
2 ctum crimen sit atrocissimũ, † & sæpe aliquibus ab eorum emulis & ini-
micis falsæ impingatur, vt fieri quandoq; vidi, præsertim de anno. 1551.
contigit in ciuitate Venetiarum q; quidam scelestissimus presbyter Vero
nensis capitali odio prosequens magnificum Comitem Ioannem Paulum
de Pompeis & fratres nobiles Veronenses, quorum progenitores & ipsi
semper de Inclita Venetorum Republica optime meriti fuere, confictis
quibusdã falsis literis, quæ videbantur scriptæ manu ipsius Comitis Ioan
nis Pauli, eundem apud Illustrissimos Præsides Decemuiralis Consilij, q;
machinatus fuerit ciuitatem Veronæ alieno Dominio supponere, accusa-
uit. Tandem huiusmodi accusationis falsitate cõperta accusatorem ipsum
vidi ego ad geminas columnas laqueo suspensum: & sic tanti facinoris
pœnas luit. Præfatus vero Magnificus Comes Ioannes Paulus cum cæte-
ris eius fratribus non solum absoluti fuere, verum etiam a præfato excelso
Decemuirali Consilio muneribus ob sinceram eorum progenitorumque
suorum erga Illustrissimum Dominium Venetum fidem donati. Ideo iu
dices, cum aliquis de dicto delicto accusatur, solliciti & diligentissimi esse
3 debent ad inquirendam veritatẽ, iuxta tex. in d.l.famosi. † Quinimmo si
iudici post sententiam condemnatoriam appareret de Innocentia Rei id
principi scribere debet, nec executioni mandare sententiam l.i.§.si quis vl-
tro.ff.de quæstio. Ita voluit Bart. loco proxime allegat. quod reassummit
Ioan. Igneus in sua disput. An Rex Franciæ recognoscat Imperatorem.
4 nu. 124.& nu. 125. adducens tex. in l.diuus.ff.de re iudic. Quinimmo † si
princeps mandaret contra aliquem fieri executionem alicuius sententiæ
capitalis non erit illico parẽdum quando appareret de innocentia rei post
sententiam, sed expectanda esset secunda iussio & principi rescribendum.
facit text. in c.si quando de rescript.& in terminis text. in l.si vendicari.C.
de pœn.c.cum apud.vi.q.iij.& habetur per moder. in l.i.C.de summa tri-
nit.& fide.catol.ad idem facit tex. cum glos.in.§.deinde. in auct.de mand.
princ. vbi glos. inuehit contra eos, qui non audent reclamare contra literas
Imperatoris vel Papæ iniustas. ad idem est glos.in.§.fi. in auct. vt determi.
sit nume.clericor. in verbo, contradicere. & late per igneum. in d.sua dispu
tatione.nu. 125.& 126. vbi videtur impugnare dictum Cyni in l.rescri-
pta.C.de præcibus.Imper.offerend.approbatum per Abbat.in c.quanto
5 de iur.iuran. Nam dixit Cyn. in d.l.rescripta. † q; iudex si mandatum ha-
bet a principe, q; aliquem etiam sine causæ cognitione morti tradat, illum
mori faciendo, id iuste facit, & exequitur sine peccato: mouetur Cyn. du
6 plici ratione. Prima, quia † princeps est lex animata in terris.§.fin. in auct.
7 de consul.colla.iiij. Secunda ratio est, quia † acta principis præsummun-
tur

8 tur legitime facta. Tertiam rationem dicas esse, quia † non est qui principi dicat, cur ita facis c. quamuis. de pœniten. distinct. iij. Quarta ratio erit, quia
9 † principis error ius facit. l. iij. §. fin. ff. de adimen. legat. facit text. in §. sed & ꝙ principi. inst. de iure nat. gent. & ciuil. subdit tamen idem Igneus, ꝙ tutius erit iudici expectare secundam iussionem, per tex. in c. apud thessalonicam xi. q. iij. & d. c. si quando. de rescript. Nec iusto principi molestum erit, ꝙ eius iussa, quæ iudici, cui iniunguntur, non iusta videntur, executio
10 ni missa non fuerint. facit, ꝙ † de Antiocho tertio Asiæ rege scribitur. Is enim omnibus regni sui vrbibus scripsisse traditur, ꝙ si quid in literis, quæ eius nomine scriberentur, esset ꝙ legibus aduersari videretur, crederent ignaro se eiusmodi literas scriptas fuisse, & propterea eis non parerent. fa-
11 cit tex. in l. digna vox. C. de legi. sanum † igitur erit consilium iudicis, cui aliquid simile, a principe demandatur, supersedere & rescribere expectando secundam iussionem, tum quia, (vt inquit iuuenalis) nulla vnquam de
12 morte hominis cunctatio sera est. Tum quia, † vbi maius est periculum ibi cautius est agẽdum c. vbi periculum. de electio. in vi. & præsertim quia hoc consilium rescribendi, quando mandatur quod iniustum nobis vide-
13 tur, est introductum a sacris canonibus, vt in d. c. si quãdo. de rescript. † & licet ista conclusio ꝙ iudex in casu præmisso supersedere debeat, procedat quando scribitur iudici qui habet causæ cognitionem: secus dicendum videtur in executore, qui sentẽtiam superioris etiam iniustam exequi debet. c. pastoralis. §. quia vero. ff. de offi. legat. & c. si quando eod. titu. attamen
14 id sane intelligendum est, † nisi essemus in sententia criminali & corporis afflictiua, vt not. Abb. post Innoc. in d. §. quia vero. & maxime hoc procedit quando constaret de innocentia eius contra quem scribitur: nam tunc omnino esset supersedendum, vt not. Bal. in l. additos circa finẽ versi. dicit
15 etiam Innoc. C. de episco. audien. vnum tamen scias, † quod quando literæ principis alicui scriptæ, vt aliquem morti traderet, essent scriptæ motu
16 proprio, eo casu secunda iussio non esset expectanda: † quia secunda iussio, & motus proprius equiparantur, vt not. Bald. in l. nec damnosa. C. de precibus. Imper. offer. ꝙ dictũ pro singulari notat Roma. in l. si vero. in §. de viro. ff. solut. matr. in 31. fallent. Alex. in l. i. in princ. ff. quod quisq. iur. refert & sequitur Deci. in d. c. si quando col. i. in fin. de rescript.

SVMMARIVM.

Accusator in crimine læsæ maiestatis an cogatur prosequi suam accusationem.

1 *Nemo inuitus accusare compellitur.*

2 *Accusator suæ accusationi renuntiare potest.*

3 *Acc usator an et quando possit desistere a sua accusatione impune.*
4 *In crimine læsæ maiestatis iudex cogit accusatorē ad prosequendā suā accusationem.*

QVAESTIO XVII.

DECIMOSEPTIMO quæro: an accusator in crimine læsæ maiestatis cogatur prosequi suā accusationem? vide
1 tur dicendum ꝙ non: quia † nemo inuitus agere vel accusare compellitur.l. vnica.C. vt nem.inuit.ager. vel ac-
2 cusar.cogat. † Et accusator suæ accusationi renunciare potest. Bar.in l.maritus.§.si negauerit.ff.de adulter. Salice.in l.si ea.C. qui accusar. non possunt.Bald. in l. transigere.C. de transact.&
3 Alex.in d.§.si negauerit.Et † an & quando accusator impune possit desistere a sua accusatione,late scribit Præposit.in c.i.col.ix.ij.q.viij.vbi dixit, ꝙ si,citato reo ad respondendum accusationi contra eum propositæ,ipse non compareat, vel si reus nondum erat citatus, eo casu potest accusator impune desistere ab accusatione.l.quæsitum, & ibi Bar.l.in senatus.§.qui post.ff.ad turpil.l.Miles.§.socer.ff.de adulter. not.in c.licet. & in c.qualiter
4 & quādo,el ij.de accusatio.prædicta tamen regulariter procedunt,† sed in crimine læsæ maiestatis secus est, nam in eo speciale est, ꝙ iudex cogat accusatorem ad prosequendā suam accusationem,vt voluit Ang. in l.accusationis.C.de accusatio.idem voluit Mart. de laude in tract.suo. de cri.læsæ maiest.q.44.Et pro ista cōclusione est tex.ad litterā in l.fallaciter.in.§.fi.C. de abolitio.ibi,vt inuiolata maiestate,aperte.n.ibi dicitur,abolitio criminis nō datur ĩ crimine uiolatæ maiestatis,aut patriæ oppugnatæ,uel proditæ.

SVMMARIVM.

Accusatus,inquisitus,uel denuntiatus de crimine læsæ maiestatis citatus quòd ueniat ad se defendēdū,si non cōpareat in termino ei in citatorio assignato,an dānari debeat.
1 *Ex sola contumacia de iure communi quis non habetur pro confesso.*
2 *Reus per legitimas probationes conuinci debet,uel per confessionem.*
3 *Si iudici constet citationem non peruenisse ad notitiam citati,uel citatum fuisse legitime impeditum quominus uenire potuerit,an possit tunc procedere contra talem citatum non ualentem comparere.Et dicitur quòd non,immo processus est ipso iure nullus.nu.6.*
4 *Legitime impeditus quominus comparere possit contumax dici non potest.*
5 *Ad hoc ut quis dicatur neglexisse comparere requiritur scientia citationis,et quòd non fuerit legitime impeditus.*

7 *Si in termino citationis aliquis compareat ad excusandum citatum, & dicat illum esse in longinquis partibus adeo quòd impossibile esset comparere infra terminum citationis, uel dicat citatum legitime impeditum comparere non posse & offerat se probaturum, iudex debet dare citato alium terminum habilem ad comparendum.*

8 *Iudex, qui terminum habilem ad comparendum absenti uel legitime impedito assignare neglexerit, facit ut processus sit nullus.*

QVAESTIO XVIII.

DECIMOOCTAVO quæro: accusatus, inquisitus, vel denunciatus, de crimine læsæ maiestatis, citatus per nuntium, siue literas, vel per edictum, (iuxta tex. in extrauag. ad reprimen.) ꝙ veniat ad se defendẽdum, si non compareat in termino ei in citatorio assignato, an damnari, debeat? tex. in d. extrauagan. dicit ꝙ sic: Hoc terribile esse dixit Ioan. Igneus. in sua copiosa disputatione, an Rex Franciæ recognoscat Imperatorem. nu. 123. & 124.
1 † cum ex sola contumacia de iure communi quis non habeatur pro confesso, vt per Bart. in l. lex Cornelia. §. fin.
2 ff. ad syllen. & idem Bar. in d. extrauag. in ver. receptionem. Reus † enim per legitimas probationes conuinci debet l. fin. C. de probatio. c. Nos in quenquam. ij. q. i. siue per confessionem d. l. lex Cornelia. ff. ad syllen. & l. qui sententiam. in fin. C. de pœn. l. inde neratius. §. fin. cum l. sequenti. ff. ad
3 leg. Aquil. † Sed quid erit dicendũ si iudici constet ꝙ citatio non peruenerit ad notitiam citati, vel ꝙ citatus fuerit legitime impeditus quominus venire potuerit, vt puta quia citatus tempore citationis erat alibi detentus in carceribus pro debito siue delicto, & sic non fuit in eius potestate posse cõ
4 parere: † Iste enim contumax dici non poterit. l. contumacia. §. contumaciæ. ff. de re. iudic. l. de vno quoque. §. i. eod. tit. Bar. in cons. 228. Catherina accusauit, in versi. Quinto ꝙ ipsa publicatio, an tunc iudex procedere possit contra talem citatum non valentem comparere? Et dicas ꝙ non per text. in d. extrauagan. ad reprimen. ibi, citatum neglexerit in termino per
5 sonaliter. &c. nam † ad hoc vt quis dicatur neglexisse comparere requiri
6 tur scientia citationis, & ꝙ non fuerit legitime impeditus. Quinimmo, † si tali casu iudex procederet, processus esset ipso iure nullus, tali nanque casu citatus nec vere nec ficte negligit cõparere, ita tenuit Bart. in prædicta extrauagan. ad reprim. in ver. neglexerit allegat not. per glos. in l. quæsitum.
7 ff. de re. iudic. verum, † si in termino citationis aliquis comparens, excusando citatum, dicat illum esse in longinquis partibus, adeo ꝙ impossibile esset comparere infra terminum in citatione contentum, puta octo dierum,

quia intra dictum terminum notitiam dictæ citationis citatus habere non poterit, vel dicat citatum esse legitime impeditum & comparere nõ posse, quod excusator offerat se probaturum: eo casu citato dari deberet alius terminus habilis ad comparendum: ꝙ multotiens seruari vidi in alma ciuitate Venetiarum, vbi æquitas quam maxime consideratur. Sin autem † terminum habilem iudex assignare contempserit: eo casu processus contra talem agitatus erit nullus, vt dixit Bar. in d. extrauagan. in ver. neglexerit.

SVMMARIVM.

An in crimine læsæ maiestatis processus contra reum formatus publicari debeat.

1 *Quod testium examinatio ĩ criminalibus fiat in secreto est de iure naturali seu diuino.*

2 *Illa constitutio regni si quis per inquisitionem. quomodo procedat.*

3 *Reo accusato inquisito uel denunciato de crimine læsæ maiestatis processus publicari debet ut suas poßit facere defensiones.*

4 *In crimine Hæresis testes publicantur.*

5 *Quid obseruetur in Ciuitate Venetiarum in causis criminalibus, circa publicationem processus.*

QVAESTIO XIX.

ECIMONONO quæro: an in crimine læsæ maiestatis processus contra reum formatus publicari debeat? Bar. in extrauag. ad reprimen. in ver. figura iudicij. in versi. circa vero dicta testium. dicit, ꝙ glos. in l. si quando. C. de testi. dicit,
1 † ꝙ per Danielem inductum fuit, ꝙ testium examinatio in criminalibus fieret in secreto, vt legitur. Danielis. capit. 14. & sic hoc est de iure naturali seu diuino: Ideo dicit Bar. ꝙ ex hoc sequitur, ꝙ publicatio testium fieri debeat: nam si secus fieret auferretur reo defensio: cum processu non publicato opponere non posset contra
2 testes & eorum dicta, quod iuri naturali repugnaret. Idem † tenuit Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium col. 1. nu. 9. in tit. quæ sint regal. in vsibus feud. vbi dixit, ꝙ Cõstitutio regni. quæ incipit, si quis per inquisitionem: quæ vult, ꝙ in crimine læsæ maiestatis non detur copia testium parti inquisitæ nisi facta consultatione cum rege, & si rex rescripserit dandam dari debere, alias non: locum habet quando crimen læsæ maiestatis est commissum contra regem, videlicet contra ipsius regis personam: secus si esset commissum cõtra illius collaterales. Erit ergo con
3 clusio, † ꝙ processus publicari debet reo accusato, inquisito, vel denunciato de tali crimine: ad hoc vt suas possit facere defensiones. pro q[illegible] conclusione faciunt quæ scribit Præposi. in c. nominationis. in. §. senten[illegible] in versi.

publicatio autem vbi dixit, ꝙ publicatio processus fit ne ius partis lædatur ij.q.vi.facit etiam pro dicta conclusione tex.iun cta glos.in c.fin.de hæret.
4 in vi.vbi habetur, † ꝙ in crimine hæresis testes publicantur. ad idem est tex.in c.quoniam frequenter in.§.sunt & alij.extra.vt lit. non contest. vbi expresse dicitur, ꝙ in causa inquisitionis testes publicari debent. Et de ista materia publicationis testium in causa criminali, vide etiam per Angel.in tract.suo malefi.in verbo.quia iudex dictum processum publicauit. & ibi
5 August.de Arim.in sua addit.attamen † in alma Ciuitate Venetiarum secus seruatur: nam in criminalibus causis, neq; reis datur copia inditiorum, neq; ei publicantur attestationes, neq; testium nomina, vt possint suas facere defensiones. Bene possunt ipsi rei in eorum constitutis dum examinatur dicere, si forte contra me examinati essent talis & talis, eis sic & sic oppono, quod probare intendo per tales & tales testes, eos nominãdo, & testes per ipsos reos nominati examinari debent demum, Sed formato toto processu tam ad offensam quam ad defensam publicatur reis processus, & facta publicatione non admittitur aliter reus ad opponendum contra personas testium: nisi ad producendum scripturas publicas, ex quibus appareret ꝙ testes examinati contra ipsum essent condemnati vel banniti, siue infames effecti. qui stilus, licet videatur aliquantulũ durus, tamen seruandus est.l.prospexit.ff.qui & a quibus.

SVMMARIVM.

An crimen læsæ maiestatis simul cum pœna morte rei extinguatur.

1 *Generaliter quecunque crimina simul cum pœna morte extinguuntur, quòd procedit etiam si post latam sententiam cõtra eũ appellatione pendenta reus mortuus fuerit.*
2 *Si reus ante sententiam mortuus fuerit, siue ipse mandauerit delictum fieri, siue ipse fecerit, eius bona suis reseruantur hæredibus.*
3 *Bona rei qui uiuens condemnatus fuit suis non reseruantur.*
4 *In crimine læsæ maiestatis proceditur, dato quòd reus pendente iuditio uel eo nondum cepto mortuus fuerit.*
5 *Quomodo formari debeat libellus & contra quem, quando de crimine læsæ maiestatis post obitum rei proceditur.*
6 *Forma inquisitionis contra memoriam alicuis proditoris.*

QVAESTIO XX.

1 IGESIMO quæro: clarũ est in iure, † ꝙ generaliter quæcunq; crimina simul cum pœna morte extinguuntur. l.i.& ij. C.si reus.vel accusat.mort.fuer.xxiij.q.ij.c.in sũma, quod etiã procedit si reus post latam contra eum sententiam pendente

appellatione mortuus fuerit.l.fin.C.si reus.vel accusat.mort.fuerit.l.ij.C.
2 si pendente.appel.reus mort.fuer. † Et in istis casibus, siue Reus mandauerit delictum fieri, siue ipse fecerit, eius bona eo mortuo suis reseruantur
3 hæredibus.l.defunctis.C.si reus.vel accusat.mort.fuerit.fallit tamen † hoc quando quis viuens condemnatus fuisset, vt l.eorum.& ibi not.Bar.C.de iure fisc. Quid dicemus in crimine læsæ maiestatis? Dicas in eo secus esse,
4 propter immanitatem ipsius criminis. Nam † in eo etiam post obitum imputati de tali crimine si mortuus quis fuerit pendente iudicio, siue eo nondum cæpto procedi super eo potest.l.penul. & vlti.C.ad leg.iul.maiest.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.§. Publica. insti.de public.iudic.ad idem est bonus tex.& ibi glos.in verbo, maiestatis.in l. ex iudiciorum.ff. de accusat.& est bona glos.in c. in summa. 24.q.ij. quæ enumerat omnes casus in quibus proceditur post obitum alicuius.ad idem glos. in c.accusatus. de hæret.in vi.iuncto ibi text.in verbo, post mortem. & not.in.§.interdum. instit.de hæred.quæ ab intest.defe. Et isto casu non damnatur defunctus, sed eius memoria, vt in d.§.per contrarium.Inst.eod.titu.& l.ij.in fin.C.de testam.manum.& in d.l.fin.C.ad leg.iul. maiest. Roman.singul.431. incipit, de crimine læsæ maiestatis.& singul.778. incipiente, tu scis quod in casibus in quibus.& habetur per Barthol.Cepol.in consi.17. visa commissione col. iij.nu.iij.idem tenuit Henrich.Boich.in c.si quis Episcopus.col.i. versi. super eo.extra.de hæret.quod tamen dicit procedere in crimine perduellionis, idest, illius, qui hostili animo aduersus Rempublicā vel Principem animatus fuit.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.& ibidem connumerat alios casus in quibus post obitum proceditur.
5 Sed videamus † qualiter formari debeat libellus, quando post obitum imputati de crimine læsæ maiestatis proceditur, & contra quem fieri debeat processus. Dicas, quod processus & inquisitio non formabitur contra ipsum mortuum, sed contra eius memoriam, quæ damnanda venit per confiscationem bonorum: ita dixit Angel. Aret.in d.§.interdum.inst.hæred.quæ ab intest.defer.vbi bona glos.in ver. memoria, dicit, quod defunctus non est damnandus cum iam sit mortuus, nec contra eum formandus est processus, cum mortuus citari non possit.l.de qua re.§.i.ff.de iudic. Sed hoc mo-
6 do formanda erit inquisitio videlicet † Hæc est quædam inquisitio. &c. quæ fit cōtra memoriam talis proditoris, &c.in eo, de eo, & super eo.&c. Idem dixit Angel.in tract.malefic.in verb. che hai tradito la tua patria.in versi.& bene aduertas.& idem Ang.in d.tract.in verb.qui iudex videns, & cognoscens.in versi.& prædicta procedunt. Vbi dixit, quod in inquisitione quæ fit in tali casu debet peti eius memoriā dānari, & pronūciari eū cōtra Principē vel Rempublicā fecisse: & propter hoc eius bona in fiscū inferri.

SVMMARIVM.

An aliqui sint citandi cum proceditur contra defuncti memoriam in crimine laesae maiestatis.

1 *Citandi sunt filij cognati & successores defuncti ut ueniant ad contradicendum ne memoria defuncti damnetur.*

2 *Citandi sunt filij cognati & successores non solum quando post mortem ceptum fuit iudicium sed etiam quando in uita fuit accusatus & pendente appellatione decessit.*

3 *Reus quis non dicitur nisi porrecta accusatione cōtra eum & sequuta litis cōtestatione.*

4 *Litis contestatio fit per porrectionem libelli & subsequutam responsionem.*

5 *Reus in criminalibus proprie quis dicitur quando processus contra eum fuit formatus & citatus ut ueniat ad se defendendum.*

6 *Haeretici memoria post obitum damnatur.*

QVAESTIO XXI.

1 IGESIMOPRIMO quaero: an aliqui citandi sint cū proceditur contra defuncti memoriam in hoc crimine laesae maiestatis? Dicas,† ꝙ citandi sunt filij, & alij agnati, cognati, & successores defuncti, ꝙ veniant ad contradicendum quicquid volunt et possunt, ne memoria, puta Titij, damnetur, virtute & occasione cuiusdā inquisitionis formatae contra memoriam dicti Titij, ex eo, ꝙ viuens crimen laesae maiestatis contra principem commiserit. Ita voluit Ang. Aret. in. §. interdum. col. ij. in versic. in glos. in verbo damnato. inst. de haered. quae ab intest. defer. vbi dicit, ꝙ non est mirum ꝙ praedicti citari debeāt: quia eorum interest l. i. ij. & iij. ff. de liberal. causa. & l. lege Cornelia in prin. ff. de iniur. ac etiam sua interest propter bona. vt l. i. & per totum. C. si reus. vel accusat. mor. fuer. ad idem Angel. in tract. de malefi. in verb. che hai tradito la tua patr. in versi. Et bene aduertas. idem voluit Angel. in l. fin. C. ad leg. iul. maiest. & Ang. in. §. publica. instit. de publ. iudic. Bald. in consi. lxiij. in iiij. volum.
2 Ioan. Igneus. in l. i. versi. si sibi manus. n. 101. ff. ad sylleni. Et † citandi sunt filij, & agnati defuncti, tam quando contra defuncti memoriam tale iudicium coepit eo iam mortuo, ꝙ̄ quando defunctus fuit in vita accusatus & pendente accusatione decessit: pro primo casu est tex. in d. l. pen. & fin. C. ad leg. iul. maiest. pro secundo casu est tex. in l. fin. ff. eod. titu. nam text. in
3 praedicta l. fin. loquitur de reo maiestatis: † reus autem quis non dicitur, nisi porrecta accusatione cōtra eum, & sequuta litis contestatione. l. Adulteram. C. de adulter. litis † autem contestatio fit per porrectionem libelli,

5 & subsequutam responsionem.l.i.in prin.C.de lit.cōtest. vel dicas rectius loquendo † in criminalibus proprie reum dici aliquem formato processu contra eum super crimine,& eo citato ad se defendendum. vt per Pari.de Put.in tract.suo de re.mil.in.§.cum plerunq; n.1.& dicam infra q.27.proxime sequent.in versic.in ista quæstione.& text.in d.l.fin.in iam accusato mortuo intelligunt doct.ibidē, & Luc.de pen.in l.quisquis.col.ij.in prin. C.de pet.bonor.sublat.lib.x.idem sentit Angel.in tract.suo malefi.in verbo,qui dominus iudex videns.versicu.& prædicta procedunt.nu.41.Et
6 idem † est in hæretico, cuius memoria post obitum damnatur.c. accusatus.§.in eo vero.de hæret.in vi.& Specul.in titu.de accusatore.§.i. in versi. Item ꝙ reus est mortuus.

SVMMARIVM.

1 *Quando proceditur contra reum criminis læsæ maiestatis iam mortuum qualiter pronuntietur.*

2 *Fiscus porrigere debet accusationem contra reum criminis læsæ maiestatis & declarari facere defunctum commisisse crimen læsæ maiestatis, cunque talis declaratio in rem transiuerit iudicatam fiscus bona ipsius defuncti apprehendet.*

3 *Sententia in crimine læsæ maiestatis non debet ferri contra defunctum quia neque accusatio contra defunctum datur sed contra defuncti memoriam.*

QVAESTIO XXII.

1 IGESIMOSECVNDO quæro: qualis erit forma cō demnationis fiendæ in tali casu? glos.not.ad hoc.in.§. per contrarium.instit.de hæred. quæ ab intest. defer. in verb. damnatam.sic pronunciandum esse dicit.Pronuncio contra Imperium Lucium Titium fecisse,& ideo eius bona in fiscum inferri.Nam per hoc defuncti memoria damnatur, & infamia quadam defunctus afficitur.quam glos. sequitur ibi Angel.& idem Angel.in tract.suo.de malefi.in verb. qui dominus iudex videns.in versi.Et prædicta procedunt.ad idem Cepol.in consil.xvij. visa commissione.in versic.quantum vero ad condemnationem.Et Bart.in l.qui a latronibus.§.fin.ff.de test.Ioan. de Plat.in l.eorum patrimonia.col. fin. circa
2 princ.C.de iure fisci.libr.x.qui dixit,ꝙ oportet ꝙ † fiscus porrigat accusationem,& declarare faciat defunctum commisisse crimen læsæ maiestatis: quo facto,postquam talis declaratio in rem transiuerit iudicatam, fiscus bona eiusdem defuncti apprehendet.Et notandum,ꝙ tali casu senten

tia

3 tia † non fertur contra defunctum: quia neque accusatio contra defunctum datur, nam nulliter ageretur, vt dixit glos. in l. si seruus in fine. ff. de bonis auct. iudic. possiden. sed processus formabitur cōtra defuncti memoriam, & illa damnari petitur, vt habetur vltra alios per Guiliel. Maynerium in l. sicuti pœna nu. 16. ff. de regul. iur.

SVMMARIVM.

Quanto tempore duret ius accusandi memoriam defuncti post rei obitum.

1 *Ius accusandi defuncti memoriam durat solum annis quinque.*

2 *Querela inofficiosi testamenti intentari potest solum infra quinquennium.*

3 *Accusatio adulterij durat quinquennio.*

4 *Accusatio apostatatus durat quinquennio post obitum apostatae.*

5 *Accusatio de crimine peculatus durat quinquennio.*

QVAESTIO XXIII.

IGESIMOTERTIO quaero quanto tempore duret huiusmodi ius accusandi memoriam defuncti post rei obitum? & videtur dicendum quod usque ad annos xxx. superinde fieri possit accusatio, per tex. in l. omnes. C. de praescript. xxx. vel xl. annorum. vel saltim annis xx. faciunt dicta supra q. xiiij. proxima praecedenti, vbi diximus quod infra xx. annos inquiri potest de delicto vt in l. ait praetor. ff. ad leg. Aquil.

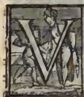
1 † Dicas tamen quod istud ius accusandi defuncti memoriam durat solum annis quinque, vt habetur in l. ij. C. de apost. & de hoc est glos. singularis, in l. Manicheos. C. de haeret. & habetur per glos. xxiiij. q. ij. in summa, & per Roma. in singul. 451. Incipiente, de crimine laesae maiestatis, idem voluit Angel. in tract. de malefi. in verb. & hai tradito la tua patria, in versi. & bene aduertas, in fin. vbi dixit, quod tali iuri damnandi memoriam defuncti delinquentis quinquennio praescribitur, argumento l. ij. C. de apost. idem voluit Angel. in §. interdum col. ij. in versi. in glos. damnato in fin. inst. de haered. quae ab intest. defer. idem voluit Alberic. in l. fin. in finalibus verbis. ff. ad leg. iul. maiest. & Alexan. in apostil. ad Bar. in d. l. fin. & ista est commu. opi. Glosa tamen in c. accusatus. de haereti. in vi. videtur tenere, quod istud ius duret annis xl. quam mentitenendam & singularē dicit August. de Arim. in addit. ad Ange. in tract. de malefi. in verb. & hai tradito la tua patria. nume. 17. dicens, quod licet illa glos. loquatur in haeretico, tamen locum habet in crimine laesae maiestatis. & ita illam glos. intelligit Ioan. Andr. ibi in nouel.

& ibidem Gemi.communis tamen opinio (vt dixi) est de quinquennio.
2 Et † eodem temporis spatio durat etiam quærela inofficiosi testamẽti, quæ solum intentari potest intra quinquennium.l.si quis filium in fin.C. de in-
3 offi.test. idem † in accusatione adulterij.l.adulter.C.ad leg.iul. de adulter.
4 idem † in accusatione apostatatus post obitum apostatæ.l.ij.C.de apostat.
5 & l.apostatarum.eod.tit.idem † in crimine peculatus.l.peculatus.ff.ad leg. iul.pecul. & in quibusdam alijs criminibus; de quibus vide glos. not.in l. quærela in verb.sicut cætera.& ibi docto.C.ad leg. Cornel. de fals. & ibi Odofred.in versicu.Or signori.

SVMMARIVM.

An in omni casu criminis læsæ maiestatis dãnetur defuncti memoria post eius obitum.
1 *Bona defuncti auferuntur hæredibus, in duobus tantum casibus, uidelicet quando defunctus molitus est contra Imperatorem, & contra rempublicam.*
2 *Commisso crimine læsæ maiestatis contra principem inferiorem, non habet locum damnatio memorie defuncti, nec pœna.l.quisquis.C.ad l.iul.maie.quo ad filios.*
3 *Cum dicitur de republica, intelligitur romanorum.*
4 *L.fin.ff.ad.l.Iul.maiest.dum de principe loquitur, intelligitur de summo principe romanorum.*
5 *Dispositio.d.l.fin.ff.ad l.Iul.maiest.& l.penul.& fin.C.eod.tit.locum non habent in Duce Mediolani qui ab Imperatore maiestatem habet.*

QVAESTIO XXIIII.

IGESIMOQVARTO quæro: an in omni casu criminis læsæ maiestatis damnabitur defuncti memoria post eius obitum? glos.in l.penul.C.ad leg.iul.maiest.in verb. meminisse, dicit, quod non: sed solum id fiet contra illius memoriam, qui contra Imperatorem vel Rempublicam est molitus.ad idem est text.in l.fin.ff. ad leg. iul. maiest. vbi Vulpianus iureconsultus expresse dixit, quod non omnis, qui læsæ maiestatis reus est, in eadem conditione est, vt contra eum post mortem procedi possit: sed tantum is, qui perduellionis reus est hostili animo aduersus Rempublicam vel principem animatus, cæterum si quis ex alia causa legis Iuliæ maiestatis reus sit per mortem a pœna criminis liberabitur. ista sunt verba
1 Vulpiani in d.l.fi.ff.ad leg.iul.maiest. Erit † ergo in dictis duobus casibus speciale, quod bona defuncti ab eius hæredibus auferantur, ita voluit etiam Azo.in summa.in titu.de crim.læsæ maiest.C.in.§.sunt autem. per text.in

d.l.fin.Odofre.in l.eorum patrimonia col.iij.versi. secundo modo.nu.15. C.de iure.fisci.lib.x.& Bal.in consi.63.si quis commisit. in iiij.volu. idem voluit Alexan.in consi.xiij.Consideratis his quæ in thæmate.col.ij.in vi.
2 volu.vbi dixit,ꝙ † quando tale crimen est commissum contra principem inferiorem, non habet locum damnatio memoriæ defuncti, nec pœna l. quisquis.C. ad leg.iul. maiest. quo ad filios. hoc etiam tenuit.Ioan.Igneus in sua dispur. An Rex Franciæ subsit. Impera.nu.108. idem voluit etiam Math.de Afflict. in c.i.in.§.& bona committentium,col.ij.nu.15.in titul. quæ sint regal.in vsibus feud. & tradit post alios Franc.Lucanus in tract. suo de priuileg.fisci,in i.parte.nu.11.& Angel.in consi.223.col.i.in versi. Contrarium est verum.& est tex.in.§.publicorum versicu.publica autem. inst.de public.iudi.glos.in.§.per contrarium in verbo, post mortem.instit. de hæred.quæ ab intest.defer.& in d.§.publicorum in versicu.publica au-
3 tem.in glos.in ver.memor.instit.de public.iudic. Et, dum dicitur † de Republica, intelligitur Romanorum: Deci.in consil.410.in causa mota.colū. penul.versi.Et ita ex omnibus.in iij.volu.vbi dixit,ꝙ non esset idem, si tale delictum committeretur contra Rempubli. Florentinorum: tunc enim defuncti memoria damnari non posset.adducit ad hoc Angel. in l.i.C.ne ex delict.defunct.col.i.in versic. glos. ibi ex duobus.& sequitur Cepol.in
4 consi.xvij. visa commissione.colum.v.nu.12. & nu.13. Et † d.l.fin.ff. ad leg.iul.maiest.dum de principe loquitur, intelligitur de summo principe ro
5 manorum: vnde Deci.in d.consi.consuluit,quod † dispositio.d.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.& l.penulti.& fin.C.eod.titul. locum non habeant in Duce Mediolani,qui ab Imperatore maiestatem habet,quem recognoscit: quod probari dicit ex verbis.d.l.fin.ff.ad leg.iul. maiest. dum ibi dicitur, plane non quisquis maiestatis reus est,in eadem conditione est, vt eius memoria damnari debeat: Sed solum &c. Et prædictam conclusionem, ꝙ quando quis commisit crimen læsæ maiestatis contra principes inferiores eius memoria post eius obitū damnari non possit,tenuit etiam.D. Carolus Ruin. præceptor meus in consi.iij.col.v.nu.12. in v. volu. & ibidem concludit, ꝙ cuiusdam, qui crimen læsæ maiestatis contra Ducem Mediolani commisit,damnari non potuerit memoria: vt per eum in d.col.vi.Et istam esse communem opinionem, & veram attestatur Nicolaus Boerius in tract. de seditios.in vi. præsupposito. nume.20. quam procedere dixit etiam in non recognoscentibus superiorem de facto ex priuilegio vel consuetudinem præscripta: Allegat Socinum in consilio.375.in causa fratris Andr. in secundo volum. & ita seruari dicit in Regno Franciæ. In dominis & principibus ab ipso Rege inferioribus, & ipsum Regem recognoscentibus.

SVMMARIVM.

Si fiat statutū in ciuitate quòd in crimine læsæ maiestatis uel oppugnatæ patriæ damnari possit defuncti memoria & eius bona confiscari post rei obitum in his casibus in quibus cessante dicto statuto id de iure alias fieri nō posset, an dictum statutum ualebit.

1 *Sententia confiscationis bonorum lata contra mortui memoriam non ex eo quòd mortuus machinatus esset contra Cæsarem aut Rempublicam, sed in alijs capitibus. d. l. Iuliæ, est ipso iure nulla.*

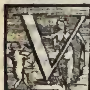
2 *Sententia lata contra iuris dispositionem expressam est nulla.*

3 *Sententia lata contra rationem legis etiam loquentis in alijs terminis est nulla.*

4 *Sententia lata contra statutum est nulla.*

5 *Sententia lata contra consuetudinem notoriam est nulla.*

QVAESTIO XXV.

IGESIMOQVINTO quæro: si fiat statutum in ciuitate, quæ ius statuendi habeat: q̄ in crimine læsæ maiestatis vel oppugnatæ patriæ, damnari possit defuncti memoria, & eius bona confiscari post rei obitum: in his casibus, in quibus cessante dicto statuto id de iure alias fieri nō posset, an dictum statutum valebit? Angel. in consil. 223. pro decisione consultationis. col. i. versic. Concludo igitur dicit, q̄ dictum
1 statutum valebit: Cessante vero dicto statuto, si esset † lata sententia, contra mortui memoriam confiscationis bonorum propter crimen læsæ maiestatis, non ex eo q̄ mortuus machinatus esset contra Cæsarem aut Rempublicam romanorum, sed in alijs capitibus dictæ legis iuliæ, de quibus late dixi supra in Rubri. qualiter & a quibus crimen læsæ maiest. committa. talis sententia esset ipso iure nulla, nisi virtute alicuius statuti ciuitatis fieri potuerit, vt decidit Angel. in d. consi. 223. in i. col. versic. conclude igitur. & erit ratio: quia dicta sententia, cessante statuto, esset contra casum legis, quia decisum est per legem, q̄ in alijs capitibus legis iuliæ maiestatis, præterquam in duobus supra specificatis, post rei obitum procedi non possit
2 d. l. fin. ff. ad leg. iul. maiest. Sententia † autem lata contra expressam iuris dispositionem nulla est c. i. vbi late ponunt doct. & maxime post alios Fe
3 ly. de re iudi. † q̄ etiam locum habet, quando sententia est lata contra rationem legis etiam loquentis in alijs terminis, vt per Ant. de Bur. & Abb.
4 in d. c. i. & ibidem Fely. in princ. † idem est, quando sententia fertur contra legem municipalem, Bar. & Angel. in l. cum prolatis ff. de re iudic. &
5 Angel. in l. i. ff. de appel. idem erit, quando † sententia lata esset contra con

suetudinem notoriam, Fely. in d.c.i.col.ij.versi.amplia secundo. Quinimmo dicas, quod fuit dubitatum apud veteres: an iudex, qui pronunciasset cõtra Imperatoris constitutionem, de crimine læsæ maiestatis accusari posset? & Imperator Alex. statuit, quod non, vt est text. in l.i.C.ad leg.iul.maiest.

SVMMARIVM.

Si offendatur maiestas Reipublicæ Venetæ an damnabitur defuncti memoria.

1 *Respublica Veneta superiorem non recognoscit et uim Imperatoris obtinet in toto suo dominio.*

2 *Respublica romanorum extincta & eius loco successit Respublica Venetorum.*

QVAESTIO XXVI.

VIGESIMOSEXTO quæro: vidimus in proxima præcedenti quæstio. quod in alijs casibus præterquam in duobus expresis in l.fin.ff.ad leg.iul maiest. & in l.penul.& fin.C.eod.titul. videlicet quando offenditur persona Imperatoris, vel Respublica Romana non damnatur defuncti memoria: quid dicendum erit, si offendatur Maiestas Reipublicæ Venetæ? proculdubio dicendum erit

1 idem esse. † cum illa superiorem non recognoscat, & vim Imperatoris obtineat in toto suo Dominio, vt late dixi supra in prin. præsentis tract.

2 in rubric. quotuplex sit maiest. Quinimmo, † cum iamdiu Romanorum Respublica extincta sit, eius loco succesit Respublica Venetorum, vt dixit Raphael.Fulgos.in consi.62.colũ.ij. vbi inquit, nouiorem autem Romam intelligo Rempublicam Venetorum, quæ in sui dictione suppositos nouioris Romæ prærogatiua lætatur. faciunt ad prædicta ea quæ supra dixi q.xi.in tit.qualiter crim.læsæ maiest.contra Imperat.comit.

SVMMARIVM.

Quis teneatur probare an accusator uel fiscus crimen læsæ maiestatis fuisse ab eo cõmissum cuius memoria uult damnari, an hæredibus onus probandi innocentiã defuncti.

1 *Accusator uel fiscus tenetur probare defunctum commisisse crimen læsæ maiestatis antequam bona ab hæredibus auferantur.*

2 *Hæres tenetur defuncti innocentiam defendere. sed fiscus probare debet, & nisi probet eo ipso hæres dicitur probasse innocentiam.* Et nu.4.

3 *Iura iuribus declarantur.*

5 *Reus qui dicatur? & nu.6.*

7 *L.fin.ff.ad leg.Iul.maiest.loquitur in reo delato ante eius mortem.*

8 *Hæres defuncto reo, & citato, tenetur purgare indicia contra defunctum facientia.*
9 *Verbum, instaurari, quid significet.*

QVAESTIO XXVII.

IGESIMOSEPTIMO quæro: dictum fuit supra q.xx.& alijs sequentibus sub hoc eod.titu. ꝙ mortuo imputato vel accusato de crimine læsæ maiestatis post eius obitum damnatur eius memoria, & omnia eius bona fisco applicantur,& auferuntur hæredibus illius,per tex.in l.penul.& fin.C.ad leg.iul.maiest.& l.fin.ff. eodem titul.

1 † Quis teneatur probare,an accusator, vel fiscus delictum esse ab eo commissum qui defunctus est,an hæredibus onus probandi innocentiam defuncti? Odofre.hanc quæstio.examinat in l.eorum patrimonia.C.de iure fisci.lib.x.vbi casum ponit,ꝙ si is qui dicitur commisisse crimen læsæ maiestatis antequam de hoc accusaretur mortuus fuerit, & fiscus ex tali imputatione velit illius bona apprehendere tanquam rei criminis prædicti, negantibus hæredibus defunctum tale crimen commisisse,an fiscus dicta denegatione non obstante bona defuncti apprehendere possit? & dicit quod non: nam defunctus debet de hoc accusari,vel inquiri,& conuinci, ita ꝙ constet ipsum huiusmodi delictum commisisse.allegat tex.in l.quisquis cũ l.sequent.C.ad leg.iul.maiest.& l.res quæ in controuersia.ff.eod.Ista conclusio aperte probatur per tex.in l.fi.C.eod.titu.ibi,conuicto mortuo memoria eius damnetur.Ergo patet † ꝙ necesse est ꝙ accusator vel fiscus probet defunctum tale crimen commisisse antequam bona ab hæredibus auferantur.Huic tamen conclusioni duo iura obstare videtur: videlicet text. in l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.ibi,nã nisi hoc crimen a successoribus purgetur hæreditas fisco vendicatur.Et text.in d.l. res quæ.ff.de iure fisci ibi,& defuncto maiestatis reo parato hærede purgare Innocẽtiam mortui &c. per quæ duo iura videtur,ꝙ onus probandi innocentiam defuncti incumbat hæredi.quibus iuribus Odofr.in d.l.eorũ patrimonia,respõdet dicẽdo, ꝙ verbum, purgent, in dictis iuribus positum intelligitur hoc est defendãt: † tenetur enim hæres defuncti innocentiã defendere: Sed fiscus probare debet,& nisi probet,eo ipso hæredes dicuntur probasse innocentiam defuncti.argumen.tex.in l.fin.ff.de bon.eorum qui ante sent. & l.conuictos C.qui test.facer.poss.& facit text. in d.l.eorum patrimonia. & indubitate leges prædictæ præsupponunt delictum esse probatum, vel saltim vehementer esse indiciatum: quia alias purgatio non requireretur, & ipsa duo iura ita intelligi debent,quia † iura iuribus declarantur.text.enim in.d.l.fi.

(margin numbers 2, 3, 4 stand beside lines "moria eius damnetur…", "† tenetur enim…", "iura ita intelligi…")

C.ad leg.iul.maiest. requirit, quod mortuus sit conuictus ad hoc vt eius memoria damnari possit. Defunctus enim nisi contrarium probetur innocens præsumitur: nā dolum allegans illum probare debet, ideo fiscus probare tenetur.l.fi.ff.de bon.eorum.Et ad tex.in d.l.ij.C.qui test.facer.poss. respondet Odofr.in d.l.eorum patrimonia col.fin.nu. 17.quod eo ipso hæres probat innocentiam quādo delictum non probatur. & istam opinionem sentit etiam Alberi.in d.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest.

In ista quæstione distinguendum esse sentio: quod aut quis in vita non fuit de isto crimine læsæ maiestatis accusatus, inquisitus, vel denunciatus, & contra ipsum processum non fuit: & isto casu locum habeat quod dicitur in l.fin. C.ad leg.iul.maiest. oportet enim tunc quod defunctus de crimine conuincatur vt bona ab eius hæredibus auferantur, & fisco applicentur, vt ibi dicit tex. Aut quis in vita accusatus, inquisitus, vel denunciatus fuit de tali crimine, & formato processu probatum contra eum fuerit, vel taliter indicia tum quod contra defunctum, si viueret ad torturam procedi potuisset: & isto casu locum habeant text.in d.l.fin.ff.ad leg.iul. maiesta. & text. in d.l.res quæ.ff.de iure fisci.quod manifeste patet: nam tex.in d.l.res quæ.dicit, defuncto maiestatis reo parato hærede purgare &c. et sic loquitur de eo qui
5 reus erat.Reus † autem quis non dicitur nisi formato processu cōtra eum, & postquam fuit citatus ad se defendendum, vt per Paridem de Put. in tract.de re milit.in.§.cum plerunque.nu. 5. Ant.de Butr. in c.cum inter. de
6 except. nam † quando quis est citatus eius nomen dicitur inter reos receptum, vt per Ange.in tract.malefi.in verb.ad quærelam Titij.versi.& adde
7 de quod postquam: Bar.in l.is qui reus.ff.de publi.iudic.† tex.vero in d.l.fin. ff.ad leg.iul.maiest.similiter loquitur in eo, qui erat reus huius criminis patet ibi, is qui in reatu &c.Et quia reus si viueret deberet purgare indicia cōtra eum laborantia, vel ex probationibus fiendis, vel medio torturæ, ideo non mirum si hoc onus purgationis eo defuncto in hæredes trāsfertur, si defuncti bona non ad fiscum pertinere prætēdunt sed eis remanere debere. Et ista est vera intelligentia illorum iurium. Nec placet quod dicitur, quod hæres ex sola susceptione defensionis dicatur purgare innocentiam defuncti si non est probatum, quia istud procederet quando post obitum eius cui tale crimen imputatur contra eius memoriam incohatur processus, vt
8 loquitur, tex.in d.l.fin.C.ad leg.iul.maiest.sed † quando post formationē processus reus citatus moreretur, tunc necessaria erit purgatio hæredis, vt d.l.fin.ff.eod.titu.& d.l.res quæ.in princ.ff.de iure fisci.& in l.penul.C.ad leg.iul.maiest. ibi, nam post rei mortem crimen instaurari solere. loquitur enim de eo qui ante erat factus reus huiusmodi criminis per processum formatum contra eum verbum nanque instaurari, ibi positum id indicat.

9 † Instaurare enim nil aliud est, quam iam cœptum denuo prosequi. facit illud Vergilij in vij. Æneid. Certatim instaurant epulas. idest denuo ponunt.& alibi idem dicit, Instaurati animi regis succurrite tectis.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus an interuenire poßit quando agitur de damnanda defuncti memoria.*

2 *Hæredes post obitum defuncti, de cuius memoria damnāda agitur, poßunt instare quòd procedatur ad sententiam super defuncti innocentia, quoniam eorum interest.*

QVAESTIO XXVIII.

1 VIGESIMOOCTAVO quæro: an quando agitur de damnanda defuncti memoria imputati de crimine læsæ maiestatis interuenire posśit Aduocatus ad defendēdam rei memoriam? Et videbatur dicendum ꝙ non: quia pro reo criminis læsæ maiestatis Aduocati interuenire non possunt, vt vidimus supra quæst.iiij. Hanc quæstionem examinat Præposit.in c.si quando.col.iij.versic.& per prædicta ij.q.vi.& ibi dixit, ꝙ in hoc casu, ex quo non agitur de imponenda pœna ordinaria pro crimine isto, nec locum habeant rationes per quas alias in criminalibus defensor interuenire non posśit, poterit defensor accedere pro defuncto qui se personaliter tueri non potest, adducit Bald. in l.reos.in fin.C.de accusatio.& Alberi.in l.seruum.§.publice.ff.de procurator.& in rubric.C.de hæret. qui attestatur, ꝙ ita seruatum fuit tempore Clementis Papæ v.quando Philippus Rex Franciæ volebat, ꝙ damnaretur memoria Bonifacij viij.Pontif.maxi. tanquam hæretici. facit text.in l. iiij.§.fin.cum sequen.ff.de liberal.causa.& l.non tantum.de appella.Et plura ad hoc adducit Præposi.loco præallegato quæ videre poteris quia eius dicta transcribere potius esset laboriosum quam subtile. Confirmatur conclusio prædicta: quia cum tractetur post obitum defuncti solum de auferendis defuncti bonis ab eius hæredibus, illi citandi sunt, vt vidimus supra quæst.xx.proxima præcedent. Ideo absurdum esset dicere quòd tali casu defensor interuenire non posset pro eis, cum nullo iure id prohibitum inueniatur: sicuti statutum est quando ad pœnam ordinariam contra viuentem pro hoc crimine proceditur. Sed quæro: † an hæredes post obitum

2 defuncti, de cuius memoria damnanda agitur, instare posśint, pro eorum interesse, pro purganda innocentia ipsius defuncti, ꝙ procedatur ad sententiam super rei innocentia iam defuncti? & dicas, ꝙ sic, ita voluit Ioan.de Plat.in l. eorum patrimonia colum.i. nume.3.C. de iure fisc.libro x. pro

quo

quo dicit esse casum singularem in l.filio.§.seia.ff.de adimẽ.legat.facit text. in l.fin.ibi,nam nisi hoc crimen a successoribus purgetur &c.ff. ad leg.iul. maiest. Interest enim hæredum defuncti, ꝙ ex quo accusata est defuncti memoria fiat absolutio.

SVMMARIVM.

Quanto tempore duret ius accusandi in crimine lesæ maiestatis?

1 *Ius accusandi in criminalibus durat annis.xx.*

2 *Accusatio in crimine apostatatus durat perpetuo dum uiuit apostata, & post eius obitum durat quinquennio.*

3 *In crimine suppositi partus perpetuo agi potest. Idem in crimine parricidij. nume.4. Et in crimine læsæ maiestatis.nume.5.*

6 *Accusatio peculatus quinquennio tollitur.*

7 *Accusatio iniuriarum anno tollitur.*

8 *Si per statutum aßignetur certum tempus ad accusandum, ultra illud tempus inquiri non potest.*

QVAESTIO XXIX.

IGESIMONONO quæro: vidimus supra q.xiiij. hoc cod.tit.quanto tempore duret ius inquirendi de crimine, & fuit conclusum ꝙ annis.xx.per text.in l.quærela.§.falsi. C.de fals.& supra q.xxiij.tractauimus quãto tempore duret ius accusandi memoriã defuncti pro crimine læsæ maiestatis, & dictum fuit quod durat quinquennio, restat videre quanto tempore duret ius accusandi in hoc crimine? Breuiter dicas,
1 † ꝙ ius accusandi in criminalibus durat annis.xx. hoc enim temporis spatio regulariter criminales actiones tolluntur.text.est in d.l. quærela: & in l.ait prætor.ff.ad leg. Aquil.Ita communiter tenent docto. in d.l.quærela. vbi Barto. Angel.& Salicet. & habetur per Ioannem Franciscum Balb. in tract.suo de præscript. in secunda parte iiij.part. princip. in versicu. secundo quæro,versicul.amplia istam . idem voluit in d.l. quærela Cyn. &
2 Odofred.ibidem in versicul. Or signori. Fallit ista conclusio † in crimine apostatatus: quia dum viuit apostata accusatio perpetuo durat. l.ij. & l. apostatarum.C. de apostat. post obitum vero apostate durat quinquen-
3 nio tantum.Item fallit, † in crimine suppositi partus, de quo perpetuo agi
4 potest l.qui fa fam.§.i.ff.ad leg.Cornel.de fals. Item fallit, † in crimine parricidij l.fin.ff.de parricid.Et habetur per Bonifac.de Vitellin. in tract.suo

malefic. in rubric. de inquisitio. & earum form. colum. fin. idem puto di-
5 cendum † in crimine læsæ maiestatis, quod scilicet durante vita eius qui di-
ctum crimen commisit etiam vltra annos. xx. accusatio fieri possit propter
criminis atrocitatem. faciunt dicta supra quæstio. xiiij. nec obstat text. in d.
l. quærela ibi, sicut cætera quoque fere crimina: quia crimen læsæ maiesta-
tis de se requirit specialem mentionem. facit, quia statutum concedens ge-
neralem abolitionem criminum, non comprehendit crimen læsæ maiesta
tis, de quo vide ea quæ scripsi infra quæst. viij. in rubric. de pluribus quæ-
6 stionibus. Accusatio † vero peculatus quinquennio tollitur, vt not. in l. fi.
7 ff. de crim pecul. Et † accusatio iniuriarum anno tollitur. instit. de iniur. in
fin. & habetur per Odofre. in d. l. quærela in fin. Alexand. in l. ita demum.
8 ff. de procurato. & Petr. de Anchar. in consilio. cxc. Et scias † quod si per
statutum assignetur certum tempus ad accusandum, vltra illud tempus
inquiri non poterit de delicto. Bar. in d. l. quærelam.

FINIS LIBER PRIMVS.

HIERONYMI GIGANTIS IVRISCONSVLTI FORO-SEMPRONIENSIS DE CRIMINE LAESAE MAIESTATIS.

LIBER SECVNDVS.

QVI ACCVSARE POSSINT IN CRIMINE LÆSÆ MAIESTATIS.

SVMMARIVM.

An Forensis admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?
1 *Forensis in crimine publico non admittitur ad accusandum.*
2 *Stante statuto q. quilibet accusare poßit, non admittetur forensis ad accusandum.*
3 *Si iniuria fiat sacerdoti quilibet de talem accusare poterit.*
4 *Forensis in crimine læsæ maiestatis admittitur ad accusandum.*

QVAESTIO I.

RIMO quæro: an forensis admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis? videtur dicendum quod non, quia crimen læsæ maiestatis est crimen publicum l.i.ff. de pub.iudic.facit tex.in c. ius publicũ iuncta glos.i. distin.§. publica autem. instit. de public.iudic. forensis † autem in
1 crimine publico non admittitur ad accusandum, vt tenet glos.in l.is qui,reus.ff.de pub.iudic.& Angel.in rubric.ff.de publi.iudic. quia,cum sit forensis, sua non intersit etiam ratione patriæ.facit pro ista opinione text.in l.in prouinciali.in.§.fin.ff.de oper.nou.nunciat.vbi Paul.
2 de Castr.per illum tex.dixit, † q stante statuto, q quilibet accusare possit, q forensis non admittetur ad accusandum.& Iaso. ibi ad hoc allegauit Bald.qui hanc opinionem tenuit in c.ex parte adæ de testibus.col.ij. vers.
3 dicit. Bar.ad idem facit, † quod voluit Bald.& Paul.de Cast. in l.i.§.huius studij.ff.de iusti.& iure.vbi dixerunt, q si iniuria fiat sacerdoti quilibet de populo talem accusare poterit, dummodo sit de populo illius loci. quod sequitur etiam Præposit.in summa ij.q. viij. Contrarium tamen dicas te-

nuisse Imol.in l.i.ff.de publi.iudic. Immo & Angel.in l.si quis.ff.de priuat. delict. vbi in indiuiduo tenet, quod forensis accusare poterit, & idem tenuit Angel.in tract.malefi.in verb.ad quærelam Titij,in versi. in crimine autem publico.de quo tamen late tradit.idem.Ang.in tract. malefi. in verbo,che hai tradito la tua patria,in versic.in crimine autem publico: & ibi
4 in addit.Sed † quicquid dicant in hoc doct.in crimine læsæ maiestatis forensem admitti ad accusandum censeo: nam in isto crimine omnes admittuntur ad accusandum etiam alias prohibiti, vt per Angel. in d. suo tract. de malefi.in d.verb.che hai tradito la tua patria.in versi. quæro quis possit accusare.facit text.in l.famosi.ff.ad leg.iul.maiest. Quinimmo, ex quo hoc crimen publicum est,non solum ciuis, sed etiam forensis ad accusandum admitti debet, Bar.in d.l.is qui reus.& ibi Imol.super glos.fin.& Angel.in d.tract.in verb.ad quærelā Titij.in d.versi. in crimine autē publico.

SVMMARIVM.

An mulier admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Mulier ad accusandum non admittitur nisi suam uel suorum iniuriam prosequatur regulariter.*

2 *Mulier admittitur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis.*

3 *Fuluia mulier coniurationem Catilinæ detexit.*

4 *Mulier admittitur ad accusandum in lege Iulia de anona.*

5 *Mulier admittitur ad accusandum suspectum tutorem.*

6 *Mulier admittitur ad accusandum eum, qui falsum commisit circa testamentum licet ad eam uel ad alios suos non pertineat.*

7 *Mulier admittitur ad accusandum in crimine hæresis.*

8 *Mulier accusat sacrilegum.*

9 *Mulier admittitur ad accusandum in crimine simoniæ.*

10 *Mulier admittitur ad accusandum pastorem bona Ecclesiæ dilapidantem.*

11 *Commater accusare potest occisorem compatris sui.*

12 *Mulier in casibus,in quibus potest accusare, tenetur de iure ciuili inscribere se ad pœnam talionis: secus hodie.*

QVAESTIO II.

SECVNDO quæro: an mulier admittatur ad accusandum in hoc crimine læsæ maiestatis? videtur prima facie dicendum quod nō, ratione fragilitatis sexus l. de crimine. C. qui accusar. non poss.
1 † vbi, mulier ad accusandum non admittitur, nisi suam vel suorum iniuriam prosequatur l. ij.ff.de accusatio.& habetur per Ang. in tract.suo.malefi.

In verbo,ad quærelam Titij in versi.Et licet in supradictis.& per Præpo. in c.prohibentur in princi.ij.q.i.& ibidem Ioan.de Turre.Cremat.col.i.in versi.prohibentur,ad idem tex.in l.senatus.C.qui accusar.non poss.l.i. & ibi Ang.ff.de accusatio.prædicta tamen regulariter procedunt. Attamen
2 † secus est in crimine læsæ maiestatis,in quo mulier admittitur ad accusandum Specul.in tit.de accusat.§.i.versi.item cp est mulier. Hippoly.Marsil. præceptor meus in l.de minore,in princ.col.ij.versic.& subdit etiam.ff.de quæstio.probatur ista conclusio in l.in quæstionibus.ff.de accusatio.& vi. q.i.c.nullus,& hoc tenuit etiam glos.in verb.prosequatur,in d.l.de crimi-
3 ne,& ibi Bar.vbi glos.dixit, † cp Fuluia mulier coniurationẽ Catilinæ detexit,facit tex.in l.in quæstionibus.ff.ad leg.iul.maiest. ad idem est glos.in l.ij.in verb.testamentaria ff.de accusatio.& tex.in c.certis de causis.§.in digestis.xv.q.iij.vbi tex.in versic.in quæstionibus,dixit,cp Iulia mulier coniurationem Sergij Catelinæ detexit,& Marcum Tullium Consulem in iudicium eius instruxit,idem dicitur in d.l.in quæstionibus, vbi dicitur Fuluia non Iulia.& Petr.Andr. Gammarus in sua glos.supra Constit.Iulij ij. Pont.Maxi.de simoniata Elect. Papæ. dicit illam fuisse Iuliam non Ful-
4 uiam,Secundo † fallit supradicta conclusio , cp mulier non admittatur ad accusandum in l.Iulia de annona in qua mulier ad accusandum admittitur.
5 l.fin.in fin.ff.ad leg.iul.de Annon.Tertio † fallit in accusatione suspecti tutoris: nam ibi mulier admittitur.§.consequens.Instit.de suspect.tutor.l.i.§.
6 consequens.ff.de suspect.tutor.Quarto † fallit quãdo mulier accusat eum qui falsum commiserit circa testamentum , licet ad eam vel ad alios suos non pertineat: id enim speciale est propter criminis immanitatem,vt dixit
7 glos.in d.l.ij.in verb.testamentaria.ff.de accusat.Quinto † fallit in crimine
8 hæresis.l.Manicheos,C.de hæret.c.vergentis.de hæretic. Sexto † fallit in crimine sacrilegij l.si quis in hoc genus.C.de episc.& cleri.& ij.q.i.c.in pri-
9 mis.Septimo † fallit in crimine simoniæ.l.si quemquam.C.de episcop.&
10 cleric. Octauo † fallit quando Pastor Ecclesiæ bona Ecclesiæ dilapidat.c. licet heli,de simon. hos omnes casus enumerat Specul. in tit. de accusat. in
11 fin.& Salic.in d.l.de crimine.C.qui accusar.non possunt. Nono † fallit in Comatre , quæ accusare potest occisorem Compatris sui , de quo Andr. Barba.in c.corã.col.vi.versi. Ego adduco.de offic.deleg.vbi approbat dictum Bal.hoc tenẽtis in l.i.C.qui accus.nõ possunt. Et circa pdictos casus, cp mulier possit accusare,idẽ dixit Præpo.in c.phibetur.ij.q.i.col.ij.versi. vlti.quæro.& Ang.in tract.malefi.in verb.ad quærelã Titij.versi.& licet
12 in supradictis.vbi August.et Hier.in additio.Mulier † tñ in casibus,in quibus ad accusãdũ admittit,inscribere se debet de iure ciuili ad pœnã taliõis, alias nõ admitteretur.d.l. de crimine.C.qui accus.nõ pos.Ang.in d.tract.

de malefi.in prædicto verbo ad q̃relā Titij.in versic.& licet in supradictis. Secus autē est de iure canonico, de quo habes glo.xv.q.iij.in c.de crimine. & ij q.i.c.mulierem.idem tenuit glos.ij.q.viij.& glos.in c.super his.de accusatio.& Alberi.in d.l.de crimine.Sed (vt alias dixi) hodie pœna talionis recessit ab Aula, nec seruatur de consuetudine.

SVMMARIVM.

An frater in crimine læsæ maiestatis admittatur ad accusandum fratrem?

1 *Regulariter fratri fratrem non permittitur accusare.*

2 *Frater dicitur quasi fere alter.*

3 *Frater Naturalis tantum non admittitur ad accusandum fratrem.*

4 *Frater, qui suam uel suorum iniuriam prosequitur, admittitur ad accusandum fratrem etiam in crimine capitali.*

5 *Frater in crimine læsæ maiestatis fratrem accusat.*

QVAESTIO III.

ERTIO quæro: an frater in hoc crimine læsæ maiesta-
1 tis admittatur ad accusandum fratrem? Dicas, † q͞p regulariter fratri fratrem non permittitur accusare.l.magnum. C.qui accus. non poss. & est ratio sanguinis coniunctio,
2 quæ immutabilis est l.ius sanguinis.ff.de reg.iur.† dicitur enim frater quasi fere alter.idem habetur per Io.de Anan. in c.accusasti.in versic.nunquid autem frater, de accusat. hoc tamen videtur locum habere in magnis delictis, secus in leuibus.l.sororem.C. qui ac
3 cus.non poss. † idem dicendum erit in fratre naturali tantum: vt not.Salic.in d.l.magnum.& ita voluit Angel.in tract.malefi.in verbo ad quære
4 lam.versic.quinto repellitur.Fallit † tamē in fratre, qui suam vel suorum iniuriam prosequitur: tunc enim frater ad accusandum fratrem admittitur etiam in crimine capitali, sicuti de matre dicitur in l.propter.& in l.si sororem.C.qui accus.non poss.Specul.in titu.de accusatore.§.i.versicu.Item q͞p est frater. August.de Arim.in addit.ad tract.Angel.de malefi. in additione super d.versic. quinto repellitur. Corroboratur dicta conclusio, q͞p frater non admittatur ad accusandum fratrem in crimine capitali: nam vt supra diximus secundum Aulum.Gel.lib.xiij.noct.atticarum. frater dicitur quasi fere alter.Et Salustius in Iugurta sic inquit, quis autem amicior quam frater fratri: aut quem alienum fidum inuenies, si tuis hostis fueris? facit illud Pauli ad Hæbreos.c.xiij.Charitas fraternitatis in vobis maneat.

5 Dicas † tamen secus esse in crimine læsæ maiestatis: nam in isto crimine frater fratrem accusat, vt voluit specul. in d. titu. de accusat. §. i. in d. versicu. Item quod est frater: allegat text. in l. penul. C. de accusatio. idem tenuit magnus criminalista D. Hippoly. Marsil. præceptor meus. in l. de minore. in princ. col. i. nume. 3. ff. de quæstio. & Placent. in tract. suo de accusa. publi. iudic. titu. ij. nume. 7.

SVMMARIVM.

An infamis admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Infamis regulariter ab accusando repellitur.*

2 *Infamis admittitur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis, etiam quòd sit damnatus de crimine publico.*

3 *Infamis non potest accusare inimicum suum, etiam in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO IIII.

1 VARTO quæro: quid dicendum de infami, an ad accusandum in hoc crimine admittatur? Dicas † infamem regulariter ab accusando repelli. l. qui criminis. C. qui accus. non poss. Et ratio dicitur esse propter præsumptam calumniam. Regula. semel malus. de regu. iur. in vi. l. Cassius. ff. de senat. Cyn. in d. l. qui criminis, aliam addit rationem: quia si is qui accusat non probat perdit famam l. fin. C. de accusat. sed infamis, cum iam famam ammiserit, eam amplius perdere non potest. l. cognitionum. §. i. ff. de var. & extraordi. crimin. l. ij. C. vt infra cert. temp. idem dicit Ioan. de Turre Cremat. in c. in primis. col. iij. versi. nam infames.
2 ij. q. i. Fallit † tamen ista regula in crimine læsæ maiestatis, in quo infamis admittitur ad accusandum. Ange. in tract. de malefi. in verbo, & ad querelam. versic. sexto ab hac accusatione. & tex de hoc clarus in l. famosi, & ibi Bart. & omnes. ff. ad leg. iul. maiest. idem Bart. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. iul. maiest. Et hoc procedit etiam in damnato de crimine publico. Angel. in prædicto tract. in verb. Che hai tradito la tua patria. in versicu. quæro quis possit accusare. idem voluit Angel. in l. qui iudicio. ff. de accusatio. & vide August. de Arimino in addit. ad Angel. in d. tract. super d. versic. quæro quis possit accusare. Erit ergo firma conclusio quod in hoc cri-
3 mine læsæ maiestatis infamis admittitur ad accusandum. Istam † conclusionem limita tamen non procedere, quando infamis esset inimicus illius quem accusat: nam tunc non admitteretur ad accusandum, etiam in hoc

crimine.ita voluit Angel.in d.l.famosi.in princ.in versicu. in textu ibi. ff. ad leg.iul.maiest.inimicus enim repellitur ab accusando in isto crimine. vt infra q.vi.proxime sequent.

SVMMARIVM.

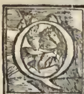
An socius criminis admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis.

1 *Socius criminis non admittitur ad accusandum regulariter.*

2 *Socius criminis admittitur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis, in crimine simoniæ.nu.3.& in crimine hæresis.nu.4.*

5 *Socius criminis effectus inimicus nõ admittitur ad accusãdũ in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro: iure cautum est, q socius criminis non admittatur ad accusandum l.si filium.C. de liberal.causa. xv.q.iij.c.nemini, Gandi.in tract.suo de malefi.in rubric. qui poss.accusar.in vers.item q est socius.Specul.in tit.de accusat.§.i.versi.item repellitur qui fuit socius.Bald.in rubric.C.qui accus.Ange.in tract.malefi.& ibi August. in addit.in ver.ad quærelam Titij.versicu. Decimonono repellitur, Alex.in
2 consi.127.in iiij.volum.Ista conclusio regulariter procedit: Fallit † tamen in crimine læsæ maiestatis, vt voluit Ioan. de Turr.Cremat.in c.si quis ij. col.versi.respondeo.distinct.lxxix.ad idem est tex.in c.veniens,el i.& ibi glos.de test.& not.in l.fin.C. de accusat. Alberi.in l.famosi.ff.ad leg.iul. maiest.& ibi Angel.tex.in c.quæro ergo.§.verum.vi.q.i.& in c.i.de consef.& c.si quis Papa.& ibi glos.lxxix. Distinc.idẽ voluit August.in tract. malefi. Ange.in sua addit.versi.prædicti.Decimonono.idem tenuit etiam Ioan.Igneus,in sua disputatione,an Rex Franciæ recogn.Imper. nu.120.
3 Secundo † fallit in crimine simoniæ vt voluit Turre Cremat.in d.c.si quis,& est expressum in Constit.Iulij ij.de simoniac.Elect. Pontifi.Ter-
4 tio † fallit prædicta conclusio in crimine hæresis, vt dixit idem Turre Cre
5 mat.loco præallegato. Istam conclusionem † limitarem non procedere, quando socius criminis esset effectus inimicus accusati, per ea quæ dixi supra q.iiij.proxi.præcedenti in fin.& quæ dicuntur in q.vi.proxi. sequen.

SVMMARIVM.

An inimicus admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Inimicus regulariter ad accusandum non admittitur.*

2 Crimina

2 *Crimina per testes non per accusatorem probantur.*
3 *Inimicus in crimine læsæ maiestatis repellitur ab accusando.*
4 *Idem in criminibus exceptuatis, ac in notorijs. nu. 6.*
5 *Inimicus repellitur ab obijciendo crimen per uiam exceptionis.*
7 *Inimicus, qui prohibetur accusare, an denunciare possit.*
8 *Inimicitia ad repellendum accusatorem qualis esse debeat.*
9 *Vbi agitur de repellendo, a præmio sufficit qualibet odiositas qualitercunq; concepta.*
10 *Inimicitia capitalis, quot, & quibus modis dicatur.*
11 *Inimici amicus, repellitur ab accusando: & quomodo intelligatur.*
12 *Complices dicuntur qui sunt consortij ad malum non ad bonum.*
13 *Inimicus admittitur ad accusandum de hæresi, stricto modo sumpta.*
14 *Quod committitur in diuinam religionem in omnium infertur iniuriam.*

QVAESTIO VI.

EXTO quæro: an inimicus accusare possit? Dicas, quod uidetur dicendum prima facie ꝙ sic: quia admittitur infamis, qui alias repellitur, vt dixi supra q iiij. proxima præcedente. Item admittitur ad accusandum in hoc crimine socius criminis, vt vidimus in proxima præcedenti q. contra
1 rium dicas: † quia inimicus regulariter ad accusandũ non admittitur. c. per tuas. de simon. §. si vero quis odiosus. In auth. de test. Inst. de excusat. tuto. §. inimicitiæ. iij. q. v. c. accusatores. Ioan. de Turre. Cremat. in c. in primis. col. iij. nu. 8. ij. q. i. Abb. tamen. in c. licet heli. colum. ij. versic. vlti. collige. de simon. dixit, in iure ciuili non reperiri inimicum accusare nõ posse. & videtur tenere, ꝙ inimicus accusare possit, & rationem assignat,
2 quia † crimina per testes non per accusatorem probantur, ideo facilius admittitur accusator quam testis. Idem tenuit Abb. in c. i. in versic. circa tertiam & vltimam. de accusatio. Imol. in l. is qui reus. ff. de publi. iudic. tenet opinionem Abbatis de iure ciuili, secus dicit esse de iure canonico. idem dixit Fely. in c. i. col. ij. versicu. vtrum inimicus. de accusatio. allegat. c. meminimus. & c. cum oporteat. eod. titu. ad idem est tex. in c. accusatores, el. i. iij. q. v. ad idem tex. in c. cum P. Manconella. de accusatio. Bal. tamen & Angel. in d. l. is qui reus, tenent inimicum repelli ab accusatione. Et idem tenuit Angel. in tract. malefi. in verb. ad quærelam Titij. versi. vigesimo repelli-
3 tur, & ibi August. in addit. Dicas † ꝙ in crimine læsæ maiestatis non est dubium inimicum ab accusando repelli, ita tenuit Specul. in tit. de accusatio. in i. §. versic. fin. in fine per tex. in c. per tuas. de simon. idem in titu. de accusatio. in iij. parte. in. §. ij. in versic. i. Angel. in l. qui accusare. ff. de accusat. ini-

micus enim capitalis non accusat. Præposit. in c. episcopis. in versicu. in ea glos. ibi. iij. q. i. & idem in c. in primis. §. quia ergo, col. i. in versicu. Nota ꝙ inimicus. ij. q. i. ad idem facit tex. in c. accusatores. el i. iij. q. v. Et ꝙ inimicus non admittatur ad accusandum in hoc crimine tenuit etiam Alberic. in l. famosi, in versicu. conspiratores tamen. ff. ad leg. iul. de adulter. & ibidem
4 Angel. in princ. vbi dixit, ꝙ † in criminibus excepruatis inimici ad accusandum non admittuntur, per tex in c. per tuas, extra de simon. idem tenuit August. de Arim. in addit. suis ad tract. Ange. de malefi. in verbo, ad quærelam Titij. in addit. quæ incipit, tu autem in hac materia: versic. tene
5 tamen menti. Quinimmo † inimicus repellitur etiam ab obijciendo crimē per viā exceptionis, vt est tex. in d. c. meminimus. de accusat. Talis. n. voluntaria obiectio accusationē sapit, vt not. in c. exhibita de iudic. & per Innoc. in c. Dudū. de elect. ita dixit Præpo. in c. accusatorib. in i. not. ij. q. v. idē voluit Archid. in d. c. accusatores. el i. iij. q. v. et Spec. in tit. de accusat. in versi.
6 itē cū inimico. † Amplia p̄dictā cōclusionē, ꝙ inimicus ab accusādo repellatur, vt procedat etiam in notorijs, secundū Roma. in consi. 324. in p̄posita consultatione, & Alex. in consi. 125. visa inquisitione formata, col. fin.
7 in fi. in iiij. volu. ad idem est text. in c. nulli episcoporum iij. q. v. Sed † quid dicemus de inimico qui accusare prohibetur, an saltim poterit denunciare: Decisio huius dubij pendet ab illa quæstione, vtrum prohibitus accusare possit denunciare: in qua Io. Andr. & Archid. in c. indemnitatibus. §. i. de elect. in vi. dixerunt ꝙ sic. & idem voluit Bal. in l. i. C. si tut. nō gesser. per illum tex. ad ꝙ facit ꝙ tradit Ang. in l. quæsitum. ff. de in ius. vocand. istum articulum examinat seriose Præposit. in c. i. ij. q. viij. col. 52. in versi. an prohibitus accusare. nu. 149. vbi facit longam distinctionem, vide ibi
8 per eum. Qualis † autem debeat esse inimicitia ad repellendū accusatorem tradunt docto. in d. c. accusatores & vide per Angel. in tract. de malefic. in d. verbo ad quærelam. In versic. vigesimo repellitur inimicus, & ibi August. in addit. in quibus locis concludunt, ex inimicitia capitali repelli quem ab accusando: allegat Angel. loco præalleg. not. in. l. labeo. ff. de arbitr. & in l. inimicitiæ. ff. de his. quib. vt indign. & l. iij. §. fi. & ibi Bar. ff. de adimen. legat. idem voluit Ioan. de Anna. in c. repellatur, versi. Vtrum autem quælibet inimicitia, de accusatio. vbi refert opin. Vincentij, ꝙ sola capitalis inimicitia repellat accusantem: quod dicit verum esse vbi agitur de repellen-
9 do inimicum, a iure communi, vt in l. licet ff. de arbitr. sed † vbi agitur de repellendo a præmio, sufficit quælibet odiositas qualitercunq; concepta. allegat tex. in l. testamento centurio. ff. de manu. testam. & l. lutius. ff. de le-
10 gat. ij. Quot † autē, & quibus modis dicatur capitalis inimicitia: vide Fely. in c. cum oporteat col. iiij. de accusat. vbi etiam ponit quid dicendum de ini

mico reconciliato, de quo etiam habetur p doct. in c. accusatoribus. iij. q. v.
11 Et non solum inimicus repellitur ab accusando, sed † etiam amicus inimici: ita dixit Ioan. de Anna. in d. c. repellantur in princ. allegat ꝙ habetur in c. accedens el. ij. vt lit. non contest. vbi probatur, ꝙ inimicitia extenditur ad tertiam personam, subdens ꝙ regulariter ista materia non est multum extendenda, vt not. Innoc. in c. insinuãte, de off. deleg. & istud quod dictũ est de amico inimici, intellige de cohabitante cum inimico cohabitatione continua: secus si modico tempore, pro id ꝙ habetur in l. licet. §. in factum actio. ff. Naut. caup. stabul. ita dixit Ioan. de Anna. loco proxime allegato, vide Præposit. in d. c. accusatores. in fin. iij. q. v. Fely. autem in c. cum oporteat col. iiij. in versi. Nota sexto. dicit, ꝙ eo ipso ꝙ quis conuersatur cum inimico meo, inimicus meus præsummitur: ideo dicit, ꝙ non solum cohabitantes cum inimico meo, vt in d. c. repellantur admitti non debẽt ad ac-
12 cusandum, sed etiam conuersantes, & etiam complices. Subdens, ꝙ † complices dicuntur qui sunt consocij ad malum, & non ad bonum. Conclusio-
13 nem † supradictam, ꝙ inimicus ab accusando repellatur, limita non procedere in hæresi stricto modo sumpta: quia tũc dr̃ prosequi suã vel suorũ in-
14 iuriã † ꝙ. n. cõmittitur in diuinã religionẽ in omniũ infertur iniuriã l. manicheos. C. de hære. ita voluit Frãcis. Eps Squillacẽsis in trac. d fide cato. c. 51.

SVMMARIVM.

An pupillus admittatur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Pupillus regulariter non admittitur ad accusandum.*

2 *Pupillus cum authoritate tutoris admittitur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis.*

3 *In crimine læsæ maiestatis oẽs admittũtur ad accusandũ, qui alias accusare prohibentur.*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO q̃ro: an pupillus accusare poterit? Dicas, ꝙ regulariter nõ admittitur ad accusandũ. l. i. & ij. ff. de accusat. c. prohibetur. ij. q. i. l. i. C. de fals. monet. iiij. q. iij. c. inuiti. et per Bar. in d. l. ij. §. pupillus. ff. de accusatio. Ang. in trac. malefi. in verb. & ad quærelã Titij. in versi. Duodecimo prohibetur Pupillus, idẽ voluit Io. de Turr. Cremat. in c. prohibetur. col. i. in versi. prohibentnr. ij. q. i. & est ratio propter fragilitatẽ ætatis, et carẽtiã intellectus, vt dixit Ang. in d. tract.
2 malefi. in p̃alleg. vers. in prin. Dicas, † ꝙ in crim. læ. maie. pupillus ad accusandũ admittitur cũ authoritate tutoris: ita voluit Specu. in tit. de accusat. §. i. in vers. itẽ excipitur, ꝙ est Pupillus, allegat tex. in l. clarum. C. de auctor. præstand. idẽ dixit Gãdi. in suo tract. malefi. in rubr. qui accusare possunt.
3 col. i. in versicu. item in crimine læsæ maiestatis, facit, quia † in isto crimine

omnes admittuntur ad accusandum, qui alias accusare prohibiti sunt, vt voluit Angel.in d.tract.de malefi.in verbo,che hai tradito la tua patria.in versicu.quæro quis possit accusare,in princ.ad idem facit text. in l.famosi. ff.ad leg.iul.maiest. vbi Angel. in princip.dixit, quod etiam prohibiti accusare de crimine publico admittuntur ad accusandum in crimine læsæ maiestatis.

SVMMARIVM.

An filius admittatur ad accusandum patrem in crimine læsæ maiestatis?

1 *Pater a filio accusari non potest.*

2 *Filios castigatores esse parentum suorum lex erubescit.*

3 *Filius admittitur ad accusandum patrem in crimine læsæ maiestatis propter criminis immanitatem.*

4 *Filius tenetur indicare patrem contra imperium uel Rempublicam machinantem.*

5 *Castrorum disciplina est antiquior quam liberorum charitas.*

6 *Pro patria pater in filium, & filius in patrem, insurgere debet.*

7 *Filius accusans patrem de crimine læsæ maiestatis (si cũ ueritate procedat accusatio) ingratus non dicitur.*

8 *Vasallus sciens patrem suum uelle grauiter delinquere contra dominum suum, contra quem non committitur crimen læsæ maiestatis, & non reuellans eum non perdit feudum: secus si alius præter patrem.*

9 *Maior est fidelitas quam filius præstare domino feudi tenetur, quam patri.*

10 *Obligatio filij erga patrem est de iure naturali & diuino.*

11 *Obligatio feudatarij erga dominum feudi est de uire ciuili.*

QVAESTIO VIII.

CTAVO quæro: an filius admittatur ad accusandum patrem in hoc crimine læsæ maiestatis? Et dicendum videtur ꝙ non: quia
1 † pater a filio accusari non potest.l. iniquum.C.qui accus.non poss.l.qui accusare.ff.de accusatio.
2 † Erubescit enim lex filios castigatores esse parentum suorum.§.sed quod sancitum in auct. de nupt. colũ.iiij.l.cum oportet.C.de bon.quæ liber.præsertim ne videãtur filij sanguinem suum tradere,quem excusare tenentur.l.i.ff.de bon. eorum. qui ante sent. mort. sibi consciuer.& l.fin.ff.de popul.actio.facit tex.in c.xviij.Leuit. vbi dicitur, turpitudinem patris tui & matris tuæ non discooperies.Dicas tamen,
3 † ꝙ tantæ immanitatis est hoc læsæ maiestatis crimen,ꝙ filius ad accusan-

dum patrem admittitur. Ita tenuit Ioan. Igneus. in sua disputatione, an Rex Franciæ recognoscat Imperatorem: allegat text in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. & l. hi quos. ff. de accusatio. l. vix certis. ff. de iudic. l. fi. C. ad leg. iul. maiest. & hanc suam conclusionem comprobat hac etiam ratione: quia si hoc casu licitum est filio patrem occidere, (de quo inferius loco suo dicā) a fortiori licebit filio patrem accusare, & sic via iuris contra eum vti. facit
4 pro ista opinione id † quod voluit Andr. de Iser. in c. i. §. præterea in princ. in tit. quæ fuit prima caus. benefi. amittend. in vsib. feud. vbi dixit, ꝙ filius tenetur indicare patrem contra Imperium vel Rempublicam machinan-
5 tem, allegat Tulium libr. iij. de offic. vbi dixit, ꝙ † castrorum disciplina est antiquior quam liberorum charitas. l. postliminium. §. filius. ff. de capt. & postlim. reuers. ad idem dicas facere, ꝙ rursus dicit idem Cicero in eodem lib. iij. officiorum. cuius hæc sunt verba: Quid si Tyrannidem occupare, si patriam prodere conabitur pater, silebit ne filius? Immo vero obsecrabit patrem ne id faciat: si nil proficiet, accusabit: minabitur etiam ad extremum: si ad pernitiem patriæ res spectabit, patriæ salutem anteponet salu ti patris. facit ad hoc glos. in c. i. in verb. & Christiani. de conuers. infideli.
6 quæ dixit, † ꝙ pro patria pater in filium & filius in patrem insurgere de-
7 bet. † Nec propterea filius de hoc crimine patrem accusans ingratus dicetur, si cum veritate procedat accusatio, ita dixit notanter Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium col. iiij. versi. & scias ꝙ tanta. nu. 41. in tit. quæ sint regal. in vsibus feud. de quo dicit esse glos. in consti. regni. quæ incipit Inconsutilem. de hæret. in verb. flammarum. Vnum tamen not. di-
8 gnum non omittam, † ꝙ si vasallus sciuit patrem suum velle grauiter de linquere contra dominum suum, contra quem non committitur crimen læsæ maiestatis, si hoc non reuellet domino feudi non debet propterea feu dum perdere: sed si alius præter patrem volebat dominum suum interficere, vel contra eum grauiter delinquere, tenetur id domino suo reuellare: & ita intelligi debet text. in c. i. §. præterea si uasallus. in titul. quæ fuit prima caus. benefi. amittend. In hoc tamen videtur dissentire Matth. de Af-
9 flict. in d. §. præterea. Ea ratione: quod † maior sit fidelitas quam filius præ stare domino feudi tenetur, quam patri: dicit tamen cogitandum. At di-
10 xerim ego secus esse. nam † obligatio, quam filius erga patrem habet, est nedum de iure naturali sed etiam diuino: præcepit enim Deus parentes honorari. Deuterono. cap. 5. Matth. cap. 15. Exod. cap. 20. Leuitic. cap. 20.
11 Prouer. cap. 20. Obligatio † vero feudatarij erga dominum feudi est de iure ciuili. Ciuilis autem ratio naturalia iura perimere non potest. l. iura sanguinis. ff. de regul. iur. & in. §. minus. institu. de hæred. quæ ab intesta. defer.

SVMMARIVM.

An pater filium de crimine læsæ maiestatis accusare poterit?

1 *Carnem suam nemo odio habere tenetur.*

2 *Pater longe plus filium amat, quam filius patrem.*

3 *Pater sciens filium contra regem machinare, non tenetur illum regi reuellare.*

4 *Pater filium in crimine læsæ maiestatis accusat.*

5 *Pater in filium, & filius in patrem, pro patria insurgere debet.*

6 *Romani filios contra patriam machinantes non solum denunciabant, sed ipsimet puniebant.*

7 *Exempla de Lutio Bruto primo Consule: & de Cassio. nu. 8.*

9 *Si filius patrem, uel pater filium accusat, uel denuntiat, mitius accusatus puniri debet.*

QVAESTIO IX.

NONO quæro: an pater filium de crimine læsæ maiestatis accusare poterit? videtur prima facie dicendum quod non:
1 quia † nemo carnem suam odio habere tenetur c. dilecto. de præbend. xxiij. q. ij. c. cum extimemus. Et licet filius patrē accuset in hoc crimine, vt vidimus supra proxima præ-
2 cedent. quæstion. Tamen † pater longe plus filium amat,
3 quam filius patrem: vt testatur Aristo. lib. viij. Ethicorum, facit † quia si pater sciuit filium machinare contra regem, non tenetur illum regi reuellare, per tex. in l. milites agrum. §. desertorem. ff. de re milit. ita dixit Ioan. de Anna. in c. fin. de his qui fil. occid. idem tenet Fely. in c. i. col. ij. versi. limita non habere locum in patre. de offi. deleg. vbi per tex. in d. l. milites agrum. & tex. in l. vtrum. ff. de parricid. dixit, quod pater filium quem scit cōtra prin-
4 cipem machinari denuntiare non tenetur. Dicas tamen † contrariam partem veriorem esse, quod immo pater filium accusat in hoc crimine. Ita tenuit Ioan. Igneus in sua disput. an Rex Franciæ recognosc. Imper. vbi dixit, quod immo pater filium contra Imperatorem machinantem tenetur illi offerre: allegat tex. in l. qui cum vno. §. qui filium. ff. de re milit. ibi, vel a patre postea exhibitus. quem tex. Barth. Cepol. Veronē. ad hoc notat in prima sua Cautela, facit glos. in c. i. de conuers. infideli. in verb. Christiani. quæ dixit,
5 † quod pater in filium, & filius in patrem pro patria insurgere debet. ad idem facit quod voluit Math. de Afflict. in c. i. in. §. præterea si vasallus. colū. iij. versi. sed iuxta hoc quæro, nu. 20. in tit. quæ sit prima caus. benefi. amittē. vbi reprobat opinionem Ioan. de Anna. supra relatam. Et, quod pater filium denunciare teneatur in crimine læsæ maiestatis, late tradit Math. de Af-

flict.in c.Imperialem.§.insuper.de prohibit.feud.alien.per Federi. & habe tur per eundem in sua glos.super Consti.Regni,in titu.ne filius pro patre.
6 in princ. Quinimmo † Antiqui Romani filios contra patriam machinãtes non solum denunciabant, sed ipsimet puniebant: de quo possent plura
7 adduci exempla,sed duobus tantum contentus ero.† Lucius Brutus,filios suos Tarquinij dominationem a se expulsam reducentes, summum Impe rium Romæ obtinens, comprehensos, proq; tribunali virgis cæsos, & ad Palum religatos securi percuti iussit. exuit nancq; patrem vt consulem ageret, orbusq; viuere quam publicæ vindictæ deesse maluit: vt testatur Valerius Maxi.lib.v.c.viij.in tit.de parentum seueritate aduersus liberos,
8 in primo exemplo. † Lucio Bruto Æmulatus Casſius, filium, qui dum Tribunus Plebis esset Agrariã legem primus tulerat, ac multis alijs rebus populariter hominum animos amore sui deuictos tenebat,postquam po testatem illam filius deposuit, Casſius propinquorum & amicorũ adhibi to Consilio Affectati Regni crimine domi dãnauit, ac verberibus affectũ necari iussit,illiusq; Peculium Cereri consecrauit: Teste Vale. Maxi.codẽ
9 loco,in secundo exemplo. Scias tamen, † q quando filius patrem,vel pa ter filium accusat, vel denunciat, mitius accusatus puniri debet.d.l.milites agrum in fin.ff.de re milit.de quo vide Barth.Cepol.in d.l.sua cautela: & infra latius dicam.q.vi.in tit.de varijs quæstionibus.

S V M M A R I V M.

An miles in crimine læsæ maiestatis accusare poterit?

1 *Miles prohibetur accusare: & quæ sit ratio nu. 2. & quomodo intelligatur nu.6.*

3 *Miles in crimine læsæ maiestatis admittitur ad accusandum.*

4 *Miles qui suam uel suorum iniuriam prosequitur potest accusare.*

5 *Item pro anona fraudanda.*

7 *Milites hodie,cum non subijciant se sacramento,accusare poterunt.*

QVAESTIO X.

1 ECIMO quæro: certum est, quod † miles prohibetur accusare.c.prohiberi ij.quæstio.i.l.qui accusare.ff. de accu satio.l. non prohibentur.C. qui accusar. non poss. & ra tio est, quia militaribus exercitijs operam dare debent,vt l.milites.C. de procurat.idem tenuit Angel.in tract. ma lefic. in verbo, ad quærelam Titij. in versicul. Vndeci mo prohibetur. Et Gandi.in suo tract. malefic. in rubric.

qui accus.poss.in versic.Item milites prohibentur accusare.idem dixit Bal.
2 in rubr.C.qui accusar.non poss.in i.col.vbi dicit, † ꝙ milites ideo accusare prohibentur,quia debent suos ciues defendere,& in castris insistere, & non versari circa lites,nec inferioribus esse terribiles.Quod miles accusare non possit,voluit etiam Specul.in tit.de accusa.in versic. item excipitur ꝙ est miles.vbi dicit,ꝙ miles propter sacramentum accusare non potest,ij.q.
3 i.c.prohiberi. Quid dicendum in crimine læsæ maiestatis? Dicas, † ꝙ fallit prædicta conclusio in d.crimine, in quo miles admittitur ad accusandum: ita dixit Specul.in præallegato versi.item ꝙ est miles: per text.in l. nullus.C.ad leg.iul.maiest.idem voluit D.Hippoly. de Marsil.præceptor meus in l.de minore in princ.col.ij.versi.& subdit etiam.ff.de quæstio.idẽ
4 teuuerunt Cyn.Odofr.& alij in d.l.nullus.Secundo † fallit prædicta conclusio in milite,qui suam vel suorum iniuriam prosequitur, nam tunc accusare potest.l.non prohibentur,& ibi Ange.& alij.C.qui accus.non poss. & l.si crimen.eod.titu.ita dixit etiam Specul.in prædicto versicul.item ꝙ est miles,in titu.de accusat.& Gandi.in tract.malefi.in d.rubr. qui accusa. poss.præallegar.versic.item milites prohibentur,idem voluit Marti.de lau
5 de in tract.de milit.q.xlij. Tertio † fallit pro Annona fraudanda l.mulierem.ff.de accusatio.& hoc ideo est: ne,a susceptis signis auocetur,arg.C. locat.l.fin.& l.milites. & xvi.q.i.c. generaliter, ita voluit Specul.in præal-
6 leg.versicul.item ꝙ est miles.vbi dixit, † ꝙ prædicta procedunt in milite qui iurat se mortem non euitaturum pro republica.ff.ex quibus caus.maior.l.penul.& ff.de his qui not.infam.l.ij.non autem procedunt prædicta in milite qui stat in domo propria, qui modo prædicto non iurat nec stipendium meretur.l.qui stipendia.C.de procurat.& in d.l.qui accus.idem dixit August.de Arim.in addi.ad Angel.in tract.de malefi.in d.verbo,et ad quærelam Titij.in additio.super versicu.vndecimo prohibetur.vbi di-
7 xit, † ꝙ cum hodie milites non subijciant se sacramento prædicto ꝙ accusare poterunt.alleg.tex.iuncta glos.mag.in d.l. qui accusare.ff. de accusatio. Et ꝙ milites nostri temporis accusare non prohibeantur tenuit etiam Salic.in d.l.non prohibentur C.qui accusar.non poss.idem tenuit Angel. in tract.de malefic.in d.verbo,ad quærelam Titij.præallega.versicul. vndecimo prohibetur.

S V M M A R I V M.

An seruus dominum accusare poterit in crimine læsæ maiestatis?

1 *Seruus dominum non accusat regulariter.*

2 *Seruus in crimine læsæ maiestatis admittitur ad accusandum dominum.*

3 Serui

3 *Serui in occultis regulariter, maxime quando per alios melius detegi non potest q̄ domi sit admittuntur ad accusandum.*
4 *Et in lege Iulia de Ambitu.*
5 *Item in lege Iulia de Annona.*
6 *Seruus accusat illum qui tabulas testamenti subtraxit, in quo sibi libertas relicta erat.*
7 *Seruus admittitur ad accusandum de nece domini.*
8 *Seruitus quo tempore cœperit, & nu. 9.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro: regulariter seruus dominun nõ accusat l. qui accusare ff. de accusatio l. seruus C. de iudic. & per Gandin. in tract. de malefi. sub rubr. qui accus. pos. vel non in prin. vbi dixit, q̄ serui accusare prohibētur: quia quantū attinet ad ius ciuile serui pro nihilo habent l. quod attinet, & l. seruitutem ff. de reg. iur. Quid dicendum in crimine læ
2 sæ maiest.? Dicas † q̄ admittitur ad accusandum l. meminisse C. ad leg. iul. maiest. l. vix certis de iudic. l. famosi ff. ad l. iul. maiest. l. penul. C. qui accus. non poss. Bar. in l. i. C. de præci. imperat. offerend. rationem dicit esse Io. igneus in sua disput. an Rex Franciæ recognoscat Imper. nu. 118. quia hu-
3 iusmodi crimen occulte fit, & nemini pāditur: & ideo † in istis occultis etiā in aliis criminibus regulariter serui admittuntur in defectum, & maxime quando per alios melius detegi non potest quid domi fit l. consensu. §. super plagis C. de repud. l. fin. §. licentia C. de iur. delib. §. si vero absunt, in auct. de hæred. & falcid. §. distrahitur in auct. de nupt. & not. in aut. si dicatur C. de testa.
4 Secundo † fallit supradicta conclusio, q̄ seruus non admittatur, ad accu
5 sandū in l. Iulia de ambitu, vbi admittitur seruus. Tertio † fallit, in l. Iulia
6 de Annona l. i. ff. ad leg. Iul. de Anno. Quarto † fallit, quia seruus quādoq; accusat illum qui tabulas testamenti subtraxit, in quo sibi libertas relicta erat l. nullos. ff. ad leg. Cornel. de fals. Istas fallentias ponit Gandi. in d. tract.
7 de malefi. sub rubr. qui accusar. possunt in princ. adde tu † Quintam fallentiam, q̄ seruus admittitur ad accusandum de nece domini, vt per Bar. in l. i. nu. 1. & 3. C. de precib. Imper. offer. de quo est tex expressus in d. l. i. Nō
8 erit fortasse inutile scire † quo tempore cæperit seruitus. dicas, q̄ seruitius cœpit sub Rege Faraone in Ægypto quando fames totam terram oppræserat annis septem: nam tunc homines, ne fame perirent, se ipsos in seruitutem regiam dabant, vt habetur Genes. c. lvij. & † ex ebrietate videtur ortum habuisse seruitutem. manebat autem, antequam vinum inueniretur, omnibus inconcussa libertas, nec esset hodie seruitus si ebrietas non fuisset

dicit tex.in c.sexto die,in.§.manebat autem.xxxv.distinct.glos.in c.ius gẽtium in verb.seruitutes, Distinct.i.

SVMMARIVM.

An uasallus accusare poterit dominum de crimine læsæ maiestatis?

1 *Vasallus delator uel accusator domini sui feudum perdit.*

2 *Vasallus dominum accusat in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XII.

DVODECIMO quæro: an vasallus accusare poterit dominum de crimine læsæ maiestatis? videtur prima facie dicendum q non † Nam vasallus, qui fuit delator vel accusator domini sui, feudum perdit, vt habetur in c.i.§.item si delator, & ibi glos.in verb.perdit in tit. quæ fuit i.cau.benefi.amittend.in vsibus feudor. Dicas tamen † q vasallus dominum accusat in crimine læsæ maiestatis, vt voluit glos. in d.§.item si delator:& ibidem Math.de Afflict.nu.31.idem voluit Specul. in tit.de accusat.§.i.in vers.item q est libertus, allegat tex.in l.penul.C.ad leg. iul. maiest.faciunt ad hoc quæ dixi supra in rub. qualiter & per quos crim. læsæ maiest.comittatur.q.xxv.

SVMMARIVM.

An libertus dominum accusare possit de crimine læsæ maiestatis?

1 *Libertus regulariter dominum suum accusare non potest.*

2 *Libertus dominum alere tenetur, & si non alit potest in seruitutem reuocari.nu.3.*

4 *Liberti, & eorum filij, & familiares prohibentur accusare patronos propter reuerentiam, nisi suam uel suorum iniuriam prosequantur.*

5 *Libertus in crimine læsæ maiestatis dominum accusat.*

6 *Libertus non admittitur contra dominum in accusatione famosa.*

7 *Libertus in crimine Annonæ admittitur ad accusandum dominum.*

8 *Item in crimine falsæ monetæ.*

QVAESTIO XIII.

TERTIODECIMO videamus de liberto: an dominũ suum accusare possit? & regulariter dicendũ est q non: vt per Specul.in tit.de accusat.§.i.vers.item q est libertus vbi dixit, q libertus dominum accusare non potest, sicuti nec seruus, facit † quia libertus dominum alere tenetur, glos.in l.ii.C. de oper. liber.not.in l.si quis a libertis.§.si quis liber-

3 tis.ff.de liber.agnoscend.quinimmo † si libertus dominũ non alit potest in seruitutē reuocari, Specu.in tit.qui fil. sint legit.vers.& not. vide ad hoc, q̄ libertus teneatur patronum alere qui non habet vnde se alat, quæ scribit Paul.de Citad.in tract.suo de iure patro.in v.parte in vi.artic.col.ij.in vers. quinto alitur a liberto patronus, idem dixit Gandi.in trac. de malefi.in rub. qui accusar. possunt vel non col.i.in fin. in vers. item prohibentur liberti
4 vbi dixit, † q̄ liberti & eorum filij & familiares prohibentur accusare patronos propter reuerentiam, quam eis debent: nisi suam vel suorum iniuriam prosequantur l.qui accusare.ff.de accusatio.l.hi tamen.§.i.C.qui accus. non poss.l.iniquum.& l.si quis ex familia.& l.similem.C. eod. tit. Dicas ta-
5 men † q̄ in crimine læsæ maiestatis libertus dominum accusat, vt dixit Specul. in d.tit.de accusatore.§.i.in d. vers. item q̄ est libertus circa finem: per tex.in l.penul.C.ad leg.iul. maiest.faciunt dicta supra q. viij. vbi vidimus, q̄ filius patrem accusat in hoc crimine: & etiam seruus dominum, vt in q.
6 xi.prox.præced. & † q̄ libertus non admittatur contra dominũ in accusatione famosa, habetur in l.adoptiui.§.patronum.ff.de in ius.vocand.cum sequent.& in l.honori.& in l.liberto.de obseq. a libert. præstand.præterquã in crimine læsæ maiestatis, tenuit etiam Paul. de Cittadi.in suo tract. de iure patro in v.parte in vi.artic.in vers.secundo debetur honor. Erit ergo ex prædictis conclusio, q̄ libertus patronum nõ accuset. fallit pluribus modis. Primo, quando libertus suam vel suorum iniuriam prosequitur vt dictum fuit supra. Secundo fallit in crimine læsæ maiestatis de quo dictum fuit su-
7 pra. Tertio † fallit, in crimine annonæ in quo admittuntur personæ alias
8 prohibitæ ad accusandum.l.mulier.ff.de accusatio. Quarto † fallit in crimine falsæ monetæ l.ij.C.quibus ex caus.serui pro præmio liber.& prædictos casus ponit Paul.de Cittadi.loco supra alleg.vers.ij.debetur in.i.col.

SVMMARIVM.

An alimentatus alimentatorem suum accusare possit de crimine læsæ maiestatis?

1 *Alimentatus in domo alicuius regulariter alimentatorem suum accusare non poterit.*

2 *Alimentatus in crimine læsæ maiestatis admittetur ad accusandũ alimentatorem suum*

3 *Familiaris regulariter non admittitur ad accusandum dominum suum: fallit in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XIIII.

1 QVARTODECIMO quæro: quid dicendum de eo, qui a tenera ætate est alimentatus in domo alicuius, an alimentatorem suum accusare poterit? Dicas, q̄ non: potest tamen contra eum agere ciuiliter, vt est text. in l. iniquum.

C.de his qui accuſ.non poſſ. Specul.in tit. de accuſato.§.i.in verſi.item ꝙ
2 eſt libertus.iſta regulariter procedunt: † in crimine autem læſæ maieſtatis admittetur,vt voluit idem Spec.loco præalleg.in fin.dicti verſiculi.Idem
3 † dicendum erit de familiari,qui aliàs accuſare prohibetur dominũ ſuum, nam admittetur ad accuſandum eum in hoc crimine. tex. eſt apertus in l.ſi quis ex familiaribus.C. qui accuſar. non poſſ. & habetur per Specul. in d.verſi.item ꝙ eſt libertus, in fin. & Gandi.in tract. maleſi. in titu. qui accuſ.poſſ.in verſi.item prohibentur liberti.

SVMMARIVM.

An maritus, & uxor inuicem ſe accuſare poßint de crimine læſæ maieſtatis?

1 *Qui non poteſt eſſe teſtis contra aliquem,non poteſt eundem accuſare.*

2 *Vxor non poteſt eſſe teſtis contra maritum cui reuerentiam debet.*

3 *Pater pro patria in filium, & filius in patrem, & maritus in uxorem inſurgere debent.*

4 *Vir licite dimittere poteſt uxorem ſuã machinantẽ cõtra imperiũ: et ecõtra uxor uirũ.*

5 *Omnis poteſt accuſare de crimine læſæ maieſtatis,etiam ille qui aliàs eſt prohibitus.*

6 *Vxor non tenetur denuntiare ſeu accuſare uirum de crimine læſæ maieſtatis.*

7 *Non eſt amor,qui coniugalem uincat.*

8 *Vxor ſciens uirum uelle committere crimen læſæ maieſtatis, licet illum accuſare non debeat,debet tamen illum diſſuadere.*

9 *Vxoris obligatio erga maritum maior eſt quam filij erga patrem, & econtra.*

10 *Matrimonium eſt de iure diuino:et fuit a Deo inſtitutum in Paradiſo Terreſtri.nu.11. & eſt ſacramentum.nu.12.*

13 *Vxor ſi accuſaret uirum proditionem committeret, & fidem coniugalem frangeret.*

QVAESTIO XV.

VINTODECIMO quæro: quid dicendum de marito & vxore, an alter alterum accuſare poſsit in crimine læſæ maieſtatis? & videtur dicendum ꝙ non : nam ſcriptum eſt , & erunt duo in carne una. Matth. cap. 19. Pauli ad Epheſ. cap. v. Marc. cap. 10. Geneſ. cap. 2. facit
1 quia, † qui non poteſt eſſe teſtis , non poteſt accuſare , vt
2 per Spec.in tit.de accuſatore.§.i.verſi.itẽ quia non poteſt eſſe teſtis.† vxor
autem teſtis eſſe non poteſt contra maritum, cui ſubiecta eſt & reuerentiã 3
debet,vt voluit Cyn.in l.ij.C.de teſtibus. Abb. in c.in literis in fin.extra. de teſtibus.Immo etiam,marito volente, vxor contra ipſum teſtificare nõ poteſt,ita notanter dixit Ioan.Andr.in addit.Spec.in tit.de teſte.§.i. verſi.

sed quid de vxore.in addit.quæ incipit, vbi subest sola ratio, & habetur per D.Hipollit. Marsil. præceptorem meum in cons.xxij. gratia domini non me deserat.col.ij.nu.5.vol.i.Pro contraria parte,ꝙ maritus vxorem, & vxor maritum accusare posit in crimine læsæ maiestatis, facit glos. in
3 c.i.in verb.& Christiani.de conuers.infidel.q̃ dicit, † ꝙ pro patria pater in filium,& filius in patrem,& maritus in vxorem insurgere debent.ad idem
4 facit,quia † vir licite dimittere potest vxorem suam machinantem contra imperium,& econtra vxor virum.tex.est in l.consensu in prin.& in.§.vir
5 quoq;.C.de repud.comprobatur prædicta conclusio † ex doctrina Angeli in tract.de malefi.in verbo,che hai tradito la tua patria, in versi.quæro quis posit accusare,in princ.vbi dixit,ꝙ omnis potest acusare de crimine læsæ maiestatis etiam ille qui aliàs est prohibitus.facit tex.in l.famosi.& ibi not.doct.& in l.in quæstionibus.ff.ad leg.iul.maiest. Nec obstat ꝙ regulariter vxor testis esse non posit contra maritum: quia filius cōtra patrem testimonium non dicit, & tamen admittitur in crimine læsæ maiestatis ad accusandum patrem,vt vidimus supra q.viij.proxima præcedente.Hanc quæstionem tāgit Math.de Afflict. in c.i.§.præterea col.iij. in fin. versic.sed iterum quæritur.in titul.quæ fuit prima caus. benefi. amittend. nu.22.Et idem in tit.de pac.tenen.& eius violat.in c.i.§.si quis hominem. in versi.vndecimo nota.col.iij.nu.26.& vtrobiq; se remittit ad ea quæ circa hoc dixit Andr.de Iser.in cōstitutione incipiente pœnam.in tit. de vxoribus foriudicatorum,& parentibus.in constitu.regni.vbi Andreas tenet,
6 † ꝙ vxor non teneatur denunciare seu accusare virum de tali delicto. dicens,ꝙ in iure non inuenitur,ꝙ coniunx maritum denunciare teneatur,vt dicitur de patre & filio.Nam licet dicatur ꝙ nullus amor vincat paternū. l.si pater.C.de sponsal.& in l.isti quidem.ff.ꝙ met.caus. attamen Christus
7 dicit, † ꝙ non est amor qui coniugalem vincat: quia scriptum est Marci. cap.10.& Genes.2.Dimittet homo patrem & matrem,& adhærebit vxori,& erunt duo in carne vna.facit.c.debitum.de bigam.c.gaudemus. de diuor.& Matth.cap.19.& Paul.ad Ephes.5.& dicit idem Iser.loco prærallegato,
8 † ꝙ vxor sciens virum velle committere crimen læsæ maiestatis, licet illum denunciare non debeat,tamen illum in quantum potest dissuadere & retrahere debet ne id crimen perpetret.Et tenendo istam opinionem
9 non obstat ꝙ dictum est de filio qui patrem accusat,& econtra: quia † maior est obligatio vxoris erga maritum, quam filij erga patrem,& econtra, vt supra dictum fuit:quia vir relinquere debet patrem & matrem & vxori adhærere. Nec obstat istud ꝙ dicitur,ꝙ vir licite dimittit vxorem suam machinantem contra imperium et econtra,per tex.in d.l.cōsensu in princ. & in.§.vir quoq;.C. de repud. quia dispositio illa procedit de iure ciuili ꝙ

locum non habet in matrimonio, sed in eo seruatur ius canonicum, secundum quod statutum est, quod quos Deus coniunxit, homo nō separet. præterea excepta causa fornicationis ex nullo crimine vxorem dimittere quis potest. c. in coniugio. xxxij. q. i. c. omnes accusationes, ead. caus. q. vij. confir-
10 matur prædicta conclusio, quia † matrimonium est de iure diuino. c. i. de voto, in vi. c. sunt qui dicunt. xxvij. q. ij. & not. Abb. in c. cum ad mona-
11 sterium, in final. col. extra. de stat. monach. † fuit enim in Terrestri Paradiso, a Deo institutum. Genes. cap. 1. & habetur per Corne. in consi. viij. col.
12 fin. nu. 4. in iiij. volu. Et † matrimonium est sacramentum c. gaudemus. de diuort. in prin. c. omne. xxvij. q. ij. & fides vnum est ex bonis matrimonij, vt dicit ille tex. Ergo concluditur, quod obligatio, quam vxor habet erga virum, & econtra est de iure diuino: & sic longe anterior obligationi quam
13 quis erga patriam vel Imperatorē habet, † Et propterea dicēdum non est vxorem posse aut debere accusare virum de crimine læsæ maiestatis: Id enim si faceret proditionem committeret, vt dixit Andr. de Iser. in d. constitu. pœna carere, col. ij. de vxorib. for. iudicat. & fidem coniugalem frangeret, quæ etiam hosti seruanda est xxiij. q. i. c. noli. & cum ista opin. vt de iure veriorem transeo.

SVMMARIVM.

An ille, qui erat in coniuratione contra prncipem uel Rempublicam, si reuellet coniurationem impunitatem mereatur?

1 *Reuellans tractatum de morte Papæ liberari, & præmiari debet.*

2 *Præmium, quod datur reuellantibus, licet non detur participi reuelanti, tamen secus est in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XVI.

DECIMOSEXTO quæro: quid dicendum de eo, qui erat in coniuratione contra principem, vel Rempublicam? Dicas,
1 † quod si, a principio coniurationem reuelauit, non solum impunitatem, sed etiam præmium meretur. Si vero non a principio sed post aliquod tempus antequam delictum fiat id reuelet, nulla tamen prius de eo habita notitia per principem, tunc impunitatem tantum non autem præmium consequitur: tex. est ad hoc notab. in l. quisquis. §. sane si
2 quis. C. ad leg. iul. maiest. c. si quis, & ibi Præposit. vi. q. i. † Idem dicas in reuelante tractatum, qui fieret de morte pontificis: quia, etiam si particeps esset, liberatur & præmiari debet. c. si quis Papa in fin. lxxviij. Distinct. &

ex hoc limita doctrinam Bar. in l. iij. ff. de condit. ob turp. causam. vbi di-
8 xit, † ꝙ præmium ꝙ datur reuelantibus non datur participi reuelanti: vt
eius doctrina non procedat in reuelante crimẽ læsæ maiestatis modo prædicto: quia reuelans dictum crimen, a principio præmium consequitur, iuribus prædictis.

SVMMARIVM.

An laicus clericum accusare possit de crimine læsæ maiestatis?

1 *Laici non admittuntur ad accusandum clericos uel episcopos.*

2 *Laici clericos in crimine læsæ maiestatis accusant.*

3 *Laici suam uel suorum iniuriam prosequentes clericos accusant.*

4 *Laici clericos accusant in crimine hæresis:*

5 *Item in crimine simoniæ.*

6 *Item in crimine sacrilegij.*

7 *Item in crimine dilapidationis.*

8 *Laicus accusans clericum bonæ uitæ, & ipse debet esse bonæ uitæ.*

9 *Laici ignoti, uel suspecti de falsitate, seu inimici, non admittuntur ad accusandum clericos in casibus suprascriptis.*

QVAESTIO XVII.

ECIMOSEPTIMO quæro: an laycus clericum accusare possit in crimine læsæ maiestatis? & videtur dicen-
1 dum ꝙ non: quia † layci non admittuntur ad accusandum clericos vel episcopos: text. est in c. i. ij. q. vij. & in c. nullus. & in c. layco. ead. caus. & q. c. clericum cuiuslibet. xi. q. i. c. cum P. de accusatio. & habetur per Ioan. de Turr.
2 Cremat. in d. c. i. col. i. Ista conclusio fallit † primo in crimine læsæ maiestatis. c. sane. xv. q. iij. idem voluit glos. in ver. quod vero. ij. q. vij. in summa. & ibidem Præposit. & Archid. & Egid. Bellemera, ita tenuit etiam Turr.
3 Cremat. in d. c. i. col. i. versi. secundus casus. Secundo fallit, † quando laycus suam vel suorum iniuriam prosequitur iiij. q. vi. c. omnibus. c. de cætero. de testi. glos. in d. verbo, quod vero. ij. q. vij. & ibi Præposit. Archid. tamen dicit hoc solum procedere, quando ciuiliter agitur. sed Hostien. in d. c. de cætero de testi. contrarium tenuit: ꝙ immo quando suam vel suorum iniuriam prosequitur etiam laycus clericum criminaliter accusat. pro cuius opi. Præp. in c. quod vero. ij. q. vij. col. i. in princ. allegat text. in c. Ma-
4 ximianus. lxxxi. distinct. Tertio fallit † in crimine hæresis. c. sacerdotes. c.

5 oues.ij.q.vij. Quarto fallit † in crimine simoniæ.c.tanta.de simon. Quinto fallit † in crimine sacrilegij.xvij.q.iiij.§.qui autem. Sexto fallit † in crimine dilapidationis.vij.q.ij.c. non liceat. prædictas fallentias ponit etiam glos.præalleg.in d.ver.quod vero.ij.q.vij. Dicit tamen Io. de Turr. Cremat.loco præalleg. ꝙ in his criminibus admittitur laycus ad accusandum clericum duobus concurrentibus: primo, ꝙ laycus bono zelo denunciet crimen.extra de simon.c.licet heli. Secundo, ꝙ clericus accusatus talis vitæ
8 fuerit suspectus.vt in c.in primis.ij.q.i.si autem † clericus esset bonæ vitæ admitteretur tantum laycus bonæ vitæ.c. per tuas. de simoni. idem dixit glos.præalleg.in summa.in d.ver.ꝙ vero.quæ voluit, ꝙ si clericus qui accusatur sit malæ vitæ, admittetur ad accusandum eum in casibus prædictis etiam laycus malæ vitæ: per tex.in d c.per tuas.de simon.

9 Vnum tamen non omitto: † ꝙ in casibus in quibus layci admittuntur ad accusandum clericos, ignoti vel suspecti de falsitate seu inimici non admittũtur.iiij.q.v.c.accusatoribus.& c.canonica.& c.accusatores. nisi prius inquiratur.de vita, & fide, & intentione eius.ij.q.vij. c.si qui.& c.quærendum. vel nisi habeat aliquas literas testimoniales de persona sua: vel saltim testimonium populi.ij.q.vij.c.terminationes.ita per iura prædicta dixit Egid.Bellem.in d.c. de cætero.col.fin.prope finem.de test.alleg. Ioan. Andr. & Archid. in d.c.quærendum. & Innoc.in c.cum P. de accusat.in glos.i.in fin.prædicta sanè intellige, quando agitur de crimine criminaliter: alias secus secundum opin. Collectarij recitatam per Bellemeram in d.c.de cætero.in fin.

SVMMARIVM.

An sacerdos teneatur reuelare si audiuit aliquem in confessione, qui ei dixit quòd crimen læsæ maiestatis contra principem committere uolebat?

1 *Confeßio sacramentalis est de iure diuino: & ita eius celatio.*
2 *Confeßionis sacramentalis reuelator est uiolator sacramenti:*
3 *Confeßio sacramentalis ad impediendum malum non debet reuelari.*
4 *Sacerdos licite iurat se nihil scire, licet quid sciat in confeßione.*
5 *Sacerdos non potest confeßionem sacramentalem reuelare, etiam ex licentia & præcepto superioris, etiam si Papa id mandaret sub pœna excommunicationis. & nu.7.*
6 *Sacerdos in actu confeßionis uices ueri dei gerit.*
8 *Sacerdos an poßit de licentia confitentis reuelare confeßionem sacramentalem.*
9 *Confeßio sacramentalis est de peccato commisso non committendo.*
10 *Confitens quòd uult delictum aliquod committere, & quòd abstinere non potest, sacerdos debet quanto cautius potest reuelare ut peccatum impediatur. non tamen pro palando*

lando personam quoquo modo nu. 12.

21 *Peccatum commissum dicitur detegi in pœnitentia, non committendum.*

QVAESTIO XVIII.

DECIMOOCTAVO quæro: vtrum sacerdos, qui aliquem in confessione audiuit, a quo intellexit ꝙ volebat crimen læsæ maiestatis committere in principem vel Rem publicam, siue ꝙ tale crimen commisit, an hoc reuelare teneatur? Hæc est ardua quæstio: circa quam Angel. in trac. suo de malefi. in verb. che hai tradito la tua patria. in versi. quæro an sacerdos. dicit, ꝙ salua opinione Canonistarum & Theologorum cui se submittit, ipse tenet ꝙ talis sacerdos non teneatur reuelare huiusmodi confessionẽ. per tex. in c. omnis vtriusq; sexus. in versic. Caueant autem. de pœnit. & remissio. & ibi not. per Innoc. & Ant. de Butr. Demũ idem Angel. sic distinguit: ꝙ aut aliquis confessus est sacerdoti crimen læsæ maiestatis iam commissum, vt puta confessus est ꝙ ipse interuenit in tract. facto contra principem vel Rempublicam, & tunc huiusmodi crimẽ per sacerdotem propalari non potest: quia eo ipso ꝙ illi pœnitentiam iniunxit & peccatum iam commissum est & perfectum, princeps vel respublica lædi non potest ex illius non propallatione, ideo sacerdos id reuelare non debet. c. sacerdos. c. nemo. c. significasti. de pœnit. & remissio. Et idem dicit esse, quando quis confessus est ꝙ est in tractatu contra principem, & eum pœnitet, & prætæritæ voluntatis sibi pœnitentiam iniungi petit, quæ sibi iniuncta fuit: Nam etiam hoc casu id sacerdos propallare non debet. c. cum quidam. de pœnit. & remissio. Quando vero quis confiteretur sacerdoti, & ei diceret, ꝙ habuit habetq; tractatum, & quotidie illum exercet contra principem vel rempublicam, & ꝙ huiusmodi tentationi nõ potest resistere & ꝙ omnia exequetur cum alijs, hoc casu dicit Angel. se credere, ꝙ si sacerdos manifestet illis quibus prodesse non obesse potest non accusando personam, & illis dicendo caueatis quia tali die & tali loco tumultus fieri debet, vel aliud scandalum in populo: id iuste faceret. c. hoc vi detur. xxx. distinct. quod tamen verum esse dicit si confitens tantummodo de se dixit: Si vero nominasset socios in specie, vel dixerit ꝙ sunt plures alij, & isto casu siue etiam illum pœnituerit de suo malo proposito, & pœnitentiam petat, dicit se credere, ꝙ sacerdos non male faceret notificare illis quibus obesse & non prodesse posset, ꝙ est tractatus in ciuitate contra principem vel rempublicam ipsum confitentẽ, aliter nec etiam alios nominando qui confessi non sunt, sed sibi a confitente nominati. c. nemo. de simon. subdens Angel. hæc dicta per se corrigenda, vt iuris est.

1 Tu autem in hac materia considera, † ꝙ sicuti confessio sacramentalis est de iure diuino, ita pariter dicendum est de eius celatione, quæ pariter de iure diuino censenda est: vt dixit Ioan. de Turr. Cremat. Cardinal. in c. sacerdos. col. ij. versi. Tertio ratione necessitatis: de pœnit. distinct. vi. & rationem assignat quare sacerdos teneatur confessionem celare: quia in sacramentis id quod exterius geritur signum est eius ꝙ geritur interius, ideo sicut Deus homini confitenti tegit peccatum interius, ita & sacerdos exte-
2 rius celare debet, & hinc est, † ꝙ tanquam violator sacramenti est reuelator confessionis, & multas aliàs rationes adducit in d. c. sacerdos. quas breuitatis causa non referro: eum videre poteris. cõferunt ad prædicta ea quæ scribit Archiepiscopus Florentinus in iij. parte suæ summæ. in tit. xvij. c.
3 22. in princ. vbi dixit, † ꝙ ad impediendum malum non debet reuelari confessio, vt puta ad proditionem detegendam: subdens, ꝙ tenentes contrarium falsum dicunt. subiungit tamen ꝙ confessor debet monere confitentes vt desistant, & principi vel prælato dicere ꝙ vigilet circa suum gregem sine alia reuelatione. adducit Thomã in iiij. sent. distinc. xxi. Quinim-
4 mo † si iudex deferret iuramentum sacerdoti de veritate dicenda, tali casu sacerdos licite iurat se nihil scire: quia quod scit non scit vt homo, sed vt Deus. ita dixit Guliel. quem refert, & sequitur præfatus Archiepiscopus
5 Florentinus loco prælleg. Nec † etiam per licentiam aut superioris præceptum, etiam si Papa id mandaret sub pœna excommunicationis, tenetur, nec posset sacerdos confessionem reuelare: quia sigillum confessionis (vt dictum est supra) est de iure diuino, & de necessitate sacramenti, secun
6 dum Petrum de Palude in iiij. distinct. xxi. Demũ dicas † ꝙ sacerdos in actu confessionis vices veri dei gerit, vt est tex. iuncta glos. in c. dilectus. de excess. prælat. & habetur in c. sacerdos. de off. ordin. & in hoc est maior Papa, qui vices puri & veri dei, haud hominis, representat. c. quãto. de trans-
7 lat. episcopi. hinc est, ꝙ non potest compelli a Papa tanquam ab inferiore in illo actu, & minus, a quocunq; alio ordinario, vt confessionem reuellet, seu ea quæ a confitente habuit in actu confessionis. ita dixit solennis Doctor præceptor & promotor meus ad gradum iuris canonici in almo Bononiensi Gymnasio D. Augustin. Berous in suis quæstion. familiar. q. xij.
8 nu. 2, 3. An † autem de licentia confitentis reuelatio fieri possit? vide eundem Archiepiscopum loco supra allegato. & Ioan. de Turre Cremat. in d. c. sacerdos. & late per doct. in d. c. omnis vtriusq; sexus. de pœnit. & remis. Egid. Bellem. in d. c. sacerdos. de pœnit. distin. vi. dixit, ꝙ quãdo quis dicit suo confessori, ꝙ vult aliquem interficere, & ꝙ non potest tentationi huiusmodi resistere, vel quid simile, ꝙ ista non est proprie confessio: quia
9 † confessio est de peccato commisso non committendo: & propterea ꝙ ta

li casu sacerdos nõ tenetur omnino celare, sed id tali personæ reuelare posset cui posset prodesse & non obesse. xxij.q.v.c. hoc videtur. non tamen propalando confitentem. Idem videtur tenere Iac. Zocchus Ferrarie. qui fuit præceptor Felyn. in d.c. omnis vtriusq; sexus. in versi. in ordine sequitur xx.q. de pœnit. & remissio. dũ recitat opinionem Ioan. Andr. ibi, qui dixit se credere ꝙ sacerdos quicquid poterit circa hoc facere vt peccatum impediatur, quando aliquis est cõfessus se velle homicidium cõmittere, facere debet, vt occurratur delicto sine proditione personæ. hoc idem vo-
10 luit Innoc. in d.c. omnis vtriusq; sexus. dicẽs, † ꝙ qñ aliquis dicit cõfessori ꝙ vult delictũ cõmittere & ꝙ abstinere nõ põt, hoc peccatũ nõ dicitur cõfessori detectũ in pœnitẽtia: ideo sacerdos debet quanto cautius potest re-
11 uelare vt peccatũ impediatur. subdẽs tenẽdũ semper menti, † ꝙ peccatũ cõmissũ nõ cõmittendũ dicitur detegi in pœnitentia. et hoc sequitur Abb. in d.c. omnis vtriusq; sexus. col. fi. circa mediũ, vbi dixit, hoc procedere qñ peccator dicit se omnino facturũ delictũ. secus si eum pœniteret de pdicta voluntate: nã tũc esset peccatũ cõmissũ saltim respectu volũtatis. idẽ voluit Cardin. Zabarel. in d.c. omnis vtriusq; sexus col. vlt. in versi. in. §. Caueãt. & ibidẽ Ant. de Butr. col. viij. vers. secũdo q̃ro. Est igitur cõmun. opin. canonistarũ, ꝙ qñ quis cõfitetur, si dicat cõfessori, ꝙ vult cõmittere homicidiũ in personã talis & ꝙ nõ põt resistere huic tẽtationi, ꝙ eo casu pro obuiãdo ne tale delictũ sequatur, sacerdos eo cautius modo quo facere poterit id reuelet ei cui prodesse nõ obesse potest, nõ tñ nominãdo aut propalãdo psonã quoquo modo: aliàs ei denegatur quantumcunq; malum exinde sequi posset. Et vide post alios Adrianum Florentinum, qui postmodum fuit Papa, & eius nominis sextus: in suo lib. in iiij. senten. in tit. de confession. in. §. circa materiam confessionis. col. xij. & xiij. fol. 141.

S V M M A R I V M.

An socius criminis læsæ maiestatis si socium accuset, & non probet, saltim excusetur a crimine præsumptæ calumniæ?

1 *Calumniator præsummitur qui non probat quòd impinxit.*
2 *Conscius criminis læsæ maiestatis si accusat socium & non probet, excusatur a pœna præsumptæ calumniæ.*
3 *Accusator in crimine falsæ monetæ, si non probet, non punitur de calumnia.*
4 *Falsans monetã Principis incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XIX.

DECIMONONO quæro: vidimus supra q. xv. proxima præcedente de eo qui erat in coniuratione criminis læsæ maiestatis qualiter reuelando modo præmium modo impunitatem consequatur: Quid dicendum de socio criminis prædi-

cti qui socium accusat & non probat, an saltem excusetur, à pœna præsumptæ calumnie? & dicendum videtur quod non: sed puniri debeat, per not. per Doct. & ibidem Cyn. in l. qui crimen. C. qui accusare
1 non possunt l. vltim. C. de accusatio. l. i. ff. ad Turpillia. † præsummitur enim calumniator eo ipso quod non probat quod impinxit. not. in c. i. de elect. in vi. c. ij. de calum. l. non ignorat. C. de fruct. & lit. expens. & istā opin. communiter teneri testatur Io. de Fantu. in c. qui non probauerit. ij. q. iij. & hanc opin. tenuit Hostiens. in rub. de Dolo, & contum. in summa in c. quæ pœna. §. sed si petatur, in vers. alij vero dicunt, & istam partem tenet etiam Præpos. in d. c. qui non probauerit & in c. quemquam. col. i. in fin. in vers. in ea Glos. ibi iustus dolor. d. ij. q. iij. Dicas sane, ꝙ prædicta re
2 gulariter procedunt, Attamen † in crimine læsæ maiestatis secus est, in quo conscius criminis læsæ maiestatis si accusat si non probet excusatur, a pœna præsumptæ calumniæ: ita dixit Ioan. Igneus, in sua disput. An Rex Franciæ recognos. Imper. nu. 121. Allegat Cyn. post Petr. in l. i. C. de fals. monet. Cyn. tamen ibi nil dicit de crimine læsæ maiestatis, sed ibidem in
3 vers. secundo oppono. dicit, ꝙ † accusator in crimine falsæ monetæ si non probet non punitur de calumnia: quod speciale esse dicit in eo crimine. Adducit similiter Igneus ad probandam prædictam conclusionem Specul. in tit. de libel. concept. in. §. nunc autem dicendum. vers. xvi. vbi Specul. dicit, ꝙ in accusatione falsæ monetæ accusator habet immunitatem pœnæ, per tex. in l. i. C. de fals. monet. & ibi glos. in verbo immunitatem. licet non probet, dicens. d. glos. ꝙ si sunt socij non puniuntur. allegat tex. in l. quisquis. in fin. C. ad leg. Iul. maiest. & sic allegata per Igneum, cum non loquātur in crimine læsæ maiestatis, non videntur probare supradictam conclu-
4 sionem, dicas saluādo Igneum, † ꝙ falsans monetam Principis incidit in crimine læsæ maiestatis. l. ij. vbi de hoc est tex. expressus. C. de fals. monet. & dixi supra late. q. 51. sub rubri. qualiter, & a quibus crimen læsæ maiestatis committatur. Ergo quæ dicta sunt de accusatore non probante in crimine falsæ monetæ procedunt in accusante in crimine læsæ maiestatis, per prædicta.

SVMMARIVM.

An quilibet Principis proditorem manifestare teneatur?

1 *Malefactorem quis indicare non tenetur regulariter de iure ciuili, secus de iure canonico.*

2 *Proditorem Principi manifestare quilibet tenetur: dummodo sit subditus. nu. 3.*

4 *Vxor non tenetur manifestare maritum in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO. XX.

IGESIMO quæro: an quilibet Principis proditorem
1 manifestare teneatur? dicendum q † regulariter de iure ciuili quis malefactorem indicare non tenetur. l. ciuile. C. de furt. de iure autē canonico secus est. c. qui eum furem. extr.
2 de furt. Attamen dicas, † q sic: per tex. in l. Methodorum. ff. de pen. & ita dixit Marti. de laud. in tract. de crim. læsæ maiest. q. liij. & idem in tract. de Princip. q. 558. Andr. de Iser. in c. i. §. pterea, in princ. in vers. quãuis regulariter in tit. quæ fuit prima cau. benefi.
3 amitt. Prædicta tamen conclusio †, pcedit in subdito. Angel. in l. ij. C. de Parricid. glos. in Clem. pastoralis, in verbo non sufficit, de re iudic. quæ dixit, q crimen læsæ maiestatis non committitur per non subditum, quod exclamat Bal. in l. nihil. C. de manumiss. Oldrad. in cons. 44. Fely. in c. i. col. ij. vers. fallit tertio & vers. confirma hoc, de off. delegat. de quo late dixi supra q. lvij. sub rub. qualit. & a quib. crim. læsæ maiest. cõmit. Secundo fallit
4 † in vxore quæ non tenetur accusare, nec manifestare virum suum in crimine læsæ maiestatis, vt diximus supra q. xv. prox. præced.

QVOMODO ET PER QVOS CRIMEN LÆSÆ MAIESTATIS PROBETVR.

SVMMARIVM.

An ex confessione rei probetur crimen?

1 *Confessio dicitur legittima probatio.*

2 *Nulla est maior probatio quam oris proprij confeßio, dum modo spontanea & iuditialis sit. nu. 3. Et de Delicto contest. nu. 5.*

4 *Reus confessus sine alia probatione est damnandus.*

6 *Confessio spontanea Rei est tante potentiæ, q licet alias iudex inordinate processerit contra Reum, attamen confessus non poterit dicere de nullitate processus.*

7 *Confessio ficta scilicet qñ ex forma statuti quis habetur pro confesso, est alterius naturæ.*

8 *Ex confessione uera licet quis ex inordinato processu condemnari poßit: tamen secus est in ficta.*

9 *Si reus ficte confessus condemnatur ex inordinato processu sententia est ipso iure nulla.*

10 *Confessio ficta uere delictum non probat.*

11 *Notarius ex uera confessione, uel quia conuictus, condemnatus de falso, nunquam ulterius instrumenta conficere poterit.*

Secus si esset damnatus ex ficta confeßione propter contumaciam.

12 Sententia lata contra sponte & uere confessum uel conuictum facit illum infamem quo ad omnes.

13 Secus si ex ficta confessione quia non est inhabilitatus nisi quo ad illam personam tantum ad cuius instantiam fuit condemnatus.

14 Quæ possint opponi contra confessionem sponte per reum in iuditio factam.

15 Confeßio rei in crimine notorio post tempus datum & limitatum per statutum ad accusandum non ualet nec ei nocet.

16 Confessio rei facta extra iuditium non inducit probationem delicti, sed solum inditium ad torturam.

17 Confessio rei facta in tormentis an probet delictum. & nu. 18. & 19.

20 Reus quando dicatur perseuerare in confessione.

21 Confessus in tormentis sub promissione gratiæ a iudice sibi promissæ si perseueret in sua confessione illa sibi non nocet.

22 Confessus in tormentis non præcedentibus indicijs, si perseueret in sua confessione illa sibi non præiudicat.

23 Iudex a tormentis incipere non debet.

24 Tortura data reo sine indicijs tanquam contra leges factum non ualet.

25 Confessio torti sine indicijs, etiam si milies sit ratificata ad banchum iuris, nulla est. Nisi primo extra iuditium reus sponte fecisset illam met confessionem. nu. 29.

26 Citatio illegittime facta facit ut processus, sententia, & omnia inde sequuta sint nulla.

27 In crimine læsæ maiestatis quis non potest torqueri non præcedentibus indicijs.

28 Confessio facta in crimine læsæ maiestatis non præcedentibus indicijs non ualet.

30 Confessio indicijs non præcedentibus facta in tormentis, etiam si superueniant indicia, non ualet.

31 Confessio indicijs non præcedentibus, etiam ratificata cum iuramento non ualet.

32 Idem si confessus fuerit in tormentis repetitis quæ repeti non poterant, ex tali confessione non poterit condemnari.

33 Et quicquid ex ea sequitur non ualet.

QVAESTIO I.

1 PRIMO quæro: an ex confessione rei probetur crimen? & dicendum q̄ sic: † quia confessio dicitur legitima probatio. Glos. in c. ad abolendam, in verb. deprehensi: ext. de hæretic. & habetur per D. Hippol. Marsil. magnum criminalistam præceptorem & promotorem meũ in repet. rub.
2 C. de probatio. nu. 70. † Nulla. n. est maior probatio quam oris proprij confessio. l. i. C. de confes. l. proinde. §. notandũ. ff. ad leg. Aquil.

c. Pisanis.de restitu. spol. Bar.in l. si confessus.ff.de cust.reorum. Alex. in
3 conf. 125. visa inquisitione col.i.in fin.in iiij.vol.Id sane intellige, † in con-
4 fessione spontanea iudiciali. † Et ideo reus confessus sine alia probatione est damnandus, vt communiter concludunt doct. ꝙ testatur Bonifac. de Vitel.in tract. suo malefic.in rubric. de confes.in prin. facit text.in l.cum reis.ff.de pœn.l.si confessus.ff.de custo. reorum. in confessum enim nullæ sunt partes iudicis nisi in condemnando.l.proinde. ff. ad leg. Aquil. facit illud Ouidij.

Non est confessi causa tuenda rei

5 Prædicta, ꝙ confessio rei plene probet, procedunt † quando de delicto constat: aliàs confessus puniri non posset ex sua sola confessione. Ang.in l.certũ in prin.ff.de confes.adde Bal.in auctẽ.sed nouo iure.col.ij.in versi. sed pone ꝙ quis confitetur.C.de serui.fugit.& per D.Hippol.Marsil. dominum meum in sua practic.crimi.in.§.principium.nu.vi.Nam si secus diceremus quis membrorum suorũ dominus efficeretur, contra legis dispositionem.l.liber homo.ff.ad leg. Aquil.& plura ad hoc adducit Aymon. Crauet.in consi.262.Protestor nolle.col.ij.nu.3.& 4.in ij.volum.

6 Et scias, † ꝙ est tantæ potentiæ spontanea rei confessio, ꝙ licet aliàs iudex inordinatæ processerit contra reum, attamen confessus non poterit dicere de nullitate processus: vt per Angel. in tract.de malefic.in verb. qui dominus iudex videns.in versi.quæritur tamen. versic. sit igitur multum cautus.vbi dixit, ꝙ iudex secure potest condemnare reũ confessum sponte ex inordinato processu.quod not.Bar.in d.l.si confessus.ff.de cust. reorum.idem voluit idem Angel.in d.tract.in verb.cõparẽt dicti inquisiti & confitentur.in versi.quæro an confessus.de hoc vide text.in c.i.de accusatio.in vi.Alex.in consil.34.in iij.volum.Abb.in consil.24.Paul.de Castr. in consi.17.Potestas & late per August.de Arim.in addit.ad tract.Ang. de malefi.in verb.comparent dicti inquisiti, præallegato, in addit.quæ incipit, tu autem in hac materia adde ea quæ dicit Roma.ad idem vide Thomam Grammat.in consi.40.in causa Magnifici Tristani.col.fin.sub nu.29. allegat, vltra alios, Abbatem antiquum, in c.Pisanis.de restitut.spoliat.

7 Prædicta † locum non sibi vendicant in ficta & non vera confessione, vt puta quando ex forma statuti contumax habetur pro confesso: ista enim confessio ficta est alterius Naturæ, vt per Angel.in præalleg.tract.de malefi.in versic.qui dominus iudex videns. versi.quæritur tamen.ad idem Iacob.de Aren.in l.fin.C.de iuram.calum. vbi dixit, ꝙ confessio resultans ex contumacia non est vera sed ficta confessio.ad idem Bal.in l.ita demũ. C.de procurato.Bar.in l.eius qui delatorem.ff.de iur.fisc.D.Hippol. Marsil.præceptor meus in consi.10.casus dubitationis.col.iiij.nu.11. in primo

8 volum.idem consil.73.nu.72.in i.volum.Et † multum differt ista ficta cõfessio a vera: primo quia ex vera confessione quis condemnari potest ex inordinato processu,vt per Bar.in d.l.si confessus.ff.de cust.reorum. & dixi supra proxime. Attamẽ secus est ex ficta confessione: nam eius vigore nunquam aliquis damnari potest nisi processus fuerit rite & recte formatus,vt dicit Ang.in d.tract.de malefi.in d.vebr.qui dominus iudex vidẽs. versi.sis igitur multũ cautus,ad idem Petr.de Ancha.consi.409. & Abb.
9 consil.24.immo † si reus ficte confessus cõdemnaretur ex inordinato processu sententia esset ipso iure nulla,vt singulariter dixit Bald.in addit.Specul.in tit.de accusat.in.§.& nota ꝙ accusatio.versic.& nota ꝙ vbi libellus. & sequitur Angel.in d.tract.loco prællegato.Secundo differt vera confessio a ficta: quia vera vere delictum probat.d.l.si confessus & l.i.& l.iij.
10 ff.de confes. & l.inde neratius.ff. ad leg. Aquil. attamen † ficta confessio
11 vere delictum non probat. hinc est, ꝙ † si Notarius ex vera confessione, vel quia sit conuictus,condemnatus sit de falso, nunquam vlterius instrumenta conficere poterit.§.fin.in auct.de tabellion.Bartol.in l. eadem.§.i.ff. ad leg.iul.repetun.Damnatus vero ex ficta confessione propter contumaciam, instrumẽtorum confectionem non perdit, vt not.Bar.in d.l.ideo in princ.ff.de euict.& Bal. in l.transigere circa medium.C.de transact.Paul. de Castr.in consi.198.Bar.in consil.11. Eo enim casu magis ob suam absentiam & contumaciam sententia lata esse dicitur,quam ꝙ maleficium cõmiserit.l.qui repudiantis in fin.ff.de inoffi.testa.& ad hoc vide Bar.in l.Papinianus.§.meminisse.ff.eod.tit.& in l.i.in fi.ff.si quis iusdi. non obtemper.
12 et in l.omne.§.i.ff.de re milit.Tertius effectus est,† nam sententia lata contra vere & sponte confessum , vel conuictum de delicto facit illum infamẽ quo ad omnes,vt in d.l.si confessus.ff.de cust.reorum.& l.quoniam.ff. de
13 infam. Attamen † sententia lata in contumaciam, & sic ex ficta confessione,non inhabilitat condemnatum nisi quo ad illam personam ad cuius instantiam fuit condemnatus: ita singulariter dicit Bart.in l.eius qui delatorem in fin.ff.de iure fisci.per tex.in l.ij.§.fi.ff.eod.titu.& prædicta sequitur Angel.in d.tract.de malefic.in prællegat. verb. qui dominus iudex videns.col.ij.& Roma.in consi.54.& Bar.in consil.116.statuto Perusinæ ci
14 uitatis.& Abb.in conf.66. Scias tamen,† ꝙ plura opponi possunt cõtra cõfessionẽ sponte per reum in iudicio factã,de quibus per Bonifac.de Vitel.in tract.suo de malefi. in rubr.de confes. & contra eam quid sit faciendum: vbi ad saturitatem videre poteris. Vnum tamen silentio non præ-
15 tereo,† ꝙ si confessio criminis facta fuerit per reũ in crimine notorio post tempus datum & limitatum per statutum ad accusandum, talis confessio non valet nec illi nocet: ita dixit Bald.notanter.in c.fin.col.penul. de offi. deleg.

delegat. in versicul. pone ꝙ maleficium. idem refert & sequitur præceptor meus D. Hippol. Marsil. in l. fin. ff. de iurisdict. omnium iudic. col. i. nu. i. & ij. Socin. consi. 108. præsupposito statuto. col. penul. post med. in iiij. volu. pro quo dicto plura allegat præceptor meus loco præallegato, quem vi-
16 dere poteris. Quid autem dicendum erit † de confessione rei facta extra iudicium: an ex ea inducatur probatio delicti? Dicas ꝙ non: sed solum indicium facit ad torturã. l. capite quinto. ff. de adulter. & ibi not. per glos. & Bar. ad idem Angel. in tract. malefi. in verb. comparent dicti inquisiti, in princ. nu. 4. Marsil. Præceptor meus in l. eos. col. iij. nu. 20. in versi. alio etiam casu. ff. ad leg. Cornel. de fals. Petr. de Ancha. consi. 286. ex prædicta. Roma. consi. vij. visis necessarijs, post princ. & consi. 167. Ant. accusatus circa medium. Fely. in c. ad hoc. de simon. Marsil. in l. de minore, col. vij.
17 nu. 29. ff. de quæstio. vbi multas cotas ad hoc congerit. Sed † quid dicemus de confessione rei facta in tormentis: an ex ea delictũ probetur? Regulariter dicendum erit, ꝙ si reus in ea perseueret, habebitur pro confesso, vt l. i. §. Diuus. ff. de quæstio. & C. quorum appella. non recipian. l. ij. Hoc sane intellige quando talis confessio naturæ conuenit: aliàs secus. l. confessionibus. §. i. ff. de interroga. actio. Præceptor meus in rubr. C. de proba.
18 nu. 106. Secundo intellige, † si talis confessio sit possibilis: nã si aliàs esset impossibilis reo confitenti non nocet, argu. l. fin. ff. quæ sent. sine appel. rescind. & ff. de reg. iur. l. impossibilium. Ita voluit Bonifa. in tract. de malefi. in rubr. quæ indi. præceder. debeã. tortur. in vers. sed si cõfiteatur in tormẽtis, ad idem præceptor meus in l. i. §. præterea. n. 33. & nu. 35. ff. ad leg. Cor
19 nel. de sicar. & in l. i. in princ. nu. 33. ff. de quæstio. Tertio procedit † supradicta conclusio, quando confessio est verisimilis: nam aliàs confitenti non nocet, vt habetur per d. Dominum meum in l. i. in prin. nu. 35. ff. de qõ. & idem in l. de minore in princ. nu. 50. eod. tit. & per Grãmat. in conf. xvi. in comprehensibilis. col. i. nu. 2. Anchar. consil. 23. visa inquisitione. & idem
20 consi. 247. Extra ordinem. Quando † autem reus dicatur perseuerare in cõfessione, vide Gandi. in tract. prædicto de malefi. in rubr. de perseueratione. post tormen. in prin. vbi inter cætera dixit, ꝙ talis perseuerantia fieri debet in loco vbi ius redditur, allegat in argumentũ. l. penult. ff. de iusti. & iur. & l. si locus. ff. de iudi. vel in alio loco publico & honesto. l. voluit. ff. de interrog. actioni. cum. l. sequent. & l. iij. C. de custo. reorũ, ibi publico testi-
21 monio. Conclusionem supradictam, † ꝙ confessus in tormentis si perseueret in sua confessione, illa sibi noceat, limita, non procedere. In eo qui confessus sub promissione gratiæ vel indulgentiæ sibi a iudice promissæ si delictum fateretur, ꝙ etiã procedit in confessione iudiciaria rei facta sine tormentis sub dicta promissione. Ita singulariter dixit Ioan. de Imol. in consi.

109. visa inquisitione. quę refert & sequitur dominus meus Hipp. de Marsil. in l. i. §. quæstioni col. fin. versi. modo redeundo. nu. xij. ff. de quæstio. & ibi plura pro hoc dicto allegat. idem in l. si quis obrepserit. nu. 10. ff. ad leg. Cornel. de fals. & idem in rubr. C. de probatio. n. 115. et in cons. 14. n. 29.
22 & cons. 32. n. 22. in i. vol. Secundo limita † in cōfessione illius, qui indicijs non præcedentibus tortus fuit nam si vigore tormentorum cōfiteatur, & in sua perseueret confessione, non valet dicta confessio, nec sibi p̄iudicat. l. diuus. §. ex quibus. ff. de qō. ita notāter dixit Bonifa. in tract. suo de malefi. in rubr. quæ indit. debeant præced. tortu. col. fi. in. fi. & rationem dicit esse:
23 quia † iudex a tormentis incipere non debet, nisi indicia p̄cedant legitima vel probationes. l. milites. ff. de qō. l. vnus. §. in ea. et l. maritus. & l. fin. C. de
24 fals. l. sicut. Hipp. in rubr. de probatio. n. 106. Ideo † si quis torqueatur sine indicijs, id tanquā contra leges factum nō valet. l. non dubiū. C. de legi. idē voluit Io. de Anna. in cons. 17. visa relatione. col. i. vers. Tertio præmitto. & Ias. in cons. 188. Spectabilis Dominus. col. i. n. 2. in ij. vol. & Floria. in l. emptorem, in prin. in vers. ea ibi. de probatio. & præsumptio. ff. idem tenuit Hipp. p̄ceptor meus in l. i. col. v. vers. primo enim. n. 14 ff. de quæstio.
25 vbi dixit, † ꝙ si tortus sine indicijs confitetur delictum, etiam si milies ratificet suam confessionem ad bāchum iuris, confessio nulla est glos. not. in l. quæstionis. & ibi Bar. ff. de quæstio. & cōmun. ita tenent doct. Ang. in l. i. C. de confes. Petr. de Anch. in clem. i. de homic. & Salic. in l. ij. col. fin. C. de cust. reorū. & plures alios hoc tenentes allegat Dominus meus loco præ alleg. adde ꝙ idem tenuit Thom. Grammat. in consi. xv. conditoris machinæ. col. fin. nu. 10. idem Dominus meus in consi. viij. in causa magistri Ioānis. col. iiij. versi. nam confessio facta. n. 13. in i. vol. & in consi. 20. Digneris quæso. col. i. n. 2. & 3. in i. vol. vbi dixit, ꝙ ratificatio, & omnia inde sequuta sunt nulla, arg. eorum quæ voluit glos. in l. accusatoribus in glos. fi.
26 C. de accusatio. quæ dixit, † ꝙ si citatio nō est legitime facta, processus sententia, & omnia inde sequuta sunt nulla. et idē in cons. 29. solamen omniū. col. v. in fin. n. 28. in i. vol. & in consil. 45. licet allegationes. col. i. circa principium. nu. 1. in i. vol. Grammat. in consil. 37. viso processu. nu. 6. & nu. 8.
27 Et † prædicta procedūt etiam in reo criminis læsæ maiestatis, qui torqueri non potest non præcedentibus indicijs. text. est notab. & ibi glos. Cyn. Bal. & Salic. in l. si quis alicui. C. ad leg. iul. maiest. Ang. in tract. malefic. in verb. che hai tradito la tua patria. in primis verbis. dominus meus de Marsil. in l. de minore. nu. 9. ff. de quæstio. & in l. i. col. vij. vers. modo redeūdo.
28 eod. tit. Ideo † etiam hoc casu, videlicet in crimine læsæ maiestatis, talis cōfessio non valet, vt habetur per eundem dominū meum in consi. 46. Omnipotens sempiterne Deus. col. iij. in fin. versi. & prædicta iura. in i. volum.

29 Fallit prædicta conclusio, † quando reus primo extra iudicium fecisset illammet confessionem sponte, vt voluit glos. in l. capite quinto. ff. de adul ter. idem voluit Io. de Imol. in c. at si clerici, de iudic. Felyn. in c. olim. col. v. versi. fallit octauo. de rescript. & in c. significasti, el i. circa medium versic. si ex coniecturis. de homic. Marsil. dominus meus in l. quæstionis habendæ. versic. vlterius semper teneas menti. ff. de quæstio. idem sequitur Thom. Grammat. in consi. 40. in causa Magnifici Tristani. colum. iij. nume. 19.

30 Amplia prædictam conclusionem, † q confessio torti sine indicijs non valeat, vt procedat etiam si antequam confessus in tortura ponatur in pristina libertate, superueniãt indicia, nam non propterea validatur dicta cõfessio nulla. ita dixit Ang. in tract. malefi. in verb. Fama publica, in versic. quinto quæro iudex torsit, & ibi August. in addit. Bar. in l. maritus. col. i. versi. item soluit glos. ff. de quæstio. Bal. in l. fi. post glos. ibi. C. de accusatio. col. i. versic. in glos. fallit. Præceptor meus in l. quæstionis habendæ. col. ij. in versi. modo redeundo ad text. nume. 10. & ibi dixit, q hoc fundamento duos a morte liberauit quos etiam nominat. & in v. colum. nume. 28. versi. visis modo dictis. ff. de quæstio. vbi multa adducit ad hoc. & Grammat. in consi. 21. col. iiij. nume. 10. & in consi. 37. viso processu mihi transmisso. colum. ij. nu. 6.

31 Secundo amplia † vt procedat etiam si reus tortus sine indicijs ratificasset suam confessionem ad banchum iuris etiam cum iuramento, ita tenuit idem Dominus meus qui latissime examinat hunc articulum ad partes arguendo in d. l. quæstionis habendæ. colum. viij. versicu. quæro vlterius. ff. de quæstio. colum. xi. & penult. in versic. ex istis omnibus. vbi concludit, quod talis inualida confessio iuramento rei non validatur. & idem dixit in consi. 20. Digneris quæso. col. fin. nu. 63. in. i. volum.

32 Tertio amplia † vt non solum procedat in torto sine indicijs, sed etiam in reo qui confessus est post tormenta repetita quæ repeti non poterant. ex tali enim confessione non poterit condemnari, per text. in l. repeti. ff. de quæstio. iuncta glos. ibi: ita dixit Paris de Put. in tract. de sindicat. folio. 100. colum. iij. versicu. & ideo reus. quod sequitur præfatus Dominus meus in d. l. quæstionis habendæ. columna quarta. versicul. & scias etiam nume. 24. ff. de quæstio.

33 Quarto amplia prædictam conclusionem, † q sicuti non valet confessio rei facta in tormentis sibi illatis, indicijs non præcedentibus, ita pariter ipso iure non ualet quicquid postea sequitur ex ea. Paris de Put. in d. trac. de sindic. fol. 102. col. iij. versic. confessio refertur. sequitur idem Dominus meus in l. de uno quoq. nu. 37. ff. de re iudic. & idem in d. l. quæstionis habendæ. col. iiij. versi. vlterius amplia. nu. 25. ff. de quæstio.

SVMMARIVM.

An inimicus in crimine læsæ maiestatis admittatur ad testificandum.

1 Conspirantes & inimici non admittuntur in testes in crimine læsæ maiestatis.

2 Crimen læsæ maiestatis est crimen exceptum.

3 Inimicus etiam constitutus in articulo mortis, & recipiens corpus domini, si deponeret contra suum inimicum in crimine læse maiestatis ei non esset credendum.

4 Idem si inimicus esset examinatus cum tormentis.

5 Dictum capitalis inimici inditium non facit ad torturam.

6 Inimicus si post examen reconciliatus fuerit, ei contra quem deposuit, eius dictum propterea non reualidatur.

7 Capitalis inimicitia ex quibus causis oriatur.

8 Capitalis inimicitia oritur ex solis minis de occidendo, si ille minans erat consuetus eius minas executioni mandare, uel si erat potens ad illud faciendum.

9 Capitalis inimicitia oritur ex sola prolatione iniuriarum ad inuicem.

10 Capitalis inimicitia oritur ex accusatione capitali.

11 Capitalis inimicitia oritur ex tortura illata, & etiam ex sola carceratione, & semper durare præsummitur nisi contrarium probetur.

12 Capitalis inimicitia oritur contra testem, qui in causa capitali contra aliquem deposuit.

13 Capitalis inimicitia oritur contra eum qui occidit consanguineum uel affinem meum.

14 Capitalis inimicitia oritur ubi mouet q̃o status, uel de bõis oĩbus, aut de maiori pte eorũ.

15 Capitalis inimicus dicitur qui alterius uxorem seu eius terram tenet.

16 Capitalis inimicus is dicitur qui aliquem offendit in persona, aut rebus.

17 Capitalis inimicitia oritur ex facto inhonesto.

18 Capitalis inimicitia quandoque oritur ex spoliatione unius rei.

19 Capitalis inimicitia oritur quando est quæstio de magna quantitate pecuniarum.

20 Bona temporalia sunt uita hominis.

21 Capitalis inimicus dicitur qui aliquem uulnerauit in facie.

22 Capitalis inimicitia quæ dicatur ultra casus expressos relinquitur arbitrio iudicis.

23 Inimicus repellitur a testimonio ferendo, etiam si inimicitia sit causata culpa eius contra quem testis producitur.

24 Nisi talis inimicitia esset in fraudem procurata.

25 Testis esse non poterit qui dudum fuerat inimicus & de recenti reconciliatus fuit.

26 Iudæus de proximo effectus christianus testis esse non poterit contra christianum.

27 Commorans uel habitans cum capitali inimico meo inimicus meus præsumitur, & a testimonio, & ab accusando repellitur.

28 Idem in amico inimici mei capitalis ei magna amicitia iuncto.

29 Idem in eo qui ligam uel parentelam fecit cum inimico meo capitali. (a testimonio

30 Oĩs inimicitia, q̃ cõcludit testẽ nõ diligere illũ cõtra quẽ testificatur, illũ repellere dicitur

31 Si qs nõ demõstraret odiũ cõcepisse cõtra eũ a quo ẽ offẽsus, si apparet præcesisse uerij

milē cām magni olij, talis a testimōio repelli debet et etiā ab accusatiōe, tāq̄ inimicus.
32 In testibus recipiendis idem iudicatur de inimico præsumpto quòd de uero.
33 Quando subest causa inimicitiæ inter testem et partem semper testis repellitur, licet aliàs de inimicitia non appareat, etiam si testes ipsi attestentur nullam habere inimicitiam.
34 Inimicus etiam is dicitur, qui alicui non loquitur, cui per antea erat solitus loqui.
35 Inimicus etiam dicitur non solum qui nocet, sed etiam is qui noceret si posset.
36 Inimicus etiam dicitur, qui parentelam seu confœderationem fecit cum inimico meo.
37 Quæ differentia sit inter inimicum capitalem, & non capitalem in testificando.
38 Inimicus qui examinari nō poterat si examinetur non facit inditium, nec aliquid probat.

QVAESTIO II.

ECVNDO quæro: an inimicus in crimine læsæ maiestatis admittatur ad testificandum? Breuiter dicas q̄ non, ita voluit Bar. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. Iul. maiest. Alberic. in
1 l. famosi. ff. eod. vbi dixit, † q̄ conspirantes & inimici non admittuntur in testes in tali crimine: allegat tex. in c. per tuas. ext. de Simon. vbi not. idem tenuit dominus meus Hippol. de Marsil. in l. de minore, in princ. col. ij. nu. 8. ff. de quæstio. & licet tex. in d. c. per tuas, loquatur in simonia & sic in crimine excepto, idem etiā erit,
2 † in crimine læsæ maiestatis, quod pariter crimen exceptum est, vt habetur in c. si quis cū militibus. vi. q. i. Specu. ī tit. de accusat. col. fin. circa mediū. Et glos. in c. i. in vlt. glos. de test. in vi. Et q̄ inimicus non admittatur in testem in isto crimine læsæ maiestatis, tenuit etiam idem Specul. in præalleg. tit. de accusat. §. i. in vltimis verbis & Abb. in c. inq̄sitionis, in §. tertiæ, de accusatio. Roma. in l. si vero. §. de viro. col. xxij. vers. quītadecima ff. sol. matr. Bal. ī l. in his. §. i. in fin. ff. eod. tit. idē tenuit Thom. Grā. in cons. 46. in causa mag. Tristani, nu. 8. & 9. idē Grā. in suis votis, voto. iij. col. v. in fin. & col. vi. in prin. & voto. xi. col. ij. nu. 17. & Alex. in cons. 126. in fin. in iiij. vol. & text. in c. cū P. māconella, & ibi Abb. de accusat. Angel. in l. qui accusare. ff. de accusat. Bal. in l. præscriptione col. xi. vers. tertium exēplum C. si cōtr. ius. vel vtil. public. Math. de Afflict. in c. i. §. & bona comittentium, col. i. nu. 9.
3 in tit. quæ sint regal. in vsibus feud. Et prædicta conclusio † procedit etiam si inimicus esset constitutus in articulo mortis, & recipiens corpus domini deponeret contra suum inimicum, ei non esset credendum, vt notāt. dixit Bal. in tit. de Pace Constant. in vers. vasalli. refert & sequitur Thom. Grāma. in cons. 46. nu. 7. idem voluit dominus meus Marsil. in l. i. §. præterea. col. ij. nu. 7. ff. de quæstio. item procedit † etiam si inimicus esset examina-
4 tus cum tormentis, ita dixit notant. Præposit. in c. illi qui, in i. col. vers. glosa
5 secūda. v. q. v. Nec † dictum capitalis inimici inditium facit ad torturam, vt notab. dixit Bal. in cōs. 316. præsupposito statuto. col. prima in quarto vo

6 Iu. item † amplia prædictam conclusionem, vt procedat etiam si inimicus fuisset de facto examinatus, & post examẽ reconciliatus ei contra quẽ depo uit, nam eius dictum propterea non reualidatur, vt voluit Ioan. Andr. in addit Specul. in tit. de teste, in princ. Fely. in c. quoties. col. ij. de test. domi nus meus Marsil. in l. i. §. præterea. nu. 102. ff. de quæstio.

7 Modo videamus, † ex quibus causis oriaẽ capitalis inimicitia ad hoc vt scia
8 mus quando quis ratione inimicitiæ repellatur a testimonio. † primo capitalis inimicitia oritur ex solis minis de occidendo, vt dixit glos. in l. licet. ff. de arbitr. Angel. in cons. 261. ponderandum. Alex. in consi. 14. in iij. volu. Abb in c. repellanẽ. nu. 4. de accusatio. Cardinal. in c. cum non oporteat, de accusat & ibi Io. de Anan. in iij. col. qui dicit hoc limitandum fore (secũdũ Bal. in l. metũ C. ꝙ met. cau.) si ille minans erat consuetus eius minas executioni mandare, per not. per doct. in simili in l. prima. C. vnde vi. & in l. vt vim. ff. de iust. & iur. vel si minans erat potens ad illud faciendum, ita refert & sequitur idem Marsil. in d. l. pri. §. præterea col. vi. ff. de quæstio. Se-
9 cundo † inimicitia capitalis oritur ex sola prolatione iniuriarum ad inuicẽ, vt dixit Bal. in c. veniens in fin. per illum tex. de iureiuran. quem sequitur Ias. in l. procuratoribus. C. de procurator. & Marsil. in d. §. præterea col. vi. in fin. vers. item oritur etiam capitalis inimicitia, & ibi dicit, ꝙ ita fuit iudica tum. idem in cõs. 3. col. iij. vers. item oritur. Gramat. in cons. lvij. in causa mi
10 hi transmissa col. pri. nu. 70. Tertio † inimicitia capitalis oritur ex accusatio ne capitali, Bar. in l. iiij. §. fin. ff. de adim. legat. glos. in l. iij. ff. de arbitr. Abba. in c. accedens ut lit. non contesta. glosa in. §. item si propter Inst. de excusat. tutor. Gramat. in cons. 46. col. ij. in princ. nu. 34. Dominus meus Marsil. in l pri. §. præterea col. 7. in princ. ff. de quæstio. Bar. in l. i. de his. qui bus vt indign. & l. iij. in princ. ff. de test. & per doct. in l. liberi. C. de inoffi.
11 testam. Quarto † inimicitia capitalis oritur ex tortura illata, immo etiam ex sola carceratione: & semper durare præsumitur, nisi contrarium probetur, Bal. in l. ignorat in fin. C. ad exhibend. & in l. seruus. C. famil. hercis. & in au ꝗ. si dicatur. C. de test. Fely. in c. cum oporteat in. vi. col. de accusa-
12 tio. Grãmat. in cons. 46. in causa mag. Tristani col. i. nu. 1. & 2. Quinto † capitalis inimicitia oritur contra testem, qui in causa capitali cõtra aliquem de posuit, Abb. in c. cum P. in fin. de accusat. Alex. in l. testibus. ff. de test. Bar. in d. au ct. si dicatur. C. de test. Specu. in tit. de test. §. pri. in prin. glos. & Bar. in l. iij. ff. eod. Innoc. & doct. in d. c. cum oporteat & in c. cum P. Manconella eod. tit. Gram. in cons. 46. col. ij. nu. 4. & 5. Ioan. de Anan. in d. c. cum P. col. prima vers. Nota ꝙ testis, vbi dixit, ꝙ repellitur etiam ab accusando.
13 Sexto † capitalis inimicitia oritur contra eum qui occidit consanguineum vel affinem meum, Bar. in l. iiij. §. fin. ff. de adim. legat. ad quod allegat tex.

in l.lex Cornelia.ff.de iniur. Dominus meus Marsil.in l. pri.§.praeterea col.
14 vi.parum ante finem.ff.de excusat.tutorum. Septimo † capitalis inimicitia oritur vbi mouetur quaestio status, vel de bonis omnibus, aut de eorum maiori parte: vt probatur in c. frequens de rest.spolia.glos.in auct.de teste, in.§.si quis vero in verb.quaestiones & in vers. inimicus in d. c. cum oporteat.& ita dixit Bal.in l.athletae.§.dant remissionem.ff.de excusat. tutor.&
15 Abb.in c.i.nu.3.ext.de iudit. Octauo † dicitur capitalis inimicus qui vxorē alterius seu eius terram tenet, vt voluit Bal.per illum tex.in c.accedens.el ij ext.vt lit.non contest.quem sequitur Marsil. Dominus meus in d.l.pri.§. praeterea col.vi.nu. 23.ff.de quaestio. idem dixit Ant. de Butr.in d.c.acce-
16 dens. Nono † inimicus capitalis is dicitur, qui aliquem offendit in persona, aut rebus, vt voluit Bal.in l.in his.§.pri.ff.sol.matr.quem sequitur praeal
17 legat.Dominus meus in d.l.pri.§.praeterea, col.vi. in fin. Decimo † inimicitia capitalis oritur ex facto inhonesto.vt in l.pri. cum ibi not.ff.de his quibus vt indign.glos.in l.sororem.C.eod.tit.vt de haerede vel legatario qui stuprauit vxorem defuncti, pro hoc allegat Abb.tex.in c.non est crudelis. 23.q.v.ita voluit Ioan. de Anan. in d. c.cum oporteat col.iij. sub nu. 60.
18 Vndecimo † capitalis inimicitia quãdoque oritur ex spoliatione vnius rei, vt in c.item cum quis.de rest.spol.facit tex.in c.accedens: vt lit.non contest. ita tenuit Io. de Anna.in d.c.cum oporteat col.iij. nu.7.de accusat. Duo-
19 decimo † inimicitia capitalis oritur quando est quaestio de magna quantitate pecuniarum, vt voluit Bar.in l.iij.de test.facit ꝙ voluit Bal. in l.parentes.C.de test.vbi causam ciuilem magnam aequiperat causae criminali. idẽ voluit Petr.de Anchar.in cõs.27.rationes inductae circa finẽ.& in cõs. 63. in causa q̃ vertitur col.ij. & Dominus meus Marsil.in l.pri.§.praeterea col.
20 vi.nu.23.ff.de quaestio. Nec est mirum, quia † bona temporalia sunt vi-
21 ta hominis, vt in l.aduocati.C de aduoc.diuers. iudic. Tertio decimo † dicitur capitalis inimicus qui aliquem vulnerauit in facie, vt voluit Alex. in cons.99. in causa inquisitionis col.pri.in f. volu.vbi plura allegat ad hoc refert et sequitur Marsil.Dominus meus in d.l.i.§.praeterea col.vij.circa prin.
22 ff.de quaestio. Quartodecimo scias † ꝙ capitalis inimicitia quae dicatur, ultra casus expressos, arbitrio iudicis relinqtur. ut uoluit glos. in c.ij.iiij.q.iij. Gemin.in c.quãuis de procurat.in vi. Fely. in c.cum oporteat. de accusat.
23 Quintodecimo † praedicta quae dixi de inimico, qui repellitur a testimonio ferendo, locum habent etiam si inimicitia esset causata culpa eius contra quem testis producitur: ita dicunt doct.in c.repelãtur, de accus.& Innoc.in
24 c.cum I.& A.de re iudic. Hoc tamen sane intellige, † nisi culpa esset artificiose adhibita ad causandam inimicitiam ne ille posset esse testis contra se: ut faciunt aliqui scientes ꝙ aliquis poterit testificari contra eos ut illum re-

pellant ante quam ille in testem producatur dant ei alapam uel aliter uerberant,quod ut fiat sepe aduocati cautellosi qui Deum non timent consulunt: Nam talis inimicitia in fraudem procurata non obstaret.Bar.in l.pri.§.si seruus & in.§.cum quis.ff.de quæstio.refert & sequitur Præposit. in c. accusa-
25 tores.in vers.& ex his dictis.iij.q.v. Sexto decimo † testis esse non poterit qui dudum fuerat inimicus, & de récenti reconciliatus fuit. c. accusatores el.i.& ibi not.doct.max.Præposit.& Ioan.de Turre Cremat.iij.q.v.idẽ tenet Fely.in c. eã te.in vers.infidelitas, ibi limita secũdo de rescript. Alex. in cons.99.in causa inquisitionis col.pri.in.i.vol. Ioan. Crotus Præceptor meus insignis doctor in tract.suo de test.fol.6.col. iij.in fin. ibi decimo extenditur.& prædictos sequitur consulendo Dominus Marian.Sozin. Nepos.in cons.77.nu.42.in i.vol.idẽ tenet.Hippol.Marsil. D.meus in d.l i.§. præterea col.i. in vers. amplia etiam hunc tex. ff. de quæstio. allegat vltra alios Roma.in singular.20.Inocen.in c.cum I.& A.& glos.in c. constituit.
26 17.q.iiij.quæ dixit, † ꝙ Iudæus de proximo effectus christianus testis esse
27 non poterit contra christianum. Decimoseptimo † commorans vel habitans cum capitali inimico meo,inimicus meus præsummitur, & a testimonio & ab accusando repellitur.c.accusatoribus, & ibi Præposit.in ij.not.c.
28 repellantur,& c.cum oporteat.de accusat. Decimo octauo † amicus inimici mei capitalis nõ admittetur ad accusandũ me neque ad testimoniũ ferẽdũ contra me,si inimico meo sit magna amicitia iunctus: vt dixit Præposit.in
29 d.c. accusatoribus,per illum tex. iij.q.v. † Et idem erit de eo qui ligam vel parentelam fecit cum inimico meo capitali. Bal. in l.liberi. C. de inoffi. testam.& idem tenet in d.c.accusatoribus Præposit.in ij.not. in fin. Decimo
30 nono scias, † ꝙ omnis inimicitia, quæ concludit testem non diligere illum contra quem testificatur,illum repellere dicitur a testimonio,vt est tex.nor. in c.inquisitionis.ext.de accusat.& iij.q.v.c.accusatores.& c.testes.per quæ iura ita dixit Præposit.in c.quod vero.col.fin.in princ.ead. cau.& q.vbi di
31 xit fortius, † ꝙ si quis non demõstraret odium concepisse cõtra eum a quo est offensus,si apparet præcesisse verisimilem causam magni odij, talis a testimonio repelli debet, & etiam ab accusatione tanquam inimicus. allegat Bal.in l.præscriptione col.xvi.C.si contr.ius.vel vtil.publi.Roman.in rub. ff.de arbitr.col.xi.& Ant.de Butr. in d.c. cũ oporteat,de accusatio.& glos.
32 in d.c.accusatores.iij.q.v.facit ad prædicta, † quia idem iudicatur de inimico præsumpto,quod de vero in testibus recipiendis,secundum Innoc. in c. cum I.& A.de re iudic.& Bar.in l.i.in fin.C. de his quibus vt indign. Bal. in auct.si vero dicatur.C.de testi.& sequitur Thomas Grãmat.in cons.58. in causa Ioannis Dominici melæ. col.ij. nu.x. Hippol. de Marsil. Dominus meus in l.pri.§.præterea.col.pri.vers.Amplia etiam vbi plures idem tenentes

33 tes allegat.ff.de quæstio. Ad idem facit † quod quando subest causa inimicitiæ inter testem & partem, contra quam producitur, semper testis repellitur, licet alias de inimicitia non appareat, etiam si testes ipsi attestentur nullam habere inimicitiam: vt dixit Innoc. in d.c. cum I. & A. in fin. de re iudic. & Bald. in l. præscriptione. col. antepen. C. si contra ius vel vtil. public. & in auct. si dicatur. C. de test. Abb. in c. repellantur. & in c. cum oporteat. de accusat. Bal. in cons. 316. præsupposito. in iiij. volu. Alex. in consi. 164. visa inquisitione, in i. volum. & consil. 99. eod. vol. Thom. Grãmat. in consil. 46. col. iij. nu. 16. Marsil. Dominus meus in l. i. §. præterea. col. i. in versi. Amplia etiam in fin. ff. de quæstio. & latissime, in singulari suo nume. 178.

34 Scias etiam, † quod inimicus is dicitur, qui alicui non loquitur. glos. in c. cum Adrianus. lxiij. distinct. quam Barbat. in d.c. repellantur. ad hoc singularem esse dicit. hoc tamen sane intellige de eo qui per antea erat solitus cum eo loqui: Ita dixit post alios Barbat. loco præallegat. & Dominus

35 meus in d.l.i.§. præterea. colũ. ij. nu. 8. Item † inimicus etiam dicitur non solum qui nocet, sed etiam is qui noceret si posset. Bald. in auct. si dicatur. C. de test. & idem in l. i. circa fin. C. si quacunque. prædit. potest. Idem dixit Ioan. de Anna. in d.c. cum oporteat. ij. col. de accusat. & Marsil. in præalle-

36 gat. §. præterea. Dicitur etiam † inimicus, qui parentelam seu confœderationem fecit cum inimico meo: vt volunt doct. in d.c. repellantur. Bald. in l.

37 liberi. C. de inoffi. testam. Sed † quæ erit differentia inter inimicum capitalem, & inimicum non capitalem in testificando? Responde, quod inimicus capitalis omnino a testimonio repellitur, vt supra dictum fuit. sed inimicus non capitalis admittitur ad testificandum licet sibi diminuatur fides, vt voluit Innoc. in d.c. cum oporteat. & doct. in præallegata auct. si dicatur. & rationem allegat Sali. in d. auct. quia pro leui inimicitia de facili quis non ita præsummitur mentiri, sicuti pro graui. vt notat. in auct. de teste. in. §. si vero quis dicatur. & in l. licet. ff. de arbitr. & habetur per Marsil. Do. meum in præallegata l. i. §. præterea. col. ij. versic. Amplia etiam hunc text.

38 nu. 7. in fin. Vnum non omitto, † quod testis inimicus, qui examinari non poterat, si examinetur non facit indicium, nec probat aliquid. Bart. in l. i. §. si cum quis. ff. de quæstio. Bal. in l. Imperator. ff. de stat. homin. Angel. in l. inter stipulantem in. §. stichum. ff. de verbor. obligat. Roma. in consil. 359. Alex. in consi. 126. in iiij. volu. Floria. in l. licet. §. lex iulia. ff. de testi. Thom. Grammat. in consi. 42. sunt iam anni. colum. ij. nu. 4. & 5. idem consil. 38. formata inquisitione. nume. 14.

SVMMARIVM.

An infamis in crimine læsæ maiestatis in testem admittatur?

1 *Infamis regulariter tam in causa ciuili ardua, quàm in criminali non admittitur ad testificandum.*
2 *Infamis in crimine læsæ maiestatis ad testificandum admittitur.*
3 *Non tamen dicitur integer testis. Et unus testis infamis non sufficeret ad inferendam torturam. uide tamen nu. 5.*
4 *Infames in casibus in quibus spetialiter recipiuntur ad testificandum non debent recipi sine tormentis.*
6 *Testes infames, alijs non concurrentibus adminiculis, solam præsumptionem faciunt.*
7 *Infames in crimine simoniæ non admittuntur ad testificandum.*
8 *Infamis qui etiam sit inimicus non admittitur ad testificandũ in crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO III.

1 ERTIO quæro: an infamis in crimine læsæ maiestatis in testem admittatur? Dicas, ꝙ † licet infamis regulariter tam in causa ciuili ardua quàm in causa criminali non admittatur ad testimonium, vt per Bald. in c. ad nostram. in princ. de probatio. Alex. in consi. xl. circa primum dubiũ. in i. volu. & in consi. 179. in causa Angelorum. & consi. 4. animaduersis. in ij. volu. Decius in consi. 163. in causa. col. viij. in i. volu. & Thom. Grammat. in consi. 38. col. ij. nu. 10. Marsil. Dominus meus. in singul. suo. 109. incipit, infamis. vbi dixit, ꝙ infamis infamia facti in totum repellitur a testimonio in causa ciuili ardua: ad quod plura allegat. Atta-
2 men † in crimine læsæ maiestatis infamis ad testimonium admittitur: per text. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. & ibi not. doct. maxime. Bartol. & l. in quæstione. ff. eod. tit. vbi est text. clarus ad hoc. vide tex. in c. per tuas. ext. de simon. not. Ioan. Andr. & Abb. in c. final. de test. Specul. in tit. de excusat. tutorum. in. §. i. in fin. & D. Ioan. Crotus præceptor meus in tract. de te-
3 sti. col. ix. nume. 43. Dicas tamen, † ꝙ licet infames in crimine læsæ maiest. & simoniæ admittantur in testes, non propterea dicũtur integri testes. vt in d. c. per tuas. de simoni. Et ideo vnus testis infamis non sufficeret ad inferendam torturam, per ea quæ habentur in l. i. §. Item lex Cornelia, & ibi Bart. ff. ad leg. Cornel. de fals. & ita dixit Alexan. in consi. xi. nu. 9. in i.
4 volu. & ibidem nu. 10. vbi dixit, † ꝙ in casibus, in quibus speciali iure inductum est, ꝙ testes infames recipiantur cõtra accusatum, vel inquisitum, huiusmodi testes non debent recipi sine tormentis. alleg. not. per glos. Innoc. & alios. in c. cum P. de accusat. & glos. in d. c. per tuas. idem voluit Fulgos. in consi. 173. in causa inquisitionis. in i. col. Alexã. in d. consil. 11. circa princ. in ij. col. i. volu. Marsil. Dominus meus in consi. 109. col. antepen. nu

mero. 14. in i. volu. Grammat. in consi. 70. & vlt. in fin. Alberic. in tract. de testi. col. 15. & idem Marsil. in consil. 78. salus omnium. in iij. col. in ij. vol.
5 Scias tamen, † quod in eo, quod dictum est quod vnus testis infamis non facit indicium ad torturam, contrarium tenuit Bald. in l. i. col. vi. C. de sum. trinit. & fid. cathol. refert Dominus meus in singul. 457. incipi. testimonium infa-
6 mis, qui tamen non audet dictum Bald. approbare. Et † prædicti testes infames solam præsumptionē faciunt alijs nō concurrentibus adminiculis. tex. est in d. c. per tuas. in. §. nos vero. vbi Abb. in iiij. not. de simon. glos. in
7 c. i. in verb. ad testimonium. de test. in vi. & Alexan. in d. consil. xi. Et, † quod indistinctè testes infames non admittantur in crimine simoniæ, voluit etiā D. Ioan. Corasius mihi vti frater honorandus in suis Miscellaneis cap. xx.
8 lib. v. Et scias, † quod licet testis infamis admittatur, vt prædixi in hoc crimine læsæ maiestatis, Attamen secus esset quando esset inimicus eius contra quē in testem produceretur, per ea quæ dixi in proxima præcedenti quæstione. Et ita dixit Ang. in d. l. famosi. in versi. in textu ibi. ff. ad leg. iul. maiest. Si cupis ad saturitatem videre materiam istam de teste infame, vide Dominum meum D. Ioā. Crotum in præallegato tract. suo, de testi. colum. viij. versic. circa tertiam. nu. 30. cum sequentibus, vsque ad nu. 54. & Felyn. in c. testimonium. de testibus.

SVMMARIVM.

An accusati de crimine pendente iuditio poßint esse testes in crimine læsæ maiestatis?
1 *Accusatus criminaliter, pendente accusatione cōtra eū, regulariter testis esse non potest.*
2 *Secus est in crimine læsæ maiestatis, hæresis, & simoniæ.*

QVAESTIO IIII.

QVARTO quæro: an accusati de crimine pendente iudicio poterunt esse testes in crimine læsæ maiestatis? Dicas,
1 † quod regulariter pendēte accusatione de crimine contra aliquem talis testis esse non poterit, vt probat text. in c. non debet. & ibi doct. maxime. Abb. in i. not. extr. de testi. vbi dixit, quod ex pendentia causæ criminalis contra aliquē grauatur eius opinio, vt interim nō dicatur integri status. Et hinc est, quod accusatus criminaliter pendente accusatione repellitur ab ordine, subiungens idem Abb. quod in omni actu in quo requiritur integritas status, talis repelli
2 tur: Attamen † secus est in crimine læsæ maiestatis, in quo admittūtur in testem, & idem est in crimine hæresis, & simoniæ. c. non debet. ext. de test. & ita voluit Alberi. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. idem tenuit D. Anto. de Butr. in c. fi. de testi. per tex. in c. in fidei fauorem. de hæret. in vi. hoc etiā

voluit Crotus Dominus meus in tract. de testi.nu.103.in versi. limitatur tamen. Nec obstant supra allegata: quia procedunt regulariter: in crimine autem læsæ maiestatis propter criminis atrocitatem multa conceduntur, quæ alias denegarentur, vt in q.ij.& iij. supra proximis præcedentibus.

SVMMARIVM.

An infames admittantur ad probandum adminicula criminis lesæ maiestatis?

1 *In crimine lesæ maiestatis stricta interpretatio fieri debet.*

2 *Qui uult consequens uult etiam necessarium antecedens.*

3 *Auctoritas rectoris successoris testibus etiam legalibus, non est probanda, sed scriptura.*

4 *Legato Cardinali non creditur de sua iurisdictione, ubi agitur de alterius præiudicio.*

5 *Stante statuto quòd adulterium probari possit per testes infames, non tamen idem erit in probando matrimonio.*

6 *Matrimonium probandnm non est in crimine adulterij quando est notrium, nisi negaretur. Et ad probandum eum requiruntur testes omni exceptione maiores.*

7 *Causa matrimonij dicitur grauis & ardua.*

8 *Infames in causis ciuilibus arduis non admittuntur in testes.*

QVAESTIO. V.

VINTO quæro: supra q.iij. vidimus, quod infames admittuntur ad probandum crimen læsæ maiestatis: an admittantur ad probandum adminicula talis delicti? Et videtur
1 dicendum quod non: quia † in isto crimine stricta interpretatio fieri debet, vt dixit Thomas Grammat. in consi.31. Tremendi Dei.nu.41. allegat. Andr. de Iser. & Præposi. in c.i.§.item si fidelis. versic. turpiter luserit. in tit. quib. mod. feud. amittat. in vsib. feud. & Andr. de Iser. in c.i.§.& bona committentium: col.xiij. in tit. quæ sint regal. not. Bar. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. iul. maiest. Et ibi dixit, quod testes infames licet admittantur ad probandum crimen læsæ maiestatis, attamen non admittentur ad probandum adminicula talis delicti. Et exemplificat Bar. in d.l. in quæstionibus. in versi. item dicitur in eo qui dum esset rector prouinciæ successorē non admisit. nam si volo hoc probare, id probare potero per testes infames: quia qui successorē sibi in offi. a superiore missum non admittit crimen læsæ maiestatis incurrit, vt vidimus supra sub rubric. qualiter & a quib. crim. læsæ maiest. cōmit. q.32. sed ad probandum a minicula, scilicet, quod ille erat legitimus successor, infames non admittentur: cum solum admittantur ad probandum delictum, nō autem adminicula delicti, vt dicit tex. in d.c. per tuas. de simon. & hoc dicit Bar. esse perpetuo menti tenendum, opin. Bart. sequitur Io. de Anna. in c.

per tuas col. ij. in verſ. nunquid autem tales criminoſi, de accuſation. Idem voluit Math. de Afflict. in d.c.i.§.& bona comittentium nu 7.& 9.in tit. quæ ſint regal.in vſibus feudor. Et pro doctrina Bar.facit, ꝙ voluit Bal.in auth.ſi dicatur col vlt.C.de teſtibus vbi dixit,ꝙ ſi ſtatuto caueatur,ꝙ infamis poſſit adulterium probare, ꝙ licet adulterium non poſſit eſſe ſine matrimonio,ꝙ non poterunt teſtes infames matrimonium probare. Ego autem de dicta doctrina Bar,ſemper dubitaui: quia eadem ratione qua teſtis infamis admittitur ad probandum crimen læſæ maieſtatis, admitti deberet ad probandum adminiculum ſine quo dictum crimen non ſtaret: nam cum alicui aliquid conceditur, eidem omnia cõceſſa intelliguntur per quæ ad illud peruenitur l.ij.ff.de iuriſdict.om.iud.vbi illi,cui mandata eſt iuriſdictio,omnia conceſſa intelliguntur ſine quibus iuriſdictio exerceri nõ poteſt,& contra doctri.Bar.tenuit Angel in d.l. famoſi vbi dixit, ꝙ non credit eſſe verum dictum Bar.niſi quando adminicula non reſpicerent ſubſtantiam delicti,ſecus quando adminicula eſſent de ſubſtantia,vt in exẽplo Bar.allegat in arg.tex.in l.ad rem mobilem & l.ad legatum.ff.de procurat. & tex.in d.l.ij.ff.de iuriſdict. om.iud.& certe antequã vidiſſem Angel.dubitaui de dicto Bar.quia tex.per ipſum alleg. in d.c.per tuas,pro eius dicto id non probat,adeo ꝙ eius dictum conſiſtit in ſola eius autoritate:que magna eſt,ſed non neceſſaria, quanuis probabilis. Diſtinguendum igitur eſſe arbitror pro concordia contrarietatis quæ eſt inter Bar. & Angel. in hoc articulo:ꝙ aut adminicula,ad quæ probandum inducitur infamis,erant de ſubſtantia criminis læſæ maieſtatis adeo ꝙ illis non probatis non erat probatum crimen læſæ maieſtatis, & hoc caſu locum habeat ꝙ dixit Angel. qui voluit teſtes infames admitti ad probandum dicta adminicula: ex quo ad probandum ipſum crimen admittuntur,quod ratione comprobo ſummendo exemplum Bar. de eo qui non admiſit ſucceſſorem ſuum in offi. Nã ad hoc vt crimen læſæ maieſtatis comittatur, requirritur ꝙ probetur non admiſſum eſſe legitimum ſucceſſorem: ergo iſta qualitas eſt pars ſubſtantialis dicti criminis ex qua ipſum crimen reſultat,ergo infamis,qui admittitur ad probãdum crimen læſæ maieſtatis d.l. famoſi.& ibi doct.ff.ad leg.Iul.maieſt.admittetur ad hoc probandum: quia idem iuris eſt de parte quod de toto l. quæ de tota. ff. de rei vendic. facit, † quia qui vult conſequens vult etiam neceſſarium antecedens. Alias ſi ſecus diceremus,eſſet dare caſum in quo infamis non admitteretur ad probandum crimen læſæ maieſtatis, quod eſſet contra tex.in d.l.famoſi.& ea quæ dixi ſupra q.iiij. proxime præcedente. Aut loquimur de adminiculis non ſubſtantialibus ad dictum crimen,& eo caſu procederet opi.Bar. cum quo in hoc caſu concordat etiam Angel. in d. l.famoſi. Niſi diceremus, ꝙ in prædicto exemplo

Bar. verum esset dicere ꝙ testes infames non admitterentur ad probandũ
3 illum esse legitimum successorem, alia ratione: videlicet, † quia dicto casu auctoritas successoris non est probanda testibus, etiam legalibus sed scriptura: ei.n.non creditur asserenti se missum ad gubernandum illam prouinciam siue ciuitatem a Principe, nisi ostendat litteras suæ deputationis, ꝑ tex. in c. Nobilissimus. xcvij. Distinct. l. prohibiturus. C. de iure fisci. l. vnica. C.
4 de mand. princ. Immo, † vbi agitur de alterius præiudicio etiã Legato Cardinali non creditur de sua iurisdictione. glos. in c. sicut. de sent. excom. & habetur per Gõdisaluum Villadiego. in tract. suo de legat. q. vi. col. ij. nu. 18. qui habetur Thomo. ij. tract. secundum impressionem Venetam. Ad
5 illud, ꝙ dixit Bal. in auct. si dicatur col. vlt. C. de test. ꝙ † si statutum dicat, ꝙ adulterium possit probari per testes infames, ꝙ licet adulterium nõ possit esse sine matrimonio, nõ ꝓpterea poterit matrimonium probari per testes infames: Dicas id ideo esse, quia testis infamis ideo habilitatur a statuto ad probandum adulterium, quia personæ infames vt sunt lenæ & lenones
6 sunt ministri huiusmodi criminis. Nec † semper probandum est matrimonium in crimine adulterij, quãdo max. est notorium, nisi id negaretur, quo casu ad id probandum infames non admittuntur; quia in eo requiruntur
7 testes omni exceptione maiores c. i. ext. de Consang. & Affin. Et † causa matrimonij dicit̃ causa grauis & ardua, vt per doct. in l. admonendi. ff. de
8 iure iuran. & † infames in causis ciuilibus arduis non admittuntur ad testimonium: quia causa ciuilis ardua æquiparatur criminali. l. propter litem. ff. de excusat. tutor. Abb. in c. testimonium de test. & ibi Fely. col. iij. vers. Est alia infamia facti nu. 10. & D. Ioã. Crotus. D. meus in tract. suo de test. nu. 47. in vers. secundo ampliatur.

SVMMARIVM.

An mulier possit esse testis in crimine læsæ maiestatis?

1 *Mulier de iure canonico in criminalibus non admittitur in testem.*
2 *Fallit tamen quando crimen probari non posset per masculos.*
3 *Mulier de iure ciuili in criminalibus potest esse testis.*
4 *Mulier quare repellatur a testimonio in causa testamenti. remissiue.*
5 *Mulier in crimine læsæ maiestatis admittitur ad testificandum.*
6 *Etiam si sit infamis.*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: an mulier testis esse poterit in causa criminis læsæ maiestatis? Dicas, † ꝙ de iure canonico mulier in criminalibus testis esse non potest, vt est glos. in c. ex eo. xv. q. iij. & tradũt doct. in c. iij. vbi Abb. Ant. de Butr. & alij ext. de test. &

ibi Fely. glos. in c. forus in fin. de verb. signif. Archid. in c. ij. de iudic. in. vi.
2 Dominus meus Ioan. Crot. in tract. de test. nu. 55. Fallit tamen, † quando crimen probari non posset per testes masculos, vt per Alex. cons. 64. viso themate in princ. in. i. volu. Iason in l. fin. in fin. C. de his quibus vt indign. Ioan. Andr. in tit. de teste, in. §. i. in vers. item excipitur quod est mulier, in addit. Specul. Alex. cons. 24. animaduersio in. ij. vol. Marsil. D. meus in l.
3 Diuus in. ij. col. ff. de quæstio. De † iure vero ciuili mulier in causa criminali poterit esse testis, vt voluit Specul. in tit. de teste. §. i. in vers. item ꝙ est mulier. Abb. in c. quoniam, ext. de test. vbi per Fely. late per totum, & est glos. in c. forus. de verbo signifi. & in c. ex eo. xv. q. iij. & ita comun. tenet doct. vt dicit Fely. in d. c. quoniam, & D. Ioã. Crot. præceptor meus in tract. suo, de teste. nu. 57. & ꝓ ista comun. opi. est tex. in l. iij. §. lege Iulia. ff. de test. vbi mulier in accusatione legis Iuliæ de vi repellitur: quia sui corporis quæstũ fecit. Ergo a contrario si mulier non laborasset tali vitio admitteretur in similibus causis, ad idem facit tex. a contrario sensu in l. ex eo. ff. de testi. Qua
4 re † autem mulier repellatur in causa testamenti a testimonio, rationem assignat præfatus Dominus meus in præalleg. tract. de test. nu. 57. & Fely. in
5 d. c. quoniam. ij. col. In † crimine vero maiestatis non erit dubium ꝙ mulier in testem admittatur: quia si de iure ciuili admittitur regulariter in criminalibus, vt proxime dictum fuit, a fortiori admittetur in crimine læsæ maiestatis, in quo infames etiam, & criminosi admittuntur, qui in alijs criminibus repelluntur: vt in l. famosi. ff. ad leg. Iul. maiesta. & dixi supra. q. iij.
6 & q. iiij. proxime præcedentibus. Quinimo, † in crimine læsæ maiestatis admittitur mulier etiam si sit infamis: & hoc est ꝙ probat tex. in l. in quæstionibus in verb. etiam. ff. ad leg. Iul. maiest. qui loquitur de muliere infami, vt patet per exemplum quod ponit, & ita sentit ibi Bar. & ita illum tex. intelligit Fely. in d. c. quoniam col. ij. de test. & sequitur Crot. Dominus meus in d. tract. de test. nume. 57. vbi dixit, quod Iulia, (de qua in d. l. in quæstionibus) quæ coniurationem Catilinæ detexit, fuit meretrix. Ex quo notabis, ꝙ tenentes ꝙ speciale sit in crimine læsæ maiestatis, quod mulier in testem admittatur per illum tex. videntur non recte loqui: sed bene ex eo probatur, ꝙ mulier etiam infamis admittitur, in d. crimine, & hoc speciale est. Et ꝙ mulier admittatur in testem in crimine læsæ maiestatis, tenuit etiam Alberi. in d. l. famosi. Et Marti. de Laud. in tract. suo de crimine læsæ maiestatis. q. xxvij.

SVMMARIVM.

An socius criminis admittatur ad testificandum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Socius criminis regulariter non admittitur contra socium.*

credatur etiam in criminibus exceptis, vltra alia adminicula & coniectu-ras requiritur, ꝙ ex numero testium, vel ex qualitate deponẽtium, vel eorum personis contra quos deponit verisimile sit eos non mentiri. allegat ad hoc tex. in c. in fidei. §. final. de haeret. in vi. idem voluit Marsil. Dominus meus in consi. 74. nu. 15. in i. volu. Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona cõmittentium. col. iij. nu. 27. in tit. quae sint regal. in vsibus feudor. vbi dixit,
5 † ꝙ sola depositio socij criminis ad torturam, non sufficeret, nisi cum ea esset alia praesumptio, vel aliud indicium: allegat Alex. consi. 89. in iij. vol. Abb. in c. i. de confes. & Franc. Brun. in tract. de quaestio. q. v. ad idem Grãmat. consi. 35. in causa Magnifici Antonij. in fin. nu. 49. Praedictam con-
6 clusionem, † ꝙ socius criminis admittatur ad testificandum in crimine laesae maiestatis, limita non procedere quando esset inimicus eius contra quẽ deponit, tunc enim nullatenus esset admittendus. ita voluit Alex. in consi. 126. est tamen consilium D. Vincentij Paleoti. doctoris Bononien. quem refert & sequitur Thom. Grammat. in consi. 38. formata inquisitione, col. iij. in princ. nu. 3. faciunt dicta supra q. ij. proxima praeced. vbi vidimus, ꝙ inimicus in testem non admittitur in hoc crimine laesae maiestatis. Limita
7 † secundo praedictam conclusionem vt procedat, nisi alias socius criminis esset criminosus vel infamis ex alio delicto. ita dixit idem Grãmat. in consil. 35. in causa Magnifici Antonij Barna. col. iiij. nu. 27. alleg. Angel. in l.
8 qui in iudicio. ff. de accusat. vbi dixit, ꝙ † si ex forma statuti accusatori est credendum de damno dato uel alio crimine, ei non crederetur si esset infamis infamia facti. idem voluit Dominus meus Marsil. in consi. 74. col. iij. in i. volu. Corset. singul. suo in verb. integer. & hanc opin. corroborat Grammat. in d. consil. ex eo ꝙ dixit Bal. in sua repet. l. cunctos populos. col. xv.
9 versic. Quintum exemplum. C. de sum. trinit. & fide cathol. vbi dixit, † ꝙ stante statuto, ꝙ libris mercatorum plena fides adhibeatur pro scribente, id sane intelligi debet, nisi aliàs mercator esset infamis vel suspectae vitae. idẽ voluit Ias. in l. admonendi. ff. de iur. iurand. tu adde aliam rationem, quare socius criminis aliàs infamis non sit admittendus in testem in crimine laesae maiestatis: quia, ꝙ socius criminis admittatur in crimine laesae maiestatis, hoc est speciale in d. crimine, quia regulariter nõ admittitur in alijs criminibus. vt dixit Math. de Afflict. in d. §. & bona committentium, loco praallegat. quando autem socius criminis esset infamis concurrerent duae specialitates, vna ꝙ tanquam socius criminis admitteretur, alia ꝙ tanquam infa-
10 mis, ꝙ esse non debet, † quia duo specialia circa idem concurrere non possunt l. i. vbi glos. Bar. & doct. C. de. dot. promissio. Oldrad. in consi. 79. facit etiam illud, ꝙ duo vincula magis stringunt quã vnum. §. affinitatis. inst.
11 de nupt. auct. itaqꝫ. & ibi Bar. C. commu. de successio. facit etiam, quia † ꝙ

instrumentum sit de nouo repertum statur iuramento producentis. Bar. & doct. in l. admonendi. ff. de iure iurand. habetur in c. pastoralis. de except.
12 Hoc † tamen non procedit, si producens instrumentum de nouo reper-
13 tum esset aliàs periurus, vt dixit Roma. in d. l. admonendi. † Et in quibus alijs casibus socius criminis in testem admittatur, vel de socijs interrogari possit, vide quae magistraliter & copiose ponit. D. Io. Crotus Dñs meus in praealleg. tract. suo. de test. in versic. Octauo principaliter. nume. 91.

SVMMARIVM.

An testes singulares probent in crimine laesae maiestatis?
1 *Testes singulares in crimine laesae maiestatis admittuntur.*
2 *Iura loquentia de singularitate testium, quomodo sint intelligenda.*
3 *Testes singulares in crimine haeresis admittuntur, cum distinctione tamen ut ibi.*
4 *Ad probandum aliquid in genere an testes singulares sufficiant?*

QVAESTIO VIII.

OCTAVO quaeritur: quid dicendum de testibus singularibus: an probent in crimine laesae maiestatis, cum aliàs nullo modo probent. l. iuris iurandi. C. de testi. c. licet causam.
1 de probatio. Dicas, † quod in d. crimine admittuntur: ita not. dixit Petr. de Ancha. in consi. 440. Ex praedicta facti nar-
2 ratione. in ij. dubio. vbi notabiliter dixit, † aduertendum esse in materia singularitatis testium: Nam quandoque deducitur vnum factum quod perficitur vno loco & tempore, vt puta homicidium, vel adulterium, aut vna obligatio ex consensu descendens, & isto casu quando testes deponunt, de diuersis locis & temporibus, vti singulares non probant identitatem facti, & hoc modo intelligendum est exemplum de Susanna & iura loquentia de singularitate. Aliquando vero deducitur aliquod factum quod momento temporis essentiam non capit, aut in vno loco tantum, veluti est conspiratio, coniuratio, & tractatus, qui contra principem fiunt: & isto casu dicit, quod singularitas testium non infringit probationem, quinimmo probat. quod comprobat per iura & rationes de quibus per eum ibi. & hoc tenet etiam Crot. Dominus meus in tract. de test. in versic. Nona fit conclusio. nu. 315. idem tenuit Math. de Afflict. in c. i. in §. & bona committentium. col. iij. nu. 29. in xiij. Speciali. in tit. quae sint: regal. in vsibus feud. Et Marsil. Dominus meus in consi. i. col. iiij. vers. quia respondeo. in i. volum. Io. de Anna. in c. licet haeli. col. iiij. de simon. idem tenet Nicol.

3 Bellon.in consi.23.nu.3.& † idem est in probanda hæresi: vt per Bal.in l. actor.col.iij.C.de probatio.Fely.autem in c.licet.el ij.col.v.de testi.In hæresi distinguit:q aut testes inducuntur ad probandum hæresim in genere, & isto casu dicit procedere opinionem Bald.in d.l.actor. Aut tractatur de probanda hæresi in specie,& eo casu dicit testes singulares non probare,vt
4 ibidem late per eum. † An autem verum sit, q vbi agitur de probando aliquid in genere testes singulares sufficiant,vide eundem D.Ioan.Crot.in d.tract.suo.de testi.in versi.septima fit conclusio.sub nu.324.vbi adducit tenentes & negatiuam,& affirmatiuam partem circa hoc: & tandem ipse videtur residere in parte negatiua, videlicet q etiam quando tractatur de probando aliquid in genere testes singulares non admittantur. vide dicta per eum ibi.

SVMMARIVM.

An frater contra fratrem in crimine læsæ maiestatis testificari cogatur?

1 *Attinentes usque ad septimum gradum testificare non coguntur, regulariter, tam in ciuilibus quam in criminalibus. Possunt tamen si uolunt testificari.*

2 *Iudex, attinentibus sponte deponentibus, debet facere scribi in actis, q. uolentes deponũt.*

3 *Frater contra fratrem in maioribus criminibus & exceptis testificari cogitur.*

4 *In defectum tamen aliarum probationum.*

5 *Crimen læsæ maiestatis est de exceptis.*

6 *Frater ad fratris defensam an testificari possit?*

7 *Frater uel consanguineus si sit multum notæ fidei, & integræ uitæ, in causa fratris uel consanguinei probat.*

8 *Fratres & consanguinei in criminalibus ad meram defensionem & probationem innocentiæ admittuntur. Secus ad reprobationem testium.*

QVAESTIO IX.

1 NONO quæro: an frater contra fratrem in hoc crimine læsæ maiestatis testificari cogatur? Dicas, † q regulariter attinentes vsq; ad septimum gradum testificare non coguntur, vt habetur in l.lege Iulia.ff. de testi.vbi glos.in verb. denuncietur. dixit, hoc esse verum tam in ciuilibus quam in criminalibus.ad idem glos.in l. fœmina.in verb.iniuriã. C.ad turpil.Io.de Imol.in c.dilectionem.de test.cogend. possunt tamen si
2 volunt testificari: sed eo casu † quando volunt examinari, tunc cautus sit iudex, quod in actis describi faciat, quod volentes deponunt. ita notant.

dixit Bar.in auct.presbyteros.in iij.not.C.de epis.& cler.& ibidem Cyn.
3 fallit tamen regula prædicta † in maioribus criminibus, in quibus frater contra fratrem testificari cogitur: vt per Specul.in tit.de test.in.§.de testiũ compulsione.versicul.sed nunquid frater cogitur.vbi dixit, ꝙ idem est in criminibus exceptis.allegat tex.in c.literas.de præsumpt. vbi frater contra
4 fratrem in crimine hæresis deponit. † hoc tamen sane intelligendum est in defectum aliarum probationum,vt dicit idem Specul.loco præalleg.allegat tex.in l.quoniam.in fine.C.de hæret.& in c.quanquam.xiiij q ij.Con
5 stat † autem crimen læsæ maiestatis esse de criminibus exceptis: Ergo in crimine læsæ maiestatis frater contra fratrem testificari cogetur.facit, quia in hoc crimine frater fratrem accusat,vt vidimus,supra in rubri.qui accus.
6 poss.q.iij.An † autem frater ad fratris defensam testificari possit? Videtur dicendum,ꝙ,si frater vel consanguineus esset vir integræ vitæ & magnæ sanctimoniæ,in quo cessaret verisimiliter suspitio ꝙ mentiretur, pro fratre vel coniuncto,talis admitteretur ad probandum Innocentiam fratris vel consanguinei in criminalibus. facit ꝙ dixerunt Ioan.Andr.& Ioan.de
7 Imol.in c.cum.R.Canonicus.extra de offi.delegat.vbi volunt, † ꝙ si frater vel consanguineus producatur in testem in causa fratris vel consanguinei,eius fides non diminuitur,si sit multũ notæ fidei,& integræ vitæ.quorum dictum sequitur Crot.Dominus meus in præalleg.tract. de testi.nume.85.& 86.vbi pro ista opinione allegat tex.in c.in literis in fin. extra de
8 test.Dicas,† ꝙ consanguinei etiam fratres admittuntur in criminalibus ad defensam.per text. in l.parentes.ff.de testib.& in c.literas.de præsumpt.Id tamen locum habere dicas vbi ad meram defensionem & probationẽ innocentiæ inducuntur: secus si ad reprobationem testium essent producti. vt scribunt Bal.& Salyc.in l.parentes.C.de testib.& sequitur Alexand.in consi.5.in iij.col.in i.volu.& Grãmat.consi.52.in causa mota.col.ij.n.12.

SVMMARIVM.

An iudæus poterit esse testis in crimine læsæ maiestatis?

1 *Iudæus regulariter contra Christianum in testem non admittitur.*
2 *Iudæus contra Christianum in multis partibus in testem admittitur.*
3 *Iudæus in causa matrimoniali uertente inter Christianos quando ab alijs uocatur in contestem potest testificari,Et ita consuluit auctor cum celeberrimis doctoribus Paduæ legentibus.*
4 *Iudæus in crimine læsæ maiestatis, & hæresis, contra Christianum testis esse potest.*
5 *Maior est prohibitio in hæretico quam in iudæo.*
6 *Crimen hæresis & læsæ maiestatis equiparantur.Et de uno ad aliud arguitur.*

7 *Iudæus in alijs causis quando admittatur in testem. remißiue.*
8 *Iudæus testificando iurare debet super suam legem.*
9 *Iudæo in qua forma iudex deferre debeat iuramentum. remißiue.*
10 *Iudæus iurans secundum suam legem si deieret, de falso punitur.*
11 *Iudæus nuper ad fidem conuersus, non potest esse testis contra Christianum, in casibus in quibus cum erat iudæus non poterat.*
12 *Periurus etiam post peractam pœnitentiam testis esse non poterit.*
13 *Stante statuto quòd percutiens Antianum puniatur in duplum, an percutiens eum qui de proximo fuit Antianus puniatur pœna dicti statuti?*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: quid dicendum de Iudæo, an poterit esse testis in crimine læsæ maiestatis? Dicas, † quod regulariter Iudæus contra Christianum in testem non admittitur. c. Iudæi extra de Iudæ. ij. q. vij. c. alicui. l. quoniã. C. de hæret. l. ij. in fin. C. de summa trinit. & fid. cathol. c. i. de test. c. licet vniuersis. eod. tit. c. placuit. iiij. q. iij. Speculat. in titu. de teste. §. i. versic. Item quod est Iudæus. Alex. consi. 70. viso processu inquisitionis. in i. volu. Veruntamen † in multis partibus Iudæi contra Christianum
2 in testes admittuntur, vt testatur Specul. in tract. de mod. general. concil.
3 congregand. rubric. lxi. nu. 30. Et † ego consului aliàs in Ciuitate Venetiarum in causa matrimoniali quæ inter Nobiles vertebatur, quod quidã magister Lazarus Hebræus Medicus, qui fuerat præsens contractui matrimonij, & ab alijs testibus examinatis uocabatur in contestem, examinari posset super contractu matrimonij, & Consi. meo Celeberrimi Doctores tũc Paduæ legentes, D. Petrus Paulus Parisius, qui postmodum fuit Cardinalis, D. Marianus Socinus Nepos. D. Ant. Francisc. de doctoribus Patauus.
4 & D. Bernardinus Gamarus Bononiensis, se subscripsere. Dicas, † quod in crimine læsæ maiestatis Iudæus testis esse poterit: sicuti contra Christianum in crimine hæresis admittitur. c. contra Christianos. de hæret. in vi. c. si hæreticus. ij. q. vij. c. in fidei fauorem. de hæret. in vi. quæ iura quamuis in hæ-
5 retico loquantur, attamen intelliguntur etiam in Iudæo: quia † maior est prohibitio in hæretico, quam in Iudæo, secundũ glos. in c. pagani. ij. q. vij. pro qua facit text. in c. i. de hæret. in vi. Et quod Iudæus admittatur in testem in hoc crimine læsæ maiestatis, videtur sentire Fely. in d. c. Iudæi. de test. in vi. fallentia. vbi ponit regulam, quod Iudæi non admittuntur in testes contra Christianos: Demum dicit, quod d. regula fallit in criminibus exceptis. idem dixit Gondisal. de villa Diego, in suo tract. de hæret. q. xiij. versi. Est tamen

6 speciale in hoc crimine.nu.10.facit,quia † crimen hæresis & læsæ maiestatis æquiparantur.c.vergentis.de hæret.vbi glos.in verb. exheredato.& in l.manicheos.C.de hæret.& de vno ad aliud arguitur. glos.in l.nutũ.ff. de acquirend.hæred.& glos.in d.l.manicheos,in verbo debet.glos.ij.in c.i.de testi.in vi.quam ad hoc pro singulari allegat Alex.in l.si quis filio.§.hi au-
7 tem.ff.de iniust.rupt. & irrit.testam.Quando † autem Iudæus admittatur in testem in alijs causis,vide per D.Ioan.Crotum præceptorem meum, in tract.suo.de test.in versi.Nono quæritur.nu.136.& per Felyn.in d.c.Iu-
8 dæi.de testi.& ibi per omnes.Et † quando Iudæus admittitur in testem iurare debet super suam legem non super Euangelia,vt per Ioan.de Imol.in
9 clem i.de testi.Ant.de Butr.in proemio Gregoriano.& † in qua forma iudex deferre debeat iuramentum Hebræo,vide Specul.in titul. de iuram.
10 calum.in.§.restat.versic.penult. Et † si Iudæus iurans secundum suam legem deierat,de falso puniri potest: quia statur eius sacramento quando iurat per suam legem.Ita dixit Andr.de Iser.in constit regni. quæ incipit, si
11 quis posterum.in rubr.de defens.imposit.nu.31. Vnum non omitto, † ꝙ in casibus in quibus Iudæus testis esse non potest contra Christianum, in eisdem iudæus nuper ad fidem conuersus contra Christianum testis esse non poterit.facit ad hoc glos.in l.qui cum uno.§. ignominia.ff. de re milit.
12 quæ voluit † ꝙ periurus etiam post peractam pœnitentiam testis esse nõ possit.ita dixit,D.Hippol.Dominus meus in l.i.§.præterea.col.ij.versicul. pro quibus etiam facit.nu.5.ff.de quæstio.allegat in argu.tex.in l.filij.§. vidua.ff.ad municipal.& in c.is qui.in fin.de sepult.in vi. Et pro ista opin.vide eundem D. meum in singul. suo nu.179. incip.viget communiter. vbi
13 examinat illam quæstionem: An† stante statuto ꝙ percutiens Antianum siue priorem puniatur in duplum, percutiẽs eum qui de proximo fuit Antianus siue prior puniatur pœna dicti statuti: & tandem adductis doctorum in hoc discrepantium opiniones, ipse sequitur opinionem Alberici, qui tenuit partem affirmatiuam: pro qua opinione multa adducit pro conclusione supradicta.facit iudicio meo mirabiliter tex.in c.accusatores.& ꝙ ibi not.Ioan.de Turr.Cremat.et Præposit.iij.q.v. vbi habetur ꝙ inimicus nouiter reconciliatus non admittitur in testem. de quo dixi supra q.ij.proxima præcedenti sub hac eadem rubric,in versi.sexto decimo testis.

SVMMARIVM.

An periurus in crimine læsæ maiestatis admittatur in testem?

1 *Periurus non admittitur in testem,etiam si emendatus sit.*

2 *Periurus in crimine læsæ maiestatis admittitur in testem.* Et quibus concurrenti-

bus. numero 8.

3 *Periurus in crimine hæresis quando admittatur in testem.*

4 *Et quando in crimine simoniæ.*

5 *Crimen hæresis est maius crimine læsæ maiestatis.*

6 *Idem etiam dicitur de crimine simoniæ, quando hæresim sapit.*

7 *Respectu simoniache hæresis cetera crimina quasi pro nihilo reputantur.*

9 *Seruus, uilis persona, uel liber & criminosus, ac infamis, obscurus, uel ignotus, sine tortura non admittuntur in testes.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro: certum est quod periurus non admittitur in testem, etiam si emendatus esset, nam perdit perpetuo fidem aliquid probandi per suum iuramentum. glos. est ad hoc communiter approbata in c. per tuas. in versicu. adulterij. de simoni. & in c. testimonium. de testi. facit text. in c. paruuli. xxij. q. v. Notant doct. vbi Alexand. & Ias. in l. ij. §. quod diximus. ff. si quis. cautio. Felyn. in c. ex parte. de testi. sed quid

2 dicemus † in crimine læsæ maiestatis: an periurus in testem admittendus sit? Teneo quod sic, cum temperamento tamen, de quo infra dicam. Moueor

3 quia † periurus admittitur in testem in crimine hæresis, tex. est in c. accusatus. §. licet vero periurus. de hæretic. in vi. quod tamen procedit, quando quis fuit periurus ex eo, quod coram iudice tam de se quam de alijs in facto hæresis veritatem dicere iurauit, & tamen eam celando deierauit, & postmodum dictum suum corrigere velit, tam contra se quam contra alios suos complices deponendo: nam si ex manifestis indicijs appareat talem non animi leuitate aut odij fomite seu corruptione pecuniæ, sed zelo fidei Christianæ dictum suum velle corrigere, ac ea quæ iureiurando tacuerat reuelare ad fidei fauorem, nisi aliud obstet eius stari deberet depositioni tam contra se, quam contra alios, vt ad literam dicit tex. in d. §. licet. Et per illum tex. ita dixit in crimine hæresis Gondisal. Villadiego Hispan. in tract. suo de hæretic. q. xiij. colum. ij. nume. 12. vbi dixit, quod admittuntur in testes periuri in crimine hæresis, & ita demum eorum dictis fides adhibetur, si ex verisimilibus coniecturis, & ex numero testium, & ex qualitate tam deponentium quam eorum contra quos deponunt, ac alijs circunstantijs, sic testificantes falsum dicere non præsummantur: vt dicitur in dict. capitul. in fidei fauorem. de hæretic. in vi. vbi habetur, quod excommunicati, & participes ac socij criminis admittuntutur in crimine Hæresis in Testes, concurrentibus tamen supradictis.

Nec obstat prædictis glos. in d.c. per tuas. el i. in verbo adulterij supra alle-
4 gata, de simon. quæ voluit, † ꝙ in crimine simoniæ periurus non admitta
tur: & tamen crimen simoniæ & hæresis parificantur. Nam dicere possu-
mus, quod idem erit in crimine simoniæ ꝙ in crimine hæresis, quando cõ-
currunt ea de quibus supra. & dictum glos. in d.c. per tuas. Regulariter pro
5 cedit, sed secus erit cum dicto temperamento de quo in d.c. in fidei. Et † li-
cet crimen hæresis maius videatur crimine læsæ maiestatis: cum plus sit di
uinam quam temporalem offendere maiestatem, vt dixit tex. in c. vergen-
6 tis. de hæret. Et sit † etiam crimen simoniæ (quando tamen hæresim sapit)
maius crimine læsæ maiestatis humanæ: vt dicit text. in d.c. per tuas. in. §.
7 hæc omnia. vbi dixit, ꝙ † simoniaca hæresis est tantæ immanitatis ꝙ ad
eius comparationem cætera crimina quasi pro nihilo reputantur. Nihilo-
8 minus † quando apparet ꝙ zelo iustitiæ periurus deponeret in crimine læ
sæ maiestatis, concurrentibus supradictis, indubie teneo ipsum admitten-
dum esse, argu. tex. in d.c. per tuas. in versic. præterea. de simon. Prædictis
tamen non concurrentibus dicerem periurum non admittendũ sine quæ-
9 stionibus: per glos. in c. in summa xv. q. vi. quæ dixit, ꝙ † seruus, vilis per
sona, vel liber, & criminosus, ac infamis, obscurus, vel ignotus sine tortu-
ra non admittuntur.

SVMMARIVM.

An minor in crimine læsæ maiestatis testis esse possit?

1 *Regulariter in criminalibus non admittitur in testem qui non sit maior annis uiginti.*

2 *Nisi quando crimen non posset per alios probari.*

3 *Et multo minus minor quatuordecim annis. Qui non potest torqueri, sed ferula cedi debet, uel minis terreri ad ueritatem dicendam.*

4 *Minor in crimine læsæ maiestatis examinatur, & torquetur.*

QVAESTIO XII.

1 DVODECIMO quæro: an minor testis esse poterit in crimine læsæ maiestatis? Dicas, † ꝙ regulariter in crimi-
nalibus nisi quis sit maior annis. xx. in testem non admitti
tur. l. testimonium, & ibi glos. ff. de test. Hoc tamen fallit,
2 † quãdo crimen non posset per alios probari: Tunc enim
minoris testimonium in subsidium admittitur, secundum
Ioan. Andr. in tit. de test. §. i. versic. Item excipitur quod est impubes. in ad-
dit. Specul. idem dixit Alex. in consi. 24. Animaduersis. in ij. volu. Crotus

Dominus

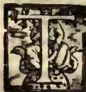
3 Dominus meus in tract.suo de testi.nu.71. Nec † etiam & multo minus testificare poterint in criminalibus minores annis xiiij. torqueri enim non possunt, sed ferula cædi debent, vel minis terreri ad veritatem dicēdam.l. de minore.ff.de quæstio.in princ.& l.ex libero.§.de minore.ff.eod.titul.l. 1.§.impuberes.ff.ad syllen.& habetur per Bonifac.de Vitelli. in tract.suo malefi.in tit.de quæstio.& tormen. & quæ personæ ab eis excusent. & l.
4 inuiti.ff.de testi. Attamē † in crimine læsæ maiestatis minor in testem examinatur, & etiam torquetur, propter criminis atrocitatem.text.in l.de minore, in princ.ff.de quæstio.& ibi doct.idem dixit Alberic.in tract.de testi.in rubric. quando repellantur testes ratione personæ.in versic.præterea inquit, versic.repellitur etiā testis.nu.10. ad idem Ant.Capitius in suis Decisio.Neapolit.Decis.130. n.55.In isto enim crimine multa conceduntur contra regulas iuris, vt patet ex his quæ dixi supra in pluribus quæstionibus, in rubric.qui accus.poss.& longe plura adducit Math. de Afflict.in titul.quæ sint regal.in c.i.in.§. & bona committentium, vbi enumerat omnia specialia quæ sunt in hoc crimine læsæ maiestatis, idē facit Ant.Capit. in præallegata Decis.130.nu.54.& D.Hippol.de Marsil. Dominus meus in l.de minore.in princ.in i.& ij.col.ff.de quæstio.facit ad prædicta, ꝙ pupillus & impubes cum authoritate tutoris admittuntur ad accusandum in hoc crimine, qui in aliis repelluntur, vt habetur per Specul.in titul.de accusatore.§.i.versicul.item excipitur ꝙ est pupillus.& dixi supra in rubric.qui accusar. possunt.q.vij.

SVMMARIVM.

An meretrix poterit esse testis in crimine læsæ maiestatis?

1 *Meretrix regulariter repellitur a testimonio.*
2 *Meretrix in crimine læsæ maiestatis admittitur ad testificandum.*
3 *Tamen eius dictum aliis non concurrentibus, indicium non facit ad torturam.*
4 *Meretrix publica quæ dicatur.*
5 *Meretricum publicarum usus a Solone institutus fuit.*

QVAESTIO XIII.

1 ERTIODECIMO quid dicemus de meretrice: an poterit esse testis in crimine læsæ maiestatis? Dicas, † ꝙ regulariter meretrix repellitur a testimonio: quia infamis. Infamis enim repellitur regulariter a testimonio in criminalibus.l. sciant.C. de probatio.& habetur in c. testimonium.de testi.& dixi supra.q.iij.sub hac eadem rubr.Et ꝙ

Meretrix tanquam persona infamis repellatur, a testimonio in criminalibus, tenuit Alexand. in consi. xi. circa primum col. i. versic. & dicit Bart. in
1 i. volu. Dicas tamen, † ꝙ secus erit in hoc crimine, in quo infames ad testimonium admittuntur, vt vidimus supra proxime in d. q. iij. Et ita dixit Alexand. in d. consil. xi. col. i. in princ. & probatur hoc per tex. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. iul. maiest. vbi Iulia. quæ meretrix fuit, detexit coniurationem Catilinæ. faciunt ad hoc quæ dixi. supra q. vi. proxima præce-
3 denti. in versi. in crimine vero. Dicas tamen, † ꝙ eius dictum tanquam nõ integri testis per se solum alijs non concurrentibus indicium non faceret ad torturam: quia testis non integræ opinionis & famæ indicium non facit ad torturam, vt dixit Bal. in c sacramentum. de cõsuet. recti. feud. Bar. in l admonendi col. xij. ff. de iure iuran. Alex. in consi. supra allegato. qui in meretrice loquitur. idem dixit Marsil. Dominus meus in consi. 101. in
4 præmissa causa col. ij. nu. 18. in ij. volu. Publica † autem meretrix ea dicitur, quæ publice & palam prostituitur. l. palã. ff. de rit. nupt. mulieres enim quæ sui corporis quæstum faciunt (vt supra dictum est,) a testimonio regulariter repelluntur, ad quod vltra superius allegata est bonus tex. in l. iij. §. lege Iulia. ff. de testi. vbi mulier, in accusatione legis Iuliæ de vi repelli-
5 tur: quia sui corporis quæstum fecerat. † Meretricum publicarum usus a Solone institutum Philemon scribit, vt ea Venere contenti iuuenes a pudicis solicitandis abstinerent, vt testatur Andr. Alciat. in l. mallurius scribit. ff. de verbor. significat.

SVMMARIVM.

An clericus contra laicum admittatur in testem in crimine læsæ maiestatis?

1 *Clericus ubi pœna sanguinis ingeritur non admittitur in testem.*
2 *Clericus testificari potest contra laicum in crimine Ecclesiastico, coràm iudice Ecclesiastico.*
3 *Clericus in iudicio seculari admittitur in testem quando ueritas aliter haberi nõ potest.*
4 *Clericus ubi agitur ciuiliter de crimine potest esse testis.*
5 *Secus si criminaliter.*
6 *Clericus contra laicum in causa criminali ubi pœna sanguinis nõ ingeritur in utroque foro testificari potest.*
7 *Clericus in crimine læsæ maiestatis contra laicum non cogitur testificari.*
8 *Secus post obitum inculpati quando agitur de damnanda eius memoria, quia tunc cogetur a suo iudice Ecclesiastico.*
9 *Inhabilitas clerici scilicet quòd non possit testificari in causa ubi ingeritur pœna sanguinis procedit ratione ordinis clericalis.*

QVAESTIO XIIII.

VARTODECIMO quæro: an Clericus contra Laicum in testem admittatur in crimine læsæ maiestatis? Dicas, † quod clericus, vbi pœna sanguinis ingeritur, in testem non admittitur. glos. in c. testimonium. xi. q. i. per text. in c. de cætero. de testi. ad idem text. in d. c. testimonium. & per Felyn. in d. c. de cætero, in princip. & ibi Abb. & doctor. & glos. in c. i. lij. Distinct. in verb. sacerdotes. Crotus Dominus meus

2 in tract. de testi. nume. 69. Limita prædictam conclusionem, † vt non procedat si laicus accusaretur de crimine Ecclesiastico, coram Ecclesiastico Iudice: vt voluit Abb. in d. c. de cætero. & ibi Felyn. colum. i. in princip. de testi. & Archidia. in d. c. testimonium. vbi Præposit. in princ. adducit. vi. q. i. c. i. Et idem tenuit Io. de Turr. Cremat. in d. c. testimonium.

3 Limita ij. † quando in iudicio seculari veritas aliter haberi non posset: vt per Abba. in dict. c. de cætero. per tex. in c. quanquam. xiiij. q. ij. Anton. de Butr. in c. dilectorum. col. vlti. de testi. cogend. idem tenuit Præposit. in d. c. testimonium. & ibidem Turre Cremata xi. q. i. Fely. autem in d. c. de cæ-

4 tero. colum. i. versic. fallit ij. dicit, † in hoc bene considerandum: quia si loquimur vbi non agitur criminaliter Clericus admittitur, vt not. Archid. in clemen. testimonium. de testi. vbi dixit, quod vbi de crimine agitur ciuiliter clericus posset esse testis, nec ei noceret si postea iudex laicum sanguine puniret. idem dixit Turre Cremata. in dict. capitul. testimonium. xi. q. i. Sin

5 autem † loquimur in causa criminali criminaliter mota, secus dicit Felyn. esse dicendum: Nam eo casu clericus testis esse non poterit: alleg. not. per Specul. in titul. de legat. §. iuxta. versicul. Item litigiosus. & glos. in cap. i. li. Distinct. subdens, quod in hoc non valeret protestatio, de qua in capit. ij. de homicid. in vi. quia esset contraria facto, cum nihil ciuiliter ageret. facit quod dixit Thom. secunda secundæ quæst. lxx. Articul. primo. in fin. vbi dixit, quod ministri altaris cogendi non sunt testificare in causa sanguinis.

6 Potest † tamen Clericus contra Laicum in causa criminali vbi non ingeritur pœna sanguinis, siue coram laico siue coram Ecclesiastico causa agatur, testificari. c. quandoque xiiij. q. ij. Abb. & Aret. in d. c. de cætero. de testi. Immo tali casu clericus cogi poterit, vt voluit Anton. de Butr. in c. dilectus. extra de testi. cogend. & Crotus Dominus meus. in tract. de testi. nume. 69. versicul. secunda conclusio.

7 Ex præmissis colligo, † quod clericus in crimine læsæ maiestatis (in quo ingeritur pœna sanguinis, vt in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest.) contra laicum non cogetur testificari, per præmissa.

8 Fallit tamen prædicta conclusio, † quando agitur de crimine læsæ maiest. post obitum rei ad damnandam eius memoriam: quia cum tunc non agatur amplius de pœna sanguinis, cum mortuus sit inculpatus de tali cri ne, sed solum agatur de confiscatione bonorum defuncti. l. penul. & final. C. ad leg. iul. maiest. l. fin. ff. eod. clericus contra talem cogetur testificari, a suo iudice Ecclesiastico tamen, per prædicta. Erit ergo conclusio, ꝙ in crimine læsæ maiestatis quando tractatur de pœna sanguinis clericus contra laycum in testem non admittetur, & † ista inhabilitas in clerico procedit ratione ordinis clericalis, non defectu personæ: vt dicimus de infame criminoso vel similibus, qui ex quo aliàs repelluntur a testimonio, tamen in crimine læsæ maiestatis admittuntur, vt in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest.

SVMMARIVM.

An laicus admittatur ad testificandum contra clericum in crimine læsæ maiestatis?

1 *Laicus regulariter non admittitur in testem contra clericum in criminali causa.*
Etiam si clericus sit tantum primę tonsurę.
2 *Laici clericis sunt infesti.*
3 *Laicus gradu & conuersatione non est par clerico.*
4 *Clerici dei legatione funguntur.*
5 *Laicus in crimine læsæ maiestatis admittitur in testem contra clericum. & sub nu. 7.*
6 *Crimina excepta quæ sint?*
7 *Laici contra clericos in criminibus exceptis admittuntur in testes.*
8 *Laici in quibus casibus admittantur in testes contra clericos. remißiue.*

QVAESTIO XV.

ECIMOQVINTO quæro: quid dicendum econtra an laicus admittatur in testem contra clericum accusatum de crimine læsæ maiestatis? Et videtur dicendum ꝙ non:
1 quia † regulariter laicus non admittitur in testem contra clericum in criminali causa. tex. est. in c. de cætero. de testi. & procedit hoc etiam in clerico primæ tonsuræ, vt dixit Fely. in d. c. de cætero. in prin. & Dominic. in c. sicut sacerdotes. ij. q. vij. & probatur per tex. in d. c. de cætero, in verbo, clericum. iuncto c. cleros. & ibi glos. in verb. psalmistas. xxi. distinct. Huius decisionis duplex ratio red di potest, secundum D. Io. Crot. præceptorem meum in tract. suo. de test.
2 nu. 59. Prima † quia laici clericis sunt infesti. c. laici. & c. laicus. ij. q. vij. Se-
3 cunda ratio est secundum Aretin. in d. c. de cætero: quia † laicus gradu

non est par clerico, neq; etiam conuersatione, & hæc ratio reuerentiam re
4 spicit qua laicus clericum debet prosequi, quoniam † clerici Dei legatione
funguntur. c. accusati. in fin. ij. q. vij. facit tex. in c. quis dubitat. & in c. duo
5 sunt. 96. distinc. prædicta regulariter procedunt, sed † in crimine læsæ ma
iestatis secus dicendum arbitror: Constat enim crimen læsæ maiestatis esse
crimen exceptum, vt tenet Alberic. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. vbi di-
6 xit, † q crimina excepta sunt, maiestatis, simoniæ, hæresis, fraudati cen-
7 sus, fraudatæ Annonæ, & crimen dilapidationis. † In criminibus autem
exceptis laici contra clericos admittuntur. c. tanta. de simon. glos. in d. c. de
cætero. & ibi doct. maxime Fely. col. ij. in fin. versi. limita sexto. de testi. Et
hoc in crimine læsæ maiestatis firmat Alberic. in d. l. famosi. vbi dixit, q in
crimine læsæ maiestatis recipiuntur in testes fœminæ, laici, & criminosi, cō
tra clericos, & q laicus contra clericum in crimine læsæ maiestatis testifi-
cari possit, tenuit etiam glos. in c. cum P. Mãconella. de accusa. & ibi doct.
& Boer. in tract. de sedit. in vi. & vltim. præsupposito. nu. 5. in fin. & vide
ad hoc Specul. in titu. de accusator. in versic. in summa nota. vbi etiam enu
8 merat crimina excepta. In † quibus autem alijs casibus laici contra cleri-
cum admittantur, vide per doct. late in d. c. de cætero. vbi Fely. & per di-
ctum D. meum in tract. de testi. nu. 59. cum sequen.

SVMMARIVM.

An serui, criminosi, & infames, admittantur in testes contra clericos in crimine læsæ maiestatis?

1 *Serui, criminosi, & infames, in crimine læsæ maiestatis contra clericum male uocis, & famæ, in testes admittuntur, sicuti contra laicos.*

2 *Secus si est bone uocis conditionis & famæ.*

3 *Ex uita præterita præsens præsummitur.*

QVAESTIO. XVI.

DECIMOSEXTO quæro clarum est, q serui, crimi-
nosi, & infames, admittuntur in testes in crimine læsæ
maiestatis contra Dominos, vt vidimus supra q. iij. de
infami, & criminoso. q. iiij. & vij. xi. & xiij. proxime præ
cedentibus. & de seruis habetur in l. famosi. ff. ad leg. iul.
maiest. An huiusmodi personæ admittentur in huiusmo
1 di crimine contra clericos? Distingue q † aut clerici accusati, inquisiti, vel
denunciati de crimine læsæ maiestatis sunt male vocis & famæ, ita vt ve-

risimiliter credere possimus eos huiusmodi delictum commisisse, & eo casu infames, criminosi, & serui contra eos ad accusandum, & testificandum admitterentur, sicuti admittuntur contra laicos. ita probat text. in c. in primis. in. §. de persona. in versicul. quod autem dicatur a seruis. ij. q. i. † Aut tales clerici accusati, inquisiti, vel denunciati hactenus fuerunt bonæ vocis, conditionis, & famæ, vt non videatur verisimile eos talia commisisse, & eo casu serui, infames, & criminosi laici contra eos non reciperen-
5 tur: nam † ex eorum vita præterita præsens præsummitur. xxviij. Distinct. c. quia sunt. & distinct. lxi. c. miramur. Distinct. xl. c. multis. Ioan. de Turre Cremat. in d. c. in primis. colum. vltim. versicul. non enim serui. numero 12. Idem sentit Præposit. in. §. de persona. colum. viij. in fin. in versic. Nota ꝙ Episcopus.

SVMMARIVM.

An serui, criminosi, infames, & aliàs inhabiles admittantur ad excusandum reum inculpatum de crimine læsæ maiestatis?

1 *Actor & reus non debent ad imparia iudicari.*

2 *In criminibus exceptis ad excusationem imputati testes non admittuntur, nisi sint idonei.*

3 *Domestici & familiares, qui aliàs admittuntur ad probandum ea quæ domi fiunt, non admittuntur ad excusandum inculpatum de crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XVII.

ECIMOSEPTIMO, vidimus supra qualiter criminosi, infames, & aliàs inhabiles admittuntur contra inculpatum de crimine læsæ maiestatis propter dicti criminis atrocitatem: Nunc autem quæro, an similiter testes prædictæ qualitatis admittantur ad excusandum reum inculpatum de tali crimine? & videtur dicendum quod
1 sic: quia † Actor & reus non debent ad imparia iudicari. l. fin. c. de fruct.
2 & lit. expens. Contrarium tamen dicas, ꝙ † immo in criminibus exceptis ad excusationem imputati testes non admittuntur, nisi sint idonei:
3 ideo † Domestici, & familiares, qui alias admittuntur ad probandum ea quæ Domi fiunt. l. consensu. §. super plagis. C. de repud. Isto casu non admitterentur. casus est nota. quē ad hoc ponderat ibi Areti. in d. c. fi. de testi. refert & sequitur D. Io. Crot. Dominus meus in tract. de testi. nu. 104.

SVMMARIVM.

1 *An crimen læsæ maiestatis per duellum probari posit.*

2 *Duellum in crimine læsæ maiestatis equiparatur torture,*
3 *Et eius loco succedit.*
4 *Duellum permittitur in crimine læsæ maiestatis.*
5 *Qualia, & quæ inditia esse debeant ut duellari poßit in crimine læsæ maiestatis, relinquitur arbitrio iudicis.*
6 *Duello locus non est quando crimen testibus uel alijs probationibus, probari potest.*
7 *Duello ut sit locus in crimine læsæ maiestatis quæ requirantur.*
8 *Si Duellantes per totam diem statutam pugnaßent, nec appareret quis esset uictor, an sequenti die sit pugnandum?*
9 *Imputatus de crimine læsæ maiestatis uictus in duello an habeatur pro confesso. & sub nu. 10.*
10 *Quotiens ex indicijs etiam indubitatis reus condemnatur, nunquam imponitur sibi uera pœna delicti sed mitior.*
11 *Duellum licet sit species probationis, tamen est irregularis probatio.*
12 *Comprobatur exemplo quatuor Nobilium Florentinorum qui pugnarunt duo pro parte super quadam querela, & unus pro parte occisi fuere.*

QVAESTIO XVIII.

DECIMOOCTAVO quæro: an crimen læsæ maiestatis per duellum probari posit? Dicendum breuiter † quod
1 sic, vt not. glo. in l. fin. ff. ad leg. iul. maiest. Et hinc est, quod hoc crimen Perduellionis vocatur: vt dixit Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. colum. iij. num. 34. in xvij. speciali in tit. quæ sint regal. in vsib. feud. ad idem Calcan. in consi. ij. Quod autem. col. vi. versi. item dicit. no. 11. & Marian. Socin. iunior in consi. 12 1. Nolebam profecto. col. ij n. 2. in ij. volu. Scien-
2 dum tamen est, † quod duellū in hoc casu torturæ æquiparatur, quæ indicijs non præcedentibus inferri non debet: vt in l. marius. ff. de quæstio. ita dixit Bal. in c. i. §. si quis hominem. in tit. de pace tenend. in vsib. feudo. quem refert & sequitur idem Afflict. n. 60. Et idem Math. in sua glos. super constitu. regni. in tit. in quibus causis pugna locum habeat. super constitu. incipiente, monarchia. nu. 4. & Paris de Put. in tract. de re milit. in §. An pro-
3 uocans ad duellum. qui inimo † loco torturæ succedit, vt per Calcan. in
4 præalleg. consi ij. col. vi. vers. & istud etiam probari potest. † Et, quod duellū permittatur in crim. læ. maiest. tenuit etiam Io. de Ligna in tract. de duello, in vers. circa quintū. allegat ad hoc tex. in Longobardia, de public. crimi. in l. si quis. idē tenuit Bald. in l. qua actione. §. si quis ff. ad leg. falcid. idē voluit, Paris de Pute. in tract. de re milit. in c. An pugna & Duella singularium

culo.nu.4.allegat tex.in c.afferte, de præsumptio. & Bal.in c.i.§. si quis ho
10 minē.de pac.tenen.& eius violat.in vsibus feudo.per glos.ibi.facit, † quia quotiens ex non veris probationibus, sed ex indicijs & præsumptionibus etiam indubitatis reus condemnatur, nunquam sibi imponi potest aut debet vera pœna delicti, sed mitior: vt notanter dixit Inno.in c.quia verisimile.de præsumptio.quod dictum extollunt Doct.ibi. & in d.c.afferte.& in alijs locis, maxime summus criminalista D.Hippo. præceptor meus in consil.vij.nu.36.in i.volu. Veruntamen in casu nostro Math.de Afflict. loco præallegato nu.9.tenuit, quod in crimine læsæ maiestatis victus in duello habeatur ac si vere esset confessus & conuictus: & propterea quod vltimo supplicio puniri debeat: & sic tenet quod vera pœna delicti puniri debeat. cuius opi
11 nio mihi nimis rigida videtur: quia † licet duellum sit species probationis, attamen est irregularis probatio, vt voluit Paris de Put.in tract.de re milit. in Rubrica, quod pugna est species probationis. vbi dixit, quod Ideo reus victus in duello pœna confessi punitur, licet mitius agatur cum eo quam cum cōfesso: quia est conuictus ex præsumptionibus, quo casu quis mitius punitur. alleg.glos.& Bal.in tit.de pac.tenen.in d.§.si quis hominem. facit quod voluit Abb. in c.i.de torneam. vbi dixit, quod aliqui agunt duellum vt Deus ostendat Miraculum: quia credunt quod habens iustitiam vincat Deo operante, quæ ratio est fallax: quia, vt plurimū, minus fortis succumbit, cum semper non reperiantur duo pugnantes paris fortitudinis.c.ij.de cleric.pugnā.
12 in duel.& c.ij.de purga.vulgar.comprobatur hoc † per exemplum illorum quatuor Nobilium Florētinornm, qui de anno. 1530.pugnarunt in Castris sub Florentiam existentibus, quorum duo erant in ciuitate, videlicet Dantes Castellionus statura satis grādi, & Lodouicus Martellus statura potius parua quam mediocri: isti duo pro patria pugnātes dixerant Ioānem Bandinum, & Bertinum Aldobrandi, quorum Ioannes erat statura maior, esse rebelles patriæ, ex quo adherebāt Illustri familiæ Medicæ, et super ista quærela statuta die pugnarunt, & tādē duo statura minores, vnus pro parte, singulari duello occisi fuere: Nam Dantes Castellionus Bertinum Aldobrandi, & Ioannes Bandinus Lodouicum Martelli occisit. Itaque apparet duellum non esse veram & indubitatam probationem delicti.

SVMMARIVM.

An standum sit assertioni principis dicentis aliquem commisisse crimen lesæ maiestatis contra se?

1 *Non creditur regi nec principi, si per suas literas attestetur quòd talis fuit eius proditor, & quod propterea feudum amisit quod a se tenebat.*

2 *Quod procedit etiam in Papa.*
3 *Ex cuius narratione quis non potest iure suo priuari.*
4 *Limitatio ad clemen.pri.de probatio.*
5 *Principis dicto non statur in crimine læsæ maiestatis, quia in eius facultate esset aliquem priuare iure suo sine causa.*

QVAESTIO XIX.

DECIMONONO quæro: an standum sit assertioni principis dicentis aliquem commisisse crimen læsæ maiestatis contra se? Et dicas ꝙ non: quia agitur de suo interesse ratione confiscationis bonorum. Ita dixit Cardinal. in consil. 128. in quæstione quæ vertitur. in princ. vbi concludit in Duce Mediolani, ꝙ illius assertioni non erit standum asserentis quændam contra se crimen læsæ maiestatis commisisse. idem te-
1 nuit Andr. de Iser. in c.i. in fin. in tit. quo temp. mil. vbi dixit, † ꝙ nec regi, nec principi creditur si per suas literas attestetur ꝙ talis fuit eius proditor, & ꝙ propterea feudum amisit quod a se tenebat: cum testimoniũ dicat in
2 causa propria, in qua nullus est idoneus testis. l. nullus. ff. de testi. Hoc † etiã
3 & in Papa locum habet: quia † ex eius narratione non potest aliquis iure suo priuari. vt habetur per Abba. in clemen. i. de probatio. & idem in c.
4 quæ in ecclesiarum. col. fin. de constitu. † & hoc casu limitatur. d. clem. i. vt dixit Deci. in consi. 528. pro resolutione casus. col. ij. in prin. in iij. volu. qui sequitur supradictam opinionem, & in consi. 544. serenissimus Imperator Carolus. col. ij. vbi concludit, non esse standum assertioni dicti Imperatoris asserrentis in quadam sua declaratoria, ꝙ illustres Domini Federicus & Pirrus de Gonzaga fratres essent sui rebelles: & propterea omnia eorum feuda ad ipsum Cæsarem esse deuoluta, ex quo talis rebellio non erat aliter probata cum de eius interesse tractaretur, allegando Andr. de Isern. lo
5 co præallegato. † Si enim staretur principis dicto in hoc esset in eius facultate priuare aliquem iure suo sine causa ex sola eius assertione, ꝙ vtiq; iniustum & absurdum esset: vt dixit Fely. in d.c. quæ in ecclesiarum, de cõstitu. ad quod multa allegat Deci. in d. suo consil. 544. col. ij. & ideo bene dixit Cardinal. in d. consil. 128. in princ. ꝙ ex quo, in casu in quo consuluit, crimen læsæ maiestatis non erat probatum per testes, nec instrumenta, nec per confessionem, nec aliter, non erat standum assertioni Ducis Mediolani. idem tenuit Deci. in consi. 410. in causa mota Mediolani. col. ij. versi. Tertio principaliter. in iij. volu. idem voluit Ias. consi. 34. ad motiua. col. vi. nu. 8. & nu. 9. in i. volum. & idem tenet solennis Doctor præceptor meus.

Dominus Carol. Ruinus in consil. 147. visis his quæ proponuntur. nu. 8. in i. volu. & consi. 3. videtur prima facie. col. iij. nu. 5. in v. volum.

SVMMARIVM.

An testes qui deponunt audiuisse aliquos coniurantes contra principem mediante curtina, uel tenui pariete uel alicuius muri fissura probent crimen læsæ maiestatis?

1 *Testimonium in re perceptibili per sensum auditus, ut sunt uerba, ualet, licet paries, uel curtina in medio fuerit inter testes & contrahentes.*

2 *Quod in testamentis locum non habet. quia testes debent esse ad præsentiam testatoris.*

3 *Testes de auditu mediante curtina uel quid simile in contractibus ualẽt dummodo noscãt uoces contrahentium.*

4 *Secus est in causa ubi agitur de dissolutione matrimonij.*

5 *Cautela ad probandum aliquid, ubi non sunt testes, nec scriptura. & sub nu. 6.*

6 *Et an procedat in criminalibus supradicta cautela. & nu. 7.*

8 *Testes de auditu mediante curtina uel tenui pariete, in crimine læsæ maiestatis probant.*

QVAESTIO XX.

IGESIMO quæro: vtrum testes, qui deponunt audiuisse aliquos coniurantes contra principem, mediante curtina vel tenui pariete, vel alicuius muri fissura, probent crimen læsæ maiestatis? Dicas, ꝙ glos. in l. in summa. §. idem
1 labeo. ff. de aqua pluui. arcend. dicit, † ꝙ tale testimonium in re perceptibili per sensum auditus, vt sunt verba, valet, licet paries vel curtina in medio fuerit inter testes & contrahentes, vel testatorem. & illam glos. dicit ibi Imol. esse singularem. Ve-
2 runtamen, † quod dicit illa glos. de testatore cõiter reprobatur, vt ibidem testatur Io. de Imol. quia in testamentis testes esse debent ad p̃sentiã testatoris. l. si nõ speciali. & ibi doct. C. de testa. faciũt quæ habentur in l. iubemus. C. eod. tit. & in l. hac consultissima. §. at cũ humana. C. qui test. facere poss. Bar. autem in d. §. idem labeo, sentit hoc procedere eo casu quo testes prius testatorem non vidissent nec audiuissent: secus autem esse dicit, si testes testatorem prius viderant & eum audierant, & postea post curtinam vel tenuem parietem fuissent. Imol. vero in d. §. idẽ labeo. tutius esse dicit, ꝙ in testamentis testes sint præsentes. cuius opinioni adhereo propter mul-
3 tas fraudes quæ fieri possent, & per text. in d. l. si non speciali. In † contractibus vero dicit Imol. communiter teneri, ꝙ huiusmodi testimonium non vitietur, dummodo testes habeant notas voces contrahentium, allegat glos. iiij. q. ix. in c. testes. & in. §. si vero absunt. in auct. de hæred. & falcid. Alia vero glos. in c. præterea de testi. voluit, quod testimonium de auditu proprio non probet pariete inter medio sine alijs adminiculis. Tu

4 autem dicas,† ꝙ glos.in d.c.præterea in verb.de auditu.loquitur, vbi agitur de dissolutione matrimonij,in quo articulo testes de auditu mediante tenui pariete vel curtina, nisi concurreret fama & alia adminicula, non probarent.glos. vero. in d.§. idem labeo,loquitur in contractibus, & isto modo concordari possunt ne ad inuicem sine contrariæ,ita eas concordan
5 do dixit Imol.in d.§.præterea. in fin. vbi dat Cautelam, † ꝙ quando aliquis veritatem fateri non vult in præsentia aliorum, ꝙ potest adduci ad confitendum in loco vbi post curtinam essent testes, qui audirent & qui de hoc essent admoniti, dũmodo notas haberẽt partiũ voces. vide de hoc
6 Fely.in d.c.præterea.col.ij.& vlt.in vers.vlt.pondera.Sed†quid dicemus in criminalibus? Hostiens. in c.ij.de consuet. ponit casum in quodã tabernario,qui subtraxerat siue furtiue abstulerat Ganeæ Scyfum suum argenteum,quem nolebat restituere,nec in præsentia testium cõfiteri,licet cum esset solus cum ea id non negaret: at illa mulier Notarium & quosdam testes posuit post parietem,& tabernarium calefactum ad id confitendum induxit, qualiter sibi Scyfum subtraxerat,& se restituturum promisit: quo audito mulier rogauit tabellionem & testes de confessione tabernarij: & sic sentit Hostien.prædictam confessionem hoc modo probari potuisse,ꝙ refert Abb.in d.c.ij.de consuet.vbi Andr.Barba.col.xi.refert de quodam accusato de crimine capitali, qui seueriter tortus constanter negabat se illud delictum commisisse,sed postmodum cum solus esset cum Potestate confitebatur delictum,quod coram testibus fateri nolebat:Potestas posuit testes & Notarium post parietem, & blando sermone ab illo extorsit cõfessionem,& rogauit de hoc Notarium stantem in abscondito de dicta confessione,& sic illum decapitari fecit. subdens Barbat.ꝙ præmiũ illius potestatis debuisset esse laqueus,& certe bene dixit: quia illa confes-
7 sio fuit extorta, & sic illius vigore non debebat ille mori. Quod † autem testes de auditu medio pariete vel curtina non probent in criminalibus, licet notas habeant loquentium voces,sentit Felyn.in d.c.præterea. colũ.ij. versic.vlti.pondera.licet ad hoc nil alleget,nisi Imol.in d.§.idem labeo.qui dixit,ꝙ glos.in d.c.præterea.loquitur in pœnalibus. Contrariam partem tenuit Alexand.in consi. 166.Animaduersis his.col.iij.versic. Nec obstat ꝙ iste testis.in ij.volu.vbi dixit,ꝙ,præterquam ad probandum testamentum,testes,qui audierunt medio pariete vel curtina si notam habent vocem eius contra quem deponunt, probant ac si illum vidissent: & propterea consuluit credendum cuidam mulieri, quæ deposuit contra quendam in causa criminali quem non vidit,sed tantum illius vocem,quam no
8 tam habebat,audiuit. Concluderem ego, † ꝙ in crimine læsæ maiestatis huiusmodi testes admittendi essent & probarent: quia tractatus & con-

ſpirationes ſecrete fiunt, & vt plurimum intra priuatos lares. Iudex autem ex circunſtantijs arbitrabitur quanta fides illis adhibēda ſit, iuxta tex. in l.iij.ff.de teſti.nam ſi dicti teſtes deponerent vidiſſe & agnouiſſe ingredientes cameram, licet eos non viderint quādo inſimul loquebantur, arbitror eos tali caſu probare.de quo vide, D.Carolum Ruin. præceptorem meum in conſil.71.quamuis circa primum.colum.penul. verſic. hinc etiā videmus.nu.11.in iij.volu.vbi dixit, ꝙ ſi teſtes vidiſſent ingredientes cameram, plene probarēt.alleg. Abb.qui hoc dicit in c.cum cauſam. de teſti. De iſta materia, quando probent teſtes deponentes audiuiſſe medio pariete vel curtina vide late per D.Ioan.Crot.Dominum meum in tract.de teſti.nume.346.vſq; ad nume.351.

SVMMARIVM.

An crimen læſæ maieſtatis per inſtrumentum probari poßit.

1 *Crimen teſtibus non teſtimonijs probandum eſt.*

2 *Delictum quòd non conſiſtit in inſtrumento, ſed extrinſecus, non probatur directo per inſtrumentum plene. & ſub nu.3.*

3 *Delictum per literas non probatur in iudicio.*

4 *Delictum directe per inſtrumentum quando probetur. & nu.4.*

5 *Teſtibus non citatis nec iuratis in alterius præiudicium non creditur.*

6 *Nemo eſt dominus membrorum ſuorum.*

7 *Crimen læſæ maieſtatis inſtrumento probari poteſt, quia coniuratio ex eo probatur.*

8 *Quod procedit etiam ſi ſcriptura coniurationis inita eſſet manu priuata.*

QVAESTIO XXI.

IGESIMOPRIMO quæro: an crimen læſæ maieſtatis per inſtrumentum probari poſſit? circa quod videtur dicendum ꝙ non: per tex.in l.diuus Adrianus in princip.ff.de cuſt.& exhibit.reorum. & per tex. in l.iij.§. diuus
1 Adrianus.ff.de teſt.in quibus iuribus dicitur, ꝙ † teſtibus non teſtimonijs credendum eſt. Et ꝙ crimen teſtimonijs probari non poſſit, tenuit Iaſ.in conſi.34. Ad motiua data.col.vi.nu.9.in i.volum. Et Aymon.Crauet. in tract.ſuo de antiqui.tempor.in i.parte.in verſic.quarto limitatur.nu.13.idem tenuit Collect.in c.cum in eccleſiis.in
2 princ.extra, de maior.& obed.& Floria.in d.l.iij.§.diuus.vbi dixit, ꝙ † delictum, ꝙ non conſiſtit in inſtrumento ſed extrinſecus, non probatur di-
3 recto per inſtrumentum plene, ſubdit tamen ꝙ facit adminiculum. Et, † ꝙ

delictum per literas non probetur in iudicio, tenuit Egid. Bellem. in c. placuit. vi. q. iij. per tex. in c. relatum. v. q. ij. Pro contraria parte, ꝙ immo crimen per instrumentum probetur seu priuatam scripturam, facit text. in l. senatus. in prin. ff. ad senat. consul. turpillian. & ibidem Bar. Bal. in l. contra negantem. C. ad leg. Aquil. idem in l. ij. ff. de feri. & Bar. in l. non intelligitur. §. tacite. ff. de iure fisc. vbi dixit, ꝙ per priuatam scripturam delictum probatur, ꝙ tamen procedere testatur quando delictum promittendo vel contrahendo committitur, vt dixit Bar. in d. l. senatus, ad prædicta vide glos. in c. cum in Ecclesiis. de maior. & obed. & in c. cum impositionibus. de iure iuran. in vi. Et per Io. Andr. in regula, semel malus. in Mercuri. & Salyc. in l. fin. C. de probatio. & Abb. in d. c. cum in ecclesiis. in versicul. in glos. tertia. vbi dixit, ꝙ aut ex tenore instrumenti patet crimen ita ꝙ directe instrumentum non fuit confectum super crimine, & tunc crimen per instrumentum probatur, & ponit exemplum in canonicis, qui se adinuicē per instrumentum super coniuratione, quam contra eorum episcopum faciebant, obligarunt.
4 † Nam dicit Abbas per hoc instrumentum coniurationis crimen probatur. Aut agitur de probatione directe fiēda per instrumentum & tunc distinguit: aut instrumentum scriptum fuit sine consensu illius qui crimen commisisse dicitur, & non probat, nam si secus diceremus quis de facili de crimine cōuinceretur, Nec est hoc officiū notarij, nec
5 testes descripti in illo instrumento darent illi fidem: cum † testibus in alterius præiudicium non credatur, nisi citati fuerint & iurauerint. vt in. c. ij. de testi. Si vero ille, qui criminosus dicitur, instrumento cōsenserit, & isto casu instrumentum probat, quo ad pœnam cui imputatus de crimine potest se subijcere. alleg. ad hoc tex. in c. cum dilecti. de electio. & in c. penul. extr. de crim. fals. quo vero ad pœnam, cui se obligare non potest, instrumento
6 non creditur: cum † nemo sit dominus membrorum suorum. l. liber homo. ff. ad leg. Aquil. & in c. contingit. el i. de sent. excom. Fely. in d. c. cum in ecclesiis, Regulam ponit, delictum instrumento probari. adducit tamen octo fallentias ad regulam prædictam. & quia eius dicta transcribere non intendo, cum videre poteris, ex cuius dictis comprobatur prædicta distin
7 ctio Abbatis. Erit ergo ex prædictis conclusio, † ꝙ crimen læsæ maiestatis ꝙ cōmittitur ex coniuratione facta contra rempub. vel principem, instrumento probari poterit: cum coniuratio instrumēto probetur. vt dixit etiā Fely. in d. c. cum in ecclesiis. col. ij. vers. fallit quarto. vbi alios adducit.
8 † subdēs hoc procedere, ēt si scriptura initæ cōiuratiōis esset manu priuata.

SVMMARIVM.

Conspiratio & coniuratio quid sit?

1 *Conspiratio quid sit?*

2 *An conspiratio & coniuratio sint unum & idem?*
3 *Iniquum est crimen contra proximum coniurare.*
4 *Conspiratio fit pacto tantum sine iuramento. Et unde dicatur.*
5 *Cōspiratio dicitur multorū cōuētio, quæ fit ad subuersionē status uel dignitatis alterius.*
6 *Conspiratio quandoque in bonam partem accipitur.*

QVAESTIO XXII.

IGESIMOSECVNDO quæro: dictum est in proxima præcedenti q. ꝙ coniuratio per instrumētū probatur: & in q. xiiij. in rubri. qualiter & a quib. crim. læsæ maiest. cōmittat. ꝙ conspirantes in necē principis seu eius consiliariorum incidunt in crimen læsæ maiestatis: modo videamus quid sit conspiratio, & quid cōiuratio: circa ꝙ di-
1 cas, † ꝙ conspiratio dici potest omnis conuenticula vel cōiuratio multorū quæ ad actum illicitum fiat. xi. q. i. c. coniurationum. cum quatuor sequentibus cap. & ibi not. doct. maxi. Io. de Turre Cremat. facit ꝙ habetur in c. 15. conuēticulas. de pac. iuram. firmā. in vsib. feud. Alex. in consi. 13. col. iij. in fin. in vi. volu. idem dixit Marti. de laud. in tract. de crim. læsæ maiest. q. xvi. alleg. Io. Andr. in c. exhibita. de iudic. & Imol. in c. petitio. de iur. iurā. ad idē Fran. Lucanus in tract. suo de priuil. fisci. in ij. parte princip. in rubr.
2 de crim. læsæ maiest. col. iij. nu. 14. Sed videndum est, † an conspiratio, & coniuratio sint vnum & idem, vel diuersa? Et breuiter dicas, ꝙ sunt diuersa: nam coniuratio dicitur quando fit cum iuramento: dicta, a coniurādo, hoc est, insimul iurando. ita dixit Egid. Bellem. in d. c. coniurationū. & ibi
3 dem Io. de Turre Cremat. & Archid. qui dixit, † ꝙ cōiuratio est plurium contra aliquos in vnum facta iuratio. & est iniquum crimen contra proximum coniurare, de quo habetur ij. Regum. c. xv. ꝙ Absolon in odium patris sui coniurationem fieri procurauit. & Actuum Apostolorum c. 18. di
4 citur, ꝙ plusquam xl. viri in Pauli necē coniurationem fecerant. † Conspiratio autem fit pacto tantum sine iuramento. Dicitur autem conspiratio, a conspirando, idest, simul aspirando contra aliquem: ita dicunt in d. c. coniurationum. Archid. Io. de Turr. Cremat. & Egid. Bellem. & ibi Turre Cremat. dixit, ꝙ conspirare est contra aliquem simul in vnum maligno spiritu insurgere: Nam sic iudæi contra Christum conspirarunt, vt habe-
5 tur, Ioannis capit. 11. & † dicitur conspiratio multorum conuentio, quæ fit ad subuersionem status vel dignitatis alterius: vt dicit Archid. in d. c. conspirationum. in princip. xi. q. i. facit glos. in c. per tuas. in verb. conspiratio. de simon. & de iur. iurand. c. petitio. vbi colligitur, quod conspiratio est confœderatio facta in præiudicium alicuius personæ, vel eius

6 dignitatis. Accipitur † tamen quandoq; conspiratio in bonã partem. glos. in c. si quis clericorum. d. xi. q. i. Præposit. in d. c. conspirationum. colum. i. versicul. Et proprie. & vide eundem in d. c. si quis clericorum. vbi ponit quando conspiratio licita sit. colum. i. versicul. in glos. ibi licet. vbi Egid. Bellem. super eadem glos.

SVMMARIVM.

Delictum an probetur, si quis ueniam petat a principe?

1 *Vbi non est delictum non cadit petitio uenie.*

2 *Petitio uenie non est sufficiens probatio delicti.*

3 *Petens ueniam quando delictum fateri uideatur. & nu. 4. 5.*

6 *Cautela petentis ueniam iudicialiter, ne uideatur delictum fateri.*

7 *Petens absolutionem ab excommunicatione an uideatur fateri se excommunicatum? & numero 8.*

QVAESTIO XXIII.

IGESIMOTERTIO, vidimus supra sub hac eadem rubric. q. i. qualiter crimen læsæ maiestatis confessione rei probetur: Nunc quæro: an delictum huiusmodi probetur, si quis veniam petat a principe, & sic, an veniã petens videatur delictum fateri, cum accusatus, inquisitus, vel denunciatus fuerit contra principem conspirasse? In
1 hac quæstione videtur dicendum q; sic: quia † vbi non est delictum non cadit petitio veniæ, Priuatio enim habitum præsupponit. l. decem. ff. de
2 verb. obliga. Dicas tamen contrarium esse de iure verius: Nam † petitio veniæ non est sufficiens probatio delicti: vt est glos. singularis in c. exhibita. de homicid. quam exclamat & sequitur Roma. in l. i. §. nunciatio. ff. de oper. nou. nuncia. accusatus nanq; veniam petendo censetur illam petere ad placandam principis iram contra se ex falsa maleuolorum informatio-
3 ne causatam. Distinguendum † tamen est in hac materia, ex mente doct. in d. c. exhibita. q; aut quis solenniter coram iudice veniam petit: aut extra iudicium. primo casu petens veniam delictum fateri videtur, vt dicunt Hostiens. Anton. de Butr. Ioan. de Anna. Cardinal. & Abb. in d. c. exhibita. vbi tenent, q; ita procedant ea, quæ habentur in c. venerabilis. de electio.
4 & in l. decem. ff. de verb. obligat. Secundo vero casu, † petens veniam fateri non videtur delictum, hoc etiam voluit Cepol. in consil. 21. colũ. iiij. versic. sed plus dico. supradictam distinctionem sequitur Mar. Blanch. in

tract.

tract.suo de indic.nu. 108. vbi dicit, ꝙ glos.prædicta in d.c.exhibita iuncto tex.non probat illud ad ꝙ allegatur per doct.quia in illo tex.clericus ille non erat culpabilis de nece pueri, de quo ibi: quia illum non percusserat, sed puer ille ex negligentia & medici imperitia obierat, & petierat veniam a patre pueri vt illius dolorem mitigaret: & sic ibi constabat, ꝙ petitio veniæ criminis confessionem cõtinere non poterat. subdens, ꝙ glos. illa in verbo postulauit, ex qua doctores argumentum summunt de petitione veniæ, non loquitur: sed de dispensatione petita a summo pontifice. Tu autem dicas, ꝙ immo ille tex. probat conclusionem prædictam doctorum etiam iuncta dicta glos. in verbo postulauit. nam in d.tex. dicitur, ꝙ puer ille veniam petierat a patre pueri percussi vt illius dolorem mitigaret, licet assereret puerum illius filium non percussisse: & quia petitio veniæ videbatur arguere ipsum esse culpabilem, licet contrarium ipse assereret, ideo episcopus, ex quo ille veniam petierat, a sacrorum ordinum susceptione repellebat, tanquam illius delicti culpabilem: ideo Papa mandat, ꝙ constito ita esse vt ille asserebat, qui veniam petierat, Episcopus ipsum a susceptione ordinum non repelleret: & sic ibi aperte probatur id ꝙ

5 dicitũr doct. † ꝙ petitio veniæ ibidem extraiudicialiter facta delicti confessionem non inducit. & d.glos. dicit, ꝙ Episcopus male faciebat repellendo illum, ex quo veniam petierat a patre pueri percussi a susceptione sacrorum ordinum. ergo sentit d.glos. ꝙ ibi petitio veniæ delicti cõfessionem non inducat. & sic iuncta textui optime probat intentionẽ doctorum ad quod not. ibi eam Abb. in ij. not. & idem Abb. ibidem, in d.c. exhibita. in

6 fin. vbi etiam id not. Petr. de Anchar. in v. not. Dicas tamen, † ꝙ, licet petitio veniæ iudicialiter facta delicti confessionem inducat, attamen ad hoc euitandum cautela erit, ꝙ quis dicat: non puto me fecisse, sed si in aliquo læsi, veniam peto: ita voluit Abba. in d.c. exhibita. in final. verbis. & ibidem Petr. de Anchar. in v. not. vbi dixit, ꝙ petitio veniæ etiam in iudicio

7 facta ad cautelam delictum non probat. & idem † erit in excommunicato: nam licet quis petendo absolutionem ab excommunicatione videatur fateri se excommunicatum, cum absolutio vinculum præsupponat. c. ad dissoluendum. de despons. impuber. & l. decem. ff. de verbor. obligat. At-

8 tamen † si quis in iudicio absolutionem petat ab excommunicatione ad cautelam, non ex hoc se excommunicatum fatetur: vt dixit Ioan. Andr. in d.c. exhibita. colum. vltim. in versicul. in glos. penult. allegat text. in cap. venerabili. de sentent. excommunic.

S V M M A R I V M.

1 *In crimine læsæ maiestatis an ex solo dicto socij criminis quis ad torturam poni possit*

est procedendum ad torturam. Eandem opinionem tenuit Dominus Hippolitus. D. meus. in d. l. de minore. in prin. col. ij. in fin. versi. secundo etiam aduertas. ff. de quæstio. & in l. i. in prin. in ij. col. in versicu. secundo debent præcedere. eod. tit. & idem in singulari suo. 117. incipiente, ad torturam, supra allegato. idem tenuit Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committẽtium. col. iiij. versic. vigesimum tertium speciale. in titul. quæ sint regal. in
4 vsibus feudor. Et prædicta conclusio adeo vera est, † ꝙ etiam si iudex a lege vel ab homine haberet quodcunq; arbitrium etiam tunc non posset ponere reum ad torturam legitimis non præcedentibus indicijs. ita voluit Ias. qui plura allegat ad hoc, in l. milites. C. de testa. milit. & sequitur præallegat. D. meus in d. l. i. col. ij. præallegato versic. secundo debent præcedere. idem voluit Ant. Capit. in suis Decis. Neapol. Decis. 126. nu. 4. allegat Alex. in l. filiusfamilias. in v. apostilla. ad Bar. & Paul. de Leazar. in c. gra-
5 uis. de deposit. Vnum non omitto, † ꝙ si offensus exculpauerit imputatũ de delicto, etiam si contra eum essent legitima indicia, nõ posset contra eũ procedi ad torturã. ita singul. dixit Bal. in l. i. col. penul. C. cõmun. de legat.

SVMMARIVM.

1 *Doctor & miles regulariter torqueri non possunt.*
2 *Quid dicendum in crimine læsæ maiestatis?*
3 *Princeps mandans constitutum in dignitate in crimine læsæ maiestatis torqueri sine indicijs, male facit.*
4 *Rex dicitur a regendo secundum iustitiam.*
5 *Tortus de mandato regis sine indicijs, si sit nobilis, etiam confessus, confessio sua ei non noceret.*
6 *Iudex torquens aliquem de Antianis siue prioribus ciuitatis quo casu capite puniatur?*

QVAESTIO XXVII.

1 VIGESIMOSEPTIMO quæro: iure cautum est, ꝙ doctor & miles torqueri non posſint l. omnes iudices. C. de decur. lib. x. l. milites. C. de qõ. & not. in l. diuus & in l. iij. §. i. ff. de qõ. Quid dicẽdum in crim. læsæ maiestatis? Di
2 cas, † ꝙ ipsi, & alij alias priuilegiati ne torqueantur, torqueri possunt, priuilegio non obstante, & hoc propter huiusmodi criminis atrocitatem tex. est in l. nullus. C. ad leg. iul. maiest. et in l. si quequã. C. de episc. & cleric. l. decuriões. C. de quæstio. & habetur ꝑ Io. Igneũ, in sua disput. an Rex Frãciæ recog. imper. n. 114. et Abb. in c. cũ in

3 contemplatione.col.ij.in versic. quinto quæro. de reg.iur. † Hanc tamen conclusionem, ꝙ miles & doctor in crimine læsæ maiestatis torqueri poss sint intellige sano modo, videlicet, si contra tales personas indicia extarēt & non aliter. ita voluit Andr.de Iser.in consti.regni in tit. de pugn.sublat. lib.ij.nu. 27. vbi dixit, ꝙ si princeps sine indicijs mandaret torqueri consti tutum in dignitate pro crimine læsæ maiestatis de potestate absoluta & si-
4 ne iusta causa male faceret quia suam excederet potestatem. Nam † Rex dicitur a regendo.secundum iustitiam. xxv.q.v.c. Regum. & idem dixit
5 Math.de Afflict.in ead.constit.regni.lib.ij.nu. 27. vbi subdit, † ꝙ si Rex mandaret Nobilem torqueri sine indicijs, et ille sic tortus confessus fuisset, ꝙ talis confessio ei non noceret, per tex.in l.diuus.§.ex quibus.ff. de quæstio.& hoc dicas procedere etiam si perseueraret in confessione: nam talis perseuerantia ei non nocet.ita notant.dixit Bonifa.in tract. suo de malefi.in tit.de quibus caus. quis poss.torq.in versic. Dico ꝙ ante.colū.fin.in fin.alleg.text.in d.l.diuus.§. ex quibus.ff.de quæstio. & de hoc dixi latius supra q.i.versic.Et prædicta procedunt.& in vers. Secundo Amplia.cum sequent.sub hac eadem rubric.vbi plene scripsi circa confessionem rei factam in tormentis non præcedentibus indicijs. Vnum tamen non omit-
6 to, † ꝙ iudex torquens aliquem de Antianis siue Prioribus Ciuitatis, præterquam in crimine læsæ maiestatis, vel proditionis Populi, capite punitur.ita dixit Ioā.de Anna.in c.i.col.ij.in versi.vlt.quia hic.de cleric. percussor.vbi allegat Angel.in l. Decuriones.C. de quæstio. qui dixit, ꝙ iudex qui torquet non torquendum capite punitur.

SVMMARIVM.

1 *Clerici an in crimine læsæ maiestatis torqueri poßint?*
2 *Clerici in sacris ordinibus constituti, si sint infames, an torqueri poßint?*
3 *Clerici & etiam presbyteri si sint suspecti an torqueri poßint?*
4 *In crimine læsæ maiestatis in quibus casibus laici torquentur, an torqueantur clerici?*
5 *Tortura in clerico moderata esse debet.*
6 *Clericus regulariter torqueri non potest per laicum.*
7 *In crimine læsæ maiestatis torquetur non solum reus, sed etiam accusator & testis, & quicunque nobilis, & in magna dignitate constitutus.*
8 *In crimine simoniæ milites & alij priuilegiati quando non poßint torqueri?*

QVAESTIO XXVIII.

1 VIGESIMOOCTAVO quæro: quid sit dicendum de clerico: An in crimine læsæ maiestatis torqueri poterit. text.in l. presbyteri.la i.C.de episc.& cleric.dicit, presbyteros torquendos non esse testimonium dicentes ita tamen vt falsa non simu

mero 62.in versicul. Aliud etiam venit singulariter notandum, ꝙ dictum socij criminis etiam receptum in tortura sine iuramento indicium non facit ad torturam contra eum, quem inculpat.

SVMMARIVM.

1 *An unus testis in crimine læsæ maiestatis indicium faciat ad torturam.*
2 *Ad probandum indicium duo testes requiruntur.*
3 *Vbi plura indicia probarentur testibus singularibus, ex illis resultarent plures præsumptiones quæ ad torturam sufficerent.*

QVAESTIO XXV.

1 VIGESIMOQVINTO quæro: an vnus testis in crimine læsæ maiestatis indicium faciat ad torturam? & dicendum ꝙ sic, vt not. Alberic. in l. in quæstionibus. ff. ad leg. iul. maiest. per text. ibidem in fin. ex vnico enim indicio videtur ꝙ procedi possit ad torturam in crimine læsæ maiestatis, vt videntur tenere Petr. & Cyn. in l. si quis. C. ad leg. iul. maiest. & not. Bald. in l. milites. C. de quæstio. Sed contra hanc cõclusionẽ videtur tex. in d. l. si quis. ibi si alijs manifestis indicijs accusatio nem suam. &c. Et ꝙ plura indicia requirantur in hoc crimine læsæ maiestatis tenuit etiam per tex. in d. l. si quis. Io. Igneus, in sua disput. An rex Franciæ recogno. imperat, nu. 121. in hoc tamen distinguendũ est. ꝙ aut vnus testis deponit de veritate facti, & eo casu indicium facit ad torturam regulariter. Cyn. in l. fin. C. de quæstio. not. in d. l. si quis. C. ad leg. iul. maiest.
2 & in l. maritus. ff. de quæstio. Bar. in l. 1. §. item Cornelio. ff. eod. † Aut vnus testis deponit non de facti veritate, sed de indicio, & tunc, quia ad probandum indicium duo testes requiruntur ad minus glos. singularis, & ibi doct. in l. fin. C. famil. hercis. Bar. in l. fin. ff. de quæstio. ad idem facit ꝙ not. in l. cum fillenianum. C. de his quibus vt indign. idem dixit Angel. in suo tract. malefi. in verbo. Quod fama public. præcedente, in versi. quæro qualiter probetur. & Salyc. in l. final. C. de quæstio. dictum vnius testis indi-
3 cium non facit, vnum tamen nota. dignum non omitto, † ꝙ licet quodlibet indicium duobus testibus probari debeat ad hoc vt indicium sit sufficiens ad torturam, attãmen vbi plura essent indicia, & probarẽtur testibus singularibus, ex illis resultarent plures præsumptiones quæ ad torturam sufficerent. vt voluit Fulgos. in d. l. si. C. famil. hercis. quem sequitur Socin. consi. 54. in iij. volu. Franc. Brun. in tract. de indic. & tortura colum. ij. Et Grammat. consil. 30. in causa mota. col. ij. nu. 10.

lent, in cæteris vero dicit seruandum ius commune. Abb. vero in c.i. de de posit. col. ij. in princ. in versic. Nota vlterius. per illum tex. dixit, ꝙ clericus etiam in causa ciuili habente delictum annexum torqueri poterit. sed Cardinal. Zabarel. in c. cum in contemplatione. col. iij. in fin. & col. iiij. in prin. extra de regu. iur. dixit, clericos non constitutos in sacris militibus æquiparari, & sicuti milites torqueri regulariter non possunt ita erit in clerico. Di
2 cas tamen, † ꝙ clerici in sacris ordinibus constituti, nisi sint infames, torqueri non possunt, secundum doct. in c. grauis. de deposit. itaqꝫ tex. in d. l. presbyteri. intelligitur de presbytero non infami, secundum Cardinal. in d. c. cum in contemplatione col. iij. prope finem. nam talis torqueri non potest etiam si testificando vacillaret, vt dixit Bald. in d. l. presbyteri. Et licet aliqui distinguant inter clericos in sacris constitutos, & alios non constitu-
3 tos in sacris, Attamen † commun. opinio est, ꝙ clerici & etiam presbyteri si sunt suspecti possunt ex causa torqueri, vt voluit Abb. in d. c. cum in contemplatione. col. ij. versic. Communis conclusio. extra de reg. iur. vbi dixit, ꝙ Abbas antiquus in c. i. extra de deposit. dixit not. verbum, vide licet, ꝙ non reperitur clericos esse torquendos nisi sint infames. & hoc dictum communiter approbari testatur Cardinal. in d. c. i. col. i. in v. Not. de deposit. vbi dixit, ꝙ hoc non probatur per tex. in d. c. i. quia licet Papa ibi dixerit, ꝙ audiuit, non propterea probatur ꝙ ille clericus esset infamis. & ista ratione motus Abb. in d. c. i. dixit, dubitare de dicta doctrina Abbatis antiqui, quæ vt dixit Cardinal. Zabarel. loco supra allegato commun. tenetur a doct. contra d. doctrinam Abbatis antiqui tenuit etiam Alciat. in c. pernitiosam. nume. 43. 44. & 45. de offic. ordinar. opinionem tamē dicti Abbatis antiqui sequitur Paul. de Liazar. ibidem. & Andr. Barbat. in c. si constiterit. in ij. col. de accusat. & D. Hippoly. Dominus meus in l. edictū. col. ij. vers. Item etiam clerici. ff. de quæstio. & in singulari suo 55. incipiente, aduertas. vbi dicit hoc praticasse in ciuitate Cumarum & obtinuisse, ꝙ quidam pauper presbyter non torqueretur: quia non erat diffamatus. & prædictam doctrinam Abbatis antiqui sequitur etiam Fely. in c. veniens. el ij. de testi. & in c. vniuersitatis. de sent. excommun & in c. cum oporteat. col. penulti. de accusat. & Bonus de Curtilo. in tract. suo de Nobilit. in v. parte col. ij. nu. 7. & Cardinal. in d. c. cum in contēplatione. col. iij. circa medium. extra de regul. iur. & Nicol. Boer. in i. parte suarum Decision. Decis.
4 416. nume. 6. † Idem erit in crimine læsæ meiestatis, vt voluit Cardinal. in d. c. cum in contemplatione. col. iiij. circa princ. & Præposit. in c. presbyteri, el i. in versic. in eadem glos. vi. q. i. vbi dixit, ꝙ in quibus casibus laici torquentur ad inueniendam veritatem torquentur & ipsi clerici si oportet, vt puta, si essent infames vel criminosi, & alias tales qui non reciperen-

tur ad testimonium.& Egid.Bellem.in d.c.presbyteri.in fine idem tenuit. facit tex.in c.nullus.vi.q.i. vbi habetur, ꝙ in crimine læsæ maiestatis nemo cuiuscunq; dignitatis priuilegio excusatur a tormentis. secus tamen in alijs criminibus.ad idem tex.in l.nullus.C.ad leg.Iul.maiest. idem tenuit Nicol.Boer.in tract.de seditios.in vij.præsuppositio.parum post prin.sub
5 nu.2.†Tortura tamen in clerico debet esse moderata,ne potius in pœnam transeat,quam in indagationem veritatis,vt dixit Abb.in c.vniuersitatis. de sentent.excommu.Præposit.in c.illi qui.col.ij.nu.7.v.q.v.ad idē Car-
6 dinal.in c.cum in contemplatione.col.iiij.extra de reg.iur. † Scias tamen, ꝙ clericus regulariter torqueri non potest per laicum.glos.in c.illi. ibi per clericos v.q.v.ad idem glos.in c.presbyteri.ead.causa.& q.& glos.in c.in summa.45.distinct.& glos.15.q.v.in verb.episcopis.Abb. in c. vt famę. de sentent.excommun. de quo vide per Præposit.in d.c.illi qui. colū.ij.in
7 versic.in ea glos.ibi v.q.v. † Quinimmo in hoc crimine propter eius atrocitatem torquetur non solum reus sed etiā accusator,& testis,& quicunq; sit quantumcunq; sit nobilis, & in magna dignitate constitutus, nec aliquis auditur volens opponere exceptionem,ꝙ torqueri non debeat.secus tamen est in simonia,in quo crimine quandoq; reus torquetur,quandoq; testis,sed tantum vilis,vt puta seruus vel infamis & huiusmodi personæ,
8 Præterea † in crimine simoniæ milites,decuriones,& alij priuilegiati possunt exceptionem sui priuilegij opponere quando mandantur torqueri sine licentia & consensu principis.Ita notanter dixit Io. de Turre Cremat. in c.si quis.§.porro,in fin. vi.q.i. probatur eius dictum per c. nullus. ead. causa & qō. Et ꝙ accusator torqueatur in crimine læsæ maiestatis tenuit etiam Præposit.in d.c.illi qui.in i.col.versic.oppono ꝙ accusator. v.q.v. vbi dixit,ꝙ accusator torqueri non debet,nisi in crimine læsæ maiestatis, quod etiam voluit ibidem Egidius Bellem.colum.i.in princip.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læsæ maiestatis an præsumptionibus probari possit?*
2 *Probatio per coniecturas admittitur in his quæ sunt difficilis probationis.*
3 *Crimen læsæ maiestatis cum sit enormissimum euidentiores præsumptiones requirit.*
4 *Iudex temperare debet suā sententiā qn̄ aliquē condēnat præsumptionibus & indicijs.*

QVAESTIO XXIX.

1 VIGESIMONONO quæro: an crimen læsæ maiestatis præsumptionibus probari possit? Dicendum videtur ꝙ sic: Nam videmus cætera crimina præsumptionibus & indicijs probari
2 ac iudicari posse.l.fi.C.de probatio.circa fin.†in his enim quæ sunt

sunt difficilis probationis probatio per coniecturas admittitur. secundum Bar. in l. si quis ex argentarijs. §. penul. ff. de edend. & in l. si quando. C. vnde vi. & Ant. de Butr. in c. veniens. el i. col. fin. de testi. & de hoc late scribit. D. Hippol. Marsil. præceptor meus in consi. v. col. fin. nu. 21. in i. volu. & consi. 27. nu. 10. & consi. 44. nu. 8. & consi. lxi. nu. 26. eod. volum. & in
3 consi. 115. nu. 10. & consi. 127. nu. 35. in. ij. volu. † verum, cum crimen læsæ maiestatis sit crimen enormissimum & grauissimum, maiores & euidentiores in eo præsumptiones ac aperta indicia requiri dixerim. facit tex. in c. literas. iuncta glos. ibi de præsumptio. & quod dicunt Doct. maxime Abb. ibi in versi. nota quod suspicio. col. ij. vbi dixit, notandum esse ex illo textu, quod quanto crimen est grauius, tanto præsumptiones esse debent vehementiores. vbi enim maius est periculum, ibi cautius agendum est. c. vbi periculum. de electio. in vi. & facit optime tex. in l. famosi. ibi hoc tamen crimen,
4 a iudicibus. ff. ad leg. iul. maiest. † Sciendum tamen est, quod quādo quis præsumptionibus & indicijs condemnatur iudex temperare debet suam sententiam, & non debet condemnare reum ordinaria pœna delicti per not. per Innoc. in c. quia nō verisimile. de præsumptio. de quo late scribit August. de Arim. in tract. Angel. de malefi. in verb. quod fama pub. præcedente. in addit. sua quæ incipit, tu autem in hac materia in versi. adde tamen quod ex præsumptione. & habetur per prædictum. D. meum in consi. vij. col. vij. nu. 36. in i. volu. & per Thom. Grammat. voto. 21. nu. 8. 9. e. 10. ad idem Bal. in l. non est verisimile. quod met. causa. & Alex. in consi. 115. in iij. volum. Abb. in c. auditis. de præscript. & idem Abb. & Ant. de Butr. in c. quanto. de præsumptioni. & Petr. de Ancha. in c. semel malus. de reg. iur. & Ias. in l. seruum fugitiuum. col. iiij. C. de serui. fugiti. Bald. in l. ij. C. de his quæ pen. nomine. & Grammat. consi. xiij. col. penul. nu. 37.

SVMMARIVM.

1 *Accusatus in crimine læsæ maiestatis accusatore non probante an absolui debeat? & numero 2.*

3 *Et quid sit in crimine falsi.*

QVAESTIO XXX.

1 TRIGESIMO quæro: si accusator in crimine læsæ maiestatis non probauerit. an reus absolui debeat? Et dicendum uidetur quod sic: quia regulariter accusatore non probante reus absoluitur. l. qui accusare. C. de edend. l. i. ff. ad Turpil. quinimmo id

etiam dicimus in causa ciuili, quod actore non probante reus absoluitur. l. ij. C. de probatio. l. fin. C. de rei vendic. c. cũ ecclesia sutrina. de causa. posses. & propriet. c. i. vt ecclesia. benefi. sine diminu. confer. immo scriptum est in iure, quod actore non probante reus & si nullam facit defensionem, quam tamen facere non cogitur, absoluendus est. l. frustra. & l. actor. C. de proba-
2 tio. c. accusator. vi. q. v. † prædictis tamen non obstantibus, quæ regulariter procedunt, in crimine læsæ maiestatis secus est: quia & si accusator in probando deficiat, accusatus tamen suam innocentiam probare tenetur, & indicia contra se existentia, aut probationibus aut per torturam purga-
3 re. l. si quis. C. ad leg. iul. maiest. † idem est in crimine falsi. l. vbi autem. C. de fals. & ita dixit Io. Igneus in sua copiosa disputatione an Rex Fran. Imperat. recogn. nu. 122.

DE POENIS COMMITTENTIVM CRIMEN LÆSÆ MAIESTATIS.

SVMMARIVM.

1 *Rei criminis læsæ maiestatis apud ueteres diuersimode puniebantur.*
2 *Conuicto reo maiestatis crimine olim quarta pars bonorum eius accusatori dabatur, residuo relicto eius liberis.*
3 *Lege duodecim tabularum pœna capitis tantum rei prædicti puniebantur.*
4 *Iure longobardorum reus criminis læsæ maiestatis periculum uite incurrebat, & eius bona fisco applicabantur.*
5 *Diuus seuerus statuit quòd bona rei criminis læsæ maiestatis liberis damnati conseruarentur.*
6 *Honorius, & Archadius Imperatores reos criminis læsæ maiestatis capite puniri, & eorum bona fisco applicari statuere.*
7 *Apud dominos Venetos rei dicti criminis suspendio necantur.*
8 *Laquei pœna Ignominiosissima, uilissima, atque fœdissima habetur.*
9 *Cur introducta sit per dominos Venetos pœna laquei contra reos criminis læsæ maiestatis?*
10 *Iudex cadauer eius qui suspensus est, non permittet in ligno manere, sed quòd ea die sepeliatur.*
11 *Antiquitus apud Venetos homicide suspendebantur. Michaelis Mauroceni Ducis Venetorum tempore lege cautum fuit, quòd homicide securi percuterentur.*
12 *Nobiles regulariter suspendi non debent.*
13 *In crimine adulterij aliter punitur Ignobilis, quam Nobilis, & nu. 14.*

15 In crimine læsæ maiestatis Nobilis sicut Ignobilis torquetur.
Nobilitas sepe auget delictum.
16 Nobilis si sit proditor altioribus furcis suspendi debet. quod Gallia seruatur.
17 Florentini Archiepiscopum Ecclesiæ Pisane pro crimine læsæ maiestatis suspenderunt.
18 In Gallia Transalpina rei criminis læsæ maiestatis quatuor alligati equis dilaniantur.

QVAESTIO I.

1 REI criminis læsæ maiestatis diuersimode apud veteres puniri compertum est. Nam apud Macedones seuissima pœna afficiebantur. Nam solum enim in ipsos Nocentes pœna statuta erat, sed illorum parentes, & propinqui omnes cum ipsis reis occidebantur. quod Alexan. Magno nimis durum visum fuit, & ideo hanc pœnæ duritiem mitigando, ad nocentes tantum illam reuocauit. vt testatur Quintus Curtius. lib. vij. ꝙ refert. Ioan. Ferrarius in suis annotationibus in libris inst. in titu. de hæred. quæ ab intest. defer. in verb. perduelles. in vers. Maiestatis apud.
2 † Demum conuicto Maiestatis reo quarta pars bonorum eius accusatori dabatur, residuo bonorum liberis concesso. vt Author est Cornel. tacit. lib. iiij. Silio inquit condemnato Marcus lepidus quartam accusatoribus secundum necessitudinem legis, cætera liberis concessit. quod refert Andr.
3 Alciat. ellegans doctor in l. indicasse reum ff. de verb. signific. † Lege autem duodecim tabularum rei huiusmodi criminis tantum capitis pœna puniri statutum fuit. vt habetur in l. lex Duodecim tabularum. ff. ad leg. iul. maiest. vbi Martianus iurisconsultus dixit, ꝙ is, qui hostes concitauerit, quiue opem hosti tradiderit, lege duodecim tabularum capite punitur.
4 Postmodum iure † Longobardorum cautum erat, ꝙ qui contra regis vitam cogitauerit aut consilium dederit vitæ periculum incurreret, & eius bona fisco applicarentur. vt habetur in i. lib. dictarum legum sub rubri. de
5 malefic. & publicis crimi. cap. i. † Diuus vero seuerus statuit rei criminis læsæ maiestatis bona liberis damnati conseruari, sed illis non existentibus fisco vendicari decreuit. vt habetur in l. eorum. ff. ad leg. iul. maiest. Postre-
6 mo † vero Honorius & Archadius Imperatores statuerunt reos criminis læsæ maiestatis non solum capite puniri, sed eorum bona omnia fisco addici. vt habetur in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. & hoc iure communiter vtimur. de alijs vero pœnis contentis in d. l. alibi. infra dicemus.
7 † Apud vero dominos Venetos rei criminis læsæ maiestatis suspendio necantur. ꝙ recte factum arbitror: Nam cum tale crimen omnium nefandissimum sit. Ita fœdissima pœna eos puniri conuenit qui huiusmodi cri-

8 men commiſerunt. Siquidem † laquei pœna ignominioſiſsima, viliſsima, atq; fœdiſsima habetur. vt per Bald. in rubr. extra de offic. delegat. in penult. col. verſic. contra notorium. & in l. omnes. vbi etiam Ioan. de Plate. C. de delator. lib. 10. & Ang. in auct. ſed nouo iure. ante finem. C. de ſeru. fugit. & per Andr. Tiraquel. Regium Conſiliarium in tract. ſuo de nobilit. cap. 20. nu. 106. vbi alleg. Illud Euripidis in Hælena, turpes quidem laquei ſublimes. et ibidem multa circa hoc fœdiſsimum mortis genus, quod
9 etiam apud antiquos in uſu fuit, congerit. † Nec ab re huiuſmodi mortis genere in reos criminis læſæ maieſtatis vtuntur Domini Veneti. ſi quidē & Iudas Scariot vnus ex duodecim diſcipulis Ieſu Chriſti Saluatoris noſtri, cum in eius maieſtatem proditionis crimen commiſiſſet, eundem Phariſeis tradendo ſe fœdiſsima morte ex crimine prædicto dignum iudicās laqueo ſuſpendit. de quo Auguſtinus contra Petilianum ſic ſcribit, *laqueo traditor periit: laqueum talibus dereliquit.* quod tranſumptiue habetur in c. tu dixiſti. 23. q. v. & Nicolaus de Lyra ſuper primo capit. Actuū Apoſtolorum de prædicto Iuda Scariot loquens ſcribit, q; dignam ſibi traditor pœnam inuenit: dū guttur, quo vox proditionis exierat, laqueo necauit, & dignum etiam locum interitus quæ ſunt: vt qui Angelorum & hominum dominum prodierat, cœlo. & terræ peroſus, quaſi aeris ſpiritibus ſociandus, (iuxta exemplum Achitophel & Abſolon) in medio aeris periret, digno etiam exitu & mors ipſa ſucceſsit: vt viſcera eius, quæ proditionē conceperant, rupta caderent, & in auras euoluerentur. vn̄ ſcias,
10 q; † iudex cadauer eius, qui ob delictum ſuſpenſus fuit, non permittet in ligno permanere. Sed eo die ſepeliatur. vt habetur Deutero. cap. 21. in fi-
11 ne. † Quinimmo antiquitus apud eoſdem Dominos Venetos homicidæ etiam ſuſpendebantur: verum poſtmodum ſub Michaele Mauroceno inclito eorum Duce. lxi. lex lata Fuit, vt de cætero homicidæ ſecuri percuterentur. vt eſt legere apud Petrum Marcellum in ſuo libello de vitis princ.
12 Venetorum, in vita d. Michaelis Ducis. Et licet † regulariter nobiles tali mortis genere affici non debeant: cum nobilitati deferatur in pœnis infligendis. c. fin. vbi per gloſ. & doct. extra de pen. & facit tex. in c. qui contra eccleſiæ pacem. 24. q. i. & in c. cōtumaces. 50. diſtinct. not. Alberic. in l. presbyteri. C. de epiſ. & cleric. facit, q; not. Bartol. in l. ſiquis viduam. ff. de
13 quæſtio. poſt gloſ. ibi. vbi Bart. dixit, † q; in crimine adulterij aliter punitur Ignobilis, aliter Nobilis. Ignobilis enim decapitatur. l. quamuis. C. de
14 adult. Nobilis † vero deportatur. vt in d. l. quamuis. & dixit Bart. in l. deſertorem in. §. pœna militum. vbi gloſ. ff. de re milit. q; ex delicto, ex quo plebeius ſuſpendi debet, Miles ſeu Nobilis non ſuſpenderetur, ſed decapitabitur. q; dicit in Italia ſeruari, ſed non in Francia. de quo late ſcribit Bonus

de Curtillo.in tract.suo.de nobilit.col.i.et post eum ad saturitatem Andr.
15 Tiraquel.in præalleg.tract.suo.de nobilit.c.20. nu.106. † Attamen in crimine læsæ maiestatis nobilitatis priuilegia cessant: quia in eo Nobilis sicuti Ignobilis torquetur.l.si quis alicui.C.ad leg.iul.maiest.Quinimmo dicas, ꝙ nobilitas sæpe auget delictum.l.omne delictum.§.augetur.ff.de re milit. c.nullus itaq;.vbi bona glos.i.q.i.c.vltim.30.q.i.glos.in c.inter corporalia versic.sane quoniam.de transla. episcopi. vbi glos. allegat illud Iuuenalis satira.ŋ.tacito tñ auctore:omne animi vitiũ tanto conspectius in se crimen habet,quanto,qui peccat maior habetur.& plura circa hoc adducit Tira-
16 quellus loco præallegato.c.20.nu.112. † Quinimmo nobilis si sit proditor non modo pœna Ignobilium,sed & grauiori puniendus erit.vt voluit Bal.in.c.cum quidam.de iure iuran.vbi dixit,ꝙ nobilis incidens in crimen proditionis altioribus furcis suspendendus erit: quod in Gallia seruari asserit.& ibidem refert & sequitur Felyn.in versic.tertius est.& in versic.ꝙ autem dictum est.& idem Felyn.in c.pastoralis.col.i.versi. secundo fallit.
17 de off.delegat.& reassummit.idem Tiraquellus loco præallegato.† Et isto mortis genere vsi sunt domini Florentini anno salutis,quadringentesimo septugesimo octauo supra mille in eos,qui eorum ciuitatis statum turbare tentarunt.inter quos,cum esset Franc.Saluiatus Pisanæ ecclesiæ Archiepiscopus, qui per fraudem Palatium occupare inuentus, eundem ad ipsius Palatij fenestras suspenderunt. Illicq; Iacobum Patium equestri dignitate magnisq; opibus insignem,qui in coniuratorum numero esse inuentus fuerat,ad eadẽ Palatij fenestras suspensum addiderunt.vt scribit Bap.Fulgos. in lib.suo de dict.factisq; memorabilibus.lib.vi.sub rubr.de seuerit. Exẽ-
18 plo.27.† In Gallia autẽ Transalpina rei criminis læsæ maiestatis,(vt mihi retulit Io.Corasius Tholosas.vir sane de nostra legali scientia optime meritus,nunc Ferrariæ legens,) conuicti seu confessi quatuor alligati equis viui dilaniantur.

SVMMARIVM.

1 *Bona rei criminis læsæ extra territorium condemnãtis existentia,an ueniant in confiscatione bonorum.*
2 *Bona damnati cum confiscatione bonorũ an fisco illius loci in quo sita sunt applicentur.*
3 *Si condemnatus haberet mercantias,pecunias, & alia mobilia,extra territorium, illa pertinent ad fiscum condemnantis.*

QVAESTIO II.

SECVNDO quæro: in proxima præcedenti quæstione vidimus qualiter damnato reo maiestatis omnia eius bona fisco ap
1 plicantur.per tex.in l.quisquis.C.ad leg.Iul.maiest. an † bona alibi sita extra territorium condemnãtis ad ipsum condemna-

tum ſpectantia veniant in d.confiſcatione? Bar. poſt Guil.de Cunio.in l. cunctos populos. col.penul.& vlt.C.de ſumma.trinit. & Fid.Cathol.in iſta quæſtione,ſic diſtinguit: ꝙ aut iurisdictiones ſunt ſeparate ſed fiſcalis Burſa in effectu eſt una in vtroq; loco, videlicet in loco condemnationis,& in loco vbi bona ſita ſunt: aut ſunt ſeparatæ iuriſdictiones et ſeparatæ burſæ fiſcales. Primo caſu dicit,ꝙ ſi publicatio fit de iure cõmuni,bona vtriuſq; loci veniunt in confiſcatione. allegat tex.in l. ſi quãdo. C.de bon. vacan.dicit tamen ꝙ fiet executio per officialem illius loci vbi bona ſita ſunt.& hoc procedit vbi tam locus condemnationis,quàm locus ſituationis bonorum ſunt ſub eodem domino. Aut talis publicatio bonorum fit non ex forma iuris communis,ſed ex forma ſtatutorum,& ſpecialium cõſtitutionum illius loci in quo fit condemnatio,& tunc ſubdiſtinguit:ꝙ aut ille leges ſpeciales ſunt in vtroq; loco,videlicet in loco condemnationis & in loco ſituationis bonorum,& tunc omnia bona quæ ſunt ſub eodem domino veniunt in confiſcatione bonorum. Aut dictæ leges ſpeciales non ſe extendunt in vtroq; dictorum locorum , & tunc dicit Bar.ꝙ talis bonorum publicatio non extendit ſe extra locum in quo ſe extendunt ſpeciales leges loci cõdemnationis.per tex.in l.extra territorium.ff.de iuriſdi.omn. iudic.c.vt animarum.de conſtitutio.in vi.cum aliis per eum allegatis.

Secundo vero caſu quando diſtinctæ ſunt iuriſdictiones, & diſtinctæ burſæ fiſcales:aut publicatio bonorum non fit de iure communi,& eo caſu dicit Bar.ꝙ non extenditur ad bona alibi ſita per iura prædicta. Aut fit iure communi , & tunc etiam ad bona alibi ſita extenditur.Et iſto caſu dicit,ꝙ quælibet ciuitas habebit bona ſita in eius territorio.Hanc diſtinctionem facit etiam Signorol. de Homodeis.in repet.ſua.l. cunctos populos. col.fin.verſic.mihi autem videtur.quam recitat,tacito Bartolo,veluti ſuã. de quo miratus ſum.Nellus etiam in ſuo tract.Bannit.in i.parte.ſecundi tẽporis.q.xiiij. hanc quæſtionem latiſsime examinat. & aliorum , qui de ea ſcripſerunt,opiniones recitat,recitata etiam prædicta diſtinctione Bartol. quam approbat in omnibus ſuis membris , præterquam in vltim. in quo Bar.concludit,omnia bona publicari,ſed ꝙ vnaquæq; ciuitas habeat bona in ſuo territorio ſita.Hoc enim dicit per omnia verum ſibi non videri, vt ſcilicet alia ciuitas in cuius territorio ſunt bona damnati ea habeat vigore dictæ condemnationis: cum hoc condemnationis forma non patiatur, in qua dici ſolet,& omnia eius bona fiſco noſtro applicamus. Sed dicit ꝙ illa ciuitas,in qua bona condemnati ſunt, habebit illa tanquam vacantia. per tex. in l.cum vnus.§.penult.ff.de bon.autho.iudic.poſsiden.quia condemnatus eſt effectus ſeruus pœnæ.l.qui vltimo.ff. de pœn. & hæredem non habet. quod maxime procedit quando quis eſſet damnatus pro cri-

2 mine læsæ maiestatis.argum.tex.in l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.Et,† ꝙ bona damnati cum confiscatione bonorum existentia extra territoriũ cõdemnantis fisco illius loci in quo sita sunt applicentur, tenuit etiam Math. de Afflict.in c.i.§.denique.in tit.quæ fuit prima causa benefi.amittend.circa
3 finem.nu.35.Istud † tamen sane intelligas in bonis stabilibus: nam si condemnatus haberet mercantias,pecunias,& alia bona mobilia in alterius territorio,illa spectant fisco illius ciuitatis quæ condemnauit.& est ratio:quia bona mobilia cõcernunt personam condemnati. vt voluit Bal.in l.mercatores.C.de comer. & mercat. Oldrad.in consil.17. circa princ. Alexand. consil.16.in fin.in i.volum. vide etiam circa prædicta Angel. in tract. de malefi.& ibi August. in addit. in verbo, & eius bona publicamus.& Alberic.in tract.statutorum.in prima parte.q.lvi.

SVMMARIVM.

1 *Bona alienari prohibita an ueniant in confiscatione bonorum?*

2 *Quid dicendum quando alienatio est prohibita a testatore in fauorem eius qui alienare prohibetur?*

3 *Vsusfructus bonorum alienari prohibitorum,an ueniat in fiscum uiuente reo?*

4 *Vsufructus alienari non potest.*

QVAESTIO III.

1 TERTIO quæro: quid dicendum de Bonis alienari prohibitis. An veniant in confiscatione bonorum? breuiter dicendum est ꝙ non.facit tex.& ibi Bart.in l.Imperator. ff.de fideicom. libertat. ad idem tex. in l.iura libertorum. ff.de iurepatron.idem voluit Ioã.Andr.in addit.Specul. in tit.de feud.& Alexand. in consi.23. opportune consideratis.in i.volu.& in consil.69.in iiij.volu.Marti.de laud.in tract.suo.de fisco.q.263.Et,ꝙ in confiscatione bonorum non veniant bona per testatorem alienari prohibita,est casus in auct.bona damnatorum.C. de bon. præscript. & habetur per Deci.in consil.442.in causa in qua molestatur. col. v.nu.27.Bart.in d.l.Imperator.Ludouic.Roma.in l. si constãte.§.fin. ff.sol.matri.quem sequitur etiam Angel. in tract.malefic.in verb. & eius bona publicamus.in versic.Et nota ꝙ facta. &.idem Ludou. in l.si finita.
2 in.§. si de vectigalibus ff. de damn.infect. Hoc † tamen procedere dicas quando prohibita est alienatio in alterius fauorem,quam eius,qui alienare prohibetur a testatore. vt not.Bar.in l.si quis in tantam.circa medium.C.

vnde vi.faciunt etiam not.per Bar.& Sali.in l.i.C.de bon.libert.ad idem Marian.Soci.Iunior,in consi.158.Abunde.col.11.nu.36.in ij.volu. vbi dixit,quod bonorum confiscatio fideicommisso non nocet,iuxta not.per Bar.in d.l.Imperator.ff.ad fideicom.liberta.& per moder.repetentes in l. filiusfamilias.§.diui.ff.de legat.i.& per D. August. Beroum præceptorem & promotorem meum in suis quæstionibus familiar. q.xli. Sed quærit:
3 † an saltim.vsusfructus huiusmodi bonorum alienari prohibitorum.vsufructuario,cuius bona:publicata sunt,naturaliter viuente veniat in d.confiscatione circa hoc Bal.& Salyc.in l.i.C.de bon.quæ liber. Tenuerunt q non. per tex.in l.corruptionem. in fin. de vsufruct. † Vsusfructus enim
4 alienari non potest l.vsusfructus.ff.de iure doti.§.finitur.inst.de vsuf.hoc idem tenuit Alex.in consil. 88.opportune consideratis. in iij. volum. & Math.de Afflict.in tit.de capitul.Corrad.in.§. præterea col.i.nu.5.in vsibus feudorum. Contrariam autem partem, q immo vsusfructus bonorum prohibitorum alienari,durante vita naturali ipsius condemnati in fiscum veniat,tenuit Io. Ant. Rubeus Alexandri. in consil.154.Decreueram in hac causa vers.circa illud.nu.2.pro cuius opinione adduco ea,quæ voluit Math.de Afflict.in tit. quæ sint regal.in.§. & bona committentiū. col.i.nu.5.vbi dixit, q licet in confiscatione bonorum feudum non veniat,q tamen fiscus feudum tenebit durante vita ipsius condemnati, illo vero mortuo feudum ad illius Agnatos ad quos spectaret mortuo condemnato deuoluitur.adducit ad hoc Andr.de Iser.in c.i.§.præterea.in tit. quæ fuit prima causa benefi.amit.& in.§.deniq;.eod.tit.idem voluit Paul. de Castr.in l.insulam.in princ.ff.solut. matri. Et pro ista opinione, quam puto veriorem, faciunt quæ dicam infra.q.v. sub hac eadem rubric. vbi examinatur illa quæstio: vtrum feudum veniat in confiscatione bonorū. & vide in q.sequenti.in versic.concordando.& in q.vi.proxime sequenti.in versic.vnum tamen non omittam.

SVMMARIVM.

1 *Ius patronatus an ueniat in generali cōfiscatione bonorū rei criminis læsæ maiestatis.*
2 *Ius patronatus in translatione odiosa uniuersitatis non uenit.*
Secus in uoluntaria & fauorabili.
3 *Dominum Venetum totius Christiane Reipublice speculum determinauit ius patronatus non uenire in confiscatione bonorum in crimine læsæ maiestatis.*
4 *Concordia opinionum diuersarum in dicto articulo.*
5 *Ius patronatus damnati de crimine læsæ maiestatis, uenditis per fiscum omnibus eius bonis,an transeat in emptorem dictorum bonorum.*

6 Quid

6 *Quid dicendum in iure patronatus consistente in aliquo castro uel uilla ipsius condem nati uenditis.*

QVAESTIO IIII.

1 QVARTO quæro: an iuspatronatus veniat in generali confiscatione bonorum facta ob crimen læsæ maiestatis? In ista quæstione doctores varij fuere. Nam Florian. in l. via. §. si fundus. ff. de seruit. rustico. prædior. Tenuit iuspatronatus transire in fiscum facta generali bonorum confiscatione: Ea ratione, quia iuspatronatus transit cum vniuersitate bonorum. idem sentit glos. in c. filijs. xvi. q. vij. idem tenet Abb. & Ioan. Andr. in c. nobis. de iure patron. idem Abb. in c. cum laici, & in c. quanto. eod. tit. idem tenet etiam Cardinal. in d. c. quanto. dicens, quod ita alias consuluit idem sentit Paul. de Cettadin. in suo tract. de iure patron. parte. ix. q. 20. vbi dixit, quod quando delictum est adeo graue quod omnia bona delinquentis confiscantur, tunc iuspatronatus transit cum vniuersitate bonorum. Contrariam autem partem semper arbitratus sum veriorem esse. pro qua sæpe allegaui & consului, quod immo in generali bonorum confiscatiõe iuspatronatus non veniat. & hoc tenuit glos. in c. satis peruersum 50. distinct. & glos. in clem. pastoralis. in verbo subiectæ. de re iudic. Bart. in extrauag. ad reprimen. in verbo, rebellando. Cardinal. in clem. si plures de iur. patr. Math. de Afflict. in c. vnico. §. ex eadem lege. nu. 9. in tit. de leg. Corrad. in vsibus feud. idem tenuit Ioan. Bertachi. in tract. suo de episc. in iiij. parte. versic. Trigesimo quæro. nu. 69. allegat glos. Butr. & doct. in d. clemen. pastoralis. de re iudic. idem tenuit Archid. in d. c. filijs. xvi. q. vij. Imol. in l. insulam. ff. solut. matrim. hanc etiam opinionem sequitur Ang. in tract. maleficiorum. in verbo, & eius bona publicamus. in versic. & nota quod facta. nu. 15. idem tenuit Præposit. in c. i. col. penul. x. distinct. vbi di-
2 xit, † quod in translatione vniuersitatis odiosa, vtputa in confiscatione bonorum iuspatronatus, non venit: secus autem in translatione voluntaria & fauorabili. idem tenuit Fely. in d. c. quanto. col. iij. de iudic. & hanc quæstionem latissime examinat Rochus de Curt. in tracta. de iure patron. in verbo ipse vel is. q. 29. vbi recitat aliorum opiniones, tandem concludit, quod opinio tenentium, quod iuspatronatus non transeat in generali confiscatione bonorum, sit æquior. quam dicit tenuisse Andream Pomum Rotæ auditorem in d. c. quanto. de iudic. idem tenuit Nellus. in tract. bannitor. in i. parte secundi temporis. q. 32. & Alberic. in tract. statut. parte. iij. q. 16. & 17. idem voluit collectar. in c. in quibusdam. versic. sed nunquid patronus. extra de pœn. vbi dixit, quod patronus Ecclesiæ condemnatus per iudi-

cem ſecularem de crimine læſæ maieſtatis iuſpatronatus nō amittit. idem voluit collect.in c.fin.verſic.quid ſi patronus.de iure patron.Et iſtam partem ego alias defendi & obtinui dum verteretur quæſtio Venetijs: vtrū in generali confiſcatione alias facta de bonis cuiuſdam Enſelmini de Enſelminis ciuis Paduæ olim rebellis Illuſtriſsimi Dominij Venetorum, qui erat patronus eccleſiæ ſancti Antonij extra muros Taruiſii,iuſpatronatus quod erat penes ipſum Enſelminum ſimul cum eius bonis deueniſſet in præfatum Illuſtriſsimum Dominium. Et tenebam ꝙ non,ſed ꝙ eo mortuo deuenerat in eius deſcendentes.quam quæſtionem obtinui committi excellentiſsimis doctoribus tunc Paduæ legentibus decidendam , & ſic conſultum fuit contra Dominium , de quo vide conſilia Clariſsimorum doctorum D.Marian.Socin.Nepotis nu.51. requiſitus a Magnific.in ij.
3 volum.& D.Marc. Mantua conſil.v. viſis ſcripturis. † Secundum quorū conſilia idem Illuſtriſsimum Dominium totius Chriſtianæ Reipublicæ, ſpeculum determinauit.Et hanc opinionem, ꝙ iuſpatronatus non veniat in generali confiſcatione bonorum,tenuit etiam Barth.Cepoll.conſil.80. Andr.de Iſer.in c.licet.in tit. ſi de feud.fuerit contro. inter Dominum.& Agnat.Cardinal.in clemen.i.de exceſ.prælat.& Petr.de Ancha.in c.fœlicis.in x.nota.de pœn.in vi.& iſta opinio communis eſt, a qua in iudicādo & conſulendo non eſſet recedendum. Concordando tamen prædictas
4 opiniones forte dicere poſſumus, † ꝙ prima opinio tenentium , ꝙ iuſpatronatus confiſcatis bonis omnibus delinquentis in fiſcum tranſeat, procedat,donec viuit condemnatus,vt ſcilicet eo viuente fiſcus habeat præſentare eueniente caſu vacationis beneficij patronalis , ſicuti præſentare potuiſſet condemnatus ante condemnationē. faciunt ad hoc tex.in l.lex vectigali fundo.ff.de pignor.& l.peto.§. prædium.ff. de leg.ij. & l.ſtatius.§. Cornelio fœlici.ff.de iure fiſci.& c.i.in fin.de capit. Corrad. quæ iura ad hoc allegat Roch.de Curt.in d.tract.de iur.patron.præalleg.q.29.col.iij. verſic.vel dicamus.qui tamen in iſta opinione non firmat pedes. pro qua tamen faciunt dicta ſupra q.iij.proxima præcedente circa fin.Secunda vero opinio locum habet poſt obitum condemnati. nam eo mortuo iuſpatronatus non erit apud fiſcum,ſed tranſibit in deſcendētes damnati : & in iſto caſu conſuluerūt.D.Marian.Soci.& D.Marc. Mantua ſupra allegati.
5 Ex præmiſsis deciditur alia dubitatio : an videlicet † iuſpatronatus,quod erat apud damnatum de crimine læſæ maieſtatis,venditis per fiſcum omnibus bonis rebellis tranſeat in emptorem omnium bonorum ? Et dicendum ꝙ non : quia ſi in fiſcum non tranſit, (vt eſt com.opi.doctorum,)a fortiori non tranſibit in emptorem, cum nemo plus iuris in alium transferre,poteſt quam ipſe habeat.vulgat.c.Nemo plus iuris.de reg.iur.in vi.

6 fallit hoc, † quãdo iuſpatronatus eſſet in aliquo Caſtro vel villa, ad ipſum condemnatum pertinens: nam tunc confiſcato caſtro vel villa ad ipſum condemnatum pertinenti, & eius facta venditione, tranſiret iuſpatronatus prædictum in emptorem: quia continetur in iſto vniuerſali. c. cum ſecundũ. de iur. patron. & not. xvi. q. vij. c. Piementis. & habetur per Andr. de Iſern. in c. vnico. §. ex eadem lege. de leg. Corrad. & in c. generali. in tit. ſi de feud. fuerit controu. & per Math. de Afflict. in d. §. ex eadẽ lege. n. 8. in vſibus feud. Et hoc modo limitabis concluſionem ſupra firmatam, ꝙ in generali confiſcatione bonorum iuſpatronatus in fiſcum non tranſeat, vt non procedat quando eſſet confiſcatum Caſtrum vel villa, in qua eſſet iuſpatronatus. nam tunc cum ipſa vniuerſitate Caſtri ſeu ville in fiſcum deueniret per iura prædicta.

SVMMARIVM.

1 *Feudum an ueniat in generali confiſcatione bonorum in crimine læſæ maieſtatis?*
2 *Bona eccleſiæ non publicantur ob delictum clerici.*
3 *Feudum an ueniat in confiſcatione prædicta, ſaluo iure dominij?*
4 *Fiſcus an condemnato uiuente feudum tenebit donec ille uixerit?*
5 *Concordia opinionum in dicta materia.*
6 *Feudum quòd eſſet tranſitorium ad extraneos hæredes an in fiſcum tranſeat per confiſcationem bonorum.*
7 *Et quid quo ad uſumfructum.*
8 *Quid dicendum in feudo Eccleſiæ.*
9 *Vaſallus qui crimen læſæ maieſtatis commiſit contra dominum feudi, an feudo priuetur ipſo iure?*
10 *Vaſallus in regno Neapolitano committens crimen læſæ maieſtatis, ipſo iure amittit dominium & poſeſſionem feudi.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro: quid dicendum ſit de feudo: an veniat in generali confiſcatione bonorum facta, pro crimine læſæ maieſtatis, ſeu alio pro quo bona omnia condemnati confiſcantur? In iſta q. variæ ſunt Doctorum opiniones. Alexand. in l. ſi finita. §. de vectigalibus. ff. de damn. infect. tenuit ꝙ non. & ibi pro iſta opinione multa accumulat, poſt Bar. ibi. col. i. idem tenuit Alberic. in auct. ſi vero Dominus tẽporalis. C. de hæret. & Mart. de laud. in ſuo tract. de crim. læſæ maieſtatis. q. xv. vbi ad hoc alleg. Ioan. Andr. in c. quibuſdam. de pœn. in vi. & idem

Marti.in tract.de fisco.q.263.Alexand.in consil.88. vtrum Emphitheosis.versic.idem videmus in feudo.in iiij.volum. Nellus in tract. suo bannitorum in prima parte, secundi temporis.q.23.& pro ista opinione. Alberic.in d.auct.si vero Dominus.allegat text.in clemen.ij. de hæretic.vbi
2 † propter delictum clerici bona ecclesiæ non publicantur. & ibidem per Ioan. Andr.adducit etiam tex.in c.in quibusdam.§.fin. de pœn.& in c.felicis.eod.tit.in vi.in versi.si qua vero feuda.in hac etiam opinione fuit.D. Alex.consil.88.opportune consideratis.col.ij.in iij.volum. & Ioan.Bap. Caccialup.in tract.feud.in versi.incipiente.vigesimo quia possessio.n.49.
3 Secunda vero opinio fuit, † q feudum veniat in confiscatione cum cæteris bonis damnati saluo iure Dominij. & hanc tenuit Alberic. in tract. suo statut.in iij.parte.q.xvi.pro qua opinione adducit in argume.d. auct. si vero Dominus temporalis.C.de hæret. & tex.in l.si quis presbyter C. de epis & cleric.& tex.in l.si finita.§.si de vectigalibus.ff. de damn.infect. & ibi Dyn.& Guid.de Suzar.in suis quæstionibus statutorum.fol.v.versicul.sed pone quæstionem de facto quidam vasallus.vbi dicit, q in vita vasalli feudum remanebit penes fiscum, vel q extimabitur ius Domini et sibi per fiscum satisfiet.Hanc etiam opinionem tenuit Gandi.in tract.malefi.in rubr.de pœn.reor. in versic.item pone q in statuto contineatur. & Specul.in tit.de feud.in.§.quoniam versic.quadragesimo quæritur. Opinionem Guid.de Suzar.refert etiam & sequitur idem Alberic. in d.auct. si vero Dominus temporalis.& Sozin.in consil.214. in causa quæ vertitur.col.xvij.versic.Postremo non omitto.in ij.volum. Et hanc opinio.tenuit etiam Math.de Afflict.in tit.quæ sint regal.in.§. & bona committentium.col.i.nu.5.vbi dixit, q licet Agnati eius, qui commisit crimen læsæ maiestatis tenentis antiquum feudum, in quo ipsi Agnati succedunt ipso
4 damnato & eius bonis publicatis, prædicto feudo non priuentur. † Fiscus tamen condemnato viuente, feudum tenebit donec ille vixerit, eo vero mortuo Agnati succedent qui alias succedere deberent. & hoc etiam voluit Andr.de Isern.in c.i.in.§.præterea. in tit. quæ sit prima causa benefic.
5 amittend.& in.§.denique.eod.titul. † Concordando prædictas opiniones, possumus dicere, q aut quærimus, an confiscatis bonis omnibus damnati de crimine læsæ maiestatis feudum transeat in fiscum quo ad proprietatem: & dicendum q non per supra dicta & ita procedat prima opinio supra relata.hoc † tamen locum non habere dicas, quando vigore conces-
6 sionis de eo factæ feudum esset transitorium ad extraneos hæredes. vt in c.feudum.si de feud.fuer.contro.inter Dominum & Agnat. & in c.i.in titul.de feud.non haben.propriet.nat.feud.tali enim casu feudum transibit in fiscum in generali confiscatione bonorum etiam quo ad proprietatem.

vt voluit Curt.Iunior,in consil.4.super controuersia vertente.col.penul.
7 num.20.in i.volum.Aut quærimus: † an feudum transeat in fiscum quo ad vsumfructum durante vita condemnati,cuius omnia bona fisco obuẽta sunt ex tali condemnatione:& isto casu procedat opinio doctorum tenentium ex confiscatione bonorum omnium feudum in fiscum transferri.
8 Limita † tamen supradictam conclusionem, ꝙ feudum amittatur per eum qui crimen læsæ maiestatis commisit,vt non procedat in feudo,ꝙ is, qui tale delictum commisit, tenebat ab ecclesia:nam cõfiscatio bonorum omnium talis,qui contra Imperatorem,Regem,vel Rempub.huiusmodi delictum commisit, facta per iudicem secularem eum non priuat feudo per eum ab ecclesia recognito,nisi per sententiã Ecclesiæ sit priuatus.text. est in clem.pastoralis.de re iudic.& ita dixit Bald.in l.i.q.42.ff. de rerum diuis. & Iac. Aluarot.in c.i.§.illud.in fin.in titul.de prohibit. feud.alienat. per Federic.& Mart.de laud.in tract.de crim.læsæ maiest.q. 33. & habetur per doct.in d.clem.pastoralis.
9 † An autem vasallus, qui crimen læsæ maiestatis commisit contra Dominum Feudi,illo priuetur ipso iure:& sic feudum reuertatur ad Dominum non expectata aliqua sententia, in casibus in quibus ad Dominum reuerti debet? Dicas,ꝙ expectanda erit sententia.vt voluit Bald.in tract.suo feudor.nu.45.& ita etiam consulendo tenuit Cardinal.consilio.128.in quæstione quæ vertitur inter Andream.
10 col.i. ad fin. † In Regno vero Neapolitano vasallus committens crimen læsæ maiestatis ipso iure amittit Dominium & possessionem feudi etiam sine alia apprehensione vigore consti.regni,vt dicit Math.de Afflict.in c. i.in.§.sed nec alia.colum.fin.nume.107. in titul. quæ fuit prima causa benefic. omitt. vide ad hoc quæ dicam latius infra quæstione xxv. sub hac eadem rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *An confiscatis bonis omnibus rei criminis læsæ maiestatis,in tali confiscatione ueniant bona Emphiteoticaria?*
2 *Emphiteosis quæ ab ecclesia recognoscitur in fiscum non transit & quare.*
3 *Fiscus est loco extranei hæredis.*
4 *Emphiteosis quæ est cõcessa ea cõditione ut transeat,etiã ad extraneos, transit in fiscũ.*
5 *Emphiteosis ecclesiæ quæ ex consuetudine ipsius ecclesiæ est transitoria ad extraneos, transit in fiscum.*
6 *Emphiteosis ecclesiastica uenit in confiscatione bonorum facta per iudicẽ ecclesiasticũ.*
7 *Emphiteosis quæ recognoscitur, a priuato, regulariter transit ad extraneos hæredes.*
8 *Emphiteosis priuati cui est appositum pactum ne transeat ad extraneos hæredes, non transit in fiscum.*

9 *Quando Emphiteosis non potest in fiscum transire ex confiscatione bonorum transibit saltem quo ad usumfructum uiuente reo.*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: an confiscatis bonis omnibus rei criminis læsæ maiestatis, in tali confiscatione veniant bona Emphiteoticaria? In hac quæstione distingue, quod aut loquimur de Emphiteosi quæ ab ecclesia recognoscitur: aut de
2 ea quæ recognoscitur a priuato. Primo casu dicimus † Emphiteosim, quæ ab ecclesia recognoscitur, in fiscum non transire. Ratio est: quia non est transitoria ad extraneum hæredem, vt per Bar. et alios in l. si finita in. §. de vectigalibus. ff. de dam. infect. ea enim quæ ad extraneos hæredes non sunt transitoria, in fiscum non transeunt, vt habetur per glos. & Doct. in l. etiam. in princ. ff. sol. matr. & per *Sozi. in* consi. 121. præmittenda est disputatio. nu. xviij. in iiij. vol. & quod Emphiteosis ecclesiastica in fiscum nō transeat, tenuit etiam Marti. de Laud. in tract. de fisco. q. iij. Alex. in consi. 88. opportune consideratis. in ij. et iij. col. in ij. volu. & in consi. 88. vtrum Emphiteosis ecclesiastica. in princ. in iiij. volu. et per. D. Carolum Ruinum præceptorem meum in consi. 155. Quātum
3 ad casum. col. ij. in fin. & col. iij. nu. 10. & 11. Fiscus † enim est loco extranei hæredis. l. libertorum. vbi Bart. not. ff. de iure patro. & in l. eorū. ff. ad leg. iul. maiest. l. eum qui. ff. de interdict. & relegat. ad quem dicta Emphiteosis non est transitoria vt per Bar. & Doct. in d. l. etiā. idem voluit Deci. consi. 442. præsens consultatio. col. vi. nu. 31. in iij. volu. Alex. in cōsi. 85. in vij. volu. & rursus Decius in consi. 171. col. i. in i. volu. Calderi. in conf. vi. in rubr. de locato. Idem tenuit. D. Vincē. Herculanus præceptor meus in l. insulam. col. ij. versi. ex hoc infertur. nu. 4. ff. sol. matri. et Ant. de Butr. in consi. 61. stricte non reputo. in fin. Prædictam conclusionē tripliciter li-
4 mita. † Primo vt non procedat quando Emphiteosis ecclesiastica ea conditione esset concessa, vt etiam ad extraneos transiret: Nam tunc transiret etiam in fiscum cum alijs bonis confiscatis, vt dixit Sozi. consi. 266. in causa quæ vertitur. col. xi. vers. tertio confirmatur. col. 12. & versi. ex quibus infero. in ij. volu. quem sequitur Ruin. Dominus meus in prælleg. consi. 155. Quātum ad casum. col. fin. circa princ. in i. volu. facit quod voluit. Alex. in d. l. etiā in princ. ff. sol. matri. vbi dixit, quod ex legitimis causis Emphiteosis ecclesiæ potest alicui concedi ea conditione, quod transeat etiam ad
5 extraneos. Secundo limita prædictam cōclusionem non procedere † quādo consuetudo ecclesiæ illius, quæ Emphiteosim cōcessit, se haberet, quod Emphiteosis a se concessa transiret etiam ad extraneos. Ita voluit Alex. in

d.l.etiam.in princ.col.penul.versi. Haec tamen secunda. Ant.de Butr.in consi 25. Alex.in consi. 180.consideratis his.in ij.volu.in versi.alia ratione.col.ij.vbi ad hoc allegat tex.in c.i.in princ.cum ibi not.in tit.qui feud. dar.poss.iuncta.l.licet.excepto.C.locat. Curt.in d.l.etiam.in princ.in sua Apostil.ad lect. Alex.ibi. Tertio limita conclusionem supradictam non
6 procedere, † quando confiscatio bonorum fieret per iudicem ecclesiasticum. Tunc enim Emphiteosis ecclesiastica veniret in confiscatione bonorum. Ita voluit Marti.de Laude.in tract.suo de fisco.q.iij. allegat Bal.in l. fin.ff.de rerum.diui.& ix.q.v.c.quia. Alberic. in l. cum duobus.§.fin.ff. pro socio.& Oldrad.in cōsi.xvij.& facit ꝙ dixi supra q.v.proxima prae
7 cedenti in versi.limita tamen. † Secundo vero casu si loquamur de Emphiteosi priuati, quae non ab ecclesiastica, sed a layco recognoscitur, seu a clerico, de bonis tamē suis patrimonialibus nō ecclesiae, (nam ista regulariter transit ad extraneos, vt per Calder. in consi.vi.in rubr.de locat.vbi attestatur ita communiter teneri, alleg.tex.in l.si domus.§.fin.& l.si tibi.ff. de leg.i.& l.in conuentionibus.in fin.ff.de verbor.signifi.& habetur per Alex.in l.si patroni.in princ.col.vlt.versi.Respondeo finaliter.ff.ad Trebellia. vbi dixit hanc esse com.opi.) non erit dubium, ꝙ ista veniet in cō
8 fiscatione bonorum, & in fiscum transibit, Fallit tamen hoc, † quando in Emphiteosi priuati pactum esset appositum, ꝙ ad extraneum haeredem non transiret, vt not.Bar.in d.l.si finita.in.§.si de vectigalibus.et ibi commun.Doct.ff.de dam.infect.Bal.& alij, in l.si quis presbyter.C.de epis. & cleric.Bal.in d.l.insulam. Oldrad.in consi.xvij.Thaema tale est Petr.de Anch.in repet.c.postulasti.in viij.q.de foro compet. Ant.de Butr.in cōsi. lxij.stricte.in fin.Sozin. in consi. 121.praemittenda est.col.iiij.in princ. volu.vlt.Deci.in consi.445.In causa in qua molestatur.col.vi.versi.Idem est in bonis nu.31.in iij.volu.Alex.consi.88.vtrum Emphiteosis. col.i. versi. idem etiam concluditur.in iiij.volu.& consi.88.opportune consideratis.col.ij.versi. Idem etiam communiter concluditur. in iij. volu.& in
9 consi.24.in i.volu.& consi.49.viso Thaemate.col.iij.in vi.volu.† Vnum tamen non omittam, ꝙ eo casu, quo Emphiteosis ex generali bonorum confiscatione non transit in Fiscum, Fiscus tamen durante vita condemnati fructus & commoditatem, talis vtilis dominij percipiet soluendo tñ donec fructus percipit annuū canonem. ab inde enim supra commoditas & fructus dicitur.l.fundus.ff.famil.haercisc.l.fructus.ff.sol.matri. mortuo autem condemnato res Emphiteotica ad dominum vel ad eos ad quos deuoluitur reuertetur.l.lex vectigalis.ff.de pignor.& ita dixit. Nellus in tract. bannitorum.in i.parte.secundi tempor.q.24.faciunt quae dixi.supra.q.iij.iiij.& v.proxime praecedentibus.

SVMMARIVM.

1 *An in confiscatione bonorum ueniant bona etiam futura?*
2 *Substitutio futura an ueniat in confiscatione bonorum?*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO quæro: confiscatis bonis omnibus eius, qui crimen læsæ maiestatis commisit, an in prædicta confiscatione compræhendatur bona non solum præsentia, sed etiam futura? Hanc quæstionem ponit glos. in l. nam ad ea. ff. de condit. & demonstrat. quæ dixit, quod bona futura in tali confiscatione non veniunt. Idem voluit Bart. in l. si certa forma. C. de iure fisc. lib. x. facit tex. in l. si tibi mandauero. §. *is cuius* bona. ff. mand. & hoc voluit etiam Nell. in tract. bannit. in i. parte. secundi tempor. q. 18. & Alberic. in tract. statutorum. q. 13. & Angel. in tract. de malefi. in verbo, & eius bona publicamus. In versi. et nota. quod facta. nu. 12. Idem voluit Imol. in l. ex facto. §. fin. ff. de vulgar. & pupil. Et hinc est, † quod
2 in tali confiscatione bonorum non venit futura substitutio, vt est casus & ibi Bald. in d. l. ex facto. §. final. idem voluit Alberic. in tract. statutorum, parte iij. q. xij. in fin. vbi dixit, quod si homicida erat alteri substitutus, & post bannum & sententiam extitit conditio substitutionis, illa bona non veniunt in confiscatione, per tex. in l. substitutio. cum ibi not. ff. de acquiren. rerum. Domin.

SVMMARIVM.

1 *Hereditas delata condemnato de crimine læsæ maiestatis, antequam condemnaretur, nondum tamen adita an ueniat in confiscatione bonorum?*

QVAESTIO VIII.

1 OCTAVO quæro: quid dicendum erit de hæreditate delata condemnato de crimine læsæ maiestatis antequam cō demnaretur, quæ tamen nondum erat adita, an veniat in confiscatione bonorū facta ex tali delicto vel alio pro quo bona omnia confiscantur? Hanc quæstionem mouet Nellus. in tract. bannit. in prima part. secundi tempor. q. 30. qui dicit eam vidisse de facto, & quod terminatum fuit, quod talis hæreditas non veniret,

niret in huiusmodi confiscatione bonorum, per multas rationes de quibus ibi per eum, quas referre esset potius laboriosum quam subtile, quia videre poteris ibidem. Et quid sit etiam dicendum, quando condemnato aliquid ex contractu vel ex vltima voluntate debetur sub conditione, & talis conditio est purificata post condemnationem, an id veniat in confiscatione bonorum: vide eundem Nell. in prçalleg. tracta. in ead. prima part. secundi tempor. q. 31.

SVMMARIVM.

1 *Pater an teneatur dare legitimam filij condemnati de crimine læsæ maiestatis fisco?*
2 *Pater filium qui commisit crimen læsæ maiestatis exheredare potest.*
3 *Filius proditor patrie dicitur parentum & liberorum occisor.*
4 *Filius qui commisit crimen læsæ maiestatis, si prætereatur, a patre in testamento, illud non rumpit.*
5 *In confiscatione bonorum an ueniat id quòd pater singulis annis dare solitus erat filio pro alimentis?*

QVAESTIO IX.

1 NONO quæritur: si condemnetur filius de crimine læsæ maiestatis, an pater eius legitimam fisco dare teneatur? Dicas, ꝙ filius patre viuente nullam habet actionem ad petendum legitimam, vt habetur in l. post emãcipationem. ff. de liber. legat. facit text. in l. & si condemnatus. ff. de noxal. & tex. in l. si quia pœna. de his qui sunt sui vel alien. iur. & habetur per Barto. in l. fin. ff. de liber. agnosc. idem tenuit Nellus in tract. bannit. in prima parte, secundi tempor. q. 33. Comprobatur ista con
2 clusio ex eo, ꝙ † pater, filium qui commisit crimen læsæ maiestatis exheredare potest, vt voluit Andr. de Iser. in c. 1. §. præterea vasallus. colũ. iij. in versic. Audiui iudicatum. in titul. quæ fuit prima causa benefic. amittend.
3 ad idem facit, † quia filius proditor patrie dicitur parentem & liberorum occisor. l. minime. ff. de religio. & sumpt. funer. per quem textum Curt. Iunior. in auct. non licet. col. v. nu. 26. C. de liber. præter. dixit, ꝙ filius ex tali causa exheredari potest a patre, & dictam causam esse de comprehen-
4 sis in. §. causas. in auct. vt cum de appel. cognos. † Quinimmo filius qui cõmisit crimen læsæ maiestatis, si a patre in testamento prætereatur, tanquã præteritus patris testamentum non rumpit, vt per Barto. in l. hac edictali. C. de secund. nupt. Erit ergo conclusio ex præmissis, † ꝙ pater non pote

rit molestari, a fisco super legitima filij, qui condemnatus fuisset pro crimine læsæ maiestatis cum confiscatione bonorum. Quid autem dicendum
5 sit † de eo, quod pater filio singulis annis solitus erat dare pro alimentis, an saltem id veniat in confiscatione? Dicas q; non, secundum Nellum in prædicto tract. bannit. in prima part. secundi temp. q. 36.

SVMMARIVM.

1 *Peculium profectitium, confiscatis bonis filij condemnati de crimine læsæ maiestatis, an ueniat in tali confiscatione?*

2 *Pater habet dominium in peculio profectitio filij.*

3 *Peculium profectitium est pleno iure patris, etiam quo ad proprietatem.*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: quid dicendum erit de Peculio profectitio, an publicatis bonis filij condemnati de crimine læsæ maiestatis, id veniet in tali confiscatione? Do. Ioan. Crot. solennis doctor, et præceptor meus recolendæ memoriæ in sua repet. l. frater, a fratre. colum. vi. numer. 19. versicul. Prima sit conclusio, decidit, quod publicatis bo-
2 nis filij dictum peculium publicatum non censeatur: quia † in eo Pater Dominium habet, ideo dicitur esse in bonis patris. l. certum. C. famil. hercifcund. & ibi glos. hinc est, quod tanquam res aliena in confiscatione non veniet. Idem voluit Alberic. in l. iij. §. sed vtrum. columna tertia. versicul. Extra glos. ff. de minor. idem voluit, Dominus Carolus Ruinus, Dominus meus. in consilio xxiiij. quia copiose. columna secunda. nume-
3 ro 5. & columna tertia. in princip. in v. volum. † est enim pleno iure patris peculium profectitium etiam quo ad proprietatem. l. si plures. §. in arrogato. ff. de vulga. & pupillar. l. placet. ff. de acquir. hæred. iuncta l. cum oportet. in princip. C. de bon. quæ liber.

SVMMARIVM.

1 *Peculium aduentitium, filio condemnato de crimine læsæ maiestatis, an ueniat in confiscatione bonorum?*

2 *Publicatis bonis filij in casibus in quibus in eo pater non habet usumfructum peculium aduentitium transit in fiscum.*

QVAESTIO XI.

1 NDECIMO, quid dicemus de peculio aduentitio, an id veniat in confiscatione bonorum facta filio condemnato, de crimine læsæ maiestatis? Dicas, ꝙ cum illud filius contrahendo nõ posit alienare.l.fin.§.filius autem.C.de bon. quæ liber.ideo multo minus delinquendo, vt not.Bartol. in l.si finita.§.si de vectigalibus.colum.penult.ff. de damn. infect.idem tenuit Marian.Soci.iunior in consil.77.col.ij.in versic.Secundus casus.nu.8.in ij.volum.idem tenuit Alberic. in tract. suo statut.in iij. part.q.xij.& Nellus in tract.bannit.in prima part. secundi tempor. q.25. vbi respondit ad not.per Specul.in tit.de stat.monach.versic.quæritur ꝙ procedit in eo qui religionem intrauit; non autem in condemnato: & alleg.not.per Bal.in l.iij.C.qui bon.ced.possunt.Et de hoc videtur expressum in l.si filius.C.de bon.perscript. † In casibus autem, in quibus pater vsumfructum non habet in peculio aduentitio filij, publicatis bonis filij huiusmodi peculium publicatum censebitur, cum de eo filius disponere posit.§.i.in auct.vt liceat.Matr.& Auiæ.colũ.vij. & ita voluit Dominus meus Ioan.Crot.in sua repet.l.frater, a fratre. col.vij.nu.21.ff. de condit. indebit.idem tenuit.D.Carolus Ruin. præceptor meus in consil.24. quia copiose.col.iij.nu.6.in v.volu.vbi dixit hanc esse commun.opin.

SVMMARIVM.

1 *Peculium Castrense, uel quasi filio condemnato de crimine læsæ maiestatis an ueniat in confiscatione bonorum.*

2 *Filius in tali peculio habet plenum ius, & in eo est loco patris familias.*

QVAESTIO XII.

1 VODECIMO quæro: an peculium Castrẽse vel quasi filio condemnato pro crimine læsæ maiestatis cum confiscatione bonorum veniat in huiusmodi confiscatione? Et dicendum videtur ꝙ non, per text.ad hoc singular.in l.iij.C.de bon. perscript.per quem tex.ita dicunt Bart.& alij in l.si finita.in.§. si de vectigalibus.ff. de damn.infect. & idem voluit Cyn.in d.l.iij.C. de bon.proscriptor. & Alberic. in tract. statut.in iij.parte.q.xij.& in l.iij.§.sed vtrum.ff.de minor.in versicu.extra glos.quærunt. Contrariam tamen partem, ꝙ immo peculium Castrense

vel quasi veniat in tali publicatione bonorum filij, tenuit Angel.in l.si fi-
2 lius.ff.de damn. infect. & mouetur quia † filius in tali peculio habet plenum ius,& in eo est loco patris familias,per tex.in l.ij.ff.ad Maced.& illud potest alienare,& de eo libere disponere: Ergo delinquendo potest illud amittere. Alienare enim illud tacite dicitur eum delictum bonorum confiscatione dignum perpetrauit,argumento tex.in l.imperatores.ff. de iure fisc.& hanc partem tenuit Nellus in tract.suo bannitorum.in prima part. secundi tempor.q.25.Et solennis doctor præceptor meus D.Io. Crot. in repet.l.frater a fratre.col.vij.& col.21.in versic.tertia conclusio.C.de cōdit.indebit.vbi respondendo ad text.in d.l.si filius.C. de bon. præscript. (super quo fundatur opinio tenentium contrarium de qua supra dixi.) dicit,illum tex.procedere secundum iura antiqua,secūdum quæ pater occupabat bona filij iure peculij.l.ij.ff.de Castr. pecul. sed hodie filius familias in peculio Castrēsi hæredem habet ab intestato.§.i.in auct.de hæredit. quæ ab intest.defer.col.ix.& etiam not.per glos. & scribentes in l.si infanti.C.de iure deliber.subdens, ꝙ fiscus in talibus bonis tanquam heres succedet.l.ij.C. ad leg.iul. de vi. Et istā opinionem de iure veriorem arbitror præsertim in crimine læsæ maiestatis, in quo filius familias commisso tali delicto amittit omnia sua bona.nec reperitur iure cautum ꝙ fieri debeat aliqua distinctio inter bona quæ sunt sua de iure communi,& ea quæ sua sunt ex priuilegio,vt puta peculium Castrense,vt distinguebat Petr.in d. l.si filius.cuius distinctionem refert ibi Cyn.Præterea dicta distinctio casu quo procederet militaret in confiscatione bonorum facta ex alio delicto quam pro crimine læsæ maiestatis.facit, quia si secus diceremus confiscatio bonorum filij nil operaretur,ꝙ esse non debet.l.si quādo.ff. de legat.i.

SVMMARIVM.

1 *An publicatis bonis patris ob crimen læsæ maiestatis, ueniat peculium profectitium, aduentitium,uel Castrense?*

2 *Peculium Castrense est filij,ideo non uenit in confiscatione bonorum patris.*

3 *Peculium profectitium,licet sit paternum,non uenit in publicatione bonorum.*

4 *Aduentitium filij est,ideo non uenit in confiscatione bonorum patris.*
Hoc tamen procedere non uidetur.

QVAESTIO XIII.

1 TERTIODECIMO quæro: an publicatis bonis patris ob crimen læsæ maiestatis in tali publicatione veniat peculium profectitium, aduentitium, vel Castrense? Et dicendum est ꝙ non,vt voluit Alberic.in tract.suo.statut.in iij. part. q.xij.

& in l.iij.§.sed vtrum.col.iij.versi.extra glos.ff.de minor.idem tenuit Nel
2 lus.in tract.bannit.in prima part.secundi tempor.q.26.vbi dixit, quod † pu
blicatis bonis patris non venit peculium Castrense, quia illud est filij: pe-
3 culium † autem profectitium, licet sit paternum, tamen ex Diui Pij con-
4 stitutionis benignitate non publicatur, vt in d.l.iij.§.sed vtrum.† Aduen-
titium fortius dixit non publicari licet in eo pater habeat vsumfructum,
quia filij est l.cum oportet.C.de bon.quæ liber.Ego vero circa peculium
profectitium anceps sum: quia illud patris non filij est l.certum.C. famil.
herciscun.& ista ratione non venit in confiscatione bonorum filij, vt dixit
Nellus in tract.bannit.in prima part.secundi tempor.q.25.Ergo, cum sit
patris, illius bonis confiscatis veniet & peculium profectitium. faciunt di-
cta supra, in x.q. proxime præcedenti. & præsertim hoc procedere dice-
rem, quando pater esset damnatus pro crimine læsæ maiestatis iuxta ter-
minos.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest. vbi ne dum pater sed & filij puniū
tur ex paterno delicto, & successionum etiam extraneorum incapaces
fiunt. Et quod in contrarium dicitur arbitror procedere, quando ex deli-
cto patris filius non puniretur, sicuti punitur in crimine læsæ maiestatis
in terminis præallegate.l.quisquis.

SVMMARIVM.

1 *An legata, & hæreditates delatæ ei qui crimen læsæ maiestatis cōmisit fisco obueniant?*
2 *Quando aliquis non est incapax sed indignus, tunc fiscus aufert.*

QVAESTIO XIIII.

1 QVARTODECIMO quæro: an legata & hæreditates delatæ, et relicta ei, qui crimen læsæ maiestatis commisit, fisco obueniant, siue ad hæredes transeant, vel ab intestato venientibus remaneāt? Dicas, quod fisco nullatenus obue-
2 niunt. Nam quando aliquis est incapax hæreditatis vel legati, tunc fiscus non aufert tanquam ab indignio: Sed id remanet pœnes venientes ab intestato.l.si quis mihi bona.§. si quis plane.ff. de acquirend. hæredit. & ita tenent Iacob. de Aren. Cyn. Bartol. Angel. Paul.de Castr.Bald.Fulgos.& alij in l.i.C.de hæred.instit.& probatur in l.si in metallum.ff. de his quæ pro non script.habentur.& in l.in metallum.ff.de iure fisc.Bald. in l.i.C. de secund.nupt. vbi post Petr. dixit, quod quando quis non potest capere non est locus fisco, sed illud efficitur pro non scripto, & ideo remanet alijs ab intestato succedentibus.idem voluit Bar.in l.si deportati.ff.de leg.tertio hoc idem tenuit Marian. Soci.

consil. 22. versic. verum prædictis. col. iiij. in i. volum. vbi dixit, hanc opinionem maxime in hæreditate quæ ab intestato defertur tenuisse Iacobũ Butrigar. in d. l. i. C. de hæred. instit. allegat etiam, quod not. glos. in. §. legati. instit. de legat. & in l. si quis mihi bona. §. si quis. ff. de acquir. hæredit. ad idẽ
2 Ioan. de Imol. in l. si seruus eius. eod. tit. † Secus tamen dicendum quando aliquis non esset incapax, sed indignus: tunc enim aufert fiscus tanquam ab indignio. vt. ff. de inoffi. testam. l. Papinianus. §. meminisse. & l. cum talibus. §. fin. ff. de his. quibus vt indign. & hanc opinionem tenuit etiam Bal. in d. l. si quis. col. fin. versic. tertio dicitur hic.

SVMMARIVM.

1 *Legitima detrahenda per condemnatum crimine læsæ maiestatis grauatum restituere hæreditatem si sine filijs decederet cui applicabitur?*

QVAESTIO XV.

1 QVINTODECIMO quæro: fuit aliquis condemnatus pro crimine læsæ maiestatis & eius bona publicata, verum cum iste esset grauatus restituere hæreditatem in euentum quod sine filijs decederet, cui legitima ex dictis bonis detrahenda ad ipsum condemnatum spectans, applicabitur? Dicas, quod fisco. ita dixit Bald. in consil. viij. in iiij. volum. pro quo facit text. in l. quisquis. in prin. C. ad leg. iul. maiest. vbi dicitur, quod bona omnia damnati pro dicto crimine fiscus capit.

SVMMARIVM.

1 *Primogenito condemnato de crimine læsæ maiestatis, qui post patris obitum in feudo successit cui applicabitur eius feudum?*

QVAESTIO XVI.

1 SEXTODECIMO quæro: Primogenitus, qui post patris obitum in feudo successit, si in crimen læsæ maiestatis incidat contra Dominum, an feudum deueniat in Dominum Feudi vel in fiscum, siue in eius fratrem secundum genitum? Math. de Afflict. in c. i. in. §. præterea si vasallus. in versic. glos. tertia. nu. 81. in titul. quæ fuit prima causa be-

nefic.amittend.dicit, quod si feudum est paternum acquisitum per antecessores istius primogeniti & secundo geniti pro se ipsis & eorum descendentibus, & sic est paternum non autem hæreditarium sed peruenit in descendentes ex pacto & prouidentia, Et tunc crimen primogeniti non habet nocere secundo genito. Eo enim casu secundo genitus non succedit primogenito, sed illi a quo radicē habuit ipsum feudum. Primogenitus nāq; per delictum commissum in dominū feudum alienare non potest in præiudicium agnatorum, vt in c.si vasallus culpam.in tit.si de feud.fuerit controu. Et ideo in casu prædicto frater secundo genitus fiscum excludet.idē tenuit Andr.de Iser.ibidem, siue iure Francorum, siue iure Longobardorum viuatur. Fallit primo prædicta conclusio, quando feudum esset concessum alicui & eius filijs primogenitis successiue futuris. Eo enim casu, si primogenitus crimen læsæ maiestatis committat, secundo genitus non succedet in feudo: quia non est primogenitus primi acquirentis, nec fratris delictum committentis: sed fiscus succedet, quia considerata forma inuestituræ nullus superest Agnatus qui succedere posśit, ita voluit Math. de Afflict.in d.c.i.in.§.præterea si vasallus.nu. 85. Secundo fallit in feudo nouo, in quo fiscus, non secundo genitus succedit, ita voluit Andr.de Iser.quem sequitur Math.prædictus loco præallegato nume. 87.

SVMMARIVM.

1 *Si unus ex duobus fratribus qui inter se feudum diuiserunt committat crimen læsæ maiestatis cui eius portio deueniat?*

QVAESTIO XVII.

1 DECIMOSEPTIMO quæro: duo fratres diuiserunt feudum paternum, in quo iure longobardorum vel communi iure feudorum siue Romano viuebatur, si eorum vnus crimen læsæ maiestatis in Dominum suum, a quo feudum recognoscebat commiserit, an illius pars Domino feudi, & sic fisco vel alteri fratri applicetur? Dicas, quod portionem prædicti feudi alter frater per ius accrescendi consequetur.ita voluit Andr.de Isern.in c.i.§.final.in titul.quæ fuit prima causa benefi.amitten.& ibidem Math.de Afflic.col.fin.n.31.& idē Math.in c.i.§.sed & res.in titul.per quos fiat inuestit.& in c.i. de duobus fratr.a capit.inuestit.

SVMMARIVM.

1 *Damnato filio de crimine læsæ maiestatis mortuo postea eius parte an fiscus eius legitimam capiat?*

2 *Bona postea quæsita non ueniunt in confiscatione bonorum.*

QVAESTIO XVIII.

1 DECIMOOCTAVO quæro: vidimus supra.q.ix. an dãnato filio de crimine læsæ maiestatis fiscus cogere possit patrem ad exhibendam legitimam, eius quid si viuo patre filius dictum crimen committat, demum condemnato filio pater moriatur, an fiscus capiet legitimã ipsi filio debitam in bonis patris? Et videtur dicendum ꝙ sic, quia mortuo patre legitima filio debetur, vt probatur & not.in Auct.si qua.C.de sacro.sanct.eccles.& l.Deo nobis.§.hoc etiam.C.de epis.& cleric. Contrariam tamen partem veriorem esse testatur Specul.in tit.de execut.sentent. in.§.sequitur videre in quibus.in versi.quid si filius familiâs.& versi.quidam tamen dicunt ꝙ legitima. vbi dixit, ꝙ si filius delinquit viuo patre etiam post obitum patris legitima ad curiam non perueniet hanc etiam
2 opin.tenuit Martin.Laud.in tract.suo de fisco,q.vi.† facit, quia in confiscatione bonorum non veniunt bona postea quæsita, nec legata quorum dies non cessit.glos.in l.nam ad ea.ff.de condit.& demõstrat.Bald.in l.iij. de priuileg.fisc .Mart. de Laud.in d.tract.suo de fisc.q.x.Bal. consi.257. quæritur vtrum.in iij.volu.faciunt.quæ dixi supra.q.ix.proxima præcedente.& est ratio: quia filius viuo patre delinquit, quo viuente nullam habet legitimam, vt in auct.de hæred.& falcid.§.si quis autem non implens. doct.in l.si qua pœna.vbi Cyn.ff.de his qui sunt sui vel alien. iur. Comprobatur prædicta conclusio etiam ea ratione: quia in confiscatione bonorum non veniunt bona futura, vt dixi supra q.vij.proxima præcedente.faciunt etiam dicta supra q.viij.proxima præcedente.

SVMMARIVM.

1 *Vsufructuario damnato de crimine læsæ maiestatis an usufructus in fiscum deueniat?*
2 *Pater qui crimen læsæ maiestatis committit ius patriæ potestatis amittit.*

QVAESTIO XIX.

1 DECIMONONO quæro: si vsufructuarius incidat in crimen læsæ maiestatis & condemnetur, an vsufructus in fiscum deueniant? Bald. mouet hanc quæstionem generaliter in damnato cum confiscatione bonorum, in l.i. C.de bon.libert.& tenet ꝙ non, per tex.in l. corruptionem.C.de vsufruct.Contrarium tenuit Bart. in l. si quis

in tantam

in tantam.C.vnde vi.vbi dixit,ꝙ vsusfructus publicabitur,per text.in l. vsufructu.ff.sol.matrim.idem tenuit Angel.in l.eorum.ff.de dam. infect. vbi dixit,ꝙ talis commoditas publicabitur durante vita condemnati,per tex.in l.vectigali.C.de pignor.In hac materia distingue,ꝙ aut quærimus, vtrum reo mortuo vsufructus, qui erat pœnes eum, in fiscum deuenire debeat vigore confiscationis factæ de eius bonis: & dicendum ꝙ non, & isto casu procedat opinio Bald.in d.l.i.C.de bon. libert. Aut quærimus, an reo viuente eius bonis publicatis vsufructus, qui erat apud eum, in fiscum deueniat: & hoc secundo casu distingue,ꝙ aut reus erat vsufructuarius ex dispositione hominis, aut ex dispositione legis. Si ex dispositione hominis,vt puta quia relictus fuerat vsusfructus vel ab aliquo Donatus, & isto casu publicatis eius bonis etiam dicta commoditas vtendi & fruendi publicata censetur,& ita procedant dicta Bar.in d.l.si quis in tantam. & Angel. in d.l. eorum. Aut condemnatus vsumfructum habebat ex legis dispositione, vt pater qui propter Patriam potestatem vsumfructum habet in bonis filij,& isto casu dicendum est, ꝙ aut pater vsumfructum filio remiserat,iuxta formam.l. cum oporteat.§. fin autē.C. de bon. quæ liber.& hoc casu fiscus nil petere poterit,sicuti nec petere possent hæredes condemnati quorum loco fiscus succedit.l.iij.C.ad leg. iul. de vi. Si vero pater vsumfructum filio non remisisset,& tali casu, aut bannitus cū publicatione non perdit patriam potestatem, & eo casu ipsa commoditas vtendi & fruendi transibit in fiscum iuribus supra deductis. Aut perdit patriam potestatem,& tunc eatenus vsufructus ad fiscum transibit quatenus remanet penes patrem cum filius patriam exit potestatem, videlicet dimidia, vt in d.l.cum oporteat.§. cum autem.prædictam distinctionem
2 facit Nellus in tract.suo bannit.in prima part.secundi tempor.q.27.† constat autem,ꝙ pater qui crimen læsæ maiestatis commisit ius patriæ potestatis amplius non retinet,cum omnia quæ iuris ciuilis sunt statim amittat secuta condemnatione,præsertim cum ab Imperatore vel Papa bannitur vel ab eorum representantibus,vt per Angel.in l.si cum dotem.§.si pater. ff.sol.matr.Martin.de Laud.in tract.de crim.læsæ maiest.q.54. Nellus in d.tract.bannit.in prima part.secundi tempor.q.iiij.versi. Præterea pone. & secundum distinctionem prædictam puto dicendum etiam in damnato pro crimine læsæ maiestatis,cuius bona ad fiscum translata sunt vigore confiscationis.

SVMMARIVM.

1 *Filius qui cōmisit crimē læsæ maiestatis,si ad gratiam restituatur an feudū recuperet?*

2 *Restituere damnatum capite in integrum est de reseruatis principi.*
3 *Soli principi spectat recipere ad gratiam eius offensores. Idem in restitutione bonorum damnato.*
4 *Restitutio non tollit ius tertio quaesitum.*

QVAESTIO XX.

1 VIGESIMO quaeritur: supra q. 16. proxima praecedente vidimus, qualiter feudum amittitur commisso crimine laesae maiestatis per filium, quid si filius ad gratiã restituatur, an feudum recuperet? Math. de Afflict. mouet hanc quaestionem. in c. i. §. praeterea si vasallus. in versic. glos. iij. nu. 90. in tit. quae fuit prima causa benefic. amittend. & ibi distinguendo dicit, ꝙ aut filius fuit in integrum restitutus patre viuente, vel eo mortuo: si patre viuente, eo casu, quia tempore mortis patris reperitur habilis mediante restitutione & indulgentia, succedet in feudo ꝙ pater tenebat ac si nunquam inhabilis fuisset, argumẽ. text. in l. Imperialis. C. de nupt. & l. ꝙ ita. ff. de aedil. edict. & hoc procedere asserit quando a rege est restitutus, secus si ab inferiore vt puta ab eius officiali, nam eo casu non habetur ac si nunquam fuisset inhabilis secundum Andr. de Isern. in
2 d. §. praeterea si vasallus. † Facit quia restituere damnatum capite in integrum est de reseruatis principi l. si quis filio exheredato. §. penult. ff. de in-
3 iust. rupt. & irrit. fact. test. & l. diui, in fin. princ. ff. de poen. † Et soli principi spectat recipere eos qui eum offenderũt ad plenitudinem suae gratiae vt est text. in tit. de pac. constant. in princ. in vsibus feud. & pariter ad solum principem pertinet restituere bona damnato l. ij. C. de sent. pas. Secundo vero casu quando filius restituitur post obitum patris, & iam secundo genitus feudum ex patris morte habuerat: & isto casu dicas restitutionem huiusmodi secundo genito non praeiudicare, vt voluit Andr. de Isern. in d. §. praeterea si vasallus. argum. text. in l. final. ff. de pact. & in l. si post mor
4 tem. §. final. ff. de contrat ab. & l. sicut. C. locat. † Et ꝙ restitutio talis non tollat ius quaesitum tertio. facit tex. in c. quamuis. de rescript. lib. vi. Egid. Bellem. Decis. 744. his suppositis. & idem Decis. 743. conclusio patet. & l. fin. C. de sent. pass. Bar. in l. Gallus. in. § & quid si tantum. colum. penult. ff. de liber. & post. & ibi Ias. nu. 63. & Galliaula. nu. 58. cum sequent. & per Parisi. consil. 69. nu. 165. in iij. volum.

SVMMARIVM.

1 *Primogenitus habens feudum crimen laesae maiestatis commisit, propter ꝙ illud amisit,*

1 *& ipse ac eius filij facti sunt incapaces, ideo feudum ad secundogenitum deuenit, si filius primogeniti restituatur an feudum ad eum transeat.*

QVAESTIO XXI.

1 VIGESIMOPRIMO quæro: primogenitus feudum tenens crimen læsæ maiestatis commisit, propter quòd feudum amisit ipse, & eius filij sunt effecti incapaces, & ideo feudum ad secundo genitum transiuit, si filius primogeniti per principem restituatur contra quem crimen prædictum commissum est, an mortuo patre dictum feudum ad filium rei dicti criminis restitutum transeat, vel remanere debeat apud fratrem damnati secundo genitum? Math. de Afflict. mouet hanc quæstionem. in c. i. §. præterea si vasallus. in versicul. glos. tertia. nu. 95. in titul. quæ fuit prima causa benefi. amittend. & ibi dicit, quod feudum remanebit pœnes secundo genitum excluso filio primogeniti. & rationem assignat, quia filius primogeniti nunquã feudum habuit: & ideo restitutio sibi non dat quod nunquam habuit, cum priuatio habitum præsupponat. vulgat. l. decem. ff. de verb. obliga. Hoc tamen sane intelligendum dicit, nisi aliter sonarent verba restitutionis: quo casu esset exequenda & obseruanda forma, & tenor restitutionis.

SVMMARIVM.

1 *Restituto primogenito qui erat damnatus de crimine læsæ maiestatis, an filius ei natus post delictum commissum restitutus intelligatur.*
2 *Testamentum filij familias postea a patre emancipati non reconualescit.*
3 *Filij nati ex concubina per subsequens matrimonium legitimi efficiuntur matrimonio intermedio non obstante.*
4 *In anexo idem iuris est quòd in principali.*
5 *Restitutio sui natura omnia reponit in pristinum statum.*
6 *Restitutio equiparatur fictioni postliminij.*
7 *Restituto principali est restitutus damnatus in illius consequentiam. & nu. 8.*
9 *Restitutio purgat omnem maculam.*

QVAESTIO XXII.

1 VIGESIMOSECVNDO quæro: filius primogenitus crimen læsæ maiestatis commisit, qui feudum paternũ tenebat, deinde sibi filius natus est, quo casu ipse primogenitus & omnis eius descendẽtia ad ipsum feudum inhabilis est, & feudum

ipsum deuoluitur ad fratrem secundogenitum, si primogenitus est restitutus a principe contra quem tale delictum commiserat, et ad illius gratiam sit receptus, non est dubium, ꝙ feudum recuperat, secundum Andr. de Iser. in c. i. de vasal. decrep. aetat. sed an mortuo primogenito restituto feudum ipsum deueniat ad filium ipsius primogeniti, vel ad fratrem restituti secundogenitum? Hanc quaestionem ponit Math. de Afflict. in c. i. §. praeterea si vasallus in versic. glos. tertia. colũ. penul. in fin. & col. vlt. in prin. in tit. quae fuit prima causa benefi. amitten. vbi dixit, ꝙ hanc quaestionem nemo tangit, & ꝙ filius primogeniti non succedat in d. feudo adducit rationem: quia ipse nunquam fuit habilis, cum non habuerit legitimum principium, ex quo tempore eius natiuitatis propter patris delictum reperiebatur inhabilis. comprobo hoc fundamentum ex tex. in l. quisquis. in §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest. & ibi not. doct. ꝙ inhabilitas filiorũ, (de qua ibi) trahitur etiam ad filios natos post commissum delictum, & licet pater
2 restituatur, dicit filium non restitui. alleg. in argumentum illud, † ꝙ si filiusfamilias testamentum fecerit, & postea emancipetur a patre, dictum testamentum non reconualescit, cum legitimum principium non habuerit. l. i. §. si filius. ff. de leg. tertio secundum Bal. in l. seruus. C. de legat. Sed si ante crimen esset natus ex quo habuit legitimum initium feudum ad ipsum transibit patruo excluso: quia cessante impedimento finis ad principium trahitur, & econtra non considerato medio, vt dicit notari in l. fin. ff. de
3 Reg. Caton, † facit vltra allegata per eum, ꝙ not. Abb. in c. tanta. extra qui fil. sint legit. col. i. vbi dixit, ꝙ si quis solutus filios habuit ex concubina, Demum in vxorem aliam accipiat & moriatur postmodum vxor, si tali mortua vxore redeat ad concubinam & illam in vxorem accipiat, filij nati in primo concubinatu non obstante primo matrimonio intermedio per subsequens matrimonium legitimantur. Istis tamen non obstantibus contrarium decidit, ꝙ immo patre restituto tali casu eius filius qui propter se erat effectus inhabilis restitutus censetur: quia nihil tam naturale quam eodem vinculo quid dissoluatur quo ligatum erat. l. nihil tam naturale. ff. de reg. iur. filius autem propter patrem erat ligatus. Ergo eo disso-
4 luto, dissolutus est filius: † quia idem iuris est in annexo ꝙ in principali, iuxta not. in c. translato. de constit. & c. quanto. de iudic. Istam opinionem,
5 quam puto veram, comprobo infra scriptis fundamentis. † Primo quia restitutio sui natura omnia reponit in pristinum statum. l. ij. §. final. ibi restituere autem videtur. ff. ne quid in loc. publ. l. videamus. §. in fauiana. ff. de vsur. vbi habetur, ꝙ actus restitutus pro non facto habetur facit text. in l. j. in fin. C. de sent. pass. & tex. in l. restituer. ff. de verb. signifi. l. ij. ff. de natal.
6 restituend. † Secundo, quia restitutio aequiparatur fictioni postliminij, &

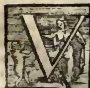
trahitur retro,& perinde habetur ac si nunquam felonia commissa fuisset. l.si quis filio exheredato.§.penul.ff.de iniust.rupt.& irrit.testam.Et, ꝙ restitutio retro trahatur,tenuit Ang.& Io.de Imol.in l.si alienum.§. in extraneis.ff.de hæredi.instit.operabitur ergo restitutio facta patri per principem , ꝙ sit ac si pater nunquam damnatus fuisset: sed si nunquam pater damnatus fuisset vterq; filius esset capax feudi, & sic secundogenitus eius patruum excluderet: ergo idem erit in casu nostro stante dicta restitutio
7 ne. † Tertio facit,quia restituto principaliter damnato restituitur is qui in
8 consequentiam eius damnatus fuit.l.fin.ff.de sent. pass. † Quarto facit notabilis doctrina Salyc.in l.castitati.col.i.C.ad leg.iul.de adult. vbi notabiliter dixit,ꝙ cum restitutio reponat omnia in pristinum statum trahitur etiam ad illas personas quæ in consequentiam cum principali damnatæ sunt.facit tex.in l.si debitor.C.de sent.pass.Quinto adduco illud,ꝙ commun.concludunt doct.ꝙ tex.in d.l.quisquis.in.§. filij vero: vbi statuitur, ꝙ patre committente crimen læsæ maiestatis filij puniantur ex patris delicto, continet odium irrationabile, vt dicunt ibi doct.& est ratio: quia cum nil ipsi deliquerint contra iuris regulas ex rigorositate legis illius in odium patris puniuntur. Restitutio igitur de patre facta etiam eis proderit, quia ipsi accessorie ad patrem sine eorum delicto puniti erant. sublato
9 etenim principali accessorium corruit. † Ad idem facit,ꝙ dixit Bald.in l. Imperialis.§.i.C.de nupt.vbi per illum tex.voluit,ꝙ restitutio purget omnem maculam,ex eo ꝙ omnia reponit in pristinum statum.

S V M M A R I V M.

An committens crimen læsæ maiestatis statim amittit administrationẽ bonorũ suorum.

1 *Committens crimen læsæ maiesta. antequam accusetur statim administratio bonorum suorum ei interdicitur.*

Q. V AE S T I O XXIII.

IGESIMOTERTIO quæro: an is,qui crimen læsæ maiestatis commisit, statim perdat administrationem bonorum suorum? In ista q.Dyn.in l. Imperator.ff.de iure fisc.dixit ꝙ non.Contrariam partem tenuit Bar.ibidẽ reprobata opinione Dyni.per tex.in l.penul. & final.& ibi glos.C.ad leg.iul.maiest.& l.iudiciorum.et ibi glos.ff. de pub.iudic.& l.quæsitum.ff. qui & a quibus.not.Bar.in l.post contractum.ff.de donat.& ibidem Io.de Imol.& Cyn.in l.final.C.ad leg.iul.ma
1 iest.Maria.Soci.cons.22.col.iij.vers.tertio probatur.in l.volu.Et scias,† ꝙ committenti crimen læsæ maiestatis statim ꝙ tale delictum commisit,

etiam ante quam accusetur, administratio bonorum suorum sibi interdicitur vt dixit Odofred.in l.eorum patrimonia.col.ij.nu.7.de iure fisc.C. lib.x.& de hoc est bonus tex.in d.l.final.ibi, ex quo quis tale crimen contraxit.C.ad leg.iul. maiest. ad idem est tex.apertus in d.l. quisquis in.§. emancipationes.ibi, quo primum memorati de ineunda factione ac societate cogitarunt.C.ad leg.iul.maiest.

SVMMARIVM.

An alienationes factæ post crimen læsæ maiestatis contractum an sint nullæ.

1 *Alienationes factæ post crimen commissum sunt nullæ.*

2 *Quid de alienatione bona fide facta.*

3 *Iniusta ignorantia habetur pro scientia.*

4 *Hæretici contracto crimine hæresis, an possint alienare quicquam de eorum bonis?*

5 *Fiscus casu quo reuocetur alienatio an teneatur emptori pretium restituere?*

6 *Donatio facta a reo criminis læsæ maiestatis an ualidetur sequuta restitutione?*

7 *Is cuius bona confiscata fuere, si restituatur satisfacere tenetur creditoribus antiquis.*

QVAESTIO XXIIII.

IGESIMOQVARTO quæro:an alienationes factæ per eum,qui crimen læsæ maiestatis commisit, post perpetratum
1 delictum etiam ante accusationẽ sint nullæ? Et dicas, † q sic: per tex.ad hoc expressum in l.quisquis.§.emancipationes.C. ad leg.iul.maiest.ad idem est tex.in l.final.eod.tit.& l.quæsitum.ff.qui & a quibus. Quinimmo alienatio facta post contractum crimen læsæ maiestatis,licet reus moriatur antequam condemnetur, si contingat post illius obitum de crimine quæri,imperfecta alienatio declaratur si ipsum tale crimen commisisse constiterit,vt dixit Iac.de Aren in l.post contractum.ff.
2 de donat.† Sed quid dicemus de alienatione facta alicui bona fide recipiẽti an valeat? Videtur dicẽdum talem alienationem valere: quia bonefidei emptor damno affici non debet.l.qui a debitore.ff.de his quæ in fraud. credit l.senatus.ff.ad syllenia. hanc quæstionem mouet Iac.de Aren.in l. meminisse.C.ad leg.iul.maiest.vt ibidem refert Cyn.& distinguit, q aut alienatio est facta titulo lucratiuo,aut titulo oneroso, aut titulo iusto non oneroso uel lucratiuo,vt puta causa dotis. Primo casu, quando alienatio est facta titulo lucratiuo, dicit alienationem reuocari, vt.ff.de donat.l.donationes.§.vlt.& d.l.meminisse.Secundo vero casu, aut alienatio est facta sciẽti,aut ignorãti:si sciẽti reuocatur, vt.l.chirografis.§.fin.ff.de administr. tutorum.& d.l.qui à debitore.si vero est facta ignorãti,aut iusta est igno-

3 rantia,& tunc non reuocatur.d.l.quia debitore. † Aut iniusta est, & eo casu reuocatur:quia iniusta ignorātia habetur pro scientia, vt d.l.chirographis.arg.tex.in l.ij.§. sed facti.ff.de iur.et fact.ignor. Tertio vero casu,quando iusto titulo fit alienatio,vt puta causa dotis constituendæ,& tunc dicit, ꝙ locum habet.l.superior.§.dotes cum determinatione.l.si fundator.§.i.ff. de his quæ in fraud.credit.& cum ista distinct. Iac.de Arena pertransit Cyn.in d.l.meminisse.& Angel.licet neq; de Iacobo de Aren.neq; de Cyn.mentionem faciat.voluit tamen,ꝙ etiam alienatio facta ex causa dotis reuocetur,per tex.in d.l.quisquis.in.§.emancipationes.C.ad leg.iul.maiest.Salycet.autem in l.si quis post.C.de bon.proscript.dixit,ꝙ quando sumus in casu in quo ipso facto bona confiscantur,vt in crimine læsæ maiestatis,tunc donatio vel alienatio non valeat tanquam facta de re non sua vt per eum ibidem col.v.circa medium.& col.penul.in versi.ex præmissis igitur:vbi dixit, ꝙ alienationes factæ post reatum quando bona ipso facto sunt publicata,siue administratio fuit a lege interdicta vt in crimine læsæ maiestatis,si sunt voluntariæ indistincte reuocantur et prohibitæ sunt: necessariæ vero valent si interuenit bona fides eius qui soluit.& dicit An-
4 gel.in d.l.meminisse in fin.prædicta esse notanda ad hoc,† an hæretici contracto crimine hæresis alienare possint quicquā de eorū bonis vendēdo, donando,aut dotē constituēdo,quia & ipsi sunt rei criminis læsæ maiest.
5 in quibus dicit in omnibus dicendum vt supra dictum est.† An autem fiscus eo casu, quo reuocatur alienatio, teneatur emptori pretium restitue-
6 re,vide Cyn.in d.l.meminisse.in fin.† Sed an donatio facta ab eo qui crimen læsæ maiestatis commisit,quæ propterea nulla fuit,validetur sequuta restitutione? Et videtur dicēdum ꝙ sic,per tex.in l fundum.ff.de fund. dotal.vbi dicitur,ꝙ si maritus vendat fundū dotalem, etiam ꝙ venditio nulla sit,attamen,si postmodum maritus dotem lucretur, illa venditio cō firmatur ex iure nouo superueniente ipsi venditori. ad idem confert tex. in l.cum uir.ff.de vsucap. vbi habetur, idem esse in vendente rem furti-
7 uā.† facit ad hoc,ꝙ volunt Bal.Angel.Alex.& alij in l.si marito in princ. circa fin.ff.sol matr.vbi dicunt,ꝙ is,cuius bona confiscata fuere, si restituatur satisfacere tenetur creditoribus antiquis.Prædictis tamen non obstantibus secus videtur dicendum in casu nostro:ad quod facit:quia,ꝙ a principio non subsistit tractu temporis non conualescit.

SVMMARIVM.

1 *Committens crimen læsæ maiestatis an amittat dominum bonorum suorum ipso iure, uel requiratur sententia?*

2 *Rebellis ipso iure amittit utile dominium bonorum suorum.*
Committens crimen læsæ maiestatis amittit ea quæ sunt iuris ciuilis.
3 *Vasallus committens crimen læsæ maiestatis ipso iure feudum amittit.*
4 *Concordantia diuersarum oppinionum in dicto articulo, per Ioan. Igneum.*
5 *Approbatur opinio Bar. in prædicto articulo.*
6 *Improbatur distinctio ignei in articulo prædicto.*
7 *Opinio Bar. ut Idolum adorari solet.*

QVAESTIO XXV.

1 VIGESIMOQVINTO quæro: an committens crimen læsæ maiestatis amittat dominium bonorum suorũ. ipso iure, vel requiratur sententia? Dyn. in l. Imperator. ff. de iure fisc. per illum tex. dixit, ꝙ ipso iure dominium dictorum bonorum in fiscum transit: per text. in l. fin. C. ad leg. iul. maiest. & l. ex iudiciorum. ff. de accusat. l. donationes. in fin. ff. de donat. ad idem est glos. in l. fin. C. de iure fisc. lib. x. quæ dixit, ꝙ in crimine læsæ maiestatis bona in fiscum transmittuntur, licet reus viuens nec accusatus nec condemnatus fuerit. idem sentit glos. in l. si quis in tantam. versic. super quarto quæro. C. vnde vi. glos. in l. ex publicorum. ff. de accusat. glos. in c. cum secundum. de hæret. in vi. & hanc partem videtur sentire Bar. in extrauag. qui sint rebell. in verb. rebellando. in
2 versic. item quæro quod de dominio. † vbi concludit, ꝙ rebellis ipso iure amittit vtile dominium bonorum suorum cum sit introductum de iure ciuili. nam ea, quæ iuris ciuilis sunt, amittit committens crimen læsæ maiestatis. l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de capit. dimin. hanc etiam opinionẽ videtur sensisse Bald. in c. Imperialem. §. callidis. de prohibit. feud. alienat.
3 per Federic. † vbi dixit, ꝙ vasallus committens crimen læsæ maiestatis ipso iure feudum amittit. idem Bald. in l. ij. versic. ita in feudo. C. de liber. & eorũ liber. And. de Iser. in c. i. in fin. in tit. de feud. sine culp. nõ amittẽd. & idem in feudo dixit Aret. in l. si quis post accusationem. ff. de testam. Ioan. Andr. in c. Fœlicis. de pœn. in vi. & ibi Domini. & idem in c. pro humani. §. fin. de homicid. in vi. & idem tenuit Luc. de Penna Tolosanus in l. i. C. de petit. bonorum sublat. libr. x. & idem in l. cum allegatis. C. de re milit. lib. xij. hanc partem tenuit etiam Nicol. Boer. in suis decis. Decis. 277. nu. 12. in ij. part. vbi dixit, ꝙ in crimine hæresis & læsæ maiestatis ex die commissi criminis bona sunt ipso iure confiscata: sed illorum apprehensio non fit per fiscum nisi post latam sententiam. Contrariam partem, ꝙ is, qui crimen læsæ maiestatis commisit, ipso iure non perdat dominium

bonorum

bonorum suorum, tenuit Bar. in d.l. Imperator. ff. de iur. fisc. col. i. circa fin. vbi dixit, ꝙ in crimine hæresis & læsæ maiestatis quis non amittit dominium rerum suarum ipso iure: sed tantum bonorum suorum administrationem per tex. in l. penul. & final. C. ad leg. iul. maiest. l. ex publicorum. ff. de accusat. l. auferre. §. in reatu. ff. de iur. fisc. l. quæsitum. ff. qui & a quibus manu. liber. accip. idem tenuit Bar. in. §. i. in auct. de incest. nupt. col. ij. & in l. si debitor, in fin. ff. quæ in fraud. credit. & in l. post contractum. ff. de donat. hoc idem voluit Bald. sibi contrarius. in l. vnica. C. ne ex delict. defunct. Cyn. & Iac. de Aren in l. penul. C. ad leg. iul. maiest. & Paul. de Castr. in d.l. post contractum. ff. de donat. & in l. qui a latronibus. vbi etiã Aret. & Imol. in. §. i. ff. de testam. & idem Aret. in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acquirend. hæred. & in l. si quis post accusationem ff. de testam. Roma. in l. eorum. in princ. ff. de dam. infect. & in d.l. post contractum. ff. de donatio. Ioan. Faber. in. §. i. insti. quib. alien. licet. Ioã. de Plat. in
4 d.l. eorum. C. de iure fisc. libr. x. † Hanc quæstionem latissime arguendo ad partes examinat Ioan. Igneus doct. vltramontanus, in repet. l. necessarios. §. non alias. ff. ad syllen. vbi post multa. nume. 52. concludit prædictas opiniones contrarias hoc modo concordari posse. videlicet: ꝙ verum sit, ꝙ ipso iure commisso crimine læsæ maiestatis statim reus amittat dominium bonorum suorum. & ita procedat prima opinio: sed quod illorum possesione priuari non possit, donec per sententiam iudicis crimen commissum constiterit. nam sequuta sententia non dictorum bonorum dominium, sed illorum possessio per fiscum vendicabitur, & a possessoribus auferretur. d.l. fin. C. ad leg. iul. maiest. & d.l. quæsitum. ff. qui. & a quibus manumiss. libert. accipi. & l. res quæ. §. i. ff. de iure fisc. sententia enim lata statim apparet retro dominium fisco competijsse. d.l. cum filius. §. fi. ff. de legat. ij. c. cum secundum. de hæret. in vi. l. Papinianus. §. meminisse. ff. de inoffic. testam. licet enim quis bona sua ipso iure amittat, & illa fisco quærantur: non tamen possesio eorum ipso iure fisco acquiritur. Bar. in l. cõ
5 missa. ff. de public. Martin. de Laud. in tract. de fisc. q. 61. † In ista opinionum varietate arbitror secundam opinionem, ꝙ dominium ipso iure bonorum rei criminis læsæ maiestatis ante sententiam fisco non quæratur, veriorem esse. Et propterea sequor opinionem Bart. in d.l. Imperator. & sequatium. Et pro ista opinione est tex. apertus, cui non video responderi posse, in d.l. quæsitum. ff. qui. & a quibus, vbi Paulus iurisconsultus ita dixit, quæsitum est an is qui maiestatis crimine reus est manumittere possit, quoniam ante damnationem Dominus est. & sic ineuitabiliter probat dominium rerum & bonorum rei criminis læsæ maiestatis statim commisso crimine ipso iure in fiscum non transire. & istam partem tenuit etiam

Laurentius Calcan.in consil.32.licet his quæ supra.col.iij.in princ.versic. quia licet bona afficiantur. & in versic.ad tollendum ergo ad fin.ead.col. & idem Calcan.in consil.66. visis omnibus & ponderatis. col.i.in princ.
6 † Nec placet distinctio Ignei supra relata, ꝙ prima opinio procedat quo ad dominium, secunda vero quo ad possessionem, Nam licet verum sit, ꝙ possessio ipso iure in aliquem transire non possit, cum sit quid facti, & requirat actualem apprehensionem.l.cum hæredes.ff.de acquir. hæredit. & sic expectari debet sententia pro ea apprehendenda: idem est in dominio quod statim non transit commisso crimine per tex.in d.l. quæsitum. Videtur propterea aliter dici posse. videlicet: ꝙ prima opinio procedat quantum ad bonorum suorum administrationem. Illam enim reus criminis læsæ maiestatis statim amittit commisso crimine, & ipso iure. vt in l. quisquis.§.emancipationes.C. ad leg.iul.maiest. & d.l.quæsitum. & dixi supra q.25.proxima præcedente. Secunda vero opinio Bart. & sequacium procedat, quo ad dominium ꝙ illud non transeat in fiscum nisi se-
7 quuta sententia. quæ tenenda est. † Bart. enim opinio vt Idolum adorari solet, vt inquit Cuman.in auct.nisi breuiores.C.de sent. ex pericul. recitand. & hanc opinionem inuenio tenuisse etiam Iaco. de Aren. in d.l.post contractum.col.ij.in versi.Dominus Odofredus.ff.de donat.

SVMMARIVM.

1 *Reus criminis læsæ maiestatis an pendente accusatione alimentari debeat de bonis suis?*

QVAESTIO XXVI.

1 VIGESIMOSEXTO quæro: vidimus supra qō. 25. proxima præcedente, & etiam in proxima superiori qō. ꝙ ei, qui commisit crimen læsæ maiestatis, est interdicta administratio bonorum suorum, An accusatione pendente reus ali debeat de bonis suis? Circa ꝙ breuiter dicas, ꝙ sic. pro quo facit tex.in l.ait prætor.§.si fundus.ff.de iure deliber. Et ita voluit Alberic.in l.final.C.de ordin.cogni. & Marti. de Laud. in tract.suo de fisc.q.252.vbi dixit, pro hoc videndum bonum verbum Bart.in fisco, in l.prætor.in princ.ff.de sepulcr.violat. Tu dicas, ꝙ Bart.in d.l.prætor nil penitus de hoc dixit.

SVMMARIVM.

1 *Debitor illius qui commisit crimen læsæ maiestatis ei soluendo an liberetur, a debito?*

2 *Item quid dicendum de soluente nondum accusato, inquisito, uel denuntiato pro dicto crimine?*

3 *Soluens creditori putatiuo liberatur ac si soluisset uero creditori.*

4 *Debitor soluens mandato iudicis plenißimam liberationem consequitur.*

5 *Debitor ex iusta causa soluens putatiuo creditori, etiam sine mandato iudicis, liberatur.*

QVAESTIO XXVII.

1 VIGESIMOSEPTIMO quæro: an debitor illius, qui commisit crimen læsæ maiestatis, ei soluendo antequam sibi inhiberetur a debito, liberetur, ne postea a fisco moles stari posset? In hac quæstione videtur dicendum q sic, ita sentit Imol. in clem. pastoralis. col. iij. versic. Et nota argumen. de sent. & re iudic. subdit tamen de hoc dicendum vt in l. post contractum. ff. de donat. Tu dicas contrarium verius esse, q immo debitor rei criminis læsæ maiestatis si illi soluat etiam ante condemnationem non liberatur, l. penul. C. ad leg. Iul. maiest. & probatur in c. fœlicis. de pœn. in vi. ibi, nullus ei debita reddat. Secus est in alijs criminibus, vt in d. l. post contractum. ff. de donat. hanc opinionē tenuit etiam Math. de Afflict. in tit. quæ sint regal. in §. & bona committentium. nu. 15. col.
2 ij. in vsibus feudor. † Limita tamen conclusionem prædictam, vt procedat quando quis soluit illi qui de crimine læsæ maiestatis erat accusatus, inquisitus, vel denunciatus, vel notorium erat siue publicum eum tale crimen commisisse: secus si quis non erat accusatus, inquisitus, vel denunciatus pro dicto crimine, immo erat occultum eum esse huiusmodi criminis reum: Tunc enim ei soluens liberaretur, argumen. tex. in l. Barbarius Phi
3 lippus. ff. de offic. præsid. † ad idem facit, quia soluens creditori putatiuo liberatur ac si solueret vero creditori, vt not. in c. nihil. de electio. & voluit Gasp. de Perusio. in tract. suo de reseruat. benefi. in versic. qui sit effectus reseruationis. versicul. quæro primo. Quod præsertim procedit, quando quis solueret creditori putatiuo mandato iudicis, vt dixit Marc. Ant. Ba
4 uer. in tract. suo de mora. in prima parte. † facit, quia debitor soluens mādato iudicis plenissimam liberationē consequitur, vt not. in l. ait prætor. §. permittitur. ff. de minor. & habetur per Bar. in l. minor vigintiquinq; annis, eod. tit. & per D. Carolum Ruin. præceptorem meum in consil. 171.
5 visis consilijs. col. ij. nu. 3. † Quinimmo ibidem nu. 4. dixit, q debitor ex iusta causa soluens putatiuo creditori etiam sine iudice liberatur. l. i. §. si rē a seruo. ff. deposit. & per Bar. & Alberi. in l. vrbana, ff. de condit. indebit. Quinimmo cum hoc sit de speciali iure, q debitor soluens ei qui commi-

sit crimen læsæ maiestatis non liberetur, vt est glos. in verbo, soluere, in d. l. fin. C. ad leg. iul. maiest. nam in alijs reis secus est. l. reo. ff. de solut. ideo sane intelligi debet, quādo debitor sciebat, uel scire debebat, facultatem soluendi creditori sublatam esse. nam alias ignorans dummodo ignorantia non esset supina liberaretur, argumen. eius quod dicitur de soluente procuratori reuocato. l. cum quis. ff. de solutio. ita dixit Salic. in l. meminisse circa fin. C. ad leg. iul. maiest.

SVMMARIVM.

1 *Accusatus de crimine testari potest pendente accusatione & ualebit eius testamentum.*
2 *Quid dicendum de reo criminis læsæ maiestatis?*
3 *Ratio cur secus sit in crimine læsæ maiestatis.*
4 *Opinio authoris, an testamentum accusati, inquisiti, uel denuntiati, de dicto crimine ualeat.*

QVAESTIO XXVIII.

1 VIGESIMOOCTAVO quæro: regulariter accusatus de crimine testari potest pendente accusatione, & valebit eius testamentum. l. qui, a latronibus. §. fin. & l. si quis post accusatio-
2 nem. ff. de testam. l. ex iudiciorum. ff. de accusat. † Quid dicendum erit de reo criminis læsæ maiestatis? Dicas in eo secus esse: quia intestabilis efficitur, vt dixit Specul. in tit. de instrum. editio. in. §. compendiose. versic. quarto. allegat tex. in l. penul. C. ad leg. iul. maiest. idem dixit. D. Hippol. Marsil. præceptor meus in l. de minore col. ij. in princ. versic. item ille qui committit. ff. de quæstion. vbi dixit, hoc melius probari per tex. in l. fin. C. ad leg. iul. maiest. idem dixit Specul. in tit. de iudic. §. i. in versic. Est & alia petitio. circa fin. vbi ad hoc alleg. tex. in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. idem voluit Curt. Iuuior in consil. 100. præsupponitur in facto. colū.
3 vlt. in princ. nu. 5. in ij. volu. † Cur autem diuersum sit in isto crimine læsæ maiestatis. Dicas, quod in isto crimine propter eius atrocitatem immediate eo commisso committēs est priuatus administratione bonorum suorum, vt vidimus supra. q. 23. proxima præcedente. & habetur, in l. quisquis. in §. emancipationes. & in d. l. fin. C. ad leg. iul. maiest. & in c. si quis. vi. q. i. & hanc opinionem tenuit etiam Io. Igneus. in sua disputatione, an rex Fran. Imperat. recogn. nu. 109. & Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. in tit. quæ sint regal. col. iij. nu. 31. in vsibus feudor. ad quod allegat
4 tex. in c. fœlicis. de pœn. in vi. † Dicerem ego validitatem testamenti eius,

qui est accusatus, denunciatus, vel inquisitus, & testatus est accusatione pēdente pendere à futuro euentu. nam si condemnabitur de tali crimine proculdubio testamentum non valebit: si autem absoluetur testamentum validum erit quia, accusatio suum non est sortita effectum, cum secundum iuris regulam, non præstat impedimentum q̄ de iure non sortitur effectū. c. non præstat. de regul. iur. in vi. c. si verum. 3 1. q. ij. l. si dari stipuler. ff. de verbor. obligat. c. congregato. de electio.

SVMMARIVM.

1 *An reus criminis læsæ maiestatis gaudeat beneficio præscriptionis?*

2 *Committens crimen læsæ maiestatis priuatur omnibus his, quæ introducta sunt de iure ciuili.*

3 *Item priuatur beneficio consuetudinis, qua cæteri gaudent.*

QVAESTIO XXIX.

1 VIGESIMONONO quæro an committens crimen læsæ maiestatis gaudeat beneficio præscriptionis? In hac. q. Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium col. iij. nu. 33. in titul. quæ sint regal. in vsibus feudorum. dixit, q̄ committens crimen læsæ maiestatis in regno vigore constitutionis illius regni, quæ incipit bona proditorum. non gaudet ipse nec eius filij præscriptionis bene-
2 ficio. † Tu dicas, q̄ idem erit in alijs locis. nam committens tale crimen priuatur omnibus his quæ introducta sunt de iure ciuili, vt per Bar. in extrauag. qui sint rebell. in verb. rebellando versic. quæro quid de dominio. nu. 17. Et in versi. ex prædictis. nu. 21. præscriptio autem est de iure ciuili introducta propter bonū publicum. l. i. & iij. ff. de vsucapio. Azo. in summa. ff. de vsucapio. pro emptor. circa princ. Franc. Balb. in tract. de præscrip. parte prima colum. vi. in princ. versicul. quarto principaliter quæro.
3 † Item priuatur committens crimen læsæ maiestatis beneficio consuetudinis qua cæteri gaudent. ita voluit Math. de Afflict. in d. c. i. in d. §. & bona committentium. nu. 24. in tit. quæ sint regal. idem de Rebelle dixit Bal. in extrauag. de pac. constant. in ver. habetis & idem voluit Mart. de Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. q. 29.

SVMMARIVM.

1 *Clericus committens crimen læsæ maiestatis contra principem uel regem, an priuari possit beneficijs ecclesiasticis?*

2 *Clericus pro magna culpa beneficio ecclesiastico priuari potest.*
3 *Pœna priuationis beneficiorum nunquam locum habet nisi ubi lex uel Canon hoc dicit.*
4 *Clericus committens crimen læsæ maiestatis contra Papam siue Cardinalem prouintiam gubernantem beneficijs priuatur.*

QVAESTIO XXX.

1 TRIGESIMO quæro: an clericus committens crimen læsæ maiestatis contra principem seu regem priuari possit beneficijs ecclesiasticis quæ obtinet? In ista quæstione distinguendum puto: ꝙ aut clericus committit crimen læsæ maiestatis contra regem recognoscentem suum regnū in feudum a Papa: aut contra alium principem non recognoscētem statum suum in feudum a Papa. Primo casu dicerem clericum a suo iudice ecclesiastico priuari debere beneficijs, ita dixit Math. de Afflict. in c.i.in.§.& bona committentium.col.ix.nu.14.allegat ad hoc tex. in c.i.regum.vbi dicitur,ꝙ si peccauerit vir in virum placari ei potest Dominus: si autem vir in Dominum peccauerit, quis orabit pro eo? quasi dicat nullus. Videtur enim delictum in ecclesia cōmissum cum in talem regem committitur, qui ab ecclesia regnum habet. Illa nanq; suum defendere feudatarium tenetur. subdens idem Matheus, quod talis clericus beneficijs quæ in regno habet priuari poterit, sicuti clericus qui contra Cardinalē rebellionis crimen cōmisit, vt in c.fœlicis de pœn.in vi.dicit enim magnam fore culpam esse contra Dominum temporalem quem ecclesia de-
2 fendit.† Pro magna autem culpa clericus beneficio priuari potest.xvi.q.i. c.inuentum.& ibi glos.Innoc.in c.ex tuarum.de purgat.canon. Hanc etiā opinionem,ꝙ clericus qui commisit crimen læsæ maiestatis contra regem recognoscentem suum regnum in feudum ab ecclesia (vt est Rex Neapolis & Rex Siciliæ) beneficijs ecclesiasticis priuetur, tenuit idem Math.de Afflict.in consti.Regni lib.i.in tit.vbi cleric.pro malefi. debeat conueniri. nu.3.4.5.& 6. Aut clericus commisit tale crimen contra alium principē & fuit condemnatus cum confiscatione bonorum, & dicas ꝙ tali casu beneficijs non priuatur: & hoc sentit idem Math.loco proxime allegato. vbi dicit secus esse, quando alio modo quam contra regem vel Imperatorem clericus crimen læsæ maiestatis committeret. faciunt plura quæ adducit Ias.in consil.86.in causa R.D.Gentilis.col.iij.in versic.Nam pœna priuationis.in iij.volu.vbi consuluit pro R.D.Gentile Balliono tunc Episcopo
3 Vrbeuetano.† & ibi dicit, ꝙ pœna priuationis beneficiorum nunquam locum habet nisi vbi lex vel Canon hoc dicit. Ad quod facit tex.in.§.cum

igitur.in verbo nec quælibet lex in auct.de non eligen.secūd.nubent.Bal. in auct.ex testamento.C.de secund.nupt.glo.& ibi doct. in c.fin. de iure patro.Curtius Iunior in auct.non licet nu.25.C.de liber.præterit.Et prædictam conclusionem intellige,quando condemnatio a laico fieret.ita dixit collectari.in c.in quibusdam.versicul.sed quid erit de beneficijs. extra de pœn. quia nil ad Imperatorem de bonis ecclesiæ, vt dixit ibi glos. ad idem text. optimus in clement.pastoralis.de re iudic.& ideo dixit idem Math.in d.§.& bona committentium.nume.114.supra allegato: ꝙ nunquam vidit clericum beneficio priuari propter rebellionem commissam in principem secularem.

4 † Quando vero clericus commisisset crimen læsæ maiestatis contra Papam, siue contra Cardinalem prouintiam gubernantem,tunc non est dubium quod ob tale crimen beneficijs priuabitur. facit text. in d.c.fœlicis. de pœn.in vi.

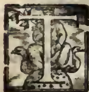
SVMMARIVM.

1 *Qui crimen læsæ maiestatis commisit,an succedere posit alicui ex testamento, uel ab intestato?*

2 *Hæreditas est de iure ciuili.*

3 *Committens crimen læsæ maiestatis priuantur omnibus quæ iuris ciuilis sunt.*

QVAESTIO XXXI.

1 TRIGESIMOPRIMO quæro: an is qui crimen læsæ maiestatis commisit posit ex testamento vel ab intestato alicui succedere? Dicendum breuiter quod non.l.i. ff.de hæred.instit.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.si enim filij eius ob delictum paternum incapaces fiant hæreditatis, & successionum etiam extraneorum, vt in d.l. quisquis.§.filij vero. A fortiori id erit in patre reo dicti criminis.auct. multo magis.C.de sacrosanct.eccles.& ita tenuit etiam Francisc.Lucan.in tract.
2 suo,de priuil.fisc.in ij.parte princip.in versic.vigesimus casus.nu.20.† Est enim hæreditas de iure ciuilis.l.obuenire hæreditatem.ff. de verbor.signi fica.l.tutelas.ff.de capit. dimin.c.ius quiritum.i.distinct.l.iij.ff. de acquir. hæreditat.& habetur.per glos.ius quiritum: quæ dicit,hoc esse verum si
3 ue hæreditas ab intestato siue ex testamento obueniat. † Et committens crimen læsæ maiestatis priuatur omnibus quæ iuris ciuilis sunt,de quo supra.q.29.proxima præcedenti satis dixi.

SVMMARIVM.

1 *Reo criminis læsæ maiestatis defuncto, an aliquæ pœnæ contra eum locum habeant?*
Regulariter quæcunque crimina morte cum pœna extinguuntur.

QVAESTIO XXXII.

1 TRIGESIMOSECVNDO quæro: vidimus hucusq; de pœnis reorum criminis læsæ maiestatis quæ ipsis viuẽtibus infliguntur: Nunc videndum an ipsis mortuis aliquibus pœnis locus sit? Et videtur dicendum, ꝙ non:
2 † quia regulariter quæcunq; crimina cum pœna, morte extinguuntur. l. i. & ij. C. si reus. vel accusat. mort. fuerit. secus tamen esse dicas in crimine læsæ maiestatis, quod morte rei non extinguitur. de quo dixi etiam supra. q. xix. in rubri. qualiter. in crim. læsæ maiest. procedatur. Quia in isto crimine etiam reo mortuo damnatur eius memoria, & bona ipsius fisco applicantur. l. penul. & vlt. C. ad leg. iul. maiest. l. fin. ff. eod. §. publica. instit. de public. iudic. l. ex indiciorum & ibi glos. in verbo maiestatis. ff. de accusat. §. per contrarium. instit. de hæred. quæ ab intest. defer. & istam materiam per plures quæstiones examinaui supra in præallegata rubric. qualiter. in crim. læsæ maiest. procedat. & late deduxi quæ seruari debeant, quando defuncti memoria damnatur. videre poteris ibi omnia: quia iam scripta indignum esset & pœnitus frustratorium repetere.

SVMMARIVM.

1 *Reo criminis læsæ maiestatis pendente accusatione mortuo, nunquid fiet aliqua iniuria eius cadaueri?*
2 *Reus criminis siue ante, siue post condemnationem moriatur nulla ei iniuria fiet.*
Iudices errant qui cadauera puniendorum ad furcas mittunt.
3 *Iudex faciens suspendi cadauer delinquentis mortui tenetur in sindicatu.*
4 *Latrones famosi etiam mortui suspendi possunt.*
5 *Si esset consuetudo in loco quòd cadauer delinquentis suspenderetur tollerãda esset.*
6 *Cadauer rei criminis qui se met ipsum in carceribus interfecit, an pœnæ subijciendũ sit?*
7 *Cadauer rei mortui suspendi, uel bestijs dari potest propter atrocitatem delicti.*
8 *Et hoc seruatum fuit in ciuitate Venetiarum.*
9 *Saul percussus a muliere se occidi mandauit ne a muliere occisum dici posset.*
10 *Occidens se met ipsum in carceribus an hæredem habeat?*

Quæstio

QVAESTIO XXXIII.

1 TRIGESIMOTERTIO quæro: quid dicẽdum erit de reo criminis læsæ maiestatis mortuo pendente accusa tione, vtrum eius cadaueri fiet aliqua iniuria, vt puta illud
2 suspendendo, vel quid simile faciendo? Dicas, ꝙ siue ante, siue post condemnationem, reus criminis mortuus fuerit, nulla ei iniuria fiet, vt per Angel. in l. si quis. in versic. in tex. ibi. C. si reus. vel accusat. mort. fuerit. vbi dixit, ꝙ errant iudices qui cadauera puniendorum ad furcas mittunt. idem Angel. in l. i. ff. de publ. iudic. & ibi Imol. & Bal. in l. i. C. ne ex delict. defunct. allegat Cyn. in l. ij.
3 C. qui test. fac. poss. dicens Angel. ibi, ꝙ † iudex cauere debet quando delinquens moritur processu pendente, ꝙ illius cadauer suspendi non faciat: alias in sindicatu teneretur, quia cadaueri iniuria fieri non debet. l. i. §. quoties. ff. de iniur. idem voluit Sebast. Sapia. in repet. l. imperium. col. ij. n. 10.
4 ff. de iurisdict. omni. iudic. † vbi tamen Imol. dixit, ꝙ contrarium seruatur in famosis latronibus & hoc in eorum odium videtur tollerari posse vt in c. mulier. xv. q. i. hanc eandem sententiam sequitur Angel. in tract. suo malefi. in verbo. qui Dominus iudex videns vel sic. Et prædicta procedunt. n. 43. ad idem Gondisal. Villadieg. Hispan. in tract. suo de hæret.
5 q. 22. nu. 4. † vbi inuehit contra iudices contrarium facientes, quos in sindicatu teneri dicit, subdens tamen, ꝙ vbi contrarium de consuetudine seruatur tolleranda esset talis consuetudo propter delicti atrocitatem.
6 † Sed quid dicemus de cadauere rei criminis, qui ad euitandã infamiam & supplicium de eo summẽdum in carceribus existens semet ipsum interfecit, vel sumpto veneno necauit, an eius cadauer subijciatur pœnæ quæ viuo corporaliter infligenda veniret? Dicas, ꝙ non, vt per Alex. & alios
7 post Cyn. in d. l. ij. C. qui testam. fac. possunt. vbi Roma. † Prædicta tamen conclusio procedere non videtur quando quis enormiter deliquit: nam propter atrocitatem & enormitatem delicti cadauer rei mortui suspendi vel bestijs dari potest, vt est glos. not. in l. ij. ff. arbor. furtim. cesar. exemplificans in famoso latrone, & ita intelligens tex. in l. capitalium. §. famosos. ff. de pœn. q̃ glos. Roma. in l. si vero. §. de viro. in 46. fallentia mirabilem esse dicit. idem tenuit Gasp. Valla. in sua repet. l. imperium. col. vi. nu. 15. & nu. 16. ff. de iurisdict. omni. iudic. attendenda tamen erit loco-
8 rum consuetudo vt supra dixi. † Et vidi ego semel in inclita ciuitatete Venetiarum, quam appellare solitus sum aliarum ciuitatum Reginam, seruatum fuisse, ꝙ cadauer cuiusdam rei qui atrocissimum delictum commiserat, eius etenim materteram cum duobus illius filijs paruulis in eorum do

mo propria pœnes ecclesiam sancti Mauritij vna & eadem hora interfecit, vt illi pecunias & Iocalia pro satis notabili summa eriperet, tandem captus & in carcerem detrusus, ad mortem condemnatus, vt forti erat animo ad euitandam pœnæ infamiam illiusq; atrocitatem, semet ipsum sumpto veneno necauit, attamen eius cadauer dilaniatum fuit, iuxta condēnationis formam.
9 † Imitatus est Saul qui percussus a muliere se occidi mādauit ne a muliere occisum dici posset, vt habetur. ij. reg. capit. i.
10 † An autem is qui crimen commisit, & se met ipsum in carceribus detentum interemit hæredem habeat? Francisc. Lucan. in tract. suo de fisc. in ij. parte principali in rubr. de publica. bonor. nu. 1. circa hoc distinguit vt ibi per eum. subdit tamen, q̄ si talis erat reus criminis læsæ maiestatis vel hæresis, pro quibus criminibus post obitum rei illius memoria damnatur, & se in carceribus perimat hæredem non habebit. vt in. §. per contrarium. instit. de hæredit. quæ ab intest. defer. & in l. fina. C. ad leg. iul. maiesta. & in auct. idem de infami. C. de hæret.

SVMMARIVM.

1 *Damnatus pro crimine læsæ maiestatis si extra patriam moriatur an in patria sepeliri poßit?*
2 *Accusatio rei regulariter morte extinguitur.*
3 *Cadauera mortuorum ne in ciuitate sepelirentur Romana lege cautum erat.*
4 *Idem lege Duodecim Tabularum statutum erat.*
5 *Corpora mortuorum ut in ecclesia sepeliantur Canonum dispositione introductū est.*
6 *Princeps solus concedere potest q. cadauera rebellium extra ciuitatem sepulta, in ciuitatem reducantur.*

QVAESTIO XXXIIII.

1 TRIGESIMOQVARTO quæro: si aliquis damnatus pro crimine læsæ maiestatis, & bānitus extra patriam moriatur, an illius cadauer cōduci poßit ad eius patriam, vel in aliū locum vbi ex forma sui banni viuens permanere non poterat inibi sepeliendum? Dicas breuiter, q̄ nō. Ita voluit Bar. in l. i. §. i. ff. de cadauer. punien. vbi dixit, q̄ sicut bannitus viuens stare non potest in ciuitate: ita nec mortuus ad illam vt ibi sepeliatur adduci potest. & Bar. sequitur Hier. Buttigella. in repet. l. q̄ te. ff. si cert. petat. in final. verbis. & idem erit dicendum in quocunque
2 alio bannito ex idemptitate rationis. † Et licet in contrarium faciat: quia

morte rei regulariter extinguitur accusatio.l.ij.C.si reus.vel accusat.mort. fuer.item quia morte bannum extinguitur . iuxta illud, mors faciet certo ne sim cum venerit exul. Dicas tamen conclusionem supra firmatam in reo criminis læsæ maiestatis defuncto veram esse: quia propter atrocitatem talis criminis videmus,quod post obitum imputati de tali crimine proceditur ad illius memoriam damnandam.l.penul.et vlt.C.ad leg.iul.maiest.
3 & dixi supra q.32. † Quinimmo testatur Cicero olim Romana lege cautum,ne mortuorum quorumcunque cadauera in ciuitate sepelirentur. Traianus autem Imperatorum omnium solus intra vrbem (teste Eutropio) sepultus est, eiusque ossa in auream vrnam collocata in foro a se edificato
4 sub columna reposita fuere. † Et lege Duodecim tabularum similiter cautum fuit ne in vrbe mortuorum cadauera sepulturæ traderentur,cuius legis,hæc sunt verba:ne in vrbe sepelito,neue vrito,ne facito rogum, Ascia ne polito.quam legem interpretatur Ioan.Oldendor.in tract.suo,in leges Duodecim tabularum ,in rubr.de sumpt.funer.c.ix. idque etiam ciuili iure prohibitum esse probat tex.in l.mortuorum.C.de religio. & sumpt.fu-
5 ner.† Verum,vt mortuorum corpora in ecclesiis sepelirentur, sacrorum canonum dispositione introductum est, vt habetur in toto tit.de sepult.
6 extra.† Dicas tamen, quod solus princeps concedere potest quod cadauera rebellium extra ciuitatem sepulta in ciuitatem reducantur. l.ij.C.de cadauer. punitor.& habetur per Math.de Afflict.in tit.quæ sint regal.in princ.col. v.versic.vigesimo secundo.nu.53.in vsibus feudorum.

S V M M A R I V M.

1 *Domus committentis crimen læsæ maiestatis destrui debet.*
2 *Idem de domo blasfemi olim erat.Idem de domo eius qui Cardinalem interfecit.*
3 *Idem de eo qui pacem tenere & iurare noluit.*
4 *Aedictum Reginæ Ioannæ de morte Andreæ de Isernia eius consiliarij.*
5 *Pœna destructionis domus rei criminis læsæ maiestatis erat etiam apud Romanos.*
6 *Domus Marini Faletri Ducis Venetorum destructe ob crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XXXV.

1 RIGESIMOQVINTO quæro: an domus committentis crimen læsæ maiestatis, eo damnato, destrui debeant? Istam quæstionem tangit Lucas de Penna Doctor Tholosanus, in l.quisquis, colum.ij.versicul. vtrum autem in tali cri-

mine.C. de petit. bonorum sublat. vbi dicit, nulla lege cautum reperiri domum committentis crimen læsæ maiestatis dirui debere: sed id fieri
2 Equissimum esse in detestationem huiusmodi criminis. † Blasfemus ; enim tali pœna afficiebatur. xxiij. quæstion.iiij.capit.quando. In versicul.Nabuch Donasor.Idem de eo qui Cardinalem interfecit. capi.fœlicis.
3 de pœn.in vi.† Idem de eo qui pacem tenere & iurare noluit, vt in titul. de pac. iuram.firman.§.præterea bona.procedi enim debet in his criminibus de similibus ad similia.l.famosi,in fin.ibi ad exemplum legis Iuliæ. Idem tenuit Math.de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium.col. iij.in xix.speciali.nu.37.in titul. quæ sint regal.in vsibus feudor. vbi dixit, ꝙ domus eius qui commisit crimen læsæ maiestatis destrui debet vsq;a fundamentis,subdens,ꝙ hæc est noua pœna imposita,per tex.in d.c.fœlicis.
4 de pœn.in vi.† & attestatur vidisse quoddam edictum Regis Lodouici, & Reginæ Ioannæ primæ de morte.D.Andreæ de Isernia consiliarij tunc regij, qui in ciuitate Neapolis occisus fuit quoddam sero diei.xi. Octobris,anno Christianæ salutis 1353.& eius occisores damnati fuere ad pœnam mortis,confiscationis bonorum,& ꝙ eorum domus destruerentur
5 † Dicas tu,ꝙ ista nō est noua pœna:immo antiqua Romanorum, vt legitur apud Plinium minorē,in suo libello de viris illustribus, vbi dixit,quod Quintus Cincinatus Dictator effectus Sp.Meliū,a Seruilio Hala magistro equitum occidi iussit, & illius domum solo equari,ex eo ꝙ regnum affectauit.Id enim proculdubio maiestatis crimen erat, vt de Gigantibus scriptum legimus hoc Carmine.

Affectasse ferunt Regnum Cœleste Gigantes.

6 † Legimus & in Venetorum Historijs,ꝙ Marinus Faletro Dux deprehensus cum quibusdam plebeis cōspirasse vt ex ciuitatis Duce,cuius temperata est potestas, Tyrrannide ciuitatem occuparet,qui captus a Senatu iussus est capite multari,eiusq; ædes solo æquatæ.

SVMMARIVM.

1 *Vxor an prohibere posit ratione sue dotis,ne Domus mariti rei criminis diruatur?*
2 *Domus mariti delinquentis cuius fundus est dotalis an dirui posit?*
3 *Malefactores ita puniri debent ut Innocentes non puniantur.*
4 *Domus rei mortui cuius memoria damnatur non diruitur.*
5 *Domus rei criminis læsæ maiestatis diruitur,quando sumus in primo capite dicti criminis.*

QVAESTIO XXXVI.

1
RIGESIMOSEXTO quæro: quando domus rei criminis læsæ maiestatis destrui debet, vel quando id municipali iure statutũ est, an vxor delinquentis domũ ne diruatur ratione suæ dotis defendere possit? Hanc quæstionem tangit Gandin. in tract. suo malefic. in rubric. de bon. malefact. colum. i. numero 3. vbi tenet, ꝙ de iure mulier defendere poterit ne domus diruatur, per text. in l. i. C. ad leg. iul. de vi public. & l. iij. C. ne vxor. pro marit. & de hoc dicit esse casum in l. creditoris. ff. de distract. pignor. præfertur etenim mulier alijs creditoribus. l. assiduis. C. qui pot. in pign. habeant. Idem tenuit Roma. in consi. 128. & licet Gandi. loco præallegat. dicat, ꝙ istud de iure verum est: attamen de consuetudine aliter seruari per rectores. loquitur enim in statuto, dicens, ꝙ ex quo potestas iurauit seruare statuta, aliter facere non potest quantũcunq; statutum durum sit. l. prospexit. ff. qui. & a quibus: domus enim tempore maleficij erat in bonis mariti licet hipothecata doti vxoris. l. sciẽdum. ff. qui satisdar. cogant. Hanc opinionem tenuit etiam Alberic. in tract. suo statut. in iij. parte. q. vij. facit: quia licet domus illa esset vxori obligata pro dote, tamen in bonis mariti debitoris dotis remansit. l. si dominum. C. de pignor. actio. Ideo in tali domo statutum locum habebit, ne delictum impunitũ remaneat. l. ita vulneratus. ff. ad leg. aquil. l. si a reo. ff. de fideiussor. & ita dixit Alberic. loco præallegat.

2 † Prædictam conclusionem limita non procedere, quando talis domus esset fundus dotalis ipsius vxoris. Nam tunc non diceretur proprie esse in bonis viri: cum ab eo neq; alienari, neq; obligari possit. l. lex Iulia. l. Iulianus. & l. sed nec libertas. ff. de fund. dotal. si enim domus, quæ esset fundus dotalis, posset dirui ob viri delictum, vtiq; de facili mulier indotata remaneret, & sine delicto puniretur, quod non est dicendum:

3 † nam malefactores ita puniri debent vt innocentes non puniantur. l. ij. in fin. C. de his qui. latro. facit pro ista opin. tex. in l. quisquis. §. vxores. C. ad leg. iul. maiesta. vbi habetur, ꝙ licet vir incidat in crimine læsæ maiestatis, vxori tamen eius dos restitui debet.

4 † Secundo limita non procedere, quando post obitum rei criminis læsæ maiestatis contra eius memoriam procederetur: Nam, cum eo casu non procedatur contra mortuum, sed tantum ad damnãdam eius memoriam per confiscationem bonorum, vt. l. penul. & vlt. C. ad leg. iul. maiest. & l. vlt. ff. eod. tit. locum non habebit dicta pœna diruptionis domus.

5 † Tertio dicerem, dictam pœnam diruptionis domus ob crimen læsæ

maiestatis locum sibi solum vendicare quando essemus in i.capite dicti criminis iuxta terminos.l. quisquis.C.ad leg.iul. maiest.secus in alijs capitibus dicti criminis,quæ plura sunt, de quibus dixi supra. in rubric. qualiter crim.læsæ maiesta. contra Imperat.& alios princip.committat.in pluribus quæstionibus.

SVMMARIVM.

1 *Domus rei criminis læsæ maiestatis si dum diruitur det damnum Domui uicini,quis de tali damno teneatur?*

2 *Domus si sit communis inter duos fratres an & quando dirui poßit?*

3 *Quando fiscus non succedit in omnibus bonis, & socius uelit partem destruendam redimere an admittatur?*

4 *Domus quam reus criminis læsæ maiestatis in pignus habebat, an propter crimen læsæ maiestatis Domini illius destrui debeat?*

5 *Domus quam reus criminis læsæ maiestatis in pignus habebat an destrui debeat?*

6 *Domus rei criminis læsæ maiestatis diruta,an reædificari poßit?*

Papa solus remittere potest pœnā diruptiōis Domus de qua in c.fœlicis.de pœn. in vi.

QVAESTIO XXXVII.

1 TRIGESIMOSEPTIMO quæritur: quid dicendum, si dum diruitur domus eius,qui crimen læsæ maiestatis commisit,aliquis murus domus prædictæ cadat supra domum vicini ex quo is damno afficiatur,quis vicinum de huiusmodi damno resarciet? videtur dicendum,ꝙ rector qui domum ipsam dirui mandauit, arg.tex.in l.ij.§.tribuni.ibi læsiones & damna.C.de his.qui latro.l.iij. ff.ꝙ met.causa.l.quemadmodum.§.magistratus.ff.ad leg.aquil.l.nec magistratus ff.de iniur.prædicta tamen procedunt, quando rector non iure fecisset:sed quando exequitur legem,statutum,vel consuetudinem,aliud dicendum videtur, verum si ob crimen læsæ maiestatis domus destrueretur, ex quo tali casu omnia bona rei in fiscum deueniunt.l. quisquis. in princ.C.ad leg.iul.maiest.tunc dicendum esset fiscum de tali damno teneri.l. tutoris.C.ad leg.iul. de vi.alias autem malefactor teneretur, ita per prædicta dixit Alberic.in tract. suo statutorum parte iij.q.ix. circa hanc quæstionem vide etiam Gandin.in tract.malefi.in rubr.de bon.malefact. col.iij. versi.item quæro aliquis commisit maleficium.& in versi.sed nunc
2 quæro.col.iij.in fin.† vbi dixit, ꝙ si Domus vel Turris communis inter duos fratres fuerit,& vnus delictum committat,propter ꝙ vigore statuti

destruitur, pars dictæ Domus vel Turris, quæ puta erat pars superior, de damno q alter frater non delinquens patitur, a fratre delinquente resarciri deberet, si soluendo esset, sin minus regressum habebit contra commune. arg. l. miles. ff. de adulter. Circa hoc vltimum quando committens crimen læsæ maiestatis vel aliud, propter q eius Domus destrui debet, si is domum communem cum alio habeat, quid agendum sit, Archid. & Io. Andr. mouent hanc quæstionem in d. c. fœlicis. de pœn. in vi. vbi referunt dicta Bartholom. Brixien. in sua quæstione dominicali. nu. 44. & tandem pro decisione remittit se ad not. per eum in addit. Specul. in rubr. de pœn. & per Bar. in l. at eius. in §. de eo. ff. de aqua pluui. arcend. Philip. Franc. in d. c. fœlicis. in i. col. in vlt. not. dicit, q si propter tale delictum Domus fuit destructa, tunc socius recursum habere poterit contra delinquentem. arg. tex. in l. si is cum quo. ff. com. diuidund. secundum Bart. ibi. Si vero Domus non fuit destructa, sed lata est sententia de ea destruenda, q eo casu fiscus redimet partem socij vt tota destruatur, secundum Bartol. ibidem. & hoc modo dicit posse procedere opinionem Ioan. Andreæ, de qua loco supra allegato, subdens, idem esset non lata sententia, si tamen maleficium esset scandalosum: sed si maleficium non esset scandalosum fiscus tamen in omnibus bonis succederet, vt in crimine læsæ maiestatis. l. quisquis. C.
3 ad leg. iul. maiest. † & idem dicit esse quando fiscus non succedit in omnibus bonis, & socius velit partem destruendam redimere, eo casu erit admittendus, non autem cogendus. Si autem socius nolit partem destruendam redimere, tunc huiusmodi pœna in aliud commutari debet. argumẽ. l. & si seuerior. C. de infam. secundum Bart. in d. §. de eo. Et si cupis circa istam quæstionem plura videre: vide Docto. in d. c. fœlicis vbi Franch. & Bar. in d. l. hactenus. ff. de aqua pluui. arcend. & in l. si interdum. ff. commun. diuid. & Bald. in d. l. & si seuerior. Alberic. in tract. statut. in verbo bona. versicul. statutum dictat quod bona. & in eod. tract. in verb. delinquens. in versicul. statutum quod pro delicto. & in verb. maleficium. co-
4 lum. i. versicul. statutum dictat quod pro maleficio. † Quid autem dicendum sit quando aliquis domum suam alicui in pignus dedit, demum in crimen incidit, propter quod eius domus destrui debet? circa hoc vide
5 Alberic. in d. tract. suo statut. parte iij. qō. xiiij. † Et quid erit quando creditor qui talem domum in pignus habebat incidit in crimen simile, an domus ei pignorata destruatur? vide eundem Alberic. in d. tract. q. xv. in d. iij. parte. & ibidem etiam ponit quid dicendum erit quando maritus constituit vxori quartam partem secundum legem Longobardam, an possit mulier defendere dictam quartam partem bonorum mariti qui crimen læsæ maiestatis commisit, & sic Domum ne destruatur.

6 † Sed vtrum destructa Domo, puta Rei criminis læsæ maiestatis, illa postmodum reædificari poterit? videtur dicendum quod si in sententia condemnatoria contra reum lata non fuisset prohibita reædificatio, quod refici possit: ita sensit Domin. in præallegat. c. fœlicis. colum. i. in versicu. Nota argumen. quod mandatum. de pœn. in vi. Sed dicas contrarium verius esse, vt tenet Philipp. Franch. in d. c. fœlicis. colum. i. versicul. vltim. noto. vbi dicit, quod ista pars, videlicet quod domus destructa ob crimen reædificari non possit, est verior: & quod fuit disputatum & conclusum in simili quæstione de ciuitate condemnata, a Papa ad destructionem murorum, quod non possit reparare muros dirutos sine licentia Papæ: secundum Cin. in l. seruus. C. de pœn. et Bar. in l. si quis adulterium. §. i. ff. de
7 adulter. † Quinimmo dixit idem Franch. in d. c. fœlicis. in vlt. nota. quod dicta pœna diruptionis Domus de qua in d. c. fœlicis. remitti non potest nisi per Papam: per not. in c. sicut sancti, in fin. xv. distinct. quia pœnæ iuris ab alio quam, a Papa remitti non possunt, secundum omnes ibi. ad quod facit tex. in c. frater. xvi. quæst. i. & idem voluit Dominic. ibi in i. colum. in versicul. quæro an ista.

FINIS SECVNDI LIBRI.

HIERONYMI GIGANTIS IVRISCONSVLTI FOROSEMPRONIENSIS DE CRIMINE LAESAE MAIESTATIS.

LIBER TERTIVS.

DE POENIS QVAS FILII INCVRRVNT PATRE COMMITTENTE CRIMEN LAESAE MAIESTATIS.

SVMMARIVM.

An filius puniatur ex delicto patris in crimine læsæ maiestatis?

1 *Filius non portabit iniquitatem patris.*

2 *Non occidentur patres pro filijs, sed unusquisq; in suo peccato morietur.*

3 *Pœna suos tenere debet authores.*

4 *Filij committentium crimen læsæ maiestatis in principem, excluduntur a materna, auita, & omnium proximorum hæreditate.*

5 *Item testamento extraneorum nihil capiunt.*

6 *Item perpetuo sunt infames, nec ad honores admittuntur.*

7 *Patres comederunt uuam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt.*

8 *Princeps habetur quasi Deus in terris.*

9 *Pœna legis quisquis. C. ad leg. iul. maiest. contra filios locum non habet, nisi in casibus ibi expreßis.*

Commisso crimine læsæ maiestatis contra Regem Francie non habent locum pœne. d.l.quisquis.

QVAESTIO I.

IDIMVS hucusq; quibus pœnis afficiantur committentes crimen læsæ maiestatis: modo operepretium est videre, vtrum eorum filij ex huiusmodi paterno delicto aliquam incurrant pœnam? Et uideretur dicendum quod non:
1 † filius enim patris iniquitatem non portabit. vt habetur Ezechiel c. 17. & in c. Iudæi i.q. iiij. l. filiam. ff. de senator. l.

crimen.ff.de pœn.l.quotiens.ff.de noxal.l.emancipario.§.final.ff.de fenat.
2 & habetur.in toto tit.C.ne fil.pro patr.facit illud Leuiti.c.24.† vbi dicitur,non occidentur patres,pro filijs, nec filij pro patribus:sed vnusquisq; in peccato suo morietur.& idem dicitur Regum.4.cap.14. idem habetur Paralipo.lib.ij.c.xxv.& Deutero.c.24.& Regū.iiij.c.4.facit tex.in l.sanci
3 mus.C.de pœn.† vbi habetur, ꝙ pœna suos authores tenere debet, nec vlterius progredi contra eos qui procul sunt a calumnia.ad idem facit tex. in l.si quis in suo.§.legis.C.de inoffi. testam.l.legem.C.de natural.liber.in fin. in i.respons.& l.ob maritorum.C.ne vxor. pro marit.l.si pœna.& l. crimen.ff.de pœn.l.iij.§.quod pater.ff.de muner.& honor.l.actione.§.diximus.ff.pro soci.l.generali.§.fin.ff. de rit.nupt.l. maritus.ff. solut.matr.l.final.ff.ad Syllen.& in auct.vt nulli.iudic.§.fin.col.ix.Dicas tamen,ꝙ prædicta omnia sibi locum vendicant regulariter loquendo: secus tamen est
4 in crimine læsæ maiestatis.l.quisquis.§.filij vero.C.ad leg.iul.maiest.† nam filij eorum,qui in principem commiserunt crimen læsæ maiestatis, Primo a Materna vel Auita, ac etiam ab omnium proximorum hæreditate ac
5 successione alieni habetur.† Secundo testamento extraneorum nil capere
6 possunt.† Tertio perpetuo infames sunt,& ad nullos honores admittuntur,vt est expressum in d.l.quisquis.§.filij vero.& habetur etiam.vi.q.i.c. quæro.§. vtrum.de pœnit.distinct.i.c.quisquis.facit ꝙ habetur Hierem.c. v.vbi dicitur:Patres nostri peccauerunt & non sunt,& nos iniquitates eo-
7 rum portauimus.† Et ꝙ habetur Hierem.c.31.vbi legitur: Patres comederunt vuam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt. Idem habetur Ezechiel.c.18.Et ratio quare sic statutum sic in crimine læsæ maiestatis,est
8 propter immanitatem dicti criminis:† offenditur enim princeps,qui habetur quasi Deus in terris. vt est tex.in auct.de consul.§.final.col.iiij. præterea pœna ista quæ imponitur filijs propter delictum patris statuta est, a lege in duriorem patrum vindictam ac pœnam: pater enim terretur magis propter filij pœnam.per tex.in l.isti quidem.in fin.ff.ꝙ met.causa &.§.fi-
9 nal.instit.de noxal.† Et ꝙ pœna.d.l. quisquis. non habeat locum in alijs casibus criminis læsæ maiestatis quo ad filios, nisi in casibus ibi expressis, tenuit etiam Nicol.Boer. in tract.de seditios.in vi.præsupposito.nu.20. 21.e 23.vbi dixit, ꝙ licet in Regno Franciæ locum habeat crimen læsæ maiestatis contra regem commissum:Tamen pœnæ.d.l.quisquis, quo ad filios & eorū incapacitatem locum non habent, cum possint succedere, & capere relicta eis in testamento suorum & aliorum,etiam ab intestato,nec efficiuntur infames, & ad honores promoueri possunt:sed tali casu pœna. d.l.quisquis. solum locum habet, quo ad pœnam corporalem & bonorum confiscationem.Pœnæ enim contra filios locum sibi vendicant in pri-

mo capite.d.legis Iuliæ, de quo in d.l.quifquis.fecus in alijs cafibus in quibus delictum Patris filio minime nocet, de quo habetur etiam per Ioannem Corafium Tholofanum nunc Ferrariæ legentem, mihi vti fratrem honorandum in d.l.filiam.in verfic.auferrendam.ff.de fenat.

SVMMARIVM.

1 *Filius committentis crimen læfæ maieftatis, an capiat bona ex donatione matris?*
2 *Donationis actus eft contrarius fucceßioni teftamenti uel ab inteftato.*
3 *Ex fucceßione teftamenti, uel ab inteftato ad cafum donationis non infertur.*
4 *L.quifquis.C.ad leg.iul.maieft.an fit pœnalis & odiofa, uel fauorabilis?*
5 *Lex quantūcunq; fit fauorabilis, tñ qñ pœnam imponit eft odiofa & non extendenda.*
6 *Filius rei criminis læfæ maieftatis erit capax donationis inter uiuos fibi a matre facte.*

QVAESTIO II.

1 SECVNDO quæro: vidimus fupra proxime ꝙ filius committentis crimen læfæ maieftatis efficitur etiam incapax maternæ hæreditatis, tā ex teftamēto, ꝗ̃ ab inteftato. l.quifquis.§.filij vero.C.ad leg.iul.maieft. Quid dicēdum erit de bonis, a matre filio donatis? Hanc quæftionem late examinat Paris.in confi.69.nu.26.cum fequent.in iij.vol. vbi arguit ad vtrancꝙ partem: & tandem num.171.concludit, ꝙ tex.in d. l.quifquis. in d.§.filij vero.non vendicet fibi locum in bonis donatis per matrem filijs, cum ex difpofitione d.l. quifquis. filij reddantur incapaces maternæ fuccefsionis, tam ab inteftato quam ex teftamento. nec prohibet
2 ille tex.matrem inter viuos filijs poffe donare † ifte enim actus donationis eft penitus contrarius fuccefsioni teftati vel ab inteftato, continens tacitam voluntatem ipfius morientis.l.conficiuntur.ff.de iure codicil.& quia dicti actus inter fe nil commune habent.l.verba contraxerunt.ff.de verb.
3 fignifica.† nec ex fuccefsione ex teftamento vel ab inteftato ad cafum donationis inter viuos inferri poteft.l.inter ftipulantem.§.facram.ff.de verb. obliga.facit glof.in l.i.in verb.donationem.C.de fecund.nupt.& in donatione inter viuos habetur per Alex.in l.ij.col.iij.verfic.item in alio.ff.de legat.i.& pro ifta conclufione longe plura adducit Paris.in d.fuo confil. 69.quem videre poteris.comprobatur conclufio prædicta per ea quæ voluit Salyc.in d.l.quifquis. in.§.filij vero. col.i. verfi.adhuc quæro, quid fi
4 mater † vbi dicit, ꝙ materia.d.l.quifquis.eft pœnalis & odiofa ideo non extendenda. Et licet aliqui dicant ꝙ immo d.l. quifquis. fit fauorabilis non odiofa, quia introducta fauore publico, vt homines a tam graui delicto abftineant metu pœnæ, iuxta illud Oratij, Oderunt peccare mali for-

midine pœnæ: vt voluit Claud. de Seysel. in l. si quis id quod col. ij. circa medium. ff. de iurisdict. omni. iudi. nihilominus dato ꝙ hoc verum esset
5 non tamen obstaret † quia quantumcq; lex sit fauorabilis, tamen vbi est apposita pœna erit odiosa, & non extendetur, vt dixit Bal. in l. illud. col. ij. versic. istud est notandum. C. de sacrosanct. eccles. per tex. in auct. de
6 non alienan. §. quia vero Leonis. el ij. & ibi Iac. de Beluis. † Erit ergo conclusio, ꝙ filius rei criminis læsæ maiestatis erit capax donationis inter viuos sibi a matre factæ: licet matri necq; ex testamento necq; ab intestato succedere posit. Considera tamen ꝙ contra istam conclusionem videtur facere tex. in d. l. quisquis. in d. §. filij vero. ibi, sint perpetuo Egentes et Pauperes. & ibi, sint postremo tales vt hi perpetua egestate sordentibus sit et mors solatium, & vita supplitium. quæ dispositio esset innanis & frustratoria, si tales filij capere possent ex donatione matris, quod capere non possunt ex testamento vel ab intestato in bonis maternis: & sic fieret fraus dictæ legi. cum ergo ratio paupertatis conseruandæ in dictis filijs militet etiam in donatione: & vbi est eadem ratio ibi debeat esse eadem iuris dispositio, vulgatis iuribus: Ergo idem uidetur dicendum de donatione. Nec mirum si propter atrocitatem tanti criminis filij innocentes puniuntur, nam Deus propter illud nefandissimum crimen deleuit funditus ciuitates Sodomæ, & Gommorræ, & tres illis finitimas ciuitates & tamen ibi proculdubio erant infiniti infantes & furiosi, qui innocentes erant.

SVMMARIVM.

1 *Filius damnati de crimine læsæ maiestatis, an sit capax donationis causa mortis sibi per matrem factæ?*

2 *Donatio causa mortis sapit ultimam uoluntatem.*

3 *Testari qui non potest ratione defectus consensus, non poterit donare causa mortis.*

4 *Vsurarius manifestus qui non potest testari, nisi seruata certa solennitate, non poterit donare causa mortis.*

5 *Cardinalis uel episcopus habẽs facultatem testandi a Papa donare poterit causa mortis.*

QVAESTIO III.

1 ERTIO quæro: quid dicẽdum de donatione causa mortis facta per matrem filio patre damnato de crimine læsæ maiestatis? Dicas huiusmodi donationem non valere. prohibitum est enim filio damnati de dicto crimine posse aliquid capere de bonis maternis, tam ab intestato quam ex
2 testamento l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest. † do

natio autem causa mortis sapit vltimam voluntatem.l.fin.C.de donat.causa mort.inst.de donar.§.i.Bald.& alij in l.tam is.§.filius.ff.de donat.causa mort.& habetur per Bar.& Doct.in l.ij.ff.de legat.i.& ibi solennis doctor præceptor meus Dominus Vincent.Hercul.de Perusio. col.iij. vbi dixit, ꝙ donatio causa mortis videtur vltima voluntas, cum requirat quinq; testes, pro vt requirunt aliæ vltimæ voluntates, citra testamentum.l.fin.C.de donat.causa mort.l.fin.C.de codicil.& qui non potest testari ratione ætatis,non potest donare causa mortis.l.i.§.i.ff.de tutel.& ration.distrah.

3 tion.distrah.† Item qui ratione defectus consensus testari non potest,non

4 poterit donare causa mortis.l. discretis.C.qui test.facer. possunt. † Hinc est, ꝙ vsurarius manifestus qui testari non potest,nisi seruata solennitate de qua in c.quanquam. de vsur.in vi.ita etiam non poterit donare causa mortis,vt habetur per Lappum.alleg. 125.vbi dixit,ꝙ nō valet donatio causa mortis facta ab vsurario,nisi restitutis vsuris vel præstita cautione:

5 vt in d.c.quanquā.† facit etiam,quia si a Papa conceditur facultas Cardinali vel Episcopo testādi,poterit vigore huiusmodi facultatis fieri donatio causa mortis,& codicilli:vt dixit Angel.de Perigl.de Perusio.in d.l.ij.col. i.versic.sed si concederetur.ff.de legat.i. Cōcludo igitur,ꝙ donatio causa mortis facta per matrem filio redito incapaci maternæ successionis,tam ex testamento,quam ab intestato,ex eo ꝙ pater crimen læsæ maiestatis commisit,non valeat.

SVMMARIVM.

1 *Filius damnati de crimine læsæ maiestatis,an priuetur feudo?*

2 *Delictum patris quo ad feudum nocet filijs,sed non agnatis.*

QVAESTIO. IIII.

1
VARTO quæro: quid dicendum de feudo, an patre damnato de crimine læsæ maiestatis filius qui ex patris delicto efficitur insuccesibilis, iuxta terminos.l.quisquis.C. ad leg.iul.maiest.illo priuetur? Andr. de Isern.in c.i.in.§. præterea.in tit.q̄ fuit prima causa benefi.amittend. dixit, ꝙ in feudis omnis descendens ex illo sanguine maculato & infecto est priuatus feudi successione:non habita distinctione, an feudum sit paternum & antiquum, & sic ex pacto & prouidentia,vel hæreditarium.Hanc opinionem Isern.refert etiam et sequitur Math. de Afflic. in d.§.præterea.in versi.glos.iij.nu.8,quando sumus in crimine læsæ ma-

2 iestatis:per tex.in d.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.† & ibidem dixit, ꝙ quo ad feudum delictum patris filijs nocet,sed non agnatis.& allegat ad hoc Bald.idem dicentem.in l.i.in versi.vigesimo octauo quæro.ff.de rerum diuis. & tex.in c.i.in tit.si vasal.feud.priuet.vide ad hoc Afflict.loco præallegat.col.ij.nu.11.vsq; ad nu.14.vide ad prædicta ea quæ dixi supra.q.v.in rubr.proxima præcedenti.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.an locum habeat in filijs iam natis?*

2 *Filij propter delictum patris, quando puniuntur, regulariter intelligi debet de filijs post delictum natis.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro:an dispositio.l.quisquis.in §.filij vero. quæ inhabilitat filios eius qui crimẽ læsæ maiestatis commisit a successione paterna, materna,et auita,ac omnium proximorum & etiam extraneorum, locum habeat in filijs iam natis tempore delicti? In hac qõ.Cyn.& Petr. in d.l. quisquis.C. ad leg.iul. maiest. tenuerunt ꝙ non:

2 per tex.in l.ij.C.de liber.& eorum liber.† vbi videtur tradi regula: ꝙ quã do propter delictum patris filij puniuntur,intelligi debet de filijs post delictum natis. ad idem allegat text. in l.diuo marco.C.de quæstio.& in l. emancipatũ.ff.de senat.in quibus iuribus probatur, ꝙ attenditur tempus natiuitatis seu conceptionis filij ad qualitatẽ,quã filius a patre suscipit,indagandam.idem tenuit Angel.in d.l.quisquis.col.i.versi.in text.ibi filij nati. vbi dixit,ꝙ intelligi debet ibi de filijs natis post crimen contractum: tunc enim sunt ex sanguine reprobato & infecto, & ideo illi puniuntur tanquam criminis quodammodo participes: & ꝙ ante nati & concepti non punientur pœna dictæ legis.Contrariam tamen partem magis communiter tenent Doct. ꝙ immo etiam nati ante delictum comprehendantur in dispositione.d.l.quisquis.quæ cum loquatur generaliter,generaliter intelligi debet.l.de prætio.ff.de publician.cum vulgaribus,& hanc opinionem sequitur Claudius.de Seysel.in l.si quis id quod.col.v.vi.& vij.ff.de iuris dict.omnium.iudic. pro qua ibi multa adducit. idem tenuit Gemin.in c. quisquis.vi.q.i. & Specul.in tit.de sent.§.ij.versi.quinto quæro.Salyc.& Alberic.in d.l.quisquis.col.i.vbi dixit,ꝙ ratio quare filius puniatur in d.l. quisquis.est, quia præsummitur immitator patris:quæ ratio militat etiam

in filijs ante delictum natis, & post modum nascituris. Hanc etiam partem tenuit Angel. in tract. malefi. in verb. che hai tradito la tua patria. in versi. quærit ibi Salyc. num. 13. vbi dixit idem esse in iam natis ꝙ in nascituris: & ad hoc August. de Arim. ibi in addit. allegat. not. per glos. Bar. Bald. & Salycet. in l. ij. C. de liber. & eorum liber. Nellus in tract. suo Bannitor. in ij. parte. primi temporis. q. x. dicit, ꝙ opinio Cyn. & Petr. supra relata, ꝙ nati ante contractum delictum non comprehendantur in d. l. quisquis. sed solum procreati & nati post delictum commissum, æquitatem sapit: Sed contraria opinio, ꝙ indifferenter nati & nascituri comprehendantur, forte verior est. Et istam opinionem, ꝙ nati ante, comprehendantur in d. l. quisquis. §. filij vero. quæ communis est, sequor: pro qua ineuitabiliter facit text. in d. §. filij vero. vbi vita reseruatur ex Imperatoria lenitate filijs eius qui crimen læsæ maiestatis commisit: Ergo de iam natis loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Filij emancipati a patre, ante commissum crimen læsæ maiestatis, an puniantur?*
2 *Filij emancipati desinunt esse de familia patris.*
3 *Emancipatio facta per patrem de filio, parum ante commissum crimen læsæ maiestatis, præsummitur in fraudem facta.*
4 *Donatio facta ante delictum sed post quam delinquens delictum facere præposuerat reuocatur.*
5 *Factum suspitione pœne in fraudem fisci factum censetur.*
6 *Crimen læsæ maiestatis semper fit præmeditate.*
7 *Donatio facta omnium bonorum ante commissum delictum præsummitur facta in fraudem fisci.*
8 *Factum in fraudem fisci & pœne præsummitur quando de propinquo sequitur delictum. & nu. 9.*
10 *Fraus præsummitur ex uicinitate actus.*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: quid dicendum de filijs emancipatis a patre ante commissum per eum crimen læsæ maiestatis: an hi incidant in pœnas de quibus in d. l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. Iul. maiest? Dicas breuiter ꝙ non. Ita dixit glos. in c. si quis cum militibus. in verb. filij vero. vi. q. i. vbi est text. idem ad literam, vt in d. l. quisquis. & voluit illa glos. ꝙ filij per patrem emancipati ante delictum non comprehendantur

in d.l.quisquis.idem tenuit ibi Ioan.de Turre.Cremat.in versi.sed hic surgit quæstio.idem dixit ibidem Præposit.in fin.& Archidiaco.in versic.in glos.filij. hanc eandem sententiam sequitur Lucas de Pen.in l. quisquis. col.ij.versic.filij autem.C.de pet.bonor.sublat. libr.x. ad idem Math. de Afflict.in sua glos.super constitu.regni.in tit.de patare.receptat.col.fin.in
2 fin.† & rationem huius decisionis esse puto:quia filius emancipatus desinit esse de familia patris sui.l.quin etiam.§.fin.ff. de rit.nupt.& nomen fi-
3 lij amittit.l.senatoris.la ij.ff.de senat.† Hanc conclusionem admittendam censeo cum hoc temperamento,videlicet:ꝙ non procedat, quando pater filium seu filios emancipauit parum ante quam crimen læsæ maiestatis cõtra principem vel eius Collaterales committeret.Talis enim emancipatio præsumeretur facta in fraudem : scilicet , vt filius non incurret in pœnas. d.l.quisquis.§.filij vero.facit ad hoc ꝙ voluit Bar.& Doct.de donatione facta ante delictum cõmissum in l.post contractum.ff.de donat. vbi Bar.
4 in versic.& vt plene.† dicit, ꝙ quando donatio facta est ante delictum commissum tempore quo iam delinquens delictum facere præposuerat, & sic propter delictum committendum alienauit,ꝙ tunc talis donatio eo
5 dẽ modo reuocatur, prout reuocatur donatio post delictum facta † quia factum suspitione pœnæ in fraudem fisci factum censetur .l.in fraudem
6 in princ.ff.de iur.fisc.l.sed si maritus.in fin.ff.qui & a quibus † facit, quia vt videmus,crimen læsæ maiestatis semper fit præmeditate, vt probatur in d.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.Et pdicta maxime procederent quando pater ante quam delictum huiusmodi commisisset filium emancipasset,eidem bonorum suorum in præmium emancipationis parte assignata.arg.eorum quæ not. Bar.in d.l.post contractum. in versic.& prima est
7 præ sumptio † vbi dicit,ꝙ si is qui deliquit ante cõmissum delictum donauit omnia bona sua,præsummitur id in fraudem fisci fecisse.l. omnes.§.lucius.ff.de his quæ in fraud.credit.faciunt not.per Bald.in l.i.col.vlt.C.qui
8 bon.ceder.possunt.& in l.si quis post hac.C.de bon.proscript. † factum enim in fraudem fisci & pœnæ præsummitur , quando de propinquo sequitur delictum.l.si ventri.§.fin.ff.de priuil.credit. & l.sed Iulianus.§.sed si filius.ff.ad Macedon.c.officij. ext.de elect.per quæ iura dixit Bar.in d.l.
9 post contractum in versi.quinto præsummitur † ꝙ donatio facta a delinquente ante contractum delictum censetur facta in fraudem fisci.Et probatur ista opinio in casu nostro per tex.in d.l.quisquis.in.§. emancipationes.
10 in fin.ibi,quo primum.& ibi, bona glos.in verb.nõ valeant † facit etiam quia ex vicinitate actus fraus præsummitur, de quo etiam per Corne.in consi.lxi.visa copia processus.col.i.in versi.secundo dictus.in iij.volu. & per Casaneum.in consil.xxxiij.Hugo,& Martinus.col.fin.n.15.ꝙ etiam probatur

probatur, argumen. text. in l. si ventri. §. fin. ff. de priuileg. credit. & l. si quis post hac. ff. de bon. damnat.

SVMMARIVM.

Filij naturales commisso crimine læsæ maiestatis per patrem an puniantur?
1 *Spurij appellatione filiorum continentur.*
2 *Filius natus in seruitute, spurius est.*
3 *Filius spurius patrem occidens tenetur lege Pompeia, de Paricidijs.*
4 *Princeps est omnium subditorum pater.*
5 *Statutum faciens mentionem de filio, intelligitur de legitimo & naturali.*
6 *Luxuria non debet esse melioris conditionis quam castitas.*
7 *Filij ubi cõdemnantur per iudicẽ uel statutũ ex delicto patris, ueniunt etiam naturales.*
8 *Papa, uel Imperator est omnium pater.*
9 *Bastardi non possunt appellari de domo, familia, seu agnatione patris.*
10 *Bastardi non possunt uti insignijs domus paterne.*
Bastardi sunt infames, & uilis conditionis.
11 *Filius naturalis, etiam legitimatus, non admittitur ad feudum concessum patri pro se & filijs.*
12 *Domini Veneti filios legitimatos non admittunt ad nobilitatem & eorum consilia.*
Domini Veneti, etiam legitimatos per subsequens matrimonium non admittunt ad eorum nobilitatem, sed bene ad bonorum successiones.
13 *Bastardi per Mosaycam legem templum domini ingredi usq; ad decimam generationem prohibebantur.*
Frater testamẽtum fratris querellare potest, si frater instituit bastardũ eius hæredem.
14 *Filius naturalis tantum, cuius pater præsumptiue certus est comprehenditur in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest.*
15 *Filij spurij, quando sunt banniti omnes de tali domo, comprehenduntur.*
16 *Filius adoptiuus an comprehendatur in dispositione d. l. quisquis.*
17 *Filius adoptiuus an in ultimis uolũtatibus, cõtractibus, & priuilegijs cõprehẽdatur?*

QVAESTIO VII.

EPTIMO quæro: quid dicendum de filijs naturalibus eius, qui crimẽ læsæ maiestatis cõmisit, an et ipsi comprehendantur in l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest? Et videtur dicendum q̃ & ipsi subiaceant pœnis de quibus in d. §. filij vero. eorum patre committente crimen læ-
1 sæ maiestatis in principem siue eius Collaterales: † Appellatione enim filiorum spurij continentur. l. cum pater. ff. de legat. ij. facit, quia vulgari sermone naturales filij appellantur, cui appellationi standum

est l.si seruus plurium.§.fin.ff.de leg.i.l.labeo.ff.de suppelle&.legat.l.cum delanionis.§. Asinam molendinariam.ff.de fund.instruct. Et hanc conclusionem Alberi.in d.l.quisquis. col.ij. refert tenuisse quændam Thomam Formagiarium Doctorem Bononiensem disputando:& inter alias ratio-
2 nes adducebat,† quia filius natus in seruitute spurius est,vt cauetur.l.ex libera.ff.de suis.& legiti.demum alia lege cauetur, ꝙ nati in seruitute appellatione filiorum continentur.l.lutius.§.fin.ff.de legat.ij. Hanc conclusionem tenuit etiam Ioan.Andr.in c.statutum.de hæret.in vi.& Angel.in.§. interdum.col.ij. versi.quod habetur.instit.de hæred.quæ ab intest.defer.
3 & Bal. in d.l.quisquis sequitur eandem opinionē,† & dixit ibi, ꝙ si filius spurius patrem occidat lege Pompeia de Paricid.tenetur: Ergo idem esse
4 debet cum de principe occidendo tractatur, † quia princeps est omnium subditorum pater: vt in l.postliminium.ff.de capt.& postlimini.reuers.& hoc dicit esse verum quando de iure cōmuni in materia indifferenti profer
5 tur,istud verbum filij: † sed quando a statuto profertur tunc dicit intelligēdum de filio legitimo & naturali,nam verbum filius est simpliciter pro latum, & nemo simpliciter appellari potest filius nisi sit iustus.l. vlt.ff. de iur.deliber.l.generaliter.in fin.ff.de instit.& substitu. quod etiam ostenditur ex diffinitione filij l filium diffinimus.ff. de his. qui sunt sui. vel alien. iur.item spurij filij nuncupari non debent. Auct.ex complexu.C.de incest.nupt.& in auct.quibus mod.natu.effic.sui.§.præterea.Et pro ista opinione, ꝙ filij naturales tantum comprehendantur in d.l. quisquis.§. filij
6 vero.C.ad leg.iul.maiest.facit ratio † quia luxuria non debet esse melioris cōditionis quam castitas.casus est in simili in l.iiij.iuncta rubr.C.de interd. matri.ad idem glos.in c.statutum fœlicis.in verb.voluntas.de hæret.in vi. Ange.Imol.& Alex.in l.ex facto.§.qui rogatus.ff.ad senat.consult. trebel
7 lia.† vbi dicunt,ꝙ si ex delicto patris condemnantur filij per iudicem, vel per statutum puniatur, ꝙ filiorum appellatione veniunt etiam illegitime nati.idem dixit Dominus & Præceptor meus Carol.Ruin.in conf.80.de duobus est videndum.col.v.nu.13.in iij. vol.idem voluit Ange.in tract. malefi.in verb.& hai tradito la tua patria.versic.quærit Cynus.nu.14.& hanc opinionem tenuit etiam Martin.de Laud.in tract.de crim.læsæ ma-
8 iest.q.xx.vbi rationem adducit, † ꝙ facere contra Imperatorem vel Papam est contra ius quasi naturale:quia Imperator & Papa est omnium pa ter.allegat ad hoc Alberic.in d.l.filium diffinimus. Facit pro ista opinione text.in c.si gens angelorum.lvi. distinct. vbi habetur, ꝙ bastardi sunt
9 prompti ad omnia deteriora.In contrarium tamen facere videtur,† ꝙ isti naturales,quos bastardos vulgo appellamus,non possunt appellari de domo,familia,seu agnatione patris. Dyn.in l.cum pater.§.mater. ff.de leg.ij.

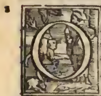
10 Andr. de Isern. in c. i. in tit. si de feud. defunct. † nec possunt insignijs Domus paternæ vti, vt late per Andr. Tiraquel. in tract. suo nobilit. ca. 15. nu. 12. e 13. item infames, & vilis conditionis sunt, vt per Azon. in summa. C. de infam. Bal. in l. ij. in princ. in vlt. not. ff. de liber. & posthu. Bal.
11 in consi. 373. præmittendum est. in princ. in i. vol. † nec etiam legitimatus admittitur naturalis filius ad feudum concessum patri pro se, et filijs, vt habetur in c. naturales. & ibi late Doct. in tit. si de feud. fuer. controu. inter
12 Dom. & Agnat. † et Domini Veneti tales legitimatos non admittunt ad nobilitatem, nec ad eorum consilia, vt dixit Fulgos. in consi. 62. stante statuto. col. ij. versic. hoc quoque euidentius. Quinimmo Domini Veneti nec etiam legitimatos per subseqnens matrimonium admittunt ad eorum nobilitatem, sed bene illos admittūt vti legitimos ad bonorum successiones, ad fideicommissa & feuda: iuxta terminos. c. tanta. qui fil. sint legit. facit quia proprie filij naturales appellatione filiorum non veniunt: quia de iu-
13 stis intelligitur. l. vlt. ff. de iure deliber. † quinimmo Mosayca lege isti bastardi templum domini ingredi vsque ad decimam generationem prohibebantur: vt habetur Deutero. c. 23. Et de iure communi si bastardus instituatur hæres in testamento fratris, frater tanquam sit instituta turpis persona, testamētum fratris quærelare potest, vt per Cyn. in l. fratres. C. de inoffici. testam Alex. in l. ex facto. col. v. in princ. ff. de vulgar. & pupillar. substit. In hac q̄o. Cyn. in d. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. ad partes arguit, quē vide ibidē in ij. col. in versic. quarto q̄ritur. demū distinguit sic, quod aut filius natus est ex certo cōplexu, vt ex cōcubinatu vel ex alio coitu certo licet a lege dānato, & tunc quia pater est certus, dicit in eo locū habere. d. l. quisquis. quia talis est de sanguine improbato. arg. tex. in l. nihil. & l. adoptiuus. §. seruiles. ff. de rit. nupt. aut est natus de tali coitu ex quo pater reputatur incertus, & tunc dicit Cyn. non habere locū. l. prædict. quisquis. quia cessant rationes secūdum quas nos informare debemus: vt in. §. oportet. in auct. de iudic. et ff. de rit. nupt. l. lege. §. i. cum ista distinctone transit Alberic. in d. l. quisquis. col. ij. & Salyc. ibidem col. i. vers. quæro tertio.
14 † Erit ergo conclusio, quod filius naturalis tantū, cuius pater præsumptiue certus est, comprehendetur in d. l. quisquis. in. §. filij vero. C. ad leg. iul maiest. & hanc conclusionem tenuit etiam. D. Ioannes Corrasius Tholosas in l.
15 liberos in fin. ff. de senator. † Pro qua facit, quod voluit Ang. in l. ita stipulati. §. grisogonus. ff. de verb. obligat. vbi tenuit, quod si sunt banniti omnes de tali domo, includuntur etiam spurij, propter communē vsum loquēdi, licet proprie nō sint de domo. Ad idem Felyn. in prohæm. Decretal. col.
16 ij. nu. 9. † Sed quid dicemus de filio adoptiuo, an comprehendetur in dispositione. d. l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest? Dicas quod non: &

erit ratio, quia ex quo nō descendit a sanguine infecto non militant in eo rationes de quibus in d.§.filij vero. Ergo nec militabit eadem iuris disposi
17 tio.c.cum cessante.de appellat.cum vulgaribus.† facit etiā quia filius adoptiuus in vltimis voluntatibus, in contractibus, in priuilegijs, & etiam in dispositione legali appellatione filij non venit.l.si ita quis.§.fin.ff.de legat. ij.& not.per Specul.in tit.de locat.§.nunc aliqua.versi.68. Alex.in l.adoptiuum.ff. de in ius vocand. & l.fideicommissum.ff.de condit. & demonstra.& per D.Carolum Ruinum Praeceptorem meum in consi.87.Quia Mathaeus.col.viij.nu.16.in iij.volu.

SVMMARIVM.

1 *L.quisquis.C.ad legem iul.maiest.an locum habeat in haeredibus secundi gradus?*
2 *Iura sanguinis, & carnis, magis transfunduntur in filios quam in Nepotes.*
3 *Liberorum appellatione comprehenduntur ceteri descendentes.*

QVAESTIO VIII.

1 OCTAVO quaero: an dispositio l. quisquis.§.filij vero.C. ad leg.iul.maiest.locum habeat in haeredibus secundi gradus, videlicet in nepotibus? Hanc quaestionem examinat Alberic.in d.l.quisquis.col.i.versi.item quaeritur vtrum. vbi dicit, quod Ricardus sub dubio forte tenebat quod sic, allegando tex.in l.senatus consulto.ff.de rit.nupt.& tex.in l. filium.ff.ad Macedon.facit pro ista parte tex.in l.liberorum.ff.de verb.significatione & l.filij.& l.iusta.eod.tit. Pro contraria vero opinione allegat tex.in l.quod si nepotes.ff.de testam.tutel.& hanc opinionem, quod haeredes secundi gradus non comprehendantur in dispositione.d.l.quisquis.§.filij vero.refert tenuisse Thomam Formagiarium Doctorem Bononiensem, qui hāc quaestionē disputauit, in quaestione quae incipit, quaeritur nunquid. vbi di
2 xit, quod in nepotibus non est eadem ratio quae est in filijs † quia iura sanguinis & carnis magis transfunduntur in filios, quam in nepotes, qui remotiores sunt.arg.l.cum quaeritur.ff.de excep.rei iudic. Cyn.autem in d.l.quisquis.col.i.versi.tertio quaero.dicit, quod hoc dubium est sublatum per quandam constitutionem Federici Imperatoris, quam Romana ecclesia post il
3 lius damnationem approbauit, in qua vtitur verbo liberorum † quorum appellatione comprehenduntur caeteri descendentes.l. quod si nepotes.ff. de testam.tutel.& l.liberorum.ff.de verbor.signific.

SVMMARIVM.

1 *Filius clericus patre cōmittēte crimē lesae maiestatis, an priuetur beneficio ecclesiastico?*

1 *Filij clerici non comprehenduntur in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest.*
2 *Filius clericus ob delictū crim. læsæ maie. a patre cōmissum, nō priuatur sua præbēda.*
3 *Filij committentis crimen læsæ maiestatis si post delictum patris fiant clerici sunt incapaces beneficiorum ecclesiasticorum propter infamiam.*
4 *Iuspatronatus an transeat in fiscum commisso crimine læsæ maiestatis?*

QVAESTIO IX.

NONO quæro: quid dicendum de filijs clericis, an comprehendantur in l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest. Ioan. de Turre Cremat. in c. si quis. in versic. surgit hic dubium. vi. q. i. dicit, secundum opinionem Laurētij ꝙ non.
1 idem not. glos. 56. distinct. in c. satis peruersum † vbi dixit, ꝙ filius clericus patre committente crimen læsæ maiestatis in principem non priuatur suo beneficio ecclesiastico: quia cum sit clericus est exemptus a iurisdictione Imperatoris: vt not. Doct. maxime Ioan. Andr. in c. vergentis. in versic. conseruata. de hæreti. clericatus enim eos exemit a iurisdictiōe iudicum secularium. 96. distinct. c. bene quidem. hanc opinionem tenuit etiam Augusti. de Arimino. in addit. ad tract. Angeli. de malefi. in verb. et hai tradito la tua patria. in additione quæ incipit.
2 Tu autem in hac materia † Et ꝙ filij clerici non comprehendantur in dispositione. d. l. quisquis. sentit etiam Archidia. in dict. capit. si quis. vi. quæstion. i. & Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium. colum. ix. in fin. nume. 18. in titul. quæ sint regal. not. Doct. in clement. pastoralis. de re iudic. Imol. in l. cum filius. ff. de verbor. obligat. & Angel. in tract. malefic. in verb. & eius bona publicamus. in versi. quid si filius fami-
3 lias. nu. 27. † vbi dixit, ꝙ filius ob delictum criminis læsæ maiestatis a patre commissum non priuatur beneficio ecclesiastico ꝙ obtinet, neque sua præbenda. Idem tenuit Collectar. in c. in quibusdam, versi. sed quid si pater. ext. de pœn. idem tenuit Henric. Boich. in d. c. vergentis. col. fin. in fin. de hæret. vbi dixit, ꝙ cum clerici sint exempti a iurisdictione iudicis secularis. 96. distinct. c. duo sunt. & i. q. iiij. c. contrarium. non perdunt beneficia ob crimen læsæ maiestatis a patre commissum. subdens, ꝙ si tempore delicti commissi per patrem filij erant clerici admittuntur etiam ad obti-
4 nenda beneficia ecclesiastica: † secus vero si tunc erant layci, & post patris delictum effecti sunt clerici: quia tunc propter infamiam ad obtinenda nō essent capaces, per text. in c. infames. vi. q. i. istā opinionem tenuit etiam Cardinal. Zabarel. in d. c. vergentis. in fin. de hæret. & ibidem Ioā. de Annan. col. ij. versi. vtrum autem filius: pro qua adduco ea quæ late dixi su-
5 pra q. quarta. sub rubri. de pœn. committen. crim. læsæ maiest. † vbi vidi-

mus, an iuspatronatus transeat in fiscum commisso crimine læsæ maiestatis, & propterea confiscatis bonis delinquentis: & decisum fuit q͂ non, & tamen iuspatronatus est annexum spiritualitati. c. quanto. de iudic. si ergo pater ex tali delicto iuspatronatus non amittit quo ad proprietatem, a fortiori filius ex patris delicto non amittet beneficium ecclesiasticum, quod est quid spirituale. Quid autem dicendum sit quando pater crimen læsæ maiestatis commisit offendendo Papam vel eius Cardinales, an eo casu filius amittat beneficia ecclesiastica quæ obtinet? vide infra q. xi.

SVMMARIVM.

1 *Filij rei crim. læs. maiest. an puniātur qualitercūq; per patrem tale delictū sit cōmissum?*

2 *Filij rei criminis læsæ maiestatis, qui molitus est contra Rempublicam suæ ciuitatis, an comprehendantur in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest.*

3 *L. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. continet nouam pœnam contra offendentem principem, uel eius Collaterales.*

4 *Filij rei criminis læsæ maiestatis, in ciuitate Venetiarum Nobilitate priuantur.*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: an dispositio. l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest. vbi filij illius qui commisit crimen læsæ maiestatis efficiuntur incapaces succesionis paternæ, maternæ, auitæ, & omnium proximorum, ac etiam extraneorum, locum sibi vendicet qualitercunq; per patrem committatur dictum crimen? Dicas q͂ non: sed solum quando pater dictum crimen commisit contra principem & eius Collaterales, qui
2 pars principis reputātur. vt in d. l. quisquis. † Secus si quis molitus esset cōtra Rempublicam Romanorum, aut suæ Ciuitatis. ita dixit Angel. in d. l. quisquis. col. i. in fin. in versic. in tex. ibi proximorum. & allegat. text. in l. eorum. ff. ad leg. iul. maiesta. idem sentit Cyn. in d. l. quisquis. §. filij vero. col. i. versi. tertio oppono. & Sozin. consi. 275. in causa fratrum Andreæ. col. ij. versi. confirmatur. allegat tex. in l. i. ij. & iij. ff. ad leg. iul. maiest. in quibus legibus ponitur pœna quam incurrit committens tale delictum contra Rempublicam Romanorum: & tamen non irrogatur filijs aliqua pœ-
3 na. † facit, quia tex. d. l. quisquis. continet nouam pœnam contra offendentem principem vel eos qui sunt ad latus illius, dicens, q͂ cum simus in odio
4 sis extensio fieri non debet † & ego vidi seruatum in Alma Ciuitate Venetiarum q͂ patre damnato de crimine læsæ maiestatis filij tantum nobilitatis gradu priuati fuere, & non inhabilitati ad succesiones aliquorum præterquam paternam: quia patris bona omnia in fiscum delata fuere.

SVMMARIVM.

1 *Filius patre committente crimen læsæ maiest. cōtra Papā amittit beneficia ecclesiastica.*
2 *Filius patre committente dictum delictum contra Papam vel Cardinalem fit inhabilis ad beneficia Ecclesiastica obtinenda.*
3 *Idem est si pater damnetur de hæresi.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro: vidimus supra q. ix. proxima præcedente, ꝙ filius patre committente crimen læsæ maiestatis contra principem siue eius Collaterales nō priuatur beneficiis ecclesiasticis, quæ obtinet. Quid dicendum erit, si pater crimen prædictum contra Papam vel eius Cardinales committat? Dicas tali casu filium beneficiis ecclesiasticis quæ obtinet priuari arg. c. i. de scismat. not. Ioan. de Imol. in l. si quis insultaret. in fin. prin. ff. solut. matri. Et hanc cōclusionem videtur sentire Io. de Turre Cremat. in c. si quis. vi. q. i. in versi. surgit. iterum quæstio. vbi dicit ꝙ si pater committeret crimen læsæ maiestatis contra Papam credit ꝙ hoc casu filius eius clericus priuaretur beneficiis, vt in c. fœlicis. de pœn. in vi. & ita etiam tenuit Henric. Boich in c. vergentis. col. fin. in fin. de hæret.
2 † vbi dixit, ꝙ si pater committit crimen læsæ maiestatis contra Papam vel Cardinalem amittit filius beneficia quæ obtinet, & ad obtinenda inhabilis efficitur. Et pro ista conclusione est text. expressus in d. c. fœlicis. in §. quod si quis prædictorum; vbi expresse dicitur, ꝙ filii nec non & nepotes eorum, qui crimen læsæ maiestatis Cardinalem hostiliter insequentes vel percutientes siue capientes committunt, beneficiis ecclesiasticis priuantur, etiam si pontificali dignitate præfulgeant. de quo Doct. late in prealle-
3 gato. c. fœlicis. † idem est in hæresi: nam si pater damnetur de hæresi eius filius si sit clericus non solum fit incapax ad obtinenda beneficia ecclesiastica, sed etiam iam obtentis priuatur: vt habetur per Henric. Boich. in d. c. vergētis. col. fi. prope finē. allegat tex. in c. quicūꝗ §. hæretici. eod. tit. in vi.

SVMMARIVM.

1 *Filii cōmittētiū crimen læsæ maiest. incurrunt infamiā nō ex suo sed ex patris delicto.*
2 *Filii prædicti an ab honoribus ecclesiasticis, & etiam ordinibus repellantur.*
3 *Filii eius qui commisit crimen læsæ maiestatis, si restituantur ad famam siue ad ordines per Papam, an in foro Imperiali ad honores admittantur?*
4 *Infamis restitutus ad famam per Papam etiam damnatus per secularem iudicem recipiendus est ab Imperatore.*

5 *Filij rei criminis læsæ maiestatis restituti ad famam per Imperatorem, an ad ordines Ecclesiasticos recipiantur?*

6 *Infamis ex proprio delicto ab Imperatore restitutus ad famam, ad ordines Ecclesiasticos promoueri non potest.*

7 *Pater damnatus de crimine læsæ maiestatis, ex cuius delicto filij effecti sunt infames, si restituatur ab Imperatore, an censeantur & ipsi restituti.*

8 *Principali sublato tollitur accessorium.*

QVAESTIO XII.

1 DVODECIMO quæro: certum est quod filij committentium crimen læsæ maiestatis in principem vel eius consiliarios efficiuntur infames: vt habetur in l.quisquis.in.§.filij vero.C.ad leg.iul. maiest.& est speciale in crimine isto vt quis incurrat infamiam, non ex suo, sed ex alieno delicto: vt not. Archidiac.in c.si quis.vi.q.i.† an propter hoc
2 repellãtur isti filij ab honoribus ecclesiasticis, & etiam ordinibus? Et dicendum est quod sic. Infames enim omnes sunt qui, a legibus seculi infamantur.c.ij.vi.q.i.ita dixit Præposit.in d.c.si quis.in versi.an tales repellantur. facit vulgata iuris regula in c.infamibus.de regu.iur.in.vi.vbi dicitur, quod infamibus portæ dignitatum non patent.l.infamia.C.de decurio.lib.x.l.iudices.
3 C.de dignitat.lib.xij. & habetur per Dyn.in d.c.infamibus.† Sed quid si Papa filium eius qui crimen læsæ maiestatis commisit restitueret ad famã, siue ad ordines habilitaret: an talis etiam in foro imperiali ad honores esset admittendus? Et dicendum quod sic, per tex.in c.per venerabilem.qui fil.sint legiti.& not.in c.cum te.de re iudic. ita voluit Præposit.in d.c.si quis.vers. supra allegato, & idem voluit ibidem ante eum Ioan.de Turre Cremat.in versi.item insurgit hic alia quæstio, vtrum si Papa.idem tenuit Collectar.
4 in c.in quibusdã.versi.quid si Papa ext.de pœn.† vbi dixit, quod si Papa aliquem damnatum per secularem restituat ad famam, quod talis recipiendus est ab Imperatore, qui minor est Papa.allegat Archidia. in c.verum.vi.q.i.reprehendentem Gratianum dicentem, infamiam ex lege ortam, non nisi per Imperatorem tolli posse: quia immo & Papa illam tollere potest.
5 † Quid autem dicemus si Imperator prædictos filios restituat? Dicas, quod ecclesia statim illos ad ordines recipiet, cum ipsi nunquam deliquerint: ita
6 dixit Præposit.in d.c.si quis.versic. quæro an tales.† Secus tamen esset in his qui ex proprio facto infames sunt. Tales enim etiam ab Imperatore restitui & ad ordines promoueri non possent, nisi Papa eos restitueret.c.illi.vi.q.i.ita notanter dixit Ioan. de Turre Cremat. in d.c.si quis. in versic. item insurgit alia quæstio, Quid de alijs qui infames sunt.ead. causa & q.

7 † Sed quid dicendum sit, quando Imperator patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis restituit, an filij qui ex patris delicto infames facti sunt (vt in d.l.quisquis.§.filij vero.C.ad leg.iul.maiest.) cēseantur et ipsi restituti, & ab infamia liberati, adeo ꝙ ad ordines ecclesiasticos ꝓmoueri possint sine alia Papæ dispensatione? Dicas ꝙ sic: Ita voluit Io. de Turre Cremat. in d.c.si quis.vi.q.i.versi. item surgit quæstio vtrum si Imperator. nu. 8.
8 † facit, quia sublato principali tollitur accessorium: filij enim ex facto patris non suo infames effecti sunt: patre igitur, & sic principali ad famam restituto ab Imperatore, & ipsi filij restituti censendi sunt.

SVMMARIVM.

1 *Patre dānato de crim.læ.maiest.in cōtumaciā, quia noluit cōparere, an filij puniantur?*
2 *Regulariter ubi quis ex alterius delicto punitur, non tenetur quando contra principalem ob eius contumaciam fertur sententia.*
3 *Distinctio Auctoris in casu prædicto.*

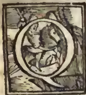
QVAESTIO XIII.

1 TERTIODECIMO quæro: si pater imputatus de crimine læsæ maiestatis contra principem, vel illius Collateralem Citatus ad se defendendum a tali imputatione non compareat, & contra ipsum contumacem sit lata sententia bannitoria & confiscationis bonorum: iuxta terminos. l.quisquis.in princ.C.ad leg.iul.maiest. an tali casu puniantur eius filij, vt continetur in d.l.quisquis.§.filij vero? Videtur dicēdum ꝙ
2 non: † quia vbi aliquis ex alterius delicto punitur, non tenetur quando cōtra principalem ob eius contumaciam fertur sententia. facit tex.in l.si ideo. ff.de euictio.l. præses.C. de pignor. & ibi glos. Dyn.in l.i.C. quando ex fact.tutor.& habetur per Bart.in l.cum filius. in princ.ff.de verb. obligat.
3 † In isto articulo distinguerem: ꝙ aut ex processu contra talem formato probatum est ipsum crimen læsæ maiestatis in principem siue eius Collateralem commisisse, & eo casu, quia sententia lata est contra conuictum, licet contumacem, dicerem filios affici pœnis de quibus in d.§.filij vero: quia vere constat de patris delicto: Aut crimen in processu non erat probatum, sed pater condemnatus fuit ex mera contumacia, & isto casu dicerem prædictam sententiam filijs non nocere, & sic locum esse superius dictis. Cogita tamen: Dubium enim facit quia dicitur in d.l.quisquis.ꝙ eadem seueritate voluntas sceleris huiusmodi, qua effectum puniri debet.

SVMMARIVM.

1 *Filiæ committentis crimen læsæ maiestatis an incidãt in pœnas in quibus incidunt filij?*
2 *Filius committẽtis crimen læsæ maiest. & filia eiusdẽ, quinq; modis inter se differunt.*
3 *Fœmine regulariter masculis timidiores sunt, secus in actibus venereis.*
4 *Animalia Masculina fœmineis audaciora sunt, Vrsa, & Pantera, fœmine maribus sunt audaciores.*
5 *Filiæ fœmine, an infames fiant sicuti masculi in casu l. quisquis. C. ad l. iul. maiest.*
6 *Extensio in materia pœnali, licet fiat de persona ad personam, quando hoc procedat?*
7 *Masculinum licet alias in materia odiosa concipiat fœmininum, Secus est quando odium est irrationale.*
8 *Rebellis si quis factus sit cum suis, an fœmine ex ipso rebelle nate comprehendantur?*
9 *Filij bannitorum si prohibeantur a statuto stare in ciuitate, fœmine nõ cõprehẽduntur.*
10 *Dispositio. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. quo ad filios continet odium irrationale.*
11 *Constitutiones in quibus unus pro alio punitur sunt contra ius naturæ, & diuinum.*
12 *Statutum ꝙ imponit pœnam uni pro alio non est laudabile, sed ualde iniquum.*
Statutum quo unus pro alio punitur, nunquam extendi debet.
13 *Dispositio in filijs non habet locum in filiabus quando est diuersa ratio.*
14 *Filius natus ex patre partiali contra Regem præsummitur esse eiusdem uitij.*
Filius gesta patris immitari præsummitur.
15 *Filius præsummitur eiusdem intentionis cuius fuit pater.*
16 *Posterorum appellatione ueniunt etiam fœmine.*
17 *Iudex in iudicando, a communi opinione regulariter recedere non debet.*
18 *Iudex qui contra communem opinionem iudicat, censetur per imperitiam iudicare.*
19 *Iudex iudicans contra communem opinionem litem suam facere dicitur.*

QVAESTIO XIIII.

1
VARTODECIMO quæro: an pœna infamiæ & incapacitatis: de qua in d. l. quisquis. in. §. filij vero. inducta cõtra filios eius, qui in principem vel eius Collaterales crimen læsæ maiestatis committunt, locum habeat etiam in filiabus? Et dicendum ꝙ non, per tex. in d. l. quisquis. §. ad filias sane. C. ad leg. iul. maiest. vbi filiæ capiunt falcidiam ex bonis matris, siue testata siue intestata decesserit, ex quo tex. iuncto tex. ibidem in. §. filij vero. plures elliciuntur differentiæ inter filium & filiam
2 eius qui commisit crimen læsæ maiestatis.† Prima erit, ꝙ filius, a successione materna siue ex testamento siue ab intestato totaliter excluditur. d. §. filij vero. attamen filia falcidiam in bonis matris habere debet, vt in d. §. ad filias. Secunda differentia erit, ꝙ filius excluditur a successione extraneo-

rum ex testamento, vt in d.§.filij vero.& tamen in filiabus hoc dispositum non reperitur, vt patet ex d.§.ad filias. Tertia erit differentia, nam filij perpetuo egentes & pauperes esse debent, vt in præallegato.§.filij vero.at filiæ mediocrem alimoniā potius quam Emolumentum & nomen hæredis habere debent, ut disponitur in d.§.ad filias. Quarta erit differentia, quia filios paterna infamia semper concomitatur.d.§. filij vero. in filiabus vero hoc non reperitur dispositum. Quinta erit differentia, quia filij paterni hoc est hæreditarij criminis exempla metiuntur, vt inquit text.in d.§.filij vero.filias autem pro infirmitate sexus minus ausuras esse confidimus: ideo circa eas mitior debet esse sentētia, vt dicit text.in præallegato.§.
3 ad filias sane.in fin.† ex quo not.Cyn.ꝙ fœminæ regulariter masculis timidiores sunt: secus tñ dicit esse in actibus venereis, allegat illud Iuuenalis.

Fortem animum præstant rebus quas turpiter agunt.

4 † Idem dicas esse in animalibus in quibus fœminæ pariter Timidiores sunt, vt inquit Aristotel.lib.ix.de animal.Excipit tamen Vrsam & Pante
5 ram, quas dicit audaciores maribus esse. † Sed quæro: an secunda & quarta differentia circa fœminas veritatem contineant, & sic an filiæ in casu.d.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.reddantur infames sicuti filij, & pariter incapaces ad successiones extraneorum? Bart.in l.i.ff.de verbo.signific.tenuit. pœnam infamiæ & incapacitatis bonorum, de quibus in d.§.filij vero.extendi non debere ad filias fœminas: dum ibi dicit, ꝙ appellatione filiorum non veniunt filiæ, & sic ꝙ masculinum non concipiat fœmininum in terminis d.l.quisquis.§.filij vero.& rationem esse dicit, quia dicta.l.quisquis. continet odium irrationabile.& idem tenuere Bal.Angel. & Salicet.in l.
6 quicunq;.C.de.seru.fugit.quia & ipsi ea ratione mouentur, † ꝙ licet alias in materia pœnali extensio fiat de persona ad personam, vt not.glos. & Doct.in l.si quis id quod.ff.de iurisdict.omnium iudicum.& not.Bal.per illum tex.in c.i.§.porro. in tit.quæ fuit prima causa benefi.amittēd.in vsibus feud. Hoc tamen procedit quando odium est rationale secus si sit irrationale, vt in d.l.quisquis.§.filij vero.nam irrationale est, ꝙ filius pro patre puniatur quando ipse nō deliquit. Isto enim casu de vna persona ad aliam non fit extensio: Ita dixit Dec.in terminis.d.l.quisquis.in consi.lxiiij. Et di
7 ligenter pro viribus.col.penul.versi.cōfirmatur hoc quia.in i.vol.† Quin immo licet alias in materia odiosa masculinum concipiat fœmeninum, vt in d.l.si quis id quod. Tamen quando odium est irrationale secus est, vt in d.l.quisquis.§.filij vero.& hoc etiam tenuerunt Bal. Angel.& alij.in l.Gallus in princ.ff.de liber.& posthu.Imol.in l.si ita scriptum.de legat.ij.Cyn. & alij in d l.quicunq;.C.de seru.fugit. Et ꝙ propter odium irrationale ꝙ continet d.l.quisquis. in.§.filij vero, ibi masculinum non concipiat fœmi-

ninum,tenuit etiam Iaſ.in d.l.ſi quis id quod.col.ij.verſi. item vbi tractatur de odio.& ibidem col.iij.verſic.Sexto limita. & idem voluit Areti.in
8 conſi. 59.per totum † vbi notanter dixit,ꝙ ſi aliquis ſit factus rebellis ipſe & ſui,ea ratione quia ipſe Tradidit Arcem ſiue Fortilitium Hoſtibus,ꝙ ſub illo verbo,ſui non venient fœminæ ex ipſo rebelle natæ. ad idem fa-
9 cit ꝙ dixit Bal.in l.quicunqꝫ.C.de ſeru.fugit.† vbi voluit, ꝙ ſi ex forma ſtatuti filij bānitorū prohibeantur ſtare in ciuitate,ſub diſpoſitione dicti ſtatuti filiæ fœminæ non comprehendentur.idem tenuit Curt.Iunior.in.conſil.176. præſupponitur in facto.col.iij.nu.8.& Curti.Senior. conſil.30.in facto contingit dubitari.Et ꝙ vbi agitur de odio irrationali (vt in d.l.quiſquis.) maſculinum fœmininum non concipiat, tenuit etiam Dominus Carolus Ruinus præceptor meus in conſil.103. viſis legitimationibus col.8.
10 nu.14.in iij.volum. † Pro concluſione prædicta, ꝙ diſpoſitio.d.l.quiſquis.in d.§.filij vero. contineat odium irrationale,facit ꝙ legitur Ezechiel. c.17.& in c.Iudæi.i.q.iiij.vbi ſcriptum eſt,ꝙ filius iniquitatem patris non portabit.ad idem facit ꝙ voluit Bald.& ibidem Salyc.in rubr.C.res inter
11 ali.acta.† vbi dixit, ꝙ cōſtitutiones in quibus vnus pro alio punitur ſunt contra ius naturæ & diuinum.Et dixit idem Bal.in l.dotis.C.de iure dot. ꝙ ſtatutum quod filijs pro patribus pœnam imponit,eſt valde durum &
12 Rigoroſum.† & dixit Angel.in l.Sancimus.C.res inter alios acta. quod ſtatutum quod imponit pœnam vni pro alio non eſt laudabile, ſed valde iniquum.ad idem facit ꝙ voluit Bal.in l.captiui.C.de epiſ.& cleric.vbi dixit, ꝙ ſtatutum quo vnus pro alio punitur,tanquam odioſum nunquam extendi debet,maxime quando pœna corporalis vel infamiæ imponitur.

Confirmatur prædicta concluſio, ꝙ d.l.quiſquis.in.§.filij vero. cōtineat odium irrationale ex eo,ꝙ filius ex patris delicto puniatur:quia id eſt contra iuris communis diſpoſitionem,quo cautum eſt, ꝙ pœna ſuos tenere debeat Authores.l.ſancimus.ff.de pœn.& in rubr.C.ne fil.pro patre. & rurſus eſt contra ius diuinum,in quo ſcriptum eſt , anima quæ peccauerit ipſa morietur.c.ſi habes.24.q.iij.eſt etiam contra ius canonum,quo cauetur,vt nullus odio alterius prægrauetur.c.non debet.de regu.iur.in vi. Et ꝙ maſculinum non cōcipiat fœmininum in d.§.filij vero.propter odium irrationale,de quo ibi,tenuit etiam Dec.in l.fœmine.nu.109.ff.de reg.iur. comprobatur & alia ratione:ꝙ in d.l.filij vero.appellatione filiorum non
13 veniant filiæ † quia vbicunqꝫ eſt diuerſa ratio in filiabus quam in filijs diſpoſitum in vno non habet locum in alio , vt notanter dixit Bald.in l.ſeruus.C. commu. de ſucceſſ.in d.auten.§.filij vero. dicitur,ꝙ ideo ibi diſponitur contra filios,quia paterni hoc eſt hæreditarij criminis exempla in eis metiuntur, ꝙ ibi dicit Salyc.in ij.not.ꝙ filius cenſetur hæres eiuſdem pro

ditionis, et de simili proditione contra eum est præsumptio, per verba tex
14 tus ibi, in quibus &c. † Adde tu, ꝙ filius natus ex patre partiali contra regem, præsummitur & ipse esse eiusdem vitij, vt notanter dixit Angel. in l. si fugitiui. C. de seru. fugit. & filius gesta parentis immitari præsummi-
15 tur. Specul. in prohæm. Specul. † ad idem facit ꝙ voluit Bal. in liberti libertæꝗ. C. de oper. libert. vbi dixit, ꝙ filius præsummitur eiusdem intentionis cuius pater fuit, faciunt plura quæ ad hoc congerit Thom. Gram. in consi. 13. in causa miloniana. col. ij. & idem in consil. 31. in causa mag. Io. Bap. col. i. nu. 45. In §. vero ad filias sane in ead. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. dicitur, ꝙ circa eas mitior debet esse sententia, quas pro infirmitate sexus minus ausuras confidendum est: & sic patet, ꝙ diuersa est ratio in filiabus quam in filijs, merito de masculo ad fœminam ibi nõ fiet extensio. Et ista est commu. opinio contra quam insurgit Claudius de Seysello in d. l. si quis. id quod. ff. de iurisd. omnium iudic. vbi voluit, ꝙ pœna incapacitatis & infamiæ statuta contra filios committentis crimen læsæ maiestatis (de qua in d. §. filij vero.) locum habeat etiam in filiabus: asserens ita consuluisse in quadam causa quæ tunc indecisa pendebat, & multa circa hoc pro, & contra, adducit, & tandem residet in d. contraria opinione. Et licet omnia adducta per Claudium contra dictam commun. opin. transcribere non intendam, non propterea omittam respondere aliquibus per eum adductis, quæ magis stringere videntur pro eius opinione.

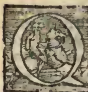
Et primo non obstat, ꝙ idem Claudius dixit, ꝙ tex. d. l. quisquis. in §. filij vero. declaratur per tex. in l. fi. C. de bon. damnat. in fin. vbi dicit tex. ꝙ committens crimen læsæ maiestatis iustam pœnam ad suos etiam poste-
16 ros transmittit, † & posterorum appellatione veniunt etiam filiæ. vt per glos. in l. sordidorum. C. de excusat. muner. lib. x. & facit text. in c. vbicũꝗ. de pœn. in vi. Nam dico, ꝙ d. l. fina. in fin. C. de bon. damnat. non declarat d. l. quisquis. immo ab illa declaratur, vt colligitur ex glos. in verb. transmittit in d. l. fin. quæ declarando illa verba ad suos posteros transmittit, refert se ad text. in d. l. quisquis. ad quod facit etiam text. in auct. bona damnat. C. eod. titu. de bon. damnat. quæ auct. immediate sequitur post d. l. fin. & d. auct. in fin. dicit, in maiestatis vero crimine cõdemnatis veteres leges seruari iubemus. & ibi glos. in verb. iubemus. dicit, vt supra ad leg. iul. maiest. Ex quo clare patet. d. l. fin. in fin. non declarare text. in d. l. quisquis. sed ab illo declarari. Nec etiam obstat communi opinioni tex. in d. l. si quis id quod. ff. de iurisd. omni. iudic. in quo Claudius facit magnum fundamentum pro sua opinione: quia licet ibi verbum, si quis, declaretur per illum tex. comprehendere tam fœminam quam masculum contrauenientem, id merito procedit, quia pœna suos Authores tenet, ꝙ etiam erit in crimine

læsæ maiestatis. Nam nemo dubitat, quod in d.l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. illud verbum, quisquis. non comprehendat etiam fœminam committentem crimen læsæ maiestatis: sed in d.§. filij vero, disponitur, ꝙ filij non ex suo sed ex patris delicto puniantur, ergo non est bona illatio ꝙ idem sit in filiabus in quibus est inducta alia dispositio diuersa, vt habetur in eadē. l. quisquis. in. §. ad filias sane. Secundo respondetur, ꝙ tex. in d.l. si quis id quod. continet odium rationale: quia punit pariter & masculum & fœminam delinquētem: sed tex. in d.l. quisquis. §. filij vero. punit filiū, nō ex suo sed ex paterno delicto, quod est irrationale, vt supra dictum fuit. cum igitur tex. in d.l. si quis id quod. contineat casum longe diuersum, ex eo ad casum nostrum, nō erit bona illatio. l. Papinianus exuli. de minor. ff. Et dum subdit Claudius loco præallegato, ꝙ eius opinio tenenda est in iudicando & consulendo, & ꝙ temerariū esset aliter iudicare, cōstat ex præmissis secus fieri debere: maxime quia (vt dixi,) Prima opinio communis est,
17 † & a communi opinione regulariter in iudicādo recedere non debemus, vt not. Doct. in c. i. vbi Abb. col. iij. versi. & vt habeas. de constitut. et Bal. in l. i. in fin. ff. de vulgari & pupillar. substit. & in c. i. in fin. de nat. success. feud. Alex. in consi. 25. nu. 2. in vi. vol. Soci. nepos. consi. 189. nu. 74. in ij.
18 vol. † Quinimmo iudex, qui contra communem opinionem iudicat, censetur per imperitiam iudicasse, vt dixit Alex. in l. cum prolatis. & ibi Angel. ff. de re iudic. Ias. in l. fin. col. penul. ff. qui satisdar. cogant. & dixit Bar.
19 in l. ij. C. de pœn. iudic. qui mal. iudic. † ꝙ iudicans contra communem dicitur facere litem suam. Cæterum si cupis uidere quibus casibus masculinum concipiat fœmininum, vide per Archid. in c. si quis suadente. xvij. q. iiij. & ibidem per Egid. Bellemer. latissime, Et per doct. in d.l. si quis id quod. ff. de iurisd. omni. iudic. & per doct. in l. quicunq;. C. de seru. fugit. & per Decium. in d.l. fœminæ. ff. de regul. iur.

SVMMARIVM.

1 *Filia damnati de crimine læsæ maiestatis an dotari debeat a fisco, in quem bona patris deuenerunt?*
2 *Ferdinandus Rex Neapolis Principis Rosani filias, qui contra eum crimen læsæ maiestatis commiserat, honorifice dotauit.*
3 *Filij immitatores patris esse censentur.*
4 *Fœmine minus ausure iudicantur.*
5 *Fœmine timidiores uiris sunt, præterquam in actibus uenereis.*
6 *Ratio cur mulieres sint audatiores uiris in actibus uenereis.*
7 *Filia qñ simul cū patre machinata est contra principem uel eius statum, æque punitur.*
8 *Mulieres de Bocacijs Brixienses damnate fuere pro crimine læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XV.

1 VINTODECIMO quæro: an filia damnati de crimine læsæ maiestatis dotari debeat a fisco in quẽ patris damnati bona deuenerunt? In hac quæstione Bal. in l. si patri. col. iij. C. de dot. promissio. tenet ꝙ sic, quem refert & sequitur Math. de Afflict. in c. i. in §. præterea si vasallus. in versic. glos. iij. nu. 80. in tit. quæ fuit prima causa benefic. amittend. & idem Math. in tit. quæ sint regal. in §. & bona committẽtium.
2 col. i. circa princ. † vbi tenendo hanc opinionẽ refert ꝙ tempore suo Ferdinandus Rex Neapolis hoc seruauit: Nam cum fuisset damnatus Princeps Rosani, qui notorie maiestatis crimen commiserat contra ipsum regem, illius bonis omnibus fisco delatis, idem rex eiusdem dãnati filias honorifice nuptui tradidit, easdem ex paternis bonis fisco additis dotando. Et sic ex hoc confirmatur conclusio de qua supra q. proxima præcedenti, Quod filiæ rei criminis læsæ maiestatis non puniuntur eisdem pœnis quibus masculi ex huiusmodi patris delicto.
3 † Et diuersitatis ratio, est quia filij immitatores patris esse censentur, & eius delicti hæredes. d. §. filij vero. l. quisquis.
4 C. ad leg. iul. maiest. † fœminæ vero minus ausuræ iudicantur, cum maribus timidiores sint, vt not. Doct. in d. l. quisquis. in §. ad fœminas sane. vbi
5 Cyn. in vi. not. † dicit, fœminas timidiores viris esse, præter quã in actibus venereis, in quibus viris audaciores sunt. facit illud Ouidij lib. 4. Metham.

Callida per tenebras uersato cardine Tysbe.
Egreditur, fallitq; suos, adopertaq; uultum
Peruenit ad tumulum, dictaq; sub arbore sedit.
Audacem faciebat amor.

6 † Rationem autem, cur mulieres audaciores sint viris in actibus venereis esse puto, quia (vt inquit Aristotel. lib. iiij. de animal.) fœminæ habẽt partes inferiores validiores quam viri: viri vero partes superiores validiores quam fœminæ: Ideo mulieres ad luxuriam proniores sunt, Et quia tempore Æstiuo mulieres magis stimulantur ad venerem, quam tempore hiemali, puto eas audaciores in actibus venereis esse Æstate quam hieme: secus in masculis, qui tempore hiemali magis quam mulieres venerem appetũt,
7 teste Aristotel. lib. v. de animal. † Limita tamen supradictam conclusionem nom procedere, quando filia simul cum patre machinata fuisset contra principem, vel eius statum. per tex. in d. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. Nam sub illo verbo, quisquis, comprehenditur tam masculus quam fœmina committens crimen læsæ maiestatis, vt not. ibi Doct. & habetur expressum. in l. si quis id quod. ff. de iurisd. omni. iudic. multoties enim repertum

8 est fœminas etiam in prædictum crimen incidisse, † Et ego vidi condemnationem latam vsq; de anno domini millesimo quadringentesimo duodecimo die trigesimo Iulij.per quandam.D.Petrum de Ballano tunc potestatem Brixiæ,pro magnifico.D.Pandulfo de Malatestis,tunc Brixiæ et Bergomi Domino,contra quasdam mulieres de Boccacijs pro crimine læsæ maiestatis quæ insimul cum eorum viris rebellarant ab eodem Domino Pandulfo,& adheserãt Domino Fazino Cani Scaligero, qui tunc Veronæ Dominatum tenebat.fuere etenim dictæ mulieres ad pœnam capitis,& bonorum confiscationem condemnatæ.

SVMMARIVM.

1 *Hermafroditus patre cõmittente crim. læsæ maiest. an puniatur sicut ceteri filij eiusdẽ?*

2 *Hermafroditus incalescens magis in sexum fœmineum, quam uirilem,non succedit in feudo,a quo fœmine excluduntur.*

3 *Hermafrodito cum baptizatur,quando sibi imponatur nomen maris uel fœmine?*

4 *Hermafroditus an poßit esse testis.*

5 *Fœmine in testamentis an poßint esse testes?*

6 *Primus Hermafroditus fuit Veneris,& Mercurij filius.*

7 *Androgine sunt Populi in Affrica utriusq; sexus.*

8 *Hermafroditus pariter incalescens in utroq; sexu quomodo sit iudicandus?*

9 *Hermafroditus incalescens pariter in utroque sexu ad ordines clericales promoueri non poteßt.*

10 *Reprobatur opinio Præpositi circa hermafroditum.*

11 *Vna & eadem res non debet diuerso iure censeri.*

12 *Incertitudo actum uitiat.*

13 *Hermafroditus pariter in utroq; sexu incalescẽs,an ad succeßionem feudi admittatur?*

14 *Imperfectus non est omnino qui perfecto similis est.*

15 *Hermafroditus quod incalescat magis in uno quam in alio sexu,quomodo cognoscatur.*

16 *Hermafroditus qui utriusque membri officio fungi potest,cogi potest alterum eligere quo uti uelit.*

Aequus Turchus in Ciuitate Venetiarum uisus est habens utrunque sexum.

17 *Hermafroditus tenetur singulo anno confiteri peccata sua.*

18 *Hermafroditus incidit in pœnam.l.si quis in tantam.C.unde ui.*

19 *Statutum quòd mulier contrahere non poßit sine consensu consanguineorum an comprehendat hermafroditum?*

20 *Matrimonium contractum cum Hermafrodito an teneat?*

21 *In Ciuitate Venetiarum Hermafroditus quidam qui reputabatur puella nupsit, & matrimonium fuit dißolutum.*

Quæstio.xvi.

QVAESTIO XVI.

EXTODECIMO quæro: vidimus supra quæstione xiiij. & q.xv. proxime præcedentibus, qualiter ex patris delicto in crimine læsæ maiestatis filius puniatur: & quod cū filiabus mitius agitur: & quod text. in l.quisquis.in princ.C. ad leg.iul.maiest.comprehendit, tam fœminam quam ma
1 sculum dictum crimen perpetrantem: † Quid dicendum erit de Hermafrodito, an iudicandus sit secundum dispositionem.tex.d.l. quisquis.in.§. filij vero. aut secundum dispositionem d.l.in.§. ad fœminas sane.& sic an vti filius vel vti filia illius qui crimen læsæ maiestatis commisit iudicandus sit? Pro intelligentia huius quæstionis distinguendum puto: quod aut Hermafroditus incalescit magis in sexum virilem, aut magis in sexum fœmineum.Primo casu vt masculus iudicabitur.l. sed & quæritum.& ibi doct.maxime Alex.ff.de liber. & posthu. Et eo casu vti filius masculus iudicabitur incurisse pœnas, de quibus in d.§.filij vero patre cōmittente crimen læsæ maiestatis. Secundo vero casu, quando magis incalescit in fœmineum sexum,& tunc vt fœmina censendus est.l.cum quæritur.ff.de stat.hom.& sic comprehendetur sub dispositione.d.§.ad filias sa-
2 ne. † facit ad hoc, quia quando Hermafroditus incalescit magis in sexum fœmineum quam virilem, (quo casu iudicatur vt fœmina,) non succedet in feudo, a quo regulariter fœminæ excluduntur. vt voluit glos. in l. de quibus.in verb.quibus.ff.de legibus.per text.in d.l. cum quæritur. secus si magis in virilem sexum incalescat, vt voluit Bal.in c.i.de alien.feud. pater.& idem in c.si clientulus.col.iij.de alien.feud. doct.in l.i.C. quæ sit
3 long.consuet.& Bald.in l.fin.C.de suis.& legit. † facit quia cum baptizatur Hermafroditus, si eius sexus magis in virilem prævaleat, ei nomē masculi imponitur: si secus fœminæ nomen ei imponendum est, vt per Bal.
4 in l.quoties.C.de suis.& legit.& Ang.in l.de quibus.ff.de legibus.† Sed an Hermafroditus poterit esse testis? Dicas hoc dependere a qualitate eius sexus, vt dicit text.in c.testes.§.Hermafroditus iiij.q.iij.& l.repetūdarum. ff.de testibus.Nam si quæramus, an possit esse testis in testamento: videndum erit an magis in eo sexus masculinus quam fœmineus prævaleat. Nam si prævaleat sexus fœmineus non poterit esse testis in testamento:
5 † quia fœminæ in testamentis testes esse non possunt.§.testes.insti.de testamen.& ita dixit glos.in d.§.Hermafroditus.& ibi doct. maxime Ioan. de Turre Cremat.idem voluit Specul.in titul.de instrum.editio.§.xij. versic. quid si vnus ex testibus. In indicijs vero admitteretur, vt dicit præallegat.glos. Si vero magis in sexum virilem incalesceret, tunc etiam in testa-

mento testis esse poterit, vt dicunt doct. ibi ꝙ ex illo tex. probatur, dum ibi dicitur, Hermafroditus an ad testimonium admittatur, qualitas sexus incalescentis ostendit, & ibidem Ioan. de Turre Cremat. idem tenuit Hostien. in summa, in tit. de testibus. in versi. quis possit esse testis, versi. quid de Hermafrodito. Vide Nellum, in tract. suo. de testi. nume. 4. & Stepha. Aufer. in simili tract. suo. nu. 49. & Iacob. Butri. similiter in tract. de testib. nu. 7. & Ioannem Corasium Doctorem Tholosanum in l. cum quaeritur.
6 ff. de stat. homin. † vbi dixit ꝙ primus Hermafroditus fuit Veneris & Mercurij filius, dictus ab Hermes quo nomine Mercurius a Graecis nuncupabatur, & Aphrodite, quod est Venus, et appellatur etiam Androginos
7 qui vir est, & foemina, & vt testatur Plinius lib. vij. cap. 3. † Androginae sunt Populi in Aphrica vtriusqꝫ sexus, inter se mutuis vicibus coeũtes, quibus dextera Mama virilis est, leua muliebris.
8 † Quid autem dicendum erit si in Hermafrodito sit Parilitas sexus, adeo vt non magis in vno quam in alio sexu incalescat, Hug. quem referunt doct. in d. §. Hermafroditus. dicit se credere ꝙ tunc de eo sit iudicandum sicuti de foemina, & ideo testificari non poterit, in casibus in quibus foemi-
9 ne in testes non admittuntur, † & minus tali casu ad ordines clericales promoueri posset, vt voluit Ioan. de Turre Cremat. qui refert etiam Guiliel. ita tenuisse, & Praeposit. in d. §. Hermafroditus, rationem adducens, quia vbi in Hermafrodito paritas sexus reperitur, ordinari non debet, quia Tutior via tenenda est c. Iuuenis. de sponsal. sed circa testimoniũ ferrendum dicit esse dubitabile, quia edictum de testibus est prohibitorium certarum personarum, & qui non reperitur prohibitus testificari posse videtur l. i. & l. iij. in princ. ff. de testibus. subdens ꝙ Hermafroditus solum reperitur prohibitus, quando magis in foemineum sexum incalescit, vbi foemine a testimonio arcentur, ergo in casu dubio testificari non erit prohi-
10 bitus, † & in ista opinione residet idem Praeposit. quae salua tanti viri reuerentia mihi non placet. Nam in Hermafrodito iure statutum est ꝙ ad hoc vt sciamus an testis esse posit nec ne, qualitas sexus incalescentis spectanda est, vt dicit expresse tex. in d. c. si testes. in praeallegato. §. Hermafroditus, ergo eo non apparente testificari non poterit, secundo reprobatur dicta doctrina Praepositi ex alio, quia ipse in d. §. Hermafroditus concedit, ꝙ non apparente in quo sexu magis praeualeat ordinari non poterit, quod nulla alia ratione esse potest, nisi quia potius foemina quam mas iudicetur, cum foeminae ordinari non possint, ut supra dictum fuit, Ergo pariter in testimonio ferrendo, vbi in teste requiritur qualitas masculina,
11 admitti non debet, † quia vna & eadem res non debet diuerso iure censeri. l. cum qui edes, ff. de vsucap. facit quia vbi actus est in incerto non est

satisfactum legi requirenti certam qualitatem, puta masculinitatis, vt in l.
12 repetundarum. ff. de testi. & in d. c. si testes. §. Hermafroditus. iiij. q. iij. † videmus enim quod incertitudo actum vitiat. l. duo sunt Titij. ff. de testam. tutel. praeterea si teneremus opinionem Praepositi, esset destruere dictum Hug. quem refert et sequitur idem Praeposi. in d. §. Hermafroditus. qui voluit, q̃ in paritate sexus Hermafroditus iudicetur vt foemina. Nec obstat fundamentum Praepositi dum dicit, q̃ edictum de testibus est prohibitorium certarum personarum. l. i. & l. iij. ff. de testibus, & qui non reperitur prohibitus testificari potest: quia respondeo, q̃ in casu nostro decisum est in iure, qualitatem sexus magis incalescentis in Hermafrodito spectandam, vt sciamus an in negotio de quo agitur testis esse possit, vt in d. l. repetun-
13 darum & in d. §. Hermafroditus. † Quid autem dicendum erit quo ad feudi successionem, an Hermafroditus aequaliter in vtroq; sexu incalescẽs ad illam admittatur? Angel. in l. de quibus. ff. de legibns mouet hanc quaestionem in ij col. versi. sequitur in glos. idem erit. Et ibi decidit, q̃ si talis peteret se ad feudum admitti tanquam masculus, & exciperetur contra eum q̃ esset foemina, tunc cum probationes essent aequales succumberet agẽs. arg. text. in l. si vero. §. qui pro rei qualitate. ff. qui sat. dar. cogant. Bal. vero in l. quoties. col. ij. versi. Sed contrarium dicebatur. C. de suis. & legitim. dicit se consuluisse, q̃ si visis pudendis quae sunt vilissima pars corporis nostri non appareret maior incalescentia in vno sexu quam in alio, si tamen ex alijs operibus virtutis q̃ agilitate corporis in eo virilitas praepondera-
14 ret, q̃ tali casu in feudo succederet: † quia nõ est omnino imperfectus qui similis est perfecto: quia imperfectio tali casu est occulta, quia tegitur: perfectio autem est euidens & manifesta, & ideo dicit hanc eligendam.
15 † Sed quaero: quomodo cognosci possit, q̃ Hermafroditus magis in vno quam in alio sexu incalescat? Praeposit. in c. testes. §. Hermafroditus. iiij. q. iij. refert Hug. dicere, q̃ hoc cognoscitur per aspectum corporis vel conuersationem, vel si barbam habet, & semper velit virilia pertractare & exercere, non autem foeminea, ac semper cum viris vult esse & conuersari, non autem cum foeminis. dicit enim ex hoc significari q̃ in virilem sexum magis incalescat, si vero barba careat, & semper velit esse cum foeminis, & opera foeminea exercere: & eo casu iudicari posset foemineum sexum in eo praeualere. Idem dixit ibidem Ioan. de Turre Cremat. & ibidẽ dicit Praeposit. q̃ ad huiusmodi praepositum multum facit inspectio genitalium. Dicas tamen, q̃ si ex inspectione genitalium non appareret q̃ magis in vno quam in alio sexu praeualeret, sed ex corporis agilitate & alijs virtutibus virilibus, & operibus virilitas cõstaret, vt masculus iudicaretur. vt dixit Bal. in praeallegat. l. quoties. col. penul. versi. sed contrarium dice-

16 batur.C.de suis & legiti.hæredi. † Quid si Hermafroditus vtriusq; mẽbri offic.fungi posśit, quod vtiq; quãdoq; accidisse inuentũ est? Et Hostiens. in summa in tit.de teste.in versi.quis posśit esse testis.vers.quid de Hermafrodito.Testatur,quod in sua villa Serusiæ Hermafroditus inuentus est, qui & fœminei & virilis sexus officio vtebatur.Dixit Hostiens.ibidem,quod cogi potest eligere quo vti velit, & iureiurando astringetur de cætero ad altero non vtendum: cum duplici officio,& maxime tam diuerso,fungi nõ debeat.arg.xvi.q.i.c.presbyteros.& arg.tex.in c.diuersis.de cleric.coniugat.& l.si plures.ff.de pact.quod suo tẽpore fecisse dicit Episcopum Taurinensem eius Diocesanum. Et ego vidi in Ciuitate Venetiarum hoc anno. 1551. de mense Ianuarij equum Vnum Turchum habentem vtrũq; sexum, & carentem testiculis: sed sexus fœmineus in eo erat admodum paruus ac inutilis, emittebat enim Vrinam ex membro quod etiam erat

17 satis paruulum,non ex signo fœmineo. † Cæterum Hermafroditus tenetur singulo anno confiteri peccata sua,vt masculus & fœmina: Ita dixit Anto.de Butr.in c.omnis vtriusq; sexus.de pœnit.& remisśio.& ibidem

18 Iac.Zochus.Ferrariẽsis.† Item Hermafroditus incidit in pœnam.l.si quis in tantam.C.vnde vi,secundum Bar.& Bal.in d.l.si quis in tantam.col.ij.

19 † Quid dicendum stante statuto,quod mulier contrahere non posśit sine cõsensu consanguineorum,an in eo conprehendetur Hermafroditus?Bal.in l.omnes populi.col.ix.versic.quid si statutum dicat.ff.de iust.& iur.dixit, quod non: quia Hermafroditus est homo mixtus,non autem proprie mulier.idem teuuit Petr.de Anch.in repet.c.canonum statuta.in versi.venio ad quartum membrum. de constitut. de quo vide solennem Doctorem Præceptorem meum D.Guliel.Põtanum Perusinum in l. stipulationum.

20 col.viij.circa.fin.versi.quod firmat Bal.ff.de verbor.obligat. † Ex prædictis deciditur quæstio:vtrum matrimonium contractum cum aliqua tã quam muliere,quæ tamen vtrunq; sexum habebat, tenuerit: Nam si sexus masculinus præualet,vtiq; matrimonium erit inualidum,si vero in ea

21 fœmininus sexus validior esset, vtiq; matrimonium tenebit.† Et casus accidit iam multis annis in has alma Ciuitate Venetiarum, quod quedam nobilis puella, (ita enim reputabatur) nupsit cuidam nobili, a quo transducta,& a viro vt secum tanquam cum eius vxore matrimonium consumaret requisita, inuenta est magis in virilem quam in fœmineum sexum incalescere,quo circa re in iudicium corã Reuerendisś.Patriarcha loci ordinario deducta matrimonium inter eos contractum inualidum existere pronuntiatũ extitit,de quo perbelle alludens Christophorus Pierius Gigas Patruus meus egregius poeta sic scripsit.

Sanguine Patritio Puer est, & nata Puella,

Credita femella est: mas fuit ille simul.
In dubio est sexu, maris at plus parte calescit.
Pro Pudor. Vt mulier nupsit Adulter erat.

SVMMARIVM.

1 *Mater committens in principem sicut pater, incidit in crimen læsæ maiestatis.*
2 *Lex exhorbitans aliquando loquens in matre ad patrē extenditur ex idētitate rationis.*
3 *Filij matre committente crimen læsæ maiestatis in principem, an incidant in pœnam. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest.*
4 *Filius non dicitur una persona cum matre, sicuti cum patre.*
5 *Mater committens crimen læsæ maiestatis punitur eisdem pœnis quibus pater tale delictum committens.*
6 *Secus quo ad filios.*
7 *Quando aliquis punitur a iure, uel ab homine usque ad certam generationem descendentes ex linea masculina tantum comprehenduntur.*
8 *Priuilegia concessa masculis & eorum posteris ad fœminas non extenduntur.*
9 *Posteri plus in delicto patris quam matris puniuntur.*
10 *Statuta loquentia in patre non extenduntur ad matrem.*
11 *Maritus non punitur uxore committente crimen læsæ maiestatis.*
12 *Filij a semine uiri procedunt non matris.*
13 *Filius patri non matri assimilatur.*
14 *Filius generationem a patre non a matre consequitur.*
15 *Masculus potest generare in alio, fœmina uero est quæ generat ab alio.*
16 *In generatione an requiratur concursus paterni & materni seminis?*
17 *Filius cum patre una & eadem caro reputatur.*
18 *Crimen læsæ maiestatis, & crimen hæresis equiparantur.*
19 *Argumentum de crimine læsæ maiestatis, ad crimen hæresis ualidum est. Non, econtra.*
20 *Maiestatem diuinam offendere plus est quam offendere terrenam.*
21 *Aequiparatio criminis læsæ maiestatis, & hæresis, quo casu procedat.*

QVAESTIO XVII.

DECIMOSEPTIMO quæro: vidimus hucusq; quomodo ex delicto læsæ maiestatis per patrem commisso filij puniantur iuxta terminos. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiest. verum quia etiam mater committens dictum crimen incidit in pœnam illius legis (quam non est dubium a dicta lege cōprehendi, vt dixit Angel. in tract. malefi. in verb. & hai tradito la tua patria. in versi. & aduertendum est. vbi refert, q licet inusitatum videatur, q mulier huiusmodi crimen committat, tamen q ip-

se semel de facto vidit Bononiæ. Idem tenuit Angel. in §. interdum. instit.
1 de hæred. quæ ab intest. deferunt. † vbi dixit, quod glos. in d. l. quisquis. in §. ad filias sane. in verb. non ausuras. quæ dicit, quod mater incidit in crimen læsæ maiestatis si in principem committat, vt est dictum de patre in eadem.
2 l. quisquis. in princ. est communiter approbata, † nec hoc est mirãdũ: quia aliquando lex exhorbitans loquens in matre ex identitate rationis ad pa
3 trem extenditnr, vt not. per glos. in l. fœminæ. C. de secund. nupt.) † An autem commisso crimine læsæ maiestatis in principem per matrẽ filij puniantur, sicuti puniuntur quando pater huiusmodi crimen commisit? In
4 ista quæstione Alberi. in d. l. quisquis. col. penul. dixit, quod non: † quia filius non dicitur vna persona cum matre sicuti cum patre. Et quia ille text. hoc non dicit: ergo extendi non debet. l. interpretatione. ff. de pœn. hoc idem tenuit Odofre. ibi in vers. sed quæro quid erit si mater. vbi dixit, quod Azo. contrarium tenuit, quamuis pro sua opinione non alleget aliquam legem. & quod d. l. quisquis. loquitur tãtum de patre, et nil de matre dicit: vnde cum sit pœnalis & odiosa, vt colligitur arg. ff. de liber. et posthu. l. cum quidam
5 † Oldrad. vero in hac quæstione vt refert. Alberic. in d. l. quisquis. distinguebat, quod aut loquimur de pœnis quibus puniuntur committentes dictum crimen quæ ipsius committentis personam concernunt: Et eo casu idem sit in matre tale delictum committente quod est in patre, videlicet quod capite puniatur & eius bona fisco applicentur: et isto modo procedat glos.
6 in d. l. quisquis, supra allegata. † Quo vero ad pœnas quæ alios tangunt, vt puta quod filij bonis maternis sicuti paternis, quando pater delinquit puniatur, vel quantum ad id quod sint incapaces successionum aliorum: quod hoc casu d. l. quisquis locum non habeat. Et ita etiam tenuit Ho-
7 stiens. in c. vergentis. de hæret. & rationem adducit, † nam quoties ab homine vel, a iure puniuntur aliqui vsque ad certam generationem, solum illi qui descendunt ex linea masculina puniuntur: non autem ex linea fœminina, nisi aliud a lege vel ab homine exprimatur. c. vbicunque de pœn. in vi.
8 † sicuti & priuilegia concessa masculis eorumque posteris, non ad fœminas, sed solum ad masculos extenduntur. l. i. §. i. ff. de iur. immu. ergo pœne ad eas multomagis non sunt trahendæ: vt not. in c. statutum. de hæret. in vi.
9 & in ista Decisione residet Alberic. in d. l. quisquis. col. i. † facit pro ista opinione, quia posteri plus in delicto patris quam matris puniuntur: & est ratio, quia maior est dignitas in sexu virili. l. i. ff. de senator. & not. Ioan. Monach. in c. statutum in princ. de hæret. in vi.

Contrariam vero partem, quod immo & filij matre committente crimen læsæ maiestatis puniatur, eisdem pœnis sicuti quando pater dictum crimẽ admisit, tenuit glos. in d. l. quisquis. in §. ad fœminas sane. in verb. minus

ausuras,quam glos.sequitur Petr.ut refert ibi Cyn.col.i. circa medium.In versic.circa legē istam. vbi dicit,ꝙ ratio qua Petrus mouetur illa est, quia eadem ratio est in matre quæ in patre: & vbi eadem est ratio,ibidem idem ius esse debet.l.a titio.ff.de verb.obligat.Et in ista opinione videtur etiam Cyn.residere.pro qua est glos.in c.statutum.el ij.de hæret. in vi. in verb. Innane,quæ tamen ad hoc nil allegat,sed tantummodo refert glos.in d.l. quisquis.Salyc.tamen in d.l.quisquis.in.§.filij vero.col.i.versi.adhuc quæro,relata opinione Petri & Cyni dicit eorum opinionem sibi non videri
10 tutam,cum materia sit pœnalis & odiosa.† Ideo statuta in Patre non sunt ad matrem extendenda.argumē.eorum quæ not.in l.ij.C. de patr.qui fil. distrax.& argumen.eorum quæ notantur in l.raptores.C. de episc.& cle
11 ric.& in.§.ite mixta. inst. de action. † & rationem adducit: quia si vxor committit crimen læsæ maiestatis, maritus & sic Pater filiorum non pu-
12 nitur. † Ergo nec filij,quia a semine viri procedunt, non matris, vt l.lege duodecim tabularum.§.i.C. de suis.& legit.hæred.& in hac opinione resi
13 det Salyc.cuius opinionem tanquam æquiorem amplector.† pro qua facit,quia filius patri nō matri assimilatur,iuxta illud, Sæpe solet filius similis esse patri.& hinc est,ꝙ in crimine læsæ maiestatis filius paterni criminis
14 hæres esse censetur,vt dixit tex.in d.l.quisquis.§.filij vero.† Itē facit,quia filius generationem a patre, non a matre, consequitur: Nam principium motus in generatione pater est,Mater vero est sicut materia,vt dixit Aristotel.lib.14.de animal.hinc est, ꝙ fœmina non generat pro se: quia indiget principio motus,ꝙ est mas,vt idem Aristotel.testatur eo libr.vbi etiā
15 dixit, † quod mas est illud quod potest generare in alio: Fœmina vero est quæ generat ab alio: merito ergo patris non matris naturam filius se-
16 qui præsummitur. † An autem in generatione requiratur concursus paterni & materni seminis,vel sufficiat solum emissio seminis patris receptū a matre? vide quæ late circa hoc scribit Nicolaus Boerius alios referens decis.241.nu.7.& nu.8.in ij. part. Et hinc est, ꝙ filius dicitur esse portio paterni corporis.l.cum scimus.C. de Agricol. & censit.lib.xi.& cum patre (vt dictum fuit) vna & eadem persona.l.fin.C. de impub. & ali.sub-
17 stit. † quinimmo filius cum patre vna & eadem caro reputatur, vt habetur 35.q.vi.c.hæc authoritas. Et pro ista opinione, ꝙ filij non puniantur matre in principem crimen læsæ maiestatis committente, facit etiam, ꝙ not.doct.in d.c.statutum.el ij.de hæret.in vi.vbi Philip.Franc.& Petr.de
18 Anch.dicunt, ꝙ maior est infectio in patre quam in matre. † Nec obstat si quis dixerit,ꝙ cum crimen læsæ maiestatis & crimen hæresis equiparentur,per tex.in l.Manicheos.C.de hæreti.& c.vergentis.eod.tit.& ibi glos. in verb.exhæredatio. Ergo dispositum in vno debet in alio locum habe-

re:cum de crimine hæresis ad crimen læsæ maiestatis arguatur. glos. in d. l. manicheos. in verb. debet. & not. in au. ∡. Gazaros. C. de hæret. vbi Cyn. & Salyc. sed in hæresi si mater incidat eius filij puniuntur, vt habetur in d. c. statutum. de hæret. in vi. & ibi glos. in verb. Inane: Ergo idem erit in cri
19 mine læsæ maiestatis. † Respondendo ad huiusmodi obiectum dicas, ꝙ de crimine læsæ maiestatis ad crimen hæresis validum est argumen. sed non econtra. Si enim in crimine læsæ maiestatis aliquid est permissum, multo magis id erit in crimine hæresis. d. l. manicheos. & in præallegata au∡. Gazaros. C. de hæretic. & d. c. vergentis. in fin. Non tamen omnia quæ in crimine hæresis admittuntur locum habent in crimine læsæ maiestatis, ita voluit Ioannes Igneus in repet. l. necessarios. §. non alias. nume. 6. & 45. ff. ad Syllenian. ratio prædictæ diuersitatis esse potest: quia per hæresim offenditur Diuina Maiestas: per crimen læsæ maiestatis offen
20 ditur maiestas terrena. † plus autem est diuinam quam terrenam offendere maiestatem. l. hi qui sanctam. C. de hæretic. c. vbicunque. de pœn.
21 † Quinimmo equiparatio prædicta de crimine hæresis, ad crimen læsæ maiestatis habet locum in his quæ in iure expressa sunt, vt voluit Præposit. in c. penul. §. porro. vi. q. i. sed iure cautum non reperitur, ꝙ in crimine læsæ maiestatis filij puniantur ex delicto matris: Ergo in hoc non procedet æquiparatio inter hæresim, & crimen læsæ maiestatis, per prædicta.

SVMMARIVM.

1 *Crimen læsæ maiestatis commissum per maritum, an noceat eius uxori?*
2 *Vxor pro marito pati non debet.*
3 *Vxor marito committente crimen læsæ maiestatis, quo tempore dotes suas repetat.*
4 *Exilium paupertatem inducit.*
5 *Vxor etiam bonis mariti non publicatis dotem suam repetere poterit.*
6 *Vxor repetit suam dotem a fisco a quo bona mariti sunt occupata.*

QVAESTIO XVIII.

1 DECIMOOCTAVO quæro: si maritus crimen læsæ maiestatis in principem commiserit, an ex hoc aliquod nocumentũ sequatur eius vxori? Dicas ꝙ non: per tex. in l. quisquis. §. vxores sane. C. ad leg. iul. maiest. vbi tex. dicit, ꝙ vxores cõ
2 mittentium crimen læsæ maiestatis recuperant suas dotes. † Non enim vxor pro marito pati debet. l. ob maritorum. C. ne vxor. pro marit. & habetur in toto illo tit. Nec ex mariti delicto conditio vxoris in suis bonis sit deterior.

sit deterior.l.i.C. ad leg.iul.de vi publi.& l.i.C. de priuil.fisc. & ita tenuit
3 etiam Ant.de Butr.consil.61. stricte non reputo.nu.3. † Sed videndum
est quo tempore vxor dotes suas repetere poterit? & dicendum est, ꝙ Si
4 mulier non est in culpa statim viro bannito illas petere poterit.† Exilium
enim paupertatem inducit.glos.not.in auct. de exhib. & intromit. reis in
princ.idem dixit Ioan. Andr.in tit.de donat.§.fin.super versic.quid si vir
est in banno.in addit.Specul. Et ita tenet Alexand. in l. si cum dotem.§.si
maritus.versic.Ex his infert Imol.ff.sol.matr. Ang. in l. cum acutissimi.§.
5 illud.C.de præscript.xxx.annorum.& Roma.in cōsi.187.† Quinimmo
etiam bonis mariti banniti non publicatis vxor dotem suam repetere po-
terit: vt voluit Bar.in d.l.si constante.in versicul.quinto quæro, pone ꝙ
6 maritus.† Et si bona mariti essent a fisco occupata, mulier dotem suam a
fisco repetere poterit: vt in l.i.& ibi not.C.de repud.ita dixit etiam Bapti
sta de Sancto Blasio, in suo tract.de priuil.dot.Centuria ij.in versic. cente
simo trigesimo.num.46.& habetur per Campeg.in tract.suo de dote.in
iij.parte q.23.incipiente, si maritus sit bannitus.

SVMMARIVM.

1 *Vxor sequens maritum reum criminis læsæ maiestatis, an incurrat aliquam pœnam?*
2 *Vxor non tenetur capere, uel denuntiare regi maritum suum rebellem, ut capiatur.*
3 *Vxor dans opem marito contra regem punitur.*
4 *Opem ferre dicitur, qui aliquem adiuuat ad peccandum.*
5 *Vxor an teneatur sequi maritum bannitum?*
6 *Maritus & uxor dicuntur socij diuine & humane Domus.*

QVAESTIO XIX.

1 DECIMONONO quæro: si vxor maritum pro cri-
mine læsæ maiestatis bannitum sequatur, an incurrat in
aliquam pœnam? Dicas ꝙ non: quia propter mariti re-
bellionem non separatur matrimonium. Scriptum est
enim Mathæi cap.19. & erunt duo in carne vna. idem
Genes.cap.2.Pauli ad Ephes.cap.5.& ad Corinth. ca.6.
Marci.cap.10.Hoc tamen procedit, dummodo ipsa vxor contra princi-
pem aliquid machinata non fuerit: vt habetur per Andr. de Iser. in c.i.§.si
quis hominem.de pac.tenen.& in c.i.§.porro.quæ sit prima causa benefi.
amit.& idem voluit Math.de Afflict.in constit.regni.lib.ij.de vxor.for.
2 iudicat. nume.4. † Hinc est vt dicit ibi idem Math. ꝙ vxor non tenetur

capere, vel denunciare regi maritum suum rebellem vt capiatur: de quo habetur in auct. vt nul. iudic. §. si vero contra imperium. Arctissima enim coniunctio, quæ est inter virum & vxorem, illam a tali denuncia excu-
3 sat: Et ita iudicatum fuisse testatur ipse Mathe. loco præallegato. † Secus tamen esse dicit, quando daret opem marito contra regem, vt puta si ven
4 deret sua iocalia, vt maritum rebellantem contra regem iuuaret. † opem enim ferre dicitur qui aliquem adiuuat ad peccandum. xiiij. q. vi. c. si reus. l. qui opem. C. de furt. Et ꝙ vxor non teneatur denunciare maritum rebellem tenuit etiam idem Math. in consti. regni lib. i. in titu. ne fil. pro patr.
5 nu. 7. † Sed an vxor teneatur sequi maritum bannitum, habetur per Bar. in l. meuia. §. fin. ff. de annu. legat. per Alexan. & alios. in l. si cum dotem. §. maritus. ff. sol. matr. & in c. i. de coniug. leprof. per doct. in quibus locis cō
6 cludunt, ꝙ vxor tenetur sequi maritum bannitum. † dicuntur enim maritus & vxor socij diuinæ & humanæ domus. l. aduersus. C. de crim. expil. hæred. Quid enim tam humanum est quam vt fortuitis casibus mulieres maritos, aut vxorem viri participem esse, vt dicit tex. in d. l. si cum dotē. §. si maritus. ff. sol. matr. & habetur per Ioan. Bosche. in tract. suo. de iniust. nupt. libr. ij. versicul. quantum ad exilium. nu. 8. & per Claud. de Seysel. in l. si constante. in vij. col. ff. sol. matr.

SVMMARIVM.

1 *Receptans malefactorem punitur eadem pœna, qua puniendus esset malefactor.*
2 *An uxor receptans uirū bānitum pro crimine læsæ maiest. tenetur pœna receptatorū.*
3 *Vxor de infortunio mariti participare debet.*

QVAESTIO XX.

1 VIGESIMO quæro: cautum est iure nostro, ꝙ receptās malefactorem puniatur eadem pœna qua malefactor puniendus esset. l. i. C. de his qui latro. & l. i. ff. de recept. vbi tex. dicit, ꝙ pessimum genus est receptatorum, sine qui-
2 bus latere nemo diu potest. † Quid dicendum de vxore receptante virum bannitum, maxime pro crimine læsæ maiestatis? Dicas, ꝙ tali casu pœna receptatorum non tenebitur vxor: ita tenuit Alber. in tract. suo statu. in iiij. part. q. vij. vbi dicit ita fuisse Parmæ iudicatum, per tex. in l. i. C. de repud. ibi, non mutet vxor affectū, præser-
3 tim quia † vxor de infortunio mariti participare debet l. si cum dotem. §. maritus. ff. sol. matr. idem tenuit Angel. in tract. suo malefi. in verb. dicto maleficio semper astitit, num. 25. & ibidem Augus. de Arim. in sua addit.

SVMMARIVM.

1 *Vxor an teneatur alere uirum bānitū pro crimine læsæ maiestatis uel pro alio delicto?*
2 *Vxor tenetur alere uirum suum extra territorium.*
3 *Si fructus dotis sufficerent ad alimenta utriusq;. Alias secus.*
4 *Vxor an cogetur alimenta præstare uiro suo bannito, ex bonis parafrenalibus quæ ipsa habet?*
5 *Vxor an cogetur alimenta præstare ex bonis parafrenalibus uiro suo, qui esset Hostis Ciuitatis? Et de ueritate istius conclusionis uide nu. 7.*
6 *Iuri particulari bonum publicum præfertur.*
8 *Obligatio uxoris erga maritum & e econuerso est de iure diuino.*

QVAESTIO XXI.

1 IGESIMOPRIMO quæro: an vxor virum bannitum pro crimine læsæ maiestatis, vel alio delicto, alere teneatur? Specul. in tit. de donat. inter virum & vxor. §. fin. versic. Sed quid si vir est in banno. dixit, ꝙ vxor quæ suā exegit dotem iuxta formam. l. vbi adhuc. C. de iur. dot. tenetur alere virum suum bannitum siue excommunicatū de dotis suæ fructibus. idem voluit August. de Arim. in sua addit. ad tractat. Ang. de malefi. in verb. Et dicto maleficio semper astitit. in vlt. addit.
2 in vers. sed tu vide Speculatorem. † vbi dixit vxorem teneri alere virum suum extra territorium. & Specul. sequitur Bar. in l. si constante. in versic. Quinto quæro. Pone ꝙ maritus. ff. solut. matr. vbi dixit dictum Specul. esse menti tenendum: pro quo facere dicit tex. in l. mutus. §. manente. ff. de
3 iur. dot. & tex. in auct. de incest. nupt. in. §. si vero contigerit. col. ij. † Hanc tamen conclusionem procedere dicas si fructus dotis sufficerent ad alimēta vtriusq;: alias secus, vt dixit Ioan. Franc. Ripa in d. l. si constāte in prin.
4 col. x. vers. Quarto dum Barto. ff. sol. matr. Sed pone, † fructus dotis non sufficiunt, mulier tamen est diues habens bona parafrenalia, an ex talibus bonis cogetur viro alimenta præstare? circa hoc glos. in l. si stipulata. in fin. ff. de don. inter vir. & vxor. tenuit ꝙ non: sed communiter reprobatur a doctoribus. Contrarium enim tenuerunt. Bar. Ange. & Alex. in l. si cum dotem. §. sin autem in sæuissimo. ff. sol. matr. & Spec. in tit. qui fil. sint legiti. §. i. versic. quid si mulier diues. Et hanc opinionem humanam esse & tenendam attestatur solennis Doctor Dominus & præceptor meus Ioā. Crot. in repet. d. l. si constante, col. xvi. in versic. tertia fit conclusio. nu. 48. licet ingenij exercendi gratia contra ipsam arguat. † Prædictam tamen cō clusionē limita nō procedere, qñ maritus esset hostis ciuitatis, vt dicitur de bānito, qui ex forma statuti īpune occidi posset, l. amissiōe. §. qui deficiūt. ff.

de capit.dimin. Ita prædictam conclusionem limitat Bald. Nouel. in d.l.
6 si constante. † mouetur ex eo, quia iuri particulari bonum publicū præfertur.l.veluti arguendo ab ordine litere.ff. de iustit.& iur.l.1.§. si ea.ff. de
7 ventr.in poss. mitten. † prædicta limitatio non videtur vera: nam videmus ꝙ propter insolubilem obligationem, quam habet vxor erga virū suum, vxor non tenetur denunciare maritum reum criminis læsæ maiestatis, de quo late dixi supra in rubr.qui accus.poss.in crim. læsæ maiesta. q.15. Item vxor virum bannitum etiam pro crimine læsæ maiestatis sequi tenetur, vt dixi supra.q.19. proxima præced. Et ad idem faciunt dicta supra q.20.proxima præcedente, vbi dixi, ꝙ vxor receptans virum damnatum & bannitum etiam pro crimine læsæ maiestatis non punitur.
8 † Quinimmo obligatio vxoris erga maritum, & econuerso est de iure diuino. Scriptum est enim in Euangelio, & erunt duo in carne vna. Math. cap.19.& Marci.cap.10.ac Genes.cap.2.

SVMMARIVM.

1 *Filio cōmittente crimē læsæ maiestatis, an pater ex eius delicto aliquā pœnā incurrat?*
2 *Pater non portabit iniquitatem filij.*
3 *Dispositio.l.quisquis.in.§.filij uero.C.ad leg.iul.maiest.cōtinet odium irrationale. Ideo extendi non debet.*
4 *Interpretatio stricta fieri debet in materia criminis læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XXII.

IGESIMOSECVNDO quæro: vidimus supra qualiter filij filiæve committentis crimen læsæ maiestatis in principem puniantur iuxta terminos.l.qoisquis.C.ad leg.
1 iul.maiest. † modo videndum est an econuerso filio committente crimen læsæ maiestatis pater ex eius delicto aliquam pœnam incurrat? Salyc.in l.quisquis.in.§.filij vero.
2 in versic.ad dictum vero sacræ scripturæ. dicit, ꝙ non: † quia scriptum est in sacris literis, ꝙ pater non portabit iniquitatem filij. Item adducit aliā rationem: quia in patre cessat ratio successionis sanguinis improbati. facit, quia vbi cessat ratio dispositionis cessat & ipsa dispositio c.cum cessante, de appellat. Tertiam adducit rationem, quia pœnæ sunt moliendæ.l.
3 interpretatione.ff.de pœn.† Addo quartam rationem, quia dispositio.d. l.quisquis.in præalleg.§.filij vero continet odium irrationale: quia ibi filius ex facto patris punitur.ita dicunt ibi doct. ideo extra suos terminos

extendi non debet. Hinc est quod dispositio d. §. filij vero. non extenditur ad filias, de quo late dixi supra q. 14. proxima præcedenti sub hac eadem rubric. & hanc opinionem tenuit etiam Odofred. in d. l. quisquis. in versicul. Or Signori. idem tenuit Deci. in consil. 410. in causa mota Mediolani col.
4 iij. nu. 16. in iij. volum. † Stricta enim interpretatio fieri debet in materia criminis læsæ maiestatis, vt etiam dicit idem Deci. in d. consi. 410. col. 16. versicul. Et vlterius. nume. 15.

SVMMARIVM.

1 *Dispositio l. quisquis. præsertim in §. filij uero. C. ad leg. iul. maiest. an locum habeat in omnibus capitulis criminis læsæ maiestatis?*
2 *Dispositio d. l. continet nouam dispositionem contra offendendentem principem, & eos qui sibi assistunt.*
3 *Pœna d. l. respectu filiorum, de consuetudine non seruatur.*
4 *Crimen læsæ maiestatis proprie committi dicitur, quando contra personam principis, & astantium ad eius latus, & qui sui corporis pars dicuntur, committitur. Improprie uero, cæteris alijs casibus.*
5 *Si quis commiserit crimen læsæ maiestatis contra Ciuitatem non recognoscentem superiorem, eius filij non incidunt in pœnas de quibus, in d. l. quisquis. §. filij uero.*
6 *Secus tenet Salyc.*
7 *Concordia opinionum per Auctorem, in supradicto articulo.*
8 *De principe superiorem non recognoscente idem iudicatur, quòd de supremo principe.*
9 *Quam opinionem teneat Auctor, in supradicto articulo.*
10 *Author uidit Vnetijs seruatum, quòd damnato quodam nobile de crimine læsæ maiestatis, eius filij tantum nobilitate priuati fuere, sed non propterea redditi incapaces successionum aliorum.*
11 *Ciuitas Venetiarum superiorem non recognoscit. Domini Veneti quòd agunt in sua Ciuitate, iure suo agunt.*
12 *Domini Veneti cur Imperatorijs legibus non utantur?*
13 *Vera ratio assignatur per Authorem.*
14 *Nec est reprehensibile eorum institutum, immo laudabile.*
15 *Melius est iusto principe regi, qui secundum æquitatem causas iudicet, quam iusta lege;*
16 *In Gallia solennitates iuris, et subtilitates etiam in curijs secularibus non seruantur. Et actiones contrarie in Gallia cumulantur. Et layci legibus imperialibus non utuntur.*
17 *Parisius, & in locis circumuicinis ius ciuile non legitur, Consuetudines feudales in tota Gallia non fuerunt recepte. Galli Romanis legibus non utuntur, nisi inquantum ratione nituntur.*

18 *In Hispania lege cautum est, quòd quicunque legem imperialem receperit capite puniatur.*

Pauce prouintie reguntur iure ciuili.

19 *Prouintie quæ iure ciuili non utuntur.*

20 *Offendens Consiliarium de latere Imperatoris ab eo missum ad regendam prouinciam uel Ciuitatem, an puniri debeat tanquam delinquens in magistratum, uel tanquam delinquens in Consiliarium Imperatoris?*

QVAESTIO XXIII.

1 VIGESIMOTERTIO quæro: An dispositio.l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. præsertim in.§. filij vero. locum habeat in omnibus capitulis criminis læsæ maiestatis quæ plura sunt, vt vidimus supra sub Rubric. qualiter & à quibus crim. læsæ maiestatis commit. in pluribus quæstionibus? In ista quæstione dicendum videtur, quòd dispositio dict.l. quisquis. in.§. filij vero, inhabilitans filios committentium crimen læsæ maiestatis ad successiones maternas, & aliorum etiam extraneorum, locum sibi non vendicet, nisi in terminis d.l. quisquis. videlicet, quando tale crimen committitur contra principem & eius Collaterales in eorum necem conspirando, & sic in primo capite criminis prædicti. ita tenuit Cyn. in d.l. quisquis. cuius opinionem sequitur Socin. in consi. 275. in causa fratrum Andreæ, colum. ij. versicul. Confirmatur. in ij. volum. pro qua allegat text. in l. i. ij. & iij. ff. ad leg. iul. maiest. in quibus legibus exprimitur pœna quæ committenti crimen læsæ maiestatis contra Rempublicam Romanorum infligitur, & tamen pœna prædicta inhabilitatis & infamiæ filiorum non imponitur, nec mirum
2 † quia tex. d.l. quisquis. continet nouam dispositionem contra offendentem principem, & eos qui sibi assistunt, vt ibidem dicunt doct. Ergo extendi non debet, cum simus in pœnalibus & odiosis. c. odia restringi. de reg. iur. in vi. & c. in pœnalibus, eod. titu. idem voluit Angel. in d.l. quisquis. col. i. in fin. in versic. Item in tex. ibi, vbi dixit, ꝙ pœna de qua ibi, ꝙ filij aliquid capere non possint, etiam ex testamento extraneorum, locum habet solùm quando eorum pater damnatur ex crimine læsæ maiestatis directe in principem, vel eos qui recte principis pars reputantur, commisso: non autem ex eo ꝙ quis contra Rempublicam Romanorum, aut suæ ciuitatis machinatus fuerit. allegat tex. in l. eorum. ff. ad leg. iul. maiest. idem
3 voluit Angel. in l. fallaciter. C. de Abolitio. † vbi dixit, ꝙ pœna d.l. quisquis. respectu filiorum de consuetudine non seruatur. quod verbum An-

geli tanquam viri Excellentissimi & magni Pratici multum esse ponderandum a iudicibus affirmat Socin. in præalleg. consil. 275. colum. ij: in versicul. confirmatur, hoc idem videtur sentire Salyc. in d.l. quisquis. in
4 princip. in prima opposi. † vbi dixit, ꝙ licet crimen læsæ maiestatis pluribus modis committatur, tamen proprie committi dicitur quando contra personam principis, & astantium ad eius latus, & qui sui corporis pars dicuntur committitur: Improprie vero cæteris alijs casibus. idem voluit Cardin. consil. 191. & Ioan. Fab. in §. publica. instit. de public. iudic. vbi dixit, quod patre committente crimen læsæ maiestatis filij tantum puniuntur, in casu d.l. quisquis. & pro ista opinione tanquam verissima multa congerit Socin. in d. consil. 275. per tres aut quatuor colum. ad idem Socin. in consilio. 121. præmittenda est disputatio. versicul. secundo respondeo. in iiij. volum. idem voluit Augusti. de Arimin. in addit. ad tract. Angel. de malefic. in verb. Et hai tradito la tua patria. in ij. addit. incipien.
5 Tu autem in hac materia. † vbi tenuit, quod si quis commiserit crimen læsæ maiestatis contra Ciuitatem nō recognoscentem superiorē, eius filij non incidunt in pœnas de quibus in dict. l. quisquis. §. filij vero. pro qua opinione allegat text. in l. prima iuncta Rubric. C. de seditios. vbi habetur qua pœna puniantur committentes contra propriam Rempublicam. Et pro ista opinione consuluit Bartholom. Cepol. in consilio. 80. vbi expresse dixit, quod dispositio. dict. l. quisquis. in §. filij vero. priuans filios committentium crimen læsæ maiestatis successione extraneorum, procedit quando huiusmodi crimen committitur contra principem, seu eos qui sunt pars corporis ipsius principis; secus esse dicens in alijs capitulis
6 dicti criminis. † Salycet. vero qui videbatur sentire in dict. l. quisquis. in princip. prædictam opinionem, ibidem in versicul. Iuxta hoc, quæro. secus tenet. Dicit enim quod si quis crimen læsæ maiestatis contra aliquem ex dominis Italiæ non recognoscentem superiorem committat, de eo iudicandum esse vti de committente tale crimen contra personam Imperatoris. argumento notatorum per doct. in l. hostes. ff. de capt. & postlimin. reuers. & per Guilielm. in l. ex hoc iure. ff. de iustit. & iur. Quando vero huiusmodi crimen committeretur contra principem recognoscentem superiorem, vt puta in Italia sunt aliqui Vicarij Imperatoris, si quis aliquem eorum offendat, licet committat crimen læsæ maiestatis, vt in lege prima. ff. ad legem iul. maiestatis. Tamen hoc casu dicit Salycet. pœna ad filios non extendetur: ex quo dicit insurgere quoddam mirandum, quod maior erit pœna quando tale crimen committitur contra eum qui de facto dominatur, quam quando contra eum, qui dominatur de iure, seu cum titulo iuris.

qnod ideo esse dicit, quia in isto secundo casu quis non offendit principem sed eius vicarium. hoc tamen reprobat August. de Arim. in addit. ad tract. Angel. de malefi. in verb. che hai tradito la tua patria. in versi. quaero aliquis congregat. per tex. in d. l. quisquis. Dicas † ꝙ opinio Augnst.
7 procedere posset in eo qui esset Vicarius Imperatoris in aliqua Ciuitate imperio subiecta, non tamen perpetuus, sed ad tempus: Sed in Vicario perpetuo qui Titulum habet, secus dicerem. Et est ratio, quia Vicarius perpetuus, licet habeat iurisdictionem ab Imperatore, tamē illam exercet nomine suo: Vicarius autem temporalis non suo sed Imperatoris nomine iurisdictionem exercet. ad quod facit ꝙ voluit Bart. in extrauag. qui sint rebell. in verb. rebellando, vbi dicit, ꝙ solum crimen laesae maiestatis committitur contra personam principis & eius officialium qui nomine ipsius administrant: Secus est contra eos qui principaliter propter se iurisdictionem administrant, licet illam a principe habeant. quod sequitur Deci. in consil. 410. in causa mota Mediolani. col. fin. in fin. in iiij. vol. & ad praedicta est tex. optimus in d. extrauagan. qui sint rebell. ibi, contra nos & officiales nostros in his quae ad commissum eis officium pertinent rebellando. faciunt ad hoc dicta supra in rubric. qualiter & a quibus crimen laesae maiestatis commit. quaestione. vi.

Erit ergo conclusio secundum Salyc. in d. l. quisquis. ꝙ poena d. l. quisquis. quo ad filias locum habeat etiam quando quis commisit crimen laesae maiestatis contra aliquem principem vel Rempublicam superiorem non recognoscentem. hanc opinionem tenuit etiam Martin. de Laud. in
8 tract. suo de crim. laesae maiest. q. i. & rationem adducit, † quia de principe superiorem non recognoscēte idem iudicatur ꝙ de supremo principe: adducens in argumen. not. in d. l. hostes. ff. de capt. & postlim. reuers. ideo dicit, ꝙ tali casu erit locus poenis de quibus in d. l. quisquis. etiam quo ad filios: secus tamen esse tenet quando tale crimen esset commissum contra
9 principem superiorem recognoscentem. † Prima opinio supra relata, ꝙ poenae de quibus in d. l. quisquis. quo ad filios locum non habeant extra casum illius legis, mihi plus placet, & est communis. & licet Angel. in d. tract. malefic. in verb. & hai tradito la tua patria, in primo versic. incipiente. quaero aliquis congregat gentem. dixerit, ꝙ si contra Dominos Italiae, qui communiter loco principis habentur quis committat crimen laesae maiestatis, perinde esse ac si contra Principem tale delictum commissum esset, tam contra delinquentium personas, quam contra personas eius filiorum, vt in d. l. quisquis. hoc non procedere constat, quia dicit, vide tamen Bar. in tract. qui sint rebell. in glos. contra nostrum honorem. versicu. Sed an haec constitutio. vbi nil dicit de hoc. credo ꝙ voluerit allegare Bartol.

ibi, in

ibi, in verb. rebellando, qui contrarium tenuit, vt dixi supra. Et prædictã opinionem, quæ vt dixi communis est, tenuit etiam Nicol. Boer. in tract.
10 suo de seditiosis. in vi. præsupposito nu. 26. Et ego † vidi Venetijs serua tum, ꝙ damnato quodam Nobile de crimine læsæ maiestatis eius filij tan tum Nobilitate priuati fuere, sed non propterea redditi incapaces successionum aliorum, vt disponitur in d. l. quisquis. in. §. filij vero. C. ad leg. iul.
11 maiest. Et tamen clare constat † Ciuitatem Venetiarum superiorem non recognoscere, vt dixi supra in princ. huius tract. Et quod agunt Domini Veneti in sua Ciuitate iure suo agunt. viuunt enim eorum proprijs legi-
12 bus, non communi iure. † Cur autem Imperatorijs legibus non vtantur? nõnulli id factum putant, ne Venetæ libertati præiudicium fiat, nõnullo rum regum exemplo. Bernardus vero Iustinianus Venetæ Historiæ scriptor id factum arbitratur, vt lites breuiores fierent. At Bald. in l. milites co lum. ij. C. de milit. test. in versi. Ex prædictis apparet. dixit, ꝙ Domini Veneti reputant se adeo sapientes ꝙ iure communi viuere nolunt. Ludouic. vero Bologninus in sua addit. ad consilium Ioan. de Annan. 53. in fin. detrahens Venetorum gloriæ ausus est dicere, ꝙ Domini Veneti id ex superbia faciunt, ex eo ꝙ non dignantur viuere secundum leges imperiales, quod erroneum esse liquido constat. Nam Domini Veneti omnes alias eorum Ciuitates Imperialibus legibus vti permittunt, ꝙ vtiꝗ non facerent si superbia & authoritate vti vellent, vt inconsiderate asserit Bolo-
13 gnin. Vera igitur † ratio, quare Domini Veneti in eorum Ciuitate vsum imperialium legum non receperint, ea fuit, vt lites breuiores fierent, ideo eorum statutis & de bono & æquo in Ciuitate ipsa Vrbanas causas iudicant: ꝙ sane fieri constat pro maiori commoditate incolarum, præsertim
14 cum Ciuitas ipsa infinitis mercantilibus negocijs repleta sit. † Nec est reprehensibile eorum institutum, immo laudabile, quia secũdum Aristotel. Polití. lib. iij. melius est Ciuitatem Regi, a viro optimo quam lege optima. Et ut not. Bar. & ibi Paul. de Castr. in l. præsenti. C. de his qui ad ecclef. cõ
15 fugi. † melius est iusto principe regi, qui secundum æquitatem causas iudicet, quam iusta lege. Ideo Dauid Psal. 95. dixit, iudicabit orbem terræ in æquitate, & populos in veritate sua. Clarum est igitur ꝙ neꝗ ex eo ꝙ Domini Veneti reputent se nimium sapientes, vt dixit Bal. in d. l. milites. neꝗ ex eo ꝙ ex superbia non dignentur viuere secundum leges imperiales, vt dixit Ludo. Bollogni. loco præalleg. sed pro commodiori & celeriori causarum vrbanarum eorum ciuitatis expeditione, in iudicandis causis
16 non admittunt imperialium legum dispositionem. † Quinimmo videmus ꝙ etiam in Gallia solennitates iuris, & subtilitates etiam in curijs secularibus non seruantur, ita ꝙ actiones contrarie in Gallia cumulantur, vt

euitetur circuitus, & tamen secus est de iure communi, vt per doct. in l. edita. C. de edend. & ita testatur Chasane. in consil. 51. col. v. & vi. in versic. ex quo sequitur. Quinimmo in Francia layci legibus imperialibus non
17 vtuntur. Hinc est † quod Parisiis & in locis circumuicinis ius ciuile non legitur, tex. est in c. super Specul. de priuileg. immo consuetudines feudales in tota Gallia non fuerunt receptæ: Nec Galli Romanis legibus vtūtur, nisi in quantum ratione nituntur, nec eas pro legibus receperunt, vt dixit idē
18 Chasan. in consil. 8. super duobus, versic. item & maxime, colū. v. † Et in Hispania lege cautum est, quod quicunque legem imperialem receperit capite puniatur. de quo Ioan. Andr. in c. super specula, in princi. de priuileg. allegat ad hoc Vinc. ibi. Quinimmo scribit Hostiens. in d. c. super specula, in §.
19 quia tamen. quod paucæ prouinciæ reguntur iure ciuili: † Nam Hispania, Anglia, Scotia, Balia, Hibernia, Alemania, Datia, Suetia, Vngaria, Boemia, Polonia, Bulgaria, non vtuntur legibus seu iure ciuili: sed specialibus consuetudinibus, & statutis, excepta Italia, & Regno Arelatense. & Ant. de Butr. in d. c. super specula in princ. scribit, quod in Italia excipitur Nobilis Ciuitas Venetiarum, quæ vt plurimum regitur iure non scripto.
20 † Sed pone Imperator misit aliquem ex suis consiliarijs, qui residēt apud se & eius lateri adherent, ad regendum & gubernandum aliquam suam prouinciam seu ciuitatem, quæritur, si quis illum offendat vel contra eum proditionem faciat, an incidat in pœnas de quibus in d. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. & sic an puniri debeat tanquam delinquēs in magistratum vel tanquam delinqnens in consiliarium Imperatoris? Salyc. mouet hanc quæstionem in d. l. quisquis. in versicu. quæro tertio, pone princeps. & ibi dicit, quod credit quod talis puniri debeat tanquam in magistratum committens: quia ille magistratum agebat, re & nomine, licet tunc consiliarius Regis seu Imperatoris esset, ideo dicit attendendam qualitatem magistratus allegat tex. in l. qui sub prætextu, et ibi not. per Guiliel. de Cun. C. de sacr. sanct. eccles. & tex. in l. cum quæritur de stat. homin. allegat etiam text. in d. l. quisquis. quæ de his Consiliarijs tantum loquitur, qui Consilijs & Cōsistorio Principis intersunt. & ad idem adducit in simili tex. in l. legatis seruis. §. officio. ff. de legat. iij. pro opinione Salyc. adduco tex. in extraua. qui sint rebell. vbi Imperij rebelles pronunciantur etiā illi, qui contra officiales Imperij in his, quæ ad commissum eis officium pertinent, rebellant.

DE PRODITORIBVS
SVMMARIVM.

1 *Proditor quis sit?*

Proditor dicitur, qui propter timorem tacet, & ueritatem non defendit.

2 *Proditor dicitur, qui alterius crimen sibi soli notum, malitiose detegit.*
3 *Proditor dicitur, qui secretum sibi commissum publicat.*
4 *Proditionis crimen, ex tribus causis dicitur maius uel minus.*
5 *Proditor dicitur is, qui bellum mouet sine diffidatione.*
6 *Proditor dicitur, qui alicui uenenatam potionem propinat.*
7 *Proditor dicitur, qui non ostendit se facere illud quòd facit, & secrete contrarium facit eius quòd facere debet.*
8 *Proditores dicuntur qui ueniunt contra fidem datam.*
9 *Proditor dicitur, qui dũ se amicũ ostendit postea dãnũ, iniuriã, uel machinationẽ infert.*
10 *Proditor est qui ad hostes se transfert, uel eius literas mittit in damnum Reipublice uel domini sui.*
11 *Proditor dicitur, subditus qui infamat dominũ suũ, uel aliquid cõtra illius honorẽ facit.*
12 *Proditor dr̃ is, qui Castrũ, Arcẽ ue, seu locũ cõsimilẽ sue fidei cõmissũ hostibus tradit.*
13 *Proditor dicitur, uasallus, uel subditus principis qui permisit uenire in sui principis territorio eius inimicos.*
14 *Quandoq; quis dicitur proditor sui ipsius.*
15 *Proditor principis dicitur proditor dei.*
16 *Proditorie occidere dicitur quis, quando sine diffidatione aliquem occidit.*
17 *Dux Valentinus proditorie occupauit statum Guidobaldo Feltrio Vrbini Duci.*
18 *Guidobaldus Vrbini Dux fuit admodum eruditus literis Grecis, & latinis.*

QVAESTIO I.

1 PRIMO quæro quis sit proditor? Dicas φ proditor quis dicitur multis modis, vt inquit glos. in c. clericus qui adulationibus. 46. distinct. & ibi Ioan. de Turre Crema. col. ij. in fin. Et primo proditor dicitur qui propter timorem tacet, & veritatem non defendit. xi. q. iij. c. nolite. de quo dixi in
2 tract. meo de Resid. Episc. in proemio. † Secũdo is proditor dicitur, qui alterius crimen sibi solum notum malitiose detegit. ij. quæstio. i. c. si peccauerit. † Tertio proditor dicitur, qui proximum circumuenit & eum calide seducit, vt illum in periculum salutis trahat. 24. qõ. iij. c. transferunt, & 15. q. i. c. si cupis. † Quarto is proditor dicitur qui fraterna
3 discordia infectus, iura charitatis & veritatis spernit. xi, q. iij. c. abijt. † Quinto dicitur proditur, qui secretum sibi cõmissum publicat. de pœnit. distinc. vi. c. sacerdos. & c. clericus 46. distinct. c. si peccauerit ij. qõ. i. & in c. nolite.
4 xi. quæstion. iij. Et in hoc sciendum est † φ crimen proditionis ex tribus causis dicitur maius vel minus. vno modo ex parte personæ quæ prodit secretum, vt puta, si sit sacerdos, vt in præallegat. c. sacerdos. Secundo modo ex parte parsonæ proditæ; Magis enim peccat, qui Dominum

ſuum prodit quam alium.c. de forma. xxij.q.v. Tertio & vltimo modo ex modo proditionis: Longe enim differt an ſecretum in pœnitentia cō-
5 miſſum fuerit,an non. † Sexto proditor dicitur,is qui bellum mouet ſine
6 diffidatione,vt dixit Ioan. Andr.in c.i.de homicid. in vi.† etiam proditor dicitur qui alicui venenatam potionem propinat,vt fecit ſcæleſtiſsimus,et nefaudiſsimus ille Illuſtriſsimo & Inuictiſsimo Franciſ. Mariæ Feltrio de Ruuere Vrbini Duci,& Illuſtriſsimi Dominij Venetorū generali Capitaneo,ex qua potione cum vniuerſo totius Italiæ ac etiam exterorum me
7 rore extinctus fuit. † Septimo proditor dicitur, qui non oſtendit ſe facere illud ꝙ facit,& ſecrete contrarium facit eius ꝙ facere debet.l. omne delictum.§.exploratores.ff.de re milit.l.i.ff.de præuaricat.l.atlætas.§.penult.ff. de his qui not.infam. Bartol.in l.reſpiciendum in.§.delinquunt.ff.de pœn. Ioan. Andr.in c.i.de homicid.in vi.in nouel.Bald.in c.i.in princip.in titul. quibus mod.feud.amit.in vſibus feud.& in auct.Item nulla.C.de epiſco. & cleric.gloſ.in c.clericus qui.46 diſtinct.Bar. in extrauag. qui ſint rebel.
8 in verbo rebellis.verſic.item nota ꝙ proditorie. † Octauo proditores dicunt qui veniunt contra fidem datam, Angel.in l.i.§.non fuit.ff.de dol.allegat tex.in l.proditores.ff. de re milit. & tex.in l.fin.C. de delator.libr.x. Alexan.in conſil. xiij.conſideratis his quæ in thæmate, col.ij.nume.ix.in
9 vi.volum. † Nono proditor dicitur qui dum ſe amicum oſtendit poſtea damnum,iniuriam, vel machinationem infert, vt dixit Angel.in.§.interdum.nume.6.inſt.de hæredit.quæ ab inteſt.defer.ad idem gloſ.46.diſtin.
10 in c.clericus. & xi.q.iij. c. nolite. † Decimo proditor eſt qui ad hoſtes ſe transfert,vel eius literas mittit in damnum Reipublicæ vel Domini ſui,vt dixit Math.de Afflict.in c.i.§.porro qui Dominum, num.26.in titu.quæ
11 fuit prima cauſa benefic.amit.in vſibus feud. † Vndecimo proditor dicitur ſubditus qui infamat Dominum ſuum,vel aliquid contra illius honorem facit: Ita dixit D.Hippol.Marſil.præceptor meus in conſil.prim.colum.iij.nu.22.in i.volum.alleg.Ioan. Andr.in c.i. de feud. quem refert & ſequitur Bald.in c.i.in princ.col.vi.verſicul.quid de rebus.in titul. quibus
12 cauſ.feud.amit.† Duodecimo proditor dicitur,is qui Caſtrum, Arcemve ſeu locum conſimilem ſuæ fidei commiſſum, hoſtibus tradit. 22.q.v.c.de
13 forma.† Tertiodecimo proditor dicitur,vaſallus vel ſubditus principis, qui permiſit venire in ſui principis territorio eius inimicos, vt voluit Bal. in l.i.ff.de rerum diuiſ.q.42.& Marti. de Laud.in tract.de crim.læſæ maieſt.q.38.hoc tamen ſane procedit ſi vaſallus vel ſubditus poterat impedire ne gentes inimicæ pertranſirent.facit text.in l.ſi quis a Barbaris.ff. de re milit.& ita tenuit Math. de Afflict. in c.i.in.§. & bona committentium
14 nu.100,in tit.quæ ſint regal.† Quandoꝙ quis dicitur proditor ſui ipſius,

vt puta in muliere quæ extrinsecus ostendit nolle viro consentire, & illi resistit aliquantisper, tamen aliud in corde gerit, & se victam dissimulat: de qua Ouid. sic alludens dicit.

Quæ, cum ita pugnaret tanquam quod uincere nollet,
Victa est: non egre proditione sua.

Et si cupis plura videre in hac materia, videas Paridem de Put. in tract. de re milit. in titul. quando prouocat. ad pugnam ratione prodit. nu. 5. & ibi-
15 dem nu. 5. dicit, † quod proditor principis dicitur proditor dei: allegat. 23. q. v. c. si apud. & ij. q. vij. c. non potest. & Prouer. cap. vij. & l. fin. C. de summa trinit. & fid. cathol. vide etiam late per Lucam de Penna in l. fin. C. de delat. lib. x. & dicit idem Luc. in l. quisquis. col. ij. in versic. tales delinquentes. C. de peti. bonor. sublat. libr. x. quod proditor dicitur is qui crimen læsæ maiestatis commisit.

16 Proditorie autem occidere dicitur quis, quando sine diffidatione aliquē occidit, vt habetur in c. i. de homic. in vi. & per Math. de Afflict. in suis decisio. Neapolit. Decis. 265. nu. 64. Et proditorie quid fieri dicitur, quando fingo me amicum, & tracto te vt inimicum, vt dixit Bar. in extrauag. ad reprimen. in verb. rebellis. facit illud Psalmi 61. Ore suo benedicebat: corde autem maledicit. & quod dicitur, Populus iste labijs me adorat: cor
17 autem ipsorum longe est a me, vt habetur. Math. cap. 15. † Et ita fecit Cæsar Borgia Alexandri. vi. Pont. Maximi filius Valentinus Dux nuncupatus, qui fingens se amicissimū Guidobaldi Feltrij eius nominis primi Vrbini Ducis, velleque per eius loca cum exercitu in Romandiolæ prouinciam iturus pertransire, circiter annum Domini millesimum quingentesimum, cum primum ciuitatem Callij vt dicti Vrbini Ducis amicus ingressus est, illam occupauit: & nisi re intellecta Guidobaldus Dux Vrbini existens insperatæ rei nouitate perterritus fugam arripuisset, in illius sanguinolentas manus incidisset: & propterea merito illum proditorie id egisse scribit Ias. in consil. suo 86. in causa Reuerend. Domini Gentilis, in iij. volum. Et hæc ipse noui, quia tunc puer eram, & Ciuitas Forosempronij mihi patria demum de anno. 1502. de mense Octobris direpta & lacerata fuit miserabiliter ab exercitu dicti Valentini Ducis, & ipse in tenera ætate tunc constitutus præda dictorum militum fui, qui me aliquandiu in Fanensi primo, demum in Pisaurēsi Arce captiuum detinuere, donec a patre meo tercentum aureorum numorum pretio redemptus fui. Sed relinquamus ista quæ potius ad Historiam quam ad præsentem tractatum pertinent.
18 † Hoc vnum silentio non præteribo, quod Guidobaldus Dux præfatus admodum literatus, græcas enim & latinas literas non minori studio, in quibus admodum eruditus fuit, quam Federicus ille summus armorū Dux, ac sem-

per victoriosus eius pater literatissimus coluit, cui Christophorus Pierius Gigas Patruus meus ob singularem eius doctrinam Poeta non obscurus admodum gratus extitit, eiq; vt patrem immitaretur sic scripsit.

Quid opus est graios uideas librosue latinos:
Vt belli & pacis tempora nosce queas.
Nam propria uirtute Ducem clarumq; triumphis.
Ante oculos si uis ponere: pone patrem.

SVMMARIVM.

1 *An Proditor dicatur qui iustitiam barratauit?*
2 *Qui iustitiam opprimunt, cum positi sint ad illam administrandam, proditores nuncupandi sunt.*
3 *Arma iudicum qui iustitiam peruertunt depicta in Ciuitate seu Palatio deleri debent ad eorum uituperium.*
4 *Iudex qui in cõmisso sibi officio iuste & laudabiliter se gerit, dei minister appellabitur.*

QVAESTIO II.

1 SECVNDO quæro: An proditor dicatur qui iustitiam barratauit? Dicas q sic: & q contra eum procedi debet ad instar rei criminis læsæ maiestatis, vt in l.i.& in auct. ibi posita.C. de poen. iudi. qui mal. iudica. & ita tenuit Paris de Put. in tract. de sindic. in princip. col. ij. nu. ix.† Tales enim
2 qui iustitiam opprimunt, cum positi sint ad illam administrandam, iustitiam prodere videntur: merito igitur proditores nuncu-
3 pandi sunt. & propterea dixit idem Paris loco præalleg.† q iudicum, qui iustitiam peruertunt, Arma depicta in ciuitate seu Palatio deleri debent. ad eorum vituperium. argumen. tex. in l. eorum, cum ibi not. per Bar. ff.
4 de poen.† Dei enim minister appellabitur iudex qui in commisso sibi officio iuste & laudabiliter se gesserit. 2 3. q. v. c qui malos. & ideo tales publice commendandi sunt. l. iustissimos. C. de officio rector. prouinc. facit q dicitur Psal. 3 2. Rectos decet collaudatio: Econtra vero iustitiam vendens aut aliter peruertens Satanæ minister nuncupandus erit.

SVMMARIVM.

1 *Filius si sit proditor patrie uel domini sui, an ex hoc poterit a patre exhæredari?*
2 *Filius si crimen læsæ maiestatis commiserit, & a patre prætereatur in suo testamento non propterea tanquam præteritus testamentum rumpit.*

QVAESTIO III.

1 ERTIO quæro: si filius sit proditor patriæ vel domini sui, an ex hoc poterit a patre exheredari? Videtur dicendum ꝙ non: & est ratio, quia ista causa non est de enumeratis in. §. causas. in auct. vt cum de appel. cognos. ex quibus pater filiũ exheredare possit, ita dixit Marti. de Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. q. 39. Veruntamẽ talis filius patri succedere non poterit: quia est proprie proditor. l. i. C. de hæred. inst. & not. in l. eius qui. ff. de test. & in l. fallaciter. C. de abolitio. In contrarium, quod immo pater filium proditorem patriæ vel principis sui exheredare possit, facit ꝙ dixit Andr. de Iser. in c. i. §. præterea si vasallus. colum. iij. in versic. Audiui iudicatum, in titu. quæ fuit prima causa benefi. amit. vbi voluit, ꝙ pater exheredare possit filium crimen læsæ maiestatis committentem, & qui fuit proditor regis vel Domini sui. facit, † quia si filius crimen
2 læsæ maiestatis commiserit, & a patre prætereatur in suo testamento, non propterea tanquam præteritus paternum testamentum rumpit. Censetur enim mortuus licet viuat, vt voluit Bar. in l. hac adictali. C. de secũd. nupr. quem sequitur Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium col. iij. nu. 32. in tit. quæ sint regal. in vsibus feud. facit etiam, quia si filius patre committente crimen læsæ maiestatis cõtra personam Imperatoris vel eius Consiliariorum punitur, quia infamis efficitur perpetuo, & insuccessibilis hæreditatum tam ab intestato quam ex testamento, quorumcunꝗ etiam extraneorum, vt in l. quisquis. §. filij vero. C. ad leg. iul. maiest. ergo multo magis cum ipse commiserit huiusmodi crimen a patre exheredari poterit. auct. multo magis. C. de episc. & cleric. cum similibus.

SVMMARIVM.

1 *An Proditor a duello repellatur?*
2 *Maximum delictum attribuitur ei cui proditio impingitur.*
3 *Fuluia, siue Iulia mulier impudica detexit coniurationem Catilinæ, in Romanam Rempublicam.*

QVAESTIO IIII.

1 VARTO quæro: an proditor a duello repellatur? Circa hoc Paris de Puteo in tractatu suo de re milit. in titul. quando prouocat. ad pugn. ratione proditionis. in princip. Tenet quod sic, Hoc tamen sane procedit quando notorium esset,

vel per sententiam appareret aliquem proditorem esse: secus autem esset quando non fuisset de proditione condẽnatus, vel non adessent testes probantes dictam proditionem. Isto enim casu si quis aliquem proditorem appellaret, ille sic infamatus se defendendo posset ipsum infamautem & proditorem nuncupantem ad Duellum prouocare: ita voluit Paris de
a Put. loco præallegat. † Maximum enim delictum attribuitur ei cui proditio impingitur: nam proditionis pœna ipsum, eiusq; honorem, famam bonam, & posteros maculat. facit tex. in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. & l. proditores. ff. de re milit. Ita voluit etiam elegans doctor Andr. Alciat. in tract. suo de Duel. in tit. quæ except. repellant prouocantem. vbi ponit, an huiusmodi exceptio, tu es proditor, repellat prouocantem ad Duellum in crimine læsæ maiestatis. & q̄ talis non repellatur. facit, quia quicunq; admittitur ad accusandum & testificandum in dicto crimine, etiam si sit infa
3 mis. l. famosi & ibi doct. ff. ad leg. iul. maiest. † Et Lucij Sergij Catilinæ in Romanam Rempublicam factam coniurationem Fuluia impudica mulier (alij Iuliam dicunt) detexit: & Marcum Tulium Consulem in eius iudicium instruxit. putat tamen Alciatus loco præallegato etiam tali casu
a Duello proditorem reijci.

SVMMARIVM.

1 *Vasallus si fuit proditor Domini sui, an feudum amittat?*
2 *Fieri non posse dicitur, q̄ honeste & sine dedecore fieri non potest.*
3 *Qui proditionem commisit, ita deinceps facturus præsummitur.*
4 *Proditor stare non potest in curia principis.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro: si vasallus fuit proditor Domini sui, an feudum amittat? Dicas breuiter q̄ sic c. i. in titul. An ille qui interfe. fratrem Domini sui. feud. amit. ad idem tex. in c. i. in §. item si fratrem, in tit. quib. mod. feud. amit. Ideo talis in curia Domini sui sine dedecore esse non po-
2 test. † Dicimus enim quid fieri non posse non solum quãdo secundum naturam fieri non potest, verum etiam quando honeste, & sine dedecore fieri non potest, vt dixit Iac. de Beluis. in d. c. i. in præalleg. titul. An ille qui interfecit. allegat ad hoc text. in l. an eadem. ff. ex quibus caus. maior. Dicas pro hoc esse tex. apertum in l. Nepos proculo. ff. de verbor. signific. vbi dicitur, q̄ fieri posse non dicitur, q̄ honeste fieri non potest. ad

3 test.ad idem text.in l.filius.ff.de condit.instit. † qui enim proditionem cõmisit ita deinceps facturus præsummitur.argumen.ff.de accusat.l. si cui.§.

4 hijsdem criminibus.& l.fin.eod.tit. † Ideo proditor stare non potest in curia principis, immo a conuentu principum repellitur, vt dixit Bald.in d. c.i.in titul.An frater qui interf.fratr. domini.& ibi Mathe. de Afflict.columna quarta,nume.23.

SVMMARIVM.

1 *Qua pœna puniatur Proditor Principis, Regis, uel Domin sui?*
2 *Idem dicitur, de proditore populi cui subest, & patria.*
3 *Quo genere mortis proditores puniantur, attenditur consuetudo regionis.*
4 *In Italia ut plurimum furcis suspenduntur.*
5 *Nobilis proditor punietur grauiori pœna quam Ignobilis.*
Nobilis si proditionem committit in Gallia, altioribus furcis suspenditur.
6 *Rebelles, & committentes crimen læsæ maiestatis in Gallia qua pœna puniantur?*

QVAESTIO VI.

1 EXTO quæro; qua pœna puniatur proditor Principis, Regis, vel Domini sui, vt puta Baronis, Comitis, Marchionis, vel Episcopi temporalem iurisdictionem habentis? Dicendum ꝙ pœna mortis punietur: quia crimen læsæ maiestatis vel quasi committit, vt voluit Bald. in l. data opera.col.iij.versicul.vlti.in hac.C. qui accus. non pos.

2 † Idem dicendum in proditore populi cui subest & patriæ: Dicitur enim committere crimen læsæ maiestatis, vt voluit Alexand.in consil.13. Consideratis his quæ in thæmate, colum.i.in vi.vol.vbi dixit, hoc probari in l. fin.cum glos.ibi in verb.prodita.vbi not.doct.C.de abolit.vbi etiam Angel.qui dixit ad hoc illam glos.esse singularem.& not.Iac. de Butr.in d.l.

3 quisquis.in fin.C.ad leg.iul.maiest.& Bald.in l.i.C. de fals.monet. † Quo autem genere mortis proditores puniantur, attendenda erit consuetudo regionis in qua huiusmodi delictum committitur. Sed vt plurimum in Italia furcis suspenduntur, quod recte factum exemplo est nobis Iuda Schariot vnus ex duodecim discipulis Iesu Christi Seruatoris nostri, qui postquam Christum Pharisæis tradidit semetipsum laqueo suspendit. vt testãtur, Matheus, Marcus, Lucas, & Ioannes Euangelistæ, in eorum Euangelijs

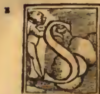
4 passionis. † Sciendum tamen est, ꝙ si Nobilis sit proditor non ea pœna qua Ignobiles pro tali delicto punietur, sed grauiori, vt dixit Bald. in c.

cum quidam, ext. de iure iurand. vbi voluit, quod Nobilis incidens in crimẽ proditionis altioribus furcis suspẽdatur, quod in Gallia seruari dicit: & refert ac sequitur Felyn. ibidem in versic. Tertius est. & in versicul. quod autem dictum est, & in c. Pastoralis. colum. i. versicul. secundo fallit. de officio delegat. & praedicta reassumit solennis Doctor Andr. Tiraquellus in tract.
5 suo de nobilit. cap. 20. nu. 116. At curiosius agens † quaesiui a praeclaro Doctore Dom. Ioanne Corasio Tholosano, cum quo mihi arctissima est amicitia, & qui in Ferrariensi Gymnasio modo ius ciuile legit, quo nam mortis genere rebelles Regis, & qui crimen laesae maiestatis in regem committunt, in Gallia puniantur? qui mihi retulit, quod huiusmodi nefandissimi criminis rei quatuor ferocissimis aequis manibus pedibusque alligati viui dilaniantur. vide ad praedicta quae latius scripsi supra in rubric. de poen. committ. crim. laesae maiestatis q. i.

SVMMARIVM.

1 *Si quis fuit proditor principis, & tandem ad gratiam restitutus fuerit, si post huiusmodi restitutionem aliquis illum proditorem uocet an iniuriarum agere poßit contra nominantem ipsum proditorem?*
2 *A Principe restitutus amplius proditor dici non poteſt.*
3 *Restitutio tollit omnem maculam.*
4 *Proditori a principe restituto, si quis dixerit, tu fuisti proditor, iniuriarum actione non tenebitur.*
5 *Si quis dicat proditori restituto, quòd est proditor et quòd uult cum eo pugnare & probare quòd est proditor, talis restitutum ad duellum iniuste prouocaret.*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO quaero: si quis fuit proditor Imperatoris vel Regis seu alterius Principis, & tandem ad gratiam restitutus fuerit, princeps sibi nanque indulsit, si post huiusmodi restitutionem & indulgentiam aliquis illum proditorem vocet, an iniuriarum agere posit, contra nominantem ipsum proditorem? Hãc quaestionem mouet Andr. de Isern. in c. i. §. praeterea si vasallus. col. v. versicul. Vnde qui vocat hunc. in titul. quae fuit prima causa benefic. amittend. vbi dixit, quod vocans restitutum proditorem actione iniuriarum tenetur, per text. in l. imperialem. §. ij. C. de nupt. & l. quod ita statutum. ff. de edil. edict. idem dixit Math. de Afflic.
2 in d. §. praeterea. in versic. glosa tertia, nume. 98. † per restitutionem enim

a principe factam amplius proditor dici non potest, cum princeps de inhabili habilem facere possit.l.quidam consulebant.ff.de re iudic.& l.ij.C.de
5 crim.sacrileg. † Restitutio enim tollit omnem maculam, vt voluit Andr. de Isern.in c.i.in tit.de vasal.decrep.ætat.& etiam in d.§ præterea.per tex. in l.i.ff.de postul.& l.non omnis.§. abarbaris.ff. de re milit. Veruntamen
4 † si quis dixit tali restituto,tu fuisti proditor, iniuriarum actione non tenebitur,vt dicit idem Isern. in d.§. præterea.quem sequitur ibidem Afflict. in d.versic.glos.iij.nu. 101.Et hoc procedit etiam si princeps in restitutione dixisset,volumus q tibi dici non possit q fuisti proditor, de quo Af-
5 flict.loco præallegato. Vnum non omitto,† q si quis dicat restituto q est proditor,& velit cum eo pugnare dicens q vult probare,q est proditor,talis restitutum ad duellum iniuste prouocaret: quia facta restitutione amplius non est proditor, ita dixit Iac. de Castillo in tract. suo de Duell. libr.iiij.capitul.vij.

SVMMARIVM.

1 *Dānati de proditione per eū contra principem cōmissa, & propterea banniti,an eius arma depicta in Ciuitate, a qua ipse ob tale delictum exul factus est, deleri debeant?*
2 *Qua pœna puniatur corrumpens rebellis, aut proditoris immaginem in foro pictam ad illius ignominiam,ut cunctis appareat.*
3 *Depingere figurā alicuius propter proditionē,uel laudē est imperij, uel iurisdictionis. Et depingens eam, sine superioris licentia,tanquam utens imperio & iurisdictione,incidit in crimen læsæ maiestatis.*
4 *Proditor non potest esse testis in aliqua causa.*
5 *Principis proditor,dei proditor dicitur.*
6 *Proditorem principis quilibet denuntiare tenetur.*

QVAESTIO VIII.

1
CTAVO quæro: aliquis damnatus fuit de proditione per eum contra principem commissa, & propterea bannitus,an eius arma depicta in ciuitate,a qua ipse ob tale delictum exul factus est,deleri debeant? Dicendum q sic,secundum Bart.in l.ij.ff.de oper.public. idem tenuit Marti. de Laud.in tract.de crim.læsæ maiest.qō.41. & Math.de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium col.ij.in x.speciali.nume.25.in tit.quæ sint regal.facit tex.in l.eorumff.de pœn.quem ad hoc singularem esse dixit Rom.in singulari suo.476.incipiente. Eorū Arma.& idem sin-

gulari 669. idem dixit Andr. Tiraquellus in tract. suo de nobilit. cap. 20. nu. 116. idem dixit Bart. in d. l. eorum. & Ias. in §. pœnales. inst. de actio. & Paris de Put. in tract. suo de syndic. in prin. nu. 9. Vide ad hoc ea quæ scri
2 psi in rubr. de rebelli. q. 21. infra. † Sed qua pœna punitur is, qui rebellis aut proditoris immaginem in foro pictam pedibus, seu pedum altero suspensam ad illius ignominiam, vt cunctis appareat, corrumpit, seu delet, ne cognosci possit? Dicas talem puniri in ducatis quingentis. l. si quis id quod. ff. de iurisdict. omnium iudic. & ibi doct. idē dixit Marti. de Laud. in tract. de crim. læsæ maiest. qō. 26. Ad prædicta vide, quæ scripsi supra q. 59. in rubric. qualiter & a quibus crim. læsæ maiest. commit. Vnum nō
3 omittam, † q̄ depingere figuram alicuius propter proditionem vel laudem est imperij, vel iurisdictionis: Ideo fieri non potest sine auctoritate superioris: immo talis sine superioris licentia id faciens, tanq̄ vtens imperio & iurisdictione, cum illam non habeat, incidit in crimen læsæ maiestatis, vt scribit Curtius Iunior in l. si quis id quod col. i. nu. 5. ff. de iurisd.
4 Sciendum est etiam, † q̄ proditor non poterit esse testis in aliqua causa, secūdum Bal. in c. licet vniuersis. de testi. quod tenuit etiam Marti. de Laud.
5 in suo tract. de crim. læsæ maiest. q. xliij. facit, † quia principis proditor ipsius dei proditor esse dicitur. 13. q. v. c. si apud. & ij. q. vij. c. non potest. &
6 prouerbior. c. 8. & l. fin. C. de summa trinit. & fide. Cathol. & ideo † licet de iure quis non teneatur aliquem denūtiare, nihilominus proditorem principis quilibet denuntiare tenetur. l. methodorum. ff. de pœn. ita dixit Andr. de Iser. in c. i. §. i. in tit. quæ fuit prima causa benefi. amittend. idem tenuit Marti. de Laud. in tract. de principe. q. 558. & idem in tract. de crim. læsæ maiesta. q. 53. & Math. de Afflict. in c. i. in §. & bona committentium nu. 373. in tit. quæ sint regal.

SVMMARIVM.

1 *An Proditor, & rebellis inter se diferant?*
Non subditus, non dicitur committere crimen læsæ maiestatis.
2 *Proditor potest esse etiam qui subditus non est.*
3 *Proditor sui episcopi uel alterius domini spiritualis habentis temporalem iuridictionē, crimen læsæ maiestatis committere dicitur.*
4 *An Proditor, uel quicquam proditorie facere defferant?*
5 *Associans aliquem in itinere, & nulla inter eos superuenieute rixa, socium percutiens, id proditorie fecisse dicitur.*
Proditorie agens contra priuatum, non dicitur proditor, sed proditorie agere.
6 *Proditor dicitur is, qui contra Principem uel Rempublicam proditionem facit.*
Multis modis contra Principem, uel Rempublicam committitur proditio.

QVAESTIO IX.

ONO quaero: an proditor & rebellis inter se differant, an vero sint vnum & idem? Dicas ꝙ differunt, quia rebellio non cadit in non subditum illius principis contra quem cōmittitur, de quo dixi. infra q. vij. sub rub. de rebelli. & ita voluit Bar. in extrauag. qui sint rebell. in verb. rebellis. ad idem Bald. in l. amissione. §. qui deficiunt, post glos. ibi. ff. de capit diminut. & habetur. per Sigismund. Lofredi. in consil. v. omissa facti serie col. x. prope finem nu. 42. & faciunt dicta supra. q. 65. in rubr. qualiter et a quibus crim. laesae maiest. committat. vbi vidimus, ꝙ non sub
2 ditus non vicitur committere crimen laesae maiestatis, † proditor vero potest esse etiam qui subditus non est, vt dixit Bar. in d. extrauag. qui sint rebel. in d. verbo rebellis. & propterea dicitur, ꝙ non omnis proditor dicitur committere crimen laesae maiestatis, sed solum is qui dum subditus est proditionem committit, in magnum principis aut Reipublice, cui subest, damnum, vt dixit Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committētium col. viij. versi. Trigesimo septimo in fin. nu. 99. in tit. quae sint regal. in vsibus.
3 feudor. Ideo † proditor sui episcopi vel alterius domini spiritualis, habētis temporalem iurisdictionem crimen laesae maiestatis committere dicitur, ita dixit Bal. in l. data opera. C. qui. accus. non possunt. quem sequitur Io. de Anan. in c. qualiter & quando ij. §. fin. col. iiij. de accusat. & Praepofit. in c. imprimis. in. §. de persona col. iij. versi. ꝙ proditor. ij. q. i.
4 † Sed an proditor, vel quicquam proditorie facere differant? Bar. in l. respiciendum. §. delinquunt. in princ. dixit, ꝙ prodere est vnum actibus ostēdere, & aliud in mente gerere: allegat not. in l. i. ff. de praeuaricat. & tex. in l.
5 iiij. in prin. ff. ad leg. iul. maiest. Ideo dicit, † ꝙ si aliquis associat aliquem in itinere, & nulla inter eos superueniente rixa socium percutiat, id proditorie fecisse dicitur: quia aliud gerebat in animo quam in actu. l. fin. C. de delator. lib. x. vel cum aliquis ostendens se alicuius amicum illum retro percutit, id proditorie egisse dicitur, vt per Bar. in d. §. delinquunt. quem sequuntur Doct. in c. i. de homicid. vbi Petr. de Ancha. Ioan. de Anan. & Felyn. & tali casu proditorie agens contra priuatū, nō dicitur proditor, sed proditorie agere. l. athletas. §. i. ff. de his qui not. infam. ad idem Alex. in consil. 145. viso thaemate col. ij. versi. & ex his. in vij. vol. & Alber. in l. si amici
6 domum. ff. de Adul. † proditor autem dicitur is qui contra principem vel Rempublicam proditionem facit, vt declarat Bar. in d. extrauag. qui sint. rebel. in verb. rebellis. in versic. item nota quod proditorie. Multis autem modis contra principem vel Rempublicam committitur proditio, de qui-

bus dixi supra in princi. in prima q. huius Rub. Multa alia de proditoribus scripsi supra l.i.& ij.in variis quaestionibus, quae hic non repeto.

DE REBELLIBVS

SVMMARIVM.

1 *Rebellis quis dicatur?*
2 *Rebelles dicuntur etiam, qui rebellant contra prosperitatem Pape.*
3 *Rebellis dicitur omnis in proterua & notoria inobedientia existens.*
Rebellis pluribus modis quis dicitur,
4 *Rebellis, a Rebellando dicitur.*
Rebelles appellantur qui in fide non permanent, & iussis Principis non obediunt.
5 *Rebellis exponitur, idest Infidelis.*
Rebellio dicitur quasi reiteratio belli, & post pacem ad bellum reuersio.
6 *Resistere quis dicitur pluribus modis.*
Transfuga appellabatur ab Antiquis, qui recedebat de terris principi subiectis, & ibat ad hostes.
7 *Isti uiui exuruntur, aut furca suspenduntur.*
8 *Scipio Affricanus superior deuicta Carthagine, grauius in Romanos quam in latinos transfugas animaduertit.*
9 *De Iure ciuili antiquo, qui Rebellando, locum in quo sub Principis obedientia stabant retinebant, speciale nomen non habebant, sed hi qui deficiunt uocabantur.*

QVAESTIO I.

CVM etiam hi, qui a suo Principe Rebellant, in crimen laesae maiestatis incidant: Ideo de eis quoque uidendum erit. Et primo quero: † quis dicatur Rebellis? Dicas, quod is dicitur, qui quomodocunque publice vel oculte contra Principis honorem & fidelitatem Rebellionis opera facit, & contra Imperii prosperitatem aliquid machinatur, uel contra principem & eius officiales in his quae ad commissum eis officium pertinent Rebellando, ita dicit tex. in Extrauag. qui sint Rebel. † Rebelles dicuntur etiam non, solum qui Rebellant contra prosperitatem Imperatoris, sed etiã qui rebellant contra prosperitatem Papae, vt per Ias. in consil. lxxxvi. in causa Reuerẽ. Domini Gentilis, col. iij. ver. Rebelles in iij. volu. & idem Ias. in cons. cxxxix. in praesenti consultatione col. ij. in fin. vers.

3 Nam rebellis, vbi dixit, † q rebellis dicitur omnis in proterua & notoria inobedientia existens. Dicitur etiam quis pluribus aliis modis rebellis: sed quia alii modi quibus quis rebellis dicitur non faciunt ad materiam nostram, ideo de illis aliter non scribam, sed poteris uidere Bar. in d. Extrauagan. qui sint rebel. in verb. rebellis, & per Doct. in clemen. pastoralis. de re. iudic. et Præposit. in c. in primis in. §. de persona. ij. q. prima.

4 † Et dicitur rebellis, a rebellando: nam rebello, verbum, repugno significat, & quasi bellando aut certando contrauenio & contendo: vnde rebelles appellantur qui in fide non permanent, & iussis Principis non obediunt, ita testatur Ambr. Calepi. in suo Dictionario, ad idem Bar. in d. extra
5 uag. qui sint rebell. in verb. rebellis † vbi exponit rebellis, idest infidelis, et idem in eadem extrauag. in verb. tenore, vbi dixit, q rebellare idem est q resistere. Et isto vocabulo antiqui legum conditores non utebantur. Ea propter Henricus vij. Imperator constitutionem prædictam fecit ad hoc declarandum, vt testatur ibidem Bar. in prædicta glos. Dicitur & rebellio quasi reiteratio belli, & post pace m ad bellum reuersio, vt dixit Domi. in c. fi. 38 Distin. istud autē competeret ciuitatibus, quas bello deuicisset Princeps, quæ demum ab eo rebellarent.

6 † Resistere autem quis dicitur pluribus modis. Primo aliquid faciendo contra, vel non faciendo, vt puta, non obediendo. Et quia antiqui (vt dictum est) hoc nomine, rebellis, non vtebantur: Quando aliquis recedebat de terris principi subiectis ad hostes eundo, transfuga appellabatur, vt in l. si quis aliquid. §. transfuga. ff. de pœn. & in l. postliminium. §. transfu-
7 gæ. &. §. filius. ff. de capt. & postlimi. reuers. † Isti aut viui exurruntur, aut
8 furca suspenduntur, vt dicit tex. in d. l. si quis aliquid. §. transfugæ. † et ideo Scipio Affricanus superior deuicta Carthagine cum omnes, quos de exercitu Romano ad Carthaginenses transfugerant, in suam redegisset potestatem, grauius in Romanos quam in latinos transfugas animaduertit. Romanos enim tanquam patriæ fugitiuos crucibus affixit, latinos vero tanquam perfidos socios securi percussit, vt testatur Valer. Maximus. libr. ij. in rubric. de milit. disciplin.

9 † Quandoq; autem quis rebellando locum, in quo sub principis obedientia stabat, retinebat: Et isti de iure ciuili antiquo, speciale nomen non habebant, sed, hi qui deficiunt, vocabantur, vt in l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de capit. diminut. Ita declarat Bar. in præallegat. glos. in verb. tenore. subdens, q isti si rebellant faciendo bellum principi, tanquam hostes ipso iure puniebantur, & ea quæ iuris ciuilis sunt amittebant: illi autē qui principi non obediendo rebellabant, vt puta non acceptando eius gentem, ipso iure non puniebantur, nec ea quæ iuris ciuilis sunt amittebant, nisi sena

tus vel princeps id declararet, vt in prælleg. l. amiſsione. Ideo in hoc Hēricus Imperator ſupplet prædictam ſuam conſtitutionem, ſtatuendo, ꝙ quomodocunq; aliquis contra principis honorem committat vel machinetur rebellando, rebellis ſit, & ita declarat Bar. in d. ſua gloſ.

SVMMARIVM.

1 *An Rebellis Imperii dicatur, qui ſe Imperio ſubditum fatetur, ſed odio perſone Imperatoris rebellat?*

Non poteſt quis dicere, ꝙ eſt rebellis Imperatoris, & non Imperij, nec e contra.

QVAESTIO II.

1 SECVNDO q̄ro: An rebellis imperij dicatur qui ſe Imperio ſubditum fatetur, ſed odio perſonæ Imperatoris rebellat? Et eſt dicendum ꝙ ſic, per tex. in l. amiſsione. ff. de capit. dimin. & per tex. in d. extrauagant. qui ſint rebel. & habetur per Barto. in ſua gloſ. in verb. tenore. in d. extrauag. vbi dicit, ꝙ non poteſt quis dicere, ꝙ eſt rebellis Imperatoris, & non imperij: nec econtra. de quo Bartol. in gloſ. in verb. noſtri, in præallegat. Extrauagant.

SVMMARIVM.

1 *An is qui offitiali Principis parere recuſat Rebellis dicatur?*

Rebellis dicitur, qui parere recuſat offitiali principis in his quæ ad commiſſum illi officium a principe ſpectant.

2 *Rebellis improprie dicitur, qui officiali principis parare recuſat in his quæ ad commiſſum ille officium non ſpectant.*

Rebellis dicitur etiam, qui Iudici ſuo non uult parere.

3 *Rebelles intelliguntur, omnes qui ſunt in proterua & notoria inobedientia.*

4 *Verbum Rebellis eſt uerbum generale, & comprehendit quenlibet ſubditum contradicentem dicto uel facto ſui ſuperioris.*

QVAESTIO III.

1 TERTIO quæro: an is qui officiali principis parere recuſat rebellis dicatur? Reſponde diſtinguendo: ꝙ aut quis parere recuſat officiali principis in his quæ ad commiſſum illi officium a principe ſpectant, aut non. Primo caſu talis rebellis dicitur, vt

citur, vt dicit tex. in extrauag. qui sint rebell. & per Barto. in l. hostes. ff. de capt. & postlim. reuers. & per Deci. in c. sane. el ij. in iiij. not. col. ij. de officio
2 delegat. † Secundo vero casu dicitur rebellis, sed improprie. Nam non solum dicitur rebellis qui domino suo resistit, sed etiam ille qui iudici suo nō vult parere, vt dicit Decius in d. c. sane. de officio delegat. in iiij. not. allegat tex. in c. ea quæ. §. primo. de stat. monach. ibi contumaces & rebelles. &
3 in c. ij. de nou. operis nunciat. ubi Deci. dicit, † quod omnes qui sunt in proterua & notoria inobedientia rebelles intelliguntur, quod not. Angel. in l. ij. §. fin. ff. de iudic. ad idem Bal. in l. si vero. §. qui ergo. ff. de milit. testam. vbi
4 dixit, † quod verbum rebellis, est verbum generale, & comprehendit quemlibet subditum contradicentē dicto vel facto sui superioris. Itaque non omnis rebellio inducit crimen læsæ maiestatis, sed solum quæ statum imperij concernit, vt dixit Bonifa. in clemen. pastoralis. §. sane, in i. col. nu. 4. versicul. Non enim omnis rebellio. de re iudic.

SVMMARIVM.

1 *An Rebellis dicatur, qui coacte, & per metum Rebellionem fecit?*
2 *Voluntas coacta non est proprie uoluntas.*
3 *Rebellio facta per Castrum Ductiæ contra communitatem Imole, ex quo fuit meticulose facta & ex iusto timore, puniri non debet.*
4 *Rebellio facta ad importunas preces alicuius Tyranni, puniri non debet.*
5 *Facere metu Tyranni, & ad illius importunas preces facere equiparantur.*
Preces Tyranni iussui equiparantur.
6 *Renuntiatio Beneficii metu perdendi patrimonium suum a clerico facta, non ualet. Etiam si esset iurata.*
7 *Matrimonium metu contractum est nullum.*

QVAESTIO IIII.

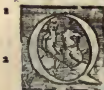
1 VARTO quæro: An rebellis dicatur qui coacte & per metum rebellionem fecit? Dicas quod non: ita voluit Bal. in consi. 36. proponitur consuetudo Ciuitatis, in iij. volum. vbi dixit, quod talis rebellio dicitur passiua non actiua. facit
2 † quia voluntas coacta nō est proprie voluntas, vt dixit Bald. in consi. suo scismat. quod est impressum sub rub. si quis aliquem testa. prohibu. Abb. in cons. iij. q. vi. in ij. volum. & Imol. in cons.
3 14. visis & ponderatis col. fin. vers. circa secundum, vbi consuluit, † quod re-

bellio facta per Castrum Duciæ cōtra communitatem Imolæ, ex quo fuerat meticulose facta & ex iusto timore puniri non deberet, cum non sit imputandum illi qui aliquid propter iustum metum facit, per ea quæ notan
4 tur in l.i.& per totum titulum.ff.de eo ꝙ met.causa.† & hoc procedit etiā si rebellio esset facta ad importunas preces alicuius Tyranni, nam metu
5 Tyranni facta diceretur. † Æquiparantur enim ista, aliquid facere metu Tyranni,& ad illius importunas preces facere, vt dixit Innoc.in c.petitio. de iur.iuran.& Barto. in tract.de Tyran.q.vij. preces enim eorum, iussui æquiparantur, vt per glos.in l.i.in princip.ff.ꝙ iussu.circa ꝙ, plura allegat
6 Math.de Afflict.in suis decision.Neapolit.Decis.69.nu.5.facit, † quia renunciatio beneficij metu perdendi patrimonium suum a clerico facta, non valet, c.Abbas, extr.de his quæ vi met.ue causa fiunt.vbi tex.in fin.dicit, ꝙ quæ metu fiunt de iure debent in irritum reuocari. Immo si renunciatio beneficij metu facta esset etiam iurata non valeret, text.est in c.ad au
7 dientiam, eod.tit. † idem dicimus de matrimonio metu contracto quod est nullum, ut per Abb.& alios in c.cum locum.de sponsal.& in c. consultationi eod.tit. Idem Abb.in c.veniens vers.item potest notari.de sponsal. & in c.ad id ꝙ, vers.nota prim.eod.tit.vbi concludit, ꝙ Matrimoniū metu contractum est ipso iure nullum. Et præmissam conclusionem, ꝙ rebellis non sit qui metu rebellionē fecit, tenuit etiam Aymo.Crauetta in consi. vi.col.xviij.in vers.septimo arguitur, nu.84.ad idem Lauren.Calcaneus in cons.81.col.ij.& vide Grāmat.in cons.31.in causa mag.Ioannis Bapt.per totum, ubi consuluit in contingentia facti pro ista opi.

SVMMARIVM.

1 *Machinare contra imperium quid sit?*
2 *Machinare est aliquid dolose ordinare.*
Machinatio in arte uerborum consistit.
3 *Rebellans contra offitiales Imperatoris pro his quæ petunt pro statu imperij sine dubio, rebellis dicitur.*

QVAESTIO V.

1 VINTO q̄ro, dixi supra in diffinitiōe rebellis, ꝙ rebellis est qui aliquid machinatur cōtra prosperitatē īperij: modo videndū, quid sit machinare contra Imperium? Bar.in ex
2 trava.qui sint rebel.in verb.machinantur, dicit, † ꝙ machinare est aliquid dolose ordinare: machinatio.n.in arte verborū cōsistit, vt.ff.de dolo.l.i.§.i. & ibi not.& ita dixit, d.

glos.ibi in verb.machinationē,vt puta dicit ibi Bar. faciendo inter se ligas & societates prohibitas, sub aliquo velamine vel colore licito,allegat tex. in l.ij.ff. de extraordi. crimin. subiungens Exemplū,quando Imperatore vel eius nuncio volente ingradi Ciuitatem pro recuperandis iuribus Imperii,tam ibi quam alibi aliqui respondent ꝙ nolunt tot armatos vel tantā eius gentem,quia esset periculosum eorū statui,& sic illi dant verba donec labatur tempus in quo multa fieri possent pro prosperitate Imperii. Dicit enim Bar.ibi ꝙ iste sunt quædā machinationes,licet ad bellicos actus non sit deuentum. ista nanq; machinatio inobedientia sequuta,illos rebelles facit,ad idē vide Curt.Iunior cōs.137.col.iij.nu.12.in ij. volu.vbi dixit,† ꝙ
3 qn̄ aliquis rebellat contra officiales Imperatoris pro his quæ petunt pro statu Imperii,sine dubio rebellis dicitur: ideo concludit ꝙ homines cuiusdā castri qui denegarunt hospitari milites Cesareæ Maiestatis ad mandata Capitanei generalis merito dici poterunt rebelles Imperij.

SVMMARIVM.

1 *An esse rebellem imperij uel esse in odium imperij idem sit?*
Rebellio est quid mortale.
2 *Esse in odium imperij est medicinale.*

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: An esse rebellem Imperij uel esse in odiū imperij idem sit? Dicas ꝙ non: nam rebellio est quid mortale,nec remitti potest,nisi ex Principis gratia, ut habetur per Doct. in c.i.§.& bona committentium,vbi Mathe. de
2 Afflict. in tit.quæ sint regal.in vsibus feudor. † Esse autē in odium imperii est medicinale: remittitur enim odiū purgata contumacia, Auct.item nulla communitas.C.de epis.& cleric. ita uoluit Mart.de Laud.in tract.de crim.læsæ maiest.q.xlviii. Dicas ꝙ fuit originalis doctrina Bar.in extraua.qui sint rebel.in sua glos.in verb.rebellis, in vers.Item nota ꝙ aliud.

SVMMARIVM.

1 *Si hi qui libertatem ab Imperatore recognoscunt siue ex priuilegio, siue ex Imperatoris patientia imperio sint rebelles an priuari possint libertate?*
2 *Et an idem sit in his qui a Papa libertatem recognoscunt?*

3 *An idem sit in Dominis Venetis?*
4 *Domini Veneti liberi sunt.*
5 *Ciuit. Venetiarum cum in mari fundata sit Imperatorem recognoscere non tenetur.*
6 *Nonulli dicunt Dominos Venetos ex eo liberos esse, quia libertatem contra Imperatorem praescripserunt.*
Albericus de Rosate, testatur uidisse priuilegium exemptionis concessum Duci & Ciuitati Venetiarum Bulla aurea munitum.
7 *Non subditus rebellionem non committit.*
8 *Ciuitas Venetiarum uim Imperatoris habet, & potest in suis terris omnia quae Imperator in suis.*
9 *Quaelibet Ciuitas quae superiorem non recognoscit, tantum habet imperium in suo territorium quantum Imperator in uniuerso.*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO quaero: si hi qui libertatem ab Imperatore recognoscunt, siue ex priuilegio, siue ex Imperatoris patientia imperio sint rebelles, an priuari possint libertate? Dicas
2 quod sic, secundum Bald. in c. sicut, de iur. iurand. † Idem erit in his qui a Papa libertatem recognoscũt, ita voluit Marti.
3 de Laud. in tract. de crim. laesae maiest. q. 51. sed † in quantũ dicunt de Dominis Venetis, ab eis dissentio: quia Domini Veneti sunt liberi iuris, cum eorum Ciuitas in mari fundata sit, Bal. in rub. ff. de rerũ. diuis. col. ij. vers. circa aedificia quaero; iure enim gentium Ciuitates in mari fundatae sunt ipsorum aedificantium l. interim. in princ. ff. de rerũ diuis.
4 Barth. Cepol. in tract. de seruit. rustic. praedio. in c. de mari. nu. 4. † cum igitur Domini Veneti non in solo alicuius, sed in mari eorum ciuitatem edifi cauerint, liberi sunt; vt, ratione praedicta, tenuit etiam Ias. in l. ex hoc iure. nu. 6. ff. de iusti. & iur. idem voluit Ioan. Franc. Ripa in l. possessio. colũ. ij.
5 nu. 8. ff. de acquir. possessio. vbi dixit, † quod ideo Ciuitas Venetiarum Imperatorem recognoscere non tenetur, quia in mari fundata est, ita etiam di-
6 xit idem ripa in l. si insulam. nu. 21. ff. de verbo. obligat. † Nonulli alij dicunt Dominos Venetos ex eo liberos esse, quia libertatem contra Imperatorem praescripserunt, vt dixit Barto. in l. 1. ff. de rerum diuis. & ibidem Bal. idem dixit Ioa. Igneus in repet. §. non alias l. necessarias. ff. ad Syllenia. nu. 203. Ias. in d. l. ex hoc iure. col. iiij. nu. 6. Alberi. in l. cunctos populos, col. v. in vers. cõmuniter glos. & omnes. C. de summa trinit. & fid. Chatol. vbi dixit, quod ciuitas Venetiarum allegat praescriptionem libertatis tanti tẽ poris cuius initij memoria non existit; licet postmodum subdat vidisse

priuilegium exemptionis concessum Domino Duci, & ciuitati Venetiarum, bulla aurea munitum. vtcunque sit, siue dicamus dominos Venetos liberos esse, quia eorum ciuitas est in mari aedificata (quod mihi plus placet) siue ex eo quod libertatem praescripserint: vtique verum est dicere quod nō subsunt imperio: ergo non possunt dici committere rebellionem contra im-
7 perium, quia † non subditus in dictum crimen non incidit, vt dixit Bar. in d. extrauag. qui sint rebelles. in verbo rebellando, in princ. & in vers. quod si aliquis homo de terris Ecclesie, Ad hoc quod nō subditus non dicatur committere crimen rebellionibus habetur etiam per Parisi. consi. 101. Bona de quibus nu. 33. in. i. volu. faciunt quae late dixi supra in Rubr. qualiter & a quib. crim. q. 68. Et ex istis liquido, constat dictū Mart. de Laud. de Dominis Venetis non esse verum. Et quod domini Veneti non subsint imperio, tenuit etiam Math. de Afflict. in c. i. in vers. in glo. i. in princ. in tit. de pac. tenend. & eius violat. in vsibus feudor. ad idem facit, quod voluit Ias. in d. l. cun
8 ctos populos col. xix. vbi dixit, † quod Ciuitas Venetiarum Imperatore non reconoscit: immo & ipsa vim Imperatoris habet; & quod potest in suis terris omnia quae Imperator potest in suis, hoc idem dixit idem Ias. in consi. 70. in iij. volu. facit quod notanter dixit Bar. in l. infamem, in fin. C. de publi.
9 iudic. vbi dixit, † quod quaelibet Ciuitas quae superiorem non recognoscit, tātum habet imperium in suo territorio quantum Imperator in vniuerso.

SVMARIVM.

1 *An quis possit esse rebellis occulte?*
2 *Rebellis occulte an impune occidi possit?*

QVAESTIO. VIII.

1
CTAVO quaero: An quis possit esse rebellis occulte? Et videtur dicendum quod nō, quia secreta cordis iudicat solus deus, & occulta solus scit. c. erubescam. 32. distinct. Dicas tamen aliquem posse esse occulte rebellem, vt habetur in
2 extraua. qui sint rebell. ibi publice uel occulte. Sed † an impune occidi possit rebellis occulte? Dicendum quod sic: quia ipso facto rebellis incurrit poenam contentam in d. extrauag. & an fuerit occulte rebellis iustificabitur in iudicio super homicidio: argu. tex. in l. de pupillo in §. si quis riuos. vers. totiens. ff. de oper. nou. nunciat. & ita voluit Bar. in d. extraua. qui sint rebell. in verb. rebellando, vers. circa secundum. idem uoluit Petr. de Anch. consi. 287. ex praedicta facti narratione col. ij.

priuilegium exemptionis concessum Domino Duci, & ciuitati Venetiarum, bulla aurea munitum. vtcunque sit, siue dicamus dominos Venetos liberos esse, quia eorum ciuitas est in mari ædificata (quod mihi plus placet) siue ex eo quod libertatem præscripserint: vtique verum est dicere quod nõ subsunt imperio: ergo non possunt dici committere rebellionem contra im-
7 perium, quia † non subditus in dictum crimen non incidit, vt dixit Bar. in d. extrauag. qui sint rebelles. in verbo rebellando, in princ. & in vers. quod si aliquis homo de terris Ecclesie, Ad hoc quod nõ subditus non dicatur committere crimen rebellionibus habetur etiam per Parisi. consi. 101. Bona de quibus nu. 33. in. i. volu. faciunt quæ late dixi supra in Rubr. qualiter & a quib. crim. q. 68. Et ex istis liquido, constat dictũ Mart. de Laud. de Dominis Venetis non esse verum. Et quod domini Veneti non subsint imperio, tenuit etiam Math. de Afflict. in c. i. in vers. in glo. i. in princ. in tit. de pac. tenend. & eius violat. in vsibus feudor. ad idem facit, quod voluit Ias. in d. l. cun
8 ctos populos col. xix. vbi dixit, † quod Ciuitas Venetiarum Imperatore non reconoscit: immo & ipsa vim Imperatoris habet: & quod potest in suis terris omnia quæ Imperator potest in suis, hoc idem dixit idem Ias. in consi. 70. in iij. volu. facit quod notanter dixit Bar. in. l. infamem, in fin. C. de publi.
9 iudic. vbi dixit, † quod quælibet Ciuitas quæ superiorem non recognoscit, tantum habet imperium in suo territorio quantum Imperator in vniuerso.

SVMARIVM.

1 *An quis posit esse rebellis occulte?*
2 *Rebellis occulte an impune occidi posit?*

QVAESTIO. VIII.

1 OCTAVO quæro: An quis possit esse rebellis occulte? Et videtur dicendum quod nõ, quia secreta cordis iudicat solus deus, & occulta solus scit. c. erubescam. 32. distinct. Dicas tamen aliquem posse esse occulte rebellem, vt habetur in
2 extraua. qui sint rebell. ibi publice uel occulte. Sed † an impune occidi possit rebellis occulte? Dicendum quod sic: quia ipso facto rebellis incurrit pœnam contentam in d. extrauag. & an fuerit occulte rebellis iustificabitur in iudicio super homicidio: argu. tex. in. l. de pupillo in. §. si quis riuos. vers. totiens. ff. de oper. nou. nunciat. & ita voluit Bar. in d. extraua. qui sint rebell. in verb. rebellando, vers. circa secundum. idem uoluit Petr. de Anch. consi. 287. ex prædicta facti narratione col. ij.

faciunt quæ dixi supra q.v.nu.19. in rub. qualiter & a quibus crim. læsæ maiest.committat.in vers.conclusionem supra firmatam,vbi tenui Cardinalē expresse vel occulte rebellem Papæ posse impune offendi, ꝙ est not. ad limitationem tex.in c.fœlicis de pœn.in vi.

SVMMARIVM.

1 *Vasallus an teneatur obedire domino rebelli cui ante rebellionem præstiterat iuramentum fidelitatis?*

2 *Debitor fidelitatis non tenetur obedire domino rebelli.*

QVAESTIO IX.

1 NONO quæro: An vasallus teneatur obedire domino rebelli,cui ante rebellionem fidelitatis præstiterat iuramētum? Et dicas ꝙ non: ita tenuit Bar.in extrauag. qui sint
2 rebel.in vers.rebellando,vbi dixit, † ꝙ debitor fidelitatis non tenetur obedire dño rebelli,non ex eo ꝙ sit liberatus a fidelitate per rebellionem domini: sed tanquam, a principio promissio fidelitatis fuisset conditionata, videlicet, si non erit rebellis principi,per tex.in c.i.in tit.hic finitur lex, deinde incipi.constit. cū ibi notat.& ita etiam tenet solennis doctor præceptor meus D.Carol.Ruin. in cōsi.cv.casus iste de quo quæritur, col.i.nu.4.in i.volu.ad idem Alber. Brun.in cons.28.Nobilis domine,col.i.vers.rebellio autem,in ij.volu.

SVMMARIVM.

1 *An Ciuitates quæ a Tyrrannis per uim capiuntur uel occupantur, qui Tyrrani hostes Imperij sunt, rebelles dicantur?*

2 *In Ciuitate rebelle & eius territorio quilibet potest prædari, & comburere.*

QVAESTIO X.

1 DECIMO quæro: an ciuitates quæ,a Tyrannis per vim capiuntur vel occupantur, qui Tyranni hostes imperij sunt,rebelles dicantur? Responde ꝙ non: sed quæ proprio motu ciuium vel maioris partis eorum rebellant,rebelles sunt.Et in istis quo ad amissione eorum iurium idē
2 seruatur quod in priuato. † quo autem ad pœnam per

hominem inferendam, dicendum est ꝙ quilibet potest prædari in dicta Ciuitate & eius territorio, ac etiam comburere, & similia facere quæ con sueuere fieri in eos contra quos nobis est bellum. l. iij. in fin. ff. de acquir. rerum domin. ita notanter dixit Bart. in dicta extrauag. qui sint rebell. in verb. rebellando versic. item istæ pœnæ.

SVMMARIVM.

1 *An per rebellionem subditorum princeps sua possessione priuetur?*
2 *Domini a subditis non dependent.*
3 *Seruus aufugiens a domino non potest suam possessionem domino interuertere.*
4 *Subditi alicuius non possunt iurisdictionem quam ipsi non habent in alium transferre.*
5 *Subditi rebellantes, si dominum suum repellant de territorio, uel in carcerem coniiciāt, interuertunt ei possessionem.*

QVAESTIO XI.

1 VNDECIMO quæro: an per rebellionem subditorum princeps sua possessione priuetur? Dicas ꝙ non, per text. & ibi not. per doct. in l. 1. C. de seru. fugiti. vbi dicitur, ꝙ ex fuga serui Domino suo damnum non fit, & ibi Bal. in vlt. notab. dicit, ꝙ ex fuga serui & malitia subditorū non
2 fit præiudicium domino: † cum Domini a subditis non dependeant. subditi enim a Dominis inuiti possidentur. l. male agitur. C. de præscript. xxx. annorum. ita dixit Bald. in d. l. 1. col. iiij. versic. solue ꝙ
3 per furtum. C. de seru. fugiti. † subdens ibidem, ꝙ seruus qui a Domino suo aufugit non potest suam possessionem Domino interuertere, immo iram, et vindictam contra se prouocat qui rebellat. l. si certus. §. apetitus. ff. ad senat. consult. Syllan. l. omne delictū. §. contumacia. ff. de re milit. & l. liberi. in fin. C. de inoffi. testamen. & hanc opinionem, quæ vera est, tenuit Bald. in l. si aquam. in sua repet. C. de seruit. & Marti. de Laud. in tract. de
4 crim. læsæ maiest. q. 28. comprobant prædicta: † quia si rustici se summittant alterius iurisdictioni, & se etiam constituant id ius nomine illius cui se submiserunt possidere, non tamen propter hoc transferunt in illum aliquod ius iurisdictionis, si subditi erant iurisdictioni alterius Domini. nam subditi alicuius non possunt iurisdictionem, quam ipsi non habent, in aliū transferre: ita voluit Bart. cum quo cæteri transeunt, in l. quod meo. ff. de acquir. possessio. col. vlt. versicu. sed si rustici. Et hoc tenet etiam Egregius Doctor Regius Cōsiliarius Dominus Andreas Tyraquellus in tract. de

iure consti. possessor. in ij. parte Ampliatione 3 2. nu. 4. allegat idem tenere Innoc. in c. dilectus. extr. de capel. monachor. & in c. olim inter, de restit. spoliat. hanc etiam conclusionem, ꝙ per rebellionem subditorum Dominus non priuetur sua possessione, tenuit etiam Anton. Corsettus in suo
5 tract. de potest. regia. in 1. parte. col. penult. nu. 7. † Illam tamen sane limita non procedere, quando subditi rebellantes dominum suum repellerent de territorio, vel in carcerem conijcerent. l. 1. §. penult. ff. de vi & vi armat. vt voluit Corsett. loco præallegato.

SVMMARIVM.

1 *An cōmunitas rebellando cōtra suū dominū crimē lesæ maiestatis cōmittere dicatur?*
2 *Quando Regimina deputata delinquunt consilio solenniter congregato, totus populus interpretatiue diliquisse dicitur.*
3 *Quod facit consilium totus populus facere uidetur.*
4 *Si communitas uel uniuersitas esset pro rebellione punienda pecuniariter, innocentes et qui contradixissent non essent collectandi & exequendi.*
5 *Bononia propter rebellionem semel aratrum passa est, ac demū ex gratia reædificata.*
6 *Idem Carthagini contingit.*
7 *An si uniuersitas punita fuerit propter rebellionem, posit etiā contra particulares personas pro tali delicto procedi? Et nu. 8.*
9 *Ciuitas si rebellat officiali principis propter principem, quia non uult ipsi principi parere, crimen lesæ maiestatis committit:*
Secus si rebellasset propter ipsum officialem tantum.

QVAESTIO XII.

1 DVODECIMO, quæro: An Communitas rebellando contra suum Dominum crimen læsæ maiestatis committere dicatur? Et dicas ꝙ sic: punitur enim esto ꝙ sint aliqui
2 innocentes, & aliqui cōtradixerint ne rebellio fieret, † quando nanq; Regimina deputata delinquunt cōsilio solēniter congregato, totus populus interpraetatiue deliquisse dicitur, vt per Bar. in l. aut facta. §. delinquunt. ff. de poen. Abb. in. c. dilectus el ij. & ibi late per Ioan. de Annan. ext. de simon. accedat ꝙ voluit Angel.
3 in l. metum. §. animaduertendum, in fin. ff quod met. causa vbi dixit, † ꝙ illud ꝙ facit consilium totus populus facere uidetur.
4 † Quinimmo licet delictum fieret nōn conuocato consilio si tamen causam successiuam habeat, vt & in rebellione, et guerra, ac similibus propter

tolerantiam

tolerantiā vniuersitatis,ac communitatis delictum quasi tacite ratificatur, secundum Ioan. Andr. in d.c. dilectus el ij.col.antepenul.Pet.de Anch.in conf.clviij.ex narratis,& Felyn.in c.cum omnes,in vi.declaratio.de constit. quos refert et sequitur Albert.Brun.in cōs.18.Nobilis dominæ,col.
5 ij.in fin.sciendum tamen est, † q vbi communitas vel vniuersitas pro tali delicto esset pūnienda pecunialiter,innocentes & qui contradixissent non essent collectandi & exequendi,vt dixit Ioan.de Anan.in d.c.dilectus & sequitur Brunus,in d.cons.18.col.28.n.11.Luc.de Pēna in l.iij.col.vi. de
6 exactori.& executor.lib.xij.C.& habetur in d.c.dilectus, per Doct. † & dixit Bar.in d.§.delinquūt. & Ioan.de Annan.post Abb.in d.c.dilectus, quod Bononia propter rebellionem semel aratrum passa est, ac demum
7 ex gratia reædificata. † idem Carthagini cōtingit,quia & ipsa aratrū passa est, ut dicit tex.in l.si usufructus Ciuitatis.ff.quibus mod.usufru. amittat.
8 † An autem,non obstante q vniuersitas punita fuerit propter rebelliōnē a se factam,possit etiam contra particulares personas pro tali delicto procedi? Est dicendum q sic,quia pœna quæ imponitur pro tali delicto,uidelicet capitis & confiscationis bonorum.l.quisquis.C. ad leg.iul.maiest.melius conuenit singularibus personis quā vniuersitati, ut voluit Cyn.in.l.si quis in tantam col.iij.vers.sed pone q ciuitas.C.vnde vi.Salic.in.l.i.C.de seditio. vbi ad hoc allegat tex.in.l.i.ff.de magistr.cōuenien.Bal.in.l.polla. C.de his quibus vt indign.Ioan.Monach.& Ioan.Andr.in c.fin.in fin. de
9 pœn.in vi.vbi dicunt,† q etiam si esset processum contra vniuersitatem & illa condemnata & punita,adhuc tamen puniri possent singulares personæ vniuersitatis prædictæ. quod in Ciuitate Viterbij seruatum dicunt, arg.l.semper.§.in sepulchro.ff.q vi aut clam.not.Bart.in l.aut facta.C.de pœn.& Ant.de Butr.in d.c.dilectus.el ij.de simoni. & ita voluit Alexan. consi.xiij.consideratis his quæ in thæmate.col.iij.versi. quinto præsuppono.in vi.vol.& ita tenet etiam Albert.Brun.in præallegato cons. suo 18. nu.11.& in versi.ex quibus omnibus,& vide ad prædicta Lucam, de Pēna,in l.iij.col.penul.& vlt.C.de exactor.& exequutor.lib.xij. vbi ad par
10 tes arguit.† Idem dicendum est quando ciuitas est rebellis officiali principis propter principem,quia noluit ipsi principi parere: secus si rebellasset propter ipsum officialem tantum,vt voluit Bar.& Alex.in l.hostes.ff. de capti.& postlim.reuers.ita dixit Ant.Capyt.in suis Decisio. Neapolitan. Decisi.30.nu.42.

SVMMARIVM.

1 *An Castrum rebellans proprie Ciuitati committat crimen læsæ maiestatis?*
2 *Si propter partialitates una pars ciuium aliā expelleret, non est crimē læsæ maiestatis*

3 *Castrum rebellans proprie Ciuitati superiorem non recognoscenti incidit in crimen læsæ maiestatis.*

QVAESTIO XIII.

1

ECIMOTERTIO quæro: An castrum rebellans proprie ciuitati comittat crimen læsæ maiestatis? In hac q. Petr.de Anch.in conf.287.iste B.de Garnario Bannitus, arguit ad utranque partem,& tandem concludit ꝙ non incidit in crimen læsæ maiestatis castrũ rebellans proprie ciuitati:quia non contra Imperatorem seu Principẽ principaliter rebellio facta est directe,per not.per Barto. in extrauag. qui sint rebell.in verb.quoniam,circa princip.quem sequitur August.de Arim.in addit.ad tract. Ange.de malefi.in verb.che hai dradito la tua patria.col.ij.
2 in addit.quæ incipit,tu autem in hac materia adde & dic.vbi dixit,†ꝙ idẽ est quando propter partialitates vna pars ciuium aliam expelleret . Nam eo casu non est crimen læsæ maiestatis,prædictam conclusionem dixerim ego procedere quando castrum rebellat proprie ciuitati quæ superiorẽ recognoscit,vt puta aliquod castrũ Cesenæ uel Imolæ rebellat a sua ciuitate,non tamen ab ecclesia seu pontifice.† secus autem quando aliquod ca-
3 strum rebellaret a ciuitate superiorem nõ recognoscente, vt est ciuitas Venetiarum . Nam tali casu castrum rebellans incideret in crimen læsæ maiestatis, per ea quæ dixi supra 11.12.& 16.q.in rubri. qualiter & a quibus crim.læsæ maiest. committat.

SVMMARIVM.

1 *An ex sola assertione principis asserrẽtis aliquem esse suũ rebellẽ ille probetur rebellis*

QVAESTIO XIIII.

1

VARTODECIMO quæro: An ex sola assertione principis asserentis aliquem esse suum rebellem,ille probetur rebellis? Dicas ꝙ nõ, ita tenuit Deci.in conf.544.Serenissimus Imperator Carolus,col.ij.in iij.volu. vbi concludit non esse stãdum assertioni dicti Imperatoris, asserentis in quadã sua declaratoria,ꝙ Illustres D.Federicus & Pirrus de Gonzaga essent sui rebelles, & propterea omnia eorum feuda deuoluta esse ad ipsum Cæsarem: ex quo talis rebellio aliter probata non erat,cum de Imperatoris interesse tractaretur,idem tenet idem Deci. cõsi.

410.in causa mota Mediolani, col.ij. versi. Tertio principaliter, in iij.vol.et D. Carol.Ruin.præceptor meus in cons.147.visis his quæ proponuntur, nu.8.in i.vol.& in consi.Tertio videtur prima facie, col.iij.n.5.in v.vol.& Ias.in consi.34.ad motiua data, in i.vol.& in cons.86.in cã Reueren.D.Gẽtilis, col.iiij.versi.sed fortassis. in iij.volu.vbi de assertione Papæ loquitur, asserentis aliquem esse Rebellem ecclesiæ, ꝙ non probet.

SVMMARIVM.

1 *Stante statuto ꝙ extante masculo filia nõ succedat, an si filius sit rebellis filia succedet?*
2 *Filius rebellis fingitur non extare.*
3 *Statutum supradictum intelligitur, si masculus qui extat sit habilis ad succedendum. Inhabilis quantum ad successionem habetur pro mortuo.*

QVAESTIO XV.

1 DECIMOQVINTO quæro: stante statuto ꝙ extante masculo filia non succedat, quid dicendum erit si filius sit rebellis, an filia succedet? Bald.in l. illicitas.§. qui vniuersas.ff.de officio
2 psid.tenuit, filiam succedere, & testatur idẽ tenuisse Cynũ.† nã filius, ex quo effectus est rebellis, fingitur nõ extare, & sic sequens admitti tur, idẽ voluit Math.de Afflict.in c.i.§.præterea.in versi.glo.tertia. nu, 84.
3 in tit.quæ fuit prima causa benefi.amittend.in vsibus feudor. facit, † quia prædictum statutum, ꝙ stantibus masculis filiæ non succedant', intelligitur si ille masculus qui extat sit habilis ad succedendum: Inhabilis enim quantum ad illam successionem habetur pro mortuo.l.15.§.fin.ff.de contra tab.& per Bald.in l.fœminæ.C.de inoffi.testam. Laurus de Pallat.in tracta.suo, ꝙ stantibus masc.fœmi.non succed.in princ.nu.10 Sed nulli dubium, ꝙ rebellis est inhabilis ad succedendum.l.quisquis.C.ad leg.iul.maiest.ergo fœmina eo casu admitteretur.

SVMMARIVM.

1 *Si ex decreto Ciuitatis aliquis sit factus rebellis ipse & sui, an sub illo uerbo sui, filie fœminæ comprehendantur?*
2 *Statutum loquens per uerba indefinita omnes casus complectitur in quibus est eadem ratio, ex interpretatione potius, quam ex proprietate sermonis.*
3 *Statutum loquens per uerbum si quis, & sic per adiectiuum sine termino, fœminam non comprehendit, quando non militat eadem ratio.*

QVAESTIO XVI.

1 EXTODECIMO quæro: si ex decreto ciuitatis aliquis sit factus rebellis ipse & sui, an sub illo verbo, sui, filiæ fœmine comprehendantur? Dicas q non. Vt voluit Aret. consil. 39 in facto dicitur contigisse. mouetur ea ratione, quia dictio, sui, posita in dicto decreto est indiffinita loquutio, & propterea vniuersalis, ac si dictū esset & omnes sui, allegat not. in l. si pluribus. ff. de legat. ij. Et eo casu succedit doctri-
2 na Bar. in l. omnes populi. in vi. q. princip. ff. de iust. & iur. vbi dixit, † q quando statutum loquitur per verba indefinita omnes casus complectitur in quibus est eadem ratio, ex interpretatione potius quam ex proprietate sermonis: allegat tex. in l. si seruitus. ff. de seruit. Vrban. prædior. Casus vero in quibus non est eadem ratio, ex sua propria significatione non cōplectitur. sed in casu nostro non est eadem ratio puniendi fœminas sicut masculos, in crimine læsæ maiestatis. l. quisquis. in. §. filij vero. iuncto. §. ad filias sane. C. ad leg. iul. maiest. ad idem facit doctrina Bar. in l. i. in princ. ff.
3 de pecul. † vbi voluit, q si statutum loquitur per verbum si quis, et sic per adiectiuum sine termino, vt in q. nostra, fœminam non comprehendet, quando non militat eadem ratio puniendi fœminam sicuti masculum, & plura allegat Areti. in præallegato consil. ad probandam hanc conclusionem, pro qua faciūt quæ dixi supra in rubr. de pœn. quas filij incurr. Patr. commit. crim. læsæ maiest. q. xiiij.

SVMMARIVM.

1 *Si Castro rebellanti fuerint ablata bona, & postmodum sequuta reconciliatio, an ex sola reconciliatione intelligantur illi restituta bona?*
2 *Rebannitus ex indulgentia bona non recuperat.*
Ex restitutione, omnia restituta uidentur.
3 *Rebannitus an recuperet bona alienata per fiscum?*
4 *Qui emit a fisco inquietari non potest.*
5 *Si bona rebellium alijs sunt concessa, facta pace reddenda sunt primis dominis.*
Pax non habet vim simplicis indulgentiæ, sed restitutionis in integrum.

QVAESTIO XVII.

1 ECIMOSEPTIMO quæro: Castrum rebellauit, propter quam rebellionem fuerunt sibi ablata bona, sequuta est postmodum reconciliatio, quæritur an ex hoc intelligantur illi restituta bona ex sola reconciliatione? Martin. de Laud. ponit

hanc quæstionem in tract.suo de crim.læsæ maiest.q.45.& decidit ꝙ non recuperet bona ex simplici reconciliatione,allegat ad hoc Angel.in l.filio quem.ff.de liber.& posthum.Nellus in tract.bannitorum.in i.parte tertij temporis qō.iiij. tangit hanc quæstionem,in bannito, an recuperet bona quando fuit simpliciter rebannitus,vel a banno exemptus, & deinde cancellatus a banno, & differentiam facit, an ex rebannitione consequatur
2 indulgentiam, aut restitutionem † quia ex indulgentia bona non recuperat,si vero restitutus fuerit tunc omnia restituta videntur l.i.C. de sent.pas
3 sis.l.fin.eod.tit. † Sed an recuperet bona alienata per fiscum, idem Nellus. ibidem q.v.dicit,ꝙ communis opin. doctorum est, ꝙ talis restitutio non porrigatur ad bona alienata,& istā opin.tenuit Bar.in d.l.fi.C.de sent.pas. pluribus rationibus,& primo quia qui a fisco emit nullo modo inquietari potest l.bene a Zenone.C.de quadrien.præscript.Secundo quia idem esse debet in qualibet ciuitate,nam post bonorum publicationem fiscus legiti-
4 me tenuit,vel heres bona confiscata.l.iij.C. ad leg.iul. de vi † & qui emit a fisco inquietari non potest.l. sed si lex.§. item si rem.ff. de pet. hæred.ad hoc facit glos.in l.gallus.§.& quid si tantum.ff.de liber.& posthu.quæ dicit, ꝙ restitutio non trahitur ad ius quæsitum , & in ista opinione residet Nellus.pro qua facit tex.in c.quamuis.de rescript.in vi.et ibi vide in glos. magna,idem tenuit Bal.in l.sed si hac.§. sed si pœnam.ff. de in ius vocād. idem in l.data.C.de appell.Imol.in l.si marito publico iudicio,in princ.ff. sol. matr.& latissime tradūt doct.in d.§.& quid si tantum. vbi per Alex. col.viij.& ix.ad idem Alexand.consil.119.in iij.volum. & consil.primo
5 in ij.volum.& Bald. consil.221.in iiij.volum. † Dicas tamen secundum Nicol.Boer.in suis decis.Decis.38.nu.7. in i.parte,ꝙ si bona rebelliū alijs sunt concessa, facta pace reddenda sunt primis Dominis, per text. quem Bald.dicit singul.ad hoc,in extrauag. de pac.constant. in verb.priuilegia, Pax enim non habet vim simplicis indulgentie, sed restitutionis in integrum,quod sequitur Aret.in d.l.gallus,in.§.& quid si tantum.ff. de liber. & posthum.& Socin.in consil.58.colum.ij.circa med.versicul. adhuc dici potest quod ex quo.in iij.volum.

SVMMARIVM.

1 *An Extrauagans, qui sint rebel.locum habeat contra eos qui rebellant contra regem uel principem,uel contra propriam Ciuitatem?*
2 *Extrauagans supradicta quos officiales comprehendat?*
3 *Quando rebellio fit contra regem principem uel Ciuitatem,quod ius seruari debeat?*
4 *Extrauagans supradicta comprehendit eos qui rebellant contra rectores per Romanam Ecclesiam in partibus Italie positos.*

QVAESTIO XVIII.

1 ECIMOOCTAVO quæro: An extrauagãs, qui sint rebelles locum habeat contra eos qui rebellant contra aliquam regem vel Principem vel contra propriam ciuitatẽ? Bar. in d. extrauag. in verb. rebellando, in verſ. ſed an hæc constitutio, dicit, ꝙ videtur dicendum ꝙ ſic, ex quo dicitur in illo tex. contra officiales noſtras, nam omnes prædicti dici poſſunt officiales Imperatoris, quia vel ab eo, iuriſdictionem habent, ex conſtitutione, conceſsione, vel longa conſuetudine, quæ conſuetudo vim habet conſtitutionis, alleg. tex. in l. i. §. denique. ff. de aqua. plu. arcen. & in. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. de aqua quoti. & eſtiu. Iſtis tamen non obſtantibus Bar. in d. verſi. ſed an hæc conſtitutio, contrarium tenet, ea ratione, quia quando contra Regem, alium Principem, vel propriam ciuitatem committitur rebellio, tunc non fit contra proſperitatem imperij principaliter, licet ex tali rebellione Rex, Princeps, vel Reſpub. ledatur, & de hoc dicit eſſe caſum in. l. ſiquis ingenuũ. §. in ciuilibus. ff. de cap. & poſtlimi. reuerſ.

2 † & illa conſtitutio, dum de officialibus Imperatoris loquitur, intelligitur de illis qui principaliter & directe pro eo ſunt, vt ſunt legati & Vicarij Imperatoris l. ij. C. de his qui vic. alter. gerunt. l. i. §. deportatos. ff. de legat. iij. Nam reges, & ciuitates licet iuriſdictionem habeant ab Imperatore, tamen illam exercent principaliter propter ſe non propter Imperatorem, ideo dicit Bar. ꝙ iſto caſu ceſſat illa conſtitutio quæ contra eos qui machinantur cõtra Principis perſonam, vel eius officiales, aut imperii proſperitatem, & ſic in hijs tantum caſibus prouidet d. noua cõſtitutio,

3 † Quãdo autem rebellio fit contra Regem vel Principem vel Ciuitatem ſeruari debere dicit, ius antiquum, videlicet diſpoſitionem. l. amiſſione. §. qui deficiunt. ff. de capit. dimin. quæ de his qui deficiunt, a iuriſdictione eorum ſub quorum Dominio ſunt generaliter loquitur, & hoc ſequitur Petr. de Anch. in conſ. 187. incipit, iſte B. de Garnario, & Ioan. Calderi. in conſ. 6. in titu. de accuſat. & Deci. in conſi. 410. colum. ulti. circa fin. in iij. uolum.

4 † Quid autem dicendum ſit de his qui rebellant contra rectores per Romanam Eccleſiam in partibus Italiæ poſitos, vt puta Bononiæ, Peruſij, in Marchia Anchonitana, & alibi. Bar. in d. extrauag. qui ſint rebel. in verb. rebellando, in verſ. ſed quid ſi quis rebellat, dixit, ꝙ eo caſu eſt locus dictæ conſtitutioni, nam eo caſu Imperium eſt eccleſiæ, & ſic huiuſmodi rebellantes faciunt contra proſperitatem Imperij, faciunt ad hoc ea quæ ad hũc propoſitum ſerioſe ſcribit Petr. de Anch. in conſi. 277. ex prædicta facti narratione.

SVMMARIVM.

1 *An bona rebellium uendita, propter bonum publicum, restitui possint ipsis rebellibus?*
2 *Princeps ex causa indulgere potest delinquentibus etiam in praeiudicium publicum, & priuatorum.*
Causae indulgentiae multae esse possunt.
3 *Princeps quando possit tollere ius alteri quaesitum?*

QVAESTIO XIX.

1 DECIMONONO quaero: An bona rebelliū vēdita propter bonū publicum, ut puta, pacis Reipublice, restitui possint ipsis rebellibus? Dicas ꝙ sic, ita tenet Marti. de Laud. in tract. suo de crim. laesae. maiest. q. 14. vbi testatur circa hoc vidisse opinionē magnorum virorū alegantiū, Bart. in l. quecunq;. C. de fid. instrum. et iur. hast. fiscal. lib. x. facit tex. in. l. Lucius. ff. de eui. tio. † Item facit quia Prin-
2 ceps ex causa indulgere potest delinquentibus, etiam in praeiuditium publicum & priuatorum, Cause uero indulgentie multe esse possunt, uideli cet propter publicam vtilitatem, ut puta, pro pace habenda, vt colligitur ex not. per Innoc. in c. in nostra, de iniur. & dam. dat. Hostiens. in Summa. de penit. & remissi. §. fin. vers. sed pone ꝙ guerra. Alex. in cons. 216. in ij. vol. & habetur late per Math. de Afflict. in c. 1. §. & bona committentium.
3 nu. 138. in tit. quae sint regal. in vsibus feudor. † ad hoc faciunt ē adducta per Nellum, in tract. Bannitorum, in pri. parte, tertij, temporis, q. viij. vbi dixit, ꝙ quando liberatio, a banno fit propter vtilitatem publicam, tunc Princeps potest tollere ius quaesitum alteri. l. Lucius. ff. de euictio. l. item si verberatus. §. fin. ff. de rei. vendi.

SVMMARIVM.

1 *Si filius feudatarij sit rebellis & moriatur in rebellione uiuo patre relicto filio uel filia, demum pater defuncti rebellis moriatur et sic Auus, an feudum quòd Auus uiuens tenebat ad fiscum transeat uel ad nepotem ex filio rebelli?*

QVAESTIO XX.

1 VIGESIMO quaero: si filius feudatarij sit rebellis, & mortuus fuerit, in rebellione viuo patre, relicto tamen filio vel filia, demum pater defuncti rebellis moriatur, & sic auus, an feudum ꝙ auus viuens tenebat ad fiscuw transeat, vel ad nepotem, & sic filium uel filiā rebellis defuncti? Andr. de Iser. super const. regni, quae incipit, ob filiorū culpas, in

tit. vt pater. foriudicati. ex delicto filii non teneatur. mouet hanc quæstionem, & tenet ꝙ filius rebellis succedet in feudo, excluso fisco, secus tamen dicendum esse asserit, si filius qui fuit rebellis moreretur post obitum patris, nam tali casu, fiscus succederet, ita etiam tenuit Math. de Afflict. in c. pri. §. præterea si vasallus, in vers. in glos. tertia, nu. 79. in titu. quæ fuit prima causa benefic. amitten.

SVMMARIVM.

1 *Si subditus alicuius principis arma summat contra principem confederatum principi suo, ab eius principe tanquam suus rebellis puniri poterit.*

2 *Confederatio est tante potentie quòd de duobus corporibus unum facit ad mutuam defensionem contra Hostes.*

3 *Princeps confederatus punire potest hostes & rebelles sui confederati.*

4 *Mutua iurisdictio datur in rebelles confederatorum.*

Ciuitas bannitos alterius ciuitatis confederate receptare non debet.

5 *Bellum iustum indicitur contra rebelles.*

QVAESTIO XXI.

1 VIGESIMOPRIMO, quæro: si subditus alicuius Principis, arma summat contra Principem confederatum Principi suo, an ab eius Principe tanquam suus rebellis puniri poterit? Dicas ꝙ sic, nam uidetur etiam contra suum Principem arma summere, ita dixit Bald. in l. ij. col. antepenul. versi. & nota. C. de seruitu. & aqua. et Bal. sequitur Sigism.
2 Lofred. in cons. v. col. viij. nu. 34. † facit, quia confederatio est tante potentie, ꝙ de duobus corporibus vnum facit ad mutuam deffensionem contra hostes, vt dicit idem Sigism. ibidem, & qui alteri adheret uidetur esse vnus spiritus cum illo, iuxta illud ꝙ habetur in c. damnatus. C. de summa. Trinit. & fid. cat. ꝙ qui deo adheret vnus spiritus est cum illo, facit illud Psalmistæ, adhesit anima mea post te, Psal. 67. adde tex. in c. i. de postulat. prælat. ibi, qui regi tunc temporis adherebat, & in c. conquesti. ibi, & eius sequaces. de sent. excomu. & plura ad hoc adducit Fely. in rubr. de treug.
3 & pac. col. penul. nu. 10. † Hinc est ꝙ princeps confederatus punire potest hostes & rebelles sui confederati, per tex. in l. non dubito. ff. de capt. & postlim. reuers. idem voluit Bar. in extrauag. qui sint rebel. in verb. rebellando. dum ponit intellectum clem. pastoralis, de re. iudic. ideo dixit Bal.
4 in rub. de treug. & pac. † ꝙ datur mutua iurisdictio in rebelles confederatorum, adeo ꝙ vna ciuitas Bannitos alterius ciuitatis confederate receptare non

re non debet, idem dixit Sigism. Loffred. in d. suo cons. v. omissa facti serie, col. vii. nu. 3. ad idem Petr. de Anch. in cons. 1 58. col. ij. ex narratis, idē tenuit Albert. Brun. consi. 86. dubitatur an regia maiestas nu. 7. allegat Barto. in l. hostes. ff. de capti. & postlim. reuers. & Bal. in rub. de treug. &
5 pac. † & adde q contra rebelles iustum indicitur bellum, vt per Andr. de Iser. in const. regni. quæ incipit. pacis cultum, in versi. contra rebelles in titu. de cult. pac.

SVMMARIVM.

1 *Si aliquis diffamatur esse rebellis cum non sit, quo remedio sit illi succurrendum, ne huiusmodi infamia laboret?*

QVAESTIO XXII.

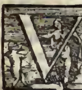

1 VIGESIMOSECVNDO quæro: aliquis diffamatur esse rebellis cum non sit, quæritur quo remedio sit illi succurrendum, ne huiusmodi infamia laboret? Dicas q contra diffamantes agere poterit remedio l. diffamari. C. de ingen. & manum. & petere se pronuntiari non esse talem, ita voluit Bart. in extrauag. qui sint rebel. in verb. rebellando, in vers. tertio pœna imponitur, allegat illud, q principaliter peti potest, vt de etate pronuntietur. l. de etate. ff. de minor. l. ij. ff. de fer. & ibi not. & hoc dicit Bar. fieri potest ciuiliter agendo, sicuti enim ciuitas admitteretur ad vindicandum ciuem suum, eadem ratione ciuis petere posset se pronuntiari ciuem esse eiusdem ciuitatis, & per consequens non rebellem. l. de iure. ff. ad municipal. not. in. l. i. §. per hanc. ff. de rei vendicat.

SVMMARIVM.

1 *Quid faciendum sit de insignijs rebellium pictis aut sculpis in Ciuitate? Et quid de armis proditorum?*
2 *Veneti effigiem simul cum insignijs Marini Faletri eorū Ducis qui imperium sibi uēdicare machinabatur, ex aula in qua singulorū ducū effigies picte sunt deleri fecerūt.*
3 *Rebelli ius reddi non debet.*
Principis rebellem quis denuntiare tenetur sub pœna relegationis.

QVAESTIO XXIII.

• VIGESIMOTERTIO quæro: quid dicendum de insignijs rebellium pictis aut sculptis in ciuitate? Dicas q deleri debent vbicunque reperiantur l. eorum. ff. de pen. & ibi Bart. idē dixit Roma. in singul. suo nu. 666. allegat tex. in d. l. eorum, quem ad hoc dicit etiam singularem hoc idem voluit Ias. in. §. penales, col. iij. nu. 14. e 15. insti.

de actio. qui ad hoc allegat etiam tex. in l. iij. C. de offi. Rector. prouinc. & idem de armis proditorum dicit idem Roma. in singu. nu. 474. incipiente,
2 eorum arma. † & ideo Domini Veneti effigiem Marini Faletri eorum Ducis, qui per Tyrannidem Imperiũ sibi uendicare machinabatur, & propterea decapitatus fuerat, ex aula ubi magne comitie celebrantur, in quã singulorum Ducum effigies picte sunt, deleri fecerunt, insimul cum eius insi-
3 gniis. † Hoc vnum non omittam q; Rebelli ius reddi nõ debet, vt voluit Cyn in l. i. C. de natura. liber. & Bald. in Auct. habita. col. iij. versi. Tertio not. C. ne fil. pro patr. & Principis rebellem quis denuntiare tenetur, sub pœna relegationis. l. methodorum, vers. fi. ff. de pen. idem dixit Fran. Lucanus. in tract. suo de Reprob. sent. Pilat. in ij. dubio, artic. iiij. in versi. vltimo pro nunc addas, nu. 16. & Roma. in singul. suo, incipiente, nunquid teneatur quis. nu. 787. vbi dicit q; tex. in d. l. methodorum, est singularis ad probandum q; quis indicare teneatur rebellem Principis.

SVMMARIVM.

1 *An qui rebellat contra officiales principis crimen læsæ maiestatis incurrat?*
2 *Officiali principis ultra eius officium aliquid facienti legitime resisti potest.*
3 *Rebellans officiali principis, in his quæ ad statum imperij pertinent, crimen læsæ maiestatis incurrit: alias secus.*
4 *Secus etiam si offenderetur talis officialis ob priuatam iniuriam.*

QVAESTIO XXIIII.

1 VIGESIMOQVARTO quæro: clarum est, q; qui rebellat contra Principem crimen læsæ maiestatis incurrit, sed quid dicendum de eo qui rebellat contra officiales principis? Dicas q; idem est, vt habetur in extraua. qui sint rebel. Hoc tamen intellige de his qui rebellant contra principis officiales, in his quæ ad commissum eis officium pertinent, se-
2 cus in aliis, † nam si vltra eorum officium aliquid facerent, eis legitime resisti potest l. prohibitũ. C. de iur. fisc. lib. x. l. deuotum. C. de metal. lib. xij.
3 † item intellige etiam prædictam conclusionem quando quis rebellat in his quæ ad statum imperii pertinent, alias secus esset, vt est tex. in d. extrauag. qui sint rebell. in versi. rebellando. & ibi Bar. in princ. dicti vers. ad idẽ Præposit. in c. in primis. in. §. de persona. in uersi. quod tamẽ dicitur, nu. 21.
4 ij. q. prima. † vbi dixit supradictam conclusionem, procedere quando officiales offenderentur in contemptũ ipsius Imperatoris vel Principis, eius potestatẽ in denegando, secus tamen quando ob priuatam iniuriam offende-

rentur, tunc enim offendens eos crimen læsæ maiestatis nõ incurrit, ita dixit Oldrad. cons. 43. et Pet. de Anch. cons. 270. Bar. in l. hostes. ff. de capti. & postlimi. reuers. & Bal. in c. primo, de offi. delega. faciunt ad hoc ea quæ dixi supra q. 16. in rub. qualiter et a quibus crim. læsæ maiest. lib. i. & q. 14.

SVMMARIVM.

1 *Rebelles quibus pœnis subiaceant?*
2 *Rebelles impune occidi possunt.*
3 *Etiam si sit occulte rebellis.*
Et in iudicio super homicidio liquidabitur ipsum fuisse rebellem.
4 *Rebellis occidi potest ante sententiam contra eum latam.*
5 *Publice interest quòd rebelles occidantur.*
6 *Rebelles capi possunt & detineri, ut serui.*
Item damnari potest ut capite puniatur.
7 *Locus rebellis principis perdit tam priuilegia quam etiam cõsuetudines priuilegiatas.*
8 *An pro occidendo rebelle liceat conuocare amicos?*
9 *An filij rebellium nati & concepti post rebellionem sint Ciues sue Ciuitatis?*

QVAESTIO XXV.

1 VIGESIMOQVINTO quæro: quibus pœnis subiaceant rebelles? Dicas ꝙ quædam est pœna quæ ipso iure eis infligitur, vt scilicet omnia quæ iuris ciuilis sunt per-
2 dant. l. amisione. ff. de capit. dimin. † Secũdo impune occidi possunt. l. i. ff. ad leg. corn. de siccar. l. proditores. ff. de re milit. & habetur per Thom. Grammat. in suis votis, voto. x. nu. 36. & D. Carol. Ruin. præceptorem meum, consil. pri. colũ. iij. in
3 fin. in v. volu. & ibidem nu. 11. ead. col. † & hoc procedit etiam quando quis esset occulte rebellis, nam occidi potest impune, & in iudicio super homicidio liquidabitur ipsum fuisse rebellem, vt per Bar. in extrauagan. qui sint rebell. in verb. rebellando. versicul. circa secundum, & sequitur idem
4 Præceptor meus loco præallegato, & Petr. de Anchar. consi. 277. † quod nota, quia speciale est in rebelle, ꝙ occidi posit ante sententiam contra eũ
5 latam, & ratio est quia periculum est in mora, † ac etiam quia publice interest ꝙ rebelles occidantur, vt per dictos doctores in locis præallegatis.
6 † Tertio capi possunt & detineri vt serui. l. transfuga. ff. de acquirend. rerum domin. Quarto damnari potest vt capite puniatur. l. si quis aliquid. §. trasfuge. ff. de pœn. ita voluit Bar. in extrauag. qui sint rebell. in verb. re

bellando, in versicul. de poena vero rebellium. nu. 13. vbi late dicit, de his quae rebelles facti amittunt, ad idem Curt. Iun. consi. 137. col. iij. num. 13.
7 in ij. volum. † & ibidem dixit nu. 14. ꝙ locus rebellis principi perdit tam priuilegia quam etiam consuetudines priuilegiatas, secundum Bal. in titu. de pac. constant. in verb. Nos Romanorum, vbi dixit ꝙ locus rebellis habetur pro mortuo.
8 †Sed quaero an pro occidendo rebelle qui impune occidi potest licitum sit ad id cõuocare amicos? Dicas breuiter ꝙ sic, facit ꝙ voluit Iac. Butrig. & Paul. de Castr. in l. refectionis, per illum text. C. commun. praedior. vbi dicunt ꝙ cui licet aliquem impune offendere, eidem ad idem faciendum licet amicos & etiam extraneos conuocare, de quo vide per eundẽ Ruin.
9 Dominum meum, in praeallegat. consil. pri. col. ij. in princ. in v. vol. † Vlterius quaero: an filij rebellium nati & concepti post rebellionem, sint ciues suae ciuitatis? Glosa reputata singularis in l. Imperator. in fin. dixit ꝙ non, vbi Bald. Angel. & Alberic. ff. de stat. homin. & Nicol. Boer. decis. 13, nu. 27. in prima part. suarum decis. sequentes glos. praedictam.

SVMMARIVM.

1 *Quando bona rebellium tempore rebellionis alijs personis concessa sunt, an facta pace primis eorum dominis sint reddenda?*

QVAESTIO XXVI.

1 VIGESIMOSEXTO quaero: quando bona rebellium tẽpore rebellionis alijs personis concessa sunt, an facta pace primis eorum dominis sint reddenda? Dicas ꝙ sic, text. est quem Bal. singularem dicit, in extrauag. de pace constantie. in verb. priuilegia. Et est ratio quia pax non habet vim simplicis indulgentie, sed restitutionis in integrum, quod voluit Aretin. in l. gallus. §. & quid si tantum. ff. de liber. & posthu. & Socin. consil. 58. col. ij. circa med. in versicul. adhuc dici potest. in iij. volum. Ita scribit etiam Nicol. Boeri. decisio. 38. nume. 7. in prima part. praedicta tamen procedunt nisi aliter actum sit in capitulis pacis.

DE PLVRIBVS, ET VARIIS QVÆSTIONIBVS.

SVMMARIVM.

1 *An Rex seu Princeps contra quem fuit commissum crimen læsæ maiestatis, etiam non notorie delinquentē bonis suis priuare possit, quamuis non uocatum neq; conuictum?*
Crimen læsæ maiestatis est satis horrendū, & iuste cēsetur maximū omniū peccatorū.
2 *Imputato de crimine læsæ maiestatis in principem commisso, non citato legitime, bona sibi auferri non possunt nec damnari potest, nisi simus in notorio crimine.*
3 *Citatio est de iure diuino, & tolli non potest.*
Princeps iudicat ut deus.
4 *Reus etiam in crimine læsæ maiestatis damnari non debet, nisi ueritate comperta.*
5 *Citatio fit ut quis se defendere ualeat.*
6 *Imperator contra non legitime citatum procedere non potest.*
7 *Defensio est de iure naturali, & tolli non potest.*
8 *Quo casu in crimine læsæ maiestatis procedi possit sine citatione?*

QVAESTIO I.

PRIMO quæro: vidimus supra q.vi.in rubric.qualiter in crim. læsæ maiestatis procedat. ꝙ citari debet inculpatus de crimine læsæ maiestatis, antequam condemnentur, de
1 quo est tex.in extrauagā.ad reprimend. † Modo quæro an Rex seu princeps contra quem fuit commissum huius modi crimen, etiam non notorie delinquētem bonis suis priuare possit, quamuis non vocatum neq; conuictum? Lucas de Penna in l.quisquis.col.ij.versicul quinimmo.C.de peti.bonorum sublat. lib.x. decidit ꝙ sic, allegat ij.Regum.cap.16.post princ. immo plus dicit, ꝙ etiā si Rex vel Princeps sic agendo errauerit, & bona per eum ablata alteri donasset, non propterea reuocarentur, allegat Regum.ij.capit.19. subdens ꝙ hoc crimen est satis horrendum, & ꝙ iuste censetur maximum omniū peccatorum, vt in auct.de nupt.§. fungitur. & est etiam scelestissimum.l. fin.C.ad leg.iul.meiest. Ideo dicit ꝙ hoc crimen est seuerissime vendicandum, nam si quod in regiam admittitur maiestatem vindicta compressum non fuerit, ꝙ in minores subditos admittitur inultum transire dubitari non debet 23.q.v.c.relegentes.
2 † Contrarium teneo, videlicet ꝙ nisi simus in notorio crimine læsæ ma-

iestatis, imputato de tali crimine in regem seu principem commisso, non citato legitime, bona sibi auferri nõ possunt, nec damnari potest, facit tex. in d. extrauagan. ad reprimend. vbi statuitur, quod imputatus de crimine læsæ maiestatis per nuntium vel per literas seu per edictum citari debet,
3 antequam contra ipsum ad aliquam procedatur condemnationem. † Citatio enim est de iure diuino, quæ tolli nõ potest. Princeps autem iudicat vt Deus, secundum Bald. in l. sancimus. C. de iudic. Deus autem cui apertum & notissimum erat Adam transgressum fuisse eius mandata, & peccasse, antequam illum damnaret vocauit eum, Dicens Adam Adam vbi es, vt habetur Genes. cap. 3. Et ꝙ citatio necessaria sit in crimine isto, dixi supra q. vi. in prællegat. Rubric. qualiter in crim. læsæ maiestatis proced.
4 † Secundo hanc opinionem comprobo, quia etiam in hoc crimine læsæ maiestatis damnari non debet reus nisi veritate comperta, exemplo Summi Dei qui volens delicta ciuitatum Sodome, & Gomorre, punire, & si sibi aperta essent eorum scelera, attamen dixit descendam & videbo vtrũ clamorem qui peruenit ad me opere compleuerint. c. Deus omnipotens. ij. q. i. ad idẽ facit tex. in l. famosi. ff. ad leg. iul. maiest. ibi hoc tamen crimen a iudicibus: vbi dicitur, crimen læsæ maiestatis a iudicibus non in occasionem, ob principalis maiestatis venerationem habendum est, sed in veritate rei iudicare, & sic probat ille tex. ꝙ imputatus de crimine læsæ maiestatis non ex abrupto, sed causa cognita damnandus est, accedat quod habetur Actuum Apostolorum. capit. 25. vbi scriptum est, ꝙ non erat Romanis consuetudo, damnare aliquem hominem prius quam is qui accusaretur præsentes haberet accusatores, locũq; defendendi acciperet, ad abluenda
5 crimina quæ ei obijciuntur. † facit, quia cum citatio fiat vt quis se defendere valeat, cum defensio de iure naturali sit, & propterea nulli denegãda, & procedere contra non citatum nil aliud est quam defensionem
6 tollere, † quinimmo nec Imperator contra non citatum legitime, præsertim in isto crimine læsæ maiestatis procedere potest, clem. pastoralis. de re iudic. vbi doct. & Marian. Socin. Iunior. in consil. 18. viso themate. in ij.
7 volu. col. vlt. versicul. nec mirum. nu. 31. † Et ꝙ tolli non possit defensio cum sit de iure naturali, vide vltra alios per Marc. Mantuã. in suis Dialog.
8 libr. v. Dialog. 98. † Quo autem casu in crimine læsæ maiestatis procedi possit contra aliquem sine citatione, vide quæ dixi supra in prællegata q. vi. in vers. limita pdictã, in rubr. qualiter in crim. læsæ maiest. procedatur.

S V M M A R I V M.

1 *An sola scientia sit punibilis in crimine læsæ maiestatis, non subsequuto aliquo consensu, consilio, uel facto?*

2 *Scientia sola punibilis est, quando maleficium committi debet in personam eius cui ipse sciens suppositus est.*
3 *Scientia filij de nece patris punibilis est.*
4 *Scientia uasalli de morte Domini punibilis est.*
5 *Non indicans rebellionem incidit in pœnam relegationis.*
Vasallus sciens & non indicans rebellionem in feloniam incidit, & feudo priuatur.
6 *In crimine læsæ maiestatis punitur affectus, licet non sequatur effectus.*
7 *Isocrates in quadam sua oratione quid sentiat in ista conclusione?*
8 *Scientia quæ probari non potest, in crimine læsæ maiestatis, non est punibilis.*
Nemo se tormentis, & squalori carceris submittere debet.
9 *Culpa non est, in discrimine uitæ se non ponere.*
Qui audiuit & non reuelauit, quia probare non poterat, immunis est, a delicto.
10 *Iudices homines occidentes ex ea sola causa quòd secretum non reuelant quòd probare non possunt, omnes sunt homicidæ.*
11 *Opinio Bar. & Salyc. in conclusione ista, seruatur in pratica.*
Quæ tamen nimis rigorosa uidetur authori.
12 *Scientia uxoris scientis maritum uelle committere crimen læsæ maiestatis, & econtra, non est punibilis.*
13 *Scientia non subditi in crimine læsæ maiestatis non est punibilis.*

QVAESTIO II.

1
ECVNDO quæro: an sola scientia sit punibilis in crimine læsæ maiestatis, non subsequuto aliquo consensu, consilio, vel facto? Breuiter videtur dicendum ꝙ sic, propter atrocitatem & Immanitatem ipsius criminis, ad hoc facit tex. in l. quisquis. & ibi doct. C. ad leg. iul. maiest. & hoc tenuit Angel. in §. publica. insti. de public. iudic. in versic. singulariter tene menti. allegat ad hoc tex. in l. vtrum. ff. ad leg. Corn. de paricid. vbi dicitur ꝙ conscij paricidij eadem pœna puniendi sunt. Dicas tu ꝙ ille text. non probat intentionem Angeli, quia ibi non punitur nuda scientia, sed puniuntur conscij & participes. ita illum tex. declarat ibi glo. in verb. conscij. quæ dixit ꝙ sola scientia sine participatione non puniretur in casu illo, dicit etiam idem Ang. ibidem, ꝙ ita communiter seruatur, & licet opinio Angeli non probetur, vt dixi per tex. in d. l. vtrum. est tamen vera, & ita tenet Bar. in d. l. vtrum. vbi approbando glosam ibi, quæ tenuit simplicem scientiam non esse punibilem, pro ea allegat tex. in l. culpa caret. ff. de reg. iur. & in c. non est sine culpa. de reg. iur. in vi.
2 † Demum dicit quòd sola scientia punibilis est, quando maleficium committi debet

in personam eius cui ipse sciens suppositus est, vt si seruus est sciens de
5 morte Domini. l prima. §. si seruus. ff. ad syllenian. † vel in filio si sciens
4 fuit de nece patris, vt in l. secunda, eodem titul. de paricid. † Item si vasallus fuit sciens de morte Domini, eadem ratione, & de eo qui sciens fuit de turbatione status sue Ciuitatis, vel de alio in Ciuitatem suam seu suum Principem commisso, vt in dict. l. quisquis. in fin. C. ad leg. iul. maiestatis], in aliis autem casibus dicit procedere glos. in dict. l. vtrum. hanc etiam opinionem in casu quaestionis nostrae tenuit Albert. Brun. in consilio suo 28. Nobilis domine, colum. ij. versicul. quod autem conscij, vbi dixit, ꝙ Roma. in singulari suo. nu. 794. incipiente. Nunquid,
5 † voluit, ꝙ non indicans rebellionem incidat in poenam relegationis, per tex. in l. methodorum. §. fin. ff. de pen. & si sciens & non reuelans rebellionem sit vasallus in foeloniam incidit, & feudo priuatur, vt voluit Petr. de Anch. cons. 440. in prima & ij. col. Primam autem opinionem ꝙ ex sola scientia non reuelans quis incidat in crimen laesae maiestatis tenuit etiam Saly cet. in d. l. quisquis. & Angel. in tract. malefici. in verb. Et hai tradito la tua patria. in versi. quod crimen. nu. 10. idem tenuit Decius. in l. culpa caret. nu. 11. ff. de regul. iur. & Martin. de Laud. in tract. de crim. laesae maiest. q. 13. ad idem Calcan. consi. ij. Quod autẽ. col. iiij. versi. undecimo pro
6 hoc facit, † punitur etiã in hoc crimine affectus licet non sequatur effectus. Angel. in l. fin. §. fin. ff. quod quisque. iur. Archid. in c. ego. 12. q. ij. & ad hoc uide Restaurum. Perusinum. in tract. suo. de Imperat. q. 118. col. ij. &
7 Felyn. in c. de caetero. col. vlti. de re iudic. † Et pro hac conclusione facit quod pulcre scribit Isocrates. in ij. sua Oratione, quam in Nicoclis Cyprio rum Regis persona conscripsit, vbi Rex loquens dixit, ne silentio praetereatis (subditis loquens) si quisquam indigne se circa Dominatum meum gerere uideretis, sed reprehendite potius, eademque poena dignos existimetis, & magistratui meo vim facientes & huiusmodi iniurias cõtegentes.
8 † Limita tamen praedictam conclusionem, quando talis scientia probari non posset, nimis enim absurdum esset quod quis teneretur reuelare ꝙ probare non posset, cum nemo se tormentis submittere debeat, quibus huiusmodi criminis delator supponitur. l. iij. C. ad leg. iul. maiest. & similiter
9 squalori carceris. l. fin. C. de accusat. † Nec culpa est in discrimine vite se nõ ponere, vt inquit glos. in l. neminem. C. de infam. qui enim tantum audiuit, & non reuelauit ex eo ꝙ id probare non poterat, immunis est a delicto, per tex. in l. nõstris. in fin. C. de calumniat. & hanc opinionem sequutum fuisse Bal. in quodam suo cons. testatur Angel. in d. tract. malefi. loco
10 praeallegato. † subdens, ꝙ Bal. in d. suo cons. dicebat, ꝙ iudices sequentes opinionem Bar. in d. l. vtrum. & homines occidentes, ex ea sola causa ꝙ se

cretum

cretum non reuelant, quod probare non possunt, omnes sunt homicide: & ꝙ Bal.in prædicto suo conf.deplorat memoriam fidelis militis Domini Ioannis Barbadori qui ob hanc causam cum aliquibus eius sequacibus fuit decapitatus, quod refert Ioã.de Plat.in.§.publica.instit.de publi.iudi. istam opinionem tenuit etiam elegãs Do&. Andr. Alciat. in l.bona fides. nu.20.ff.deposit.& idem in l.ij.§.cato.nu.30.ff.de verbor.obligat. vbi dixit hanc esse communem opinionem,subdit tamen se dubitare de hac opinione,dicens non esse verum ꝙ talis sciens & reuelans tormentis subijci debeat,quia tex.in d.l.iij.C.ad leg.iul.maiest.loquitur de accusante aliquẽ ad pœnam,non in reuelante vt princeps caueat,allegat not. per Socin. in

11 consil. 202.in iiij.volu. † Opinionem Barto.& Salycet.in pratica seruari attestatur ipse Angel.loco præallegato,& ibidem Augustin.de Arim.in sua additione,quæ incipit, tu autem in hac materia adde ꝙ alias, dicit illam seruasse,& allegat Bart.in l.i.§.occisorum.ff.ad syllenian. & ibi Ang. & Abb.in c.i.de restit.spoliat.& in c.i.de offic.delegat.& ita tenuit etiam Math.de Afflict.in c.i.in.§.& bona committentium. colum.viij. versicul. quadragesimo,nu.103.in titul. quæ sint regal.in vsibus feudor. Ista vlti. opinio,mihi nimis rigorosa videtur.

12 † Secundo limita conclusionem prædictam, non procedere in vxore sciente ꝙ maritus vult committere crimen læsæ maiestatis, vel econtra, non enim tenetur vxor maritum,& maritus vxorem tali casu denunciare,vt late dixi supra q.xv.in rubr.qui accus.possunt.in crim.læsæ maiest.

13 vide quæ ibi scripsi. † Tertio limita conclusionem prædictam, non vendicare sibi locum in non subdito sciente crimen læsæ maiestatis committendum,contra aliquem principem,& non reuelante, vt voluit Angel.in l.frater.ff.ad leg.Pomp.de paricid.vbi dixit, ꝙ forensis qui non est de populo,& sic ius populi tueri non tenetur, licet sciat conspirationem, tamen si non reuelat eam, puniri non debet, faciunt pro ista limitatione ea quæ scripsi supra in rubric. qualiter & a quibus crim. læsæ maiestatis committat.question.68.vbi conclusum fuit,quod non subditus committere non dicitur crimen læsæ maiestatis.

S V M M A R I V M.

1 *An is qui commisit crimen læsæ maiestatis confugiens ad ecclesiam inde extrahi posit inconsulto Romano Pontifice,uel alio ab eo Authoritatem habente?*

2 *Nuntijs apostolicis apud Dominium Venetum existentibus est data facultas extrahendi ab ecclesia enormium delictorum reos.*

Reus quantumcunque grauia crimina commiserit,si ad ecclesiam confugerit, non est in

de uiolenter extrahendus.

3 *Extrahere reum de ecclesia inconsulto pontifice uel habente ad id authoritatem, est crimen læsæ maiestatis.*

4 *Crimen læsæ maiestatis est crimen exceptum.*

5 *In crimine læsæ maiestatis recedimus a communibus regulis.*

6 *Maius & minus delictum ex qualitate pœne cognoscitur.*

7 *Filij publicorum latronum, & nocturnorum depopulatorum agrorum, non puniuntur ex patris delicto.*

8 *Crimen læsæ maiestatis dicitur pessimum omnium peccatorum.*

9 *Facientes aliquem per assasinos occidi sunt excommunicati, & ab omni Christiano Populo diffidati.*

10 *Qui aliquem ueneno necauit, non sentit beneficium. c. inter alia. de immu. ecclesia.*

11 *Exceptio regulam firmat, sed non ampliat.*

12 *Crimen læsæ maiestatis requirit de se specialem mentionem.*

13 *Cardinalis licet ex cõsuetudine liberare possit eum qui ad mortem ducitur si illi obuiet attamen non liberabit reum criminis læsæ maiestatis.*

14 *Casus exceptus extenditur ex identitate rationis.*

15 *Si crimen læsæ maiest. comprehẽderetur sub regula tex in c. inter alia. de immu. eccles. sequeretur absurdũ, q. sub regula remaneret casus longe maior, quã essent excepti.*

16 *Argumentum ab absurdo uitando ualet.*
Et est optimum, & concludens.

17 *Crassus Brutus Romanus, a Cassio patre qualiter punitus, pro crimine læsæ maiest.*

18 *Excõicatus, Blasfemus, Iudei, infideles, et sacrilegi, an gaudeãt immunitate ecclesiarũ.*

19 *Hæretici non gaudent immunitate ecclesiarum.*

QVAESTIO III.

1 TERTIO quæro: vtrum is qui cõmisit crimen læsæ maiestatis confugiens ad ecclesiam inde extrahi possit inconsulto Romano Pontifice, vel alio ab eo authoritatem hãbẽte, vt puta legato de latere, vel Nuncio Apostolico cũ
2 authoritate Legati Cardinalis de latere, † vt est nunc in Alma Ciuitate Venetiarum Reuerend. Pater D. Ludouicus Beccadellus Bononiensis, Episcopus Rauellensis, vir sane integritate & exemplaritate vite cõspicuus, ac de greca latinaq; lingua optime meritus, cui indultum est a sede Apostolica posse iudicibus laycis licentiam extrahendi de ecclesiis immanium delictorum præparatores, concedere? In hac quæstione dicendum videtur, q. rei criminis læsæ maiestatis in ecclesia securi esse debeãt, per text. in c. inter alia. de immun. ecclesiarum, vbi.

ponitur regula, quod reus quantumcunque grauia crimina commiserit, si ad ecclesiam confugerit, non est inde violenter extrahendus, a qua regula ille tex. excipit duos tantum casus, videlicet publicum latronem, & nocturnum depopulatorem Agrorum, Tertius casus excipit quãdo quis ea intentione in ecclesia deliquit, vt ab ecclesia tueatur, vt est text. in c. fin. eod. titul. de immun. ecclesiarum. Ergo cum non excipiatur a dicta regula reus criminis læsæ maiestatis, remanet sub regula prædicta, quia exceptio regulam firmat in casibus non exceptuatis. c. quoniam frequenter. vt lit. nõ contest. l. nam quod liquide. §. fin. ff. de penu. legat. l. quæsitum. §. denique. & ibi Bar. ff. de fund. instruct. l. legata inutiliter. vbi Bart. in princ. ff. de legat.
3 primo xxxij. q. vij. c. Dominus noster. † facit pro ista opinione, quia extrahere reum de ecclesia inconsulto pontifice, vel habente ad id authoritatem, est crimen læsæ maiestatis, tex. est in l. ij. C. de his qui ad ecclesi. confug. de quo late dixi supra in rubric. qualiter & a quibus crim. læsæ maiestatis committatur. q. x. In contrarium, quod immo is qui crimen læsæ maiestatis commisit, confugiens ad ecclesiam in ea non sit tutus, faciunt infra di
4 cenda † Primo quia crimen læsæ maiestatis est crimen exceptum, vt habetur. in c. si quis cum militibus. vi. q. i. & per Specul. in titul. de accusato
5 re. colum. vlt. circa medium, glos. in c. i. in glos. vlt. de testi. in vi. † Ideo in isto crimine recedimus a communibus regulis, vt late tradit Math. de Afflict. in c. i. in. §. & bona committentium. in titul. quæ sint regal. in vsibus feudor. vbi enumerat multas specialitates quæ sunt in isto crimine, & de quibus dixi supra in rubric. qualiter & a quibus crim. læsæ maiest. commit. in pluribus quæstionibus. Secundo facit, quia si publicus latro, & nocturnus depopulator agrorum non gaudent immunitate ecclesie, vt in d. c. inter alia, a fortiori is qui crimen læsæ maiestatis commisit, cum hoc il-
6 lis maius sit delictum. † probo nam maius & minus delictum ex qualitate pœne cognoscitur, cum pœna delicto sit cõmensuranda, vt dixit Bal. in c. i. in i. not. in tit. de vasal. qui cõtra constit. Lotar. in vsibus feudor. Pœna autem criminis læsæ maiestatis contra personam principis commissi, longe maior est, quam ea qua punitur publicum latrocinium, & qua nocturni depopulatores agrorum, probo nam committentes crimen læsæ maiestatis in principem decapitantur, vel secundum consuetudinem aliquarum regionum suspenduntur, et eorum bona confiscantur, ac eorum filij infames perpetuo efficiuntur, & insuccessibiles fiunt, etiam hæreditatum extraneorum, vt habetur in l. quisquis. in princi. & in. §. filij vero. C.
7 ad leg. iul. maiest. † at filij publicorum latronum, & nocturniorum depopulatorum agrorum non puniuntur ex patris delicto, si igitur in minori delicto quis non tuetur ab ecclesia, ergo a fortiori in maiori, vt est cri-

8 men læsæ maiestatis.au&.multo magis.C.de episc.& cleric.† ad idem facit,quia crimen læsæ maiestatis dicitur pessimum omnium peccatorum,
9 vt in auct.de nupt.§.si igitur. † Tertio adduco,ꝙ habetur in c.i.de homicid.in vi.vbi hi qui faciunt aliquem per assasinos occidi,sunt excommunicati & ab omni christiano populo diffidati,quos clarum est,si ad ecclesias confugerent,ab illarum immunitate penitus alieni essent,& tamen haud dubium ꝙ crimen læsæ maiestatis illo maius est delictum, vt ex genere
10 pœne clare constat,per supradicta. † facit etiam, quia vt videtur sentire Ioan.de Annan. qui aliquem veneno necauit non sentit beneficium d.c. inter alia.de immun.eccles.ita dixit idem Ioan. de Anan. in c.i.colū.ij. in princip.de homicid.de quo dixi supra.q.10.versic.Quarto fallit.in rubr. qualiter & a quibus crim.læsæ maiestatis commit. Et tenendo istam opinionem, nō obstant allegata in contrarium,quibus respondeo.Et primo non obstat quod dicitur,ꝙ exceptio firmat regulam in casibus non exceptuatis,per tex.in d.l.nam quod liquide.§.fin.ff.de pœn.legat.cum aliis supra allegatis,ergo cum casus noster non sit de exceptuatis remanet sub
11 regula. † Nam ista consequentia falsa est,& est ratio quia exceptio regulam firmat,sed non ampliat,adeo ꝙ plus in ea comprehendatur quam sit de natura regule,vt dixit Bart.in l.generali.§.vxori.ff.de vsufruct. legat. & in l.quæsitum.§.deniq;.ff.de fund.instruct.& per Felyn. in c.quoniam frequenter.col.i.versic.ista & his similia.vt lit.non contest.sed regula tex. d.c.inter alia, quæ generaliter loquitur de delictis quantumcunq; graui-
12 bus,non comprehendit crimen læsæ maiestatis: † & est ratio,quia huiusmodi crimen requirit de se specialem mentionem,comprobo, quia si sit alicui concessa abolitio omnium delictorum, seu criminum, non propterea censetur concessa abolitio criminis læsæ maiestatis, per ea quæ voluit Angel. in sua Disputatione, quæ incipit,Exorta guerra,& Roman.in l.si quis in graui.in.§.hi quoque.ff.ad Syllenia. Barbat. in tracta.de præstant. Cardinal.in iiij.q. primæ partis,in versicul. sed pone ꝙ
13 aliquis,† vbi dixit ꝙ licet Cardinalis ex consuetudine liberare posset eum qui ad mortem ducitur,si illi obuiet,attamen non liberabit reum criminis læsæ maiestatis,& habetur per D.Hippol.Marsil.præceptorem meum,in l.vnica.C.de rapt.virgin.nu.108.& in l.i.nu.23.ff.de question.& idem in l.de minore.nu.2.eodem.tit.Alex.in l.de pupillo.§. si pluribus.ff.de oper. nou.nunciat.& idem Præceptor meus in singul.164.incipiente, nemo debet se submittere,faciunt etiam pro prædicta opinione quæ dixi supra in rubri. quis de læs.maiesta.crimin. cognos. possit. & ea quæ habentur per
14 Fely.in d.c.quoniam frequenter.in prima & ij.col.† Secundo respondeo ꝙ casus exceptus extenditur ex identitate rationis, vt not.Abb.in c.cum

dile&#7municipal;ta,de confir.vtil.vel inutil.in v.not. Ergo a fortiori dicemus exceptũ casum nostrum, in quo non identitas sed maioritas rationis militat,per su
15 pradicta.† Tertio dicitur, q; si diceremus casum nostrum comprehendi sub regula tex.in d.c.inter alia.sequeretur absurdum, q; sub regula remaneret casus longe maior quam essent excepti,quod non est dicendum, quia quod absurditatem inducere posset,damnandum est c. cum satis absurdũ.de offi.Archidiac.c.solite,de maior.et obedien.Abb.in c.iniustum.
16 de rerum.permut.† vbi dixit,q; valet arg.ab absurdo vitando.facit tex.in l.nam absurdum.ff.de oper.libert.idem not. ex illo tex.D.Guliel. Pontanus.Perusin.insignis doctor,& præceptor meus.in l.diuortio.in v.colum, nu.7.ff.sol.matr.Cepol.in l.exẽpli.in iij.notab.ff.de edil.edict. Et iste modus arguendi ab absurdo vitando est optimus,& concludens, vt per Sozin.nepotem.in consi.x.col.iiij.nu.16.in ij.volum. & idem in consi.168. col.xij.in princ.nu.74.eod.volu.nec obstat,q; extraens aliquem de ecclesia dicatur comittere crimen læsæ maiestatis,nam id sane intelligitur,quando is qui ab ecclesia extrahitur ex iuris dispositione inde extrahi non potest,secus in casibus non prohibitis,vt est casus noster,& ita seruari uidi in
17 reis criminis læsæ maiestatis,† & etiam apud antiquos Romanos seruatum legi, q; Crassus Brutus nomine,in bello latino,conuenit cum Latinis certa mercede,portas vrbis eis aperire,& cum in hoc deprehensus fuisset, ad Paladis auxiliarie templũ confugit,pater vero illius Casius occlusis di-
18 cti Templi foribus necatum filium fame,insepultum abiecit.† Nunquid autem excomunicatus, blasfemus qui consuetus est blasfemare deum & gloriosam Virginem, Iudei, infideles, & sacrilegi, gaudeant immunitate ecclesie? Vide vltra dicta per doct.in d.c.inter alia.& in c.fin.de immunit. ecclesiarum.Nicola.Boeri.Decis.110.in prima parte,suarum decisionum, & eundem decision.109.eadem parte,& de excommunicato,idem tenuit Mantua.in consi.60.nu.4.& 5. vbi dixit,q; gaudet immunitate ecclesie,
19 † De hæretico etiam est dicendum q; non gaudeat immunitate ecclesie. glos.in auten.de mandat.princ.§.neque autem col.iij.Gondisal.Villadiego.in tract.de hæreti.q.xi.

SVMMARIVM.

1 *An ualeat statutum q; in crimine læsæ maiestatis puniantur etiã fratres delinquentis,ne tepidi, & remissi sint circa fratrũ suorũ insolentias cohibendas & reprehẽdendas?*
2 *Statutum Florentie,quòd uno de familia delinquente alij puniantur ualet.*
3 *Statutum huiusmodi locum sibi non uendicat contra fratres & affines delinquentis absentes, & pœnitus ignorantes uoluntatem fratris.*

4 *Item locum sibi non uendicabit contra fratrem seu affinem delinquentis, cui idem delinquens erat inimicus.*

5 *Item locum sibi non uendicaret, quando frater esset adeo ceruicose nature quòd fratris & aliorum admonitiones omnino contemneret.*

QVAESTIO. IIII.

1 VARTO quæro: An valeat statutum ꝙ in crimine læsæ maiestatis puniantur etiam fratres delinquentis, ne tepidi & remissi sint circa fratrum suorum insolentias cohibendas, & reprehendendas? Videtur dicendũ statutum prædictum valere, per ea quæ voluit Barto. in quodam suo consilio, incipiente. Christi nomine amen, videtur ꝙ vigore dicti arbitrij, vbi consuluit, valere statutum Florentinum ꝙ pro consortibus deliquentibus alij teneantur, dicens verisimile esse ꝙ facilius abstinebunt ab huiusmodi delictis, si videbunt alios de sua familia ex eorum delicto puniri, quod consi. refert & sequitur Petr. de Anch. in c. i. in xi. princip. q. extr. de constitur. & post eum Decius. in consi. 64. & diligenter pro viribus. col. ij. in princ. in versi. quantum vero ad Ducalis. in primo volu. et idem tenet Bart. in l. iure prouisum. C. de fabricens. lib. xi.

2 † vbi ex illo tex. colligit Argumẽtũ valere statutum Florentiæ, ꝙ vno de familia delinquente alij puniantur; idẽ in l. i. §. familiæ. ff. de publici. & idẽ Bart. in tract. de Represal. in iij. q. princip. & idem post Guid. de Suza. in l. sancimus. C. de pœn. idem tenuit Decius. in præalleg. consi. 64. col. ij. vbi concludit, ꝙ vigore similis statuti, dicentis, ꝙ collaterales eius qui crimen læsæ maiestatis cõmisit puniãtur vltimo supplicio, frater qui erat absens a fratre, & cum quo non in amicitia puniri non deberet, & propterea ista ratione cõsuluit, ꝙ D. Princiuallis de Lampugnano frater Ioannis Andræ, qui Galeatium Mariam Mediolani Ducem interemit, in pœna statuti prædicti non inciderit, ex eo quod dictum statutum, seu constitutio Ciuitatis Mediolani exprimit rationem quare vult collaterales delinquentis puniri, ne tepidi sint & remissi circa collateralium suorum cohibendas, & repre-

3 hendendas Insolentias. † Et ex deductis per Deci. in d. consil. 46. notabiliter infertur huiusmodi statutum locum sibi non vendicare contra fratres, & affines delinquentis absentes & pœnitus ignorantes, voluntatem fratris volentis huiusmodi nefandissimum facinus comittere, quibus nõ est quid

4 imputandum, si fratris vel affinis insolentiam nõ cohibuere. † Secundo ꝙ item statutum locum sibi non uendicabit contra fratrem seu affinem delinquentis, cuius idem delinquens erat inimicus: per iura & rationes addu

ctas per Deci. in d.consi.64.colum.iiij.& iiij.quas videre poteris,idem te-
9 nuit Alciat.in l.i.§. siquis ita.nu.6.ff.de verb. obliga. † Tertio limitarem
conclusionem prædictam non procedere,quando frater esset adeo ceru i
cose nature ꝙ fratris & aliorum admonitiones omnino cõtemneret, quia
impossibilium nulla est obligatio.l.non dubium.C.de legibus.l.apud Iu-
lianum.§.i.ff.de lagat.pri. videmus enim ꝙ impossibilitas excusat ab excõ
municatione.c.quæstionis,& ibi glos. & Doct. de Appel.de quibus osti
natis sic Ouidius.lib.primo,de Remedio amoris scripsit.

Impatiens animus,nec adhuc tractabilis arte
Respuit,atq; odio uerba monentis habet.

SVMMARIVM.

1 *An filius patrem damnatum pro crimine læsæ maiestatis alere teneatur?*
2 *Persona patris, & patroni sancta filio & liberto uideri debet,esto quòd turpis esset.*
3 *Filij receptantes patres bānitos uel hæreticos,pœna statuta contra receptatores talium non puniuntur,propter naturalem obligationem quam filij erga parentes habent.*
4 *Filius patrem indigentem etiam infidelem alimentare tenetur.*
5 *Filius alimenta denegare non debet etiam patri rebelli.*

QVAESTIO V.

1 QVINTO quæro: an filius patrem damnatum pro cri-
mine læsæ maiestatis alere teneatur? Dicas ꝙ sic,per tex.
in l.mutus.§.manente.ff.de iur.doti. vbi Paulus iuriscon-
sultus voluit,ꝙ filia patrem in exilium seu in insulam de-
portatum alere debeat,ad idem facit tex.iuncta glos.in l.
legatum.ff de capti.& postlimi.reuers.& tex.in.§. si vero
2 contigerit,in auct.de incest.nupt.† Persona enim patris & patroni,sancta
filio & liberto videri debet,esto ꝙ turpis esset.l.liberto.& l.i.in fin.& l.ho
3 nori.& l.licet.ff.de obsequi.libert. † hinc est ꝙ propter naturalem obliga
tionem quam filij erga parentes habent, filij receptantes patres bannitos
vel hæreticos pœna statuta contra receptatores talium. non puniuntur.l.
fin.ff.de recept.& ita tenuit Alberic.in tracta.suo statutorum.parte.iiij.q.
vij.& Ioan.Igneus.in disputatione sua.An Rex Francie recognosc.Impe
rator.nu.117.vbi expresse dixit,ꝙ filius patrem damnatum pro crimine
læsæ maiestatis alere tenetur;allegat tex.in c.i.xxx.distinct. vbi præcipi-
tur filio ꝙ patri subueniat,licet infideli,ad idẽ text. in.§.i.in auct.de incest.
nupt.in versic.pascentes,& adducit not.in.c.non satis.86.distinct.facit ad.

prædicta, quæ voluit Henric.Boich.in c.vnico.col.fin.de exposit.& langui.† vbi dixit, ꝙ filius patrem indigentem, etiam infidelem alimentare tenetur. Et prædictam opinionem, ꝙ filius teneatur alere patrem damnatũ de crimine læsæ maiestatis, tenuit etiam Bartol. in tracta.suo de aliment.
4 gui.† vbi dixit, ꝙ filius patrem indigentem, etiam infidelem alimentare te
5 † vbi expresse dixit, ꝙ etiam patri rebelli filius alimenta denegare nõ debet, facit illud Ciceronis in resp.arusp.dicentis, parentibus nos primum natura conciliat, quos non alere nefarium est, & alibi, in oratione post red dit.ad senat.ad idem dicit, parentes carissimos habere debemus quod ab his vita, patrimonium, libertas, & Ciuitas, tradita est.

SVMMARIVM.

1 *Si filius crimen læsæ maiestatis cõmisit pro quo decapitari deberet, per patrem sponte sua principi contra quem commisit præsentetur, an decapitari debeat.*

2 *Comes Palatinus filium suum qui læsæ maiestatis crimen contra Imperatorem commiserat, Imperatori præsentauit, Imperator uiso tex.in l.milites agrum.in.§. desertorẽ. ff.de re milit.pepercit illius uitæ, illumq; ad tempus in exilium misit.*

3 *Idem dicendũ est in patre hebreo præsentante filiũ, qui crimen læsæ maiestatis cõmisit.*

4 *Sicuti pater christianus in causa capitali admittitur ad defendendum filium, ita pater hebreus admittitur ad defendendum filium hebreum.*

5 *Iudei utuntur iure communi quo ad iudicia.*

Si pater crimẽ læsæ maiest.cõmittat, & per filiũ principi præsentetur, an mori debeat?

QVAESTIO VI.

1 SEXTO quæro: de notabili quæstione, filius crimen læsæ maiestatis commisit, pro quo crimine si in fortiam iustitiæ peruenerit decapitari debet.l.quisquis.in princ.C.ad leg.iul.maiest.Pater illum sponte sua principi cõtra quem filius deliquit præsentauit, an decapitabitur, ex quo clare constat ipsum crimen læsæ maiestatis in principem suum cui eum pater præsentauit, commisisse? Paul.de Cast.in l.propter insidias. C.qui accus.non possunt.dixit ꝙ non, per tex.in l.milites agrum.§.desertorem.ff.de re.milit.hanc etiam opin.tenuit Salyc. in d.l.propter insidias, per tex.in d.§. desertorem. quem ad hoc notabilem esse dicit, & pro ista opinione dixit Rayner.de Forliui.in d.l.propter insidias.cõsuluisse in Ci-
2 uitate Forliuij. † & Paul.de Castr.ibidem refert, ꝙ quidam Comes Palatinus filium suum qui læsæ maiestatis crimen contra Imperatorem commiserat, Imperatori præsentasset, Imperator viso tex.in d.§. desertorem. pepercit

percit illius vite, illumq; ad tempus in exilium misit, hanc opin. sequutus est Barth.Cepol.in suis cautelis,cautel.i.& Augusl.de Arimin. in sua addit.ad tract. Angel.de malefic.in verb.nec non ad quærelam.versic.vigesimo primo,& Fely.in c.accusasti,col.vlt.de accusat.idem voluit D.Hippolytus de Marsil.magnus Criminalista,Præceptor & promotor meus dum doctoratus gradum in almo Bononiensi Gymnasio de anno. 1514 Sumpsi,in l.i.§.auditum.nu. 8.ff.ad leg. Cornel. de siccar. & idem in l.i.§. ad quæstionem.nu. 16.ff.de quæstio.& in l.vnius.§.seruus.nu.7.eod.titu. idem voluit Alciat. in c. placuit. in prima regula præsumptionum. in iiij. præsumptione.de præsumption.idem voluit Math.de Afflict.in c.imperialem.§.insuper.nu. 18. in titul.de prohibit.feud.alienat. & Nicol. Boer.

3 in tract.suo.de seditios.§.vij.& vlt.nu. 27.† Idem dicendum esse arbitror in patre hebreo,præsentante filium qui crimen læsæ maiestatis commisit, argumen.eorum quæ voluit Bartholom.Cepol.in consi. 77.Pater potest

4 admitti, † vbi consuluit,q sicuti pater christianus in causa capitali admittitur ad defendendum filii,ĩi vt per doct.in l. seruum quoq;.§.publice.ff.de procurat.& in l.penul.§.ad crimen.ff.de public.iudic.& in c. veniens. ext. de accusat.Ita pater hebreus admittitur ad defendẽdum filium hebreum.

5 † facit quia Iudei vtuntur iure communi,quo ad iudicia.l.Iudei Romano.

6 C.de Iudei. † Quid autem econtra dicemus,si pater crimen læsæ maiestatis committat,& per filium principi præsentetur,an mori debeat? Dicas q relaxabitur patri vita tantum,intuitu filij illum præsentantis, vt notabiliter voluit Angel. in l. si adulterium cum incestu. in.§.liberto. in fin.ff. de adulter.quem sequitur idem Dominus meus, de Marsil.in l.i.§.inauditum filium.nu. 9.ff. ad leg.Cornel.de siccar.& in l.i.§.ad quæstionem. nu. 16. & nu. 17.ff.de quæstio.

SVMMARIVM.

1 *An licitum sit filio patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis impune occidere, & econtra patri filium?*
2 *Pater honorari debet a filijs.*
3 *Filius qui non honorat patrem suum maledictus erit.*
4 *Filius qui maledixerit patri suo, aut matri, morte moriatur.*
5 *Miles qui patrem suum uel matrem maleficum appellat, militia priuandus est.*
6 *Filius dicitur pars corporis patris.*
Pater & filius censetur una eademq; persona.
7 *Is qui se obligauit defendere aliquem aduersus omnes homines, non tenetur assummere defensionem aduersus filios, & proprios parentes.*

8 *Filius patrem reum criminis læsæ maiestatis, & rebellem, impune occidere potest. Idem dicendum, quando pater esset hostis fidei.*
9 *Si pater adhuc damnatus non esset, principis tamen uel patrie se inimicum fecisset, a filio impune interfici posset, & econtra filius a patre.*
10 *Plus patriæ quam parentibus debemus.*
11 *Aduocatus debet potius aduocare pro patria, quam pro patre.*
12 *Maior caritas est in patria, quam in patrem. Pro Republica filiuus in patrem, & pater in filium insurgere debet.*
13 *Crassus Brutus, eius filium pro crimine læsæ maiestatis, qualiter puniuit.*
14 *Vxor an uirum bannitum pro crimine læsæ maiestatis impune occidere possit.*

QVAESTIO VII.

1 SEPTIMO quæro: an licitum sit filio patrem damnatũ de crimine læsæ maiestatis impune occidere, & econtra patri filium? Videtur in hac quæstione dicendum ꝙ non, quia pater quamuis impius, crudelis, & contemptor legum sit, tamen pater est, vt inquit tex. in §. i. in fin. in auth. de incest. nupt. col. ij. & idem de filio not. in l. iij. §. emanci-
2 patus. ff. de bonor. possessio. contra tabul. † facit quia scriptum est Eccles. c. 4. qui honorat patrem suum iocundabitur in filijs, & in die orationis sue exaudietur, & ibidem, qui honorat patrem suum vita viuet longiore, & ibidem rursus, qui timet dominum honorat parentes, & rursus ibidem, honora patrem tuum, vt superueniat tibi benedictio a Domino, & eod. libr. c. vij. honora patrem tuum, & gemitus matris tue ne obliuiscaris, memen-
3 to quoniam nisi per illos natus non fuisses, † & scriptum est Deute. c. 16. maledictus qui non honorat patrem suum, & eod. lib. c. 5. honora patrem tuum, & matrem sicut præcepit tibi dominus Deus tuus, vt longo viuas
4 tempore, & bene sit tibi in terra. † Et dicitur Leuiti. c. 20. qui maledixerit patri suo, aut matri, morte moriatur, facit ꝙ voluit Martin. de Laud. in tra
5 cta. suo. de milit. q. 21. † vbi dixit, ꝙ miles qui patrem suum vel matrem maleficũ appellat, militia priuandus est, qui tract. habetur, in v. Thomo. tract. secundum impressionem Venetam, ad idem facit ꝙ voluit Cicero. lib. i. Epist. familia. in Epistola ad Lentulum, vbi dixit, vim neq; patrie neq; parenti afferre oportet., & rursus idem Cicero. in oratio. pro Roscio., sic inquit, communio sanguinis portentum atq; monstruum certissimum est esse aliquem humana specie & figura, qui tantum immanitate bestias vicerit, vt propter quos hanc suauissimam lucem aspexerit, eos indignissime luce priuauit, cum etiam feras inter se se, partus, atq; educatio, & natura ipsa

6 conciliet. † ad idem facit, quia, filius dicitur pars corporis patris, vt ait Aristotel. lib. 5. Ethicor. ad idem tex. in l. cum scimus. §. vlt. C. de agricol. & cē sit. libr. xi. Quinimmo pater & filius censentur vna & eadem persona. l. fin. C. de impub. & aliis substitu.

Comprobatur opinio prædicta, ex eo ꝙ supra. in v. proxima præcedenti q. dixi, vbi conclusum fuit ex mente doctorum, ꝙ filius patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis alere tenetur, ad ꝙ optime facit tex. in supra allegat. §. i. in fin. in auct. de incest. nupt. col. ij. nam si teneremus ꝙ filius patre rabellem impune occidere posset, vtiqꝫ non teneretur eidem alimenta præstare: cum denegare alimenta sit necare. l. necare. ff. de liber. agnosc.
7 & l. fin. C. de alen. liber. † facit, quia is qui se obligauit defendere aliquem aduersus omnes homines, non tenetur assumere defensionem aduersus filios, & proprios parentes, ita dixit solennis doctor præceptor meus, Do. Carol. Ruin. consil. 45. Quia ad plenum, colum. penult. versicul. præterea. nume. 18. in iiij. volum. allegat glos. in c. de ferijs. 22. q. v.
8 † Contrariam vero partem, ꝙ immo filius patrem reum criminis læsæ maiestatis, & rebellem impune occidere possit, tenuit Ange. in l. fallaciter. C. de abolitio. & idem in l. famosi. in versic. sequitur in textu. ff. ad leg. iul. maiest. & idem Angel. in consil. 223. pro decisione consultationis, in prin. vbi dixit, ꝙ patriam oppugnantes, a liberis, & parentibus occidi possunt, & paricidij, vel legis Cornelie nullam pœnam subeunt, allegat tex. in l. minime. ff. de religios. & sumpt. funer. & ibi glos. vbi Alex. idem sequitur, &
9 ampliat, idem etiam esse quando pater esset hostis fidei. † Quinimmo etiā si pater adhuc damnatus non esset, principis tamen vel patrie si se inimicū fecisset, á filio impune interfici posset, & econtra filius a patre, ita voluit Io. Igneus. in sua disputatione, an Rex Francie recognos. Imperat. n. 116.
10 † & ratio est, quia plus patrie quam parentibus debemus, vt habetur in l. veluti. vbi Bar. & alij. ff. de iust. & iur. & ꝙ filius magis patrie quam patri sit obligatus, facit dictum Bal. in l. qui necessitati. C. ad aduoc. diuers. iudic.
11 & Alexand. in l. veluti. ff. de iusti. & iur. † vbi tenuerunt, ꝙ aduocatus debet potius aduocare pro patria, quam pro patre, subdit tamen idē Igneus ibidē, ꝙ prædicta procedūt in foro cōtētioso, Sed ꝙ in foro anime, & pœ
12 nitētiali dubitaret, † & pro p̄dicta opinione facit, quia maior caritas est in patriam quam in patrem. glos. in l. veluti. ff. de iusti. & iur. quæ citat illud Ciceronis, in primo officiorum. cuius hæc sunt verba, vnicuiqꝫ nostrum cari sunt parentes, cari sunt liberi, & familiares, sed omnes hominum caritates vna patria complexa est, pro qua non dubitet quis mortem apetere. & idem Cicero. de somnio Scipionis, inquit, omnibus qui patriam auxe-

rint, adiuuerint, atque seruauerint, certū esse in cœlo diffinitum locum, vbi beati sempiterno euo fruantur. facit tex. in l. i. §. si ea, ibi, Reipublice nascimur. ff. de ventr. in possessio. mittend. & tex. in d. l. minime. ff. de religio. & sumpt. funer. facit etiam pro ista opinione glos. in c. i. de conuersi. infideli. quæ dixit q̄ pro Republica filius in patrē, & pater in filium insurgere de-
13 bet, † ad id etiam facit q̄ in Romanorū Historijs legitur, q̄ Crassus Brutus nomine, in bello latino, pacta cū latinis mercede, portas vrbis eis aperire policitus, deprehensus in hoc, ad Palladis auxiliarie templum confugit, at eius pater Cassius occlusis dicti templi foribus necatum filium fame insepultum abiecit. Quid dicendum sit in præsenti difficultate, dubius sum, quia vt vtar verbis Virgilij, in primo Eneidos, Hinc inde vaste rupes, approbo tamen Ignei distinctionem supra relatam, q̄ aut loquimur in foro anime, & tunc locus erit prime opinioni, q̄ filius patrem damnatum etiā pro læsæ maiestatis crimine interficere impune non possit, aut sumus in foro fori, & sic in foro iudiciali, & eo casu nunquam consulerem q̄ filius patrem qui crimen læsæ maiestatis contra principem vel suam Rempublicam commisisset, occideret, sed si casus eueniret, dicerem eum puniri non debere, per prædicta, ad hoc accedat, q̄ voluit Alciat. in l. bonafides. nume. 11. ff. deposit. vbi dixit, q̄ si pater hostis publicus sit iudicatus, mandatumque sit vt quicunque possit eum occidat, dicēdum erit q̄ si iuris rigorem spectemus, filius huic legi parere teneatur, allegat tex. in d. l. minime. ff. de religio. & sumpt. funer. Sed si naturalem intueamur equitatem secus erit, Humanius autem agendo, dicendum erit filium tali decreto non teneri, sed si id fecerit, pœnam non mereri.

14 † Sed quid dicemus de vxore, an virum bannitum pro crimine læsæ maiestatis impune occidere possit? Dicas q̄ non, ita consuluit Barthol. Cepol. in consil. suo. v. Casus talis est, quem sequitur Ioan. Franc. Ripa. in l. si constante. colum. x. nu. 48. ff. sol. matri. & pro ista opinione faciunt ea quæ dixi supra in rubri. de pœn. quas filij incur. patr. commit. crim. læsæ maiest. quæstione 19. 20. & 21.

SVMMARIVM.

1 *Statutum concedens abolitionem criminum delinquentibus, an comprehendat etiam crimen læsæ maiestatis?*
2 *Abolitio criminis læsæ maiestatis est de reseruatis principi, sicuti est illius cognitio.*
3 *Crimen læsæ maiestatis, requirit specificam mentionem in abolitione.*
4 *In generali sermone non ueniunt ea quæ requirunt specialem mentionem.*

QVAESTIO VIII.

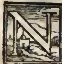

1 OCTAVO quæro: An statutum concedens abolitionem criminum delinquentibus, comprehendat etiam crimen læsæ maiestatis? Breuiter dicas ꝙ non, ita voluit Angel. in disputatione suá, quæ incipit, exorta guerra, & Roma. in l. si quis in graui. §. hi quoque. ff. ad Syllenian. & Dominus meus de Marsil. in l. vnica. C. de rap. virgin. nu. 108. idem in l. i. nu. 23. ff. de quæstio. Idem in l. de minore. nu. 2. ff. eodem titu. Alexan. in l. de pupillo. §. si pluribus. ff. de oper. nou. nunciat. & idem Dominus meus in singulari suo, 146. incipiente, nemo debet se submittere,
2 & erit ratio huius decisionis, † quia abolitio criminis læsæ maiestatis est de reseruatis Principi, sicuti est illius cognitio, vt vidimus supra in rubric.
3 quis. de læs. maiest. crim. cognosc. possit. † & istud crimen, cum illius cognitio, & punitio sit de reseruatis principi, requirit specialem mentionem, vt per Andr. de Isern. & Math. de Afflict. in c. i. §. & bona committentium.
4 nu. 46. in tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. † facit, quia ea quæ requirūt specialem mentionem, non veniunt in generali sermone, glos. in c. inquisitionis. de hæret. in vi. & dixi supra loco præallegato. hoc etiā tenuit Ant. Capit. in suis Decision. Neapol. Decisi. 130. nu. 56. allegat ad hoc Barbat. in consil. xij. in ij. volu.

SVMMARIVM.

1 *An licitum sit supplicare Pape uel Principi pro his qui læsæ maiestatis crimen in eos commiserunt?*
2 *Pinceps deus mundi dicitur.*
3 *Supplicari non debet pro clerico turbante statum Ciuitatis sue.*
4 *Supplicare licet principi pro reis ceterorum criminum.*
5 *Aduocare an liceat pro filijs rebellium, seu pro ipsis rebellibus & his qui crimen læsæ maiestatis commiserunt?*
6 *Aduocati interuenire non debent pro hæreticis.*
7 *Aduocatus & defensor interuenire potest, quando agitur de damnanda rei criminis læsæ maiestatis memoria, post eius obitum, & similiter quando agitur de damnanda memoria eius qui de hæresi est inculpatus.*

QVAESTIO IX.

1 NONO quæro: An licitū sit supplicare Pape vel Principi ꝓ his qui læsæ maiestatis crimen in eos cōmiserunt? Dicas ꝙ non, immo supplicantes pro huiusmodi delinquentibus perpetue infamie pœnā incurrūt. l. quisquis. §. iubemus. C. ad leg. iul. maiest. et ibidē notat Angel. adducēs illud ꝙ habetur Reg. capit. ij. vbi dicitur, si

peccauerit vir in virũ placari ei potest deus, si ãt in deũ peccauerit, quis ora
2 bit pro eo? quasi dicat nullus, † princeps enim deus mũdi dicitur, vt nor.
in l.imperialem, in §.de prohibit.feud.alien.per Feder.& dicitur princeps
3 habere celeste arbitrium.l.i.in fin.C.de Summa.Trinit.† & dixit Angel.
in d.l.imperialem.ꝙ pariformiter supplicari non debet pro clerico turban
te statum Ciuitatis suę, Quinimmo ab ea eijci debet, per centum milliaria,
allegat.tex.in l.si quis.C.de epis.& cleri.ad idem vide Barto.in l.in furti.§.
ope.in princ.versi.Tamen circa hoc dicas.ff.de furt.comprobatur conclu
sio prædicta, quia nemo veniam expectare debet a Domino, cõtra quem
huiusmodi nefandissimum crimen est molitus, vt in simili dixit tex.in l.
4 vnica.C.de Thesaur.lib.x.& in l.fin.§.cum autem.C.de iur.deliber. † in
cæteris vero delictis supplicare licet Principi.l.cum reus.C.de pœn.Immo
& delinquentes sepius restituit, etiam quo ad omnia l.i.C.de sent.pas.& l.
fallaciter.C.de abolit.& hoc etiam voluit Ioã.Igneus in sua disputatione,
an Rex Franciæ Imperatorem recognosc.nu.113.
5 † Sed an licebit aduocare pro filijs rebellium, seu pro ipsis rebellibus, &
his qui crimen læsæ maiestatis commiserunt? Et dicendum ꝙ non, facit
ad hoc tex.in.c.felicis.in princ. ibi, vel defensauerit, de pœn.in vi. vbi dici
tur, ꝙ is qui sciẽter defensauerit eum qui Cardinalem offendit, sicut reus
criminis læsæ maiestatis perpetuo infamis esse debet, ac alijs pœnis subijci
tur, de quibus ibidem, & ita tenuit Math.de Afflict.in.c.pri.in.§. & bona
6 committentium.nu.40.in tit.quæ sint Regal.† idem dicendum est in cri
mine Hæresis, in quo aduocati interuenire non debent.c.si quis aduersus.
de hæret.idem habetur in.c.fin.de hæret.in vi.Et pro prædicta conclu
sione, ꝙ aduocatus interuenire non possit pro eo qui crimen læsæ maie
statis cõmisit, tex.est etiam, in d.l.quisquis.§.denique Iubemus.C.ad leg.
iul.maiest.& habetur per Bart.in extrauag.ad reprimen.in verb.sine stre
pitu, de quo dixi supra in rub.qualit.in crim. læsæ maiest.procedat.q.iiij.
7 † Attamen quando agitur de damnanda rei criminis læsæ maiestatis me
moriã post eius obitum, & similiter quando agitur de damnanda memo
riã eius qui de hæresi est inculpatus, aduocatus & defensor interuenire po
test, vt per Bal.in l.reos.in fin.C.de accusat. & late habetur per Præposi.
in.c. si quando.col.iij.ij.q.vij. & dixi latius supra in rub.qualiter.in crim.
læs.maiest.procedat.q.xxvij.

SVMMARIVM.

1 *Receptatores reorum criminis læsæ maiestatis qua pœna puniantur?*
2 *Filius receptans patrem damnatum de crimine læsæ maiestatis siue post huiusmodi cri-*

men commiſſum, ante condemnationem ſiue poſt condemnationem, an pœna capitis puniri poßit?

3 *Bannum & excommunicatio equiparantur.*

4 *Filius receptans patrem damnatum de crimine læſæ maieſtatis commiſſo in perſonam principis ſiue eius lateri aſtantiũ nõ eſt immunis ab aliquali pœna extraordinaria.*

5 *Affinis uel conſanguineus receptans affinem uel cõſanguineum qui contra Cardinalẽ deliquit, in terminis .c. fœlicis. de pœn. in vi. nõ punietur pœna ordinaria, de qua ibi.*

6 *Vxor receptans uirum bannitum uel condemnatum de crimine læſæ maieſtatis, an puniatur pœna receptatorum?*

7 *Receptator qui per uim, & uiolentiam ſibi illatam, a bannito uel condemnato, receptauit eum, nullatenus puniri debet.*

8 *Receptator banniti uel condemnati de crimine læſæ maieſtatis ita demum punitur ſi ſcienter delinquentem receptat, ſecus ſi ignoranter, Dummodo notorium non ſit receptatum eſſe delinquentem.*

9 *Scientem non ignorantem lex uult obligari.*

10 *Per notorium probatur ſcientia.*

11 *Violator pacis non poteſt impune receptari ab agnato, niſi per ignorantiam illum agnatus receptauerit.*

QVAESTIO X.

1
ECIMO quæro: qua pœna puniantur receptatores reorum criminis læſæ maieſtatis? Dicas ꝙ capite puniuntur, Barto. in l. fin. C. de fabricens. & in l. omnes. C. de agricol. & cenſit. lib. x. & not. in l. pri. ff. de recept. Et ita ſeruari vidiſſe in decreto regio lato in morte Domini Andreæ de Iſernia, teſtatur Math. de Afflict. in titu. quæ ſint regal. in .§. & bona committentium. col. iiij. verſi. vigeſimum ſecundum ſpeciale, in vſibus feudo. † Sed quid dicemus de filio receptante patrem damnatũ
2 de crimine læſæ maieſtatis, ſiue poſt huiuſmodi crimen commiſſum, ante condemnationem, ſiue poſt condemnationem, vtrum tali pœna puniri poſſit? Dicas ꝙ videtur dicendum ꝙ non, vt voluit Alberic. in tract. ſuo ſtatut. part. iiij. q. vij. vbi dixit, ꝙ filii receptantes Patres Bannitos, vel Hæreticos, pœna receptatorũ non puniuntur, adducit tex. in l. fin. ff. de recept.
3 & tex. in c. inter alia. de ſent. excommu. & xi. q. iij. quoniam multos, † dicens ꝙ Bannum, & excommunicatio equiparantur, allegat text. in c. pri.
4 in tit. hic finitur. lex. Corad. deinde conſuetu. regni. incipi. † Dixerim ego in hoc articulo, filium receptantem patrem damnatum de crimine læſæ maieſtatis non eſſe immunem ab aliquali pœna extraordinaria, quando.

in personam Principis, siue eius lateri astantium huiusmodi crimen commissum fuerit, iuxta terminos tex. in l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. videmus enim ꝙ tali casu filius & si nil deliquerit, punitur tamen, ex delicto patris, vt in d. l. quisquis. §. filii vero. quinimmo vt supra vidimus. q. vij. proxima praecedente, licet filio impune occidere patrem rebellem, vel dānatum de crimine laesae maiestatis, faciunt ad praedicta quae voluit Petr. de Anch. post glos. ibi. in. c. felicis. colum. pri. versi. Et circa receptatores
5 de poen. in vi. † vbi dixit, ꝙ affinis vel consanguineus receptans affinem vel consanguineum qui cōtra Cardinalem deliquit, in terminis d. c. felicis, non punietur poena ordinaria, de qua ibi; & idem voluit in terminis quaestionis nostre Andr. de Isern. in const. Regni, quae incipit Patarenorum, in vers. ratio quare. n. 2. in tit. de recepta. Patare. & Dominic. in d. c. felicis. col. iij. circa fin. in vers. in glos. in verb. receptauerit, idē voluit Archidiac. in d. c. felicis. col. ij. in versi. receptauerit, vbi dixit, consanguineos receptātes consanguineum delinquentem, non puniri in casu praedicti. c. hoc tamen sane intellige, scilicet poena inibi statuta contra receptantes delinquētes, qui in Cardinalem insurrexerunt, attamen in totum non excusantur, mitiori etenim poena cum eis agendum erit d. l. fin. ff. de receptat. & ita tenent Cyn. & Bald. in l. pri. C. de his qui latron. vbi dicunt, ꝙ mitiori poena puniuntur receptantes proximum, vel patronum, quam si alias non esset persona coniuncta, ꝙ voluit Alexan. in addit. ad Bart. in d. l. fin. ff. de receptat.

6 † Quid autem dicendum sit de vxore receptante virum Bannitum, vel damnatum de crimine laesae maiestatis? Dixi supra in rub. de poen. quas. filii. incur. patre. commit. crim. laesae maiest. q. 20. vbi conclusi, ꝙ poena receptatorum non puniatur, et dictis ibidem adde ꝙ ita tenuit etiam Andr. de Iser. in constit. regni. quae incipit, Patarenorum. nu. 5. in rubr. de recep. patare. & Alex. in d. addit. sua ad Bar. in d. l. fin. ff. de recepta.

7 † Praedictam conclusionem de receptante condemnatum, dicas, non habere locum quando bannitus vel condemnatus violentiā fecisset receptatori, qui per vim illum receptasset: nam eo casu ille nullatenus puniri debet, ut dixit Alex. loco proxime allegato, & idem voluit Bal. in tract. suo statut. in verbo receptare, versi. statutum dicit.

8 † Secundo conclusionem praedictam, de receptante damnatum de crimine laesae maiestatis, intellige procedere, in eo qui scienter delinquentem receptat, secus si ignoranter: & ignorantia praesummitur nisi probetur scientia, dummodo notorium non sit receptatum esse delinquentem, ita dixit glos. in l. pri. ff. de recept. quam ibidem sequitur Barto. ad idem Roman. in consi. 473. circa propositam, vbi glos. praedictam sequitur, † &
9 est

est ratio, quia scientem non ignorantem lex uult obligari l.generali.C. de tabul.lib.x.l.fin.C.de decret.ab ordin.faciend.c.cognoscentes, de constit. c.vt animarum.eod.tit.lib.vi.prædictam glos.in d.l.pri.ff. de recept. sequitur etiã Bar.in d.l.oẽs.C.de agricol.& censit.lib.xij.pro qua Roma.in p̃alleg.cons.473.dicit esse casum,in l.methodorũ.a cõtrario sensu,in vers. faciens.ff.de pœn.ad idẽ tex.in l.ij.§. sed etenim.ff.de Incen.Ruin.& nau-
10 frag.† scientia autem probabitur, vt inquit Bar. in d.l.pri.§.in pari.ff. de recept. si erat notorium per contratam talem esse delinquentem, facit ꝙ voluit Bal.in c.pri.in.§.conuenticulam.de pac. iuramen. firmand. in vsi-
11 bus feudor.† vbi dixit ꝙ violator pacis non potest impune receptari ab agnato, nisi per ignorantiam illum agnatus receptauerit.

SVMMARIVM.

1 *An bona condemnati pro crimine læsæ maiestatis poßit aliquis petere sibi a principe concedi?*

2 *Si bona condemnati pro crimine læsæ maiestatis, ex mera principis liberalitate alicui concederentur, ualeret huiusmodi concesßio.*

3 *Feudum deuolutum ad principem contra quem est commissum crimen læsæ maiestatis alius potest petere sibi concedi.*

4 *Princeps de consilio procerum suorum bona ad se deuoluta ex crimine læsæ maiestatis potest alteri concedere.*

5 *Principis concesßio de bonis ad se deuolutis ex crimine læsæ maiestatis, apposita clausula, non obstante iure communi, ualet.*

6 *Idem si princeps dicta bona concedat alicui motu proprio.*

7 *Princeps de bonis damnati de crimine læsæ maiestatis ad se deuolutis, cum aliquo contrahere potest.*

QVAESTIO XI.

1 NDECIMO quæro: an bona condemnati pro crimine læsæ maiestatis possit aliquis petere sibi, a principe concedi? Dicas ꝙ non, quinimmo, si quis ea sibi concedi petierit, tanquam pacis violator puniendus esset, vt habetur in l. quisquis.C.de peti.bonor.sublat.vbi dicitur, ꝙ si forte nimia mentientis importunitate per principis rescriptum di-
2 cta bona essent alicui concessa, tale rescriptum reijciendum esset,† Quando autem bona prædicta ex mera principis liberalitate alicui concessa essent valeret proculdubio huiusmodi concesßio.
3 † Fallit tamen ista conclusio, in quinq; casibus enumeratis per Math. de

Afflict.in constit.regni.lib.i.in tit.de hæreti.nu.66.versic.in glos.fin.Primo nisi Imperator, Rex, vel Princeps contra quem tale delictum est commissum, feudum quod tenebatur a delinquente ad se deuolutum, ad postulationem petentis illi cõcedat, quia concedi solitum erat, ita voluit Bal. in l.i.C.de peti.bonor.sublat.allegat tex.in.§.præterea.in auct.de refer.

4 † Secundo fallit, quando princeps de Consilio Procerum & consiliariorum suorum bona prædicta ad se deuoluta petenti concessisset, Ea enim quæ fiunt cum consilio procerum magis valent, vt voluit Andr.de Isern. in c i.de prohibit.feud.alien per Lothar.

5 † Tertio fallit, quando princeps concedens dicta bona, in rescripto huiusmodi concessionis apposuisset clausulam, non obstante iure communi, & dispositione.l.i.C.de petit.bonor.sublat.vt voluit idem glos.

6 † Quarto fallit, quando in rescripto concessionis dictorum bonorum esset apposita clausula, motus proprij, vt habetur.in dict.l.prima.C.de petition.bonorum sublat.

7 † Quinto fallit, quando princeps de bonis damnati pro crimine læsæ maiestatis ad se per eorum confiscationem deuolutis, cum aliquo contrahit, vt voluit Afflict.loco prærallegato.

SVMMARIVM.

1 *An confiscatis bonis delinquentis, uolentibus eius creditoribus sibi satisfieri in bonis delinquentis, fisco ante omnia satisfieri debeat de expensis?*

2 *Si pro re tua inuenienda ego aliquid expendo, illas expensas mihi restituere teneris.*

3 *Expensæ factæ pro re communi, præsummuntur pro rata factæ.*

4 *Expensas factas per patrem uel fratrem in obtinendo beneficio ecclesiastico pro filio, an pater deducat de portione filij?*

5 *Filius clericus beneficium ecclesiasticum quod obtinuit expensis patris, iure quasi castrensis peculij possidet.*

6 *Impensa quæ fit pro punitione criminis fisco incumbit.*

7 *Fiscus ad quem deuoluuntur bona damnati, loco hæredis habetur.*

8 *Expensæ quas facit dominus in fructuum perceptione, non repetuntur.*

QVAESTIO XII.

1 DVODECIMO quæro: an confiscatis bonis eius qui delictum commisit, volentibus eius creditoribus sibi satisfieri in bonis dicti delinquentis sui debitoris, fisco ante omnia satisfieri debeat, de expensis vtilibus et necessarijs per eum factis, pro consequendo dicto eius rebelle, & illius bonis sibi incorporandis, adeo quod dictæ expensæ in primis deduci debeant? Hanc quæstionẽ mouet Math. de

Afflict. in c. i. §. & bona cōmittentium, col. x. nu. 119. in tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. vbi decidit, ꝙ fisco ante omnia satisfieri debet de expensis prædictis, & rationem assignat quia fiscus habet ius retentionis in dictis bonis, iuxta not. per Bar. in l. si non inducta. C. in quibus caus. pign.
2 tacit. contrahat. † Item quia si pro re tua inuenienda ego aliquid expendo, illas expensas mihi restituere teneris, vt per Bar. in. l. falsus. §. qui alienum. in fin ff. de furt. ergo idem erit, si expendi pro illa recuperanda, item dicit facere, quia si fiscus vtiliter negotium creditorum gessit, ergo vtili negotiorum gestorum actione tenentur, pro eorum ratis ad expensas prædi-
3 ctas, per ea quæ notantur in l. si pupilli. §. si tiitij. ff. de nego. gest. † Item facit, quia expensæ factæ pro re communi, præsummuntur pro rata factæ l.
4 sed & si. §. adeo, & ibi Bart. ff. de pet. hæredit. † ad idem adducit, quia expensas factas per patrem vel fratrem in obtinendo beneficio ecclesiastico pro filio, pater deducit de portione filij, vt voluit Guiliel. de Cunio. in l. tres fratres. ff. de pact. & ex istis in hac opinione residet ipse Matheus, subdens ꝙ D. Ant. Baldasi. Regius consiliarius sibi dixit, ita fuisse iudicatū per consilium Regis Castelle, dicit tamen, ꝙ si antequam per fiscum factæ fuissent tales expensæ, creditores protestati fuissent, ꝙ dictis expēsis subiacere non intendebant, quia ius eorum aliquo tempore recuperabunt, tali casu non tenerentur ad eas, per not. in l. fin. C. de negot. gest. & ibi Alex. Dicas ꝙ istud fundamentum non est uerum, quia expensas quas facit pater, vt filius consequatur beneficium ecclesiasticum, ei non imputantur in legitima, nam ecclesiasticum beneficium neq; vendi neque transmit-
5 ti potest ad hæredes. † quinimmo, filius beneficium huiusmodi iure quasi castrensis peculij possidet. l. sacrosanctæ. C. de episc. & cler. & quia pater creditur tales impēsas fecisse ꝑpter onera ecclesiasticæ dignitatis, ideo filius illas habere debet p̄cipuas. l. i. §. sed an id. ibi propter onera dignitatis. ff. de collat. bonor. & ita scribit Ioann. Franc. Ripa. in l. in quartam. ff. ad leg. falcid. nu. 166. sequutus Barto. Bal. & alios, quos refert idem tenentes. Circa prædicta inquantum Matheus voluit ꝙ fiscus recuperet expensas quas facit in consequendo eius rebelle, quod ille imprimis & ante omnia deducantur, ad præiudicium anteriorum creditorum, Dixerim ego id, de iure
6 (mea quidem sententia) non procedere, † quia omnis impensa quæ fit pro punitione criminis, fisco incūbit, vt per doct. in l. pri. C. de muli. quæ seru. public. se cōmiscuer. & est ratio, quia fiscus accipit multas, & pœnas, vt patet in l. pri. & toto tit. C. de mod. mult. & per Azon. in tit. de pœn. in Summa, præsertim quādo omnia bona delinquentis confiscantur, vt fit in crimine læsæ maiestatis. l. quisquis in princip. C. ad leg. iul. maiest. per not. per Bald. in l. non ignorat. C. de fruct. & lit. expens. Quantum vero ad illud ꝙ voluit idem Matheus, ꝙ expensæ quas facit fiscus pro incorporan-

dis sibi bonis sui rebellis, debeant in primis & ante omnia deduci, similiter
7 etiam in hoc ab eo dissentio, † & est ratio, quia fiscus ad quem deuoluuntur bona damnati, loco hæredis habetur, vt voluit Mart. de Laud. in tract. de fisc. q. 86. & Franc. Lucan. in simili tract. suo, de fisco. parte prima. nu. 4. idem voluit Math. de Afflict. in tract. de iur. prothomis. in. §. iiij. nu. 25. vbi dixit, quod fiscus succedens in bonis ex aliquo delicto, loco hæredis habetur, At iure cautum non reperitur, quod hæres detrahat aliquas expensas per
8 se factas in consequenda hæreditate, ergo idem erit in casu nostro, † facit quia expensæ quas facit Dominus in fructuum perceptione, non repetuntur, quia non ad perpetuam vtilitatem fiunt, Pet. de Vbal. in tract. de duobus fratr. parte. xi. nu. 62.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio an detur in crimine læsæ maiestatis?*
2 *Distinctio an detur appellatio in crimine læsæ maiestatis?*
3 *Equior est opinio quòd detur appellatio condemnato de crimine læsæ maiestatis. Appellationem denegare, est defensionem adimere.*
4 *Appellatio in crimine læsæ maiestatis non datur, quando crimen esset per rei confessionem, aut per testes clare probatum.*
5 *Appellatio in crimine læsæ maiestatis non datur, quando est notorium facti permanentis quòd quis commisit crimen læsæ maiestatis.*
6 *Appellatio regulariter in notorijs non admittitur, nisi legitima causa exprimatur.*
7 *Iudex in notorijs delictis statim potest ad executionem procedere.*
8 *Appellatio non datur in crimine læsæ maiestatis, quando in proditione esset seditio concitata, uel facto ordinato.*

QVAESTIO XIII.

1 ERTIODECIMO, quæro: An in crimine læsæ maiestatis detur appellatio? Angel. in. §. publica, in fin. inst. de publi. iudic. tenuit quod non, idem in l. constitutiones. ff. de appel. & in tract. suo. malefi. in verb. præsente & appellante, idem tenuit Dominus Hippolitus de Marsil. præceptor meus, in cons. 38. nu. 1. in pri. volu. & idem in l. de minore. in princ. col. ij. nu. 7. ff. de quæstion. & Angel. in d. tract. malefi. in verb. Et hai tradito la tua patria, in princ. hoc etiam voluit Ioann. Igneus Doctor Vltramontan. in sua elleganti Disputatione, an Rex Franc. recognosc. Imperator. nu. 128. & Roma. in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acquir. hæredit. qui arguit contra glos. ibi, quæ contrarium tenet. Contrariam vero partem, quod immo in d. crimine detur appellatio, tenuit

Martin. de Laud. in suo tract. de crim. læsæ maiesta. q. vij. allegat prædictam glos. in d. l. Pantonius. §. rei. & hãc opin. tenuit etiam Andr. de Iser. in c. pri. in ix. col. in tit. quæ sint regal. vbi dicit, iure cautum nõ reperiri, ꝙ in crimine læsæ maiestatis appellatio sit prohibita, idem voluit Math. de Afflict. in d. c. i. in §. & bona commitentium. col. iiij. nu. 42. in versi. vigesimum primum speciale, in præallegato titu. quæ sint regal. allegat not. per glos. in c. manifesta in glos. magna. ij. q. prima. & in c. præterea, & in c. cum sit Romana. de appel. opinionem prædictam, tenuit etiam Augus. de Arimin. in sua addit. ad tract. Angel. de malefi. in verbo, præsente Gaio

2 & appellante. Ioan. Igneus in d. sua Disputa. nu. 129. † in isto articulo sic distinguit, ꝙ aut accusatus de crimine læsæ maiestatis est taliter cõuictus, ꝙ huiusmodi delictum negare non valet, & tunc ei appellatio denegabitur, per rationem l. ij. C. quorum. appel. non recipiant. & isto modo dicit procedere tex. in d. l. constitutiones. ff. de appel. aut delictum non est plene probatum, ita ꝙ de eo sit dubium, & isto casu dicit appellationem dari, & executioni sententiæ supersedendum esse, & hoc modo dicit intelligendum esse tex. in d. l. Pantonius. §. rei perduellionis, cum sua glos. ff. de acquir. hæredit. ibi, suspensa cognitione, & ibi, cui de innocentia, subdens ꝙ si mora in exequendo esset scandalum paritura, aut præiuditium, si sententia executioni non mitteretur, ꝙ tunc appellatio danda non esset, alias secus, allegat Paul. de Castr. in d. §. rei perduellionis. & in d. §. hi autem.

3 † Opinionem tenentium appellationem dari, condemnato de crimine læsæ maiestatis, equiorem esse arbitror, denegare enim appellationem, est defensionem adimere, quæ est de iure naturali. l. vt vim. ff. de iusti. & iur. & ibi not. facit tex. in l. famosi. ibi, hoc tamen crimen a iudicibus. vbi, Modestinus Iurisconsultus, ꝙ non in occasionem ob principis maiestatis venerationem, crimen læsæ maiestatis censendum esse ait, sed in veritate rei iudicate habendum esse, arbitratus est, qui tex. præstat nobis argumẽtum manifestum, ꝙ de veritate rei iudicate inspiciendum est, ergo non statim exequenda erit sententia. Erit igitur conclusio, ꝙ regulariter in crimine læsæ maiestatis appellatio detur, quam tenet etiam Decius. in d. c. cũ sit Roma-

4 na. col. iiij. in nono not. † Limita tamen conclusionem hanc vt infra. Primo, vt non procedat quando delictum esset clare probatum, per rei confessionem, vel per testes, per tex. in d. l. ij. C. quorũ. appellat. non recipiant. vt tenuit Igneus in primo membro, sue distinctionis, supra relate.

5 † Secundo limita dictam conclusionem, non procedere, quando notorium est facti permanentis, ꝙ quis cõmisit crimen læsæ maiestatis, vt puta, quia teneret terram ecclesie vel imperij rebellatam, vel in tali rebellione caperetur, Talis enim appellare non poterit: quia erat notorium facti permanentis, ipsum esse rebellem, ita voluit Andr. de Isern. in c. i. in titul. quæ

sint regal.col.ix.& sequitur ibidem Math.de Afflict.in.§.& bona cõmittentium.col.iiij.nu.42.in versicul. vigesimum primum speciale. † & pro
6 ista opinione facit, quia regulariter in notorijs appellatio non admittitur, nisi legitima causa exprimatur, vt per Abb.& doct. in c.consuluit. & ibi Decius.col.i.in versi.circa istum tex.de appel.& facit tex.in c.cum sit Romana, & in c.cum speciale.§.porro.eod.tit. idem tenuit Roman. in consil.
7 324. in proposita consultatione, in fin. † Item facit ad prædicta, quia in notorijs delictis iudex statim non data dilatione potest ad executionem procedere, vt per Bald.in l.a procedente, in vlt.not.C.de dilat.& idem in c.significante.col.ij.de appellat.& in l.accusatoribus. colum.ij.in versicul. & per hoc patet.C.de accusat.

8 † Tertio fallit, quando in proditione esset seditio concitata, vel facto ordinata, prout.in d.l.cõstitutiones.§.quid tamen.ff.de appel.secundum opinion.Andr.de Isern.supra relatam.Talis enim delinquens quia est caput factionis non appellat, secundum eum.

SVMMARIVM.

1 *Quis dicatur perduellis?*
2 *Hostem antiqui pellegrinum uocabant.*
3 *Perduellis dicitur qui crimen læsæ maiestatis contra principẽ uel Rẽpublicã commisit.*
4 *Crimen læsæ maiestatis latius est, quam crimen perduellionis.*
5 *Crimen læsæ maiestatis contra principem, quare perduellionis dicatur?*
6 *Perduellis non dicitur qui ex alia causa quam machinationis contra principem crimen læsæ maiestatis commisit.*

QVAESTIO XIIII.

1 QVARTODECIMO quæro: quis dicatur perduellis? Caius Iurisconsultus in l.quos nos hostes.ff.de verb. significa.dicit, eos quos nos hostes appellamus, antiquos perduelles vocasse. Andr. Alciat. elegans doctor, in d.l.quos nos, dixit publicos hostes, merito inimicos appellari, quos veteres, quia cum illis duellum idest bellum esset, perduelliones appellabant, nam ea dictione eos solos iudicari opinatus est, aduersus quos ius belli esset. Et ideo inimicus perduellio non dicetur, neq; iuxta Ciceronis sententiam lib.ij.de offic.latrones perduelles sunt, si quidẽ piratam ex perduellium numero non esse, asseuerat, † hostem autem, anti-
2 qui Pellegrinum vocabant, vt habetur apud Ambros.Calepin in suo vo-
3 cabulario, in versic. Perduellis, † sed in materia criminis læsæ maiestatis

Perduellis dicitur, qui crimen læsæ maiestatis aduersus Rempublicam, vel Principem commisit, vt testatur Vulpian. in l.fin.ff.ad leg.iul.maiestatis. Itaq; non omne maiestatis crimen perduellionis erit: cum crimen læsæ maiestatis generalius sit, q; & multis modis committitur, vt supra vidimus, sed solum quando quis hostili animo, aduersus Rempublicam, vel principem suum animatus fuit, vt in d.l fin. & ita voluit etiam Gofred. in summa, de cler.pugnan.in duel.§.i.& Cardin.Turr.Cremat.in c.si quis.§.por-
4 ro.vi.q.i.†vbi, & ipse dicit, q; crimen læsæ maiestatis latius est, quam perduellionis, siquidem perduellionis reus quis dicitur, quando contra personam Imperatoris committitur. Hoc enim solo casu Romana lex Duellũ permittebat, quod etiam not. idem Turre Cremat.iij. q.iiij. in summa. & Specul.in titul.de accusator.§.i.vers. Secundo, crimen perduellionis.

5 †Sed quare crimen læsæ maiestatis dicatur crimẽ perduellionis? glos.in.§. per contrarium, inst.de hæred.quæ ab intest.defer. dicit, q; olim quando alicui imputabatur q; crimen læsæ maiestatis commisisset, contra Imperatorem, vel Regem, eo casu permissum erat duellum, videlicet duorũ pugna, vel q; ex eo dicitur, quia perduelles hostes dicuntur d.l. quos nos hostes.ff.de verb.signifi.& idem dixit Math.de Afflict.in constitu.regni, in tit.de hæreti.nu.19.Io.de Imol.in clem.pastoralis.col.iiij.nu.49.idem tenet & sequitur ibidem, Cardinal.in xv.not.& in q.v. Egid.vero Bellem: in d.c.si quis cum militibus, in d.§.porro.dixit, q; crimen læsæ maiestatis, non ideo perduellionis dicitur, ex eo q; per duellum probari possit, sed dicitur perduellionis, idest crimen hostis, vel hostile, per tex.in d.l.quos nos hostes, cuius opinionem si sequamur & aliorum hoc tenentium, reus criminis læsæ maiestatis, in quocunq; casu dicti criminis, perduellionis reus diceretur, quod esset contra tex.in d.l.fin.ff.ad leg.iul.maiest. & ideo mihi magis placet illa opinio, q; ideo dicatur crimen perduellionis, crimen læsæ maiestatis, quando quis hostili animo in Rempublicam, vel principem insurgit, vt in d.l.fin.quia eo solo casu duellum permittebatur, vt supra dictum fuit, vtcunq; sit, hoc omnes tenent, q; perduellionis crimẽ, appelletur crimen læsæ maiestatis, quod ex machinatione facta contra Rempublicã vel principem committitur, de quo est text.in d.l.fin.ff. ad leg. iul. maiest. ad idem facit tex.in d.§.per contrarium.instit.de hæredit.quæ ab intest.de
6 fer. † Si vero ex alia causa, quis læsæ maiestatis reus sit, perduellis non dicetur, nec eo mortuo eius damnabitur memoria, facit tex.in l.cum filius.§. final.ff.de legat.ij.Et de hoc verbo perduellis, plura scribit Ioan.Ferrarius. in suis annotationibus, in quatuor Institut.libros, in titul. de hæredi. quæ ab intest.defer.in versi.Perduellionis reus.& Io.Oldendorp. in tract.suo. in leges xij.tabularum.in rubr.de duobus sacerd.generib. nu.3.qui tract. habetur, in xvij.Thomo tract.secundum impressionem Venetam.

SVMMARIVM.

1 *An crimen læsæ maiestatis, & crimen simonie equiparentur?*
2 *Emendo quis spiritualia, uel uendendo, diuinam offendit maiestatem.*
3 *Crimen læsæ maiestatis, hæresis, & simonie, quæ hæresim sapit, equiperantur.*
4 *Equiperatio supradicta procedit in his in quibus expressum inuenitur in iure.*
5 *Omnes qui in crimine simonie admittuntur, admittuntur etiam in alijs criminibus exceptis, Sed non omnes qui repelluntur in huiusmodi crimine simonie, repelluntur in alijs criminibus exceptis.*
6 *Ad comparationem simonie, & hæresis, omnia crimina pro nullo reputantur.*
7 *Simonia peior est idolatria.*
8 *Crimen hæresis an crimini læsæ maiestatis, & econtra equiparetur?*
9 *In crimine hæresis, sicuti in crimine læsæ maiestatis, quis accusari potest, post mortem, & eius memoria damnari, & bona per fiscum ab eius hæredibus auferuntur.*
10 *Plus est diuinam quam temporalem offendere maiestatem.*
11 *Distinctio an ualeat argumentum de crimine læsæ maiest. ad crimẽ hæresis, & ecõtra?*
12 *Argumentum de minori ad maius ualidum est.*
13 *Crimen hæresis est maius crimine læsæ maiestatis humane.*
14 *Timor domini timori hominum anteponendus est.*
15 *Quæ differentia sit inter crimen hæresis & crimen læsæ maiestatis.*
16 *Hæreticus amittit dominum bonorum suorum, ipso iure. Secus est in crimine læsæ maiestatis.*
17 *In crimine hæresis extenditur infamia usq; ad secundũ gradum, per lineam paternam, quãdo pater in hæresim est prolapsus, si uero mater, extenditur ad primũ gradum. Secus est in crimine læsæ maiestatis, in quo pœna extẽditur solum ad primum gradũ.*
18 *Filij hæreticorum non solum fiunt inhabiles ad beneficia obtinenda, sed etiam obtenta ipso iure perdunt, Secus tamen est in filijs committentium crimen læsæ maiestatis contra principem.*

QVAESTIO XV.

1 QVINTODECIMO quæro: an crimen læsæ maiestatis, & crimen simonie, equiperentur? Dicas φ sic, nã quemadmodum quis machinando contra Imperatorem, Regem, siue Principem suum, læsæ maiestatis crimen committit, quia terrenam offendit maiestatem l. quisquis. C.
2 ad leg. iul. maiestatis. † Parimodo emendo quis spiritualia vel ea vendendo, diuinam offendit maiestatem, & sic læsæ diuine maiestatis crimen committit, tex. est. in l. si quicquam. in fin. & ibidem Bald. C. de episco. & cleric. facit tex. in c. fin. ad fin. vi. q. i. vbi Præposit. dixit, ista duo equiperari, facit etiam tex. in c. sane, in prin. xv. q. iij. & tex. in c. vergentis. de hæretic. in vi. glos. in c. si quis Papa. in versicul. pertulerit. 79. d. functio.

facit

3 facit etiam glos.in c.i.de testibus. in vi. quæ † dixit, tria hæc crimina equiparari, videlicet læsæ maiestatis, hæresis, & simonie, intellige sane, de simonia quæ hæresim sapit, vt puta, quando quis pecuniam dedit pro consequendo beneficium, vel ecclesiasticum ordinem, credens gratiam sancti spiritus p̃cio acquiri posse, tali enim casu, simonia est species hæresis, quinimmo est quid deterius, vt est tex.in c.eos i.q.i.& declarat Abb. in c.licet Heli.el i.super glos.in verb. indifferenter, de simon. & idem Abb. in c.ex diligenti.eod.tit.& in c.per tuas, el i.in versicul.sed contra hoc opponitur,
4 eod.tit.† Intellige tamen hanc equiparationem, procedere in his in quibus expressum inuenitur in iure, vt notanter dixit Præposit.in c.penul.§. por
5 ro.vi.q.i.† Scias etiam ꝙ omnes qui in crimine simonie admittuntur, admittuntur etiam in aliĳs criminibus exceptis, sed non omnes qui repelluntur in huiusmodi crimine simonie, repelluntur in aliĳs criminibus exceptis,
6 vt per Abb.in d.c.per tuas.vers.in glos.in verb.de simonia.† & dicit tex. in c.fin.i.q.vlt. ꝙ omnia crimina ad comparationem simonie, & hæresis pro nullo reputantur, ad idem tex.est in d.c.per tuas.el i.in §. cetera.de si-
7 mon.† Immo simonia peior est idolatria.c.cito turpem.i.q.i.ad idem Gaspar.de Perusio.in tract.de reseruat.benefi.col.iiĳ.nu.23.
8 † Quid autem dicendum sit in crimine hæresis, an crimini læsæ maiestatis, & econtra equiparetur? Videtur eadem ratione dicendum ꝙ sic, per tex.in l.manicheos.C.de hæreti.& in c. vergentis.ext.eod.tit. & ibi glos. in verb.exheredatio, quinimmo de vno ad aliud arguitur, glos. in l.mutũ. ff.de acquirend.hæredit.glos.in d.l.manicheos.in verb.debet, not.Cyn. & Salycet.in auct. Gazaros.C. eod.titu. de hæret. Geminia. in c.si quis. vi.q.i glos.in c.cum secundum, de hæreti.in vi. quæ dixit, quod dispositio illius tex.locum habet in crimine læsæ maiestatis, & tamen loquitur in hæresi, ad idem glos.in c.i.in glos.ĳ.de testibus. in vi. quam ad hoc pro singulari allegat Alexand.in l.si quis filio.§.hi autem.ff. de iniust. rupt. & irrit. fact. testam. ad idem glos.in c.ĳ. de hæretic.in vi.& glos.in c.felicis. eod.tit.& in c.non debet.de reg.iur.in vi.hanc conclusionem tenuit etiam Claud.de Seisel.in l.si quis id quod.col.ĳ. in fin. nu.7.ff. de iuris.omni.iudic.& Ioan.de Turre Cremat.in c.si quis.79.distinct.nu.8.ad idem Ang. in tract.de malefi.in verb.Et hai tradito la tua patria.nu.18. vbi dixit, ꝙ crimen læsæ maiestatis, hæresis, & simonie equiparantur.allegat glos.in c.
9 i.de cens.in vi. † Hinc est ꝙ sicuti in crimine læsæ maiestatis quis accusari potest post mortem, & eius memoria damnari.l.fin.C. ad leg. iul. maiest. Ita est in crimine hæresis c.fin.de hæreti.& post hæretici obitum, bona per fiscum ab eius hæredibus auferuntur, sicuti fit in crimine læsæ maiestatis, tex.est iuncta glos.ibi, in verb.post mortem.in d.c. accusatus.§. in eo vero casu.de hæret.in vi.facit, quia hæreticus diuinam offendit maiestatẽ, sicut

10 committens crimen læsæ maiestatis, temporalem lędit,quinimmo † plus est diuinam quam temporalem offendere maiestatem,vnde diuus Bernardus, super Cantic.sic ait, si reum regie maiestatis quãuis humane,legibus capite plecti sancitum est,quis finis contẽnentiũ diuinã omnipotentiã erit?
11 † In isto articulo distinguerem ego sic,ꝙ aut quærimus, an de crimine læsæ maiestatis ad crimen hæresis argui possit,aut quærimus an de crimine hæresis ad crimen læsæ maiestatis valeat argumentum.Primo casu,dico argumentum valere,nam ea quæ licẽt in crimine læsæ maiestatis,a fortiori licent in crimine hæresis,ita arguit Imperator,in d.l.manicheos.C.de hæreti.facit tex.in auct.Gazaros.C.eod.tit.& in c.vergentis in fin.ext.de
12 hæret. † Tunc enim arguitur de minori ad maius,ꝙ argumentum validum est,& hoc sentit Ioan.Igneus.in repet.§.non alias.l. necessarios. nu.6. & nu.45.ff.ad syllenian.Secundo vero casu,dicas non valere argumentũ de crimine hæresis ad crimen læsæ maiestatis,esset enim arguere de maio-
13 ri ad minus,ꝙ profecto esset absurdissimum, † quia crimen hæresis proculdubio,est maius crimine læsæ maiestatis humane, vt not.Ioã.Monach. in c.statutum,in princ.de hæret.in vi.vbi dixit,crimen læsæ maiestatis minus esse crimine hæresis,ꝙ patet,quia per hæresim offenditur diuina maiestas,facit tex.in c.duo sunt. 96.distinct.& d.auct.Gazaros.& d.c.cum secundum, in quibus locis habetur,ꝙ plus est diuinam, quam temporalem
14 offendere maiestatem, † & timor domini timori hominum anteponendus est,vt not.per Ioan.Monach.in c.inquisitionis, in prin.de hæret.in vi. & a Deo est omnis terrena potestas,vt habetur Pauli.c.xiij.ad Roman.& Petri primo.c.ij.& Ioannis c.19.vbi Christus Pilato respondet,non habe
15 res potestatem aduersus me vllam,nisi tibi datum esset desuper, † longa igitur est differentia inter crimen hæresis,& crimen læsæ maiestatis,ꝙ etiã ex eo ostenditur,quia in crimine hæresis appellatione filiorum filie comprehenduntur,vt in d.c.vergentis,in fin.de hæret.& in dicto crimine hæresis puniuntur filie hæreticorum sicuti filij,vt est expressum in c. statutũ. & in c.vbicunq;.de pœn.secus tamen est in crimine læsæ maiestatis, vt est tex.in l.quisquis.§. ad filias vero.C. ad leg.iul.maiest. & dixi supra late in rubric. de pen.quas filij incurr.patre committent. crimen læsæ maiestatis
16 q.xiiij.& habetur per doct.in d.l.quisquis. † Item in crimine hæresis,hæreticus amittit dominum bonorum suorum ipso iure.d.c.cum secundum de hæret.in vi.c.quicunq;.eod.tit.& not.Collectar.in c. excõmunicamus. in princ.extr.de hæreti.& idem in c.in quibusdam.versicu. Hodie tamen. de pœni.secus tamen est in crimine læsæ maiestatis,vt est tex.qui cauillari non potest in l.quæsitum.ff. qui & a quibus.de quo late scripsi supra in ru
17 bric.de pœnis.commit.crim.læsæ maiest.q.25.† Item in crimine hæresis extenditur infamia vsq; ad secundum gradum,per lineam paternam,quã

do pater in hæresim est prolapsus, si uero mater in dictum crimen inciderit, extenditur ad primum gradum. c. statutum. de hæret. in vi. secus tamē est in crimine læsæ maiestatis, in quo pœna extenditur solum ad primum
18 gradum. l. quisquis. C. ad leg. iul. maiest. in. §. ad filias vero, † Item filij hæreticorum non solum fiunt inhabiles ad beneficia obtinenda, sed etiam obtenta ipso iure perdunt, secus tamen est in filijs eorum qui crimen læsæ maiestatis contra principem secularem commiserunt, vt habetur per Henric. Boich. in d. c. vergentis, col. fin. prope finem. de hæretic. de quo etiam dixi supra q. ix. in rubric. de pœn. quas fili. incur. patr. commit. crim. læsæ maiest. possent plura alia adduci, ad ostendendum ꝙ omnia ea quæ statuta sunt in crimine hæresis locum non habent in crimine læsæ maiestatis, quæ breuitati studendo omitto. Erit ergo conclusio, ꝙ de crimine læsæ maiestatis, ad crimen hæresis validum erit argumentum, sed econtra non, nisi quatenus in iure expressum reperiatur.

SVMMARIVM.

1 *Habens priuilegium ab Imperatore, quòd poßit eos qui ad suplicium ducuntur liberare, an poßit liberare damnatum de crimine læsæ maiestatis?*
2 *Crimen læsæ maiestatis requirit specificam de se mentionem fieri.*
3 *Concessa alicui iurisdictione causarum criminalium, nō censetur ei concessa cognitio criminis læsæ maiestatis.*
4 *Cognoscere de crimine læsæ maiestatis ad solum principem spectat.*
5 *Principi reseruata non transeunt in aliquem ex generali conceßione.*
6 *Cardinales ex consuetudine priuilegium habent, quòd obuiantes damnatum ad mortem, qui ad suplicium ducitur, illum liberare poßint.*
Liberare tamen non poterunt damnatum de crimine læsæ maiestatis, hæresis, uel falsi.
7 *An ualeat conceßio huiusmodi priuilegij.*

QVAESTIO XVI.

1 SEXTODECIMO quæro: Imperatore concesit alicui priuilegium, ꝙ criminosi ad mortem damnati, quando ad supplicium ducuntur transeuntes ante eius domum ab eo impune e manibus officialium eripi posint, an habens huiusmodi priuilegium damnatum de crimine læsæ maiestatis qui ad supplicium duceretur, transeuntem ante eius do-
2 mum liberare posset? Dicendum erit ꝙ non, ex pluribus, † Primo, quia crimen læsæ maiestatis requirit specificam de se mētionem fieri, vt vidimus. supra q. v. hoc eod. tit. vbi decisum fuit, ꝙ statutum concedens generalem

abolitionem criminum, crimen læsæ maiestatis non comprehẽdit, vt per Roman. in l. siquis in graui §. hi quoq;. ff. ad syllenian. & Hippoly. Marsil. Dominum meum in l. vnica, nu. 108. C. de rapt. virgin. & per alia allega-
3 ta in quæstione prædicta. † Secundo facit, quia concessa alicui iurisdictio ne causarum criminalium, non propterea censetur ei concessa cognitio cri minis læsæ maiestatis, vt dixi supra in rubr. quis. de læsæ maiest. crim. co-
4 gnos. posit. † Tertio moueor, quia cognoscere de crimine læsæ maiesta- tis, ad solum principem spectat, & ad eundem liberare reum ipsius crimi- nis spectabit, cum eius sit absoluere cuius est condemnare. l. nemo qui con demnare. ff. de regul. iur. & q; liberare reum huiusmodi sit de reseruatis principi, not. per doct. in c. i. versi. & bona committentium. in tit. quæ sint
5 regal. in vsibus feud. † Quarto facit, quia reseruata principi, non transeunt in aliquem, ex generali concessione, vt habetur in materia criminis huius-
6 modi, per Lucam de Pen. in l. i. C. de priuil. scolar. lib. xi. † Quinto adduco, q; licet Cardinales ex consuetudine priuilegium habeant, q; obuiantes dã natum ad mortem, qui ad supplicium ducitur, illum liberare possint, vt per Bal. in l. aditos. C. de appel. & per Martin. de Laud. in tract. de Cardi- nal. q. 48. Attamen liberare non possunt, vigore dicti eorum priuilegij dã natum de crimine læsæ maiestatis, hæresis, vel falsi, vt scribit Barbat. in tra- cta. de præstant. Cardinal. in ix. q. prime partis.
7 † An autem valeat concessio huiusmodi priuilegij? Videtur dicendum, q; non, per tex. in l. quicunq;. C. de diuers. rescript. lib. xij. & hoc tenuit An dre. de Isern. in c. i. in versic. & bona committentium, vbi etiam Math. de Afflict. col. vij. in fin. & col. viij. in princ. & col. xi. nu. 135. in tit. quæ sint regal. in vsibus feudor. esset enim iniquum & contra publicam vtilitatem, quæ dictat maleficia nõ debere remanere impunita, & dixit Afflict. loco præallegato, q; vidit plura ex dictis priuilegijs, quæ hodie nõ sunt in vsu, subdens, q; non valeret talis consuetudo quantumcunq; antiqua in aliqua domo, vel ciuitate, quia esset contra neruum correctionis, induceret enim peccatum, & propterea non valeret, c. fin. in glos. vltim. de consuetud. vij. distinct. c. frustra.

SVMMARIVM.

1 *An faciens parentelam, uel confederationem, cum inimico domini sui, censeatur illius ho- stis, & rebellis, ita quòd feudo priuari debeat?*
2 *Confederati sunt eiusdem intentionis & uoluntatis.*
3 *Feudum tenẽs ab ecclesia si offendat Imperatorem, feudo priuari debet ab ipsa ecclesia.*
4 *Offendens confederatum principis, uel ciuitatis, puniri potest in ciuitate confederata.*
5 *Mutua iurisdictio datur in rebelle confederatorum.*

QVAESTIO XVII.

1 DECIMOSEPTIMO quæro: An faciens Parentelam vel confederationem cum inimico Domini sui censeatur illius hostis, & rebellis, ita quod feudo priuari debeat? Bal. in l. liberti, circa fin. C. de inoffi. testam. tenuit quod Sic, idē voluit Marti. de Laud. in tract. de confeder. princ. q. 26. ratio
2 nem assignat. † confederati sunt eiusdem intentionis, & voluntatis, allegat. Bal. in d. l. liberti, facit ad hoc glos. in c. i. §. porro. in titu.
3 quæ fuit. prim. causa. benefi. amit. † & dixit idem Bal. in l. pri. versiculo. quadragesimo secundo quero. ff. de rerum. diuis. quod tenens feudum abecclesia, si offendat Imperatorem, qui est cōfederatus cum ecclesia, feudopriuari debet, ab ipsa ecclesia, quem sequitur Sigismund. Lofred. in consi. v.
4 omissa facti serie, col. viij. nu. 33. e. nu. 34. † & offendens confederatum Principis, vel ciuitatis puniri potest in ciuitate confederata, vt scribit Martin. de Laud. in dicto tract. de confeder. princ. q. lxij. allegat Angel. in auct. de rebus immob. alienand. & Bar. in l. non dubito. ff. de capt. & postlimin. reuers. ad idem Bar. in extrauag. qui sint rebel. in vers. rebellando,
5 ad idem facit, quod dixit Bal. in rub. de treug. & pac. † vbi scribit, quod datur mutua iurisdictio in rebelle confederatorum, adeo quod vna ciuitas alterius ciuitatis confederate Bannitos receptare non potest, idē dixit Petr. de Anch. in consi. 158. ex narratis. col. ij.

SVMMARIVM.

1 *Cōfederatus alteri principi, si demum feudum habuerit ab Imperatore, an impune possit defendere confederatum cui Imperator bellum mouit?*
2 *Prima obligatio secunde præfertur.*
3 *Colligatus duobus insolidum, est obligatus secundo, saluo iure primi.*
Confederatus uni prius, potest etiam alteri confederari, saluo iure primi.
4 *Comes Nicola de Pithigliano Capitaneus generalis Venetorum, qui pro eis militauit contra Regem Francorum, an propterea priuari debuerit feudo, quòd tenebat a rege Hispanie confederato dicto Regi Francorum?*
5 *Distinctio Authoris in dicto casu.*
6 *Confederationes facte inter princeps subditos non ualent, sine superioris consensu.*

QVAESTIO XVIII.

1 DECIMOOCTAVO quæro: Aliquis Dominus cōfederationē fecit cū aliquo Principe, qua cōfederatione stāte nulli dubiū quod dicti confederati mutuo inter se obligati sunt ad deffensionē, al ter alterius, demū vnus dictorum confederatorū in feudū habuit aliquod castrū ab Imperatore, quæritur si bellū moueatur per imperatorē contra Principē cum quo eius feudatarius confederatus est, &c.

talis confederatus addiuuet suũ confederatũ cõtra imperatorem, in tali bello, an incidat in crimen læsæ maiestatis? In hac q. dicendũ arbitror ꝙ nõ,
2 †quia prima obligatio secunde præfertur, facit ꝙ in simili dixit Martin. de Laud. in tract. de cõfeder. princ. q. lx. vbi voluit, ꝙ si Dux Mediolani cõfederationem fecit cum Ianuensibus primo, secũdo loco cum Rege Francorum, prima confederatio secunde præferrenda erit, per regulam l. qui prior. ff. de reg. iur. ex prima enim confederatione causatur obligatio personalis, ad præstandum auxilium in bello, confederato, ergo prioritas temporis prioris confederati iura potiora facit, per tex. in l. in operis. ff. locat.
3 allegat. Ioan. Andr. in c. recolentes. de statu monac. in nouella. † vbi dixit, ꝙ quando quis est colligatus duobus insolidum, est obligatus secundo, saluo iure pr mi, nam confederatus vni prius, potest etiam alteri confederari, saluo iure primi, c. i. §. fin. in tit. de nou. form. fidelit. facit quæ latissime
4 adduxit Sigismund. Lofred. in consi. v. omissa facti serie, † vbi cõsuluit, ꝙ comes Nicola de Pitigliano qui erat generalis capitaneus Reipublice Venetorum, & militauit pro dicta Republica contra Fracorum Regem confederatum regis catolici, licet post quam erat Capitaneus generalis dicte. Reipublice quoddã feudum in regno recognouisset, ab ipso Rege Catolico, attamen quia prius obligatus erat Illustris. Dominio Venetorum, ꝙ propterea crimen læsæ maiestatis non commiserit, in dictam regiam maie
5 statem, & per consequens non meruerit feudo ipso priuari, † in hac quæstione distinguendum arbitror sic, ꝙ aut præfati duo Principes confederati aliquem superiorem Principem recognoscebant, aut non, si superiorem Principem recognoscebant, distinguo, aut talem confederationem cum auctoritate sui Principis superioris fecerunt, aut non, si cum Auctoritate Principis superioris confederationem fecerunt, & tunc procedant superius dicta, aut dicta confederatio facta est sine licentia principis superioris,
6 & tunc secus dicendum, † Et erit ratio, quia confederationes facte inter principes subditos non valent, sine superioris consensu, vt per Innoc in c. dilecta, de exces. prælat. quem refert & sequitur Martin. de Laud. in tract. de confeder. princ. q. xx. idem voluit Petr. de Anch. in clemen. pastoralis. col. i. in iiij. not. de re. iudic. si tamen superior erat absens, ita ꝙ eius consensus requiri non poterat, confederationes valebunt, ut dicit idem Anchar. loco prædicto, aut superiorem non recognoscebant, & tali casu confederationes valebũt, secundũ Bar. in l. fin. ff. de colleg. illicit. & ita dixit Marti. de Laud. loco prællegat. & in hoc casu procedat cõclusio supra firmata.

S V M M A R I V M.

1 *Filius præteritus a patre, si crimen læsæ maiestatis committat, an querela inofficiosi fisco competat?*
2 *Fiscus loco hæredis habetur.*

3 *Filius bannitus, mortuus reputatur ante patrem.*
4 *Filius dãnatus de crimine læsæ maiestatis, præteritus per antea a patre, quo casu transmittat dictam querelam in fiscum.*
5 *Fiscus in quem damnati bona deueniunt habetur loco extranei hæredis.*

QVAESTIO XIX.

1 DECIMONONO quæro: si filius a patre præteritus in testamento, quo casum testamentum patris nullum dicere poterat l. Gallus. §. in omnibus. & l. inter cætera. ff. de liber. & posth. crimẽ læsæ maiestatis committat, & omnia eius bona in fiscum deueniant, an fiscus qui dicto filio successit, propter dictum delictũ, ex persona filii, dicere pos-
2 sit testamentum nullum: Videtur prima facie dicendum ꝙ sic, † Nam fiscus loco hæredis habetur l. inter eos. §. fin. ff. de fideiuss. l. ij. C. ad leg. iul. de vi public. Contrarium, ꝙ immo fisco non competat dicta quærela inofficiosi testamenti, voluit Bal. in l. si qua pœna. ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. quem sequitur Fran. Cremen. in suis singul. singul. 12. &. 89. in
3 cip. pone ꝙ filius. Et ratio huius decisionis erit, † quia filius bannitus mortuus reputatur ante patrem, ut in d. l. si qua pœna. Ergo non poterit dictã actionem in fiscum transmittere, quam ipse bannitus non habebat c. ne-
4 mo plus iuris. de reg. iur. in vi. l. traditio. ff. de acquir. rer. dom. † in ista q̃stione distinguendum puto, ꝙ aut filius defuncto patre antequam condẽnaretur, iam quærelam contra patris testamentum instituerat, vel præparauerat, iuxta tex. in l. quemadmodum. ff. de inoffi. testam. aut non, primo casu dicerem, quærelam huiusmodi in fiscum transire, quia tali casu mortuo filio quærela transit ad eius hæredem, etiam extraneum, tex. est iũcta glos. ibi, in verbo, ad hæredem, in l. posthumus. in fin. ff. de inoffi. testa.
5 † Fiscus autem in quem damnati bona deueniunt loco extranei heredis habetur. l. libertorum. vbi not. Bar. ff. de iur. patron. l. eum qui. ff. de interdict. & relegat. Secundo vero casu, dicerem huiusmodi quærelam in fiscum non transire: quia talis quærela non transmittitur eo casu, nisi ad suos hæredes, facit glos. in d. l. posthumus. supra allegata, & est text. in l. si quis filium. circa fin. C. de inoffi. testam. Aut filius patre adhuc viuente, a quo in testamento iam condito fuerat præteritus, commisit crimen læsæ maiestatis, & est capitaliter bannitus, cum confiscatione bonorum, & isto casu quærela inofficiosi ex persona filij cui fiscus successit, fisco non competit. & idem erit in quocunque alio delicto, pro quo filius esset capitaliter damnatus, cum confiscationem bonorum, & ita procedat opinio Bal. in d. l. si qua pœna. & Cremens. in dictis suis singular.

FINIS.

VENETIIS. M D LVI.

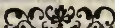
AVCTOR OPERIS AD LECTOREM.

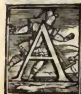
Iamq; opus exegi quod læta Candide Lector
Excipe, quaq; soles perlege fronte uelum,
Hos tibi si gratos dices fortasse labores
Non mea, sed fuerit gloria sola Dei.
Sin minus emissum quæso ne despice librum,
Auctoris curam, sed studiumq; probes.

ERRATA.

fol. 3. sub nu. 16. dicit, centra crimen, vult dicere, contra quam crimen. fol. 6. sub nu. 4. dicit, confederatur, vult dicere, censederatut. eod. fol. in pri. summario, dicit, cunctos, vult dicere, euntes. fol. 7. in princ. v. quæstionis, dicit, vnde dicendum, vult dicere, videtur dicẽdum. fol. 8. nu. 17. dicit, de quo receptatores, vult dicere, in quo receptatoret. fol. 12. sub nu. 1. dicit, quia eum confugientes, vult dicere, cum confugientes. fel. 15. nu. 32. dicit, inde amori, vult dicere, inde ameueri. fol. 25. in summa rie. 7. 8. 9. & 10. dicit, Ciciliam, vult dicere, Siciliam. fol. 26. nu. 7. dicit, Ciciliam, vult, dicere, Siciliam, & ibidem. nu. 9. dicit cicilie, vult dicere, sicilie, & ibidem nu. x. dicit cicilie, vult dicere, sicilie. fol. 29. in prima linea, dicit, teneat, vult dicere, tentat. fol. 31. nu. 8. dicit, sudedat, vult dicere, suderat. fol. 38. nu. 16. dicit, inuiolatam, vult dicere, inuiolata. fol. 53. in q. 67. nu. 3. dicit, ad pratceptum, vult dicere, ad præceptum. fol. 57. nu. 20. dicit, quòd quando, vult dicere, quando. sine illud, quòd. 59. q. 4. sub nu. 2. vbi dicit Martialis, in ij ij. vult dicere, Martilias in ij. fol. 60. ter. in. 6. linea, sub nu. 9. dicit, Frit erge vere conclusio, vult dicere, Erit ergo vera conclusio. fol. 73. in summario. 2. q. prime. dicit, quilibet de talem, vult dicere, quilibet talem. fol. 82. sub nu. 11. dicit pre id quòd habetur in. l. vult dicere, per id quòd habetur in. l. fol. 85. q. xi. sub nu. 1. dicit, pre nihile habent, vult dicere, pro nihilo habentur. fol 92. sub nu. 8. dicit, de malefi. in. d. vebr. vult dicere, de malefi. in d. verb. fol. 115. in prima linea ibi, ad torturam, deficiunt ista verba, sine legiptimis indicijs. fol. 117. sub primo numero. q. i. dicit, Nam selum, vult dicere, non solum. fol. 118. sub nu. 9. dicitur, quæ sunt, vult dicere, quæsiuit. fol. 119. sub nu. 17. dicitur, ad eadem, vult dicere ad eisdem. fol. 120. in viij. linea, sub nu. 2. dicitur, quærit, pro quæritur. fol. 139. sub nu. 5. in fine, dicitur, qualiter crimen læsæ maiest. contra imperatorem, vult dicere, qualiter & a quibus crimen læsæ maiest. cõmit. fol. 141. sub nu. 4. dicitur, vel auita, vult dicere, & auita. fol. 153. sub nu. 5. dicit, in indicijs, vult dicere in iudicijs. fol. 154. sub nu. 21. dicit in has alma, vult dicere, in hac alma. fol. 155. sub nu. 4. post illa verba, l. cum quidam, deficiunt verba, extendi non debet. fol. 156. sub nu. 14. dicit, non generat pro se, vult dicere, per se. fol 157. sub nu. 1. dicit, non uicitur, vult dicere, non dicitur. fol. 185. sub nu. 4. dicit, ad defendendum fili, vult dicere, ad defendendum filium.

EORVM QVAE IN PRAESENTI TRACTATV DE CRIMINE LÆSÆ MAIESTATIS CONTINENTVR ALPHABETICVS INDEX PVLCHRO ORDINE DIGESTVS.

C

etiam

Denuntiatio

E

Filiȷ

N

O

P

Proditores

Q

V

FINIS.

